

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

İKTİSAT POLİTİKASI ANABİLİM DALI

3078 NUMARALI BURSA ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE BURSA'DA
SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT (1852-1853)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUHAMMET FURKAN MESTAN

Tez Danışmanı

PROF. DR. KADİR ARSLANBOĞA

ÇANAKKALE – 2023

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

İKTİSAT POLİTİKASI ANABİLİM DALI

**3078 NUMARALI BURSA ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE BURSA'DA
SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT (1852-1853)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUHAMMET FURKAN MESTAN

Tez Danışmanı

PROF. DR. KADİR ARSLANBOĞA

ÇANAKKALE – 2023

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Muhammet Furkan MESTAN tarafından Prof. Dr. Kadir ARSLANBOĞA yönetiminde hazırlanan ve .../.../.... tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**3078 Numaralı Bursa Şer‘iyye Siciline Göre Bursa’da Sosyal ve Ekonomik Hayat (1852-1853)**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **İktisat Politikası Anabilim’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Prof. Dr. Kadir Arslanboğa
(Danışman)

.....

Doç. Dr. Baki Çakır

.....

Dr. Öğr. Üyesi Can Bekaroğlu

.....

Tez No :

Tez Savunma Tarihi : 28/08/2023

.....
İSİM SOYİSMİ

Enstitü Müdürü

.././2023

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Muhammet Furkan MESTAN

../../2023

ÖNSÖZ

Osmanlı tarihinin incelenmesinde arşiv kaynakları önemli yer tutmaktadır. Dönemin sosyal ve ekonomik yapısını incelenmesinde şer'îyye sicilleri, incelenen dönemin yapısını ve iktisadi ilişkilerini ortaya döken arşiv kaynaklarıdır. Sicillerde yer alan kayıtlar; anlaşmazlığa neden olayları, mahkemeye başvuranların ikametlerini, mesleklerini gibi birçok bilgiler içermektedir. Bursa şehri ise, Osmanlı Devleti'nin ilk idari teşkilatlanmanın yapıldığı şehir olması nedeniyle şer'îyye sicilleri açısından da önem arz etmektedir. Bu çalışmada, 3078 numaralı Bursa Şer'îyye Siciline göre H.1268-1269/M.1852-1853 yıllarında Bursa'nın sosyal, kültürel, hukuki ve iktisadi yapısı incelenmiştir. Osmanlı tarihi ve Bursa tarihi üzerine yapılan çalışmalara kaynak oluşturulması, yarar sağlanması amaçlanmıştır. Defterde yer alan kayıtlar bu minvalde değerlendirilip, tablolarla desteklenerek araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öncelikle bu çalışmanın meydana gelmesi sırasında, kendi tecrübe ve bilgilerini benden esirgemeyen değerli danışman hocam Prof. Dr. Kadir Arslanboğa'ya şükranlarımı sunarım. Ayrıca bu süreç boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen kıymetli aileme sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix

BİRİNCİ BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.Bursa Şer'îyye Sicillerinin Önemi ve Yapılan Çalışmalar	10
---	----

İKİNCİ BÖLÜM 14

2.1. 3078 Numaralı Bursa Şer'îyye Sicilinin Genel Özellikleri.....	14
2.2. 3078 Numaralı Bursa Şer'îyye Sicilindeki Konu Türleri.....	15
2.2.1. Deyn	15
2.2.2. Vesayet ve Vekâlet.....	16
2.2.3. Mülk Satışı	18
2.2.4. Sulh	25
2.2.5. Vakıf	30
2.2.6. Nafaka ve Kısve	33
2.2.7. Hibe.....	35
2.2.8. Asayiş.....	37
2.2.9. Boşanma	40
2.2.10. Bursa'ya Merkezden Gönderilen Hükümler	42
2.2.11. Diğer	43
2.3. 3078 Numaralı Bursa Şer'îyye Sicilinde Adı Geçen İdari Birimler	44
2.3.1. Defterde Adı Geçen Sancak, Kaza ve Nahiye İsimleri.....	44
2.3.2. Defterde Adı Geçen Mahalle ve Karye İsimleri	47

2.2.3. Defterde Adı Geçen Meslekler 59

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 65

SONUÇ

KAYNAKÇA 69

EklerI

Özgeçmiş..... CDLXXXVII

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Vekalet Kayıtları ve Vekaletin Verilme Nedeni.....	17
Tablo 2: Mülk Satışları.....	19
Tablo 3: Sulh Kayıtları ve İndirim Oranları.....	25
Tablo 4: Bursa’da Faaliyet Veren Vakıflar ve Mütevellileri	29
Tablo 5: Bursa’da Faatliyet Gösteren Su Vakıfları ve Mütevellileri.....	31
Tablo 6: Vakıf Tamirat Masrafları.....	31
Tablo 7: Nafaka Kayıtları ve Nafaka Miktarları.....	33
Tablo 8: Hibe Kayıtları ve Hibe Edilen Mallar.....	34
Tablo 9: Cinayet Suçuna Verilen Cezalar ve Dini Gruplara Göre Ayrımı	37
Tablo 10: Muhalea Yoluyla Boşanmanın Anlaşma Bedelleri.....	40
Tablo 11: Defterde Adı Geçen Eyalet ve Sancak İsimleri	43
Tablo 12: Defterde Adı Geçen Kaza ve Nahiye İsimleri.....	44
Tablo 13: Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri	46
Tablo 14: Defterde Adı Geçen Karye İsimleri ve Bağlı Olduğu İdari Birim	51
Tablo 15: Defterde Adı Geçen Meslekler.....	56

KISALTMALAR LİSTESİ

- B.Ş.S. : Bursa Şer'îyye Sicilleri
- ÇOMÜ : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- LEE : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
- a.g.e : Adı Geçen Eser
- Bkz. : Bakınız
- Ed. : Editör
- H. : Hicri
- M. : Miladi
- DİA : Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
- Haz. : Hazırlayan
- Vd. : Ve diğerleri
- Vb. : Ve Benzeri
- s. : Sayfa
- Çev. : Çeviren

ÖZET

3078 Numaralı Bursa Şer'iyeye Siciline Göre Bursa'da Sosyal ve Ekonomik Hayat (1852-1853)

Muhammet Furkan MESTAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İktisat Politikası Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Kadir ARSLANBOĞA

11/08/2023, 573

Bu çalışmada, iktisat tarihi çalışmalarına kaynaklık eden şer'iyeye sicillerinden faydalanılmıştır. 3078 numaralı Bursa Kadı Defteri günümüz Türkçesine aktarımı yapılarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın ana konusunu oluşturan 3078 numaralı defter H.1268-1269/M.1852-1853 yıllarını kapsamaktadır. Defterin transkripsiyon işlemi gerçekleştirilirken kelimelerin doğru okunup yazılmasına dikkat gösterilmiştir. Sicil, 19.yüzyıl ortasında Bursa'nın sosyal, ekonomik ve hukuki yapısı hakkında geniş bilgiler içermektedir.

“3078 Numaralı Bursa Şer'iyeye Siciline Göre Bursa'da Sosyal ve Ekonomik Hayat (1852-1853)” adlı çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Bursa'nın ekonomik yapısının ekonomik gelişimi kısa anlatılmaya çalışılmıştır. Birinci bölümde Bursa Şer'iyeye Sicillerinin önemi ve sicillerin kaynak oluşturduğu çalışmalar belirtilmiştir. İkinci bölümde defterde yer alan çeşitli konular tasniflenip başlıkları adı altında incelenmiştir. Ayrıca sicilde yer alan sancak, kaza, mahalle gibi idari bölge isimleri ve meslekler hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde sonuç olarak değerlendirmeler yer almaktadır. Çalışmanın son bölümü olan ekler kısmında 3078 numaralı Bursa Şer'iyeye Sicilinin transkribe edilmiş metni bulunmaktadır. Bu çalışma ile Bursa'nın ve Osmanlı Devleti'nin sosyal, kültürel, ekonomik, hukuki ve idari yapısı üzerine çalışma yapacak olan araştırmacılara katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bursa, Şer'iyeye Sicili, 19.yüzyıl.

ABSTRACT

Social and Economic Life in Bursa According to Bursa Shariah Registry No. 3078 (1852-1853)

Muhammet Furkan MESTAN

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master of Science Thesis in Political of Economics

Assoc. Prof. Dr. Kadir ARSLANBOĞA

11/08/2023, 573

In this study, the şer'îyye registers, which are the source of economic history studies, were used. Bursa Kadi Book numbered 3078 has been evaluated by transferring it to today's Turkish. The notebook numbered 3078, which is the main subject of the study, covers the years H.1268-1269/M.1852-1853. During the transcription process of the notebook, attention was paid to the correct reading and writing of the words. The registry contains extensive information about the social, economic and legal structure of Bursa in the middle of the 19th century.

The study named “Social and Economic Life in Bursa According to Bursa Shariah Registry No. 3078 (1852-1853)” consists of two parts. In the introduction, the economic development of Bursa's economic structure has been tried to be explained briefly. In the first part, the importance of Bursa Şer'îyye Registries and the studies on which the registry is a source are stated. In the second part, various subjects in the notebook were classified and examined under the titles. In addition, information was given about the names of administrative regions such as sanjak, district, district and occupations in the registry. In the appendix, which is the last part of the study, there is the transcribed text of the Bursa Şer'îyye Registry numbered 3078. With this study, it is aimed to contribute to the researchers who will work on the social, cultural, economic, legal and administrative structure of Bursa and the Ottoman Empire.

Key Words: Bursa, Shari'a Record, 19th Century.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğunda kadılar tarafından tutulan mahkeme kayıtlarına “şer‘îyye sicili” ismi verilmektedir. Merkez-taşra arası yazışmaları, valilerin buyrukları, bulunduğu bölgenin mahkemesinde görülen davalar gibi çeşitli konuları bünyesinde barındıran şer‘îyye sicilleri; Osmanlı Devleti’nin de bütünüyle alakalı o döneme ait sosyal, siyasi ekonomik, hukuki ve kültürel yapısı hakkında zengin bilgiler içeren birincil kaynaklardandır. Bu nedenle 3078 Numaralı Bursa Şer‘îyye Sicilinin transkripsiyonu yapılarak, H. 1268-1269/ M.1852-1853 yıllarında Bursa’nın sosyal, siyasi, iktisadi ve mimari yapısı hakkında çeşitli bilgiler içeren bu defter üzerinden Osmanlı Devleti’nin iktisadi ilişkilerini daha anlaşılır kılmak amaçlanmıştır. Transkripsiyonunu yaptığımız bu defterin, daha sonra yapılacak çalışmalara da kaynak olmasını sağlamak amacıyla metin bütünlüğü, kelime yazılışları ve defterin aslının bozulmaması hedeflenmiştir. Bu nedenle sözlüklerden ve diğer kadı sicillerinden yararlanılmıştır.

Çalışmamızın giriş kısmı iki ayrı ana bölümden oluşmaktadır. Öncelikle Bursa’nın tarihi, ekonomik yapısı ve Osmanlı Devleti ekonomisi üzerindeki etkilerinden bahsedilmiş, daha sonra ise; 3078 Numaralı Bursa Şer‘îyye Sicili’nin kapsadığı tarihlerde Osmanlı ve Bursa ekonomisi üzerine okuyucuya bilgiler sunulmuştur. Tezimizin birinci bölümünde ise, Bursa Şer‘îyye Sicilleri ve bu konu üzerine yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde defterde yer alan kayıtlar konu türlerine göre tasniflenip, analizi gerçekleştirilmiştir. Kaza, sancak, nahiye ve mahalle isimleri; meslek grupları yine bu bölümde yer almaktadır. Tezimizin ekler kısmında ise 3078 Numaralı Bursa Şer‘îyye Sicili’nin transkripsiyonu yer almaktadır.

Defterde yer alan kayıtlar deyn, vesayet, mülk satışı, hibe, boşanma, asayiş gibi konular altında tasnif edilerek; Bursa şehrinin sosyal, ekonomik, siyasi ve kültürel yapısı incelenmiştir. Üzerinde çalışılmış olan 3078 Numaralı Bursa Şer‘îyye Sicili’nin iktisadi ilişkiler açısından incelenip yorumlanabilmesi için, öncelikle Bursa şehrinin ekonomik faaliyetleri ve Osmanlı ekonomisine etkileri bilinmesi gerekmektedir.

Bursa şehri bugünkü ismini Antikçağ’lardaki isminden, Prusa’dan almaktadır. Şehrin, Bithinya Kralı Prusias tarafından kurulduğu kabul edilmektedir. Bursa’nın tam

kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte; dönemindeki diğer şehirlerden ayırt etmek için “Prusa ad Olympum” (Olimpos Prusası) adı kullanılmıştır. Bithinya Krallığından sonra ilk olarak Romalıların daha sonra ise Doğu Roma’nın hakimiyeti altına girdi. Süleyman Şah, Bursa şehrini Selçuklu hakimiyeti altına almıştır. Ancak I. Kılıçarslan’ın vefatından sonra şehzade kavgaları sırasında Bizans, şehri Türklerin elinden geri aldığı tahmin edilmektedir. 1326 yılında Orhan Gazi tarafından şehrin fethiyle birlikte Osmanlı Devleti Bursa’da, hüküm sürmeye başlamıştır (İnalçık, 1992: 1).

Bursa fethi sonrasında Osmanlı Devleti’nin başkenti olmuştur. İlk zamanlar Bizans tarafından yapılmış surlarla çevrili olan şehir, başkent olmasıyla birlikte aldığı göçlerle hızla büyüyerek, surların dışına taşmıştır. Başkent olması ve göç alarak büyüyen Bursa şehri, Selçuklular dönemindeki Konya ve Sivas gibi önemli ticaret merkezi haline gelmiştir. Bu durum, şehirde inşa edilen cami, medrese, mescit, han, hamam gibi dönemin özelliklerini yansıtan yapıların oluşmasını sağlamıştır (Uysal, 2007: 107). Nitekim, 1333 yılında Bursa’yı ziyaret eden İbn Battuta şehri, canlı pazarların ve geniş caddelerin bulunduğu bir bölge olarak tarif etmiştir. Yine aynı dönemlerde, devrin seyyahlarından olan Schiltberger, şehirde 200.000 ev bulunduğunu ve dinlerine bakılmaksızın yardım edilen 8 imaretin bulunduğunu söylemiştir. Günümüzde Bursa’nın en önemli simgelerinden biri olan Ulucami yine bu dönemde (1399) yılında inşa edilmiştir. Fakat, Timur’un Osmanlı’yı mağlup etmesi ve Fetret Devri Bursa’nın gelişmesinin önünü kesmiştir (İnalçık, 2012: 76-77).

Fetret Devri ve sonrasında Edirne’nin başkent olması Bursa’nın gelişmesine sekte vurmuştur. Bu durum II. Murat’ın Bursa’da tahta çıkmasına kadar sürmüştür. Sultan Murat döneminde şehir tekrar gelişme ivmesini yakalamış ve dönemin ticari merkezi haline gelmeye başlamıştır. Nitekim, 1432 yılında Bursa’ya gelen B.de La Broquere, Bursa’nın çeşitli ipekli kumaşların bulunduğu, ucuz inci ve altın satın alınabilen; Cenevizlilerin, Venediklilerin ve diğer milletlerden tüccarların ticari faaliyette bulunduğu muazzam bir şehir olarak bahsetmiştir. (İnalçık, 2012: 77).

1453 yılında Fatih Sultan Mehmed’in İstanbul’u fethedip, Osmanlı Devleti’nin başkentini buraya taşıyacağı kadar Bursa, İstanbul’un rakibi olacak ölçüde gelişme gösteriyordu. Fakat, fetih gerçekleşip payitahtın İstanbul olması, ahalinin de İstanbul’a iskân ettirilmesi, Bursa şehrinin gelişme hızını yavaşlatan unsurlar olmuştur. Bursa, Fatih döneminde askeri üs olarak kullanılmış, bu dönemde şehrin stratejik önemi artmıştır.

Fatih'in vefatından sonra tahta çıkamayan şehzade Cem Sultan, destekçileriyle birlikte Bursa'da saltanatını ilan etmiş, kendi adına para bastırması ve 18 gün burada hüküm sürmüştür (İnalçık, 2012: 77). 17. yüzyılda Osmanlı ekonomisini kötü etkileyen Celali İsyanları, Bursa'nın da ekonomik aktör dağılımını olumsuz etkilemiştir. Köylerde mal ve can güvenliğini yitiren halk, şehir merkezlerine göç etmek zorunda kalmış; avarız vergisi ve kıtlık ile karşı karşıya kalmışlardır. Bu durum şehirdeki ticari faaliyetleri ve tarımı olumsuz etkilemiştir (Abacı, 2007: 165-182).

Bursa, Osmanlı Devleti içinde siyasi ve stratejik öneminin yanı sıra ekonomik ilişkilerinde yoğun olduğu önemli şehirler arasında yer almıştır. Avrupa dünyasına yakın milletlerarası ticari faaliyetler içinde yer alan Bursa, İran'dan gelen ipekli kumaşında merkezi haline gelmeye başladı. 15. yüzyılda Bursa'da bulunan Schiltberger şehrin ipek ticareti ve endüstrisi alanında uluslararası merkez olduğunu vurgulamıştır. Bursa'nın da içinde yer aldığı ana İpek Yolu olan Tebriz-Erzurum-Tokat yolu ve sonrasında buraya bağlanan Halep-Konya-Kütahya güzergâhı, 15. yüzyılın başlarında yeniden önem kazanmaya başlamıştır. Diğer bir yandan Şam-Halep-Bursa yolu ve İskenderiye-Antalya deniz ticaret yolları, yoğun ticari faaliyetlerin gelişmesine yardımcı olmuştur (İnalçık, 2012: 79).

15. yüzyılda Anadolu'da geniş bir alan üzerinde siyasi birliğin sağlanması ticari faaliyetlerin uluslararası boyuta ulaşmasına katkıda bulunmuştur. Bu yüzyılda Bursa Şer'îyye Sicilleri'nde, Bursa'ya gelip ticari faaliyetlerini ve borç mukavelelerini tescilletmek için kadıya gelen, Cenevizli, Floransalı ve Venedikli tacirlerin oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca yine bu yüzyılda, 6 belgede Bursalı veya başka şehirden olan Osmanlı halkının ticari faaliyet amacıyla Hindistan'a gittiği anlaşılmaktadır. Maalesef ticari malları hakkında bir bilgi mevcut değildir (Salihoğlu, 1999: 77-78). Bunun yanında 1478 yılında Mahmûd-ı Gâvân'ın ticari temsilcileri Hindistan'dan getirdikleri mallarını Bursa pazarında satmayı hedeflemişlerdir. Bu durum Avrupalılar da bu Bursa'nın baharat ticaretinin merkezi olabileceği düşüncesini doğurmuştur. Fakat Bursa, baharat fiyatlarının yüksekliği nedeniyle Mısır pazarıyla rekabet edememiştir. 17. yüzyıla kadar Bursa; Balkanların, Doğu Avrupa'nın ve İstanbul'un ihtiyacı olan, doğudan gelen malların toplandığı pazar olma özelliğini muhafaza etmiştir (İnalçık, 2012: 79).

İpek ticareti ve endüstrisi, bu dönemde Bursa'nın ana ekonomik kaynağı olmuştur. 1514'te Tebriz'in Osmanlı hakimiyeti altına girmesi ve İpek yolunun Osmanlı kontrolüne

geçmesi, Bursa'nın ipek ticaretinde uluslararası hakimiyet kurmasının önünü açmıştır (Değer & Erdoğan , 2009: 90). İran'dan gelen tüccarlar Gilan, Esterabad ve Sari ipeklerini Bursa'ya getirmişlerdir. Ceneviz, Venedik ve Floransalılar Bursa ipek pazarından birbirleriyle rekabet halinde alış-veriş yapmaktaydılar. Bu dönemde ipek ticaretinde, yünlü mamüllerin takası gerçekleşmektedir. 16. yüzyılın başlarında Bursa'da 1000'den fazla dokuma tezgahı mevcuttu ve bu tezgahların çoğu müteşebbislere aitti. Bu tezgahlarda genellikle köleler çalışmaktaydı, müteşebbisler ise 15. Yüzyılın ortalarında nüfusun %70'ini oluşturuyordu. Dokuma tezgahlarında çalışan köleler bir süre sonra azat ediliyordu ve hatta azat edilen kölelerin birçoğu müteşebbis haline geliyordu. Kumaş türü olarak ise; Bursa kemhası ve müzehhep kadifesi talebi çok olan kumaşlardı. Bunlar Avrupa, Mısır ve İran gibi bölgelerinin oldukça ilgi gösterdiği kumaşlardı (İnalcık, 2012: 80).

İpek ticaretinin Bursa ekonomisi üzerindeki etkisi kadar Osmanlı ekonomisindeki yeri de oldukça önemlidir. 1487 yılında ipek ticaretinden elde edilen gümrük vergisi 40.000 altın düka iken; 1512 yılında 43.000 düka altına yükselmiştir. Bu durum ipekli kumaş ticaretinin kent, devlet ve ithalatın üzerindeki etkisini açıkça göstermektedir (İnalcık, 2003: 131).

16. yüzyılın ortalarında Avrupa'da ipekli kumaş üretiminin artması, Anadolu'da üretilen ipeğe olan talebin düşmesine neden olmuştur. Aynı zamanda İran'la yapılan savaşlar, Bursa'nın üretim sistemlerinde değişikliğe yol açmıştır. İpekli kumaş üreticiliği yerini kozacılığa bırakmaya başlamıştır. Bu durum Anadolu'nun hammadde pazarı olmasına yol açmıştır (Dalsar, 1960: 18-19). 1824'te Fransa'nın ipekli kumaş üreticiliğinde önemli şehirlerinden olan Lyon'da, kozaların buharlı sistemle iplik üretimi teknolojisine geçilmesi, iplik çekilme işlemi hızlandırmıştır. Bu sistemin 10 yıl sonra Bursa'ya ulaşmış ve filatür (iplik çekim) fabrikalarının kurulmasını sağlamıştır (Aktar, 2006: 214). Ancak Bursa'da açılan bu fabrikalar, Bursa'nın ipekli kumaş üretimi için değil Lyon'daki fabrikalar için iplik üretimi yapmıştır (Erder, 1976: 125-126).

Ekonomik faaliyetlerin bu kadar canlı ve ticaret yolları üzerinde olması, Bursa şehrinin nüfusunu ve demografik yapısını etkilemiştir. Şehrin fethinden sonra nüfus sistemine ilişkin belgeler maalesef mevcut değildir. Bu yüzden 14. yüzyılda Bursa nüfus ve demografik yapısını saptamak için seyyahların defterlerine başvurulmaktadır. Seyahatnameler ile Bursa üzerine yapılan bir çalışmada; 14. yüzyılda Bursa nüfusunun

takriben 10.000 civarında olduğu söylenmektedir (Lowry, 2004: 55). 1485 yılına ait bir mahkeme kaydında ise Bursa şehrinde 5000 hanenin vergi mükellefi olduğu ve yaklaşık olarak 25.000 kişinin burada yaşadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır (Barkan, 1941: 12). Bursa'nın demografik yapısına ilişkin geniş bilgileri içeren 1530 yılına ait Hüdavendigâr Livası mufassal tahrir defterine göre; Bursa şehrinde bu tarihte 147 mahallenin yer aldığı ve 6437 hanenin yaşadığı anlaşılmaktadır (T.C. Başbakanlığı Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, 1995: 15). 1500'lü yılların sonlarına doğru Bursa Mufassal Defterine göre Bursa nüfusu 12.908 haneye ve 177 mahalleye ulaşmıştır (Ergenç, 2006: 104). Ömer Lütfi Barkan'ın nüfus hesap tekniğine göre hane başı ortalama 5 kişi alındığında, bu dönemde kentin nüfusu yaklaşık 70.000 kişiden oluşmaktadır (Barkan, 1941: 12). 16. Yüzyıl içerisinde kentte ciddi nüfus artışının nedeni, kentteki ekonomik olanakların çokluğu sebebiyle Anadolu'dan göç almasıdır (Lowry, 2004: 55).

16.yüzyılın ortalarında ve 17.yüzyılın başlarında ortaya çıkarak, Asya ve Avrupa kıtalarını etkisi altına alan kriz, Osmanlı Devleti'ni de olumsuz etkilemiştir. 16.yüzyılın başlarındaki hızlı nüfus artışı 17.yüzyılın başlarında durgunlaşmaya başlaya nüfus artışı bu krizi tetikleyen etken olmuştur. Krize ek olarak, fiyat artışı beraberinde ekonomik değişimleri de getirmiştir. Avrupa'da bulunan siyasi kurumların çözülmesi, bazı kralların güç kaybetmesi ve çeşitli bölgelerde çıkan halk ayaklanmaları bu krizin sonuçlarından olarak değerlendirilmiştir (Barkey, 1995: 51). Bu yıllarda Bursa'da halk ayaklanmalarından kötü etkilenen şehirlerden biri olmuştur. 1607 yılında Kalenderoğlu adındaki eşkıyanın Bursa'ya gelip, Atıcılar bölgesinde çadır kurmuş ve şehri yağmalamaya başlamıştır. Murat Paşa'nın geleceği haberi duyulunca da Kalenderoğlu toparlanıp Mihalic (Karacabey) tarafına kaçmıştır (Kepecioğlu, Bursa Kütüğü I-V: 312). Celali İsyancıları Anadolu'da gıda krizinin oluşmasına neden olmuştur. Bu yıllarda Rumeli'den tahıl getirip Anadolu'da satmak yüksek kar getiren işlerden biri haline gelmiştir, fakat sonrasında bu ticaret yasaklanmıştır. Hatta bu yıllarda İngiliz elçisi alacağı ekmeğin buğdayı için hükümetten vesika almak zorunda kalmıştır (Akdağ, 1999: 455).

Bu yüzyılda Osmanlı Devleti'ni etkileyen önemli ekonomik olaylardan biri de parasal dalgalanmalar olmuştur. Osmanlı Devleti'ne mal almak için gelen tacirlerin gümüş sikke kullanması Osmanlı ekonomisini belirsizliğe sürüklemiş, ayrıca uluslararası enflasyondan kurtulmak için tağşişler ekonomiyi olumsuz etkilemiştir. Bunlara ek olarak,

hazineye ulaşmayan, bölgelerdeki beylerbeyleri tarafından yutulan vergiler hazine yedeklerinin azalmasına neden olmuştur (Barkey, 1995: 52-53).

17. yüzyıl Osmanlı'da lonca sisteminin dönüşümüne de yol açmıştır. Lonca sistemine nazaran daha yaygınlaşan putting-out sistemi, Osmanlı ekonomisi içinde kapitalist üretim ilişkileri öğelerini içermektedir. Bu sistemde tüccar hammaddeyi temin ederek işlenmek üzere zanaatkara temin ediyor, zanaatkar malı işleyip tüccara geri teslim ediyordu. Bu şekilde tüccarlar üretimin herhangi bir bölümünde yer almıyor fakat malın satılmasına kadar olan süreçte kritik noktaları kontrol altında tutuyorlardı. Bu sistem Bursa'da ancak önde gelen işkollarında kullanılabilmiştir. Kullanılan en yaygın iş kolu da dokumacılıktır (Kağıtçıbaşı ve Yaşar, 2006: 188).

Yüzyılın sonuna doğru Safevi Hanedanı'nın iktidardan düşmesiyle başlayan iç savaş ipek ticareti güzergahlarını tüccarlar için güvensiz kılmış, ipek ticaretinin başka illere kaymasına neden olmuştur. Bu yıllarda Halep, ipek ticaretinde ortaya çıkan illerden biri olmuştur. Ayrıca Avrupalı tüccarların ipek alım merkezinin, Anadolu'da Bursa'dan İzmir'e kaymıştır. İzmir, Halep'le rekabet haline girmiştir. Bu durum Bursa ekonomisini olumsuz etkilemiştir (Kağıtçıbaşı ve Yaşar, 2006: 172).

17. yüzyıl Bursa'sında, işkolları ve getirileri üzerine Haim Gerber'in yaptığı araştırmada, Bursa'da bu sırada vefat eden 2000 kişinin terekesi incelenmiş ve işkollarının servet birikimi üzerine çıkarımlarda bulunmuştur. İncelen mesleklere göre bu yıllarda en çok servet biriktiren meslek ödünç para verenler, sonrasında ise yüzyıl başında tarımla uğranlar gelmiştir. Fakat tarımla uğraşanlar yüzyılın ortasında yerini koruyamayıp tüccarların gerisinde kalmıştır. Yüzyıl sonunda ise servet birikiminde ödünç para verenlerden sonra öne çıkan grup din adamları olmuştur. Bu dönemde din adamlarından sonra tüccarlar, daha sonrasında ise sırasıyla; tarımla uğraşanlar, hizmet işlerinde çalışanlar ve son olarak ise zanaatkarlar gelmektedir. İncelenen kayıtlarda zanaatkarlar incelenen nüfusun %20'sini oluşturmaktadır (Gerber, 1988: 125).

Osmanlı Devleti 18.yüzyılda iki farklı dönem yaşamıştır. 1760 yılına kadar olan dönemde kaybedilmeyen hatta kazanılan savaşların etkisiyle büyüme gözlenmiş, bu yıldan sonra ise uzun bir daralma gözlenmiştir. Yüzyılın ikinci yarısında daralmanın nedeni ise savaşlarda alınan yenilgilerdir (Genç, 2005: 211). Bu sırada Avrupa ekonomisi, Osmanlı ekonomisine kıyasla rekabet ve teknoloji açısından gelişmişlik düzeyi daha yüksektir.

Fakat Osmanlı ekonomisi, Batı'ya karşı direnç göstermek amacıyla birtakım mekanizmalar geliştirme yoluna başvurmuştur. Devlet harcamalarını karşılamak amacıyla yeni bir mali araç geliştirilmiş; mukataalar, malikâne sistemiyle kişilere iltizama verilmiştir (Kağıtçıbaşı ve Yaşar, 2006: 207).

Yine bu devirde gözlemlenen bir başka olgu ise zanaatkarların köy ve kasabalara olan göçüdür. Özellikle Selanik'te yaşayan iplik ağartma, basma ve boyama işleriyle uğraşan zanaatkarlar da bu durum çokça görülmüştür. Bunun iki sebebi vardır; birincisi vergilerden kaçınmak, ikincisi ise lonca teşkilatlarının kısıtlamalarından kurtulmaktır (Genç, 2005: 211).

Bursa şehrinde yer alan Mizani Harîr Mukataası, yerli üretimden ve İran'dan gelen ipekten çok miktarda vergi almaktadır. Bu mukataa yalnızca Bursa'yı değil; Edirne, Selanik, İzmir ve İstanbul şehirlerini de kapsamaktaydı. İpek mizanı mültezimleri bu şehirlerden ipek vergisi almaya yetkiliydiler. 18. yüzyılda ipek vergisinin önemli kısmı Bursa ve çevresinden gelmekteydi. 1740 tarihli bir belgede İranlı ipek tüccarlarının getirmediklerini, verginin Bursa'dan alınması nedeniyle üreticilerin ipeğini mizana getirmediklerini beyan etmişlerdir (Kağıtçıbaşı ve Yaşar, 2006: 216).

18. yüzyıl Bursa'nın vakıf sisteminin de gelişmiş olduğu dönemdir. İncelenen vakıf muhasebe defterine göre, 1790-1791 yılında Bursa'da 496 adet vakfın şehirde faaliyet gösterdiğini tespit etmiştir. Bu vakıfların faaliyet alanları farklı olsa da amaçları fakirlere sosyal yardım sağlamaktır. Nitekim bu vakıflardan 60 tanesi yoksullara vermek, 45 tanesi ise fakir esnafa yardımda bulunmak amacıyla kurulmuştur. Bu sayede vakıflar, Osmanlı ekonomisinin durgun gidişatının etkilerini, Bursa üzerinde azaltmaya çalışmışlardır (Yılmaz, 2001: 46-49).

18. yüzyılda Bursa'da vefat eden kişilerin tereke kayıtlarına göre; Bursa nüfusunun yarısını orta gelirli kişiler, kalan yarısını ise zenginler ve fakirler oluşturuyordu. Vakıflar gibi fakirlerin ihtiyaçlarına yönelik tedbirler alınırken, nüfusun %25'ini oluşturan zenginlerde servet birikimlerini ellerinde tutuyorlardı. Bursa nüfusunun önemli bir kısmını oluşturan kadınlar ise erkeklerden bağımsız olarak servet edinip biriktirebiliyor ve bu servetleri üzerinde tasarruf yetkilerini kullanabiliyorlardı. Şehirde bulunan Müslümanlar, gayrimüslimlere oranlara daha varlık sahibiydiler (Karataş, 2006: 85).

1800'lü yıllarda Osmanlı Devleti'nin girdiği uzun soluklu savaşlar, modern üretim tarzlarının ve pek çok yeni fabrikaların Osmanlı topraklarına girmesini sağlamıştır. 1790-1860 arası yapılan askeri yatırımlar, ekonomide dönüşümün odağı olabilecek ölçüdeydiler (Genç, 2005, s. 222). Ekonominin dışa açılması ve modern üretimi benimseyen işletmelerin açılmasıyla 19. yüzyılda Osmanlı dış ticaret hacmi 4 kat artmıştır, yabancı sermaye akışı da hız kazanmıştır (Kasaba, 1993: 44).

Osmanlı Devleti bu dönemde, sanayileşen Avrupa Devletleri'ni yakalamak amacıyla fabrikalar kurmaya başlamıştır. 1840 yılı öncesi kurulan fabrikalar neredeyse tamamı İstanbul bölgesinde kurulmuştur. Bu yıllardan sonra özel teşebbüsler kurulmaya başlanmıştır. Özel teşebbüslerin ilk örnekleri ise Bursa ve Lübnan şehirlerine aittir (Kağıtçıbaşı ve Yaşar, 2006: 233).

Bursa'da 19. yüzyılın başlarında yapılan koza ve ipekçilik üretiminde geleneksel yöntemler kullanılmaktadır. Kentte ipek üretenlerin öşür ve mizaniyye vergisini ödemeyip, vergi kaçırmaya çalışmışlardır. İpekten alınan öşür ve mizaniyye vergisi Tersane-i Amire Hazinesi'nin gelir kaynaklarından. Bu dönemde alınan damga-i harîr ve ipekten alınan farklı vergilerin toplanmasında Bursa ihtisablığı görevlendirilmiştir (Çiftçi, 2017: 22-23).

İpek üreticiliğinin Osmanlı ekonomisi üzerindeki etkisi ve Avrupa yaşanan teknolojik ilerleme 1837 yılında Bursa'da ilk ipek fabrikasının açılmasını sağladı (Baykal, 1950: 23). Bursa'da açılan ilk İpek fabrikasının kurucusu Fransız Glaizal ailesidir. Ancak bu fabrika Buharlı çekim yapmamaktadır. 1938 yılında Gaizal ailesinin bir ferdi olan Falkeisen 1938 yılında ipek çekim fabrikası kurdu. Bursa'da ipek endüstrisine katkıda bulunanlar sadece gayrimüslimler değil Müslüman girişimciler ve hatta yöneticilerdir. 1845'te Bursa valisi Mustafa Nuri Paşa ve 1849-1851 yılları arasında Bursa Valiliği yapan Sarim Paşa, Bursa'da İpek fabrikası girişimciliği yapan yöneticilerdir. (Çiftçi, 2017: 27-28).

Kurulan bu fabrikalar hidroelektrik enerjisiyle çalışmakta olup genel olarak Cilimboz deresi ve Gökdere civarında kurulmuşlardır. Bursa ovasında, tarım alanlarında kurulan fabrikalar ise yine su ihtiyaçlarını bu derelerden karşılamışlardır. Bu fabrikalar Bursa'da 8.000 civarı işçi çalıştırmışlar, bu işçilerin de %90'nını kadınlar oluşturmaktadır. Fabrikaların amacı iç pazardaki kumaş talebini karşılamak değil, ham ipeğin Avrupa'ya ihracatını karşılamaktır. Yerli kumaş talebi ise makineleşme sürecine dahil olamamış,

geleneksel üretim yöntemleriyle ya da ithalat ile karşılanmaya çalışılmıştır (Erder, 1975: 97).

Bursa şehri 19. yüzyıla doğal afetle başlamıştır. 1801 yılında Yeşil Türbeden çıkan yangın lodosun etkisiyle Hisar Mahallesi'ni tahrip ettikten sonra Kırkmerdiven, Yahudilik, Ahmed Paşa Fenari, Mantıcı, Çarşı, Ali Paşa Mahalleleri ve hatta Setbaşı'nın üzerinde bulunan Kara Ağaç Mahallesi'ni etkisi altına almıştır. Şehrin büyük kısmını etkisi altına alan yangın; Bursa şehrinde büyük ekonomik zararlara yol açmıştır (Baykal, 1950: 22-23).

1830 yılında yapılan nüfus sayımına göre Bursa merkezde 149 Müslüman mahallesi bulunuyordu. Bu mahallelerde toplamda 4.961 ev, 10.185 Müslüman erkek nüfusu vardır. Bu sayım içerisine kadınları da dahil ettiğimizde ortalama ev başına düşen nüfus 4 kişidir. Bu sayıya gayrimüslim nüfusta dahil edildiğinde 21.009 erkek yaşamaktadır. Şehirde yaşayan gayrimüslim nüfusu Ermeni, Katolik, Rum, Yahudi ve Kıpti milletlerinden olan azınlıklar oluşturmaktadır (Kaplanoğlu, 2013: 27-30).

19. yüzyılda Bursa şehrinin meslek gruplarına bakıldığında bezzazlık ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte aktarlık, eskicilik, devecilik ve odunculuk meslekleri de dönemin önemli işkollarındandır. Bu yıllarda yapılan mesleklerden en karlı olanı aktarlık olarak görülmektedir. Aktarlık mesleği yapan 81 kişiden 80'i Müslümandır. Şehirlerarası nakliye işi yapan devecilik mesleği de tamamen Müslümanlar tarafından yapılmaktadır. Ermeniler bezzazlık mesleğinde, Rumlar bakkallık mesleğinde, Yahudiler ise Çerçilik mesleğinde ön plana çıkmışlardır (Kaplanoğlu, 2013: 96-97).

Osmanlı Devleti'nde Müslümanların ticaret yapmadığı bu nedenle gayrimüslimlerin daha zengin oldukları kanaati vardır. Fakat 1830 yılı nüfus kayıtlarına göre Bursa'da ticari faaliyetlerde Müslümanların, gayrimüslimlerden daha çok faal oldukları görülmektedir. Sadece bazı meslek gruplarında gayrimüslimler yoğunluktadır. Örneğin bu yıllarda simsarlık mesleği yapan 15 kişinin tamamı gayrimüslimdir. Bakkallık mesleğinde de Rumlar ön plana çıkmaktadır (Kaplanoğlu, 2013: 96).

1.Bursa Şer'îyye Sicillerinin Önemi ve Yapılan Çalışmalar

Şer'îyye sicilleri, dönemin iktisadi ve sosyal ilişkilerini saptamak açısından önemli kaynaklardır. 1455 yılından başlayarak, 20. yüzyılın ilk çeyreğini kapsayan şer'îyye sicilleri, Türk tarihini, siyasi, sosyal hukuki yaşamı üzerine bilgiler sunmaktadır. Bu nedenle tarihi araştırmalar içerisinde büyük önem arz etmektedir (Akgündüz, 1988: 11). Kadılar tarafından tutulan bu siciller; “*kadı defterleri*”, “*kadı sicilleri*”, “*şer'îyye sicil defterleri*” ve “*zapt-ı vekâyi*” şeklinde farklı isimlerle adlandırılmışlardır (Gedikli, 2007: 187). Kadılar, adli işlemlerin yanı sıra kamu hizmetleri, askeri ve mülki işlerin de yürütülmesini sağlamışlardır (Akgündüz, 2009: 16).

Osmanlı Devleti'nde mahkemeye intikal eden olayları şer'îyye sicili adı verilen bu deftere kaydetmek, kazanın kadısı veya naibinin görevidir (Uğur, 2010: 8). Kaydedilen yazılar çeşitli konular üzerine olup, devrin kadısından bir sonraki kadıya aktarılmıştır (İnalçık, 1997: 150). Kadılar, göreve başladıkları gün sicil defterinin ilk sayfasına kendi adlarını yazmışlar (B.Ş.S 3078, 2/A1) ve başladıkları tarihi de belirtmişlerdir. Mahkeme defterleri 15.yüzyılda kaydedilmeye başlandığında Arapça olarak yazılmışlardır, 16. yüzyıldan itibaren dil Türkçeye çevrilmiştir (Gedikli, 2007: 187). Buna ek olarak Osmanlı Devleti'nde büyük şehirlerin şer'îyye defterleri iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısım Arap yazısına göre olan kitapların başladığı yerden başlar; ikinci kısım ise bunun tam tersi olan, yani kitabın son sayfasında başlar. İlk kısımda; mülk satışları, borç alacak işlemleri, boşanma, köle azadı, tereke paylaşımı gibi yerel mahkemenin tasdiki ile yapılan işlemlerin kayıtları bulunur. İkinci kısımda ise merkezden gönderilen emirlerin olduğu kayıtlar bulunurdu. Bunların bazıları kadılara hitap ederken, bazıları da diğer taşra görevlilerine hitap etmektedir (Faroqhi, 2000: 55-56).

Şer'îyye Sicilleri, şehir, kasaba, köy adlarının; buralarda yapılan nüfus sayımlarının, halk hareketliliğinin; yaşanan doğal afet, savaş ve benzeri yıkıcı olayların; günümüze ulaşan veya ulaşamayan mimari kültürel miraslarımızın, iktisadi faaliyetlerin, belediyelerin, vakıfların, lonca ve esnaf teşkilatlarının, tıp tarihinin, bütününde Osmanlı Devleti'nin iktisadi ve içtimai tarihinin anlayıp, yorumlamayı sağlayan en önemli kaynaklardır (Gürkan, 1988: 767).

Şer'îyye defterleri, bulunduğu yerin iktisadi yaşamına ilişkin bilgiler içeren birincil kaynaklardır. 15 ile 20. yüzyıl arasında Osmanlı halkının özellikle de Anadolu halkının yaşayış tarzına ait bilgiler içermektedir. İthalat ve ihracat konusu olan mallar, Osmanlı halkı tarafından yapılan tarım faaliyetleri, üretilen sanayi ürünleri, sanat ve zanaat faaliyetleri, ödenen vergi miktarları ve vergi türleri, hukuki işlemlerde ödenen tazminatlar, para arzı, paranın değer kaybı, mikro ve makro olarak iktisadi tüm verileri gerçek olarak yalnızca şer'îyye sicillerinde bulunan kayıtlardan görmek mümkündür (Akgündüz, 1988: 15).

Osmanlı tarihi açısından önem arz eden kadı sicillerinin sayısı 20.000 adet civarındadır (Akgündüz, 1988: 11). Bunların neredeyse yarısı İstanbul mahkemelerine aittir (Çınar, 2011: 359). Yarısından fazlasını ise diğer bölgeleri kaydeden sicilleri oluşturmaktadır. Osmanlı Devleti'nde tutulan en eski Şer'îyye Sicili ise 1455 yılına ait Bursa Şer'îyye Sicilidir (Uğur, 2010: 9). Şer'îyye Siciller içinde barındırdığı birçok konu olması nedeniyle ve son zamanlarda daha da önem kazanan şehir tarihi üzerine yapılan araştırmaların vazgeçilmez kaynağı konumuna gelmiştir. Zira mahkeme defterleri göz önünde bulundurulmadan yapılan çalışmalar, şehrin tarihiyle ilgili eksik bilgiler içerecektir (Emecen, 1990: 78). Bu nedenle kadı defterleri içerisinde yer alan sulh, borç, mülk satışı, hüccet, asayiş, vergi gibi sosyal ve iktisadi konulardan faydalanmak, çalışılan konunun daha somut verilerle ele alınmasını sağlamaktadır (Uğur, 2003: 310).

Mahkeme defterleri, Osmanlı Devleti'nin adli ve idari teşkilatlanmasını, teşkilatın devletin büyümesiyle olan değişimini göstermesi açısından da önemlidir. Özellik kazâ, sancak, eyalet sistemi içerisindeki taksimatı; kadılık, naiplik, muhızrlık gibi müesseselerin idari yapısını ve yürüttükleri işlemlerin işlevselliğini anlamak açısından şer'îyye sicilleri önemli yer tutmaktadır (Akgündüz, 1988: 16).

Bursa, Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti olması nedeniyle Osmanlı şehirleri arasında önemli yere sahiptir. Devletin idari ve adli olarak teşkilat yapısının kurulması ve tatbik edilmesi bu şehirde başlamıştır. Bu durum Bursa Şer'îyye Sicillerinin önemini artırmaktadır. Osmanlı toplum yapısının ve müslim-gayrimüslim ilişkilerin bu şehirde başlayıp gelişmesi, Osmanlı araştırmalarında Bursa'nın önem teşkil etmesini sağlamıştır (Hızlı, 2003: 368). İstanbul kadı sicillerinden sonra sayısı ve muhteva zenginliği bakımından Bursa ikinci sırada yer almaktadır. Bursa Müzesinde yer alan Şer'îyye Sicillerinin sayısı 827 cilttir (Gürkan, 1988: 770).

Bursa Şer'îyye Sicilleri, Bursa Müzesinde toplandığında birer envanter numarasıyla kaydedilmiş ve bir süre bu şekilde kullanılmıştır. Daha sonra yapılan yeni bir düzenleme çalışması ile defterlerin boyları dikkate alınarak A, B, C, D şeklinde gruplara ayrılarak tasnif edilmiştir. Boyu diğerlerine göre daha kısa olan 15. ve 16. yüzyıl defterleri A grubunda; diğerleri ise B, C, D gruplarında tasnif edilmiştir. Tasnifleme yapılırken kronolojik sıraya riayet edilmemiştir. Yalnız ilk tasnif numaraları verildikten sonra çift rakamlar verilmiştir. İkinci tasniften sonra müzeye gelen siciller için ise tek numara kullanılmıştır (Çetin, 1999: 1-2).

Bursa kadı defterleri 1991 yılından itibaren Milli Kütüphanede araştırmacıların kullanımına açılmıştır. Daha öncesinde ise 19. yüzyıla kadar mahkemelerde muhafaza edilen Şer'îyye Sicilleri, 1834 yılından itibaren ise Şeyh Süleyman Efendi Mektebi'nde muhafaza edilmiş, 1854 yılında meydana gelen büyük Bursa depreminde hasar görmüşlerdir. 1868 yılında İstanbul'a gönderilen siciller daha sonra tekrar Bursa'ya gönderilmiş; sonrasında ise sırasıyla Kazzazoğlu Medresesi, Evkâf Dairesi mahzeni ve Ulu Câmî'nin pencerelerinde bulunan dolaplarda muhafaza edilmiştir (Kepecioğlu, Bursa Kütüğü I-IV: 327). 1924 yılında Şer'î Mahkemelerin kaldırılmasıyla bu siciller Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün himayesine altına girmiş; 3 Kasım 1941 yılında ise Milli Eğitim Bakanlığı tarafından alınan karar ile sicillerin bulunduğu şehir veya kasabadaki müzelerde korunması uygun görülmüştür (Pay, 1987: XIII).

Bursa Şer'îyye Sicilleri, tez, makale ve kitaplar için birçok çalışmaya kaynak oluşturmuştur. Halil İnalçık'ın bu alan pek çok değerli çalışması mevcuttur. İnalçık (1998), "Bursa Kadı Sicillerinden Seçmeler" adlı çalışmasında Osmanlı Devleti idare, sosyal ve ekonomik tarihi ile ilgili sicil kayıtlarını yayınlamıştır. Ayrıca İnalçık (1996), "Bursa I: XV. Asır Sanayi Ve Ticaret Tarihine Dair Vesikalar" adlı çalışması Bursa tarihi üzerine değerli bir kaynak teşkil etmektedir.

Bursa kadı defteri üzerine konu merkezli yapılan ilk ve en kapsamlı çalışma Kâmil Kepecioğlu'na ait olan dört ciltlik "Bursa Kütüğü" adlı eseridir. Bu eser 2009 yılına kadar el yazması halinde Bursa Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesinde muhafaza edilmiş, 2009 yılında basıma hazırlanıp Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından yayınlanmıştır.

Memduh Turgut Koyunoğlu (1935), "İznik ve Bursa Tarihi" adlı çalışma; Hikmet Turhan Dağlıoğlu (1940), "On Altıncı Asırda Bursa" isimli çalışma; Nazım Yücelt (1939)

tarafından hazırlanan “Bursa Kütüphanelerinde Yazma (Tıp) Kitapları” adlı eser; Neşet Köseoğlu (1946) tarafından hazırlanan “Tarihte Bursa mahalleleri: XV ve XVI ıncı yüzyıllarda” isimli çalışmalar Bursa Şer‘iyye Sicilleri kaynak alınarak yapılan ilk çalışmalardır.

Bursa Şer‘iyye Sicilleri kaynaklı araştırmalar yapan önemli isimlerden biri de Salih Pay’dır. Pay (1987), “1069-1070/1659-1660 Tarihli Bursa Şer‘iyye Sicili (Analiz ve Değerlendirme)” isimli Yüksek Lisans tezi; (2001), “Bursa Kadı Defterleri ve Önemi” isimli makale; (1996), “Bursa Hacı İvaz Paşa Külliyesi” isimli doktora tezi, Bursa Şer‘iyye Sicilleri kaynaklı eserleridir.

Saadet Maydaer de Bursa Şer‘iyye Sicilleri kaynaklı Osmanlı toplumunda kadınları inceleyen çalışmalar meydana getirmiştir. Maydaer (2002), “Şer‘iyye Sicillerine Göre Bursa’da Kadın” isimli yüksek lisans tezi; (2007), “Klasik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma (Bursa Şer‘iyye Sicillerine Göre)” isimli makalesi; (2011), “XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Müderrisi: Mevlana Muslihuddin Efendi ve Mirası” isimli makalesi; (2010), “XVI. Yüzyılda Bursa Kadınları” isimli kitap; (2009), “XV. Yüzyılda Bursa’da Hayırsever Bir Çift: Hoca Ece ve Ayşe Hatun’un Vakıfları” isimli makalesi Bursa Şer‘iyye Sicilleri vasıtasıyla yazılmış değerli eserlerdir.

Özer Ergenç (1979), “16. Yüzyılın Sonlarında Bursa” adlı doçentlik tezi; Hüseyin Özdeğer (1988), “Bursa Tereke Defterleri”; Osman Çetin (1994), “Sicillere Göre Bursa’da İhtida Hareketleri Ve Sosyal Sonuçları” ve Ömer Lütü Barkan (1968), “Edirne Askeri Kassamına Ait Tereke Defterleri” isimli çalışması, bu alanda çalışmalar yapanlar için yol gösterici kaynaklardır.

Son yıllarda Bursa şer‘iyye sicilleri ışığında yapılan tez çalışmalarının da sayısı bir hayli artmaktadır. Yakup Tuncer (1992), “Mahkeme Sicillerine Göre XV. Yüzyıl Bursa Vakıfları” isimli yüksek lisans tezi; Rukiye Aslan (2006), “16. Yüzyıl Ortalarında Bursa (A-84 ve A-202 Numaralı Bursa Şer‘iyye Sicillerine Göre” isimli yüksek lisans tezi; Habibullah Habib (2019), “h.1008-1009/m.1599-1600 Tarihli B-18 Numaralı Bursa Şer‘iyye Sicilinin Tasnifi ve Fıkıh İlmi Açısından Tahlili” isimli yüksek lisans tezi, son yıllarda yazılan Bursa mahkeme kayıtları referanslı tezlerden yalnız birkaçıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. 3078 Numaralı Bursa Şer'îyye Sicilinin Genel Özellikleri

Üzerinde çalıştığımız sicil defteri hicri 1268 tarihli 3078 numaralı Bursa Şer'îyye Sicilidir. Defterin yeni kayıt numarası c-56, rulo numarası ise 97.103'tür. Defterde kayıtlar kronolojik olarak sıralanmayıp karışık şekilde yazılmıştır. Defterde bulunan en eski kayıt hicri 12 Rebiulevvel 1268/miladi 5 Ocak 1852 tarihli, en yeni kayıt ise hicri 17 Zilkade 1269/miladi 21 Ağustos 1853 yılına aittir. Defter bir buçuk yıllık dönemi kapsamaktadır. İncelemesini yaptığımız defter 90 varak, 93 pozlamadan oluşmaktadır. Enine 19,5 cm, boyuna ise 55 cm ebatlarındadır ve ebrulu değildir.

Sicil defterinde ilk kayıt tayin ile başlamaktadır. *“İzzet-meâb şeri`at-nisâb mevâlî-i fuhâmdan fazîletlü Es-Seyyid Rafet Efendi kâm-yâb. Ba`de`-t-tahiyyeti`l vâfiyye inha olunur ki ber-vech-i mevleviyyet mutasarrıf olduğum Burusa Kazâsının umûr-ı ahkâm-ı şer`iyyesi iş bu sene semân ve sittîn mieteyn Ve elf Zilhiccesi guresinden zât-ı hazret-i fütüvve penâhinin tercî` ve intihâb buyuruklarına binâen tarafımızdan bi`n-niyâbe cenâb-ı şerîfinize ihâle ve tefvîz olunmuşdur gereğidir ki kazâ-i mezkûru gurre-i şehri merkûmdan zabt edip beyne`l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer`i şerîf ve vâkı`a olan muhallefât kısmet-i askeriyesi hâzır tahrîr ve terkîm ve miyân-ı varakada mâ-farazî`l-hakîm tevzî`l ve taksîm edip cadde-i şerî`at Mustafaviye`den ser-i mü inhirâfa cevâz göstermeyesiz.”* (B.Ş.S 3078, 2/A1) Es-Seyyid Rafet Efendi'nin 1268 yılı Zilhicce ayının başında Bursa Kazâsı nâibliğine atandığını bildirmektedir.

Daha sonrasında gelen kayıtlar ise borç-alacak, hibe, sulh, vakıf, asayiş, boşanma, nafaka gibi çeşitli konulardadır. Bu defterden Bursa mahalle adlarına, Hüdavendigâr Sancağının nereleri kapsadığına, Bursa ahalisinin 19.yüzyıldaki gündelik yaşamına, şehrin ekonomik faaliyetlerine, meslek gruplarına, sosyal ve demografik yapısına, suç oranlarının fazla olduğu semtlerine ve bunun gibi birçok muhtevî konulara erişmek mümkündür. Nitekim bu tezde de amaç 19. yüzyıl Bursa şehrinin sosyoekonomik yapısını ortaya koymaktır.

2.2. 3078 Numaralı Bursa Şer'îyye Sicilindeki Konu Türleri

2.2.1. Deyn

Deyn, kelime anlamı olarak borç, ödünç anlamına gelmektedir. Borçlunun ödemek zorunda olduğu her türlü mülke “deyn” adı verilmektedir. 19. yüzyıl Osmanlı Devleti’nde, borçlu kişi borcunu ifa edemediği taktirde, borç veren kişi mahkemeye başvurabiliyordu. Borç işlemi neticesinde oluşan mağduriyet davalarına ise deyn adı verilmiştir.

Transkripsiyonu gerçekleştiren 3078 numaralı Bursa Şer'îyye Sicili’nde ise 112 adet deyn davası kaydedilmiştir. Bu kayıtlarda Müslüman ile Müslüman arasında olan davalar olduğu gibi, gayrimüslimlerin Müslümanlar karşısında alacaklı olduğu davalar da mevcuttur. Bu davalardan bazılarında borç alındığı şekilde ödenmiş, bazılarında nemasıyla birlikte ödenmiş, bazılarında ise daha düşük bir meblağ üzerine anlaşma sağlanmıştır. İslam hukukuna göre verilen borçtan faiz alınıp verilmesi haramdır. Bu yüzden faizden kaçınmak açılmak amacıyla, borç işlemlerinin bazılarında “mu‘âmele-i şer'îyye” usulü kullanılmıştır. Örnek olarak El-Hâc Osman oğlu Es-Seyyid Ahmed bin Ömer, Mehmed bin İsmail’e verdiği 3100 kuruş borcu %15 nema ekleyip ödenmesini istemiştir. 3100 kuruşun %15’ine tekabül eden 465 kuruşu “hilâlî sâ‘at” borcu olarak göstermiştir (B.Ş.S 3078, 38/A4). Bu şekilde faizden kaçınmıştır. 3078 numaralı defterde 112 adet borç davasından 6 tanesinde mu‘âmele-i şer'îyye yöntemi kullanılmıştır (B.Ş.S 3078, 5/B1, 15/B3, 18/A2, 21/A1, 36/A3,38/A4).

Osmanlı Devleti’nde borç veren kişi kadı huzuruna çıkarak borç verdiği kimse üzerinde iddiada bulunuyordu. Fakat bu iddialar her zaman gerçeği yansıtmamıştır. Örneğin; Enderyas veled-i Sahak, Serpohi bint-i Agop’un kendisine 3.414,5 kuruş borcu olduğunu mahkemede iddia etmiş, mahkeme ise Enderyas veled-i Sahak’tan delil istemiştir. Delil getiremeyen Enderyas’ın iddiası reddedilmiştir (B.Ş.S 3078, 19/B3). 3078 numaralı Bursa Şer'îyye Sicili’nde borç iddiasının reddedildiği, davanın men‘ olunduğu, 19 adet dava mevcuttur (B.Ş.S 3078, 6/A3, 18/A1, 19/B3, 20/B3, 21/A2, 28/B4, 32/B1, 33/B4, 35/B3, 38/B3, 43/B2, 44/A2, 45/B4, 47/B3, 51/A2, 54/A1, 55/B1, 56/A2, 56/B3).

Borç-alacak, davalarının bazılarında ise borç miktarından daha düşük bir meblağ üzerine anlaşma sağlanmıştır. Örnek olarak, Amire oğlu Kirhor veled-i Hadever, Mudanyalı Es-Seyyid Salih bin El-Hâc Süleyman’dan alacağı 3024 kuruş borç üzerine

1.524 kuruşa anlaşma sağlamıştır (B.Ş.S 3078, 20/A1). Defterde yer alan 112 adet borç davasından 2 tanesinde borçlunun ödemesi gereken miktardan daha düşük bir meblağ üzerine anlaşma sağlanmıştır (B.Ş.S 3078, 19/B4,20/A1).

2.2.2. Vesayet ve Vekâlet

Vesayet kelime “vasy” sözcüğünden türeyip, hukuki işlem yapmaya elverişli olmayan kişilerin hukuki işlemlerinin, hâkim tarafından atanmış kişiler tarafından gerçekleştirilmesine denilmektedir. (Bardakoğlu, 2013: 66). Bu işlemleri gerçekleştiren kişilere ise “vasi” adı verilmiştir (Öz, 2012: 546).

3078 numaralı defterde vasi tayini konusunda karşımıza çıkan 2 adet kayıt çıkmaktadır. Bu kayıtlar incelendiğinde; İstanbul Cebeci Mahallesi’nde ikamet eden Emine Hanım, Bursa Hacılar Mahallesi’nde ikamet eden cariyesi aracılığıyla kendisi öldükten sonra terekesinin bir kısmının fakirlere harcanmasını, kalanına sarfına ise Es-Seyyid Mehmed Said Efendi’nin dilediği yere harcaması üzerine vasi tayin ettiğini bildirmiştir (B.Ş.S 3078, 62/A3). Bir diğer kayıta ise, Es-Seyyid Mehmed Fakih Efendi ibn-i Hâfız Mehmed Emin Efendi vefatından sonra terekesinin üçte birinden 500 kuruşun fukaraya ve kendisinin defin işlemlerine, 300 kuruşun ise münasib bir mahallede kaldırım yapılmasını istemiş, kalan paranın da Abdullah bin Ahmed’in kendi üzerine almasını için vasi tayin etmiştir (B.Ş.S 3078, 74/A3).

Vekâlet, kelime anlamı olarak “birine güvenmek” anlamına gelen “vekl” kökünden gelmektedir. Bir hukuki işlemi kendi adına yerine getirmek üzere başkasına yetki vermeye vekâlet adı verilmektedir. Başka adına hukuki işlemi gerçekleştirmeye yetkili olan kişiye de “vekîl” adı verilmektedir (Aybakan, 2013: 1). Kayıtlarda geçen “*vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta’yîn eyledim*” ifadesinde yer alan nâib kelimesi ise, birinin yerine vekâlet etmek, birini temsil etmek anlamına gelmektedir (Avcı, 2006: 312).

3078 numaralı Bursa Şer’iyye Sicili’nde 12 adet vekâlet kaydı mevcuttur. Bu kayıtlara bakıldığında verilen vekaletlerin amacı borcu tahsil etmek, mülk satışını gerçekleştirmek, köle satışı ve davaya katılmak gibi nedenlerdir. Kayıtların bir tanesinde Müslüman kişi gayrimüslime vekalet vermiş, üç tanesinde gayrimüslim gayrimüslime vekalet vermiş, kalanlarında ise Müslüman kişi Müslümana vekalet vermiştir.

Tablo 1**Vekâlet Kayıtları ve Vekaletin Verilme Nedeni**

Sıra Numarası	Kayıt No	Vekâlet Veren	Vekîl	Vekâletin Verilme Nedeni
1	62/A4	Hafız Mehmed Es-Seyyid Molla ibn-i El-Hâc Mehmed	Papas oğlu Agos veled-i Agop	Çekirge’de yer alan arazinin satılıp 2.000 kuruşu kendisi alsın kalanını teslim etmek
2	62/B2	Ahışhavî Hüseyin Ağa ibn-i Mehmed	El-Hâc Abdullah Efendi	Uşak’ta Etmekçizâde Mehmed Tahir Ağa üzerinde olan 1.500 kuruş borcu murabahasıyla tahsil etmek
3	64/B2	Zarafet bint-i Abdullah	Mehmed Saruh Ağa ibn-i Abdullah	Kölesinin satışı
4	76/A4	Cezayirli Nefsime Hânım ibneti’l-merhûm Hasan Paşa	Kıbrıslı El-Hâc İbrahim Efendi	İskenderiye’de bulunan evin satışı
5	77/A2	Sıvacı Menas Kasber	Kardeşi Persah	Kayseri’de bulunan arazinin satışı
6	81/B4	Katerina ve Endica	Eftem veled-i Kıryako Bezirgânı	İstanbul Laleli çeşme kurbünde bulunan odanın satışı
7	85/A1	Necibe bint-i Mehmed ve çocukları	Kayınbiraderi Mehmed	Üsküdar’da öldürülen kocasının davasına katılmak
8	85/A2	Kifurak veled-i Matil	Kardeşi Parten	Galata Ziraat Mektebi’nden maaşını alması
9	90/A3	Kara Kazlı oğlu Mikdâv bin Mehmed	İsmail bin Mustafa	Rize’de bulunan arazinin satışı
10	90/B3	İmam Salih Efendi ibn-i Ali	Güleş oğlu Mehmed	Trabzon’da yaşayan Molla Ahmed bin Cevahir üzerinde olan 1.840 kuruş borcu tahsil etmek

Tablo 1: (Devamı)

Sıra Numarası	Kayıt No	Vekâlet Veren	Vekîl	Vekâletin Verilme Nedeni
11	91/B2	Es-Seyyid İbrahim Ethem Efendi ibn-i Mehmed Efendi	El-Hâc Hasan Ağa ibn-i Mustafa	Kütahya’da bulunan evin satışı
12	92/A1	Emine bint-i Fethullah	Es-Seyyid Eş-Şeyh Hâfız Ahmed Efendi ibn-i Mehmed Said Efendi	Sadrazam Esbak Merhûm Piri Mehmed Paşa Vakfı’ndan alacağı aylık 22,5 kuruşu tahsil etmek

2.2.3. Mülk Satışı

Mülk kelimesi sözlükte “bir şeye sahip olmak, bir şey üzerinde tasarrufta bulunmak” manasına gelmektedir. Kişinin sahip olduğu mal üzerinde kendi başına tasarrufta bulunmasına verilen isimdir (Kenanoğlu, 2020: 539). Sicillerde yer alan satış işlemlerinde zikredilen “*bey’*” kelimesi ise “*satma, satış, satın alma*” anlamlarına gelmektedir (Devellioğlu, 2008, s. 98). Satış akdini geçerli kılan belirli unsurlar vardır, bunlar; “*mebi*” satış işlemine konu olan mal (Aybakan, 2003: 212), “*semen*” kelimesi satış akdine konu olan mala karşılık ödenecek kıymet (Gözübenli, 2009: 465) ve tarafların karşılıklı kabulüdür.

İncelediğimiz 3078 numaralı Bursa Şer’iyye Sicili’nde 95 adet mülk satışı kaydına rastlanmıştır. Rastlanan kayıtlarda satışa konu olan mal genellikle ev ve arazilerdir (B.Ş.S 3078, 62/A1). Satım işlemleri sırasında satıcının adı ve mala sahipliğini belirten “*silki-mülk-ü sahîhimde münselik*” ifadeleri yer almaktadır (B.Ş.S 3078, 64/A2). Bunun yanı sıra satış işlemlerinde malın hangi yolla satılacağı; “*bey’-i bâtt*” mülkün kesin olarak satışı ifade etmektedir. “*bey’ bi’l-vef’â*” ise Müslümanların faizsiz borçlanmak için kullandıkları satış akdidir. Akid sonucunda satın alan kişi, aldığı mülkü geri aynı kişiye satarken kazanç elde etmesini sağlar (Bayındır, 1992: 22). Defterde 1 adet *bey’ bi’l-vef’â* kaydı mevcuttur (B.Ş.S 3078, 61/A2). “*takas* (B.Ş.S 3078, 11/A2)” ise takas yoluyla gerçekleşen satım işlemlerini ifade etmektedir. Ayrıca satış işlemlerinde “*etrâf-ı erba’ası*” ifadesiyle satılan mülkün dört tarafında bulunan gayrimenkuller belirtilmiş; tarla, bahçe ve arazilerde

üzerinde ne olduğu (ağaç, çeşme, vb.), evlerde oda sayıları ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Bunların yanı sıra sözleşmelerin sonunda ise, “*keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun*” ifadesi tarafların karşılıklı olarak el sıkıştıklarını ifade etmektedir (Oğuz ve Akgündüz, 1998: 448).

Tablo 2

Mülk Satışları

Sıra No	Kayıt No	Satan Kişi	Satın Alan Kişi	Mülk Tipi	Mülkün Mevki	Satış Bedeli
1	8/B4	El-Hâc Hüseyin Bin Osman	Osman bin Hüseyin	Ev	Seç Karyesi	1000
2	12/A2	Hekim Antonaki zevcesi Maryonika	Bezâz Cercer Menasi veled-i Serkiz	Tarla	Soğanlı	19.000
3	13/B2	Müslihiddin Bey ibn-i Ahmed	Eci Esterati veled-i Aleksi	Tarla	Mankafa Mahallesi	12.000
4	14/A2	Aişe Hâtûn	Eci Esterati veled-i Hürmez	Tarla	Yörüklü Karyesi	3.050
5	42/A3	İvan Marim bint-i Karabet	Papas oğlu Mararos	Tarla	Çakırcı Karyesi	2.000
6	64/A2	Askohi bint-i Avannes	Kızı Agsebet nasrâniye	Ev		3.000
7	64/A4	Feroso ve Kadneko bint-i Ankil	Maryoric	Ev	Kayabaşı Mahallesi	4.000
8	64/B3	Aişe bint-i Salih	Halil Rıfat Efendi	Ev-Bahçe	Hoca Yunus Mahallesi	3.200
9	65/A1	Ayşe ve Ganime	Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Muhtar Bey Efendi	Ev	Alaca Mescid	5.000
10	65/A2	Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Muhtar Bey Efendi	Mahbube Hâtûn	Ev		5.000
11	66/A3	El-Hâc Ali Ağa	Habibe Hâtûn	Arazi	Sarı Abdullah Mahallesi	600
12	66/B2	Habibe bint-i El-Hâc Mehmed	Es-Seyyid Mehmed Said Efendi	Arazi		50

Tablo 2: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Satan Kişi	Satın Alan Kişi	Mülk Tipi	Mülkün Mevki	Satış Bedeli
13	67/A1	Mehmed Âlî bin Musa	Atike Hâtûn	Bahçe	Fazlullah Paşa Mahallesi	150
14	67/B1	Fatıma bint-i El-Hâc Ahmed	Hatice bint-i El-Hâc Halil	Ev	Elmalık Mahallesi	4.000
15	67/B2	Esterati veled-i Esmaki	Simyon	Ev	Câmi'-i Kebîr Mahallesi	2.500
16	67/B3	Şerife Aişe bint-i Mustafa	Ahmed ve Şerife Aişe bint-i Osman	Ev	Namazgah Mahallesi	1.100
17	67/B4	Ahmed bin Hüseyin	Şerife Aişe bint-i Osman	Ev		250
18	68/A2	Es-Seyyid Mehmed Bahri Bey	Hatice Hanım ibnet-i Abdülkerim	Ev-Bahçe	Şeyh Paşa Mahallesi	1.500
19	68/A3	Marim bint-i Norsez	(...) Nasraniyye	Ev (1/4 Hisse)	Hacı Baba Mahallesi	1.000
20	68/B4	Çakılcı halfesi Mehmed bin Hasan	Âlî Ağa ibn-i Hasan	Arsa	Köseler Mahallesi	450
21	69/A3	Molla Mustafa	Salih Bey bin İsmail	Ev	Reyhan Paşa Mahallesi	1.500
22	69/b3	Eci Abraham	Tefohim	Ev	Hoca Çelebi Mahallesi	10.000
23	71/a1	Halil Efendi ibn-i Mehmed Said Efendi	Mehmed Azat Efendi	Ev	Çardak Mahallesi	10.000
24	71/a2	Mehmed Azat Efendi ibn-i El-Hâc Ebubekir	Fatma bint-i Salih	Ev		12.500
25	71/b1	El-Hâc Mehmed bin Âlî	Ayşe bint-i El-Hâc Mehmed	Ev-Dükkan-Bağ	Rüstem Mahallesi	25.700
26	71/b4	Ayşe bint-i Abdullah	Nefise Hâtûn	Ev	Arap Mehmed Mahallesi	150
27	72/a2	Şerife Hasibe bint-i Mustafa	Abdülmecid Hân	Hamam Suyu	Alaaddin Mahallesi	4.250

Tablo 2: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Satan Kişi	Satın Alan Kişi	Mülk Tipi	Mülkün Mevki	Satış Bedeli
28	72/a3	Nehor veled-i Sarrâf Karabet	Ohannes veled-i Karabet	Ev	Hoca Mehmed Karamani Mahallesi	15.000
29	72/b1	Yaveri oğlu kızı İre Nehr	Kırmızı oğlu Bedros	Ev	Umur Bey Mahallesi	10.000
30	72/b3	Bandırmalı Avanes veled-i Horat	Karabet veled-i Avanes	Ev	Namazgah Mahallesi	20.000
31	73/a2	Şerife Zeynep bint-i Abdullah	Ayşe bint-i El-Hâc Hüseyin	Ev	Bedreddin Mahallesi	2.000
32	73/b2	Selime bint-i Halil	İbrahim bin Mustafa	Bahçe	Selinzade Mahallesi	300
33	73/b3	Osman bin İbrahim	İbrahim bin Mustafa	Bahçe	Selinzade Mahallesi	400
34	73/b4	Osman bin İbrahim	Nefise bint-i Ebubekir	Ev	Selinzade Mahallesi	150
35	74/a1	Mağdelini bint-i Kiryako	Fazlullah bin Molla Hüseyin	Bahçe	Kirmasti Kazâsı	1.900
36	74/a2	El-Hâc Mehmed bin Âlî	Fatma bint-i Ahmed	Çiftlik ve Bahçe	Rüstem Mahallesi	3.500
37	74/b1	El-Hâc Mehmed bin Âlî	Ayşe Hâtûn	Ev, Dükkan ve Bahçe	Rüstem Mahallesi	25.700
38	74/b2	Arla Hanım ibnet-i El-Hâc Ebubekir Ağa	Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Rafik Efendi	Ev	Hacılar Mahallesi	6.000
39	74/b3	Ali bin İbrahim	El-Hâc İsmail bin Süleyman	Ev	Hamza Bey Mahallesi	1.000
40	74/b4	Peraponi binti Karabet	Bezâz Seroya	Ev ve Bahçe	Eşrefiler Mahallesi	3.750
41	76/a2	Marferiya bint-i Manok	Bakırcı Yevân veled-i Yakob	Ev ve Bağ	Mal Kapısı	8.100
42	76/a3	Mehmed Nuri bin Zeynelabidin	El-Hâc Âlî bin Himmet	Ev	Azab Bey Mahallesi	800
43	77/a3	Dimitri veled-i Manol	Kumaşçı Penayot veled-i Enderya	Ev	Kapıbaşı Mahallesi	15.000

Tablo 2: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Satan Kişi	Satın Alan Kişi	Mülk Tipi	Mülkün Mevki	Satış Bedeli
44	77/b2	Elonika bint-i Dimitri	Duhâncı Epostol veled-i Yorki	Ev	Veled-i Saray Mahallesi	6.975
45	77/b3	Yarhaton bint-i Sekyas	Menas veled-i Karabet	Ev	Mes'ûd Mahramevi Mahallesi	500
46	77/b4	Mehmed Tahir Ağa ibn-i Ahmed Efendi	Mehmed Bey Efendi ibni'l-merhûm El-Hâc Âlî Paşa	Ev	Hoca Mehmed Karamani Mahallesi	10.000
47	78/a1	Fatma bint-i Âlî	Karabet veled-i Agya	Ev ve Bahçe	Veled-i Harat Mahallesi	4.500
48	78/a2	Mehmed Said Molla ibn-i Ömer	Hatice ve Hanife Hâtûnlar	Ev		5.000
49	78/a4	Hacı Şerife Ayşe Sıdika Hanım	Es-Seyyid Mehmed Raşid Efendi	Ev	Baba Zakir Mahallesi	2.000
50	79/b1	El-Hâc Nimetullah Efendi	Esirci El-Hâc Mehmed ibn-i El-Hâc Mehmed	Ev	Yeni Bezaz Mahallesi	4.500
51	79/b4	İsmail Ağa ibn-i Abdi Bey	Kebapçı Hüseyin bin Halil	Dükkan		600
52	80/a1	Mediha bint-i Mehmed	İbrahim ve Eşi Habibe Hâtûn	Ev	Kız Yakub Mahallesi	800
53	82/a3	Fatıma bint-i Mehmed	Osman bin İbrahim	Ev	Selimzade Mahallesi	550
54	82/a4	Rukiye bint-i Hüseyin	Esma bint-i Halil	Arazi	Hacı Yakub Mahallesi	1.170
55	82/b1	Fesci oğlu Mehmed Ağa ibn-i El-Hâc Salih	Mehmed Murad bin El-Hâc	Ev	Selçuk Hâtûn Mahallesi	5.500
56	82/b2	Mehmed Murad bin El-Hâc Salih	Rahime bint-i İsmail	Ev		2.000
57	82/b3	El-Hâc Mehmed Emin Ağa ibn-i Mehmed	Timûrcu Hasan Ağa ibn-i Abdullah	Ev	Sağrici Sungur Mahallesi	4.000

Tablo 2: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Satan Kişi	Satın Alan Kişi	Mülk Tipi	Mülkün Mevki	Satış Bedeli
58	84/a2	Mehmed Âlî ibn-i El-Hâc Ahmed	Mehmed ve Eşi Akile Hâtûn	Ev	Elmalık Mahallesi	5.500
59	84/b1	Şerife Hediye bint-i El-Hâc İbrahim	Es-Seyyid Mehmed Atıf Ağa	Ev	İbrahim Paşa Mahallesi	2.000
60	84/b2	Abdülkadir bin Hüseyin	Osman ibn-i Abdullah	Ev	Meydancık Mahallesi	650
61	84/b3	Trabzonlu Abdurrahman bin Âlî	Trabzonlu Mehmed Şakir bin Ahmed	Bağ	Rize-Çaldız Karyesi	3.000
62	85/a3	Rukiye bint-i El- Hâc Âlî	Sıdıka ve Resime	Ev	Veled-i Harîr Mahallesi	1.000
63	85/b1	Ayşe bint-i Mustafa	Zeynep ve Emine Hatunlar	Ev	Kız Yakub Mahallesi	500
64	85/b2	Papas oğlu Tudor ve Agapi	Dikici Kastanti veled-i Hristo Doli	Ev	Kayabaşı Mahallesi	7.750
65	86/b3	Karabet veled-i Serkoz	Bedros ve Eşi Sare	Ev	Selçuk Hâtûn Mahallesi	12.000
66	87/a2	Abdüfettâh bin Feyzullah	Çoban Oğlu Ahmed	Ev	Sağrici Sungur Mahallesi	2.000
67	87/a3	Halil Efendi ibn- i Şeyh Hasan Efendi	Ayşe Sıdıka bint-i İbiş	Ev		700
68	88/b2	Hammal İbrahim bin Abdullah	Fatıma bint-i İbrahim	Ev	Baba Zakir Mahallesi	1.500
69	88/b3	Hammal İbrahim bin Abdullah	İbrahim bin Ebubekir	Ev	Baba Zakir Mahallesi	1.000
70	88/b4	Mehmed Bin Mustafa	Mustafa bin Ahmed	Ev	Isparta- Örkenez Karyesi	160
71	90/a1	Karabet veled-i Kasber	Marim bint-i Ertin	Ev	Ahmed Dâ'î Mahallesi	4.250
72	90/a2	Timûrcu Mehmed bin El- Hâc Âlî	Kömürcü Âlî bin Hüseyin	Ev	Alaaddin Mahallesi	1.500
73	90/a4	El-Hâc Salih bin Mehmed	Seyyid Mustafa, Annesi ve Eşi	Ev	Sinan Paşa Mahallesi	1.400

Tablo 2: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Satan Kişi	Satın Alan Kişi	Mülk Tipi	Mülkün Mevki	Satış Bedeli
74	90/b1	Şerife Rukiye Hanım ibnet-i Es-Seyyid Beşe Mehmed	Fesci El-Hâc Ahmed Nazif Molla	Ev	Yeni Pazar Mahallesi	11.500
75	90/b2	Fesci El-Hâc Ahmed Nazif Molla	Şerife Rukiye Hanım ibnet-i Es-Seyyid Beşe Mehmed	Ev	Yeni Pazar Mahallesi	9.000
76	91/a2	Anime bint-i Mustafa	Rukiye Hâtûn	Ev	Maksem Mahallesi	1.000
77	91/a3	Zeynep bint-i Salih	Hediye bint-i Mehmed	Ev	Maksem Mahallesi	105
78	91/b1	Havva bint-i Osman	Sipâhi Abdülhamid bin Ahmed	Arsa	İmaret-i İsa Bey Mahallesi	200
79	91/b3	Ahmed Ağa ibn-i Mehmed	Oğlu Mehmed Arif	Ev	Maksem Mahallesi	300
80	91/b4	Uncu Âli bin İsmail	İbrahim ve Eşi Kamile Hâtûn	Ev	Bazar-ı Milh Mahallesi	7.000
81	92/a3	Yamandi veled-i Penayot	Eci Aleksan veled-i Petro	Bahçe	Kayabaşı Mahallesi	500
82	92/a4	Popul bint-i Tekfur	Kirhor veled-i Menok	Ev	Veled-i Harat Mahallesi	800

Bursa’da 19. yüzyılda ev, bahçe, arsa, dükkân, bağ gibi taşınmazların satış bedelleri sicilde yer almaktadır. Gayrimenkul mülklerin fiyatları buldukları mahallere göre değişkenlik göstermektedir. Listelenen alım-satım akıtlarına bakıldığında kadınların gayrimenkul sahibi olmaları oldukça yaygındır. Buna ek olarak çiftlerin karı-koca ortak mülk edindikleri kayıtlar da mevcuttur. Defterde geçen mülk satışı kayıtlarının iki tanesinde mülkün mevki Bursa değil, farklı bir şehirdir. Satım akdinin Bursa Şer’iyye Siciline kaydedilmesindeki neden ise alıcı ve satıcıların Bursa’da ikamet etmeleridir. Kaydın birinde mülkün yeri Rize, diğerinde ise Isparta’dır.

1852-1853 yıllarında yapılan mülk satışlarının toplam hacmi 369.960 kuruştur. Yapılan sözleşmelerde içinde en yüksek hacimli işlem 25.700 kuruşa Rüstem Mahallesi’nde yer alan ev, dükkân ve bahçe satışlarıdır. En düşük hacimli işlem ise 50 kuruşa

satılan mevkisi belirtilmemiş arazi satışıdır. Farklı amaçlar gözetilerek satılan mülkler de kayıtlarda mevcuttur. Alaca Mescid Mahallesi'nde Ayşe ve Ganime isimli küçük çocuklara ait olan ev, çocuklar büyüyene kadar harap olacağından 5.000 kuruşa satılmış ve bu para faizle işletilmiştir (B.Ş.S 3078, 65/A1). Bu şekilde çocuklara ait olan mirasın değer kaybının önüne geçilmiş, ayrıca üretim araçlarının ekonomi içerisinde âtil kalmaması sağlanmıştır. Diğer bir kayıta ise Ahmet'in, Mes'ûd Mahramevi Para Vakfı'na olan 351 kuruş borcunu ödeyememesi üzerine bey' bi'l-istiğlal üzere rehin olan evini satmak zorunda kalmıştır (B.Ş.S 3078, 67/B3). Bir başka kayıta ise Zeynep ve Emine hatunlar, 500 kuruşa Aişe bint-i Mustafa'da aldıkları evi yine aynı fiyata Es-Seyyid Mehmed Said bin Mustafa'ya satmışlardır (B.Ş.S 3078, 85/B1). Bir başka kayıta Aişe bint-i İbiş, 700 kuruşa aldığı evi oğlu İbrahim'e hibe etmiştir.

Tabloda yer alan kayıtlara ek olarak takas yoluyla gerçekleşen mülk satış akitleri de mevcuttur. Defterde yer alan bir kayıta samanlane ile tarla takas edilmiş (B.Ş.S 3078, 11/A2); diğer bir kayıta ise değirmenlerin kirası karşılığı küçükbaş hayvanlar verilmiştir (B.Ş.S 3078, 42/B2). Mülk satışları yalnızca taşınmazlar üzerine değil, taşınır mallar da bu akitlere konu olmuştur. Eşya satışları (B.Ş.S 3078, 62/A2, 65/B2, 80/A2, 81/A2, 88/A2, 92/A2), hayvan satışları (B.Ş.S 3078, 29/B2), kumaş satışları (B.Ş.S 3078, 59/A2) gibi kayıtlar defterde yer almaktadır.

2.2.4. Sulh

Sulh kelimesi sözlükte “barışma, barıştırma, anlaşma” manasına gelen, tarafların karşılıklı olarak rıza anlaşmazlıklarının sona ermesi anlamına gelmektedir (Atar, 2009: 481). 3078 numaralı defterde 28 adet sulh kaydı mevcuttur. Bu kayıtların çoğunda “muslihûn tavassut” adı verilen arabulucular sayesinde anlaşma sağlanmıştır. Kayıtların çoğu borç ilişkileri üzerine dayanmaktadır. Sulh kayıtlarının 16 tanesinde tarafların her ikisi de Müslüman, 6 tanesinde her ikisi de gayrimüslim, kalan 6 tanesinde de biri Müslüman diğeri gayrimüslimdir. Defterde yer alan sulh kayıtları incelendiğinde; yapılan anlaşmalarda en yüksek meblağ 35.000 kuruş, en düşük meblağ ise 100 kuruştur. Gerçek alacağa karşılık yapılan en düşük indirim oranı %7,83 iken en yüksek indirim oranı ise %89,25'tir. İncelen 28 sulh davasına göre ortalama indirim oranı ise %46,76'dır. Bu durum

arabulucuların borcu ortalama olarak neredeyse yarı yarıya düşürdüğü anlamına gelmektedir.

Tablo 3

Sulh Kayıtları ve İndirim Oranları

Sıra Numarası	Kayıt No	Sulhun Konusu	Gerçek Bedel (kuruş)	Sulh Bedeli (kuruş)	İndirim Oranı (%)
1	2/b3	Amcalarının babasına olan borç üzerine varislerle anlaşma sağlanması	79.266	35.000	55,84
2	12/b3	Hayvan satışından kalan borç üzerine anlaşma sağlanması	11.450	5.000	56,33
3	13/b3	Tekne satışından doğan borç üzerine anlaşma sağlanması	8.073	4.000	50,45
4	14/b2	Oğlu yerine askere gitmesi için verdiği paranın geri ödenmesi üzerine anlaşma sağlanması	7.000	3.600	48,57
5	16/b2	Kahvecilik ücretinin kalanı üzerine anlaşma sağlanması	644+6 para	452	29,81
6	18/a3	Ortaklıktan kalan borç üzerine anlaşma sağlanması	1694	1350	20,31

Tablo 3: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Sulhun Konusu	Gerçek Bedel (kuruş)	Sulh Bedeli (kuruş)	İndirim Oranı (%)
7	19/b2	Çobanlık hizmetinden doğan borç üzerine anlaşma sağlanması	300	200	33,33
8	23/a1	Koyun borcundan alacağı konusunda anlaşma	2.500	1.500	40,00
9	28/a2	Eşya ve altın borçları bedellerinde anlaşılması	1.375	1.000	27,27
10	29/a1	Borcun nemasında anlaşma sağlanması	2.095	1.500	28,40
11	29/a4	Borcun getirisiyle alınmasında anlaşma sağlanması	1.680	800	52,38
12	33/a2	Vakıf arazinin kiralanmasında sulh sağlandığı	1.000	750	25,00
13	35/b1	Ödenmeyen borç üzerinde anlaşma sağlanması	4.000	1.500	62,50

Tablo 3: (Devamı)

Sıra Numarası	Kayıt No	Sulhun Konusu	Gerçek Bedel (kuruş)	Sulh Bedeli (kuruş)	İndirim Oranı (%)
14	44/b2	Hayvancılık ortaklığında kalan borç üzerine anlaşma sağlanması	1590	100	93,71
15	47/a3	Vakıf dükkânının kiralanmasında anlaşma sağlanması	20.000	2.150	89,25
16	52/b3	Evlilikten kalan borç üzerinde anlaşma sağlanması	21.600	10.000	53,70
17	53/b4	Altın borcunda anlaşma sağlandığı	7.220	5.100	29,36
18	54/b4	Borç üzerinde anlaşma sağlanması	8.000	2.500	68,75
19	56/a3	Bel ve çapa ücretinden kalan borç üzerine anlaşma sağlanması	1.220	900	26,23
20	56/a4	Bel ve çapa ücretinden kalan borç üzerine anlaşma sağlanması	760	660	13,16

Tablo 3: (Devamı)

Sıra Numarası	Kayıt No	Sulhun Konusu	Gerçek Bedel (kuruş)	Sulh Bedeli (kuruş)	İndirim Oranı (%)
21	57/a2	Terekesinden babasına kalan borç üzerine anlaşma sağlanması	2.500	1.000	60,00
22	58/a2	Borcu üzerine anlaşma sağlanması	15.945	4.000	74,91
23	58/a3	Arazi anlaşmazlığında sulh olduğu	2.100	500	76,19
24	60/a2	Arazileri yüksek fiyata sattığı hususunda anlaşma sağlanması	3.000	2.400	20,00
25	64/b1	Boşandığı karısından aldığı eşyaların ücretleri üzerinde anlaşma sağlanması	600	553	7,83
26	70/a2	Satılan arsaların kirası üzerine anlaşma sağlanması	235	150	36,17
27	71/a3	Boşandığı eşine olan borcunda anlaşma sağlanması	1.400	400	71,43

Tablo 3: (Devamı)

Sıra Numarası	Kayıt No	Sulhun Konusu	Gerçek Bedel (kuruş)	Sulh Bedeli (kuruş)	İndirim Oranı (%)
28	72/b2	Boşandığı eşinde kalan eşyaların borçları üzerine anlaşma sağlandığı	2.890	1.200	58,48

2.2.5. Vakıf

Sözlükte “durdurmak, alıkoymak, hapsetmek” manasına gelen vakıf kelimesi, bir malın ebedi olarak kamu yararına sevk edilmesi anlamına gelmektedir (Günay, 2012: 475). Vakıf kurumu, Osmanlı Devleti’nin ve İslam ülkelerinin; ekonomik, sosyal, kültürel alanlarında önemli rol oynamıştır. Vakıflar, Osmanlı halkının refah düzeyinin artmasında ve yardımlaşma/dayanışma duygularının gelişmesinde büyük etkiye sahiptir (Yediyıldız, 2012: 479). İncelediğimiz 3078 numaralı defterde 50 adet vakıflara ait kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtlarda vakıfların yaptığı işlemler, tamirat harcamaları ve vakfiyeler mevcuttur. Defterde adı geçen 39 adet vakıf vardır, bu vakıfların 17 tanesi su vakfidir. Aşağıdaki tablolarda bu vakıfların isimleri, kayıt numaraları ve mütevellilerinin isimleri yer almaktadır.

Tablo 4**Bursa’da Faaliyet Veren Vakıflar ve Mütevellileri**

Sıra No	Kayıt no	Vakfın Adı	Vakfın Mütevellisi
1	79/A2	Ahmed Dâî Mescid-i Şerîf Nukûd-ı Mevkûfesi	Veliddin bin Ahmed
2	11/A1	Bahri Baba Zâviyesi Vakfı	
3	87/B2	Bedreddin Pars Bey Vakfı	Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Said Efendi ibn-i'l-merhûm Eş-Şeyh El-Hâc Ahmed Baba Efendi
4	43/B1	Câmi’-i Kal'a Mahallesi Avarız Vakfı	Dikici Es-Seyyid Mehmed bin Abdullah

Tablo 4: (Devamı)

Sıra No	Kayıt no	Vakfın Adı	Vakfın Mütevellisi
5	45/A3	Elaldı Hâtûn Vakfı	Hatice Hâtûn bint-i Bâli Bey
6	44/B3	Es-Seyyid Abdullah Efendi Vakfı	Dervis El-Hâc Âli Efendi ibn-i Mustafa
7	43/b3, 86/b3	Eşrefzâde Zâviyesi Vakfı	Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Nafiz Efendi ibn-i Mehmed Fahreddin Efendi
8	48/B2	Hacı İvaz Paşa Vakfı	Fatma Hânım
9	18/A2	İbrahim Paşa Câmî'-i Şerîf Nukûd-ı Mevkûfesi	Es-Seyyid Mehmed Said Molla ibn-i Es-Seyyid Ahmed Necib
10	87/B2	Kādı Kāsım Efendi Vakfı	Şerife Zeyide bint-i Abdi
11	65/B4	Kara Şeyh Câmî'-i Şerîf Nukûd-ı Mevkûfesi	Mehmet İzzet Molla ibn-i Osman
12	88/A3	Koca Mehmed Çelebi Vakfı	
13	26/B1, 61/A2	Koca Mehmed Paşa Vakfı	Mehmed Said Bey Efendi
14	61/A2	Mahmud Çelebi Vakfı	Nuh Bey Efendi
15	35/B1	Mantıçı Mahallesi Avarız Vakfı	El-Hâc Yakub
16	27/A6	Selçuk Hâtûn Câmî'-i Şerîf Vakfı	Mehmed Arif Efendi ibn-i Mehmed Himmet
17	25/A3,72/ A2	Sultan Alaaddin Vakfı	
18	13/B2	Sultan Musa Vakfı	
19	29/A4	Şeyh Mehmed Elvânî Efendi Vakfı	
20	32/B2	Vânî Efendi Vakfı	
21	61/B1	Veled-i Kazaz Mahallesi Nukûd-ı Mevkûfesi	Arpacı Halil Ağa ibn-i Hasan
22	61/B2	Veled-i Saray Mahallesi Nukûd-ı Mevkûfesi	Kâimmakâm Kâtibi Mustafa Efendi ibn-i Mehmed

Tablo 5**Bursa'da Faatliyet Gösteren Su Vakıfları ve Mütevellileri (B.Ş.S 3078, 3/B1, 29/B3)**

Sıra No	Vakıf Adı	Vakfın Mütevellîsi
1	Ali Paşa Câmî'-i Şerîf Suyu	El-Hâc Abdullah Ağa ibn-i Hasan
2	Arab Hacı Suyu	Mehmed Murad bin El-Hâc Salih
3	Ayşe Bacı Suyu	El-Hâc Mustafa bin Ali
4	Davud Paşa Mescidi Suyu	El-Hâc Hasan bin Es-Seyyid Mehmed
5	Ebu İshak Câmî'-i Şerîf Suyu	Sirac Süleyman Ağa ibn-i Mustafa
6	Evli Oğlu Suyu	Kalaycı El-Hâc Ömer bin Mehmed
7	Hayreddin Paşa Câmî'-i Şerîf Suyu	Bıçakçı Salih Efendi ibn-i Davud
8	Kanberler Câmî'-i Şerîf Suyu	El-Hâc İsmail bin Abdullah
9	Kız Suyu	
10	Künbet Suyu	
11	Na'l ve Loki Suyu	
12	Pirinç Han Suyu	
13	Sedbaşı Câmî'-i Şerîf Suyu	Es-Seyyid Hâfız Hasan Efendi
14	Tatarlar Câmî'-i Şerîf Suyu	El-Hâc İsmail bin Abdullah
15	Timur Oluk Suyu	
16	Timurtaş Paşa Suyu	Molla Hüsrev bin İbrahim
17	Uğurlu Oğlu Suyu	

Tablo 6**Vakıf Tamirat Masrafları**

Sıra No	Kayıt Numarası	Yapı İsmi	Toplam Masraf
1	3/b1	Maksem suyunun tamiri	570
2	3/b2	Abdü'l-Mü'min Efendi Zaviyesinin tamirâtı	2.460
3	6/a4	Çarşamba Tekkesi'nin tamirâtı	3.688
4	9/a2	Kalenderhane Câmî', Zaviyesi ve Türbesinin tamiri	6.470
5	24/a3	Gökdere su yolu tamirat masrafları	1.515
6	27/a2	Ahır ve bir odanın tamiri	5.242
7	34/b1	2. Murat Camisine gelen pınarbaşı suyunun tamiri	19.050
8	34/b3	Hamza Bey Külliyesinin tamirâtı	11.583

Tablo 6: (Devamı)

Sıra No	Kayıt Numarası	Yapı İsmi	Toplam Masraf
9	36/b1	Kadiriye tarikatı zaviyesinin tamiri	25.537,50
10	37/a2	Çelebi Mehmed Han Medresesi tamiri	4.539
11	37/b1	Umur Bey Camii tamirâtı	11.636,50
12	40/a1	Beyazıd Paşa medresesinin odalarının tamirâtı	7.068,50
13	40/a5	Köprü ve kaldırım tamirâtı	3.300
14	44/a3	Perdahthane'nin tamirâtı	12.325
15	48/b2	İvazpaşa Camisi ve medresesinin tamirâtı	14.712
16	52/a1	Beş aded köprünün tamirâtı	4.566,50
17	54/a2	Âlî Paşa Tekkesinin tamirâtı	5.839
18	58/b2	Adanalızâde Mehmet Çavuş Efendi Câmî' ve imam odalarının tamirâtı	1.074

Kültürel mirasımız olan eski eserlerimizin günümüze ulaşmasında vakıflar önemli rol oynamıştır. Bu eserlerin inşa edilip vakıf sistemiyle desteklenmesi, yapının uzun yıllar boyunca ayakta kalmasını sağlamıştır. İncelediğimiz defterde de 18 adet yapının tamir masrafları kaydedilmiştir. Bu yapılar çeşitli sebeplerle tamire muhtaç hale gelmişler ve restorasyon için gerekli olan masraf ehil kişiler tarafından tespit edilmiştir. 1852-1853 yılları arasında yapılan toplam tamirat harcaması miktarı 141.176 kuruştur. En çok tamirat masrafı yapılan yapı 25.537,5 kuruş Kadiriye Tarikatı Zaviyesine harcanmıştır. Tamiratına en az harcama yapılan yapı ise Maksem suyudur. Maksem suyunun tamirâtı için 570 kuruş harcanmıştır.

Vakıflarla alakalı kayıtlar içerisinde 8 adet vakfiye de yer almaktadır. 19.yüzyılın ortalarında kurulan bu vakıfların 3 tanesi para vakfı, 4 tanesi ise asl-ı mâlî gayrimenkulden oluşan vakıf, 1 tanesinde ise hem nakit para hem de taşınmaz mülk vakfedilmiştir. Vakfa konu olan gayrimenkuller ise ev, dükkan, gedik, arazi gibi mülkler olmuştur.

2.2.6. Nafaka ve Kısve

Sözlükte Arapça “*infâk*” kelimesinden türeyen nafaka kelimesi, “*harcamak, tüketmek*” manasına gelmektedir. Aile hukuku veya mülkiyet ilişkilerinde bakımından sorumlu olunması ve bu bağlamda harcama yapılmasına nafaka adı verilmektedir (Erbay,

2006: 282). Kisve kelimesi ise elbise, hususi kıyafet manasına gelmektedir (Devellioğlu, 2008: 522).

İncelediğimiz 3078 numaralı Bursa Şer‘iyye Sicili’nde 16 adet nafaka kaydı mevcuttur. Kayıtların tamamında nafaka ücreti küçük çocuklar için istenmiştir. 15 tanesinde nafaka talep edilen kişi küçük çocukların babaları iken, 1 tanesinde ise babası kayıp olduğu için amcasından talep edilmiştir (B.Ş.S 3078, 76/A1). Nafaka talep eden kişiler ise, kayıtların 4 tanesinde çocukların ananesi iken, 12 tanesinde de çocukların anneleridir. Torunu adına nafaka talep edilen kayıtların 2 tanesinde çocukların ananeleri, kızı adına vekil olarak mahkemeye katılmışlardır. Diğer iki tanesinde ise kayıтта yer alan “*ecnebiye tezvîc eyledikde*” ifadesinden anlayacağımız üzere kızlarını başkaları ile evlendirmeleri üzerine çocukların bakımını kendileri üstlenmişlerdir (B.Ş.S 3078, 76/A1, 91/A1). Verilen en düşük nafaka miktarı aylık 15 kuruş, en yüksek nafaka miktarı ise aylık 40 kuruştur. Ortalama olarak bir çocuk için belirlenen nafaka ücreti aylık 22,22 kuruştur.

Tablo 7

Nafaka Kayıtları ve Nafaka Miktarları

Sıra No	Kayıt No	Nafaka Talep Eden Kişi	Kim İçin Talep Ettiği	Nafaka Miktarı (Aylık-Kuruş)
1	66/b3	Havva bint-i Mehmed	Saide (Torunu)	20
2	68/a4	Zeynep bint-i Mehmed Emin	Mustafa (Oğlu)	15
3	69/b1	Emetallah bint-i El-Hâc Hasan	Veliye (Kızı)	25
4	69/b2	Tevfika Hânım ibnete’l-merhûm Muhyiddin Efendi	Nazire (Kızı)	25
5	70/b2	Hezime bint-i Süleyman	İsmail (Torunu)	20
6	71/b2	Emine bint-i Ali	Zeliha ve Mehmed Atallah (Kızı ve Oğlu)	60
7	76/a1	Alime bint-i Ali	Sıdıka (Torunu)	15
8	77/b1	Fatma bint-i İbrahim	Ahmed ve Nazife (Oğlu ve Kızı)	30
9	81/a1	Sabire Hânım ibnet-i İbrahim Efendi	Zeynep (Kızı)	25
10	81/b2	Fatma bint-i Nasuh	Hatice (Kızı)	20

Tablo 7: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Nafaka Talep Eden Kişi	Kim İçin Talep Ettiği	Nafaka Miktarı (Aylık-Kuruş)
11	82/a1	Hediye bint-i Receb	Abdullah (Oğlu)	20
12	82/b4	Hanife bint-i El-Hâc Halil	Ali Rıza (Oğlu)	20
13	84/a3	Hatice bint-i Hüseyin	Emine (Kızı)	25
14	84/a4	Hatice bint-i Hüseyin	Emine (Kızı)	25
15	85/b3	Zeliha Hanım ibnet-i El-Hâc Osman Ağa	Fatma (Kızı)	15
16	91/a1	Hatice bint-i Süleyman	Fethiye (Torunu)	40

2.2.7. Hibe

Hibe kelimesi, bir malı “*karşılıksız vermek, bağışlamak*” anlamına gelen anlaşmayı belirtmektedir (Bardakoğlu, 1998: 421). 3078 numaralı defterde 7 adet hibe konulu kayıt mevcuttur. Bu kayıtlarda nakit para, eşya, ev, arazi ve köle gibi her türlü mülkler hibeye konu olmuştur. 7 adet kaydın 6 tanesinde hibe eden kişi ile hibeyi kabûl eden kişi arasında akrabalık bağı mevcutken 1 tanesinde ise akrabalık bağı yoktur. 2 kayıta adı geçen El-Hâc Mehmed Murad bin Hasan mallarını iki oğluna eşit bir şekilde hibe etmiştir.

Tablo 8

Hibe Kayıtları ve Hibe Edilen Mallar

Sıra No	Kayıt No	Hibe Eden Kişi	Hibe Edilen Kişi	Hibe Edilen Mal
1	47/a2	Şerife Sıdika bint-i El-Hâc Mehmed	Kızı Şerife Hanife bint-i El-Hâc Halil	1 cild kelâm-ı kadîm, 10 miskâl inci, 1 elmas gerdan, 1 elmas küpe, 1 elmas kopça, 1 çift altın bilezik, 1 elmas iğne, 1 saat.
2	53/a2	Zerâfet bint-i Abdullah	(Kocası) Yusuf Efendi ibn-i Mehmed	10 Aylık Abdullah

Tablo 8: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Hibe Eden Kişi	Hibe Edilen Kişi	Hibe Edilen Mal
3	69/a1	El-Hâc Mehmed Murad bin Hasan	Oğlu İbrahim	4 re's sağman manda, 60 re's sağman kuzu, 1 çift camış öküz, 3 re's kısarak, 2 re's tay, 1 re's kara sığır inek, 15 re's keçi, 1 tabanca, 1 kazgân, 1 süt tâbesi, 1 sini, 1 tepsi, 1 bakraç, 1 tencere, 7 sahan, 1 çorba tası, 2 lengir, 1 sahan tâbesi, 1 seyirhane, 5 yorgan, 2 döşek, 5 yastık, 2, minder, 2 kilim, 2 araba.
4	70/b3	El-Hâc Mehmed Murad bin Hasan	Oğlu Hasan	4 re's sağman manda, 60 re's sağman kuzu, 1 çift camış öküz, 1 çift kara sığır öküz, 3 re's kısarak, 2 re's tay, 1 re's kara sığır inek, 15 re's keçi, 1 kazgân, 1 süt tâbesi, 1 sini, 1 tepsi, 1 bakraç, 1 tencere, 7 sahan, 1 çorba tası, 2 lengir, 1 sahan tâbesi, 1 seyirhane, 5 yorgan, 2 döşek, 5 yastık, 2, minder, 2 kilim, 1 tüfek, 2 araba
5	80/b2	Papas oğlu Eci Agop veled-i Seropa	Kızı Aknasya Kızı Eci Tefohi	60.000 kuruş

Tablo 8: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Hibe Eden Kişi	Hibe Edilen Kişi	Hibe Edilen Mal
6	82/a2	El-Hâc Hüseyin bin El-Hâc Mehmed	Torunu Salih	3.150,5 kuruş, 2.125 kuruş değerinde Mushaf-ı şerîf, 7,5 miskâl inci, 4 yastık, 3 baş yastığı, 3 yorgan, 6 minder, 3 kilim, 1 sâ'at, 1 mangal, 1 kazgân, 1 sini, 1 leğen, 1 tencere, 4 sahan, 1 lengir, 2 sahan kapağı, 1 çorba tası, 2 bakraç, 2 tâbe, 1 güğüm.
7	90/b4	Çavuşzâde Bekî Bey ibn-i El-Hâc Ahmed	Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Reşad Efendi ibni'l-merhûm Es-Seyyid Mehmed Said Efendi	Ev, tarla ve hayvanlardan oluşan çiftlik.

2.2.8. Asayiş

Günümüz toplumlarının da karşı karşıya kaldığı suç olgusu, insanlığın varlığından beri var olan sosyal bir olgudur (Burkay, 2008: 1). İslam Hukuku ise bu suçları önleyebilmek amacıyla “ukubat” adı verdiği caydırıcı cezalar koymuştur. Bu cezalar arasında yapılan en temel ayırım had, kısas ve ta‘zir cezalarıdır (Şimşek, 2013: 12). Had kelimesi fıkıhta; miktarı ve keyfiyeti, Kuran ve sünnetle belirlenmiş cezai yaptırımları ifade eder (Bardakoğlu, 1996: 547). Kısas, İslam Hukuku’nda kasten adam öldürme ve yaralama suçlarında faile, fiili ölçüsü miktarında ceza uygulanmasıdır (Dağcı, 2022: 488). Ta‘zîr ise fıkıhta miktarı, keyfiyeti ve uygulanması yönetici veya hâkime bırakılmış cezaları ifade etmektedir (Başoğlu, 2011: 198).

3078 Numaralı Bursa Şer'îyye Sicili'nde asayişe konu olan 54 adet kayıt mevcuttur. Bu kayıtlardan 30 tanesinde cinayet, 13 tanesinde yaralama ve darp, 2 tanesinde tecavüz, 2 tanesinde gasp, 4 tanesinde hırsızlık, 3 tanesinde ahlak suçu işlenmiştir.

Tablo 9

Cinayet Suçuna Verilen Cezalar ve Dini Gruplara Göre Ayrımı

Sıra No	Kayıt No	Ceza	Kazâ/Mahalle (Karye)	Fail	Maktûl
1	4/b4	Kıyas	Kirmasti/Dere-i Kebîr Karyesi	Gayrimüslim	Müslim
2	9/b4	Kıyas	Uşak/Mahremşah Karyesi	Müslim	Müslim
3	24/b2	Kıyas	Kite/Çalı Karyesi	Gayrimüslim	Müslim
4	25/b3	Kıyas	Uşak/Hacı Hasan Mahallesi	Müslim	Gayrimüslim
5	26/a2	Kıyas	Kütahya/Büyük Örence Karyesi	Müslim	Müslim
6	26/b3	Kıyas	Kite/Çalı Karyesi	Müslim	Gayrimüslim
7	35/a1	Kıyas	Hayreddin Paşa Mahallesi	Müslim	Müslim
8	49/b2	Kıyas	Karacaşehir/Tarbak Karyesi	Müslim	Gayrimüslim
9	51/a3	Kıyas	İnegöl/Duma Karyesi	Müslim	Müslim
10	57/b3	Kıyas	Avdancık	Müslim	Müslim
11	5/b2	Diyet	Kirmasti/Dere-i Kebîr Karyesi	Gayrimüslim	Müslim
12	9/b2	Diyet	İznic/Çakırca Karyesi	Müslim	Müslim
13	10/a2	Diyet	Uşak/Mahremşah Karyesi	Müslim	Müslim
14	10/b3	Diyet	Uşak/Umurce Karyesi	Müslim	Müslim
15	12/b2	Diyet	Uşak/Kırkyaran Karyesi	Müslim	Müslim
16	14/b1	Diyet	Domaniç/Horanlar Karyesi	Müslim	Müslim
17	14/b3	Diyet	İnegöl/Koruca Karyesi	Müslim	Müslim
18	15/a2	Diyet	Mihalic/Karakoca Karyesi	Gayrimüslim	Gayrimüslim
19	15/b4	Diyet	Eskişehir/Sevinç Karyesi	Müslim	Müslim
20	18/a4	Diyet	Kestel Karyesi	Gayrimüslim	Müslim
21	19/a1	Diyet	Kazıklı Karyesi	Müslim	Müslim

Tablo 9: (Devamı)

Sıra No	Kayıt No	Ceza	Kazâ/Mahalle (Karye)	Fail	Maktûl
22	25/b1	Diyet	Hamamlıkızık	Müslim	Müslim
23	33/b2	Diyet	Yenice Karyesi	Müslim	Müslim
24	43/a3	Diyet	Karacaşehir/Yukarı (...) Karyesi	Müslim	Müslim
25	50/a2	Diyet	Gemlik/Kumla-i Kebîr	Müslim	Müslim
26	24/b1	Hapis	Hacı Yakub Mahallesi	Gayrimüslim	Gayrimüslim
27	26/b4	Hapis	Hacı Yakub Mahallesi	Gayrimüslim	Gayrimüslim
28	33/b1	Hapis	Yenice Karyesi	Müslim	Müslim
29	28/b3	Red	Manyas Kazâsı	Gayrimüslim	Gayrimüslim
30	39/b2	Red	Eskişehir/Paşa Mahallesi	Müslim	Müslim

Kaydedilen 30 adet cinayet suçunun kararları, mahalleleri, fail ve maktûllerin dini yukarıdaki tabloda açıkça belirtilmiştir. 19. yüzyılın ortalarında Hüdavendigâr Sancağı'nda işlenen 30 adet cinayetin 10 tanesinin sonucunda kısas cezası verilmiştir. 15 tanesinde tazminat ödenmiş, 3 tanesinde hapis cezası verilmiş, 2 tanesinde ise cinayet suçunu işlediği iddiasında bulunmuş fakat yetersiz delilden mahkeme iddiaları reddetmiştir. İşlenen cinayetlerin 8 tanesi gayrimüslimler tarafından, 22 tanesi Müslümanlar tarafında işlenmiştir. Gayrimüslim 30 adet davanın 7 tanesinde ise maktul durumundadırlar. Cinayet cürmüne bu yıllarda en çok tanıklık eden yer 4 adet kayıtle Uşak Kazası olmuştur. Bu yıllarda Kirmasti Kazasına bağlı Dere-i Kebir Karyesinde 2 cinayet işlenmiştir. Kite Kazasına bağlı Çalı Karyesi'nde de 2 cinayet işlenmiştir. İşlenen cinayetlerde ise tüfenk kurşunu, kebir sopa ve bel bıçağı gibi aletler kullanılmıştır.

Defterde yer alan 10 adet yaralama suçlarının 9 tanesinde tazminat ödenmesine karar verilmiş (B.Ş.S 3078, 5/B3, 10/B1, 10/B2, 23/B2, 23/B3, 38/B4, 39/A3, 56/A5, 59/B3), 1 tanesinde ise kınama cezası verilmiştir (B.Ş.S 3078, 8/B3). 3 adet darp suçunun 1 tanesinde tazminat ödenmesi kararı verilmiş (B.Ş.S 3078, 20/A2), 1 tanesinde darp ettiği iddiasında bulunulan kişinin ifade vermesi gerektiği bildirilmiş (B.Ş.S 3078, 19/B1), 1 tanesinde ise eşini darp eden kişiye kınama cezası verilmiştir (B.Ş.S 3078, 51/B1).

Kayıtlarda yer alan 2 adet tecavüz suçlarından birinde, ta‘zîr cezası verilirken (B.Ş.S 3078, 14/A3); diğesinde ise, sürgün cezası verilmiştir (B.Ş.S 3078, 39/A2). Ahlak suçu içeren 3 adet kayıta ise, edepsiz hareketlerde bulunan kadınların başka mahalleye sürülmeleri hükmü verilmiştir (B.Ş.S 3078, 14/A4, 20/A3, 31/A3). Hırsızlığı konu edinen kayıtların iki tanesinde iddia reddedilmiş (B.Ş.S 3078, 20/B5, 25/A1), 2 tanesinde ise çalınan paraların geri verilmesine karar verilmiştir B.Ş.S 3078, 28/A1, 34/A3).

2.2.9. Boşanma

İslam Hukuku, iki kişinin anlaşamadığı takdirde nikah akdinin bozulmasına müsaade göstermiştir. Osmanlı toplumunda boşanma pek yaygın olmamakla birlikte, anlaşamayan çiftlerin boşanmaları şer‘îyye kayıtlarında mevcuttur. İslam hukuku boşanma hakkını sadece erkeğe değil, kadına da vermiştir (Ortaylı, 2001: 61).

Talâk, muhâle‘a ve tefrîk olmak üzere boşanma şekilleri üçe ayrılmaktadır. Sözlükte “*serbest kalmak/bağını çözmek*” manasına gelen talâk kelimesi, fıkhıta ise; lafız (söz) yoluyla nikah akdini bozmak anlamına gelmektedir (Acar, 2010: 496). Boşanmada tarafların karşılıklı anlaşma ile nikah akdine son verdikleri için bu işleme muhâlea adı verilmiştir. Sözlükte “*elbiseyi çıkarmak, soyunmak*” manasına gelen hul‘ kelimesi, boşanmak isteyen kadının belli bir bedel karşılığında kocasının ayrılmaya razı olmasıyla nikah akdinin bozulmasını ifade eder (Atar, 2020: 397). Tefrîk (kazâî boşanma), kelime anlamı olarak “*iki şeyi birbirinden ayırmak*” manasına gelmektedir. Fıkhıta ise kadının boşanma talebi üzerine hâkimin kararıyla boşanma işleminin gerçekleşmesini ifade eder (Acar, 2011: 277).

3078 Numaralı Bursa Şer‘îyye Sicilinde 17 adet boşanma kaydı mevcuttur. Bu kayıtların tamamında boşanma işlemi muhâlea yoluyla gerçekleşmiştir. Kadınların mahkemeye başvurarak, “hüsn-ü mu‘âşeretimiz olmamağla” ifadesiyle aralarında anlaşmazlık olduğunu belirtmişler ve kocalarını belirli bir bedel karşılığı boşanmaya ikna ettiklerini beyân etmişlerdir. Kayıtlarda anlaşma bedeli olarak kadınların mehirleri kullanılmıştır. Mehir, sözlükte “*ücret*” manasına gelen; fıkhıta ise, evlilik akdi yapılırken erkeğin, kadına ödemesi gereken para veya mal olarak ifade edilmektedir. Mehir, kadınların kendilerini sosyal ve ekonomik açıdan güvence altına almasını sağlamıştır. Peşin ödenen mehre “*mehr-i mu‘accel*”, evlilik devam ederken sonradan ödenen mehre ise

“*mehr-i müeccel*” adı verilmektedir (Aydın, 2003: 389). Bahsedilen kayıtlarda da kadınlar anlaşma bedeli olarak mehr-i müeccellerini beyân etmişlerdir. Bunun nedeni boşanmadan sonra dahî mehri ödemek erkeğin yükümlülüğünde olmasıdır. Bir kayıtta ise mehr-i müeccel ve 800 kuruş kıymetinde eşyalar anlaşmaya konu olmuştur. En yüksek anlaşma bedeli 1100 kuruş, en düşük anlaşma bedeli ise 60 kuruştur. Kayıtlardan daha sonra ödenecek olan mehir bedellerine de ulaşılmaktadır. 17 kayıtta ortalama mehir bedeli 458 kuruştur.

Tablo 10

Muhalea Yoluyla Boşanmanın Anlaşma Bedelleri

Kayıt No	Anlaşma Bedeli
28/b1	500 kuruş mehr-i müeccel
62/a2	800 kuruş mehr-i müeccel
65/b1	400 kuruş mehr-i müeccel
65/b3	701 kuruş mehr-i müeccel
66/a2	700 kuruş mehr-i müeccel
67/a2	125 kuruş mehr-i müeccel
67/a3	500 kuruş mehr-i müeccel
68/b2	600 kuruş mehr-i müeccel
68/b3	300 kuruş mehr-i müeccel
71/b3	300 kuruş mehr-i müeccel
76/b4	150 kuruş mehr-i müeccel
79/b5	300 kuruş mehr-i müeccel + 800 kuruş kıymetli eşya
81/b1	450 kuruş mehr-i müeccel
81/b3	60 kuruş mehr-i müeccel
84/a1	1000 kuruş mehr-i müeccel
85/a4	350 kuruş mehr-i müeccel
85/b4	550 kuruş mehr-i müeccel

2.2.10. Bursa'ya Merkezden Gönderilen Hükümler

Sicil defterleri içinde merkezden gelen hükümler ve emirler de yer almaktadır. Nitekim incelediğimiz 3078 Numaralı Bursa Şeri'yye Sicili'nde de 7 adet merkezden gelen önemli emirler mevcuttur. Bu hükümler ile devlet kademelerinde düzenin sağlanması ve ekonomik istikrarın korunması amaçlanmıştır. Defterde yer alan merkezden gelen hükümler içerikleri bakımından vali değişikliği, memur hakkında, emlak alımı, ruhbanlar, alışverişte kullanılacak paralar hakkında düzenlemeleri içeren belgelerdir.

Bir kayıta Hüdavendigâr Eyaleti valisi olan Süleyman Rafet Paşa'nın görevden alınıp yerine Cezayir-i Bahr-i Sefid Eyaleti valisi olan Halil Rıfat Paşa'nın geçtiği bildirilmiştir (B.Ş.S 3078, 4/A1). Diğer bir kayıta eski Osmanlı paralarının ve yabancı paraların tedavülden kalktığı, bu hükmün duyurusunun mahallelerde yapıldıktan sonra 10 gün içerisinde bu paraların yeni Osmanlı paraları ile değiştirilmesi gerektiği, bu emre riayet etmeyenlerin kalpazan olarak adlandırılıp cezalandırılacağı bildirilmiştir. Ayrıca toplanan eski Osmanlı paraları ve yabancı paraların merkeze gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir (B.Ş.S 3078, 6/B3).

Memur hakkında düzenleme getiren kayıtlarda ise memurlardan izin kâğıdı parası alınacağı bildirilmiştir. İzin kâğıdının fiyatı ise 20 paradır (0,5 kuruş). Toplan bu izin kâğıdı paraları ise kaymakamlar, defterdarlar ya da masa müdürleri tarafından muhafaza edileceği bildirilmiştir (B.Ş.S 3078, 19/B2). Ayrıca hakkında yolsuzluk suçlaması bulunan memurların görevden azl edileceği, suçsuzluğu ispatlanana kadar yerine vekil atanacağı, görevini yerine getiremeyen memurlarında azl edileceği bildirilmiştir. Eşkîyalık ve haydutluk yapanların kaza zabıtları tarafından yakalanmaları, eğer eşkıyalar kalabalık ise eyalet merkezinden yardım istenmesi gerektiği, kimsenin mahallesi dışında silah taşıyamayacağını halka güzelce anlatılması istenmiştir. Ayrıca memurların hediye veya başka bir ad altında kimseden para ve eşya alamayacakları, hiçbir memura görevi dışında iş yaptırılmaması, memur maaşlarının her ay ödenmesi ve maaşın memurun kendisine teslim edildiğine dair senet yazılması gerektiği merkezden bildirilmiştir (B.Ş.S 3078, 21/B2)

Diğer emirlerde ise bazı mahallelerde Müslüman ve gayrimüslimlerin arazi ve sair emlak alımı yapamayacakları (B.Ş.S 3078, 35/A2), kiliselerde görev yapan ruhbanların miraslarını ne şekilde vasiyet etmişler ise o şekilde harcanacağı ve memurlar

tarafından bu malların alınamayacağı (B.Ş.S 3078, 52/B2) ve diğere bir emirde ise askerlerin Bursa bölgesinden geçeceği ve tarlalarda ekinleri olanların ekinlerini kaldırılması emredilmiştir (B.Ş.S 3078, 55/B2).

2.2.11. Diğere

3078 numaralı Bursa Şer'iyeye Sicili'nde yer alan kayıtlarda bir başlık altına dahil edilemeyen davalar bu başlık altında incelenmiştir. Bu kayıtlar şu şekildedir: Vergi borcuyla alakalı kayıtlar (B.Ş.S 3078, 2/B1, 2/B2, 30/B3, 31/B3, 36/A2, 38/B2), arazi sınır ve mülkiyet anlaşmazlığıyla alakalı kayıtlar (B.Ş.S 3078, 20/A4, 21/A3, 23/A2, 29/A3, 31/B2, 48/A2, 48/A3, 49/A3, 49/A4, 55/A2, 60/B3, 76/B3, 78/A3, 79/B2, 79/B3, 86/A3), memuriyet hakkında nizamnameler (B.Ş.S 3078, 4/A1, 19/A2, 21/B2), ruhbanlar hakkında nizamname (B.Ş.S 3078, 52/B2), Emlak alımı hakkında düzenleme (B.Ş.S 3078, 35/A2), kocası uzakta olan kadınlara öldüğü haberinin verilmesi (B.Ş.S 3078, 64/A3, 76/B2, 86/B2), hisse anlaşmazlığı ve taksimi (B.Ş.S 3078, 25/B2, 73/A1), nikah (B.Ş.S 3078, 10/A3), annesinin sakat olması nedeniyle kızın velâyetinin babasına verilmesi (B.Ş.S 3078, 45/A2), hocanın evlatları sefalet'e düştüğünden affedilmesi (B.Ş.S 3078, 5/A2), değirmenlerin tamir masrafının bölüştürülmesi (B.Ş.S 3078, 5/A3), yabancı paralara oranla Osmanlı parasının basımı hakkında nizamname (B.Ş.S 3078, 6/B3), Hayvanların bahçesine zarar verdiği iddiasının reddedilmesi (B.Ş.S 3078, 9/A1), Bahri Baba Zaviyesi mezarlığına su basması (B.Ş.S 3078, 11/A1), Tuzlalı Salih Beyzade'nin Ankara'da iskan ettirilmesi (B.Ş.S 3078, 12/A1), terkedilen tütün dükkanındaki malların Beytülmal'da muhafaza edilmesi (B.Ş.S 3078, 13/A1), telef olan bostanların parasının istenmesi (B.Ş.S 3078, 15/A3), Namaza cemaate katılmayanlara uygulanacak ceza (B.Ş.S 3078, 15/A4), lağım yapımı için küfek taşı alınması (B.Ş.S 3078, 16/B1), suikast girişiminde bulunan kişilerin Bursa'ya sürgün edilmesi hakkında karar (B.Ş.S 3078, 20/B1), Beytülmal'a ait beygirin teslim edilmesi (B.Ş.S 3078, 23/B1), akıl sağlığını yitiren Yahudi'ye bakacak kimsesinin olmaması nedeniyle Darüşşifa'ya yatırılması (B.Ş.S 3078, 28/B2), emlak alımı hakkında düzenleme (B.Ş.S 3078, 35/A2), Beytülmal'a emanet bırakılan tütünün parasının ödenmesi (B.Ş.S 3078, 39/A4), Regaip Gecesi'nin belirlenmesi (B.Ş.S 3078, 39/B1), yeni tayin olan Fransa Konsolosu'na berat verilmesi (B.Ş.S 3078, 42/B1), akıl hastasının Darüşşifa'ya yatırılması (B.Ş.S 3078, 45/B3), Ramazan ayının 4. günü minarelerde kandil yakılması (B.Ş.S 3078, 47/A1); Kadir Gecesi, Arife ve Ramazan Bayramı günlerinin

belirlenmesi (B.Ş.S 3078, 50/B2), Kamelyalar taşınırken ekinlere zarar gelmesi durumunda zararın karşılanacağı hakkında karar (B.Ş.S 3078, 55/B2) kayıtları bir başlık altına dahil edilemeyip diğer kayıtlar olarak incelenmiştir.

2.3. 3078 Numaralı Bursa Şer'îyye Sicilinde Adı Geçen İdari Birimler

2.3.1. Defterde Adı Geçen Sancak, Kaza ve Nahiye İsimleri

Eyalet kelimesi Arapça “iyâle” kelimesinden türeyen “idare etme, icra” anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti’nde beylerbeyi tarafından idare edilen taşra yönetim birimine verilen isimdir (İnalçık, 1995: 548). 3078 numaralı defter Hüdavendigâr Eyaletine ait olup; bu eyalet dışında üç adet daha eyaletin ismi geçmektedir. Bunlar Ankara, Cezâyir-i Bahr-i Sefid, Karesi Eyaletleridir. Sancak ise Osmanlı Devleti’nde gelir getiren has bölgelerine verilen isimdir (Şahin, 2009: 97). Defterde ismi geçen 7 adet sancak mevcuttur. Erzurum, Hamid, Hüdavendigâr, Karahisar-ı Sahib, Karesi, Kütahya, Trabzon Sancakları adı geçen sancaklardır.

Tablo 11

Defterde Adı Geçen Eyalet ve Sancak İsimleri

Eyaletler	Kayıt Numarası
Ankara	12/A1
Cezâyir-i Bahr-i Sefid	4/A1
Hüdavendigâr	4/A1, 4/B4, 12/A1, 12/B2, 15/B4, 24/B1, 24/B2, 25/B3, 26/A2, 26/B3, 26/B4, 32/B1, 32/B2, 33/B1, 33/B2, 41/B3, 42/A3, 42/B1, 44/A2, 45/A3, 48/A3, 50/A2, 55/B2, 64/B3
Karesi	21/B2, 39/A2
Sancaklar	Kayıt Numarası
Erzurum	19/B3
Hamid	89/B4
Hüdavendigâr	2/B3, 8/B2, 9/B2, 10/B1, 14/B1, 38/B4, 41/B2

Tablo 11: (Devamı)

Sancaklar	Kayıt Numarası
Karahisar-1 Sahib	54/B4, 67/A2
Karesi	28/B3
Kütahya	9/B4, 10/A2, 10/B3, 12/B2, 15/B4, 25/B3, 39/B2, 42/A3, 62/B2
Trabzon	84/B3, 90/A3, 90/B3

Günümüzde idari teşiklat içinde ilçe kavramının karşılığı olan kaza, Osmanlı Devleti'nde kadının görev alanını belirten bölge ve bu bölgeyi belirten coğrafi terimdir (Baykara, 2022: 119). Osmanlı kaza sisteminde, mülki ve idari olarak sorumlu “*kādi*” adı verilen kişiler atanmıştır (Gedikli, 2022: 117). İlmiye sınıfına mensup olan kadılar; mülki, beledi, mali, askeri ve adli alanları içeren görev ve yetkilerle donatılmışlardır (Ortaylı, 2001: 69). 3078 numaralı Şer‘îyye Sicili’nde 41 adet kaza yer almaktadır. Nahiye ise, Osmanlı idari yönetiminde küçük veya büyük coğrafi bölgeleri, yöreleri ifade etmek için kullanılmıştır (Şahin, 2006: 306). İncelenen defterde altı adet nahiye adı geçmektedir. Bunlar; Banaz, Cebel-i Atik, Gergi, Keles, Sincan ve Tavşanlı nahiyeleridir.

Tablo 12**Defterde Adı Geçen Kaza ve Nahiye İsimleri**

Kazalar	Kayıt Numarası
Akhisar-1 Geyve	56/B2
Atranos	27/B3, 63/B2, 85/B3
Bilecik	8/B2, 11/A2, 28/A1, 42/A3
Boğazlıyan	12/B2
Delvine	38/B3
Domaniç	14/B1
Elbisan	28/A1
Eskişehir	15/B4, 39/B2, 43/A3, 54/B3
Felibe	4/B4
Gebze	52/B2

Tablo 12: (Devamı)

Kazalar	Kayıt Numarası
Gemlik	8/B1, 8/B3, 11/B2, 14/B2, 16/B2, 24/B2, 26/B3, 38/B2, 38/B3, 40/A5, 44/B3, 50/A2, 51/A4, 52/A1, 52/B2, 57/B3, 87/B2, 88/A3
Gölpazarı	30/B3
Harmancık	63/B2, 68/B3
İdencik	51/A2
İlyas Bey	8/B2
İnegöl	14/B1, 14/B3, 23/A1, 32/B2, 33/B3, 51/A3, 86/A3
İnönü	12/B3
İzmid	52/B2
İznik	2/B3, 9/B2, 11/A3, 15/A5, 23/B1, 23/B2, 28/A1, 29/B2, 31/B3, 35/B3, 42/A2, 42/A3, 43/B3, 56/B2
Kara Mürsel	42/A2
Karacaşehir	40/B3, 40/B4, 41/A2, 41/B2, 43/A3, 49/B2,
Kayseriye	77/A2
Kebsûd	57/A2
Kirmasti	4/B4, 5/B2, 15/A3, 54/A1, 54/B4, 74/A1
Kite	8/A4, 13/B2, 13/B3, 15/A3, 19/B1, 20/A2, 20/B4, 24/B2, 25/A3, 26/B3, 28/A2, 28/B3, 29/A2, 29/A3, 30/B2, 31/B1, 38/A4, 38/B1, 43/A2, 48/A2, 48/A3, 51/B2, 54/A1, 65/B1, 69/A2, 72/B2, 82/A1,90/B4
Manyas	4/B4, 5/B2, 28/B3
Mihalic	15/A2, 15/A3, 18/A1, 28/A2, 28/B3, 36/A3, 57/A2, 70/A1
Mudanya	2/B2, 14/A2, 14/A3, 23/B3, 30/B2, 34/B2, 45/B2, 86/B1
Niksar	57/B3
Of	90/B3
Pazar Köyü	10/B1, 27/B3, 32/B2, 34/A3, 41/B3, 42/A2, 57/A3, 71/B1, 74/A2, 74/A3, 74/B1
Pizre	42/A2
Rize	84/B3, 90/A3
Söğüt	11/A2, 42/B2, 60/A2
Sürmene	90/B3
Şeyhlü	54/B4, 67/A2
Uşak	9/B4, 10/A2, 10/B3, 12/B2
Yalakabad	10/B1, 28/A1, 29/B2, 56/A5, 57/A3

Tablo 12: (Devamı)

Kazalar	Kayıt Numarası
Yalvaç	88/B4
Yarhisar	42/B2
Yenişehir	21/B1, 23/A3, 32/B2, 43/B3, 48/A2, 48/A3, 54/B3
Nahiyeler	Kayıt Numarası
Banaz	12/B2, 25/B3
Cebel-i Atık	43/A2
Gergi	26/A2
Keles	71/B2
Sincan	28/B3, 57/A2
Tavşanlı	19/B2

2.3.2. Defterde Adı Geçen Mahalle ve Karye İsimleri

Bir cami, mescit, zaviye veya tekke etrafında yerleşen insanların birlik bilincini ve yardımlaşma duygusunu geliştirmek amacıyla İslam toplumlarında mahalleler önem taşımaktadır. Bu sayede Osmanlı medeniyeti mimari yapıları olan kültürel miraslarımızın günümüze ulaşması da sağlanmıştır. 3078 numaralı mahkeme defterinde 159 adet mahalle ismi yer almaktadır. Bu mahallelerin tamamı sadece Bursa merkeze ait değil; aynı zamanda Bursa'nın ilçelerine ve çevre şehirlere ait mahalleler de mevcuttur. Balıklı, Burakçılar, Büyük Ören, Kadifçioğlu mahalleleri Kütahya'ya; Dere ve Kalaycı Mahalleleri Bilecik'e; Hacı Hasan mahallesi Uşak'a; Orta ve Paşa mahalleleri Eskişehir'e; Balık Pazarı, Cebeci, Karacaahmed, Kapu İçi (Galata-Tophane) mahalleleri İstanbul'a; Cami'-i Kebir ve Rüstem mahalleleri Pazar Köyü Kazâsına; Beyler Mahallesi İznik'e; Bağlar Mahallesi Mihalic'e, Hacı Sadık Mahallesi Sahib-i Karahisar Sancağına; Sinan Paşa Mahallesi İnegöl'e, Şahin Lala ve Şeyh Müfti mahalleleri ise Kirmasti Kazası'na aittir

Tablo 13**Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri**

Mahalle İsmi	Kayıt Numarası
Abdal Mehmed	29/B3, 33/B3, 36/A3, 84/B3
Ahmed Bey	31/B2
Ahmed Dâî	5/B3, 25/B1, 28/A6, 29/B3, 79/A2, 90/A1
Alaaddin	90/A2
Alaca Mescid	29/B3, 35/B3, 38/B1, 41/A3, 47/B3, 65/A1, 76/B2, 81/B3
Ali Paşa	6/A4, 29/B3, 54/A2, 64/B1
Altıparmak	6/A2, 11/A1, 20/A4, 20/B6, 21/A2, 56/A1, 56/A3, 56/A4, 61/A1, 62/A1
Arab Mehmed	29/B3, 71/B4
Arablar	29/B3
Ayhan Paşa	85/B4
Azab Bey	76/A3
Baba Zâkir	27/A6, 53/B2, 69/B2, 78/A4, 88/B2, 88/B3
Babü's-Siccin	38/A3, 47/A2
Bağlar	36/A3
Balaban	60/A2
Balık Pazarı	86/A2
Balıklı	43/B2, 44/A2
Başçı İbrahim	29/B3, 91/A1
Bazar-ı Milh	11/B1, 29/B3, 35/A1, 60/B2, 87/A4, 91/B4
Bedreddin	4/B3, 31/A1, 73/A2
Bey Pazarı	71/A1
Beyler	43/B3
Bilecik	16/B3, 85/B2, 86/A2
Burakçılar	91/B2
Büyük Ören	52/B3, 53/B3
Cafer Hoca	15/B2, 31/B2, 72/A2
Cami'-i Kal'a	43/B1

Tablo 13: (Devamı)

Mahalle İsmi	Kayıt Numarası
Cami'-i Kebir	19/B1, 29/B3, 68/B2, 74/A1, 79/B3
Cami'-i Kebir (Pazar Köyü Kazası)	41/B3
Cebeci	62/A3
Çardak	29/B3, 71/A1
Çekirge	62/A4, 79/B5
Çelebi Sultan Mehmed Han	25/A2, 37/A2, 45/B1, 68/B2, 70/A2, 70/B2, 71/B1, 74/A2, 74/A3, 74/B1
Çırağ Bey	13/A2
Çoban Bey	58/A3
Daye Hâtûn	19/B1,19/B4, 29/B3, 87/A1
Defter-i Şeref	4/A2, 29/B3
Dere	42/A3
Doğan Bey	43/B1, 76/A3
Ebi Şahme	29/B3, 50/B2
Ebû İshak	24/A3
Elmalık	50/B2, 67/B1, 84/A2
Elvan Bey	31/A2, 32/A3, 62/A2, 81/B2
Eski Cami'	14/A2
Eşrefiler	63/B3, 74/B4
Fazullah Paşa	27/B2, 67/A1
Filboz	84/A4
Hacı Abbas	14/A4
Hacı Baba	25/B4, 29/B3, 68/A3
Hacı Hasan	25/B3
Hacı İskender	57/B2, 82/B3
Hacı Sadık	54/B4
Hacı Seyfeddin	55/B1
Hacı Yakub	24/B1, 26/B4, 28/A3, 65/B3, 66/A2, 82/A4, 92/A2
Hacılar	4/B2, 29/B3, 62/A3, 63/A2, 63/B1, 74/B2, 78/B2, 79/B3
Hamza Bey	34/B3, 68/A4, 74/B3
Hayreddin Paşa	35/A1, 81/B1

Tablo 13: (Devamı)

Mahalle İsmi	Kayıt Numarası
Hazreti Emir	19/A3, 29/B3, 64/A3, 80/A3, 92/A1
Hoca Alizade	8/A3, 23/A2, 29/B3, 36/B1, 37/A1, 76/A4
Hoca Çelebi	69/B3
Hoca Mehmed Karamânî	4/B3, 15/B3, 19/A4, 26/B1, 29/B3, 32/A4, 70/A2, 72/A3, 77/B4, 88/A3
Hoca Tabîb	29/B3
Hoca Tayyib	29/A2, 50/B1, 73/A3
Hoca Yunus	19/B1, 64/B3
Hoşkadem (Mes'ud) Mahramevi	22/B2, 29/B3, 67/B3, 77/B3
Istabl-ı Bayezid Paşa	47/A3, 67/A3
İbni'l-Bezaz	85/A4
İbrahim Paşa	5/A3, 18/A2, 23/B4, 29/B3, 45/A2, 58/A2, 61/A2,
İcadiye	88/A3
İmaret-i İsa Bey	43/A2, 91/B1
İncirlice	27/A6, 74/A3, 86/B2
İsabey Fenari	13/A2, 43/A1
İshak Paşa	19/A3, 85/A2
İshak Şah	29/B3, 63/A2, 63/B1, 72/B1, 77/B3, 78/B1, 78/B2, 86/B1, 91/B2
Kabzalar	31/A1
Kadaifçioğlu	42/A3
Kademerî	29/B3
Kalaycı	11/A2
Kanberler	29/B3
Kapıbaşı	24/B1, 77/A3
Kapu İçi	85/A2
Kara Abdürrezzak	21/A1, 29/A1, 29/B3, 64/A3
Kara Kedi	29/B3
Kara Şeyh	29/B3, 65/B4, 78/A3, 85/B3
Karaağaç	4/A3, 16/B1, 25/B3, 28/A2, 29/B3, 42/A3, 73/A1, 80/B2,
Karaca Ahmed	14/B2

Tablo 13: (Devamı)

Mahalle İsmi	Kayıt Numarası
Kasab Hüseyin	31/A3
Kavak	12/A2
Kavaklı	73/A3, 84/A1
Kayabaşı	8/A4, 16/B3, 20/A4, 26/B4, 29/A4, 53/B1, 64/A4, 85/B2, 92/A3
Kayhan (Kayhanzâde)	24/A2, 24/A3, 29/B3, 80/A1, 87/A1
Kız Yakub	80/A1, 85/B1
Kirişçi Kızı	5/A3, 29/B3, 76/B4
Koca Naib	85/A1
Köseler	68/B4
Kuru Çeşme	6/A1, 28/B2
Maksem	3/B2, 25/A2, 29/B3, 91/A1, 91/A2, 91/A3
Manastır	81/A2
Mantıcı	35/B1, 60/A3
Mecnun Dede	29/B3, 48/A2, 48/A3, 49/A4
Meryem Ana	60/B3
Meydancık	78/A1, 84/B2
Mimar Kemaleddin	41/A3
Molla Alaaddin	66/B3
Molla Fenari	81/A1
Molla Gürani	65/B2
Murad-ı Sani	11/A1, 35/B2, 45/B3, 61/A1, 77/B1, 90/A4
Nakkaş Ali	13/A2
Namazgah	19/B1, 22/B2, 29/B3, 51/B1, 72/B3, 88/A2
Orhangazi	12/B3, 26/B2, 29/B3, 31/B3, 80/A2
Orta	43/A3
Paşa	39/B2
Pazar-ı Esb	79/A2
Reyhan Paşa	29/B3, 42/A1, 68/B3
Rüstem	71/B1, 74/A2, 74/A3, 74/B1
Sadi Fakih	29/B3

Tablo 13: (Devamı)

Mahalle İsmi	Kayıt Numarası
Sağrici Sungur	82/B3, 87/A2
Sarı Abdullah	28/B4, 33/A2, 44/B3, 66/A3, 71/B4
Selçuk Hatun	21/A3, 27/A6, 29/B3, 30/B2, 47/B2, 55/A2, 82/B1, 86/B3
Selimzade	73/B2, 73/B3, 73/B4, 82/A4
Ser Binar	34/B1
Setbaşı	20/B3
Seyyidler	20/A3, 29/B3
Simkeş	29/B3
Sinan Paşa	33/B3, 90/A4
Sultan Hüdavendigâr Gazi	62/A4
Süzenkefen	29/B3, 87/B1
Şahin Lala	54/B5
Şehreküsdî	29/B3, 35/B1, 76/A1, 82/B4
Şeker Hoca	29/B3, 55/B1
Şerafeddin Paşa	29/B3, 76/B2
Şeyh Hamid	29/B3
Şeyh Konevi	29/B3
Şeyh Müftî	74/A1
Şeyh Paşa	13/A2, 43/A1, 68/A2
Şeyh Şibli	13/A1, 32/B1, 69/B1, 86/A3
Tatarlar	29/B3
Tefsir Havan	43/B1
Tekye Mescid	29/B3
Timur Kapu	34/B1
Timurtaş	9/A1,37/B1, 37/B5,
(Kal'a) Umur Bey	13/A2, 20/B2, 34/A3, 37/B2, 44/B1, 72/B1, 76/B3
Veled-i Enbiya	18/A3, 29/B3, 35/B1, 37/B7, 38/A1, 38/A2
Veled-i Habîb	29/B3
Veled-i Harac	77/A2
Veled-i Harat	6/A1, 78/A1, 92/A4

Tablo 13: (Devamı)

Mahalle İsmi	Kayıt Numarası
Veled-i Harîr	70/A1, 82/A2, 85/A3
Veled-i Helvayi	13/A2
Veled-i Kazaz	61/B1, 81/B4
Veled-i Kurt	59/A2, 76/A2, 86/A1
Veled-i Nalbant	4/A2, 25/A1, 29/B3, 34/B2, 45/A2, 71/A3, 78/A3, 79/B2
Veled-i Saray	15/B2, 31/B4, 33/A2, 61/B1, 77/B2
Veli Şemseddin	29/B3
Veziri	61/B1
Yahşi Bey	13/A2
Yeni Bezaz	29/B3, 79/B1
Yeni Pazar	90/B1, 90/B2
Yiğit Cedid	91/B1
Yiğit Köhne	29/B3, 87/B2

Karye kelimesi Arapça köy anlamına gelmektedir (Gümüşçü & Küçükaşçı, 2019: 85). Osmanlı Devleti'nde köyler merkez kazaya ve çevre kazalara bağlıdır. 3078 numaralı Bursa Şer'îyye Sicili'nde 150 adet karye ismi mevcuttur. bu karyeleri 42 tanesi Bursa'ya, 3 tanesi Atranos Kazası'na, 3 tanesi Banaz'a, 1 tanesi Bilecik'e, 1 tanesi Boğazlıyan Kazâsına, 1 tanesi Delvine Kazası'na, 3 tanesi Eskişehir'e, 1 tanesi Felibe Kazası'na, 8 tanesi Gemlik Kazâsına, 2 tanesi Kütahya-Gergi Kazası'na, 4 tanesi Gölpazarı'na, 3 tanesi Harmancık'a, 1 tanesi İdencik'e, 4 tanesi İnegöl'e, 5 tanesi İznik'e, 1 tanesi Kara Mürsel'e, 5 tanesi Karacaşehir'e, 1 tanesi Kayseri'ye, 1 tanesi Keles'e, 2 tanesi Kirmasti'ye, 17 tanesi Kite'ye, 1 tanesi Manyas'a, 3 tanesi Mihalic'e, 6 tanesi Mudanya'ya, 1 tanesi Niksar'a, 4 tanesi Pazar Köyü'ne, 3 tanesi Rize'ye, iki tanesi Söğüt'e, 1 tanesi Trabzon-Sürmene'ye, 1 tanesi Şeyhlu Kazası'na, 1 tanesi Tavşanlı'ya, 4 tanesi Uşak'a, 1 tanesi Üsküdar'a, iki tanesi Yalak Abad Kazası'na, 1 tanesi Isparta Yalvaç Kazası'na, 2 tanesi Yarhisar Kazası'na, 8 tanesi Yenişehir'e bağlıdır.

Tablo 14**Defterde Adı Geçen Karye İsimleri ve Bağlı Olduğu İdari Birim**

Karye Adı	Kayıt Numarası	Bağlı Olduğu Kaza
Ahi	19/A1	Bursa
Ahmed	59/B3	Bursa
Akçalar	72/B2	Kite
Akçapınar	28/B3	Mihalic
Aksu	8/A2, 36/A2	Bursa
Alabenli	35/B3	İznik
Alişar	33/B2	Bursa
Apolyont	15/A3, 28/B3, 44/B2, 54/A1	Kite
Avdancık	3/A3, 14/B2, 19/A1, 28/A3, 57/B3	Bursa
Ayazma	69/A1, 70/B3	Bursa
Ayvalı	19/B4	Tavşanlı
Badırğa	19/B1	Kite
Balati Yunus	28/B1	Bursa
Barak Faki	34/A1	Bursa
Bayat	30/B3	Gölpazarı
Benli	38/B2	Gemlik
Bilecik	20/A2, 48/A2, 48/A3, 49/A4	Kite
Boğaz	29/B2	Bursa
Boyalıca	31/B3	İznik
Bulgurlar	54/B4, 67/A2	Şeyhlu
Büyük Örence	26/A2	Gergi
Canbazlar	25/B1	Bursa
Cebni	2/B2	Mudanya
Çağlar	4/B4, 5/B2	Felibe
Çakırcı	9/B2, 23/B2, 31/B3, 42/A3	İznik
Çaldız	84/B3	Rize
Çalı	24/B2, 26/B3	Kite
Çalkara	41/B2, 49/B2	Karacaşehir
Çardak	29/B2, 32/B2	Yenişehir

Tablo 14: (Devamı)

Karye Adı	Kayıt Numarası	Bağlı Olduğu Kaza
Çavuş	36/A4	Bursa
Çeltik	28/B1	Bursa
Çeltikçi	32/B2	Yenişehir
Çitli	14/B1	İnegöl
Danacılar	85/B3	Atranos
Değirmenlikızık	5/A3	Bursa
Deliller Sagir	43/A2	Kite
Dere	34/B2, 45/B2	Mudanya
Dere-i Kebir	4/B4, 5/B2	Kirmasti
Dışkaya	14/B2, 51/A4	Gemlik
Dikencik	61/A2	Bursa
Dikice	19/B1	Bursa
Diman	19/B1	Bursa
Dimboz	56/B3	Bursa
Dobrica	18/B2, 24/B4	Bursa
Dudas	42/B2	Söğüt
Duma	51/A3	İnegöl
Duvacı	12/B2	Boğazlıyan
Düveci	12/B2	Banaz
Ebe	54/B3	Yenişehir
Efkere	77/A2	Kayseri
Eğri Güz	40/B3	Karacaşehir
Emir	63/B2	Atranos
Emr-i Veli	8/B3	Gemlik
Eşgel	19/B1	Bursa
Filader	2/B1, 13/A2, 18/A1, 58/A1, 59/B3, 62/B3	Bursa
Fotra	25/A3, 31/B1, 90/B4	Kite
Gölbaşı	40/A5, 40/B2, 52/A1, 52/A3	Gemlik
Göldağı	30/B3	Gölpazarı
Gürele-i Müslim	34/A3, 44/B1	Pazarköyü

Tablo 14: (Devamı)

Karye Adı	Kayıt Numarası	Bağlı Olduğu Kaza
Gürele-i Zimmî	34/A3, 44/B1	Pazarköyü
Hamamlıkızık	25/B1	Bursa
Hasan	61/A2	Bursa
Hassa	8/A4	Kite
Ilıcak	68/B3	Harmancık
İğdir	34/A2	Bursa
İhlaşlı	29/A3	Kite
İlyas Bey	8/B2	Bilecik
İnhisar	40/B3, 41/A2, 41/B2	Karacaşehir
Kabaklar	27/B3	Atranos
Kabi	15/B4	Eskişehir
Kadı	15/A3	Kirmasti
Kara Amca	42/B2	Yarhisar
Kara Hızır	34/A1	Bursa
Karacaoya	18/A1	Mihalic
Karakoca	15/A2	Mihalic
Karsak	34/A3, 44/B1	Pazarköyü
Kasımlar	38/B4, 39/A3	Gölpazarı
Katırlı	57/B3	Gemlik
Kavacık	71/B2	Keles
Kayapa	20/B4, 38/A4	Kite
Kaymak Oyası	14/A3	Mudanya
Kazıklı	19/A1	Bursa
Kebir Susnuluk	52/B1	Bursa
Kefere Yenicesi	23/A1	İnegöl
Kelesan	24/B1, 26/B4	Bursa
Kestel	18/A4, 90/B3	Bursa
Keşandere	57/B3	Niksar
Kıçmanlar	68/B3	Harmancık
Kırkyaran	12/B2	Uşak

Tablo 14: (Devamı)

Karye Adı	Kayıt Numarası	Bağlı Olduğu Kaza
Kız Derbendi	28/A1	Yalak Abad
Kızaklı	71/B3	Bursa
Kızıl	30/B2	Mudanya
Kiraslı	29/B3	Bursa
Koçi	21/B1	Yenişehir
Koruca	14/B3	İnegöl
Koyunhisarı	32/B2	Yenişehir
Kozluviran	10/A3	Bursa
Kumla-i Kebir	50/A2	Gemlik
Kurşunlu	24/B2, 26/B3	Gemlik
Lale Dere	10/B1, 56/A5	Yalak Abad
Mahno	90/B3	Sürmene
Mahremşah	9/B4, 10/A2	Uşak
Mashara	33/B1, 59/B3	Bursa
Mavrant	90/A3	Rize
Marmaracık	29/B2	Yenişehir
Mermere Güz	42/A2	Kara Mürsel
Misi	38/B1, 65/B1	Kite
Miza Oyası	43/A3	Mudanya
Mustafalar	26/A2	Gergi
Müzeyne	38/B3	Delvine
Narlıdere	57/B1	Bursa
Okof	19/B4	Yenişehir
Oturak	12/B2	Banaz
Örkenez	88/B4	Yalvaç
Panayır	52/A4, 73/A3	Bursa
Paşa	85/A1	Üsküdar
Samanlı	40/A5, 40/A6, 52/A1, 52/A2	Bursa
Seç	8/B4	Bursa
Seki	13/B2, 30/B2	Kite

Tablo 14: (Devam)

Karye Adı	Kayıt Numarası	Bağlı Olduğu Kaza
Selçuklar	25/B3	Uşak
Serme	34/A1	Bursa
Sevinç	15/B4	Eskişehir
Sırlı	63/B2	Harmancık
Soğanlı	5/B1, 12/A2, 19/B2, 73/A3	Bursa
Sölöz Zımmi	2/B3, 11/A3	İznik
Susurluk	6/A3	Bursa
Susuz	25/B3	Banaz
Tacir	29/B2	İznik
Tahtalı	69/A2	Kite
Tarbak	49/B2	Karacaşehir
Taycılar	15/B4	Eskişehir
Tepecik	12/A2	Bursa
Terlebe	13/B3, 14/A3, 29/A2	Kite
Timurtaş	3/A3, 10/B2, 15/B3, 52/A4	Bursa
Toprak Ocak	32/B2	Yenişehir
Türkmen	30/B3	Gölpazarı
Umur Bey	87/B2	Gemlik
Umurce	10/B3, 12/B2	Uşak
Yalıcı	51/B2	Kite
Yapucu	51/A2	İdencik
Yarhisar	42/B2	Yarhisar
Yaya	4/B4	Manyas
Yaylacık	29/A3	Kite
Yeni	10/B1, 27/B3, 56/A5, 57/A3, 86/A3	Pazarköyü
Yenice	33/B1,33/B2, 73/A3	Bursa
Yörüklü	14/A2	Mudanya
Yukarı Söğüt	43/A3	Karacaşehir
Zavendek	90/A3	Rize
Zerafet	28/A2	Kite

Tablo 14: (Devam)

Karye Adı	Kayıt Numarası	Bağlı Olduğu Kaza
Zive	60/A2	Söğüt

2.2.3. Defterde Adı Geçen Meslekler

Bursa, birçok meslek grubuna sahip insanların bulunduğu bir şehirdir. Sicilde adı geçen 94 farklı meslek mevcuttur. Meslekler, dönemin iktisadi ilişkilerini anlamak için önem teşkil etmektedir. 19.yüzyılın ortalarında 3078 numaralı Şer'îyye Siciline göre en çok yapılan meslek kasaplıktır. Kasaplığın sonrasında ekmekçilik, berber ve duhâncı takip etmektedir. Kasap, ekmekçi, attar gibi gıda üzerine meslekler yoğunluktadır. Buna ek olarak; dikici, fesçi, bezâz, halıcı gibi tekstil sektöründeki meslekler de Bursa'da 19.yüzyılın gözde mesleklerinden olmuştur.

Tablo 15

Defterde Adı Geçen Meslekler

İş Kolu	Meslek Adı	Kayıt Numarası
Tekstil	Abacı	21/B1, 23/A3, 29/A4, 53/B2, 55/B1
	Beledici	86/A3
	Bezaz	12/A2, 23/B3, 24/A2, 24/A3, 29/B3, 59/A2, 73/A3, 74/B4, 57/B2
	Boyacı	24/A3, 64/A4, 90/B2, 91/B4
	Çuvalcı	32/B2
	Dikici	5/A3, 11/B1, 16/B3, 24/A3, 38/B1, 43/B1, 77/B3, 85/B2, 91/B1
	Fesçi	24/A3, 50/B2, 74/B2, 82/A2, 82/B1, 85/A3, 90/B1, 90/B2
	Halıcı	52/B1

Tablo 15: (Devamı)

İş Kolu	Meslek Adı	Kayıt Numarası
Tekstil	Havlucu	24/A3
	İplikçi	14/B3
	Kalpakçı	47/B2
	Keçeci	36/A3
	Kumaşçı	15/B2, 77/A3
	Terzi	4/A3, 16/B1, 29/B3, 80/A3, 86/A1, 92/A3, 92/A4
	Yorgancı	19/A3, 24/A3, 82/B1, 91/A2
Gıda	Arpacı	11/B1, 61/B1, 92/A3
	Attar	23/A2, 24/A3, 60/B2, 74/B2, 84/A1
	Bakkal	12/A2, 24/A3, 35/B3, 55/B5, 64/A4, 85/B2
	Baklacı	69/A2
	Çorbacı	56/B2
	Duhancı	13/A1, 13/A2, 23/A2, 23/B3, 24/A3, 29/B3, 32/B5, 39/A4, 55/A2, 60/B2, 77/B2, 82/B1, 86/A1, 91/B1
	Ekmekçi	5/A3, 8/B1, 20/B5, 24/A3, 31/A3, 32/A1, 35/B3, 38/B3, 39/B3, 45/A3, 53/B1, 59/A1, 59/B2, 62/B2, 68/B4, 69/A2, 78/A1, 86/B1, 87/A1
	Helvacı	13/A1, 20/B6
	Kadayıfçı	42/A3, 74/B1
	Kasap	4/B1, 9/A1, 12/B3, 12/B4, 18/A3, 23/A1, 24/A2, 26/B2, 28/A3, 31/A3, 37/B7, 38/A1, 38/A2, 45/B1, 45/B3, 47/A3, 48/A2, 48/A3, 49/A4, 50/A2, 58/A2, 59/B2, 90/A2
Kebabçı	79/B2, 79/B3, 79/B4	

Tablo 15: (Devamı)

İş Kolu	Meslek Adı	Kayıt Numarası
Gıda	Leblebici	29/B3, 51/A3
	Pazarcı	5/B3, 19/A4, 60/B2, 70/A2, 90/B2
	Satıcı	11/B1
	Şekerci	27/B2, 65/B4, 79/B2, 79/B3
	Şerbetçi	74/B1
	Tuzcu	24/A3
	Uncu	21/A1, 29/A1, 35/A1, 91/B4
	Yağcı	21/A3, 57/A2, 57/B2
Hayvancılık	Beygirci	11/B1, 23/B3
	Çoban	4/B4, 5/B2, 8/A4, 9/A1, 21/B1, 23/A3, 24/A3, 42/A2, 43/A3, 44/B2, 54/A1, 57/B3, 74/A2, 87/A2,
	Danacı	25/B1
	Deveci	80/A1
	Katırcı	4/A2, 24/A3, 25/A2, 28/A1
Ustalık Gerektiren Meslekler	Ağaçcı	18/B3, 19/A4, 63/B3, 64/A2
	Bakırcı	4/A3, 23/B3, 76/A2
	Berber	5/A3, 14/A3, 23/A2, 24/A3, 63/A2, 29/B3, 33/B1, 33/B2, 43/B3, 49/B2, 61/B1, 69/A3, 71/A1, 79/B2, 79/B3, 86/A1, 90/B1
	Bıçakcı	24/A3, 29/B3, 51/B1
	Camcı	4/B3, 73/A1
	Cılacı	11/A1
	Çakıcı	76/B3, 80/A3, 86/B3
Çeşmeci	11/B1, 19/B1, 21/A2	

Tablo 15: (Devamı)

İş Kolu	Meslek Adı	Kayıt Numarası
Ustalık Gerektiren Meslekler	Çilingir	5/B3, 72/B1
	Çubukçu	11/B1, 61/B1
	Demirci	20/B3, 36/A2, 47/A2, 48/A2, 82/B3, 90/A2, 90/A4
	Dülger	15/A5, 24/B1, 26/B4, 28/B4
	Kalaycı	5/A3, 11/A2, 29/B3, 45/B2, 64/B1, 80/A3
	Mıhçı	38/B1
	Mimar	41/A3, 73/A1
	Nalbant	8/A2, 11/B1, 13/A2, 24/A3, 29/B3, 36/A2, 38/B4, 39/A3, 39/B2,43/B1, 60/A3, 60/B2, 61/B1
	Nalıncı	24/A3
	Oduncu	20/A3, 56/A5, 80/A3, 86/A3
	Saatçi	28/B2, 55/A2, 86/A1
	Semerci	20/A3, 24/A3, 41/A3, 55/B1, 73/A2, 76/A3, 84/A2
Sıvacı	35/B2, 77/A2	
Deri	Debbağ	24/A3, 64/A3, 82/A4, 91/A3
Diğer	Arabacı	24/A3, 35/B1, 65/B4, 73/B2
	Barutçu	20/B6
	Çakılcı	68/B4
	Dolapçı	86/A3
	Emanetçi	50/B2, 61/B1, 65/A1, 86/A2
	Esirci	79/B1
	Eskici	14/A4, 24/A3, 28/A1
	Fenerci	19/A3

Tablo 15: (Devamı)

İş Kolu	Meslek Adı	Kayıt Numarası
Diğer	Fotacı	51/B1, 53/B2, 88/B2, 88/B3
	Gemici	56/A2
	Hamamcı	24/A3, 29/B3, 31/A3, 32/A4, 43/A2
	Hammal	88/B2, 88/B3
	Hancı	16/B2, 31/B4, 76/A2
	İmaretçi	18/A4
	Kahveci	14/B2, 36/A2, 39/B2, 51/A4, 55/B1, 64/B3, 76/B2, 87/B2
	Kantaracı	28/A1
	Kavcı	85/B3
	Keresteci	25/B2, 29/B3
	Kethüda	3/B1, 24/A3, 29/B3, 32/B2, 34/B1, 34/B3, 57/B3
	Kiremitçi	8/A2, 90/B1
	Kurşuncu	34/B3, 34/B5, 37/B3
	Kuyumcu	16/B1, 54/B5, 88/A3
	Kürekçi	18/B3, 26/B1, 77/A3
	Nalbur	71/B4
	Sabuncu	30/B3
	Sarrâf	11/B1, 12/A2, 28/A1, 41/A3, 61/B1, 72/A3, 73/A3
	Taharcı	12/A2
	Tahtacı	77/A3
	Taycı	12/B3, 40/B3, 60/A2
Testereci	24/A3, 74/B1	
Tüfekçi	82/A3	

Tablo 15: (Devamı)

İş Kolu	Meslek Adı	Kayıt Numarası
Diğer	Urgancı	69/A3, 82/A2
	Yazıcı	41/B2, 52/B1

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ

Bu çalışmada 3078 numaralı Bursa Şer'îyye Siciline göre, Bursa'nın sosyal, ekonomik, hukuki, idari ve kültürel hayatı ortaya konmaya çalışılmıştır. Adı geçen sicil H.1268-1269/M.1852-1853 yıllarını kapsamaktadır. Sicilde yer alan kayıtların büyük çoğunluğu Bursa şehir merkezine ait kayıtlar iken; Bursa dışı yakın şehirlere ait kayıtlar ve Bursa'nın uzak ilçelerine ait kayıtlar da mevcuttur. Defterde sadece yerel kayıtlar değil merkezden gelen berat ve emirler de mevcuttur. Bu durum bizlere Osmanlı sosyal hayatının etkilerini Bursa özelinde görmemize yardımcı olmaktadır.

Defterde bulunan yerel halkın mahkemeye intikal eden olaylarını konu alan kayıtlar, deyn, vekalet ve vesayet, mülk satışı, sulh, vakıf, nafaka ve kisve, asayiş, boşanma ve diğer başlıkları altında incelenmiştir. Diğer yandan kayıtlarda adı geçen sancaklar, kazalar, mahalleler ve köylerin incelenmesiyle Bursa şehrinin Osmanlı içerisinde ve kendi içinde idari örgütlenmesini görmemizi sağlamıştır. Bu kayıtlar 19. yüzyılın ortasında Bursa şehrinin ekonomik, sosyal ve idari hayatı hakkında bilgiler sunup, bu dönem hakkında bakış açısı kazanmamıza yardımcı olmuştur.

Defterde 112 adet borç-alacak kaydı mevcuttur. Tasnifleme içerisinde yer alan konular içerisinde en çok kayda sahip olan konu borç-alacak konusudur. Bursa'da yaşayan kişiler Müslüman, gayrimüslim fark etmeksizin birbirlerine borç vermişlerdir. Borç ilişkisi kolektif yaşamının getirdiği bir olgudur. Dönemin demografik yapısı çok milleti içinde barındırdığı için karşılıklı iktisadi ilişkilerin gelişmesi çok normaldir. Bu dönemde yapılan borç akitleri farklılık göstermiştir. Fakat bu farklılık milliyetten doğan bir durum değil, borç veren ve alan kişilerin beyanına göre değişkenlik göstermiştir. Yapılan borç işlemlerinde bazen borç verildiği miktar oranında ödenmiş, bazı durumlarda fazla miktarda, bazı durumlarda ise daha az bir miktar üzerine anlaşma sağlanmıştır. Borç işlemleri toplumun kendi içindeki iktisadi ilişkileri ve demografi yapısını ortaya koymakta önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

Sicilde yer alan mülk satışları, Bursa'da 19. yüzyılın ortalarında yaşayan halkın ev ve arazi yapıları hakkında bilgiler içermektedir. Bu dönemde Bursa'da bulunan evlerin geneli süfli ve ulvi olmak üzere iki kattan oluşmaktadır. Her iki katta sofa adı verilen geniş alanlar yer almaktadır. Bazı evlerde seyirhane adı verilen balkonlar da mevcuttur. Onun

dışında banyo, tuvalet, mutfak gibi evin bölümleri adeti kayıtlarda ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Tarla satışlarında ise üzerinde ne bulunduğu, tarlanın uzunlukları ve dört taraftan nereye sınırlı olduğu açıkça beyan edilmiştir. Ayrıca vekalet verilerek Bursa dışında başka şehirde olan mülk alışı ve satışı işlemleri gerçekleşmiştir. Bu kayıtlar sayesinde Bursa'da ev, arazi fiyatları; ev ve tarlaların yapısı hakkında bilgilere ulaşmak mümkün olmuştur.

Vakıflar, Osmanlı toplumu üzerinde sosyal ve iktisadi yönden önemli rol oynamışlardır. Vakıflar, toplumun birlik ve beraberlik duygularının gelişmesini, yardımlaşmayı özendirilen kurumlardandır. Kurulan cami ve mahalle vakıfları Bursa'da birlik ve kolektif yaşama bilincinin gelişmesinde katkı sağlamış; ayrıca, toplumun iktisadi refahının artmasında ve sosyal eşitsizliğin azalmasında faydalı olmuşlardır. Bursa'nın önemli doğal kaynaklarından biri olan suları ve sular üzerine kurulan su vakıfları mahallelerin iktisadi ilişkilerine doğrudan etki etmektedir. Bunlar dışında mahalle camisi vakıfları, kişiler adına kurulan vakıflar azımsanmayacak ölçüdedir. Sicilde yer alan vakıf mülkünün kiralanması kayıtlarından, vakıfların Bursa ticaretinin gelişmesindeki önemini kavramak mümkündür. Bunlara ek olarak vakfiyeler ve vakıf tamirat işlemleri de Bursa'nın sosyal ve iktisadi hayat üzerindeki vakıf etkisini kavramaya yardımcı olmaktadır.

İncelenen defterde sayıca fazla olan bir diğer grup ise asayiş konulu kayıtlardır. Cinayet, hırsızlık, gasp, tecavüz gibi konular bu başlık adı altında incelenmiştir. İşlenen suçlar, milliyet ve ikamet edilen mahalle özelinde incelenmiş, tablolarla desteklenmiştir. 1852-1853 yıllarında Bursa'da suç oranının fazla olduğu bölgeler ortaya konmaya çalışılmıştır. Kayıtlara göre Bursa'da Kirmasti Kazası'na bağlı Dere-i Kebir karyesi ve Kite'ye bağlı Çalı Karyesi bir buçuk yıllık bu dönem içerisinde 2'şer tane cinayete şahit olmuşlardır. Ocak 1852 ile Ağustos 1853 tarihleri arasında deftere yansıyan 30 adet cinayet davası mevcuttur. Bu davaların 8 tanesinde gayrimüslimler fail durumunda; 7 tanesinde ise maktul konumundadırlar. Bu kayıtlarda yaşanan olaylar ve verilen kararlar, Bursa toplumunun sosyal yaşamı ve Osmanlı ceza hukuku sistemi hakkında bilgiler vermektedir.

Sicilde yer alan boşanma ve nafaka kayıtları da dönemin toplum yapısında kadınların ve çocukların yerini algılamamıza yardımcı olmaktadır. Muhalea ile boşanma kayıtlarında, kadınlara verilen mehir miktarlarını, mehir türlerini görmek mümkündür. Evlilik başında peşin verilen mehir bedeli dışında evlilik devam ederken ödenebilen mehr-i

müeccele, kadınların boşanma taleplerinde kocalarının rızasını almak amacıyla kullanılmıştır. Sadece bir kayıt dışında kocalar mehr-i müeccel bedeline karşılık boşanmaya rıza göstermişlerdir. Osmanlı toplumu kadının sosyal hayatını güvenceye almak amacıyla bu şekilde tedbirler almıştır. Aynı durum çocuklar için de geçerlidir. Verilen nafakalar sayesinde çocukların büyümesindeki oluşabilecek zorlukları engellemeye çalışılmıştır. Defterde yer alan kayıtlarda nafakanın kimlere verildiği, kimler tarafından talep edildiği, kimden talep edildiği açıkça beyan edilmiştir. Kayıtların bir tanesi hariç tamamında nafaka talep edilen kişi çocukların öz babalarıdır; bir tanesinde ise babası gaip olduğu için nafaka amcadan talep edilmiştir. 1852-1853 yıllarında Bursa’da verilen nafaka ve kisve ücretleri çocuk başına 15 ile 40 kuruş aralığında değişmektedir. Ortalama olarak ise aylık 22,22 kuruştur.

Tablo ile desteklenen bir başka konu ise sulh kayıtlarıdır. Sulh kayıtları borçlu ile alacaklı arasında, borç miktarı üzerine yeniden yapılan anlaşmaları ihtiva etmektedir. Sulh kayıtları borcun oluşma nedeni, asıl borç miktarı, yeni yapılan akitte borç miktarı ve yapılan indirim oranı değişkenlerine göre incelenmiştir. Böylece alacaklı kişiler verdikleri borç üzerinde hangi oranlarda indirime razı oldukları incelenmeye çalışılmıştır. Alacaklılar, %7,83 ile %89,25 aralığında verilen borçta indirime gidilmesine razı gelmişlerdir. Sulh kayıtlarında ortalama %46,75 borç miktarında indirime gidilmiştir.

Defterde yer alan hibe kayıtlarında ise hibe eden kişi, hibe edilen kişi ve mal dikkate alınarak inceleme yapılmıştır. Kayıtlara bakıldığında hibe eden kişi ile hibeyi alan kişi arasında akrabalık ilişkileri bulunmaktadır. Yalnızca kayıtların bir tanesinde akrabalık veya yakınlık ilişkisi saptanamamıştır. Kayıtların iki tanesinde ise hibe eden kişi aynıdır. Bu kayıtlarda baba iki oğluna mallarını eşit şekilde hibe etmiştir. Bir nevi tereke paylaşımı amacı güdülmüştür.

Bu tasniflemeler dışında defter yer alan eyalet, sancak, kaza, nahiye, mahalle ve köy isimleri tespit edilmiştir. Bu şekilde Osmanlı Devleti’nin 19. yüzyıl ortasında idari örgütlenme yapısı görülmek istenmiştir. Bursa’da yer alan mahallelerin ve karyelerin hangi kazalara bağlı oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca tespit edilen bu bölge isimleri, yapılacak olan çalışmalara yardımcı olması amaçlanmıştır. Sicilde adı geçen meslekler sayesinde de dönemin Bursa toplumunda insanların geçimini nasıl sağladıkları saptanmaya çalışılmıştır. Ayrıca dönemin popüler meslekleri ortaya konmuştur.

3078 numaralı Bursa Şer'îyye Sicili içerdiği farklı belgeler ve kayıtlar sayesinde döneminde yaşanan pek çok konunun aydınlatılmasını sağlamıştır. 1852-1853 yıllarını kapsayan defterin transkripsiyonu ve içerdiği hükümlerin değerlendirilmesi dönemin Bursa şehri hakkında siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel hayatı hakkında pek çok bilgi sahibi olmamızı sağlamıştır. Değerlendirilen kayıtlar tablolarla desteklenmiş; daha anlaşılır olması ve araştırmacılara kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

KAYNAKÇA

- Abacı, Z. D. (2007). Bursa'nın Kent Dokusundaki Değişim (18.-19. Yüzyıl). C. Çiftçi. (ed.). içinde *Bursa'nın Kentsel ve Mimari Gelişimi* (s. 165-182). Bursa: Gaye Kitabevi.
- Acar, H. İ. (2010). Talâk. *İslam Ansiklopedisi* (C 39, 496-500). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Acar, H. İ. (2011). Tefrîk. *İslam Ansiklopedisi* (C 40, 277-279). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı .
- Akdağ, M. (1999). *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası Celali İsyanları*. Ankara: Barış Yayınları.
- Akgündüz, A. (1988). *Şeriyeye Sicilleri Mâhiyeti Tolu Kataloğu ve Seçme Hükümler*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- Akgündüz, A. (2009). Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye Sicilleri. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, (14), 13-48.
- Aktar, A. (2006). *Türk Milliyetçiliği, Gayrimüslimler ve Ekonomik Dönüşüm*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aslan, R. (2006). 16.yüzyıl Ortaların Bursa (A-84 ve A-202 Numaralı Bursa Şer'iyeye Sicillerine Göre. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Atar, F. (2009). Sulh. *İslam Ansiklopedisi* (C 37, 481-485). içinde İstanbul : Türkiye Diyanet Vakfı.
- Atar, F. (2020). Muhâlea. *İslam Ansiklopedisi* (C 30, 397-401). içinde Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Avcı, C. (2006). Nâib. *İslam Ansiklopedisi* (C 32, 312-313). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Aybakan, B. (2003). Mebi. *İslam Ansiklopedisi* (C 28, 212-214). içinde Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Aybakan, B. (2013). Vekalet. *İslam Ansiklopedisi* (C 43, 1-6). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Aydın, M. A. (2003). Mehir. *İslam Ansiklopedisi* (C 28, 389-391). içinde Ankara : Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bardakoğlu, A. (1996). Had. *İslam Ansiklopedisi* (C 14, 547-551). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bardakoğlu, A. (1998). Hibe. *İslam Ansiklopedisi* (C 17, 421-426). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

- Bardakoğlu, A. (2013). Vesayet. *İslam Ansiklopedisi* (C 43, 66-70). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Barkan, Ö. L. (1941). "Türkiye'de İmparatorluk Devrinin Büyük Nüfus Ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterler". *İktisat Fakültesi Mecmuası II*, (1-2), 20-59.
- Barkan, Ö. L. (1968). Edirne Askerî Kassamına Ait Tereke Defterleri. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 27(3-4), 357-385.
- Barkan, Ö. L., & Meriçli, E. (1988). *Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayını.
- Barkey, K. (1995). *Eşkiyalar ve Devlet*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Başoğlu, T. (2011). Tazir. *İslam Ansiklopedisi* (C 40, 198-202). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bayındır, A. (1992). Bey' bi'l-vef'â. *İslam Ansiklopedisi* (C 6, 20-22). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Baykal, K. (1950). *Bursa ve Anıtları*. Bursa: Aysan Matbaası.
- Baykara, T. (2022). Kaza. *İslam Ansiklopedisi* (C 25, 119-120). içinde Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Burkay, S. (2008). Teorik Çerçeve ve Suç. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 2(4), 1-15.
- Çetin, O. (1999). *Sicillere Göre Bursa'da İhtida Hareketleri Ve Sosyal Sonuçları (1472-1909)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Çiftçi, C. (2017). *Bursa'da İpekçilik*. Bursa: Bursa Araştırmaları Merkezi.
- Çınar, H. (2011). Türkiye'de Üniversite Şer'iyeye Sicillerine Dayalı Olarak Yapılan Çalışmalar. *Cumhuriyet Döneminde Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu (Ankara 18-20 Mart 2010) Bildiriler*, Mehmet Öz (ed.). (s. 359-422). Ankara: TTK Yayınları.
- Dağcı, Ş. (2022). Kısas. *İslam Ansiklopedisi* (C 25, 488-494). içinde Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı (25).
- Dağlıoğlu, H. T. (1940). Onaltıncı Asırda Bursa. *Bursa: Bursa Halk Evi Matbaası*.
- Dalsar, F. (1960). *Türk Ticaret ve Sanayi Tarihinde Bursa'da İpekçilik*. İstanbul: Sermet Matbaası.
- Değer, A., & Erdoğan, C. (2009). 16. ve 18. Yy. Arasında Para Vakıfları ve Bursa Ekonomisine Etkileri. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 28(1), 85-99.
- Devellioğlu, F. (2008). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Emecen, F. (1990). *XVI. Asırda Manisa Kazası*. Ankara: TTK Yayınları.

- Erbay, C. (2006). Nafaka. *İslam Ansiklopedisi* (C 32, 282-285). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Erder, L. T. (1976). The Making Of Industrial Bursa: Economic Activity and Population in a Turkish City 1835-1975. Doktora Tezi. Princeton University.
- Erder, L. T. (1975). Factory Districts in Bursa During the 1860s. *METU Journal of Faculty of Architecture*, 1(1), 85-99.
- Ergenç, Ö. (2006). *16. Yüzyıl Sonlarında Bursa*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Faroqhi, S. (2000). *Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir?* İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Gedikli, F. (2007). Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri . *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 3(5), 187-214.
- Gedikli, F. (2022). Kaza. *İslam Ansiklopedisi* (C 25, 117-119). içinde Ankara : Türkiye Diyanet Vakfı.
- Genç, M. (2005). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Gerber, H. (1988). *Economy and Society in an Ottoman City: Bursa, 1600-1700*. Jerusalem: The Hebrew University.
- Gözübenli, B. (2009). Semen. *İslam Ansiklopedisi* (C 36, 465-467). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Gümüşçü, O., & Küçükaşçı, M. S. (2019). Köy. *İslam Ansiklopedisi* (C Ek-2, 85-87). içinde Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Günay, H. M. (2012). Vakıf. *İslam Ansiklopedisi* (C 42, 475-479). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Gürkan, F. (1988). Şer'iyye Mahkemeleri Sicilleri Üzerine Bir Araştırma. *IX. TTK Kongresi*, II, (s. 765-779). Ankara.
- Habib, H. (2019). h.1008-1009/m.1599-1600 Tarihli B-18 Numaralı Bursa Şer'îyye Sicilinin Tasnifi ve Fıkıh İlmi Açısından Tahlili, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hızlı, M. (2003). Bursa Mahkeme Sicilleri Rehberi. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(1), 367-426.
- Inalcık, H. (1960). Bursa; XV. Asır Sanayi ve Ticaret Tarihine Dair Vesikalar. *Belleten*, 24(93), 45-102.
- İnalçık, H. (1980). Osmanlı idare, sosyal ve ekonomik tarihiyle İlgili belgeler: Bursa Kadı Sicillerinden seçmeler. *Türk Tarih Kurumu Belgeler*, 1-91.
- İnalçık, H. (1992). Bursa. *İslam Ansiklopedisi* (C 1, 445-449). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

- İnalcık, H. (1995). Eyalet. *İslam Ansiklopedisi* (C 11, 548-550). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- İnalcık, H. (1997). Mahkeme. *İslam Ansiklopedisi* (C 7, 149-151). içinde Eskişehir: Milli Eğitim Bakanlığı.
- İnalcık, H. (2003). *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- İnalcık, H. (2012). *Bursa Araştırmaları*. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi.
- Kağıtçıbaşı, E., & Yaşar, E. (2006). *Bursa'nın Ekonomik Tarihi 1326-1900*. Bursa: Bursa Ticaret ve Sanayi Odası.
- Kaplanoğlu, R. (2013). *1830-1843 Yılları Nüfus Defterlerine Göre Bursa'nın Ekonomik ve Sosyal Yapısı*. Bursa: Nilüfer Belediyesi.
- Karataş, A. İ. (2006). XVIII. Yüzyılda Bursa Halkının Ekonomik Yapısı. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 15(2), 54-87.
- Kasaba, R. (1993). *Osmanlı İmparatorluğu ve Dünya Ekonomisi*. K. Emiroğlu,(çev.). İstanbul: Belge Yayınları.
- Kenanoğlu, M. M. (2020). Mülk. *İslam Ansiklopedisi* (C 31, 539-540). içinde Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Kepecioğlu, K. *Bursa Kütüğü I-IV*. Bursa: Bursa Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi, Genel no: 4519-4522.
- Koyunoğlu, M. T. (1935). İznik ve Bursa Tarihi.
- Lowry, H. W. (2004). *Seyyahların Gözüyle Bursa(1326-1923)*. S. Alper (çev.). İstanbul: Eren Yayıncılık.
- Maydaer, S. (2002). *Şer'iyye Sicillerine göre Bursa'da Kadın (1575-1600)* (Doctoral dissertation, Bursa Uludag University (Turkey)).
- Maydaer, S. (2007). Klâsik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma (Bursa Şer'iyye Sicillerine Göre). *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 16(1), 299-320.
- Maydaer, S. (2009). XV. Yüzyılda Bursa'da Hayırsever Bir Çift: Hoca Ece ve Ayşe Hatun'un Vakıfları. *Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 18(1), 495-508.
- Maydaer, S. (2010). *XVI. yüzyılda Bursa kadınları*. Emin Yayınları.
- Maydaer, S. (2011). XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Müderrisi: Mevlana Muslihuddin Efendi ve Mirası. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 20(1), 117-155.
- Oğuz, M., & Akgündüz, A. (1998). Hüccet. *İslam Ansiklopedisi* (C 18, 446-450). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Ortaylı, İ. (2001). Kadı. *İslam Ansiklopedisi* (C 24, 69-73). içinde İstanbul : Türkiye Diyanet Vakfı.
- Ortaylı, İ. (2001). *Osmanlı Toplumunda Aile*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

- Öz, M. (2012). Vasi. *İslam Ansiklopedisi* (C 42, 546-547). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Özdeğer, H. (Ed.). (1988). *Bursa şehri tereke defterleri: 1463-1640 yılları*. Türk İktisat ve İctimaiyat Tarihi Araştırmaları Merkezi.
- Pay, S. (1987). 1069-1070/1659-1660 Tarihli Bursa Şer'iyye Sicili (Analiz ve Değerlendirme). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Pay, S., *Bursa İvaz Paşa Külliyesi*, Eğit-San Yayınları, Bursa, 1996.
- Salihoğlu, H. (1999). XV. Yüzyıl Sonunda Hindistan'da Osmanlı Tacirleri. *Osmanlı III İktisat* (C 3, 77-90). içinde Ankara: Türkiye Yayınları.
- Şahin, İ. (2006). Nahiye. *İslam Ansiklopedisi* (C 32, 306-308). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Şahin, İ. (2009). Sancak. *İslam Ansiklopedisi* (C 36, 97-99). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı (36).
- Şimşek, E. (2013). ŞER'İYE SİCİLLERİNE GÖRE 18. YÜZYILIN BAŞLARINDA TRABZON'DA YARALAMA VE CİNAYET VAKALARI. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, 15(15), 9-26.
- T.C. Başbakanlığı Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşiv Daire Başkanlığı, (1995). TTD. No:166, Yayın no:27, Ankara.
- Tuncer, Y. (1992). Mahkeme sicillerine göre XV. yüzyıl Bursa Vakıfları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Uğur, Y. (2003). Mahkeme Kayıtları (Şer'iyye Sicilleri): Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyoğrafya. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 1(1), 305-344.
- Uğur, Y. (2010). Şer'iyye Sicilleri. *İslam Ansiklopedisi* (s. 8-11). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı (39).
- Uysal, O. (2007). Bursa'da Erken Dönemi Minareleri. C Çiftçi (ed.). içinde, *Bursa'nın Kentsel ve Mimari Gelişimi* (s. 107-150). Bursa: Gaye Kitap Evi.
- Yediyıldız, B. (2012). Vakıf. *İslam Ansiklopedisi* (C 42, 479-486). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Yılmaz, A. (2001). B240 Numaralı Bursa Mahkeme Defteri (Metin ve Analiz). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Yücelt, N. (1939). Bursa Kütüphanelerindeki Yazma (Tıp) Kitapları. *Uludağ, S, 21*, 31-34.
- Arşiv Kaynakları**
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi. MŞH. ŞCS. d. 3078.

Ekler

Sayfa 2

A/1

Es-Seyyid Rafet Efendi'nin Bursa Naibliğine Atandığı

İzzet-meâb şeri'at-nisâb mevâlî-i fuhâmdan fazîletlü Es-Seyyid Rafet Efendi kâm-yâb. Ba'de't-tahiyeti'l vâfiyye inha olunur ki ber-vech-i mevleviyyet mutasarrıf olduğum Burusa Kazâsının umûr-ı ahkâm-ı şer'ıyyesi iş bu sene semân ve sittîn mieteyn ve elf Zilhiccesi guresinden zât-ı hazret-i fütüvve penâhinin terci' ve intihâb buyuruklarına binâen tarafımızdan bi'n-niyâbe cenâb-ı şerîfinize ihâle ve tefvîz olunmuşdur gereğidir ki kazâ-i mezkûru gurre-i şehri merkûmdan zabt edip beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i şerîf ve vâkı'a olan muhalledât kısmet-i askeriyesi hâzır tahrîr ve terkîm ve miyân-ı varakada mâ-farazî'l-hakîm tevzî'l ve taksîm edip cadde-i şeri'at Mustafaviye'den ser-i mü inhirâfa cevâz göstermeyesiz.

B-1

Vergi tahsildarının borcu olduğu

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa kazâsına tâbi' Filader Karyesi mütemekkinlerinden Eci Dimitraki veled-i Peluş ve Yorki veled-i Karabet ve diğer Yorki veled-i Usta zimmîler mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda karye-i mezbûrede mütemekkinûn re'âyânın cizye ve virgüleri tahsildârı Dimitraki veled-i Epostov zimmî muvâcehesinde işbu târîh-i i'lâmdan beş sene mukaddem mersûm Dimitraki zımminin karye-i mezkûre cizye ve virgüsünden ba-tahsil makbûzâtıyla kabzına me'mûre medfû'nun muhâsebelerine biz bundan akdem mersûm Dimitraki zimmî ile beynimizde sehv ü galatdan ârî yegân yegân âlî vechü's-sahha lede'l-ru'ye mersûm Dimitraki zimmînin ba'de külli'l-hesâba sahhü'l-bâkî zimmetinde dört bin guruş karyemiz ahâlîsinden deyni zuhûr etmekle mersûm Dimitraki zimmî işbu hâzır bi'l-meclis İbrahim Ağa'dan bâ-temessük dört bin sekiz yüz bi'l-istidâne ahâlî-i karye-i

mezkûreye zuhûr eden dört bin guruş kabzına me'mûre edâ ve teslîm edip ancak meblağ-ı mezbûr dört bin sekiz yüz guruşun edâsı her birimiz bi'l-emr ve'l-kabûl kefil bi'l-mâl ve zâmin olduğumuz mebnî hâzır mûmâ-ileyh İbrahim Ağa meblağ-ı mezbûr dört bin sekiz yüz guruş kefâlet mezkûremize binâen bizden tamâmen tahsîl ve ahz ve kabz etmekle hâzır mûmâ-ileyh medfû'umuz olan meblağ-ı mezbûr dört bin sekiz yüz guruş mersûm Dimitraki zimmîden bi'r-râci'a taleb ederiz deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı mezbûr dört bin sekiz yüz guruş müdde'îyyûn mersûmûn Dimitraki ve Yorki ve diğeri Yorki zimmîler edâsıyla mersûm Dimitraki zimmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u limen lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min Zihicce'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Köy olarak borçlarının ödenmesi

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Mudanya Kazâsı'na tâbi' Cebni Karyesi ahâlîsinden olub zikr-i âtî husûsda kendi nefslerinden asîl ve isimleri cerîde-i şer'îde muharrer kavm-i mahsûr sâir ahâlî karye-i mezkûre taraflarından vekîl-i şer'îleri olan muhtâr-ı evvel Es-Seyyid İbrahim bin Mehmed Emin ve muhtâr-ı sâni Es-Seyyid Süleyman bin Ahmed ve Ahmed bin Salih nam kimesneler mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûre sükkânından olup el-yevm Der-aliyyede sâkin rûtbe-i sâlise ashâbından Ref'atlü Mehmed Munib Efendi ibni'l-merhûm Mehmed Rafi Efendi tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu müderrisîn-i kirâmdan Es-Seyyid Mehmed Abid Efendi ibni'l-merhûm Es-Seyyid Âlî Efendi ve El-Hâc Mehmed bin İsmail şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Es-Seyyid El-Hâc Ali Ağa ibni El-Hâc Ahmed mahzarında müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Munib Efendi'ye cihet-i deyn-i şer'îden karyece zimmetlerimizde bâ-temessük deynimiz olan on beş bin yüz doksan guruş vekîl merkûm Es-Seyyid El-Hâc Âlî Ağa bizden bi'l-vekâle talebiyle iz'âc ve tazyîk edip ancak iki yüz elli bir senesi hilâlinde müvekkil-i mûmâ-ileyh mâlından ve vekîl kâimmakâm nakîbü'l-şerâf müteveffî Es-Seyyid Mehmed Murad Efendi şerîf yedinden karyece iktirâz ve ahz ve kabz eylediğimiz on beş bin guruşun tarih-i mezkûreden geçen iki yüz elli yedi senesine

gelineye değin onu on iki hesâbı üzere senede üç bin guruşdan altı seneden bâ-devr-i şer'î murâbahası olmak üzere vekîl-i müteveffâ-i mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Murad Efendi'ye karyece medfû'âtımız olan on sekiz bin guruş ve iki yüz elli yedi senesinden altmış beş senesine gelinceye değin sekiz senede bâ-devr-i şer'î murâbahası olmak üzere müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Münib Efendi'ye ve vekîl merkûm Es-Seyyid El-Hâc Âlî Ağa'ya kezâlik karyece medfû'âtımız olan yirmi beş bin yüz dokuz guruşun cem'an murâbaha tâmıyla medfû'âtımız olan kırk üç bin yüz doksan guruşun onu on bir buçukdan ziyâdesi ber mûceb-i fukarâ-yı şerîf memnû' olamağla ziyâde makbûzları olan on bin yedi yüz doksan yedi buçuk guruş vekîl merkûm Es-Seyyid El-Hâc Âlî Ağa ma'rifetiyle müvekkil mûmâ-ileyh el-yevm zimmetlerimizde karyece deynimiz olan meblağ-ı merkûm on beş bin yüz doksan guruşun ol mikdârına takâs ve mahsûb olunmak murâdımızdır deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî mûceb-i ikrâra deyn-i meblağ-ı mezbûr on beş bin yüz doksan guruşun on bin yedi yüz doksan yedi buçuk guruş onu on bir buçukdan ziyâde murâbaha olmak üzere ahâlî-i karye-i mezbûrenin müteveffâ-i mûmâ-ileyh Mehmed Murad Efendi'ye ve müvekkil mûmâ-ileyh Mehmed Münib Efendi'ye ve vekîl mezbûr Es-Seyyid El-Hâc Âlî Ağa'ya cem'an medfû'ları olan mârû'z-zikr on bin yedi yüz doksan yedi buçuk guruşa ba'de't-takâs ve'l-mahsûb sahhü'l-bâkî karyece zimmetlerinde müvekkil mûmâ-ileyh deynleri olan dört bin üç yüz doksan iki buçuk guruş vekîl merkûm Es-Seyyid El-Hâc Âlî Ağa'ya edâlarıyla müvekkillerine izâfetle müdde'î-i asîl ve vekîl mezbûrlardan her biri ilzâm olundukları tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı asafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u limen lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi'l-hâmis min Zilhicce'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Babasının alacağı borç üzerine sulh olunduğu

Hüdavendigâr Sancağı'nda vâki' İznik Kazâsına tâbi' Sölöz Zımmî Karyesi'nde mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Çapanoğlu Avanes veled-i Mikayil zımmînin verâset-i zevce-i metrûkesi Varten bint-i Tanos Nasrâniye ile sulbî kebîr oğlu Agob ve sulbiye kebîre kızları Susan ve Sorpi ve Soğıman Nasrâniyelere inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î ibn-i mersûm Agob zımmî kendi nefsinden asâleten ve zevce-i mersûme

Varten ve binât-ı mersûmât Susan ve Sorpi ve Soğıman Nasrâniyeler taraflarından zıkr-ı âtı husûsda taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya vekîl olduğu şahs ve mersûmları bîlûr bint-i mersûme Susan nasrâniyenin zevci Kirhor veled-i Artin ve bint-i mersûme Sağıman Nasrâniyenin zevci Asador veled-i Bagadsar zımmîler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla vekâlet-i mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde li-beveyn ammîleri Eci Taros ve Haçador zımmîler muvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb kezrân eden iki yüz altmış üç senesi kazâ-i mezbûrun bi'l-cümle a'şârını babam hâlik mersûm Avanes zımmî ile ammîlerim mersûmân Eci Taros ve Haçador zımmîler bi'l-iştirâk cânib-i hazîne-i mâliyeden bir yük altmış iki bin beş yüz guruş bedel ile bâ-ta'ahhüd sarrâf der-uhde ve ilzâm edip ve babam hâlik mersûm Avanes zımmî karındaşı ve müşterileri ammîlerim mersûmânın re'y ve icâzetleriyle a'şâr mezkûreyi cenâb-ı tahsîl

Sayfa 3

ve âhara bey' ve esmân-ı hâsılası olan doksan sekiz bin guruş bedel-i iltizâm mezkûrdan müşterek duyûn-ı mezkûrelerine mahsûben kabzına me'mûre edâ ve teslîm edip ve iltizâm mezkûrenin zarar olmak üzere sahhü'l-bâkî müşterek duyûnları olan altmış dört bin beş yüz guruş ile meblağ-ı bâkî mezkûrun müddet-i ma'lûme sarrâfân usûl üzere güzeşte müterâkimesi olan elli dört bin dört yüz guruşun cem'an yüz on sekiz bin dokuz yüz guruş cânib-i hazîne-i mâliyeden babam hâlik mersûm terekesinden olmak üzere bizden taleb ve ahz olunmağla meblağ-ı mezkûrun sülüsânı olup ammîlerim mersûmânın hisse-i musîbeleri olan yetmiş dokuz bin iki yüz altmış altı guruş ammîlerim mersûmânda bi'l-verâse ve bi'l-vekâle taleb ederim deyü da'vâya tasaddî eylediğimde ammîlerim mersûmân Eci Taros ve Haçador zımmîler cevâblarında iltizâm mezkûreyi babam hâlik mersûm ile ma'ân bi'l-iştirâk der-uhde ve iltizâm eylediklerini inkâr etmeleriyle ol vechle beynimize münâza'a-i kesîre ve ikmâm olmuşdu el-hâletü hâzihi ben bâ-tavassut muslihîn bi'l-asâle ve bi'l-vekâle mütesaddî olduğum mârrü'z-zıkr yetmiş dokuz bin iki yüz altmış altı guruş müdde'âmdan ammîlerim mersûmân Eci Taros ve Haçador zımmîler ile an-inkâr otuz beş bin guruş sulh olduğumda ammîlerim mersûmân dahî sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh mezkûr otuz beş bin guruş bana edâya müte'ahhid olmalarıyla ziyâde müdde'âm olan kırk dört bin iki yüz altmış altı guruş müte'allık âmm-i da'vâdan ammîlerim mersûmân Eci Taros ve Haçador zımmîlerin zimmetlerini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât

eylediğimde mersûmân Eci Taros ve Haçador zimmîlerden her biri dahî ibrâ-i mezkûrum kabûl eylediler deyü makarr asîl ve vekîl mersûm Agob zimmînin bi'l-cümle sâdır olan takrîr-i meşrûhunu mersûmân Eci Taros ve Haçador zimmîlerden her biri vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı aliyyelerine i'lâm olundu. El-emr-u limen lehu'l-emr hurrira.

A2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Bâb-ı âsafâneleri kavâsâtından Kırk Çeşmeli Yusuf Ağa ibn-i Mehmed nâm kimesne mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde mahrûse-i mezbûrede Veled Sarayı Mahallesi mütemekkinlerinden Penayot veled-i Dimitri zimmî muvâcehesinde mersûm Penayot zimmî zimmetinde cihet-i havâleden üç yüz seksen guruş alacak hakkım olmağla ben işbu târîh-i i'lâmdan yirmi beş gün mukaddem meblâğ-ı mezbûru altmış bir gün mürûrunda bana te'diye etmek üzere mersûm Penayot zimmîyi talebiyle te'cîl edip ol dahî ecel-i mezkûru ba'de'l-kabûl meblâğ-ı mezbûr üç yüz seksen guruş zimmetinde ber-vech-i muharrer müeccelen deyni olduğunu müş'ar yedime bir kıt'a revmi'l-i'bâre ve ben tahvîli i'tâ etmekle meblağ-ı mezbûr üç yüz seksen guruş ecel-i mezkûr hulûlünde bana edâya mersûm Penayot zimmîye tenbiyye matlûbumdur deyü ba'de'd-da`vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm üç yüz seksen guruş ecel-i mezkûr hulûlünde müdde'î-i merkum Yusuf Ağa'ya edâsıyla mersûm Penayot zimmî ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u limen lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-gurre-i Zilhiceti'l-Şerîfe sene-i semân sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Kardeşinden kalan vakıf tarlasının kendi payına düşeni istediği

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa kazasına tâbi‘ Timutaş Karyesi mütemekkinlerinden Papas Sağyanos veled-i Penayot zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î hatırda zıkr-i âtî bir kıt‘a tarlaya vaz‘-ı yedi mütehakkık olan karye-i mezbûre mütemekkinlerinden şahs-ı şer‘â mu‘arrefe Katerina bint-i Eci Sidar Nasrâniye muvâcehesinde hala mahrûse-i mezbûrede evkâf-ı hümâyûn müdürî mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edip Efendi dâ‘ileri taraflarından mürsel vekîlleri Mehmed Fevzi Efendi ibn-i Hâfiz Ahmed Nazif Efendi hâzır olduğu hâlde karye-i mezkûre kurb-ı civârında merhûm Sultân Orhan Gâzî Evkâf-ı Şerîfleri nezâretinden Kara Gevde nâm mahallede kâin etrâfı Edyafu oğlu Yorki ve Pelaci oğlu Yorki zımmîler tarlaları ve tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahmînen üç keyl tohum isti‘âb eder bir kıt‘a tarlaya bâ-temessük müdür-i vakf-ı müşârün-ileyh mutasarrıf olan li-ebeveyn karındaşım Nikolo zımmî bundan akdem Yela veled fevt olup tarlayı mezkûr cânib-i vakf müşârün-ileyh mahlûlen â‘id ve râci‘ olup tapusuna ancak ben müstehak olmuşken mersûm Katerina Nasrâniye benim haberim olmaksızın tarla-yı mezkûru yüz kırk guruş bedel-i medfû‘a ile cânib-i vakf müşârün-ileyhden tefevvüz ederek tarla-yı mezkûre bâ-re‘y müdür-i vakf-ı müşârün-ileyh hâlâ vaz‘-ı yed ve zabt ve zirâ‘at etmekle suâl olunup cânib-i vakf-ı müşârün-ileyh medfû‘ olan bedel-i meblâğ-ı mezkûru benden ahzıyla tarla-yı mezkûreden bâ-re‘y müdür-i vakf-ı müşârün-ileyh kefil ve bana teslîme mersûme Katerina Nasrâniye‘ye tenbiyye olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe’s-suâl mersûme Katerina Nasrâniye cevâbında tarla-yı mezkûr mersûm Nikola zımmînin ile‘l-hâlik bâ-temessük müdür-i vakf-ı müşârün-ileyh taht-ı tasarrufunda ettiğini ve bundan akdem bilâ-veled vekîl cânib-i vakf müşârün-ileyh mahlûlen â‘id ve râci‘ olup tapusuna müdde‘î-i mersûm Sofyanos zımmînin müstehak olduğu ve hâlâ kendinin vaz‘-ı yed ve zabt ve zirâ‘atını ikrâr edip ancak tarla-yı mezkûru yüz kırk guruşa tapu i‘tâsıyla karındaşı hâlik mersûm mahlûlünde nıfsı için tefevvüz etmek üzere müdde‘î-i mersûm Sofyanos zımmîye cânib-i vakf-ı müşârün-ileyhden teklîf olundukda müdde‘î-i mersûm Sofyanos zımmî tarla-yı mezkûru seksen guruşdan ziyâde bedel ile teferruğ etmem deyü ber-vech-i muharrer yüz kırk guruş bedel-i i‘tâsıyla tapudan imtinâ‘ ve nukûl edip ol vechle hakk-ı tapusunda ıskât eylediğine mebnî ben tarla-yı mezkûru taraf-ı vakf-ı müşârün-ileyhden yüz kırk guruş bedel-i medfû‘ ve makbûza tefevvüz etmemle tarla-yı mezkûre hakk-ı makbûzum olmak üzere bî-hak hâlâ vaz‘-ı yed ve zabt ve zirâ‘at ederim deyü müdde‘î-i mersûm Sağyanos zımmînin inkârına mukârin da‘vâ-yı def‘a tasaddî ve def‘-i mezkûrunu lede‘l-tezkiye makbûlü’ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Avdancık Karyeli Ahmed bin El-Hâc Âlî ve mârû’z-zıkr Timurtaş Karyesi mütemekkinlerinden Harbeli oğlu Dimitri veled-i

Epostol zımmî şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mûcebiyle müdde'î-i mersûm Soğyanos zımmînin tarla-yı mezkûre da'vâsıyla mersûme Katerina Nasrâniye'ye bî-vech-i şer'î vâki` olan mu'ârazası men' ve def' olduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u limen lehu'l-emr hurrira.

B1

Maksem suyunun tamiri

Mahrûse-i Burusa'ya cârî Gökdere suyunun Maksem fevkinde kâin mecrâsı olan oluklar ve lağımın mürûr-ı zamân ile (...) âb-ı mezkûr oluk ve lağım mezkûrlardan tereşşüh ederek telef ve zâyî' olmakda olduğundan Maksem mezkûrda âb-ı mezkûre kalt-kârî olmağla oluk ve lağım mezkûrlar ber mu'tâd kadîm bundan akdem ma'rifet-i şer'î ve cümlet-i re'y ve ma'rifeti ve su yolcuları ma'rifetleriyle lök ile ta'mîr olunarak hitâme-i resîde olmağla oluk ve lağım mezkûrların löklenen mahalleri kibel-i şer'iden mürsel emnâ ve a'zâ-i meclisden ref'atlı Mehmed Mâhir Ağa ve halife-i mi'mâr-ı hâssa ve su yolcular kethüdâsı İsmail ma'rifetleriyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf oluk ve lağım mezkûrlara zikr-i âtî beher kıyyesi dörder guruşluk yüz on beş vakıyye lök sarf olunduğu mahlinde ihbâr ehl-i vukûf ile mütehakkık olmağla lök mezkûr esmânı olan dört yüz altmış guruş ile su yolcular ücretleri ve me'kûlâtları mesârifleri olan yüz on guruş ki cem'an beş yüz yetmiş guruşun ber-mu'tâd-ı kadîm Maksem mezkûrun müferrez suların nukûd-ı mevkûfeleri nemâlarından verilmek üzere sâbıkı misüllü mütevellîleri meyânında ber-vech-i ta'dîl tevzî' ve taksîm defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Na'î ve lokî suyu mütevellîsi 185 guruş	Uğurlu Oğlu suyu mütevellîsi 75 guruş	Arab Hâcî suyu mütevellîsi 25 guruş	
Kız suyu mütevellîsi 45 guruş	Ayşe Bacı suyu mütevellîsi 35 guruş	Ebû İshak suyu mütevellîsi 20 guruş	Sedbâşî suyu mütevellîsi 35 guruş
Timûr oluk suyu mütevellîsi 35 guruş	Davud Paşa suyu mütevellîsi 25 guruş	Tatarlar suyu mütevellîsi 25 guruş	

Pirinç Hânı suyu mütevellîsi 20 guruş	Künbet suyu mütevellîsi 20 guruş	Ali Paşa suyu mütevellîsi 25 guruş	
---	--	--	--

570 guruş. Yalnız beş yüz yetmiş guruşdur.

B2

Abdü'l-Mü'min Efendi Zaviyesinin tamirâtı

Mahrûse-i Burusa'da Maksem Mahallesi'nde vâki' tarikat-ı aliyye-i rifâ'iyeden merhûm Abdülmümîn Efendi Zâviyesi bundan on bir sene mukaddem cânib-i hazîne-i celîle-i evkâf hümâyûndan ta'mîr ve termîm olunup ancak zâviye-i mezkûre semâhânesinin altı adet pencereleri çârcubeleri ve sofasının on üç adet bi-hesâb-ı terbi' elli zirâ' çârcube ve câmları ve kahve tabhına mahsûs odanın sukfi ve ba'zı mahalleri ta'mîr ve termîm olunmayarak ta'mîr mânde kalmış olmağla eyyâm-ı şitâ ve bârlıkta zâviye-i mezkûre seknesi (...) olduklarından bi-cümle çârcupe ve oda-i mezkûrelerin cânib-i hazîne-i evkaf-ı hümâyûndan ta'mîr ve termîm olunmak üzere ol emr ve iktizâ edecek mesârifli lede'l-keşf ve'l-mu'âyene tahmin-birle sebt ve defter olunması meclis-i mezkûrda bi't-tezekkir tensib ve tasvîb olunduğuna mebnî kibel-i şer'iden mürsel emnâ ve mahrûse-i mezbûrede evkaf-ı hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edip Efendi ve cânib-i meclisden me'mûr a'zâdan ref'atlü Mehmed Tahir Ağa ve halife-i mi'mâr-ı hâssa El-Hâc Hâfız Ali Molla ve sâir bi-garaz-ı erbâb-ı vukûf ma'rifetleriyle çârcupe ve oda-i mezkûreler lede'l-mu'âyene ve'l-keşf zikr-i âti mesârifle tecdîd ve ta'mîr olunabileceği mahallinde tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve huzûr-ı şer'a ihbâr olunmağla mukteziyât tecdîd ve ta'mîrlerin mağrudâtını mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âti zikr olunur. Hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâbi' min Zilhiceti'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Zâviye-i mezkûre semâhânesinin tecdîd olunacak altı adet pencereleri çârcupe ve câmlarının beheri seksener guruşdan ve sofa-i mezkûrenin bi-hesâb-ı terbi' elli zirâ' çârcupe ve câmlarının beher zirâ' ı otuzar guruşdan cem'an mesârifleri 1980 guruş.

B4

Ve kahve tabhına mahsûs oda-i mezkûrenin sukfi ve ba‘zı mahalleri ta‘mîr etmek ve tevhiðhâne üzeri iktâmesinin noksân kiremit ve sâir bi-cümle levâzımıyla mesârifî. 480 guruş. Yalnız 2460 guruş. Yalnız iki bin dört yüz altmış guruş.

Sayfa 4

A1

Memuriyetten ayrılan kişinin yerine başkasının geçmesi gerektiği

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü’l-âlem müdebbirü’l-umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmim-i mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâib mümehhid-i bünyânü’d-devlet ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfî avâtıfı’l-meliki’l-a‘lâ âlî sâbıka Cezâyir-i Bahr-ı Sefid Eyâleti vâlisi olup bu defâ‘â mülhakâtıyla Hüdavendigâr Eyâleti uhde-i istihâlîne ihâle tefvîz kılınan vezîrim Halil Rifat Paşa - edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû- tevkî‘-i refî‘-i hümâyûnum vâsıl olacak ma‘lûm ola ki mülhakâtıyla Hüdavendigâr Eyâleti vâlisi bulunan Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü’l-âlem vezîrim Rafet Süleyman Paşa -edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû- bu kere infisâli ve vukû‘ bulmuş olduğundan yerine diğeri bir zâtın me‘mûriyeti lazım gelip beyâna hâcet olduğu üzere mücerred mesâlih-i melikinün hüsn-i rü‘yet ve tesviyesi ve teba‘a-i saltanat seneyyimin (...) ve istirâ (...) bundan akdem Hüdavendigâr Eyâletinde dahî teşkil olunan büyük aliyyesinin me‘mûr hüsn-i tesviyesi olduğu mevâr-ı mu‘tenâ-i mülkiyenin tanzimât-ı hayriyye müteferru‘ kâffe-i islâhât ve lütfiyâtın merkez lâyıkında ru‘yeti ve (...) ma‘delet-iktinâh mülûkânem vechle sergâ-yı meydân husûl olması ve zâbita-i beldeye ve tesviye-i umûr mâliye ve hıfz-ı asâyiş-i teba‘a ve ahkâm-ı hukûkiyye ve kânûniyyeye müte‘allik mevâdın ta‘limâtlar mueddâsı üzere meclisce bi’l-müzâkire muhavver lâyıkında icrâ ettirilmesi vâli bulunanların inzimâm-ı dirâyet ve ikdâmlarına menûten sen ki müşîr ve (...) müşâr-ı ileyhsin sen vüsrâ-yı azâm-ı hamîyyet nisâmım (...) fetânet-i mezîd mülhâm âşinâ-yı derûnuyla Mushaf ve hasn-ı idâre umûr-ı melikiyyeye vâkıf olarak şimdîye kadar me‘mûr müstahdem olduğun hizmet mühimme ve hutûb cesime-i devlet-i aliyyede vukû‘a gelen ve meşhur olan âsâr-ı ihtimâm ve gayret ve hasn-ı sülûk ve istifâmın ve efkâr-ı âdile-i şâhâneme vukûf ve ma‘lûmâtın nüzü himâğda ma‘lûm ve âşikâr olduğuna ve bu ve zâif mühimmeyi dahî merâ-yı şâhânem ve ciheti’l- (...) ikdâm edeceğin meczûm ve bir yarâr

ettiğine binâen işbu bin ikiyüz altmış sekiz senesi şehr-i Zilka'de'l-Şerîfe'sinin yirmi sekizinci gününde avâtîf-ı aliyye-i şâne ve avârîf-ı behiyye-i pâdişâhânemde müebbet ifzâ-yı senûh ve sudûr olan emr-i hümâyûn inâyetimden şehr-i yârânem mücebince mülhakâtıyla zikr olunan Hüdavendigâr Eyâleti uhde-i dirâyet istîhâmın ihâle ve tefvîzi kalınmış olmağın me'mûrînin (...) dîvân-ı hümâyûn işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr olundu hemân muktizâ me'mûriyet ve ru'yetin üzere bu taraftan hareket ve Burusa habânına varıp seneden müntezir şâhânem olduğu üzere ve rızâ-yı ma'delet irtizâ-yı şâhâneme muvâffık ve nizâmât mevâis-i aliyyeme mutâbık sûrette hizmât memdûha ibrâziyla mübâlâde beyân olunduğu vechle hasn-ı idâre umûr-ı eyâlete mezîd-i i'tinâ ve sarf-ı ru'yet ve ahâlî-i (...) sâye-i murâh-muvâye-i mülûkânemde (...) himâyet ve hıyânet ve vefâye-i asâyişi ve istirâhatleri esbâb ve vesâilinin istihsâl ve istikmâline ve her hâlde cebel müteyyin şerî'at mutahhere-i hazret-i peygamberiye tevessül ve temessük ederek ve cümle üzerine sebta cenâh-ı râ'fet ve adâlet eyleyerek taraf-ı müstecmi'i'l-müced ve'l-şeref mülûkânem için herkesten isticlâb da'vât-ı hayriyeye vakt ve olvechle hakikatde tezâyid teveccihân mükârim gâyat şâhânem müceb oldur ve sâil mergûbe istikmâline (...) ve lâzımü'l-inhâ olan ahvâl ve âsâr peyderpeyi derbâr-ı şevket karâr mülûkâneme tahrîr ve iş'âre sarf-ı ru'yet eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılсын.

Tahriren fi evâil şehr-i Zilhiccetî'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Veled-i Nalband Mahallesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Rukiye binti Abdullah nâm hâtûn meclis-i şer'-î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede Defebiter-i Şeref mahallesi sâkinlerinden kezalik zât-ı şer'â mu'arrefe Emine binti'l-müteveffî Katırcı Himmet bin Mehmed nam hâtûn mahzarında mezbûre Emine Hâtûn'un babası müteveffâ-i mezbûr Himmet zimmetinde cihet-i karz şer'îden alacak hakkım olan sekiz yüz guruşun edasına müteveffâ-i mezbûrun hayâtında emriyle mezbûre Emine Hatun kabûlü hâvî kefil bi'l-mâl ve zâmin olmağla meblâğ-ı mezbûr sekiz yüz guruş kefâlet mahkemesine binâen mezbûre Emine Hâtûndan hâlâ taleb ederim deyü

ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-suâl ve‘l-ikrâr- âlî mûceb-i ikrâr meblâğ-ı merkûm sekiz yüz guruş müdde‘î-i mezbûre Rukiye Hâtûn‘a edâsıyla mezbûre Emine Hâtûn ilzâm olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u limen lehu‘l-emr hurrira.

A3

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa‘da Karaağaç Mahallesi mütemekkinlerinden Balıkesirli Terzi Bedros veled-i Serkoz zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-i hatîrda Bakırcı Nikola veled-i Simon zımmî muvâcehesinde mersûm Nikola zımmî zimmetinde cihet-i karz şer‘îden bâ-temessük bin sekiz yüz guruş alacağımın dört yüz guruşunu ahz ve yüz guruşunu dahî bi‘t-terâzî tenzîl ederek sahhü‘l-bâkî bin üç yüz guruş zimmetinde alacak hakkım olmağla hâlâ taleb ederim deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-sual ve‘l-ikrâr-ı âlî mûceb-i ikrâra meblâğ-ı bâkî merkûm bin üç yüz guruş müdde‘î-i mersûm Bedros zımmîye edâsıyla mersûm Nikola zımmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine ilâm olundu. El-emr-u limen lehu‘l-emr hurrira.

B1

Hayvan satışından doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Kara Hisâr Şerîfli ganem ticâretinden sâhib-i arzuhâlde tâcir oğlu Es-Seyyid Abdullah bin Ali ve Meled oğlu Halil bin Hüseyin ve Çorakçı oğlu Ahmet bin İsmail nâm kimseler mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer‘-î şerîf-i enverde sâbık kasapbaşı El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i El-Hâc Ahmed mahzarında her biri üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i‘lâmdan on mâh mukaddem te‘cîl el-bey‘ Burusa‘ya götürdüğümüz ma‘lûmu‘l-re‘s ağnâmlarımızı biz mahrûse-i mezbûre kasaplarına hîn-i bey‘imizde merkûmun re‘y ma‘rifetiyle bey‘ olmağla tâcir merkûmundan merkûm Es-Seyyid Abdullah

târîh-i mezkûrda merkum El-Hâc Mustafa Ağa'nın re'y ve ma'rifetiyle kasapbaşı esnâfına bey' ve teslîm eylediğim ma'lûmu'r-re's ağnâm semeninden gâib ani'l-meclis Uzun El-Hâc İbrahim bin Halil zimmetinde bâ-i'lâm-ı şer'î mahkûmiye üç bin otuz dört guruş tâcir merkûmûndan merkûm Halil kezâlik târîh-i mezkûrda esnaf-ı merkûmeye bey' ve teslîm eylediğim ma'lûmu'r-re's ağnâm esmândan gâibûn ani'l-meclis kasap Reşad bin Abdullah zimmetinde bin iki yüz otuz beş guruş ve mezbûr Uzun El-Hâc İbrahim bin Halil zimmetinde bin dokuz yüz altmış guruş ve Emir İsmail oğlu El-Hâc İbrahim zimmetinde bin iki yüz altmış guruş ve Ali Bey zimmetinde bin iki yüz altmış guruşun cem'an bâ-i'lâm-ı şer'î mahkûmiye beş bin yedi yüz on beş guruş ve tâcir merkûmûndan merkum Çorakçı oğlu Ahmed esnaf merkûmeden kezâlik gâibân ani'l-meclis mezbûr Uzun El-Hâc İbrahim zimmetinde yedi bin üç yüz altmış dört guruş ve Raşid bin Abdullah zimmetinde beş bin üç yüz beş guruş ki cem'an bâ-i'lâm-ı şer'î mahkûmiye on iki bin altı yüz altmış dokuz guruş ki min-haysü'l-mecmû' yirmi bir bin dört yüz on sekiz guruş alacaklarımızı gâibûn merkûmûn bana hâlâ edâ ve teslîm etmediğinden mücerred ağnâm-ı mezkuremizi târîh-i mezkûrda gâibûnun mezbûrûna bey' ve teslîm mezbûr El-Hâc Mustafa Ağa'nın re'y ve ma'rifeti manzûm olduğuna binâen meblağ-ı mecmû' merkûm yirmi bir bin dört yüz on sekiz guruşu kendi mâlından bize edâ ve teslîm etmek üzere merkûm El-Hâc Mustafa Ağa'ya cebr olunsun deyü takrîr-i meşrûhları üzere müdde'ûn merkûmûnun tasaddî eyledikleri da'vâları şayân-ı iltifâtâ istima' olmayıp ve merkûm El-Hâc Mustafa Ağa'ya suâl dahî tevcih eyledikleri huzûr-ı âsafânelerine ilam olundu. El-emr-u limen lehu'l-emr hurrira.

B2

Kiraladığı evinin kirasının alınması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Hacılar Mahallesi'nde mukîm sâhib-i arzuhâl Mehmed Ferhat Bey ibni'l-merhûm İbrahim Paşa bendeleri huzûr-ı âsafânelerinde ma'kûd-ı meclis-i umûmiyyede akd olunan şer'-î şerîf-i enverde müderrisîn-i kirâmdan Mustafa Agah Efendi ibn-i İbrahim Efendi dâ'îleri mahzarında mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûm'l hudûd ve'l-müştemilât hâriciyye ve dâhiliyyelü bir bâb mülk-i menzil vâlidem müteveffiyeye Esma

Hânım ibnet-i Abdullah'ın ile'l-vefât yedinde mülkü ve ba'de vefâtihâ terekesinden ancak bana mevrûs olmuşken hâlâ asitâne-i aliyyede sâkin müteveffiyeye Derviş Paşa kerîmesi Münire Hânım tarafından gâib ani'l-meclis Enesti Bâzîrgân vekâleten bir sene mukaddem mâhiye yüz guruş mûmâ-ileyh Mustafa Agah Efendi'ye icâr ve teslîm edip ol dahî isticâr ve tesellüm ve kabûl ederek menzil-i mezkûre müste'ciren vaz'-ı yed etmekle suâl olunup kefilîyle teslîm matlûbumdur deyü eylediği da'vâsı menzil-i mezkûre vâ'zû'l-yed olan müvekkil-i mûmâ-ileyh bi'n-nefs ve yâhûd tarafından vekîl-i şer'î irsâliyle murâfa'alarını menût ettiği huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u limen lehu'l-emr hurrira.

B3

Borca karşılık rehin olan arsanın satılmak istenmesi

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Hoca Mehmed Karamânî Mahallesi mütemekkinlerinden Camcı Vartan veled-i Estepan zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde El-Hâc Ahmed Ağa ibni Mehmed nâm kimesne mahzarında işbu iki yüz altmış sekiz senesi Rebî'ü'l-evvelinin on beşinci günü merkûm El-Hâc Ahmed Ağa'ya mâlımdan ikrâz ve teslîm eylediğim beş bin beş yüz guruş alacak hakkım mukâbil merkûm Ahmed Ağa mahrûse-i mezbûrede Bedreddin mahallesinde kâin her bir lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât birbirine muttasıl iki bâb mülk mezilini bey' bi'l-vefâ tarîki üzere bana bey' ve teslîm ve ben dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl edip ancak mübeyyi' mezkûr hakkında rehn hükmünde olmağla suâl olunup meblağ-ı merkûm bana edâ ve menzil-i mezkûru rehniyetten fekk etmek üzere merkûm El-Hâc Ahmed Ağa'ya tenbiye olunmak matlûbumdur deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm beş bin beş yüz guruş müdde'î-i mersûm Vartan zimmîye edâsıyla merkûm El-Hâc Ahmed Ağa ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Zilhicce'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Öldürme sonucu kısas olunması

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkîb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtîfi'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Hüdavendigâr Eyâleti vâlîsi vezîrim Halil Rıfat Paşa -edâmallâhu te'âlâ iclâlehû- ve akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazli ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü's-şerî'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-şerî'ati ve'l-mürselîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-Mu'în Mevlânâ Bursa kâdısı zîdet fezâiluhû ve kıdvetü'l ulemâi'l muhakkikin Bursa müfettiş Mevlânâ -zide Alâ mefâhiru'l emâsil ve'l akrân a'zâ-i meclis zîde Kadruhüm tevkî'-i ref'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki Bursa'ya tâbi' Kirmasti Kazâsında Dere-i Kebîr karyesi sakinlerinden olub bundan akdem katilen fevt olan Osman'ın veresesinin vekîli Hüseyin bin Hasan ile kâtil olmak üzere ihzâr olunan Felibe Kazâsına tâbi' Çağlar Karyesi ahâlîsinden olup Manyas Kazâsına tâbi' Yaya Karyesinde çobanlık ile mütemekkin olan Yorki veled-i Seluryan'ın meclis-i şer'-î şerîfde (...) terâfu'larından katil mersûm maktûl merkûmun ucu eğri timurlu kebîr çoban sopasıyla bi-gayr-ı hakkın

Sayfa 5

amden darb ve cerh edip mütesiren fevt olduğu udûl-ı ihrâr ricâl-i müslimînden ve karye-i mezkûre sükkânından Halil bin Mehmed Ali ve Es-Seyyid İsmail bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve kâtil mersûmun kısâsına hükm-ü şer'î lâhık olduğu bâ-mazbata ve i'lâm inhâ olunmuş ve müfâd-i i'lâma nazaran maktûl merkûm Osman katil mersûm Yorki zimmînin müceb-i kısâs olan katil ile katil ettiği şahidân merkûmân şehâdetleriyle sâbit olmuş olmağın bu sûrette verese-i kibâr-ı kısâsdan afv etmedikleri hâlde bend-i (...) huzûrlarında talepleriyle kâtil mersûm ber-nehc-i şer'î kısâs olunmak lâzım geleceği cânib-i fütüvve-i hânedan zahr-ı i'lâm mezkûre tahrîr ve imlâ kalınmış olmağla kâtil mersûmun ba'de izin verese kısâs talebinde masr oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısâs ve eğer vereseden biri afv eder veya sulh olur ise ol hâlde kısâs sâkit ve mes'ele diyette munkalib olacağından icâb-ı şer'îyyenin icrâsıyla keyfiyetinin bâ-mazbata ve i'lâm bu tarafa iş'ârı ve kâtil mersûmun dahî li-ecli'l mücaze Dersa'âdetime irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı meclis-i vâlâ-i ahkâm-ı adliyem bâ-mazbata ifâde olunmuş ve keyfiyet taraf eşref-i pâdişâhâneme arzı ile lede'l-istîzân ber-

minvâl-i meşrûh icrâsı husûsuna irâde-i seniyye mülûkânem ta'allukuyka emr-i hümâyun şâhânem senûh ve sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârün-ileyh ve Mevlânâ ve müftî sâir mûmâ-ileyhimizsiz verese-i kısâs talebinde masr oldukları hâlde kâtil mersûmun huzûrlarında icrâ-yı kısâs ve eğer vereseden biri afv eder veya sulh olur ise ol hâlde kısâs sâkıt ve mes'ele diyete munkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyetinin bâ-mazbata ve i'lâm iş'ârı kâtil mersûmun dahî li-ecli'l-mücâzât bu tarafa irsâli irâde-i seniyye mülûkânem iktizâsından etti ki ma'lûmunuz oldukda ol vechle icrâ-yı ahkâm-ı şer'at müsâberet ve âlf külle't-takdîrîn keyfiyetinin inhâ ve iş'ârına mübâderet eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılıasız.

Tahrîren fi-evâil şehri Zilhiceti'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Hoca'nın evlatları sefalete düştüğünden affedilmesi

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtîfi'l-meliki'l-a'lâ mülhakatıyla Hüdavendigâr Eyaleti vâlisi vezîrim Halil Rifat Paşa - edâmallâhu te'âlâ iclâlehû- ve akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazli ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü's-şer'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-Mu'în Mevlânâ Bursa kâdısı zîdet fezâiluhû tevkî'-i ref'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki cünha vak'asına mebnî bundan akdem sâdir olan emr-i şerîfim mücebince bilâ-müddet Bursa'ya nefy ve iclâ olunmuş olan hâcegân dîvân-ı Hümâyunda kıdvetü'l-emâcid ve'l ekârim hüsn -zîde mecdühûnun bu tarafta bulunan ıyâl ve evlâdı sefalete dūçâr olduklarından bi-misle merhamete afv ve itlâkına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kalınmasını rikâb-ı hümâyun şâhâneme arzuhâl takdîmiyle niyâz ve istirhâm etmiş olduklarına ve muma-ileyhin müddet nefyine bir seneye tecavüz ederek afv ve itlâkı irâde-i seniyyeme vâbeste etti ki meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyemden bâ-mazbata ifâde kalınmış olduğuna binaen mûmâ-ileyhin merhamet-i afv ve itlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn (...) şehri yârânım sunûh ve sudur eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşâr ve Mevlânâ mûmâ-

ileyh siz ve savlinde mûmâ-ileyhin (...) tahliye-i sebîline mübaderet eylesiniz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız.

Tahrîren fi-evâhiri Zilhicce'ti'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Değirmenlerin ta'mîr masraflarının bölüştürülmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da İbrahim Paşa Mahallesi sükkânından Etmekçi Süleyman Ağa ibn-i Abdullah ve Kirişçi Kızı Mahallesi sükkânından etmekçi Mehmed Ağa ibn-i Halil nâm kimesneler mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde ma'rifetü'z-zât Kalaycı zevcesi Havva bint-i El-Hâc Abdullah nâm hâtûn tarafından ber-vech-i atî tasdîka vekîl-i şer'îsi Dikici Mevlevî Ali Dede ibn-i Mahmud Ali Rıza Efendi ibn-i El-Hâc Mehmed Said Efendi ve Berber Halil Ağa ibn-i Hüseyin nâm kimesneler ile Çalık Maroros veled nâm zimmî mahzarlarında her biri takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi' Değirmenlikızık Karyesi'nde vâki' benim ile müvekkile-i mezbûre Havva Hâtûn ve mezbûrân Ali Rıza Efendi ve El-Hâc Halil Ağa ve mersûm Maroros zimmîden her birimizin birer bâbdan cem'an altı bâb mutasarrıf olduklarımız ma'lûmu'l-hudûd değirmânlarımıza cârî kapûlî kaporasından müferrez suyun karye-i mezbûre fevkinde vâki' dere-i mezkûreden ikrâzıyla bizim bi'l-iştirâk mutasarrıfân olduğumuz değirmân ta'bîr olunur bir bâb değirmâna gelinceye kadar tahta bend ve oldukları mürûr zamân ile müşerref harâb olup muhtaç ta'mîr olmağla müvekkil-i mezbûre Havva Hâtûn ve merkûmân Ali Rıza Efendi ve Berber Halil Ağa ile mersum Maroros zimmînin emriyle biz mâlımızdan sarfla oluk mezkûreleri tecdîd ve ta'mir ederek mesârif vâk'amız otuz sehm i'tibâr olunur sihâm-ı mezkûreden yedişer buçuk sehmden on beş sehm bizim ale'l-iştirâk mutasarrıfân olduğumuz mârrü'z-zikr baş değirmân ta'bîr olunur bir bâb değirmân ile tahtında kâin bir bâb diğer değirmânımıza ve beş sehm müvekkile-i mezbûre Havva Hâtûn'un üçüncü değirmân ta'bîr olunur bir bâb değirmânına dörder sehmden sekiz sehm merkûmân Âlî Rıza Efendi ve Berber Halil Ağa değirmânlarına ve bâkî iki sehmi dahî mersûm Maroros zimmî değirmânına tevzî' ve taksîm olunarak mutasarrıf vâk'amızdan her birimizin değirmân mezkûreleri hisselerine isâbet eden meblağ te'diye etmek üzere

müvekkile-i mezbûre Havva Hâtûn ve mezbûrân Âlî Rıza Efendi ve Berber El-Hâc Halil ile mersûm Maroros zımmîden her birimiz beynimizde mukâvele (...) ber-vech-i muharrer tevzî‘ ve taksîm birle her birimiz hisse-i musîbelerimizi te’diyeye râzıyla ve ta‘ahhüd olduk deyü merkûmân Süleyman Ağa ve Mehmed Ağa’nın sâdır olan takrîrini vekîl merkûm Âlî Dede ve merkûmân Âlî Rıza Efendi ve Berber El-Hâc Halil Ağa ile mersûm Maroros zımmîden her biri vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdîk eyledikleri tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

B1

Bel ve çapa ücretinin gecikme bedeliyle ödenmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâle mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi‘ Soğanlı Karyesi sükkânından Kürd Dâ’îsi Hasan ibn-i Mehmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î münîrde derûn-ı arzuhâlde mezkûru’l-ism Ahmed Paşa Mahalleli bağçevan Şerîf İsmail bin Mustafa nâm kimesne mahzarında merkûm Şerîf İsmail zimmetinde bel ve çapa ücretinden bâkî bin guruş ve hilâlî sâ‘at semeninden yüz iki guruş ki cem‘an bin yüz iki guruş alacak hakkım olmağla hala talep ederim deyü ba‘de’d-dava ve’s-sual ve’l ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı mecmû‘a merkûm bin yüz iki guruş müdde-i merkûm Hasan’a edâsıyla merkûm Şerîf İsmail ilzâm olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

B2

Öldürme sonucu tazminat ödemesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa’ya tâbi‘ Kirmasti Kazâsı’nda Dere-i Kebîr Karyesi sakinlerinden olup bundan akdem kâtîlen fevt olan Osman’ın veresesinin vekîli Hüseyin bin Hasan ile kâtîl olmak üzere ihzâr olunan Felibe Kazâsı’na tâbi‘ Çağlar Karyesi ahâlîsinden olub Manyas

Kazâsı'na tâbi ' Yaya Karyesi'nde çobanlık ile mütemekkin olan Yorki veled-i Salozyan'ın meclis-i şer'-î şerîfde hîn terâfu'larına kâtil mersûm maktûl merkûmûn ucu eğri timûrlu kebîr çoban sopasıyla bi-gayr-ı hakkın amden başına darb ve cerh edip mütessiren fevt olduğunu udûl-i ısrâr-ı ricâl-i müslimînden karye-i mezbûre sükkânından Halil bin Mehmed Ali ve Es-Seyyid İsmail bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve kâtil mersûmun kısâsına hükm şer'îyye lâhık olduğu bâ-mazbata ve i'lâm inhâ olunmuş olmağla kâtil mesfûrun ba'de zeyn verese-i kısâs talebinde masr oldukları halde bizzât-ehümmâ huzûrlarında icrâ-yı kısâsa ve eğer vereseden biri afv eder veya sulh olunur ise ol hâlde kısâs sâkit ve mes'ele diyete munkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyetinin bâ-mazbata ve i'lâm iş'ârı ve kâtil mersûmun dahî li-ecli'l-mücâzât Dersa'âdete irsâli bâbında hala Hüdavendigâr Eyâletinde sâye bahş ebhet ve iclâl olan devletlü âtûfetlü Halil Rıfat Paşa Hazretleriyle bu dâ'îlerine ve a'zâ-i meclis hitâben şeref-rîz sudûr buyurulan bir kıt'a fermân cihân-mutâ' ba'de şerefü'l-vürûd müteveffâ-i merkum Osman bin Habib bin Mehmed'in verâset-i zevce-i menkûha metrûkesi Ümmühan bint-i Salih ile vâlidesi Ayşe bint-i Halil ve sulbî sagîr oğlu Habib muhassara olduğu inde'ş-şer'î ile'n-nûr mütehakkık olmağla imtisâle'l-emri'l âlî sagîr merkûmun anası ve vasî-i mansûbi zevce-i mezbûre Ümmühan ile ümmi mezbûre Ayşe Hâtûnlar taraflarından zikri âtî husûsda vekîl olduğu zât mezbûrtânı bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân Es-Seyyid İsmail bin Mehmed ve Halil bin Mehmed Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan merkûm Hüseyin bin Hasan vekâlet-i müşârun-ileyh hazretleri huzûrlarında ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'-î şerîf-i enverde kâtil mersûm Yorki zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip kâtil mersum Yorki zimmînin müvekkilelerim mezbûrtânın bizzât-ehümmâ talepleriyle huzûrlarına icrâ-yı kısâs bâbında bir kıt'a fermân-ı celîlü'l-unvân şeref-sâdır olup ancak kısâs mezkûrun icrâsı müvekkilelerim mezbûrtânın taleplerine mevkûf buyurulmuş olmağla el-hâletü hâzihi ben bâ-tavassut muslihîn müvekkilelerim mezbûrtâna izâfetle bi'l-vekâle kâtil mersûm Yorki zimmîye kısâsdan ancak kendi haklarında meccânen afv edip husûs-ı mezkûre ve maktûl merkûmun dem ü diyetine müte'allık da'vâdan kâtil mersûm Yorki zimmînin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde kâtil mersûm dahî ibrâ-i mezkûrumu kabûl etmekle mücebiyle kısâs sâkit ve mes'ele diyete münkalib olduğundan maktûl merkûm Osman'ın diyet kâmileleri olan on bin dirhem şer'î gümüşden müvekkilelerim zevce-i mezbûre Ümmühan ve ümmi mezbûre Ayşe hâtûnların hisse-i musîbeleri olup ber-vech-i muharrer bi'l-vekâle afvımla sâkit olan iki bin dokuz on altı buçuk dirhem ve bir

südüsü şer'î gümüş ba'de't-tay ve't-tenzîl bâkîsi olup sagîr mezbûrun hisse-i musîbesi olan bedeli bin seksen iki buçuk dirhem ve beş südüsü dirhem şer'î gümüş sagîr mezbûr için vasîsi anası müvekkilem zevce-i mezbûre Ümmühân Hâtûn'a ber-nehc-i şer'î takâsît sülûse ile edâya kâtil mersûm Yorki zımmîye tenbiyye olunmak bi'l-vekâle matlûbundur deyü vekîl mezbûr Hüseyin bi'l-vekâle da'vâ ettikde kâtil mersûm Yorki zımmî dahî ber-vech-i muharrer tâyi'ân ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebince sagîr mezbûr hissesine isâbet eden sâlifü'z-zikr yedi bin seksen iki buçuk dirhem ve beş südüs dirhem şer'î gümüş ber-nehc-i şer'î sagîr mezbûr için vasîsi anası müvekkile-i zevce-i mezbûre Ümmühan Hâtûn'a edâ ve teslîme kâtil mesfûr Yorki zımmîye tenbiyye olunduktan sonra kâtil mesfûr Yorki zımmî sagîr merkûma takâsît sülûse ile te'diyesi lâzım gelen yedi bin seksen iki buçuk dirhem ve beş südüs dirhem şer'î gümüşün taksit olana mahsûben bi't-terâzî iki bin guruş vekîl merkûm Hüseyin'e def' ve teslîm ol dahî yedinden müvekkilesi vasî-i zevce-i mezbûre Ümmühan Hâtûn'a teslîm için bi'l-vekâle tamâmen ahz ve kabz eylediği pâye-i serîr-i a'lâya arz ve i'lâm olundu.Bâkî emr ve fermân Hazret min-lede'l-emr hurrira.

B3

Yaralama sonucu tazminat ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Ahmed Daî Mahallesi mütemekkinlerinden Pazarcı Avanes veled-i Artin zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î şerîf-i enverde Agob veled-i Vakir zımmî muvâcehesinde işbu târîh-i i'lâmdan beş gün mukaddem ba'de'l-mağrib mahalle-i mezbûrede kâin gâibûn ani'l-meclis Kazakçı Nasrâniyenin meyhânesinde mersûm Agob zımmî kezâlik gâib ani'l-meclis Çilingir Nikogos zımmî ile münâza'a edip ve ben mahalle-i mezbûrenin kocabaşısı olduğum cihetle beynlerini te'lîf esnâsında mersum Agop zımmî yedinde olan sagîr bel bıçağıyla sol kasığıma ve kaba uyluğuma amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh etmekle cerh mezkûrun müceb-i şer'îsi talep ederim deyü ben bundan akdem mersûm Agob zımmîden da'vâya tasaddî eylediğim bi't-terâzî meccânen fâriğ olup ancak cerh-i mezkûre müte'allik da'vâdan mersûm Agob zımmînin zimmetini ibrâ ve ıskât eyledikde ol dahî ibrâ-ı mezkûru kabûl eyledi dediğini

mersûm Agob zimmî tasîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi'l-sâlis min-Muharremü'l-Harâm sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 6

A1

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Harat Mahallesi mütemekkinlerinden Sucuoğlu Kifurak veled-i Kirhor zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda mahrûse-i mezbûrede Kuruçeşme Mahallesi mütemekkinlerinden Yantu veled-i Kavya Yahûdî muvâcehesinde mersûm Yantu Yahûdî zimmetinde mâlifâtûra esmânından bâ-temessük iki bin dört yüz yetmiş guruş alacak hakkım olmağla hala taleb ederim deyü ba'de'd- da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm iki bin dört yüz yetmiş guruş müdde'î-i mersûm Kifurak zimmîye edasıyla mersûm Yantu zimmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltmâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Câmi'-i Kebîr havlusunda Simitçi Nikola veled-i Dimitri zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîr-i lâzimü't-tevkîrde mahrûse-i mezbûrede Altıparmak mahallesinde Simitçi Kasta veled-i Nikola zimmî muvâcehesinde işbu yedimde mevcûde varaka-i sahîha üzerinde muharrer Rûmiyyü'l-ibâre iki yüz altmış üç sene târihiyle müverrah bir kıt'a deyn-i tahvîli nâtik olduğu üzere mersûm Kasta zimmî zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bin guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep

ederim deyü ba'de'd- da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm bin guruş müdde'î-i mersûm Nikola zimmîye edâsıyla mersûm Kasta zimmî ilzâm olduğı tescîl ve ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Bahçe satışından kalan borcun ödenmediğı iddiasının reddedildiğı

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsı'na tâbi' Susurluk Karyesi'nde mütemekkin Değirmencioğlu Elya veled-i İniştaş zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda zikr-i âtî eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkasında vaz'-ı yedi mütehakkık olan karye-i mezkûrede mütemekkin Yorki veled-i Petro zimmî muvâcehesinde Esterâti veled-i Yurgaki zimmî hâzır olduğı hâlde işbu târîh i'lâmdan on gün mukaddem hâzır mersûm Esterati zimmî mutasarrıf olduğı karye-i mezkûre civârında vâki' inde'l-ahâlî ma'lûmu'l hudûd ve'l-cirân dört dönüm mikdârı eşcârının bir kıt'a tût hadîkasını altı yüz yirmi beş guruş bana bey' ve temlik ve teslim edip ben dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm hâzır mersûma el-yevm zimmetimde deynim olup ol vechle hadîka-i mezkûre mâl-ı müşterâm iken mersûm Yorki zimmî hadîka-i mezkûreyi fuzûlî zabt vaz'-ı yed etmekle suâl olunup hadîka-i mezkûreden kefil ve bana teslim mersûm Yorki zimmîye tenbiyye olunmak matlûbumdur deyü ba'de'd- da'vâ ve's-suâl mersûm Yorki zimmî cevâbında müdde'î-i mersûm Elya zimmî târîh-i mezkûrede hadîka-i mezkûreyi hâzır mersûmdan ol mikdâr guruşa iştirâsını ikrâr edip lakin işbu târîh-i i'lâmdan beş gün mukaddem müdde'î-i mersûm Elya zimmî ile hâzır mersûmdan her biri bi't-terâzî bey' eyledikten sonra hâzır mersûm Esterâti zimmî hadîka-i mezkûreyi sekiz yüz altmış beş guruş bana bey' ve temlik ve teslim ve ben dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl etmemle hadîka-i mezkûreye mülk-i müşterâm olmak üzere hâlâ bi-hakk-ı vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf ederim deyü tasaddî eylediğı da'vâ-yı def'ini isbâtından izhâr-ı acz edip müdde'î-i mersûma yemîn teklîf olundukda müdde'î-i mersûm dahî yeminden nükûl etmekle mücebince müdde'î-i mersûm Elya zimmînin mârrü'z-zikr hadîka-i mezkûre da'vâsıyla mersûm Yorki zimmîye bî-vech-i

şer'î vâki' olan mu'ârazası men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Çarşamba Tekkesi'nin tamirati

Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn mülûkâneye mülhak bî-kudret-i evkâfdan mahrûse-i Burusa'da Ali Paşa Mahallesi'nde kâin tarîk-i Şa'bâniye'den Çarşamba Tekyesi dimekle ma'rûf zâviyesinin def'inden beri ta'mîr ve termîm olunmayarak müşerref harâb ve mâil-i türâb olup derûnunda iskân-ı adîmü'l-îmkân olduğundan süknâsı olan fukarâ ve dervîşân bî-huzûr-ı dûçâr meşakkat olduklarından bî-küllîye zâviye-i mezkûrenin cânib-i evkaf-ı hümâyûndan lâzım mahallî terkle ilzâm mahallinin ta'mîr ve termîm husûsuna hâlâ bâ-berât-ı şerîf-i âlişan şeyhi olan Es-Seyyid El-Hâc İbrahim Edhem Efendi tarafından hâlâ Hüdavendigâr (...) sâye-i bahş ve iclâl olan devletlü ebhetlü Halil Paşa hazretlerinin huzûr-ı âsafânelerine ma'kûd-ı meclis-i şer'îyyeye arzuhâl takdîmiyle inhâ ve istid'â olduğuna mebnî zâviye-i mezkûrenin muhtâc-ı ta'mîr olan ahşâb tevhihdânesi ve bir bâb şeyh odası ve dâhiliyesinde bir bâb oda ve sofası ve mahâll-i sâireleri vâlî-i müşârun-ileyhâ hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âsafâneleriyle kibel-i şer' den mürsel kâtib ve hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf-ı hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edip Efendi ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından El-Hâc Hâfız Âlî Ağa ve ebniyye-i vukûf ahvâline vukûf tâmları olan bî-garaz-ı erbâb-ı vukûf ma'rifetleriyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf zâviye-i mezkûrenin lâzım mahallini terkle ilzâm mahallinin ta'mîr ve termîm zikr-i âtî mesârif ile husûl-pezîr olacağı mahallinde bi'l-ittifâk tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve ketb ve tahrîr ve huzûr-ı şer'a ihbâr olunmağla zikr-i âtî mukteziyât ta'mîrinin müfredâtına mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

A5

Tevhihdâne-i mezkûrenin tecdîdi iktizâ eden tûlen ve arzen bî-hesâb-ı terbi' altmış zirâ' mihrâb dîvârının cemî'-i levâzımıyla beher zirâ' beşer guruşdan ve garb tarafında vâki' dolma dîvârının kezâlik tecdîdine muktezî beherine on beşer guruşluk on beş aded kesmelik mîşe ağacı dolmasına beheri yüzer pârelik yirmi beş aded kirâslı ağacı ve beheri on beş guruşluk dört aded mikrâslık mîşe ağacı ve beheri üç guruşluk otuz aded yedi ağacı

ve beheri yirmişer pârelik üç yüz aded dâne ağacı ve beheri dörder pârelik bin aded berâdere tahtası ve beher yükü seksener guruşluk iki bin beş yüz aded noksân kiremit ve döşemesi ta'mîrine muktezî ikişer guruşluk seksen aded döşeme tahtası ve sıvasına muktezî beher yükü sekiz guruşluk sekiz yük kireç pâreleriyle tevhiðhâne-i mezkûrede ittisâlinde kâ'in bir bâb süflî şeyh odasının tavân ve sıvası tecdîd ve ta'mîrine muktezî beheri altmışar pârelik altmış aded yâder ağacı ve beheri altmışar pârelik yüz yirmi aded tavân tahtası ve beher kıyyesi beşer buçuk guruşluk vakıyye karpuce mismârı ve beheri sekizer guruşluk beş yük kireç ve beher kıyyesi birer guruşluk on altı vakıyye keten çupe bahâlarıyla tevhiðhâne ve oda-i mezkûrlerin ta'mîrlerine muktezî beher kıyyesi üçer guruşluk yirmi vakıyye envâ' mismâr bahâsı beheri on üçer guruşluk on sekiz nefer dülger ve beheri altışar guruşluk on iki nefer rencber yevmiyeleri. 2131 guruş.

B2

Zâviye-i mezkûre dâhiliyesinde vâki` bir bâb süflî odanın bi'l-iktizâ tecdîde muhtâc olan bî-hesâb-terbî' kırk zirâ' dîvârının mecmû' levâzımıyla beher zirâ' beşer guruşdan ve sofası ta'mîrine muktezî beheri üçer guruşluk otuz aded yedi ağacı ve beheri ikişer guruşluk altmış aded döşeme tahtası ve beher kıyyesi üçer guruşluk on iki vakıyye döşeme mismârı ve beher yükü seksener guruşluk iki bin aded noksân kiremîd bahâlarıyla beher neferi on üçer guruşluk on beş nefer dülger ve beher neferi altışar guruşluk sekiz nefer rencber yevmleriyle iki aded nerdibân ve bir bâb matbâh ve helâlar ile etrâf dîvârları tecdîd ve ta'mîrleri ve levâzım-ı sâire bahaları. 1557 guruş. Yalnız 3688 guruş. Yalnız üç bin altı yüz seksen sekiz guruş.

B3

Yabancı paralara oranla Osmanlı parasının basımı hakkında nizamname

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunufi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ mülhakâtıyla Hüdavendigâr Eyâlet-i vâlîsi vezîrim Halil Rıfat Paşa - edâmallâhu te'âlâ iclâlehû ve iftihâru'l-a'lâ ve'l-â'zam müstecmi'-i cemî'ü'l-me'âlî ve'l-mefâhum muhtası bi-mezîd inâyeti'l-meliki'l dâin ricâle Devlet-i aliyyemden eyâlet-i

merkûme meclis-i kebîr reisi ve defterdârı Sadrettin Bey dâim-i uluvve ve aksa kuzâtî'l müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazlî vel'l-mürselin ve'l muhtası bi-mezid inayeti'l-meliki'l mu'în Mevlana Burusa kâdısı zîdet fezâilehu mefâhu'l-ulemâi'l-muhakkikîn nâib ve müftîleri zide aleyhim ve mefâhu'l-emasil ve'l-akrân kazâ müdürleri ve aza-i meclis ve vücûh-ı memleket zîde kadrumum tevkî' ve ref'î hümayunum vâsıl olacak ma'lûm ola ki herkesin bildiği üzere ecnâs-ı meskûkât atıka-i Osmaniyye ve meskûkât-ı ecnebiyyenin eyâdî-i nâsda tedâvülü ibâdullaha muzır şey olduğundan bunun misillü ve halisü'l-ayar sikke-i hümayun ile muvakkaten tedâvülüne mesâ' olan meskûkâtının fiyat-ı mukarrasından ziyâdeye ber-vechle alınıp verilmemesi (...) şimdiye kadar bi'd-defe'ât nizâm verilerek ol bâbda tenbîhat-ı lâzımeyi hâvî memâlik-i mahrûse-i şâhâneme mahsûs edâm celîle-i mülûkânem ısdâr ve tisyar kalınmış ise de halk bu (...) olan zararlarına bilmediklerinden hafiyyen olsun bu memnû'iyete ri'âyet etmeyip böyle bir başka nizâmın ihlâlüne sebep olduklarından ve bu keyfiyet hem hazâin-i şâhâneme hem de ibâdallaha müceb-i zarar olarak buna bir çare bulunmasını lâzım geldiğinden bu defe'ât müte'allık şeref-sudûr olan emr ve fermân mülûkânem mücebince mahsûs tertîb olunan meclis-i müferreze ve meclis-i hâssa ve (...) Devlet-i aliyyemden keyfiyyet ve bilâ-tarâf-ı mezkûre ve mütâla'a olunarak ba'de izîn hâlisü'l-ayâr sikke-i hümâyûnum ile tedâvülüne mesâğ olan meskûkât Devlet-i aliyyemin fiyat-ı mukarrer mevzû'asında ziyâdeye hiçbir vechle alınıp verilmemesi ve meskûkât-ı atıka-i Osmaniyye ile meskûkât-ı ecnebiyyenin tedâvülü külliyen ve kat'iyen memnû' olduğundan bundan böyle gerek bu misillü meskûkât-ı memnû'ayı alıp verenler ve gerek sikke-i hâlisâ-i şâhanem fiyat-ı sahîhasından ziyâdeye teklîf ve kabûl edenler bayağı kalpazan ad olunarak haklarında lâzım gelen mücâzâtın serî'an icrâ kalınması ve bu makûle meskûkât-ı memnû'anın kâmilen ortadan kaldırılması zımnında bu usûlün icrâsına her vechle işbu fermân-ı âlişânımın kırâ'ati gününden i'tibârıyla on gün sonra mübâşeret olunmasına karâr verilerek ve bu husûsa ticâret ve zabtiyye ve ihtisâb nezâretleri ve taşra vülât ve mutasarrıfeyn ile muhassileyn ve kâimmakâmlar ve mâl me'mûrları me'mûr olarak ve mahsûs veznedâr mubassırları ta'yîn kalınarak işbu memnû'iyet-i kaviyyenin i'lânından on gün sonra her bir tarafta meskûkât-ı memnû'anın eyâdî-i nâsda tedâvülüne ber-vechiyle cevâz gösterilmeyip herkes yedinde bulunan ecnâsı Dersâ'âdetde cânib sarîhâten âmire ve taşralarda dahî mahall-i emvâl sandıklarına götürüp teslim ederek bu def'â tedkîkât-ı kâmilenin icrâsıyla kıymet-i hakîkası üzerine yapılmış ve her bir tarafa neşr olunmuş olan ta'rife-i mahsûsada ta'yîn olunan fiyat üzere götürdüğü ecnâsı derhâl nakdiyle tebdîl ettirmesi ve taşralarda ahâlî elinde bulunan

meskûkât-ı memnû‘a emvâl-mer‘îyyeye mahsûben verilmek istenildiği halde zikr olunan ta‘rifede muharrer olan fiyat ile kabûl olunup aynıyle hazîne-i celîleme irsâl olunması ve her kim olur ise olsun bu tenbîhâtı ve gelemeyip de mâl aldığı vakt bedeline yine meskûkât-ı memnû‘a teklîf ettiği hâlde mâlı satan adam burada ise der-akab zikr olunan nezâretleri cânibine ve taşrada olduğu halde bulunduğu memleketinin zâbiti tarafına haber vererek hemân yedinden ahzıyla tebdîl olunması ve ba‘zı kazâ ve karada ecnâs-ı mezkûre tiz elden tebdîl olunamadığı sûrette bâyi‘ olan kimse kendisine i‘tâsı teklîf olunan meskûkât-ı memnû‘ayı yerine verilecek ruhsat tezkeresi mücebince ve fiyat-ı mukarreresi üzere almağa mûrahhas olup fakat o makûle olduğu ecnâsının bi‘l-edâ beyân olunan müddet zarfında sikke-i sahîha ile tebdîline vülâta ve mutasarrıfeyn müşâr ve muhassıleyn ve kâimmakâmlar ve mal me‘mûrları mûmâ-ileyhim taraflarından kifâyet ve i‘tinâ ve dikkat kalınması ve zikr olunan on gün müddet

Sayfa 8

münkaziye olduktan sonra işbu nizâmın hilâfına hareket edenler görüldüğü ve zikr olunan mubassırlar ma‘rifetleriyle tutulduğu halde haklarında lâzım gelen te‘dîbât-ı şedîdenin icrâsında dakîka fert olunması ve bu usûl müttehize iktîzâsınca memâlik-i mahrûse-i şâhânemde bulunan mübâya‘acılar lağv olunacağından ve ber-minvâl-i muharrer gerek bu tenbîhâtın icrâsına ve gerek emvâl sandıklarının hüsn-i idâresine vülâta ve mutasarrıfeyn müşâr-ı muhassıleyn ve kâimmakâmlar ve mâl me‘mûrlar mûmâ-ileyhim ile meclisler hey‘etce me‘mûr olduğundan eğerce birisi tarafından (...) tekâsül ve rehâvet ve vukû‘a gelir darphane-i âmirem fiyâtıyla toplanılan ecnâs-ı ziyâde bahâ ile mahallinde sarf olunur ve zikr olunan sandıklar bir gün telefât vukû‘ bulur ise cümlesi mes‘ûl ve mu‘âtab olması husûslarına karâr verilmiş ve keyfiyyet bi‘t-tensîb taraf-ı eşref-i mülûkâneme arzı ile lede‘l-istîzân ol vechle icrâsı husûsunda irâde-i kât‘a mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh ve sudûr eylemiş olmağın mücebince keyfiyyet Dersa‘âdetimde lâzım gelenler tenbîh-i kâffe-i memâlik mahrûse-i şâhâneme mahsûs edâm-ı aliyyem ve herkesin bu mâddeden Devlet-i aliyyemin mûrad-ı hayriyyet i‘tiyâdına olduğunu bilmek için halka dağıtılmak üzere mahsûsen kaleme alınmış olan î‘lânâmelerin neşriyle beyân ve î‘lân kılındığı misillü siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve reis-i meclis ve mevlânâ ve nâib ve müftiler â‘zâ-yı meclis ve sâir mûmâ-ileyhimizsiz siz dahî tenbîhâ ve î‘lâna işbu emr-i şerîfim ısdâr ve lüzûm-ı mikdâr-ı î‘lânâme ve ta‘rîfe defterleriyle beraber tisyâr olundu keyfiyyet emr ve irâde-i seniyye-i mülûkânem

ma'lûmunuz oldukda bu mâdde-i mevâdd-ı sâireye mukayyesi olmayıp mu'âmelât-ı nâsın eser-i esâsı mîzânı olarak buna bi'l-cümle me'mûrîn Devlet-i alıyyem taraflarından i'tinâ ve dikkat olunmak vâcibât-ı umûrda olduğuna binâen işbu tenbihât-ı seniyyemin zîr-i idârenizde kâ'in mahalleler ahâlîsine bi'l-etrâf i'lân ve işâ'at ve zikr olunan i'lânnâme ile fiyât defterlerinin her bir tarafa neşre mübâderetle bundan böyle ecnâs-ı meskûkât atîka-ı Osmâniyye ve düvel-i ecnebiyyenin tedâvülü küllîyen ve kat'ıyyen memnû' olduğundan bi'l-ada beyân olduğu vechle gelen ecnâs ve zen ve tefrîka eylemek üzere tarafınızdan bir bir nefer veznedâr ile lüzûm-ı mikdâr mubassır ta'yîn olunarak işbu emr-i âlîşânım târîhinden i'tibâren on gün müddet zarfında ol havâlîde bulunan meskûkât-ı atîka-ı Osmâniyye ve meskûkât-ı ecnebiyyenin gönderilen ta'rîfe defterinde muharrer fiyat ile sükânâ-yı hâssa-i şâhâneme tebdîliyle Darbhâne-i Âmîre'me irsâl ve tesyîr olunması ve gerek tebdîlen ve gerek emvâl-i mîrîye mahsûben mâl sandıklarına gelen meskûkât-ı memnû'ayı mâl müdürleri ve yâhûd sâir me'mûrîn hazîne-i celîlime göndermeyip ve fiyat-ı mevzû'asından ziyâdeye şuna buna verip ihlâl-i nizâm ile berâber ızrâr-ı i'bâde cesâret edenler olur ise pek büyük bir cünha ile müttehim olacaklarından haklarında her gün mücâzât-ı şedîdenin bilâ-te'cîr icrâ olunması ve fîmâ-ba'd ber-vechle olunup verilmemesi ve bu tenbihât-ı seniyyemi değılemeyip de yine ecnâs mezkûreyi alıp veren olur ve hâlisü'l-a'yâr sikke-i hümâyûnum fiyat-ı mukarreresinden ziyâdeye teklîf ve kabûl eden bulunur ise artık aslâ ve kat'â hatîr ve gerekte bakılmayarak haklarında lâzım gelen te'dîbât-ı şedîdenin icrâsı zımnında mahsûs bir cezânâme dahî tertîb olunmuş olduğundan ona göre iktîzâsı icrâ olunmak üzere ism ve şöhetlerinin serî'an Der-sa'âdetime inhâ ve iş'âr kılınması husûslarına bî-fiyat i'tinâ ve dikkat ve işbu nizâm ile mâşâ-i Devlet-i âlî düstûru'l-amel tutularak hiçbir vakitte hilâf-ı vaz' ve hâlât-ı vukû'a gelmemesine (...) bi'l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ve sarf-ı mukadderât eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız.

Tahriren fi-evâil şehr-i Zilhiceti'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsı'na tâbi' Aksu Karyesi sükkânından Nalbend Molla Osman bin Mehmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde Kiremitçi Çakır Yani veled-i Yorki zimmî muvâcehesinde mersûm Yani zimmî zimmetinde cihet-i deyn-i şer'îyyeden üç bin iki yüz altmış dört guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm üç bin ikiyüz altmış dört guruş müdde'î-i merkûm Molla Osman'a edâsıyla mersûm Yani zimmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı fâiz-i istikrar âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi's-sâdis min-Zilhiceti'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Hoca Alizade Mahallesi sâkinlerinden Zarafet bint-i Abdullah nâm zenciyye (...) mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde ma'rifetü'z-zât Hatice bint-i Ali nâm hâton ile sulbî kebîr oğlu Salih bin Mahmud nâm kimesne mahzarlarında cihet-i karz-ı şer'îyyeden bâ-temessük beşyüz guruş alacak hakkım olmağla hala talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı mezbûr beş yüz guruş müdde'î-i mezbûre zenciyye tarafına edâlarıyla mezbûre Hatice hâton ve oğlu mezbûr Salih'den her biri ilzâm olundukları tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl fi'l-asl Şileli olup el-yevm mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsı'na tâbi' Hassa Karyesi'nde Hurşid Ağa (...) Çobanlık ile mütemekkin Nikola veled-i Nikola

zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î hatîrda mahrûse-i mezbûrede Kayabaşı Mahallesi mütemekkinlerinden Çoban Eci Yani veled-i Kastanti zımmî muvâcehesinde mersum Eci Yani zımmî zimmetinde işbu yedimde ibrâz eylediğim Rûmi‘l-ibâre bir kıt‘a deyn temessükü mücebince cihet-i karz-ı şer‘iyyeden altı yüz altmış bir guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-suâl ve‘l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm altıyüz altmış bir guruş müdde‘î-i mersûm Nikola zımmîye edâsıyla mersûm Eci Yani zımmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

Fi‘l-yevmi‘s-sâbi‘ aşr min Muharremü‘l-Harâm sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B1

Borcun ödenmesi

Derûn-ı arzuhâlde mezkûru‘l-ism mahrûse-i Burusa‘ya hemcivâr Gemlik Kasabası‘nda rençberlik ile sâkin Trabzonlu Memiş bin Ali nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î münîrde kazâ-i mezbûre mütemekkinlerinden sâhib-i arzuhâl Avrupa tüccârından Yorki veled-i Dimitri muvâcehesinde mersûm Yorki zimmetinde cihet-i karzdan bin iki yüz guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-suâl mersûm Yorki cevâbında cihet-i mezkûreden müdde‘î-i merkûm zimmetinde bin iki yüz guruş deyni olduğunu ikrâr edip lâkin işbu târîh-i i‘lâmdan altı buçuk mâh mukaddem müdde‘î-i merkûmun gâib ani‘l-beled Etmekçi Nikola zımmîye zimmetinde kefâletimle deyni olan bin iki yüz altmış guruş ben müdde‘î-i mezbûrun bî-şart-ı rücû‘ emriyle malımdan gâib mersûme te‘diye ve teslim etmemle zimmetimde deynim olan meblağ-ı mezbûr bin iki yüz guruş gâib mersûm müdde‘î-i mezbûrun bi-şart-ı rücû‘ emriyle malımdan medfû‘um olan mârüz‘z-zikr bin iki yüz altmış guruşdan ba‘de‘t-takâs ve mahsûb sahhü‘l-bâkî alacağı olan altmış guruş müdde‘î-i merkûmdan hâlâ talep ederim deyü eylediği da‘vâ ve def‘ini isbâtdan izhâr-ı acz edip bi‘t-taleb müdde‘î-i mezbûr tahlîf olunmağla mücebince vâki` mersûm def‘-i mezkûruyla müdde‘î-i merkûm Memiş bilâ-beyyine mu‘ârazadan ba‘de‘l-men‘ mersûm Yorki‘nin sâlifü‘l-beyân ikrâr ve i‘tirâfıyla lâzım gelen meblağ-ı mezbûr bin iki yüz guruş müdde‘î-i mezbûr Memiş edâya mersûm

Yorki'ye tenbiyye olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîyyelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr Sancağında vâki` Medîne-i Bilecik mütemekkinlerinden Hacıoğlu Kirhor veled-i Artin zımmî mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda İlyas Bey Kazâsı'nda Nesf-i İlyas Bey Karyesi sükkânından Es-Seyyid Hasan bin Ali nâm kimesne mahzarında merkûm zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îyyeden beş yüz yirmi beş guruş alacak hakkım olmağla talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî mûceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm beş yüz yirmi beş guruş müdde'î-i mersûm Kirhor zımmîye edâsıyla merkûm Es-Seyyid Hasan ilzâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Yaralama sonucu kınama cezası verilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Gemlik Kazâsı'na tâbi' Emr-i Veli Karyesi mütemekkinlerinden Eniştaş veled-i Dimitri zımmî mahrûse-i mezbûrede Paşa kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyyede akd olunan meclis-i şer'î hatîrda karye-i mezbûre sükkânından Abdullah bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan on gün mukaddem mezbûre Abdullah karye-i mezbûrede kâin mutasarrıf olduğum tût hadîkama tût yaprağı ahzı için duhûl edip ve ben men' murâd eylediğimde merkûm Abdullah hiddetlenip yedinde olan kebîr tîfân bıçağın arkasıyla başımın ön tarafına amden ve bî-gayr-ı hakkın darb ve şecc ve sol omzuma dahî darb ve kara bere etmekle fi'il mezkûrlarının mûceb-i şer'îsini talep ederim

dedikde gıbbe's-suâl merkûm Abdullah cevâbında karye-i mezkûre sükkânından işbu hâzır bi'l-meclis Eyüp bin İbrahim nâm murâhık târîh-i mezkûrda tût yaprağı ahzı için mersûmun hadîka-i mezkûresine vürûdunda müdde'î-i mersûm Eniştaş zimmî hâzır merkûm Eyüp'ü altına alıp darb esnâsında ben hadîka-i mezkûre kurbünde kâin hadîkamdan hâzır mersûmun feryâdını istimâ' ile tahlîs için yanlarına vardığımda mersûm Eniştaş hâzır merkûm Eyüp'ü darbında ferâğ olarak benim üzerime hücum eyledikde hâzır murâhık merkûm Eyüp taş ma'rifetiyle müdde'î-i mersûm Eniştaş zimmînin başının ön tarafından darb ve şecc etmişti deyü ber-vech-i müdde'â müdde'î-i mersûm bıçak ile kendünün darb ve harc eylediğini inkâr etmekle müdde'î-i mersûm Eniştaş zimmîden da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz edip mezbûr Abdullah'a tahlîf dahî talep olmamağla mücebince müdde'î-i mersûm Eniştaş zimmînin mârrü'z-zikr darb ve şecc da'vâsıyla mezbûr Abdullah bî-vech-i şer'î vâki` olan mu'ârazası ba'de'l-men' hâzır murâhık merkûm Eyüp'ün babası ve velisi mezbûr İbrahim bin Abdullah meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda mersûm Eniştaş zimmî muvâcehesinde mersûm Eniştaş zimmî oğlum hâzır merkûm Eyüp'ü hadîkasından yaprak ahzından men' eyledikten sonra altına alarak bî-gayr-ı hakkın eliyle darb etmekle darb-ı mezkûrun müceb-i şer'isini bi'l-velâye talep ederim deyü inkâra mukârin eylediği da'vâsını karye-i mezbûre sükkânından olub lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde eyledikleri ihbâr olunan Es-Seyyid Ahmed bin Mehmed ve diğer Es-Seyyid Ahmed bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmekle mücebince mersûm Eniştaş zimmîye ta'zîr lâzım geldiği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Ev satışından doğan borcun ödenmemesi üzerine satışın iptal edilmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa Kazâ'sına tâbi' Seç Karyesi sükkânından El-Hac Hüseyin bin Osman nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde karye-i mezkûre sükkânından Kör Osman oğlu Osman bin Hüseyin mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan üç mâh mukaddem mutasarrıf olduğum karye-i mezbûrede vâki`

inde'l-ahâli ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk-ü menzili ba'de'l ru'ye merkûm Osman'a bin guruşa bey' ve temlik ve teslîm olduğu ber-vech-i muharrer ba'de'l-istirâ ve'l-tememellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin guruşun ancak yedi guruşunu bana edâ ve teslîm ve ben dahî yedinden ahz ü kabz etmemle semen-i meblağ-ı mezbûrdan bâkî mezbûre Osman zimmetinde alacağım olan dokuz yüz doksan üç guruş hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm Osman cevâbında târîh-i mezkûreden menzil mezkûre ol mikdâr guruşa istirâsıyla semen-i mezkûrdan bâkî zimmetinde dokuz yüz doksan üç guruş deyni olduğunu ikrâr edip lâkin ben menzil-i mezkûru kable'r-ru'ye istirâ edip menzil-i mezkûru gördüğümde bakınmayıp ve benim için hıyâr-ı ru'yet olmağla bey' mezkûru fesh ve semen-i mezkûrdan medfû'um olan mârüz'z-zikr yedi guruşu istirdâd ederim deyü ber-vech-i müdde'â menzil-i mezkûr ba'de'l-ru'ye bakınıp istirâ eylediğini inkâr etmekle müdde'î-i merkûm ber-vech-i muharrer müdde'âsına isbât ve beyân esnâsında bâ-tavassut-ı muslihîn müdde'î-i merkûm ve mezbûr Osman'dan her biri bi't-terâzî bey' mezkûru fesh etmeleriyle mücebince menzil-i mezkûrun Osman'dan makbûzu olan meblağ-ı mezbûr yedi guruş mezbûr Osman'a rûv-ı teslîme müdde'î-i mezbûr El-Hac Hüseyin'e ba'de't-tenbiye mezbûr Osman meblağ-ı mezbûr yedi guruş müdde'î-i mezbûr El-Hac Hüseyin'e kabûl hâvî bahş ve hibe eylediği tescîl huzûr-ı âliyyelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi'l-sâbi' ısr min-Muharremü'l-Harâm sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 9

A1

Hayvanların bahçesine zarar vermesi üzerine zararın ödenmesi iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Timurtaş mahallesi sükkânından Yusuf bin Mehmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Kasab El-Hac Hâfız Mustafa'nın çobanı İbrahim bin Mahmud nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan beş gün mukaddem merkûm İbrahim ücretle ra'î eylediği işbu hâzır bi'l-meclis

Kasab El-Hac Hafız Mustafa'nın ganemlerini mahrûse-i mezbûre zeylinde Kapan (...) nâm mahallede kâin mâlik ve mutasarrıf olduğum iki dönüm hadîkama amden sevk ve idhâl ederek hadîka-i mezkûrem derûnuna zer' ile husûle gelen üç yüz elli guruş kıymetli kelem ısbanak sebzevâtımı ganem mezkûrelere ekl ve telef ettirmekle sebzevât mezkûrenin kıymetleri olan mârrü'z-zikr üç yüz iki guruş çoban merkûm İbrahim'den talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i merkûmdan da'vâ-ı mezkûresi mübeyyin beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz edip çoban mezbûre İbrahim tahlîf dahî talep olmamağla mücebince müdde'î-i merkûm Yusuf da'vâ-yı mezkûresiyle çoban merkûm İbrahim'e bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Kalenderhane Câmi', Zaviyesi ve Türbesinin tamiri

Nezâret-i evkaf-ı hümâyûn mülhak evkâfdan mahrûse-i Burusa'da kâin Kalenderhane Zâviyesi'nin Câmi'-i şerîf ve türbe-i menî'asıyla dervişân hücreleri ve dâhiliyesi hayli vaktini ve ta'mîr ve termîm olunmayarak müşerref harâb ve mâil-i turâb olduğundan hazîne-i celîle-i evkaf-ı hümâyûndan altı bin beş yüz guruş sarfla ta'mîr ve termîm olunması husûsuna irâde-i seniyyem müte'allik buyurulduğunu hâvî geçen ikiyüz altmış yedi senesi muharremü'l-harâmının on dokuzu târihiyle müverraha cânib nezâret-i evkaf-ı hümâyûndan vârid olan bir kıt'a mektûb-ı âlî mücebince câmi'-i şerîf mezkûre hücre ve dâhiliye-i mezkûrelerin muhtâc ta'mîr olan mahalleri mahrûse-i mezbûrede evkaf-ı hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hac Halil Edib Efendi ma'rifetiyle ta'mîr ve termîm hitâma resîde olmağla bi'l-iltimâs cânib-i şer'îden mürsel emnâ ve müdür efendi mûmâ-ileyh mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hac Hafız Ali Molla ve sâir erbâb-ı vukûf ma'rifetiyle câmi'-i şerîf mezkûr ile hücre ve dâhiliye-i mezkûrelerinin ta'mîr ve termîm olunan mahalleri lede'l-mu'âyene ve'l-keşf zikr-i âtî mesârif ile husûl-pezîr olmuş idü ki mütebeyyin mütebeyyin ve mütehakkık olduğu mahallinde ketb ve tahrîr huzûr-ı şer'a ihbâr olunmağla vâki'a olan mesârifâtının müfredâtını mübeyyin keşf sâni defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrira.

Fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min Zilhicceti'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Câmi'-i şerîf mezkûr ile önünde kâin sofası döşemesi ta'mîrine bi'l-iktizâ harc ve sarf olunan beheri üç guruşluk altmış altı aded dördü bir yük mîşe ağacı ve beheri ikişer guruşluk altmış dokuz aded döşeme tahtası ve beheri otuzar pârelik yüz aded tavan tahtası ve beheri üçer buçuk guruşluk dört aded sanavber ağacı ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk yirmi beş vakıyye döşeme mismârı ve beher kıyyesi beşer buçuk guruşluk vakıyye karpuce mismârı ve beheri on üçer guruşluk yirmi bir nefer dülger yevmiyesi ve beheri altışar guruşluk sekiz nefer rençber yevmiyesi ve yedi aded pencere çârçupelerinin ma' câm ve raht beheri yirmi birer guruşdan bahâları ve beher yükü sekizer guruşluk on üç yük kireç ve beher kıyyesi birer guruşluk otuz dört vakıyye keten çuvalı ve beheri on üçer guruşluk on bir nefer sıvacı yevmiyesi ve beheri altışar guruşluk üç nefer sıvacı rençber yevmiyeleriyle müceddeden inşâ olunan iki kanatlı kapu ve tırabzan ve yağları boyaları mesârifi. 15042 guruş.

A4

Altı bâb dervişân hücreleriyle bir bâb süflî şeyh odasının ta'mîrlerine harc ve sarf olunan beheri ikişer guruşluk yüz yirmi aded mîşe kayapa ağacı ve beheri ikişer guruşluk yüz seksen altı aded döşeme tahtası ve yedi aded pencere çârçûbelerinin ma' câm ve raht beheri yirmi birer guruşdan pahâları ve beheri on beşer guruşluk iki aded oda kapusu ve beheri otuz pârelik iki yüz aded tavân tahtası ve oda-ı mezkûrelerin yedi aded kapularına beheri yedişer guruşluk yedi aded ma' zenberin kilid beher vakıyyesi üçer guruşluk otuz bir vakıyye mismâr ve beher kıyyesi beşer buçuk guruşluk sekiz vakıyye karpuce mismârı ve beher yükü sekizer guruşluk yirmi bir yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk altmış beş vakıyye keten çuval ve beheri on üçer guruşluk on nefer sıvacı yevmiyesi ve beher yükü seksener guruşluk beş bin aded noksân kiremid ve beheri on üçer guruşluk elli dokuz nefer dülger ve beheri altışar guruşluk on dört nefer rençber yevmiyeleri mesârifi. 2739 guruş.

A5

Câmi'-i şerîf mezkûr ve sofası (...) sıvalarına ve havlusu dîvârları derzlerine harc ve sarf olunan beher yükü sekizer guruşluk on yük kirec ve beher yükü dörder guruşluk on yük hursân ve beher kıyyesi birer guruşluk yirmi beşer vakıyye keten çuvalı ve beheri on üçer

guruşluk on nefer dülger ve beheri altışar guruşluk altı nefer rençber yevmiyeleri ve bi'l-iktizâ müceddeden binâ ve ihdâs olunan tûlen arzen bi-hesâb-ı terbî'î elli altı zirâ' havlu dîvârının beher zirâ'ı beşer guruşdan mesârifleriyle mahal-i mezkûrların (...) mesârifi.606 guruş.

A6

Türbe-i şerîfe-i mezkûre döşemesi ta'mîrine harc ve sarf olunan beheri üçer buçuk guruşluk dokuz adet döşeme tahtası ve dokuz adet pencerelerinin tecdîd olunan dokuz adet ma' câm ve raht çarçupelerinin beheri otuz ikişer guruşdan bahâlarıyla beheri on üçer guruşluk iki nefer dülger yevmiyesi mesârifi.345 guruş.

A7

Zâviye-i mezkûre dâhiliyesinde kâin ulvî odanın tahtına müceddeden binâ ve inşâ olunan bir bâb süflî odanın döşemesi tahtına harc ve sarf olunan beheri ikişer guruşluk otuz adet mîşe kayapa ağacı ve beheri yüzer pârelik kırk adet döşeme tahtası ve beheri ellişer pârelik seksen adet tavân tahtası ve beheri on üçer guruşluk on beş adet nefer dülger ve beheri altışar guruşluk on iki nefer rençber yevmiyeleriyle sıvası için beher yükü sekizer guruşluk dört yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk on iki vakıyye keten çuvalı ve beher kıyyesi üçer guruşluk on beş vakıyye mismâr ve beher kıyyesi beşer buçuk guruşluk vakıyye karpuce mismârı ve beher yükü yüzer guruşluk bin beş yüz adet kerpiç ve kara sıvasına sarf olunan beheri yükü on üçer guruşluk iki yük saman mesârifleriyle bir adet yüklük ve bir adet dolab ve bir adet oda kapısı ve bir adet pencerinin ma' câm ve raht çarçüpesi ve bir bâb matbah ve üç adet (...) ta'mîrlerinin cemî' levâzımları mesârifleri .1275 guruş. 6470.Yalnız altı bin dört yüz yetmiş guruşdur.

B2

Öldürme sonucunda tazminat ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancağında vâki' İznik Kazâsı'na tâbi' Çakırcı karyesinde sâkin iken bundan akdem kâtilen fevt olan Mustafa bin Ahmed bin Ali'nin hâzır vârisi babası merkûm Ahmed

mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda ma'kûd meclis-i umûmiye akd olunan meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından diğêr Ahmed ibni Halil nâm kimesne mahzarında mezbûr diğêr Ahmed'in sulbî oğlu Halil nâm murâhık hâzır olduğu hâlde bi'l-verâse ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip oğlum müteveffâ-i merkûm Mustafa işbu târîh-i i'lâmdan yirmi beş gün mukaddem karye-yi mezbûre derûnunde vakt-i zahrda (...) şeker iştirâsı esnada oğlum müteveffâ merkûm Mustafa'nın murâhık hâzır merkûm Halil ile beylerinde vukû' bulan merkûm Halil yedinde olan siyah saplı sağır bel bıçağıyla amden bi-gayr-ı hakkın katl kastıyla oğlum merkûm Mustafa'nın sol böğrünü darb ve cerh idüb oğlum merkûm Mustafa kırk sâ'at mürûrunda fevt olmağla ben bundan akdem kâtil mezkûrun müceb-i şer'isini talep ederim deyü inkâra mukârin bi'l-verâse mütesaddî olduğum müdde'âmdan ben bi't-terâzî iki bin beş yüz guruş bedeli medfû'a ve makbûza sulh oldukda ol dahî bi'l-vesâye sulh-i mezkûru ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-i mezkûru emriyle umûr-ı lâzıma sarfla istihlâk etmemle oğlum müteveffâ-yı merkûmun dem ü diyetine müte'allik âmme-i da'vâdan hâzır merkûm Halil ile babası merkûm Ahmed'in zimmetlerine ibrâ-i âmm sahîh şer'î ile bi'l verâse ibrâ ve iskât ile eyledikte mezbûr diğêr Ahmed'den bi'l-velâye bana mâlından medfû'î olan bedel-i sulh-i müstehlek mezkûr iki bin beş yüz guruşun istirdâdına müte'allik da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve iskât edip tarafından her biri bi'l-asâle ve bi'l-verâse ve bi'l-velâye âharın ibrâsını kabûl eydik deyü ba'de'l-ikrâr ve'l-tasdîk merkûm diğêr Ahmed bin Halil meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda merkûm Ahmed muvâcehesinde merkûm Ahmed işbu meclis-i şer'î mâlından bana iki bin beş yüz guruş ikrâz ve teslîm ben dahî yedinden iktirâz ve kabz etmemle hâlâ zimmetimde vâcibü'l-edâ (...) deyü eğlediği takrîri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi'l-râbi' ısr min Muharremü'l-Harâm sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled Sarayı mahallesi mütemekkinlerinden şahs-ı ta'rîf şer'î ile marife Litaro bint-i Peyo nasrâniye mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î

hatîrda Oki oğlu Esbero veled-i Aleksa zimmî muvâcehesinde mersûm Esbero zimmî zimmetinde cihet-i karzdan şer'îden bâ-temessük iki bin guruş alacak hakkım olmağla talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm iki bin guruş müdde'î-i mersûm Litero nasrâniyeye edâsıyla mersûm Esbero zimmîye ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Muharremü'l-Harâm sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Öldürme sonucu kısas olunması

Oldur ki

Eyalet-i Hüdavendigâr dâhilinde Kütahya Sancağında vâki` Uşak Kazâsı'na tâbi` Mahremşah karyesinde sâkin iken bundan akdem katilen vefat eden Hazînedâr oğlu Receb bin Ahmed bin Mehmed'in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Ayşe binti Mustafa ile sulbiye sagîre kızları Fatıma ve vâlidesi Hanife binti Hamza ve li-ebeveyn er karındaşları Es-Seyyid Ahmed ve Es-Seyyid Mustafa ve Es-Seyyid İsmail ve li-ebeveyn kız karındaşları Şerife Hava ve Şerife Halime'ye inhisârı ba'de't-tahakkuku's- şer'î bint-i sagîre-i mezbûre Fatıma'nın tesviye-i umûruna kıbel-i şer'îden vasî-i mansûbesi vâlidesi zevce-i mezbûre Ayşe ve ümmi mezbûre Hanife ve ihtân.mezbûretân Şerife Hava ve Şerife Halime hâtûnlar taraflarından zikr-i âtî talep ve da'vâya vekîl olduğu karye-i mezbûre sükkânından olup zât-ı mezbûrâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân olan Es-Seyyid Ebubekir bin Mehmed Murad ve İbrahim bin Halil nâm kimesneler şehâdetleriyle mahsar hasm-ı câhidede ber-nehc-i şer'î sâbit olan aht mezbûre şerîfe Havvâ Hâtûn'un hâlâ zevci Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Efendi ibn-i Mehmed vekâlete ve ahi mezbûr Es-Seyyid Ahmed kendi nefsinden asâleten ve ahi merkûmân eseyyid Mustafa ve Es-Seyyid İsmail taraflarından kezâlik zikr-i âtî talep ve da'vâya vekîl olduğu şâhidân merkûmân Es-Seyyid Ebubekir ve İbrahim şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla vekâleten mahrûse-i Bursa'da Paşa kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'-î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Derviş oğlu Mehmed

Âlî bin Âlî nâm kimesne mahzarında karye-i mezbûre sükkânından Abdülkerim oğlu Âlî bin Ahmed ve Âlî Fevzi oğlu Mehmed Âlî bin Mustafa nâm kimesneler hâzırân oldukları hâlde her birileri üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu sâl hâl mâh Ramazânü'l-Mübârekin yirmi ikinci gecesi merkûm Mehmed Âlî ve hâzırân merkûmân Âlî ve Mehmed Âlî ve karye-i mezbûre sükkânından olup isimleri cerîde-i şer'îde muharrer beş nefer ma'lûmu'l-esâmî kesân ile gâib ani'l-beled Koç oğlu Ebubekir bin Hasan'ın karye-i mezbûrede kâin menziline fâhişe avrat (...) menzil-i mezbûreyi basmak murâdıyla menzili mezkûr pişegâhına vârdıklarında müteveffâ-i mezbûr Receb mezbûrûn men' dâ'iyesinde olduğuna mebnî hâzırân merkûmândan merkûm Abdülkerim oğlu Âlî Âlî müteveffâ-i merkûm Receb'i kucaklayıp imsâk edip merkûm Âlî Kuzu Âlî oğlu Mehmed Âlî yedinde olan kebîr tîfân bıçağıyla müteveffâ-i merkûmun beline darb ve cerh gayr-ı müşan ile cerh edip ve merkûm Derviş oğlu Mehmed Âlî dahî topuzu tîmûr mihlu ucu topuzlu kebîr sopa ile amden ve bi-gayr-ı hakkın katl kasdıyla müteveffâ-i merkûm Receb'in başına beyni üzerine darb ve şecc ve cerh müşan ile cerh edip ve müteveffâ-i mezbûr Receb'in ağzından ve burnundan kan seylân ederek merkûm Derviş oğlu Mehmed Âlî'nin darb ve cerh müşan mezkûresinin te'sirinden nâşî sekiz sâ'at mürûrunda katilen fevt olmağla katl mezkûrun müceb-i şer'îsini merkûm Derviş oğlu Mehmed Âlî'den ve kâtil merkûma ber-vech-i muharrer i'âneleriyle dâfi'a olan kazâ hatlarının müceb-i şer'îsini hâzırân merkûmân Abdülkerim oğlu Âlî ve Âlî Kuzu oğlu Mehmed Âlî'den bi'l-verâse ve bi'l-vekâle talep ederiz dediklerinde gıbbe's-suâl merkûm Derviş oğlu Mehmed Âlî cevâbında hâzırân merkûmân ve beş nefer kesân merkûmûn ile bi'l-mu'ayye gâib merkûm Ebubekir'in menziline basmak arzıyla menzil-i mezkûr pişegâhına vürûdunu ve müteveffâ-i merkûm cerîhâ ve katilen fevt olduğunu ikrâr edip ancak katl mezkûrun kendüden sâdir olduğunu inkâr etmekle hâzırân merkûmândan her biri cevâblarında ber-vech-i müdde'â kâtil merkûma mu'âvenetlerini inkâr etmeleriyle müdde'ıyyân merkûmân da'vâ mezkûrlarını mübeyyin beyyine talep olundukları udûl-i ihrâr ricâl-i müslimînden şahidân merkûmân Es-Seyyid Ebubekir bin Mehmed Murâd ve İbrahim bin Halil nâm kimesneler li-ecli's-şehâde

Sayfa 10

olup istişehâde olduklarında fi'l-hakîka târîh-i mezkûrda merkûm Derviş oğlu Mehmed Âlî ve hâzırân merkûmân Abdülkerim oğlu Âlî ve Âlî Kuzu oğlu Mehmed Âlî beş nefer kesân merkûmûn ile gâib mezbûr Koç oğlu Ebubekir'in menziline basmak arzıyla menzil-i

mezbûr pişegâhına vürûdlarında müteveffâ-i merkûm Receb merkûmûnu men' râ'iyesinin olduğuna mebnî hâzırân merkûmândan merkûm Abdülkerim oğlu Âlî müteveffâ-i merkûm Receb'i kucaklayıp imsâk edip merkûm Âlî Kuzu Mehmed Âlî yedinde olan tîfân bıçağıyla müteveffâ-i merkûm Receb'in beline darb ve cerh müşhan ile cerh edip ve merkûm Derviş oğlu Mehmed Âlî dahî topuzu mihlu ucu topuzlu kebîr sopa ile amden ve bi-gayr-ı hakkın katl kasdıyla müteveffâ-i merkûm Receb'in başına beyni üzerine darb ve şecc ve cerh müşhan ile cerh edip ve müteveffâ-i mezbûr Receb'in ağzından ve burnundan dem seylân ederek merkûm Derviş oğlu Mehmed Âlî'nin darb ve cerh ve müşhan mezkûresinin te'sirinden nâşî sekiz sâ'at mürûrunda fevt oldu biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her bir edâ-i şehâdet-i şer'îyye ettiklerinde ba'de'l-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince kâtil merkûm Derviş oğlu Mehmed Âlî'nin kısâsına hükm olmağla bi'l-cümle verese-i merkûmûnun bizzât vürûd ve ittifâk ve taleplerinde huzûrlarında kâtil merkûm Mehmed Âlî'nin kısâsının icrâsı ve hâzırân merkûmâna iktizâ eden ta'zîr-i şedîdin kezâlik icrâsı hususları re'y-i rezîn devlet-i aliyyeye manût idü ki ol ki vâki'ü'l-hâldir pâye-i serîr-i a'lâya arz ve i'lâm olundu Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

A2

Öldürme sonucu tazir olunduğu

Oldur ki

Eyalet-i Hüdavendigâr dâhilinde Kütahya sancağında vâki' Uşak Kazâsı'na tâbi' Mahremşah Karyesi'nde sâkin iken bundan akdem katilen vefat eden Hazînedâr oğlu Recep bin Mehmed'in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Âişe binti Mustafa ile sulbiye sagîr kızları Fatma ve vâlidesi Hanife binti Hamza li-ebeveyn er karındaşları Es-Seyyid Ahmed ve Es-Seyyid Mustafa ve Es-Seyyid İsmail ve li-ebeveyn kız karındaşları Şerife Havva ve Şerife Selime'ye inhisar ba'de't-tahakkuku's-şer'î bint-i sagîre-i mezbûre Fatma'nın tesviye-i umûruna kîbel-i şer'î'den vasî mansûbesi vâlidesi zevce-i mezbûre Âişe ve ümmi mezbûre Hanife ve ihtân mezbûrtân Şerife Havva ve Şerife Selime hâtûnlar taraflarından zikr-i âtî taleb ve da'vâya vekîl olduğu karye-i mezbûre sükkânından zât-ı mezbûrât-ı bi'l-mu'ârefata şer'îyye ârifan olan Es-Seyyid Ebubekir bin Mehmed Murad ve

İbrahim bin Halil nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hasm-ı câhideden ber-nehc-i şer'î sâbit olan aht mezbûre Şerife Havva hâtûnun hâlâ zevci Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Efendi ibni Mehmed vekâleten ve ahi mezbûr Es-Seyyid Ahmed Efendi nefsinden asâleten ve ahi merkûmân Es-Seyyid Mustafa ve Es-Seyyid İsmail taraflarından kezâlik zikr-i âtî taleb ve da'vâya vekîl olduğu şâhidân merkûmân Es-Seyyid Ebubekir ve İbrahim şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla vekâleten mahrûse-i Burusa'da Paşa kapusunda meclise mahsus oda-i huzûr-ı âsafânelerindemastûr akd olunan meclis-i şer'-î-i şerîf-i enverde karye-i mezbûre ahâlîsinden Emir oğlu Ahmed bin İbrahim Sâkî Oğlu Ali bin Ali ve Veli Ali oğlu Zeynelabidin bin Ali ve Halil oğlu Ömer bin Hüseyin ve Yörük oğlu diğeri Ömer bin Mehmed nâm kimesneler mahzarlarında karye-i mezbûre sükkânından Derviş Oğlu Mehmed Ali bin Ali ve Abdülkerim oğlu Ali bin Ahmed ve Ali Koz oğlu diğeri Mehmed Ali bin Mustafa nâm kimesneler hâzırûn oldukları halde her biri üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip edip işbu sâl hâl mâh Ramazânü'l-Mübârek'inin yirmi ikinci Cum'a gecesi hâzırûn merkûmân Mehmed Âlî ve Âlî ve diğeri Mehmed Âlî ile merkûmân Ahmed ve Âlî ve Zeynelabidin ve Ömer ve diğeri Ömer ve gâib ani'l-beled Koç oğlu Ebubekir bin Hasan'nın karye-i mezbûrede kâin menzilinde fâhişe avrat ve ırznıyla menzil-i mezbûreyi basmak murâdıyla menzil-i mezkûre pişegâhına vardıklarında müteveffâ-i merkûm Receb mezbûrûnu men' râ'iyesinde olduğuna mebnî hâzırûn merkûmûndan merkûm Abdülkerim oğlu Ali müteveffâ-i merkûm Receb'i kucaklayıp imsâk edip ve yine hâzırûn merkûmûndan merkûm Âlî Kuzu oğlu Mehmed Âlî yedinde olan kebîr tîfân bıçağıyla müteveffâ-i merkûmun beline darb ve cerh ve gayr-ı müşan ile cerh edip ve yine hâzırûn merkûmûndan merkûm Derviş oğlu Mehmed Ali dahî topuzu tîmûr mıhlı ucu topuzlu kebîr sopa ile amden ve bi-gayr-ı hakkın katl kasdıyla müteveffâ-i merkûm Receb'in başına beyni üzerine darb ve şecc ve cerh müşan ile cerh edip ve müteveffâ-i mezbûr Receb'in ağzından ve burnundan kan seylân ederek merkûm Derviş oğlu Mehmed Âlî'nin darb ve cerh müşan mezkûresinin te'sîrinden nâşî sekiz sâ'at mürûrunda katîlen fevt olmağla katl mezkûrun müceb-i şer'îsini merkûm Derviş oğlu Mehmed Ali'den kâtil merkûma ber-vech-i muharrer i'âneleriyle dâf'a olan kazâ hatlarının müceb-i şer'îsini hâzırân merkûmân Abdülkerim oğlu Ali ve Ali Kuzu oğlu diğeri diğeri Ali'den bi'l-verâse ve bi'l-vekâle taleb ederiz deyü biz bundan akdem inkâra mukârin tasaddî eylediğimiz müdde'âmızı bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î ba'de'l-isbât mücebince hâzırûn merkûmûndan mezbûr Derviş oğlu Mehmed Ali'nin kısâsına mezbûrân Ali ve diğeri Mehmed Ali'nin ta'zîrlerine hükm-ü şer'î lâhık olup bi'l-cümle verese-i merkûmûnun

bizzât vürûd ve ittifâk ve taleplerinde huzûrlarında kâtil merkûm Mehmed Âli'nin kısâsının icrâsı ve hâzırân mezbûrâna iktizâ eden ta'zîrin kezalik icrâsı hususları rey-i rezîn devlet-i aliyyeye menût idü ki bundan akdem derbâr-ı şevket karâra i'lâm olunmağla el-hâletü hâzihi merkûmûn Emir oğlu Ahmed ve Sâkı Ali ve Veli Ali oğlu Zeynelabidin ve Halil oğlu Ömer ve Burak oğlu diğêr Ömer hâzır kâtil mezbûr Mehmed Âli ve hâzırân mezbûrân Ali ve diğêr Mehmed Ali ile bi'l-ittifâk ma'ân menzil-i mezkûra gidip kazâhat mezkûrede mu'ayyen olduklarına binâen merkûmûndan her biri dahî ta'zîr olunmak murâdımızdır deyü müdde'î-i vekîl vâsîl mezbûrlar da'vâya tasaddî edip ve merkûmûn Emir oğlu Ahmed ve Sâkı oğlu Ali ve Veli oğlu Zeynelabidin ve Halil oğlu Ömer ve Burak oğlu diğêr Ömer'in dahî kazâhat mezkûrede mu'ayyen oldukları muvâcehelerinde kâtil mezbûrun müteveffâ-i mezbûru ber-vech-i muharrer katl eylediği zammında vech-i şer'î üzere sâbit olmuş olmağın mücebine merkûmûn Emir oğlu Ahmed ve Sâkı oğlu Ali ve Veli oğlu Zeynelabidin ve Halil oğlu Ömer ve Burak oğlu diğêr Ömer'den her birine ta'zîr lâzım geldiği huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Nikah

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsı'na tâbi' Kozluviran Karyesi sükkânından sâhib-i arzuhâl Es-Seyyid Salih bin Ali nâm kimesnenin sulbiye kızı zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Necibe nâm bîkr-i bâliğa mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Abdülkadir ibn-i İslam nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip ben nıfşımı bin guruş kıymetli bir aded telli anteri ve bir şalvâr ve bir kürek ve bir döşek ve iki yorgan ve bir baş yastığı ve iki minder ve altı beledî yasdık ve iki basma mak'ad ve bir kilim ve bir tencere ve iki sahan ve iki leğen ve bir leğen ma' ibrik ve bir kenarlı tepsi ve bir sini ve bir ferâce ve bir sandık mihr-i mu'accel ve beş yüz guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle cerîde-i şer'îde muharrer Müslimîn huzûrlarında merhûm Abdülkadir'e akd ve tezvîc eyledim dedikde ol dahî ber-vech-i muharrer tezevvüc ve kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Yaralama sonucu tazminat ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr Sancağında vâki‘ Pazar Köyü Kazâsı’na tâbi‘ Yeni Karyesi mütemekkinlerinden Mıgır veled-i Avanes zımmî Mahrûse-i Burusa’da Paşa Kapısında huzûr-ı âsafânelerinde ma‘kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘-î hatîrda kazâ-i mezbûre hemcivâr Yalak Abad Kazâsı’na tâbi‘ Lale Dere karyesi mütemekkinlerinden Maroros veled-i Agob zımmî muvâcehesinde ben işbu târîh-i îlâmdan elli dokuz gün mukaddem karye-i mezbûremize bir buçuk sâ‘at mesafe Bilecik Dağı dimekle arîf (...) hatab kat‘ı için vürûd ve vakt-ı zahrda bârgîrime hatab tahmîl ile cebel-i mezkûr destinde oduncu tarîkîyle avdetim esnâsında mersûm Maroros zımmî cebel-i mezkûreden hatab kat‘ından beni men‘ için yedinde olan tîfan bıçağıyla sol yedimin bileği üzerinden amden bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh edip ve el-hâletü hâzihi cerh-i mezkûreme ber-i hâsıl olup ancak cerh-i mezkûrden nâşî yed mezkûrem külliyyen amel-i mânda olmağla yed mezkûremi diyet-i şer‘îsi olub nısf-ı diyet-i recl olan beş bin dirhem şer‘î gümüş mersûm Maroros zımmîden talep ederim dedikde gıbbe’s-suâl mersûm Maroros zımmî cevâbında müdde‘î-i mesfûrenin da‘vâ-yı mezkûresini külliyyen inkâr etmekle müdde‘î-i mersûmdan da‘vâ-ı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda mârû’z-zikr Yeni karyesi sükkânından Abdullan bin Ömer nâm kimesne ile Ohannes veled-i Bedros zımmî li eclî’ş-şehâde huzûr-ı şer‘a hazîrân olduğı istişehâde olunduklarından mine’l- tahkîka müdde‘î-i mersûm Mıgır zımmî târîh-i mezkûrede cebel-i mezkûrdan hatab kat‘ ve bârgîrine tahmîlen cebel-i mezkûr destinde oduncu tarîkîyle avdeti esnâda mersûm Maroros zımmî müdde‘î-i mersûm cebel-i mezkûrdan hatab kat‘ından men‘ için yedinde olan kebîr tîfan bıçağıyla müdde‘î-i mersûm Mıgır zımmînin sol yedinin bileği üzerinden amden bi-gayr-i hakkın darb ve cerh edip ve mersûm Maroros zımmînin darb ve cerh mezkûresinin te’sîrinden müdde‘î-i mersûm Mıgır zımmînin yed mezkûresini külliyyen amel-i mânda oldu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘îyye etmeleriyle ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince müdde‘î-i mersûmun yed mezkûresinin diyet-i şer‘îyyesi olub nıfs-ı diyet-i recl

olan beş bin dirhem şer'î gümüş müdde'î-i mersûm Mıgır zımmîye vech-i şer'î üzere edâ ve teslîme mersûm Maroros zımmî tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Yaralama sonucu tazminatın ödenmesinde anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsı'na tâbi' Timurtaş Karyesi mütemekkinlerinden Rumelili rencber Kastanti veled-i Yukce zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Tanaş veled-i Vankil zımmî muvâcehesinde ben işbu târîh-i i'lâmdan altı gün mukaddem leyl-i ba'de'l-ışâ'i karye-i mezbûrede cizye tahsildârı sâkin olduğu menzilden karye-i mezbûrede kâin Harbeli oğlu Dimitri zımmî menziline gider ikende râstım olan karye-i mezbûrede Pazar yerinde mürûrum esnâda mersûm Tanaş zımmî bana bi't-tesâdüf yedinde olan kebîr sopa ile amden ve bi-gayr-ı hakkın darb başının sol tarafına darb ve şecc idüb vel-hâletü hâzihi şecc-i mezkûre ber-i tâm olmağla darb ve şecc-i mezkûrenin müceb-i şer'îyesini ben bundan akdem mersûm Tanaş zımmîden taleb ve da'vâ eyledikde mersûm Tanaş zımmî cevâbında da'vâ-yı mezkûremi külliyen inkârıyla beynimizde münâza'a zuhûr etmişdi el-hâletü hâzihi ben ba-tavassut muslihîn da'vâ-yı mezkûremden mersûm Tanaş zımmî ile an-i inkâr elli guruş bedel-i sulh-i makbûza ba'de'l-musâlahat ve'l-kabûl husûs-ı mezkûre müte'allık da'vâdan ben mersûm Tanaş zımmînin zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî bedel-i sulh olmak üzere bana medfu'î olan meblağ-ı mezbûr elli guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü müdde'î-i mersûm Kastanti zımmînin takrîr-i meşrûhunu mersûm Tanaş zımmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Öldürme sonucu tazminat ödemesinde anlaşma sağlanması

Oldur ki

Eyâlet-i Hüdavendigâr dâhilinde Kütahya Sancâğında vâki‘ Uşak Kazâsı’na tâbi‘ Umurce Karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen vefat iden Kızıl Geceli Aşîretinden Zeki’nin oğlu Himmet bin Receb bin Himmet’in verâset-i li-ümme er karındaşı Nurullah bin Mustafa ve li-ebeveyn ibnü’l-ammî Âlî ve Veliddin ibn-i Halil inhisârî ba‘de’t-tahakkuku’ş- şer‘î zikr-i âtî taleb ve da‘vâ ve lede’l-iktizâ sulh ve ibrâya kendü tarafından asîl ibni’l-ammî merkûm Veliddin tarafından vekîl olduğu sâbit olan karındaşı merkûm Âlî ve ahi merkûm Nurullah nâm kimesneler mahrûse-i Burusa’da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘-î şerîf-i enverde karye-i mezkûre sükkânından Es-Seyyid Molla Ömer bin Abdürrahim ve Arab Osman oğlu Es-Seyyid Süleyman nâm kimesler mahzarlarından kezâlik karye-i mezkûre sükkânından Koca Ahmed oğlu İbrahim bin Mehmed ve A‘yân Oğlu Halil bin Süleyman ve Bayram (...) oğlu İbrahim bin El-Hâc Mehmed ve Velibaşı oğlu Ali bin Mehmed ve Kuşçu oğlu Ali bin Hüseyin nâm kimesler hâzırûn oldukları hâlde bi’l-verâse ve bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Himmet hâzırûn merkûmûn İbrahim ve Halil ve diğêr İbrahim ve Ali ve diğêr Ali ile geçen iki yüz altmış sekiz senesi Cemâyize’l-âhir’inin on dokuzuncu gecesini merkûman Es-Seyyid Ali Ömer ve Es-Seyyid Süleyman’ın karye-i mezbûrede kâin menzillerinden fâhiş ve avrat ve (...) bâ-savb ve fâhişeyi ihrâc gareziyle merkûmânın menzillerine vürûdlarında tarafından muhâribeye tasaddî ve tüfenk endâht olunarak ol esnâda mûrisimiz müteveffâ-i merkûmun göğsüne ve dizlerine saçma ve kurşun isâbetiyle cerh olunarak altı gün mürûrundan müteessiren ani’l-cerhi’l-mezkûr mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Himmet fevt olmağla biz bundan akdem merkûm Molla Ömer ve Es-Seyyid Süleyman’dan mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Himmet’e siz Amden bi-gayr-ı hakkın tüfenk saçma ve kurşunuyla ma‘ân darb ve cerh (...) ile ma‘ân cerh müteessiren ani’l-cerhi’l-mezkûr katîlen fevt olmağla katl mezkûrun müceb-i şer‘îsi talep ederim deyü inkârlarına mukârin bi’l-verâse ve bi’l-vekâle da‘vâya tasaddî eylediğimiz ve beynimize muslihîn tavassud edip akd olduğumuz da‘vâ-yı mezkûremizden merkûm Es-Seyyid Molla Ömer ve Es-Seyyid Süleyman ile ani’l-inkâr kat‘â-n-nizâ‘ yedi bin beşyüz gurus bedel-i medfû‘ makbûza sulh olduğumuzda onlar dahî sulh-i mezkûru ba‘de’l-kabûl bedel-i sulh mezkûru emriyle umû-ı lâzımelerimize sarfla istihlâk etmemizle mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun dem ü diyetine müte‘allık âmme-i da‘vâdan merkûmân

Es-Seyyid Molla Ömer ve Es-Seyyid Süleyman'ın zimmetlerini kezâlik husûs-ı mezkûre müte'allık da'vâdan hazırûn merkûmun zimmetlerini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile bi'l-verâse ve bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât eylediğimiz de merkûmân dahî bize mâllarından medfû'ları olan bedel-i sulh müstehlek mezkûr yedi bin beşyüz guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan ümmi ve müvekkilimiz merkûmun zimmetlerini ibrâ ve ıskât edip ve tarafından her birimiz bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-verâse âharın ibrâsını kabûl eyledik deyü ba'de'l-ikrâr ve't-tasdîk merkûmûn İbrahim ve Halil ve diğeri İbrahim ve Âlî ve diğeri Âlî ve hazırûn merkûman Es-Seyyid Molla Ömer ve Es-Seyyid Süleyman meclis-i ma'kûd mezkûrede merkûman Âlî ve Nurullah muvâcehelerinden takrîr-i kelâm idüp merkûmân Âlî ve Nurullah işbu meclis-i şer'îde mâllarından bize yedi bin beşyüz guruş ikrâz ve teslîm biz dahî yedlerinden iktirâz ve kabz etmemizle hâlâ zimmetlerimizde vâcibü'l-edâ deynimizdir deyü merkûmân Âlî ve Nurullah'ın tasdiklerine mukârin eyledikleri takrîrleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Sayfa 11

A1

Bahri Baba Zaviyesi mezarlığına su basması

Oldur ki

Şifâhen sâdir olan emr-i âsafâneler imtisâlen husus-ı âtî'l-beyânın mahlinde istimâ' ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverden bi'l-iltimâs me'zûnen irsâl olunan vefâyi' kâtibimiz müderrisinden Mevlânâ Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Raşid Efendi dâ'ileri meclis-i kebîr-i eyâlet a'zâsından ve mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edib Efendi ve taraf-ı asfânelerinden me'mûr dâire-i (...) hamiyetlü Nazif Bey bendeleri mahrûse-i Burusa'da Altıparmak mahallesinde Meskenler zaviyesinin mütevellisi Sadullah Molla ibn-i Halil nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Dellâk Mehmed Âlî zevcesi ma'rifetü'z-zât Zeyneb bint-i İbrahim nâm hâtûn ve mahalle-i mezbûre ahâlîsinden El-Hâc Âlî ve İsmail ibn-i Mustafa ve Mustafa Ağa ibn-i Mehmed Arif ve El-Hâc Halil bin İbrahim ve Osman bin Ahmed ve Ahmed bin Ali nâm kimesneler hâzırûn oldukları mahrûse-i mezbûre mütemekkinlerinden Cilacı oğlu Seropa veled-i Kirhor Bezirgân muvâcehesinde mahrûse-i mezbûrede Sultan Murad Sâni Mahallesi'nde kâin merhûm Bahri Baba Zâviyesi Vakfi

meskûkâtından mârrü'z-zikr Altıparmak Mahallesiinde kâin bir göz Bir bâb vakf-ı asiyâba bi'l-icâreteyn ve bâ-temessük mütevellî mutasarrıf olan mersûm Seropa zımmî asiyâb mezkûru bundan akdem hedm ile müceddeden yine asiyâb inşâ ve poyrasını kadîminden yüksek inşâ eylediğinden harkı dahî yükselip ol vechle poyra-i mezkûreden hurûc eden su harkı yükseldiğine mebnî hark mezkûrun aliyyâsında olan derenin suyu kaldırıp ve taşarak ittisâlinde kâin mütevellîsi olduğum mârrü'z-zikr Meskenler Zâviyesi makâbiresine cereyân edip ve zâviye-i mezkûre dîvârına dahî hark su ağından su nisvâ ederek ol vechle makâbir mezkûreye ve dîvâr mezkûre zar beyni olup hâzire-i mezbûre Zeyneb Hâtûn'un mukâbir mezkûre ve dere mezkûre ittisâlinde kâin mâlike ve mutasarrıfe olduğu iki dönüm eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkasının tûlen otuz ve arzân bir zirâ' mahlini mersûm Seropa zımmî tahfîr ederek dere-i mezkûreye ilhâk etmekle mukâbir-i Müslimîn ve dîvâr mezkûrelere ber-vech-i muharrer ik'a olan muzarratının defnî ben bi't-tevliye ve tûlen otuz ve arzân bir zirâ' mahall-i mezkûru yine hadîka-i mezkûreye ilhakını hâzire-i mezbûre Zeyneb Hâtûn bi'l-asâle mesfûr Seropa Bezirgâna tenbiyye olunmak murâdıdır deyü da'vâ eylediğimizde mersûm Seropa Bezirgân dahî mukâbir-i Müslimîn ve dîvâr mezkûrelere vâki'a olan muzarret mezkûresinin def'ine ve hadîka-i mezkûreden dere-i mezkûreye ilhâk eylediği tûlen otuz ve arzân bir zirâ' mahall-i mezkûru hâzire-i mezkûre Zeyneb Hâtûn'un kemâ fi'l-sâbık hadîka-i mezkûresine ilhaka müte'ahhid oldu deyü mütevellî-i mezbûr Sadullah Molla'nın sâdır olan takrîrini mersûm Seropa Bezirgân ile hâzire-i mezbûre Zeyneb Hâtûn'dan her biri vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediklerini Mevlânâ mûmâ-ileyh mahlinde istimâ' ve ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'ile meclis-i şer'a gelip âlî vukû'a inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı asfânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâdis min Zilhiceti'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Samanhane ve tarlayı takâs ettikleri

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl Hüdavendigâr sancâğında vâki' Bilecik Kazâsına tâbi' Köylü Kasabasında Kalaycı Mahallesi mütemekkinlerinden Kara Yorki oğlu İniştaş veled-i Mihal zımmî

mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapısı'nda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde el-yevm mahrûse-i mezbûrede ticâretle mütemekkin Pay oğlu Usbe veled-i Rafael Bezirgân muvâcehesinde işbu târîh-i i'lâmdan on dört sene mukaddem mersûm Usbe Bezirgân'ın mutasarrıf olduğu livâ-i mezkûrede vâki` Söğüt Kazâsına tâbi` Mihalice Çiftliği demekle ma'rûf çiftliğinde ortakçısı olduğum heze çiftlik mezkûr civârında kâin mutasarrıf olduğum lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd tahminen dokuz oluk mikdârı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkam mersûm Usbe Bezirgân'ın mutasarrıf olduğu çiftlik mezkûre mülhakâtından kezâlik lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd bir bâb mülk samânhanesiyle ittisâlinde vâki` tahmînen dört dönüm mikdârı tarlası mukâbelesinde mersûm Usbe Bezirgân bey' bi'l-mukâyaza tarîki üzere bilâ izin sâhib-i arz mersûm Usbe Bezirgân bey' ü temlik ve ferâğ ve teslim ve ol dahî ba'de'l-iştirâ ve'l-tesellüm ve'l-kabûl samânthane ve tarla-yı mezkûreleri kezâlik bâkî tesellüm eylediği hâlâ der-aliyyede Yıldızlı Hân'ında mütemekkin gâib ani'l-meclis Kantar oğlu Bedros bezirgâna bey' ve teslim ederek hadîka-i mezkûreye mersûm Bedros Bezirgân hâlâ vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf edip ve mersûm Bedros Bezirgân çiftlik mezkûr mülhakâtından samânhâne ve tarla-yı mezkûreleri yedimde mülk ve tahte tasarrufumda olmağla mersûm Usbe Bezirgân ol târîhde çiftlik mezkûrede tarafımdan mutasarrıf olduğundan samanhanâne ve tarla-yı mezkûreleri yedimde mülk ve tahte tasarrufumdadır deyü hilâf vâki'asına İğfâl ile hadîka-i mezkûre ile mübâdele ve mukâyaza ile fuzûlî sana bey' ve bilâ-izin sâhib-i arz ferâğ ve teslim edip ben mucîz vekilim deyü samanhanâne ve tarla-yı mezkûreleri bilâ-terâfu' yedimden fuzûlî ahz ve zabt eylediğinden mâ'adâ mülküm olup bana rûv-ı teslim iktizâ eden hadîka-i mezkûrem dahî bana rûv-ı teslim etmeyip mersûm Bedros Bezirgân fuzûlî zabt ve hâlâ vaz'-ı yed etmekle hadîka-i mezkûremi gâib mersûmdan alıp bana teslim mersûm Usbe Bezirgân'a tenbiyye olunmak matlûbumdur dedikde istikşâf hâl için mersûm Usbe Bezirgâna suâl olundukda cevâbında çiftlik ve samânhanâne ve tarla-yı mezkûrlar mersûm Kantar oğlu Bedros Bezirgânın yedinde mülk ve tahte tasarrufunda olup ve ben ol târîhde çiftlik mezkûrda tarafından me'mûr nâzırı olmamla müdde'î-i mersûm asâleten ve ben dahî mersûm Bedros Bezirgân tarafından vekâleten hadîka-i mezkûreyi samânhanâne ve tarla-yı mezkûreler ile mübâdele ve mukâyaza etmiştik deyü ikrâr ber-vech-i müdde'â samanhanâne ve tarla-yı mezkûrelere kendünün yedinde mülk ve tahte tasarrufunda olmak üzere müdde'î-i mersûma bey' bi'l-mukâyaza vechiyle bey' ve ferâğ ve teslimini ve mersûm Bedros Bezirgân samanhanâne ve tarla-yı mezkûrelere müdde'î-i mersûm yedinden ahz eylediğini ba'de'l-inkâr bu sûrette müdde'î-i

mersûm hadîka-i mezkûreyi mersûm Bedros Bezirgân vaz‘u’l-yed olup fuzûlen zabt ve tasarruf eylediğini makar ve mutasarrıf iken mersûm Usbe Bezirgân husûmet teveccüd etmeyip hadîka-i mezkûreye vaz‘u’l-yed olan Kantar oğlu mersûm Bedros Bezirgândan da‘vâ ve mutâlebe iktizâ eylediği tescîl ve huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

A3

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Hüdâvendigar sancâğında vâki‘ İznik Kazâsı’na tâbi‘ Sölöz zimmî karyesi mütemekkinlerinden Apyon veled-i Ertin zimmî mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer‘-î hatîr-ı lâzımü’t-tevkîrde Garopa veled-i Bagos zimmî muvâcehesinde mersûm Garopa zimmî zimmetinde ma‘lûmü’l-vakıyye (...) bin yüz kırk guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba‘de’d-da‘vâ ve’s-suâl ve’l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm bin yüz kırk guruş müdde‘î-i mersûm Serapyon zimmî edâsıyla mersûm Garopa zimmîye ilzâm olduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu.El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

B1

Boşa akan suyun kendi fabrikasına getirmek için para vakfına para verdiği

Oldur ki

İşbu bâlâ-yı arzuhâl keşîde silk-i sutûr buyurulan buyurlar âsafânelerine imtisâlen husûs-ı âtî’l-beyânın mahâlinde bi’l-muâ‘yene istimâ‘ ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer‘-î enverden me’zûnen irsâl olunan eşrâf-ı kuzât-ı kirâmdan bâb (...) Mevdetlü Es-Seyyid Âlî Rif‘at Efendi dâ‘ileri taraf-ı âsafânelerinen me’mûr Tophaneli El-Hâc Hurşid (...) Bendeleri ve a‘â-i meclisden Evkâf hümâyûn müdür-i mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Eyüb Efendi dâ‘ileri kuvvetlü El-Hâc Muhtar Bey Efendi bendeleri kâimmakâm

mi'mâr-ı hâssa Süleyman Ağa su yolcusu El-Hâc Mustafa Ağa ile mahrûse-i Bursa'da Bazar-ı Milh mahallesinde kâin satıcı ahâlîsinden Nikola zımmî vereseşi menzillerinde kâin hâbiyeye cârı mâ-i lezîz üzerine varıp cerîde-i şer'î'de muharrerü'l-esâmî bî-garaz Müslimîn hâzır oldukları hâlde ma'kûd meclis şer'î âlî ettikleri sâhib-i arzuhâl çubukçu Oğlu Agob zımmînin babası hâlâ Âsitâne-i aliyyem fesciler hânında mütemekkin makberân sarrafânenen Çubukçu oğlu Hoca Usbe veled-i Magrovic zımmî tarafından zıkr-ı âtî husûsda vekîl olduğu Es-Seyyid Mehmet Tahir Ağa ibn-i Ahmet Efendi ve Mustafa Ağa ibn-i Hüseyin şehâdetleriyle ber nech-i şer'î sâbit olan diğerk sulbî kebîr oğlu Estepan zımmî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda athâne suyu dimekle arîf zıkr-ı âtî mâ-i lezîzinin mecrâsı ta'mîrine mevkûfe nukûdun mütevellîsi dikici Es-Seyyid İsmail bin Mehmet mahzarında bi'l-vekâle takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûrede Pınarbaşında kâin Yaz Kahvesi pîşegâhında tarîk-i âmmdan tahte'l-arz neb' eden athâne suyu dimekle arîf mâ-i lezîzinin menba' mezkûreden kanavât-ı müsennât ile derûn-ı hisârda kâin münâzil ma'lûme hâbiyelerine cereyân ederek yine derûn-ı hisârda Câmi'-i Kal'a mahallesinde kâin Ken'ân zâde Âlî Molla menzili önünde tarîk-i âmmda tahte'l-arz vâki' olan makseme ba'de'l-cereyân maksem mezkûrede âb-ı lezîz mezkûrdan bâ-li-ifrâz Bâlibey hânında meni'l-kadîm cereyân eden suyun fazlası hân-ı mezkûr hâbiyesinden zükâğa cereyân ederek telef ve zâyî' olmakta iken işbu târîh-i i'lâmdan on iki sene mukaddem kutucu Ozan Yani zımmî ma'lûmu'l-esâmî iki nefer zımmîler ile ma'ân mâllarından mâ-i lezîz mezkûrun nukûd-ı mevkûfesine mebâliğ-i ma'lûme zam ve ilâvesiyle zükâğa cereyân eden fazla-i âb-ı lezîz mezkûru kanavât bastıyla ahz ve mahâlî-i mezbûrede kâin ihdâs eyledikleri münâzilleri hâbiyelerine icrâ ve fazlasına satıcı hâlik Nikola zımmî menzilinde muhaddes hâbiyeye icrâ ve fazlasını lağîma icrâ etmeleriyle el-hâletü hâzihi fazla-i âb-ı lezîz mezkûr mârrü'z-zıkr on iki sene ve bize ve lağîma cereyânıyla kimesneye münâfi' olmayıp telef ve zâyî' olmakta olduğundan ben âb-ı lezîz mezkûrun mecrâsı ta'mîrine mevkûfe-i nukûd zam ve ilave etmek üzere müvekkilim babası sarrâf mersûm mâlından teberru'ân bin guruş mütevellî-i merkûma def' ve teslîm edip hâlik mersûm Nikola zımmî vereseşi menzilleri hâbiyesinden âb-ı lezîz mezkûrun fazlasını emsâli misillü tarîk-i âmmdan tahte'l-arz kanavât bastıyla babam ve müvekkilim sarrâf mersûm Usbe zımmînin bi'l-icâreteyn taht-ı tasarrufunda olan Sultân Murad Hân sâni ve Sultân Orhan Gâzî ve Âlî Paşa evkaf-ı şerîfleri müsakkafâtından tavuk pazarı sevkinde menzil hâne pîşegâhında kâin bir bâb harîr fabrikası hâbiyelerine bi'l-vekâle icrâ eyledikde kimesneye aslâ zarar ve ziyân terettüb etmeyip nukûd-ı mevkûfe-i mezkûrenin dahî teksîriyle menâfi' hâsıl olacağından

takrîrim zabt ve husûs-ı mezkûr erbâb-ı vukûfdan istihbâr ve istintâk olunarak fazla-i mâ-i lezîz mezkûru fabrika-i mezkûreye icrâ etmek üzere mütevellî-i merkûm Es-Seyyid İsmail'in bana izin ve i'tâsı murâdıdır dedikte fi'l-hakîka vekîl mesfûre Estepan zımmînin babası müvekkil mersûm mâlından teberru'ân nukûd-ı mevkûfe-i mezkûreye mârrü'z-zikr bin guruş zam ve ilâvesiyle fazla-i âb-ı mezkûru hâlik mersûm Nikola zımmî vereseşi menzilleri hâbiyesinden kanavât bastıyla fabrika-i mezkûreye emsâli misillü icrâsına kimesneye esâle zarâr ve ziyân terettüb etmeyip ve vakf-ı mezkûr hakkında dahî infa' ve evveli olacağı ve fazla-i âb-ı mezkûreden el-yevm kimesne intifâ' etmeyip beyhûde zukâğıma cereyanıyla telef ve zâyi' olmakdaydı ki mârrü'z-zikr tavuk pazarı sevki ve kurb ve civârında kâin mahallât ahâlisinden olup kizb üzerine tevâtieleri müsteb'ad olan Arpacı Halil Ağa ibn-i El-Hâc Hasan ve El-Hâc Mustafa bin El-Hâc Mehmed Emin ve nalbend Hüseyin Ağa ibn-i Mehmed ve Çeşmeci Âlî Ağa ibni Osman ve Bârgîrci Maksud bin Ali nâm kimesnelerinin meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda bi'l-ittifâk ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık olduktan sonra vekîl mersûm Estepan zımmî müvekkil babası sarrâf mersum mâlından vakf-ı mezkûre tebberu'ân evkaf-ı hümâyun müdürî efendi mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mütevellî-i merkûm Es-Seyyid İsmail bin guruş def' ve teslim ve ol dahî vakf için bi't-tevliye ahz ve kabz ve hâlik mersûm Nikola zımmî vereseşi hâbiyesinden fazla-i âb-ı mezkûru emsâli misillü ahz ve kimesneye asâle zarar ve ziyân olmamak üzere kanavât bastıyla fabrika-i mezkûreye bi'l-vekâle icrâsına vekîl mersûm Estepan zımmîye izin verildiğini Mevlâna mûmâ-ileyh mahallinde istimâ' ve ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'-î kadîme gelip âlî vukû'a inhâ takrîr eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr huraira.

Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min Muharremü'l-Harâm sene-i tıs' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'ya hemcivâr Gemlik kasabası mütemekkinlerinden Esterati veled-i Yorki zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinden meclis-i şer'î hatîrda Ertin veled-i Kifurak zimmî muvâcehesinde mersûm Ertin zimmî zimmetinde yüz yetmiş buçuk keyl İstanbul şa'îr semeninden bin yedi yüz beş guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm bin yedi yüz beş guruş müdde'î-i mersûm Estrati zimmîye edâ ve teslîmiyle mersûm Ertin zimmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Sayfa 12

A1

Tuzlalı Salih Beyzade'nin Ankara'da iskan edilmesi kararı

Düstûr-ı mükerremîn müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ mülhakâtıyla Hüdavendigâr Eyâleti vâlisi vezîrim Halil Rif'at Paşa ve Ankara Eyâleti vâlisi vezîrim Mehmed Vechi Paşa -edâmallâhu iclâlehû ve kıdvetü'n-nüvvâb el-müşerri' in Ankara nâibi Mevlâna -zide Alâ tevkî-i ref'î hümâyunum vâsıl olacak ma'lûm ola ki bu sene hâdisesinden dolayı ahz ve (...) ile Bursa'ya gönderişmiş olan eşhâsdan Tuzlalı Salih Beyzâde Hasan Bey fîmâ-ba'd bu seneye ayak basmamak üzere Ankara'da iskân ve ikâmesi bâbında lâzım gelen emr-i şerîfinin isdârı meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyemden bâ-mazbata ifâ ve olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla emr-i hümâyun şâhânem sunûh ve sudur eylemiş olmağla senki Hüdavendigâr vâlisi müşârun-ileyhimizsin mîr-i merkûm nizâm mücebince Ankara'ya nakli ve irsâle sarf-ı rü'yet eylesin ve sizki Ankara vâlisi müşâru'n-nâibi mûmâ-ileyhâsız ve savlinde mîr-i merkûm ol tarafta menfiyyen ikâme iskân ettirip ve mahâlle-i âhâra hareketine irâde-i ruhsat olmayıp ve savlini derbâr-ı şevket-i karâr-ı mülûkâneme tahrîr ve iş'ar eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Tahrir fî evâhir şehr-i Muharremü'l-Harâm sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Tarla satışında anlaşılan miktarın üzerinde ödenen bedelin iadesi

Oldur ki

Medîne-i Burusa hısnı dâhilinde Kavak Mahallesi sükkânından dârü'l-hilâfeti'l-aliyye müderrisîn kirâmdan Bahaddin Efendi Zâde Mekremetlü Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi ibni'l-merhûm Mehmed Rakım Efendi medîne-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis umûmiyede evkâf-ı hümâyun müdürü mevâli-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edib Efendi hâzır olduğu hâlde akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde zıkr-i âtî tarlaya vaz'-ı yedi mütehakkık olan Hekim Antonaki zevcesi Maryonika bint-i Avakim Nasrâniye tarafından zıkr-i âtî husûsda husûmet redd-i cevâba vekîl olduğu şahsı mersûmeye bi'l-ma'rifeti's'-şer'îyye ârifân El-Hâc Ahmed vasıf Molla ibn-i İsmail ve Hasan bin İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan El-Hâc Ali bin İbrahim ile sâbık mîzân-ı harîr sarrâfı Serkiz veled-i Baron zımmî muvâcehelerinde Bezâz Cercer Menasi veled-i Avakim zımmî tarafından vekîl-i müseccel şer'îsi Hâfız Mehmed Raşid ibn-i Mehmed Efendi hâzır olduğu hâlde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip nezâret evkâf-ı hümâyun mülûkâneye mülhak evkâfdan mersûm Sultân Hüdavendigâr -tâbe serâhû- evkâf şerîflerinden medîne-i mezbûre kazâsına tâbî' Soğanlı Karyesi hudûdu dâhilinde kâin çengelli ve ata tarlalar dimekle arîf tahdîd ve tavsîfden müstefnî tahmînen dört yüz otuz keyl tohum istî'âb eder iki kıt'a tarlaları bâ-temessük mütevellî tahte tasarrufumda iken işbu târîh-i i'lâmdan dört sene mukaddem müvekkil mersûm Menasi zımmîye iki kıt'a tahvîl mücebince zimmetimde deynim olan on dokuz bin dokuz yüz guruş her ne vakt edâ eder isem yine bana fâriğ olmak şartıyla beynimizde mukâvele ederek deyn-i mezkûremin on bin guruşuna mahsûben tarla-yı mezkûremi evkâf müdürü Efendi mûmâ-ileyh huzûrunda kat'ıyyen ferâğ ve tefvîz edip müvekkil mersûm Menas zımmî ba'de't-tefevvüz ve'l-kabûl fuzûlî tarla-yı mezkûrem on dokuz bin dokuz yüz guruş bedel-i makbûza mukâbil sarrâf mersûm Serkiz zımmîye müdür Efendi mûmâ-ileyh huzurunda fâriğ ve tefvîz edip sarrâf mersûm Serkiz zımmîden ba'de't-tefevvüz ve'l-kabûl tarla-yı mezkûreye kezalik fuzûlî yirmi üç bin guruş bedel-i mukâbil müvekkile-i mersûme Maryonika Nasrâniye'ye bâ-rey müdür-i evkâf ferâğ ve tefvîz edip müvekkile-i mersûme dahî ba'de't-tefevvüz ve'l-kabûl

fuzûlî zabt ve tasarruf edip ve ben kezrân eden ikiyüz altmış sekiz senesi tarla-yı mezkûrem bir sene zabt ve zirâ'at etmek üzere medîne-i mezbûre kazâsına tâbi' Tepecik karyesi mütemekkinlerinden işbu hâzırûn bi'l-meclis Kara Yani oğlu Panato veled-i Solo ve Çulmekçi oğlu Yani veled-i Aleksan ve Bakkâl Eci Mihal veled-i Laskari ve Paslı oğlu Kiryazi veled-i Zageri ve Sari oğlu Enderya veled-i Dimitri ve Çulmekçi oğlu Yorki veled-i Aleksan ve Kara Yani oğlu Eci Nikolaki veled-i Kara Yani zimmîlere bâ-keyl İstanbul üçyüz otuz keyl hinta ile îcâr ve teslîm edip onlar dahî ba'de'l-istîcâr ve'l-kabûl ve'l-tasarruf müşhak olduğum hinta icâre-i mezkûrem üçyüz keylesini hâzırûn mersûmûn ile beşbin dörtyüz guruş bi't-terâzî kat' ederek meblağ-ı merkûm beş bin dört yüz guruş sarrâf mersûm Serkiz zimmî emrimle müte'eccirûn hâzırûn mersûmûndan ahz ve kabz edip bana edâdan imtinâ' etmekle tarla-yı mezkûrem müvekkil mersûm Menasi zimmîye şart mezkûr ile ferâğım gayr-ı sahîh olmağla müvekkil mersûm Menasi zimmî bedel-i merkûm ondokuz bin dokuz yüz guruş yedimden ahz birle tarla-yı mezkûremden müvekkile-i mersûme Maryonika Nasrâniye kefid ve bana teslîm müvekkile-i mersûmeye izâfetle vekîl mezbûr El-Hâc Âlî'ye tenbiyye olunmak ve sarrâf mersûm Serkiz zimmînin müte'eccirûn hâzırûn mersûmûndan emriyle makbûz olan meblağ-ı merkûm beşbin dört yüz guruşdan bana edâ ve teslîm sarrâf mersûm Serkiz zimmîye kezalik tenbiyye olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl sarrâf mersûm Serkiz zimmî cevâbında tarla-yı mezkûre icâresi olmak üzere müte'eccirûn hâzırûn mersûmûndan müdde'î mûmâ-ileyhinin emriyle beşbin dörtyüz guruş ahz ve kabzını ikrâr edip ancak müdde'î-i mûmâ-ileyhinin tarla-yı mezkûreyi müvekkil mersûm Menasi zimmîye şart fâsid ile ferâğını müvekkile-i mersûme Maryonika Nasrâniye'ye izâfetle vekîl mezbûr El-Hâc Âlî ile ma'an inkâr etmeleriyle müdde'î-i mûmâ-ileyh ber-vech-i muharrer inkâra mukârin mutasarrıf olduğu şart fâsid müdde'âsını medîne-i mezbûre sükkânından olup lede'l-tezkiyye adâletleri zâhir olan Tahârcı El-Hâc Selim bin Abdullatif ve Memiş bin Abdülkadir nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvacehe ber-nehc şer'î sebât etmeğın mücebince tarla-yı mezkûrun şart-ı mezkûr ile ferâğlarının adem-i sıhhatine ba'de'l-hükm mücebince müdde'î-i mûmâ-ileyh Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi deyni olan meblağ-ı mezbûr on dokuz bin dokuzyüz guruş müvekkil mersûm Menasi zimmîye ba'de'l-edâ müvekkile-i mersûme Maronika Nasrâniye'ye izâfetle vekîl mezbûr El-Hâc Âlî'ye ve meblağ-ı merkûm beşbin dört yüz guruş müdde'î-i mûmâ-ileyh Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi'ye edâya mersûm Serkiz zimmîye tenbiyye olduğun tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi's-sâmin min Saferi'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Öldürme sonucu tazminat ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr Eyâletinde Kütahya Sancağında vâki' Uşak Kazâsına tâbi' Kırkyaran Karyesinde sâkin iken bundan akdem katîen vefât eden (...) oğlu Hüseyin bin Mustafa bin Hasan'ın veraseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Dona bint-i Mehmed ile sulbî kebîr oğulları Es-Seyyid Abdullah ve Es-Seyyid Mustafa ve sulbiye kızı Ümmü Gülsüm inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş- şer'î ibn-i merkûm Es-Seyyid Abdullah kendi nıfsından asâleten ve zevce-i mezbûre Dona ve bint-i Ümmü Gülsüm hâtûnlar ile ibn-i merkûm Es-Seyyid Mustafa taraflarından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûrtâmı bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân medîne-i Kütahya'da Zabtiye nezâretinden Hüseyin bin Âlî ve mârrü'z-zikr Uşak Kazâsına tâbi' Umurce Karyesi Nurullah bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hasm-ı câhideden ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla vekâlet-i mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde sancağında Boğazlıyan Kazâsına tâbi' Duvacı Karyeli olup mârrü'z-zikr Uşak Kazâsına muzâfe Banaz nâhiyesine tâbi' Düveci Karyesi çiftliğinde hizmetkarlık ile sâkin İsa bin İbrahim nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip geçen ikiyüz altmış sekiz senesi Cemaziye'l-Evvel'inin on beşinci günü babam müteveffâ-i merkûm Hüseyin nâhiye-i mezbûre tâbi' Oturak karyesinde mün'akid olan pazara penbe bezi ticaretiyle hîn azimetiyle (...) olan (...) sattında kâin tarîk-i âmmdan ba'de'l-asr murûru esnâda merkûm İsa önüne geçip babam müteveffâ-i merkûmdan bir top bez talep edip ol dahî i'tâdan imtinâ' ederek beynlerinde vâki' münâza'aya mebnî merkûm İsa tüfenk kurşunuyla babam müteveffâ-i mezbûr Hüseyin'in zahrında bel kemiği üzerinden kâtl kasdıyla amden bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh edip ve babam müteveffâ-i merkûm Hüseyin bir gün mürûrundan müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr fevt olmağla bana işbu sâl hâl Muharremü'l-Harâm'ının on altıncı günü kâtl mezkûrenin müceb-i şer'îsini mârrü'z-zikr medîne-i Kütahya'da meclis-i şer'î'de merkûm İsa'dan talep ve da'vâ eyledikte ol dahî ber-vech müdde'â kazâ-i hatt-ı mezkûrenin kendüden sudûr eylediğini dâ'iyân ikrâr

dahî etmeğin kâtl mezkûr mûceb-i şer'îsini merkûm İsa'dan bi'l-verâse ve bi'l-vekâle hâlâ talep ve da'vâ eyledikde merkûm İsa cevâbında ber-vech-i müdde'â kâtl mezkûrun kendüden sudûrunu medîne-i Kütahya'da meclis-i şer'an ikrâr eylediğini i'tirâf edip ancak kazâ-i hatt-ı mezkûre benden sâdır olmayıp târîh-i mezkûrede nâhiye-i mezbûre müdürü gâib ani'l-beled Mustafa Ağa bezi mârrü'z-zikr medîne-i Kütahya'ya hîn irsâlinde kazâ-i hatt-ı mezkûre benden sâdır oldu deyip medîne-i mezbûrede ikrâr eyledi deyü bizi tehdidine mebnî vech-i meşrûh üzere kâzibân ikrâr etmiştim deyü kazâ-i hatt-ı mezkûrenin kendüden sudûrî inkâr etmekle beynimize musallihûn tavassut edip bana bi'l-verâse ve bi'l-vekâle da'vâ-yı mezkûremden meccânen fâriğ olup mûrisim babam müteveffâ-i merkûm Hüseyin'in dem ü diyetine müte'allik âmme-i da'vâdan merkûm İsa'nın zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile bi'l-verâse ve bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât edip ve mezbûre İsa dahî ibrâ-i mezkûremizi kabûl eyledi deyü müdde'î-i asîl ve vekîl mezbûr Es-Seyyid Abdullah'ın sâdır olan takrîrini ve merkûm İsa vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği pâye-i serîr a'lâya arz ve i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Hayvan satışından kalan borç üzerine anlaşma sağlandığı

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl Karayakalı ganem ticâretinden Çorakçı oğlu Es-Seyyid Ahmed bin İsmail ve Meled oğlu Es-Seyyid Halil bin Hüseyin ve Taycı oğlu Es-Seyyid Abdullah bin Âlî nâm kimesneler mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'îyye'de mahrûse-i mezbûrede Orhangazi mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf şer'î ile mu'arrefe Zeliha bint-i Ebubekir nâm hâtûn muvâcehesinde zevci kasab El-Hâc Uzun İbrahim bin Halil hâzır olduğu halde her biri ikrâr-ı tâm takrîr-i kelâm edip hâzır merkûm El-Hâc İbrahim zimmetinde merkûm Es-Seyyid Ahmet benim ma'lûmu'r-re's ağnâm semeninden bâkî altı bin sekiz yüz elli guruş ve merkûm Es-Seyyid Halil benim bin yedi yüz altmış guruş ve merkûm Es-Seyyid Abdullah iki bin sekiz yüz otuz dört guruş cem'an onbir bin dört yüz elli guruş hâlâ alacak haklarımızın edâsına mezbûre Zeliha Hâtûn bi'l-emr ve bi'l-kabûl kefil ve zâmin olmağla hâzır merkûm El-Hâc İbrahim Ağa zimmetinde başka başka cem'an alacaklarımız olan meblağ-ı merkûm on bir bin dörtyüz elli guruş mezbûre Zeliha Hâtûn'dan cihet-i kefâletten talep ve da'vâ eylediğimizde mezbûre Zeliha Hâtûn zevci hâzır merkûm El-Hâc İbrahim

Ağa zimmetinde ber-vech-i muharrer başka başka cem'an on bir bin dörtyüz elli guruş alacaklarımız olduğunu ikrâr edip lâkin kefâletini inkâra mukârin da'vâ-yı mezkûremizi isbât esnâsında beynimize muslihîn tavassutuyla merkûm Es-Seyyid Ahmed müdde'âm olan altı bin sekizyüz elli altı guruşdan iki bin dokuz yüz doksan üç buçuk guruş ve merkûm Es-Seyyid Halil müdde'âm olan bin yediyüz altmış guruş altmış sekiz buçuk guruş ve merkûm Es-Seyyid Abdullah müdde'âm olan iki bin sekiz yüz otuz dört guruşdan bin ikiyüz otuz sekiz guruş cem'an beşbin guruş üzerine inşâ-i akd-ı sulh eylediklerinden biz da'vâ-yı sulh-ı mezkûre kabûl edip müdde'î-i sulh-ı mezkûr beş bin guruşdan mâ'âdâ ziyâdesi olan altıbin dörtyüz iki guruşun mutâlebesine ve sâir cemî' hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan asîl merkûm El-Hâc İbrahim Ağa ile zevcesi kefil mezbûre Zeliha Hâtûn'un zimmetlerini kabûllerini hâvî ibrâ ve ıskât eylediğimizden sonra mezbûre Zeliha Hâtûn bedel-i sulh-i mezkûr beşbin guruş hâlâ def'aten bize edâya iktidârı olmadığından te'cîl taksîte tâlibe olduğundan biz dahî işbu târîh-i i'lâmdan bir sene mürûrunda bir humsuna ve beher sene tamâmında birer humsunu edâ edip beş sene tamâmında tamamen edâ etmek üzere rızâmızla te'cîl ve taksît eyledik deyü müdde'iyûn merkûmûnun bi'l-cümle kelimât-ı mezkûrelerini mezbûre Zeliha Hatun'dan vicahen ve şifâhen tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Hayvan satışından doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Yörükân tâifesinden İnönü Kazâsında hayme nişîn mâ'rifetü'z-zât Hâce Şerîfe bint-i El-Hâc Musa Bey nâm hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î şerîf-i enverde kasab Âlî Bey ibn-i El-Hâc Mustafa nâm kimesne mahzarında merkûm Âlî Bey zimmetinde ganem ve erkek keçi semenlerinden bâkî üçbin dörtyüz elli guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâr meblağ-ı merkûm üçbin dörtyüz elli guruş müdde'î-i mezbûre Hâce Şerîfe Hâtûn'a edâsıyla merkûm Âlî Bey ilzâm olduğuna tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A1

Terkedilen tütün dükkanındaki malların Beeytülmal'da saklanması

Mahrûse-i Burusa'da Şeyh Şibli Mahallesi sükkânından olup bundan akdem mahrûse-i mezbûrede ferâğ ve gaybet munkat'a ile gâib ve hayât ve memâti nâ-ma'lûm olan Duhâncı Şamlı El-Hâc Mehmed Said bin Abdullah nâm kimesnenin müste'ciren sâkin olduğu mahrûse-i mezbûrede Kayhân sevkinde kâin Helvacı Akşehirli El-Hâc Hüseyin Memiş'in mâlik ve mutasarrıf olduğu bir bâb Duhâncı dükkânı derûnunda mukaffelen terk etmiş olduğu duhân ve tenbâki murûr-ı zamân ile çürüyüp telef ve zâyi' ve zamtında noksan küllî târî olacağı İhbarı ehl-i vukûf ile zâhir ve âşikâr olup bu mukavvele-i telef ve zâyi' olacak mâl-ı mefkûdun beytü'l-mâl me'mureleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'î ile fûrûht ve esmânı gâib mezbûrun hâl-i tebeyyin edinceye değin beytü'l-mâl sandığında zabt ve hıfz olunmak bâ-fermân-ı âlî nizâmından olunmağın eyâlet-i Hüdavendigâr defterdâr-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden sa'âdetlü Sadreddin Bey Efendî taraflarından mürsel kâtibûn Ahmed Efendî ibn-i Âlî ma'rifet ve ma'rifet-i şer'îyle gâib mezbûrun müste'ciren sâkin olduğu dükkân mezkûrda mevcûde olup bi'l-müzâyede fûrûht olunan duhân ve tenbâkîsi esmânı defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Harîr fi'l-yevmi'l-râbi' ve'l-ısrîn min Muharremü'l-Harâm sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

	Aded	Kuruş	Toplam
Üç aded Zenbil derûnunda kıyılmış duhân	11	5,5	60,5
Destigâh üzerinde kıyılmış duhân	11	6	66
Bir zenbil derûnunda kıyılmış duhân ma' zenbil			9
Bir tabre derûnunda tenbâkî	25	110p	71
Def'a bir tabre derûnunda tenbâkî	17	115p	48
Def'a tenbâkî	11	4	44
Kıyılmış tenbâkî	4,5	3,5	15
İki tabre derûnlarında çürük tenbâkî			13,5
Duhân kâsesi	7		55

1 duhân kalburu, 2 duhân bıçağı, 1 süpürge, 1 maşa			17
Kebîr terazi ve ma' derâhim			37
1 sagir terazi, 2 teneke huni			17,5
Duhân tahtası	3		3
Duhân destigâhı			30
Ayna	7	5p	2
1 köhne seccade, 1 kilim parçası			8
4 köhne zenbil, 1 sagir sandık, 1 sagir minder			2
Yalnız			501
Harc defter			27,5
Delâliye			10
Kaydiye			0,5
Varaka-i sahiha kıymeti			0,5
Ücret Kantariye			5p
Ve mesârif sâire			5
Yalnız			27 5p
Sahhü'l-bâkî			449

Vekîl merkûm Ahmed Efendi gâib mezbûrun ber-vech-i sahhü'l-bâkî dört yüz kırk dokuz guruş on dört pâreyi beytü'l-mâl sandığına li-ecli'l-hıfz te'diye ve teslîm etmek üzere tamâmen ahz ve kabz eylediği huzûr-ı şer'a ikrâr eylediği işbu mahale şerh verildi.

A2

Suyun fazlasının bahçesine gelmesi için para vakfına para ödediği

Oldur ki

İşbu bi'l arzuhâl keşide silk-i sutûr buyurulan buyurlar Asfânelerine imtisâlen husûs-ı âtî'l-beyânın mahâllinde bi'l-mu'âyene istimâ' ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverden me'zûnen İrsâl olunan eşrâf-ı kuzâti'l-kirâmdan bâb baş kâtib Mevlânâ Meveddetli Es-Seyyid Âlî Rifat Efendi dâ'ileri taraf-ı âsafânelerinden me'mûr kavâs Halil Ağa bendeleri

a'zâ meclisden Evkâf hümâyûn müdürî mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Eyüb Efendi dâ'ileri ve kâimmakâm mi'mâr-ı hâssa hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Âlî Ağa ve su yolcu Es-Seyyid Mehmed Said ile medîne-i Burusa hasnı dâhilinde İsabey Fenari Mahallesinde kâin Kayseriyeli zâde kerîmesi Şerife Zekiye Hânım ibneti'l-merhûm Mehmed Said Ağa konağı hâriciyesinde kâin sebze hadîkası (...) câri Şeyh Paşa suyu demekle ârif mâ-i lezîz üzerine varıp cerîde-i şer'îde muharrerü'l-esâmi bî-garaz-ı Müslimîn hâzır oldukları hâlde akd meclis şer'î âlî ettikde ma'rifetü'z-zât mûmâ-ileyhâ Şerife Zekiye Hanım meclise ma'kûd medine-i mezbûrede Yahşî Bey Mahallesinde kâin menzilinin mâlik ve mutasarrıfı Filaderli Yenfo veled-i Yorki zımmî tarafından zıkr-i âtî husûsda vekîl olduğu rençber Es-Seyyid Ahmed bin Mehmed ve (...) Mustafa bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan eniştesi tüccâr Sava veled-i Anaştaş zımmî mahzarında âb-ı lezîz mezkûrun mecrâ-ı ta'mîrine mevkûfe nukûdunun mütevellîsi na'lbend El-Hâc Abdülkadir Ağa ibn-i El-Hâc Mahmud hâzır olduğu halde takrîr-i kelâm edip bînârbâşı suyundan bi'l-ikrâr kârgir oluk ile kal'ateyn belinde kız kulesi tahnında vâki' beş karındaşlar ta'bîr olunur (...) dondurma maksem havuzuna cereyân eden âb-ı lezîzden müferrez Şeyh Paşa suyu tabîr olunur âb-ı lezîz maksem mezkûrdan derûn Hisâr'da kâin on altı ma'lûmu'l-esâmi menzilleri hâbiyelerine cereyân ederek Şeyh Paşa Mahallesi'nde kâin Mekteb-i Şerîf hâbiyesinde ba'de'l-cereyân âb-ı lezîz mezkûrun fazlasını kanavât-ı müsennât meni'l-kadîm benim mâlike ve mutasarrıfe olduğum mârrü'z-zıkr konağım hâbiyesinde kâin sebze hadîkam havuzuna cereyân ederek fazla-i âb-ı lezîz mezkûrun ile ben hadîkam saky ve ol vechle intifa' edegelim ancak vekîl merkûm Sava zımmî havza-i mezkûreme câri âb-ı lezîz mezkûrun mârrü'z-zıkr beş karındaşlar ta'bîr olunur maksem havuzundan havuz mezkûreme gelinceye değin rahnedâr olan mecrâsını müvekkil mersûm Yenko zımmî mâlından teberru'an harc ü sarf ederek ta'mîr ve termîm ederek havuz mezkûreme câri âb-ı lezîz mezkûrenin nısfını Konak mezkûrem hâriciyesine tahte'l-arz (...) Maksem vaz'ıyla ahz ve tarîk-i âmdan tahte'l-arz kanavât bastıyla yine Derûn-ı Hisâr'da kâin Kazgânzâde Mescidi demekle ârif harâb mescid-i şerîf pişegâhında müvekkil mersûm mâlından teberru'an hâbiye inşâsıyla icrâ ederek ayâğını yine tarîk-i âmdan tahte'l-arz kanavât bastıyla mârrü'z-zıkr müvekkil mersûmu Yahşî Bey Mahallesi'nde kâin mâlik ve mutasarrıf olduğu menzîl hâbiyesine icrâ edip ve âb-ı lezîz mezkûrun müvekkil mersûm menzili hâbiyesinde fazlası olup beyhûde cereyân edecek âb-ı lezîzinin bâ-mu'accel tefevvüz tâliye zuhûruna âb-ı mezkûrun nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi bulunanlar taraflarından vakf için

mu‘accele-i mezkûre ahz ve mâl-ı vakf mezkûre zam olunarak taraf vakfdan izin verilmek şartıyla âb-ı lezîz mezkûrun nısfını Konak mezkûrem hâriciyesine (...) teberru‘an vaz‘ edeceği Maksim ahz etmek üzere müvekkil mersûm için vekîl merkûm Sava zimmî yediyüz elli guruş bedel-i medfû‘ makbûz mukâbelesine ferâğ ve tefvîz eyledikde ol dahî ber-vech-i muharrer bi‘l-vekâle takrîr ve kabûl ve âb-ı lezîz mezkûrun mârrü‘z-zikr beş karındâşlar ta‘bîr olunur maksim havuzundan havuz-ı mezkûreme gelinceye değin mecrâsının rahnedâr olan mahallelerini müvekkil mersûm Yenko zimmî mâlından teberru‘an tecdîd ve ta‘mîr ve mârrü‘z-zikr Konağın hâriciyesine tahte‘l-arz (...) Maksim vaz‘ıyla âb-ı lezîz mezkûrun nısfını kemâ fi‘l-sâbık hadîka-ı mezkûrem saky etmek üzere havuz-ı mezkûreme icrâ ve nısf-ı âharını ber-vech-i muharrer ahz ve târik-i âmdan tahte‘l-arz kanavât bastıyla mârrü‘z-zikr Kazgânzâde Mescidi pişegâhında kezalik teberru‘an hâbiye inşâsıyla ba‘de‘l-icrâ ayâğını müvekkil mersûm Yenko zimmînin menzil-i mezkûresi hâbiyesine İcrâ ve ayâğını tâliye zuhûrına dahî vakf-ı mezkûre için bâ-mu‘accele-i makbûz nukûd-ı mevkûfe-i mezkûre mütevellîsi bulunanlar bi‘t-tevliye ferâğ etmek üzere müvekkil mersûm İzâfetle vekîl mersûm Sava zimmî bi‘l-vekâle müte‘ahhid ve râzî olup ve âb-ı lezîz mezkûr meni‘l-kadîm mûmâ-ileyhâ Şerife Zekiye Hanım‘ın mârrü‘z-zikr sebze hadîkası havuzuna mahsûs ve câri olup ve nısfını ber-vech-i muharrer müvekkil mersûm için vekîl mersûm Sava zimmîye ferâğ ve tefvîzinde aslâ kimesneye zarar ve ziyân tertîb etmeyip ve âb-ı lezîz mezkûrun mecrâsı müvekkil mersûm Yenko zimmî mâlıyla teberru‘an tecdîd ve ta‘mîriyle nukûd-ı mevkûfe-i mezkûre hakkında dahî enfa‘ ve evveli olduğu derûn-ı Hisâr‘da kâin Şeyh Paşa Mahallesi sükkânından Hâfiz Mehmed Ağa ibni İbrahim ve Şeyh Paşa Mahallesi sükkânından Rençber Es-Seyyid El-Hâc Ahmed bin Mehmed ve Nakkaş Âlî Mahallesi sükkânında Süleyman bin Ahmed ve Veled-i Helvâyî Mahallesi sükkânından Kasım Zâde Es-Seyyid Mehmed Emin Ağa ibn-i Kâsım ve Çırağ Bey Mahallesi sükkânından Mûytâb Es-Seyyid Mustafa Molla ibn-i El-Hâc İsmail ve Bey oğlu Mehmed Said bin Abdullah ve İsabey Fenari Mahallesi sükkânından Duhâncı Es-Seyyid Mustafa Ağa ibn-i Abdullah ve Kal‘a Umur Bey Mahallesi sükkânından Mûytâb Salih bin Halil nâm kimesneler ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık olduğunu Mevlânâ mûmâ-ileyh mahallinde istimâ‘ ve ketb ve tahrîr ve ma‘ân meb‘ûs emnâ-i şer‘île meclis-i şer‘a gelip âlî vukû‘a inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

B2

Tarlayı eksik fiyath sattığı iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Seki karyesi sükkânından Muslihiddin Bey ibn-i Ahmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusu'nda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden ve Avrupa tüccârından Karamanlı oğlu Eci Esterati veled-i Aleksî Bezirgân muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mâlik ve mutasarrıf olduğu arsası merhûm Sultan Musa Vakf-ı şerîfine mukâta'a-i ma'lûmelü karye-i mezbûre hudûd-ı dâhilinde Mankafa nâm mahallede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tahmînen altı dönüm mikdârı eşcâr-ı mülk bir kıt'a zeytinlik tût hadîkam kezrân eden ikiyüz altmış sekiz senesi mâh muharrem'ül-harâm evkâf bi-tarîki'l-istiğlâli'l-âdî tâcir mersûm Eci Esterati'ye cihet-i karzdan zimmetimde deynim olan on iki bin altmış guruş mukâbelesine bey' ve teslim edip tâcir mersûm dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-teslîm ve'l-kabûl hadîka-i mezkûreyi târîh-i mezkûreden bir sene tamamına değin iki bin on guruş ücret ile bana icâr ve teslim ve ben dahi ba'de'l-isticâr ve'l-teslîm ve'l-kabûl tâcir mersûm Eci Esterati iki yüz altmış dört senesi Rebi'ülevvel'inin on üçüncü günü mahrûse-i mezbûrede huzûr-i şer'ide mârrü'z-zikr cihet-i karzdan on iki bin altmış guruş ve hadîka-i mezkûre icrâretinden ikibin on guruşun cem'an zimmetimde alacağı olan ondört bin yetmiş guruş ben dahî talebiyle beni habs ettirerek tazyîk eylediğini mebnî bana hadîka-i mezkûreyi bi-cümleten mâ-yeştimilehü ve yahviye tarafından icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden âri bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ve evkâf-ı hümâyun müdürî re'y ve ma'rifetiyle tâcir mersûm Eci Esterati'ye yirmi iki bin yüz on guruş bey' ü temlîk ve teslim eyledikde ol dahi ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temlîk ve'l-teslîm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi iki bin yüz on beş guruşunun on dört bin yetmiş guruşunu tâcir mersûm zimmetimde cem'an deynim olan sâlifü'z-zikr ol mikdâr guruşu takâs ve mahsûb eyledikde ol dahî ba'de't-takâs ve'l-kabûl bâkîsi olan sekiz bin kırk beş guruşun dört bin guruşu karye-i mezbûre Câmi'-i şerîfinin tâmirâtına mevkûfe-i nukûd'dan zimmetimde deynim olan ol mikdâr guruşu îfâ için nukûd-ı mevkûfe-i mezkûrenin mütevellîsi olan Eyüb Ağa ibn-i Ahmed nâm kimesneye tâcir mersûmdan bi'l-muvâcehesi havâle-i sahîha-i şer'îyye ile ba'de'l-havâle ve'l-kabûl sahhü'l-bâkî alacağım olan dört bin

kırk beş guruşu dahi tâcir mersûm yedinden nakden ve havâleten tamâmen ahz ve kabz edip hadîka-i mezkûrenin gabl ve ta'zîrine ve semenine ve beynimizde cereyân eden bi'l-cümle ahz ve î'tâ hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık amme-i da'vâ ve mütâlebât ve kâffe-i eymân ve muhâsemâtdan bana târîh-i mezkûreden huzûr-ı şer'ide tâcir mersûmun zimmetinde ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eyledikde ol dahî ibrâ-i mezkûremi kabûl edip ancak hadîka-i mezkûrenin târîh-i mezkûrede yirmi yedi bin beş yüz guruş kıymetli olup tâcir mersûm Eci Esterati mârrü'z-zikr deynim olan meblağın mezkûremize benden mutâlebe ile beni tazyîk eylediğine binâen hadîka-i mezkûreyi beş bin üç yüz seksen beş guruş noksân kıymetli tâcir mersûma bey' ü temlik ve teslîm etmemle binâen aliyye nakden ve havâleten makbûzum olan yirmi iki bin yüz on beş guruş benden ahzıyla hadîka-i mezkûrem bana edâ ve teslîm müdde'î-i merkûm Muslihiddin Bey da'vâ-yı mezkûresiyle tâcir mersûm Eci Esterati'ye bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âliyyelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-âşr min Saferi'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Gemi satışından doğan borç üzerine anlaşma sağlandığı

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Terlebe Karyesi mütemekkinlerinden Eci Esteraki veled-i Hristo Setemos zımmî tarafından zikr-î âtî talep ve da'vâ ve ahz ve kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâyâ vekîl olduğu karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Praşkova veled-i Peteraki diğer Eci Penayot veled-i Dimitri şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan İplikçi Penako veled-i Eci Endon zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Nikola veled-i Papa Dimitri zımmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan on üç sene mukaddem mersûm Nikola zımmînin karındaşı olup bundan akdem hâlik olan karındaşı Anaşaş zımmîye sağlığında bey' ü teslîm eylediğim (...) ta'bîr olunur bir re's sefine semeninden iki bin dört yüz guruş cihet-i karzdan beş bin altı yüz yetmiş üç guruş ki cem'an hâlik mersûm zimmetinden müvekkil mersûmun alacak hakkı olan sekiz bin yetmiş üç guruşun edâsına mersûm Nikola zımmî bi'l-emr ve'l-kabûl

kefil ve zâmin olmağla kefâlet mahkemesine binâen meblağ-ı mecmû‘ merkûm sekiz bin yetmiş üç guruş talep ederim mersûm Nikola zimmîden inkârına mukârin bi’l-vekâle mütasaddî olduğum da‘vâ-yı mezkûrem isbât esnâsında bâ-tavassut muslihîn meblağ-ı merkûm sekiz bin yetmiş üç guruşu müdde‘âmdan bi’t-terâzî mersûm Nikola zimmî ile ani inkâr dört bin guruşa sulh

SAYFA14

olduğumda ol dahî sulh-ı mezkûre ba‘de’l-kabûl bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm dört bin guruş târîh-i i‘lâmdan altmış yedi gün tamâmında te’diye üzere mersûm Nikola zimmîye te’cîl eylediğimde mersûm Nikola zimmî dahî ecel-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr dört bin guruş ecel-i mezkûr hulûlüne müvekkilim mersûm Eci Esterati zimmîye edâya taahhüd eyledi deyü makar vekîl mersûm Penayot zimmînin takrîr-i meşrûhunu mersûm Nikola zimmî vicahen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

A2

Bahçeyi sattığı fiyatın fazlasını geri ödemesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa’ya hemcivâr medîne-i Mudânya mütemekkinlerinden ve berâtlü Avrupa tüccârından yamalı Eci Esterati veled-i Hürmez Bezirgân mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma’kûd meclis umûmiyede evkâf hümâyûn müdürî mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Eyüb Efendi dâ‘îleri hâzır olduğu hâlde akd olunan meclis-i şer‘-î hatîrda medîne-i mezbûrede Eski Câmî‘ Mahallesinde sükkân ve zât-ı ta‘rîf şer‘î ile mu‘arrefe Aişe bint-i Halil mahzarında zevci Es-Seyyid Halil bin Mustafa hâzır olduğu hâlde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip medîne-i mezbûre Kazâsına tâbi‘ merhûm Sultan Alaaddin vakf-ı şerîfinden Yörüklü Karyesi hudûdu dâhilinde Araba Yolu nâm mahalde kâin lede’l-ahâlî ma’lûmu’l-hudûd arsası vakf müşârun-ileyh mukâta‘a-i kadîme-i ma‘lûlu tahmînen altı dönüm yüz altmış sak zeytun eşcârından hâvî bir kıt‘a tut hadîkası mezbûre Aişe Hâtûn’un yedinde mülk iken işbu târîh-i i‘lâmdan bir buçuk sene mukaddem mezbûre Aişe Hatun hadîka-i mezkûreyi üçbin elli guruşa bana bey‘ ü temlik ve teslîm ve ben dahî ber-vech-i muharrer ba‘de’l-iştirâ ve’l-

temlik ve'l-teslîm ve'l-kabûl hadîka-i mezkûre târîh-i mezkûrdan işbu târîh-i rakîmeye gelinceye değin yedimde mülk-i müşterâm iken mezbûre Aîşe Hatun hadîka-i mezkûrenin târîh-i mezkûrede altı bin guruş kıymeti vâir iken hadîka-i mezkûre üçbin guruşdan ziyâde etmez deyü beni tefrîr eylediğine mebnî ben hadîka-i mezkûreye ikibin dokuz yüz elli guruş noksân fâhiş kıymetle sana bey' ü teslîm etmemle redd-i semen-i istirdâd mübeyyi' ederim deyü benden inkârıma mukârin talep ve da'vâ esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn hadîka-i mezkûreyi mezbûre Aîşe Hâtûn'a bi't-terâzi dört bin beş yüz guruş müdür hâzır efendi mûmâ-ileyh re'yiyle bey' ü temlik ve mahlinde kabz taslît eyledikde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ müte'ahhid oldu deyü mersûm Eci Esterati Bezirgân'ın takrîr meşrûhunu mezbûre Aîşe Hatun vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâlis min Saferi'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Tecavüz sonucu tazir cezası verilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Mudanya Kazâsına tâbi' Miza Oyası karyesi sükkânlarından zât-ı ta'rîf şer'î ile mu'arrefe Sıdika bint-i El-Hâc Osman mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf enverde kazâ-i mezbûre tâbi' Kaymak Oyası karyesi sükkânlarından Süleyman bin Âlî ve sulbî kebîr oğlu Mehmed Said ve mezkûr Kaymak Oyası Karyesi sükkânından Abdürrahim bin El-Hâc Mehmed Said ve Terlebe Karyesi sükkânından berber Ömer bin Ahmed nâm kimesneler mahzarlarında mezbûr Süleyman'ın diğerr sulbî kebîr oğlu İbrahim hâzır olduğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan beş gün mukaddem merkûm Süleyman oğlu merkûm Mehmed Said ve diğerr oğlu hâzır mezbûr İbrahim ve merkûmân Abdürrahim nâm kimesneler ile bi'l-mu'ayye vakt-ı zuhurda mârrü'z-zikr Mirza Oyası Karyesinde kâin sâkin olduğum babam işbu hâzır bi'l-meclis El-Hâc Osman'ın menzili bâ-savb merkûm Süleyman li-ebi ceddese gâibet ani'l-beled Hatice ve vâlidesi Aîşe Hâtûnların üzerine gelince çıkararak hücum ve yumruk ile diyelerine bi-gayrı hakkın darb ederek izâfe ve beni cidden ahz ve yalın ayak

ve başı açık olmak üzere oğlu merküm Mehmed Said ve diğer oğlu hâzır mezbûre İbrahim ve mezbûrân Abdürrahim berber Ömer'in i'âneleriyle fuzûlî sürüyerek beni mârrü'z-zıkr Kaymak Oyası Karyesinde menzile götürüp ve ol ânda oğlu hâzır merküm İbrahim'e üzerime (...) edip ol dahî bana hilâf şer'î şerîf bana zinâ ve bekaretimi izâle etmekle sual olunup fezâhat mezkûrenin müceb-i şer'îsi merküm Süleyman ve oğlu mezbûr Mehmed Said ve diğer oğlu hâzır merküm İbrahim ve mezbûran Abdürrahim ve berber Ömer'den her biri hakkında icrâ olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl merküm Süleyman ve oğlu mezbûr Mehmed Said ve hâzır mezbûr İbrahim ve merkümân Abdürrahim ve berber Ömer'den her biri cevâblarında müdde'î-i mezbûre Sıdika'yı hâne-i mezkûreyi bi'l-mu'ayye (...) fuzûlî cebren ahz ve mârrü'z-zıkr Kaymak Oyası karyesinde götürdüğümüzde mezbûre nefsine hâzır merküm İbrahime beş yüz gurus mehr-i müeccel tesmiyesiyle akd ve tezvîc ve hâzır merküm İbrahim dahî tezvîc ve tenkih etmişdi deyü ber-vech-i müdde'â müdde'î-i mezbûre Sıdika'yı babası hâzır mezbûr menzil-i mezkûresinden cebren ahz ve yalın ayak ve başı açık hâzır mezbûr İbrahim ile ma'an sürüyerek mârrü'z-zıkr Kaymak Oyası karyesine götürerek ol vechle müdde'î-i mezbûreye bi'l-ittifâk ezâ ve nâmusunu hetk eylediklerini hâzır mezbûr İbrahim ile ma'an tâyi'an ikrâr etmeleriyle mücebiyle merbûn Süleyman ve oğlu mezbûr Mehmed Said ve diğer oğlu hâzır mezbûr İbrahim ve merkümân Abdürrahim ve Ömer'den her birisine ta'zîr lâzım geldiği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Edebe aykırı eylemlerde bulunan kadının başka mahalleye gönderilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Hacı Abbas mahallesi ahâlîlerinden İmam Hüseyin Efendi ibn-i Halil ve Muhtâr-ı evvel İbrahim bin El-Hâc Hüseyin ve (...) El-Hâc Abdullah Ağa ibn-i Mehmed ve Mehmed Tahir Ağa ibn-i El-Hâc Salih ve Rüstem Ağa ibn-i İsmail ve Kiteli Hüseyin bin Ömer ve Eskici İsmail bin Mehmed ve İbrahim bin Ali nâm kimesneler vesâ'irleri meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahâlle-i mezbûre sâkinlerinden ma'rifetü'z-zât Şerife Fatıma bint-i Receb nâm hâtûn mahzarında her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm

edip mezbûre Fatıma hâtûn kendi ırz u edebiyale mukayyed olmayıp menzili içine makûlesi celb ile hilâf şer'î şerîf hareket eylediğinden başka her birlerimize ta'zîr mûceb-i atâle (...) ettim kendüye bi'd-defa'ât pend ü nush eylediğimiz de aslâ mütenassıha ve tenbîha olmayub if'âl (...) ısrâr etmekle bu vechle kendüden emn ü rahatımız külliyyen meslûb olmağın mezbûre Şerife Fatıma Hâtûn'un ahâlî mahâlle-i mezbûreden harc mahall-i âhare nakl ve iskânına tenbiyye olunmak matlûbumuzdur deyü muvâcehesinde teşekkî ve sû-i hâlini ihbâr edip ve hala ahâlî-i mezbûrenin takrîr-i meşrûhları üzere olduğu ihbâr ehl-i vukûf ile mütehakkık olmağla te'mînen lede'l-ahâlî mezbûre Şerife Fatıma Hâtûn'un salâh-ı hâl ve savline değın mahâlle-i mezbûreden hurûc ve mahall-i âhara nakl ü iskân tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Öldürme sonucu tazminat ödenmesi

Oldurki

Hüdavendigâr sancağında vâki' Domaniç Kazâsına tâbi' Horanlar karyeli olup İnegöl Burusa Kazâsına tâbi' Çitli karyesinde sâkin iken bundan akdem katilen vefât eden Mehmed Emin bin Halil bin Musa'nın verâseti babası merkûm Halil (...) Osman inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer'î ebi merkûm Halil mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsus odada ma'kûd-ı meclis umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde mârrü'z-zikr Çitli Karyesi sükkânından Hüseyin bin Halil nâm kimesne mahzarında bi'l-verâse ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip oğlum müteveffâ-i merkûm Mehmed Emin altı mâhdan berü merkûm Hüseyin'in babası işbu hâzır bi'l-meclis diğeri Halil bin Halil'in menziline çiftçilik hizmetinde müstahdem iken işbu târîh-i i'lâmdan yirmi beş gün mukaddem oğlum müteveffâ-i merkûm Mehmed Emin ve merkûm Hüseyin birer araba ile bi'r-refâka hatab kıt'açün mârrü'z-zikr Çitli Karyesi kurbunda Karacakaya Dağında Bıçak Boğaz nâm mahle girip oğlum müteveffâ-i merkûm dere kenarından sağ kolu üzerinden mecrûh olduğu hâlde fevt olmağla mücerred mezbûr Hüseyin oğlum müteveffâ-i mezbûrun refik olmağla oğlum müteveffâ-i merkûmun cârihi ve kâtîli merkûm Hüseyin olduğu maznûndur deyü ben da'vâya tasaddî eylediğimde istikşâb hâl için husûs-ı mezkûr mezbûr

Hüseyin'den lede's-suâl cevâbında târîh-i mezkûrede müteveffâ-i mezbûr ile bi'r-refâka mahal-i mezkûre götürdüğümüzde bana hatab kıt'ayla meşgûl olup ve mezbûr dahî diğer mahalden hatab kıt'açün yanımda götürüp ve ben hatab kıt'a ve arabaya tahmîlen karyemize avdet edip ve müteveffâ-i mezbûrenin yedinde olan (...) başı (...) olarak karye-i mezkûreye vürûd ve müteveffâ-i mezbûr avdet vürûd etmemekle müte'ecciren müteveffâ-i mezbûr taharrî olundukda başından mecrûh olduğu hâlde dere içinde vefât etmiş olduğu mu'âyyen ve müşâhide olmağla müteveffâ-i mezbûr tehlikelü mahalden hatab kıt'a esnâsında kendü kendüye kazâ'an düşüb başına haşb yâhût hacr isâbetle cerh olunarak vefât etmişdi ki mâ'mûl ve maznûndur deyü takrîr ve ifâde edip ve benim hakikat hâl-i ma'lûm ve meczûmum olmamağla ber-vech-i muharrer da'vâm mesmû'a olduğunu bana ba'de't-tefhîm benim fakr u hâlîme merhameten merkûm Hüseyin ve babası hâzır merkûm diğer Halil teberru'ân mallarından bana beşyüz guruş i'tâ ve teslim edip ben dahî yedlerinden ahz ü kabz ve umuruma sarfla istihlâk etmemle fîmâ-ba'd oğlum müteveffâ-i merkûm Mehmed Emin'in dem ü diyetine müte'allik amme-i da'vâdan merkûm Hüseyin'in zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde mezbûr Hüseyin ve babası hâzır mezbûr diğer Halil'den her biri dahî teberru'ân mâllarından medfû'ları olan meblağ-ı merkûm beşyüz guruşun istirdâdına müte'allik da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip ve tarafından her birimiz âharın ibrâsını kabûl eyledik deyü merkûm Halil'in sâdır olan kelîmât-ı meşrûhasını mezbûr Hüseyin ile babası hâzır mezbûr diğer Halil'den her bir vicâhen ve şifâhen tasdik eyledikleri tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîyyelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi's-sâmin min Saferi'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Oğlu yerine askere gitmesi için verdiği paranın geri ödenmesi üzerine anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Gemlik Kazâsına tâbi' ve Dışkaya Karyesi sükkânından Köse Memiş bin El-Hâc Mustafa mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi' Avdancık Karyesi sükkânından El-Hâc Memiş

bin Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan bir sene mukaddem der-âlîyyede silk-i askerîyye olan sulbî kebîr oğlu gâib ani'l-beled Mahmud'un yerine bedeli i'tâsı için merkûm El-Hâc Memiş ile bi'l-refâka der-âlîyyeye Hüseyin azîmetimizde istîcâr edeceğimiz bedel-i ücret verilmek üzere mârrü'z-zikr ve Dışkaya Karyesinde merkûm El-Hâc Memiş mâlımdan bi'l-emâne def' ve teslîm eylediğim üçbin beş yüz guruş (...) medîne-i Üsküdar'da Karaca Ahmed Mahallesinde kâin gâib ani'l-beled kahveci Ahmed Ağa menziline mezbûr El-Hâc Memiş ile bi'l-mu'ayye verdiğimizde yine istîcâr edeceğimiz bedel-i ücret verilmek üzere def'a merkûm El-Hâc Memiş yine mâlımdan def' ve teslîm eylediğim üçbin altı yüz guruş ki cem'an yedibin yüz guruşu merkûm El-Hâc Memiş oğlum gâib merkûmun yerine silk-i askerîyye müddet-i ma'lûmede hizmet etmek üzere istîcâr eylediğim bedel-i i'tâ ve teslîm etmeyip kendi umûruna sarfla istihlâk etmekle meblağ-ı mecmû' mezkûru merkûm El-Hâc Memiş'den tazmîn talep ederim deyü ben bundan akdem mezbûr El-Hâc Memiş'den da'vâya tasaddî eylediğimde merkûm El-Hâc Memiş meblağ-ı mezbûr yedi bin guruş ber-vech-i muharrer yedimden ahz ü kabz ile eylediğini külliyyen inkâr etmekle ben müdde'âmdan mezbûr El-Hâc Memiş ile üçbin beş yüz guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediğinde ben dahî sulh-i mezkûreyi kabûl ve ziyâde müdde'âm olan üç bin altı yüz guruş müte'allık da'vâdan merkûm El-Hâc Memiş'in zimmetini kabûlü hâvî ibrâ ve ıskât eyledim deyü müdde'â-i merkûm Köse Memiş'in bi'l-cümle takrîr meşrûhu merkûm El-Hâc Memiş vicâhen ve şifâhen ba'de't-tasdîk bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm üç bin beş yüz guruşu müdde'â merkûm Köse Memiş edâsıyla merkûm El-Hâc Memiş'e ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîyyelerine i'lâm olundu. El-emr-u limen lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min Saferi'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Öldürme sonucu tazminat ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr İnegöl Burusa Kazâsına tâbi' Koruca Karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen vefât eden Bayram İbrahim bin Osman bin Mehmed'in verâset-

i zevce-i metrûkesi Ümmühân bint-i Hüseyin ile sulbîye kebîre kızı Emine ve sulbîye sagîre kızları Zeyneb ve Neslihan ve sulbî sagîr oğlu İbrahim inhisârı ba‘de’t-tahakkukı’ş-şer‘î sagîrûn mezbûrûnun mâlları ve tesviye-i umûrlarını mezbûre Hüsniye Hâtûn bi‘l-verâse mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsus odada ma‘kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘-î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Kara Mehmed bin Veliddin nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i‘lâmdan iki mâh mukaddem mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Bayram İbrahim karye-i mezbûrede kâin harman yerinde vakt-ı asrda (...) eder iken Kara Mehmed’in eniştesi gâib ani‘l-beled Memiş bin Abdullah mûrisimiz müteveffâ-i merkûmun li-ebeveyn karındaşı oğlu kezâlik gâib ani‘l-beled Osman bin Hüseyin(?) ile mezkûr harman yerinde münâza‘a edip ve mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Bayram İbrahim gâibân merkûmânın beynlerini tâ‘lif esnâsında merkûm Kara Mehmed Eniştesi gâib merkûm Memiş (...) ederek merkûm Kara Mehmed yedinde olan harman digreni ta‘bîr olunur çatalı sopa ile hataan bi gayr-ı hakkın mûrisimiz müteveffâ-i merkûmun sol kolunu üzerine darb edip ve darb-ı mezkûreden mûrisimiz müteveffâ-i mezbûrun

Sayfa 15

(...) sakat olub müteessiren ani‘l-darbü‘z-zikr mûrisimiz müteveffâ-i mezbûrem İbrahim bir sâ‘at murûrunda katîlen fevt olmağla kâtîl mezkûrun müceb-i şer‘îsini mezbûr Mehmed‘den talep ederiz dediklerinde gıbbe’s-suâl merkûm Kara Mehmed cevâbında yevm-i mezkûrda eniştem gâib merkûm Memiş’e müteveffâ-i merkûmun karındaşı oğlu gâib merkûm Osman ile mezkûr harman yerinde münâza‘a edip ve müteveffâ-i merkûm dahî beynlerini te‘lif için eniştem gâib mezbûru kucâklayıp ve ben dahî te‘lif (...) yedimde olan harman digreni ta‘bîr olunur çatalı sopa ile eniştem gâib merkûma darb eder iken hatâ‘an sopa-i mezkûre müteveffâ-i merkûmun sol kulağı üzerine isâbetle (...) olarak müteessiren ani‘l-darbü‘l-mezkûr müteveffâ-i merkûm Bayram İbrahim iki sâ‘at murûrunda katîlen fevt olduğunu izâr etmekle mücebince müteveffâ-i merkûm Bayram İbrahim’in diyet-i şer‘îsi olan on bin dirhem şer‘î gümüş takâsît sülüs ile verese-i müteveffâ-i merkûmün edâ ve teslîme merkûm Kara Mehmed’e tenbiyye olunduğu pâyeyi serîr-i a‘lâya i‘lâm olundu.Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü‘l-emrindir.

Öldürme sonucu tazminat ödenmesine karar verilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Mihalic Kazâsına tâbi' Karakoca Karyesinde mütemekkin iken bundan akdem katîlen hâlik olan Yenaki veled-i Dimitri veled-i Hadavero nâm murâhıkın verâset-i li-ebeveyn kız karındaşı Kayalo Nasrâniye'ye inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î aht mersûme Kayalo Nasrâniye tarafından zikr-i âtî ibrâya vekîl müsbet şer'îsi zevci Yorki veled-i Petro zımmî mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î hatîrda karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Sofyanos oğlu Yorki veled-i Minal zımmî muvâcehesinde mesfûr Sofyanos zımmînin sulbî sagîr oğlu Tanaşe hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan yirmi beş gün mukaddem hâlik mersûm Yenaki sagîr mersûm Tanaşe ile karye-i mezbûre kurbunda leylem bi'l-mu'ayye ganem ra'ileri esnâda birbirleriyle mülâ'abe zamtında Koca kucaklaştıklarında hâlik mersûm Yenaki'nin belinde olan sagîr bıçağı uryân olarak zemîn sukût ve sagîr hâzır mersûmun ta'addî ve taksîr olmaksızın hâlik mersûm kazâ'an bıçak mezkûrun üzerine düştüğünde bıçak mezkûr hâlik mersûm Yenaki'nin göğsünün üstünden karnına batarak hâlik mersûm cerh olunup ve müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr hâlik mersûm üç gün murûrunda fevt olmağla mesfûr Yenaki'nin dem ü diyetine müte'allik da'vâdan sagîr hâzır mersûm Tanaşe'nin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğinden mersûm Yorki zımmî dahî ibrâ-i mezkûrumui bi'l-vekâle kabûl eyledi deyü Makar vekîl mersûm Yorki zımmînin sâdır olan kelimât-ı meşrûhasını mersûm Yorki zımmî vicâhen ve şifâhen tahkîk tasdîk eylediği Tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Telef olan bostanlarının parasını istemesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Apolyont karyesi ahâlîsinden Koşu Mehmed oğulları Mehmed ve Halil ibn-i İsmail ve zenci Halil bin Abdullah ve diğeri Halil

bin Hüseyin nâm kimesneler ile Maduro veled-i Esterati zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'îmizde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Kalyoncu Taneşe veled-i Foti ve Yedor oğlu Maverro ve Setori veled-i Penayot ve Penayot veled-i Vasil zımmîleri muvâcehelerinde üzerlerine Da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan bir mâh mukaddem der-âlfîyyeye nakl etmek üzere Kirmasti Kazâsına tâbi' Kâdı Karyesinde Tarlada mevcûde olup (...) dört bin guruşa bi'l-iştirâk iştirâ eylediğimiz bostanı göl mezkûrun ayağı olup boğaz Ta'bir olunur derede mevcûde sefinelerimize nakl ve îsâl için mârrü'z-zikr Apolyont karyesi gölünün Mihaliç kasabası tarafı sâhilinde kâin (...) ta'bir olunur mahalden Kütük ta'bir olunur yirmi beş aded donbâz sefinelerini adamımız ma'rifetiyle ashâbından istîcâr ederek mârrü'z-zikr Kâdı karyesinde irsâli esnâda mersûmûn kütük mezkûrları zabt eylediklerine bina'en bostan mezkûrumuz tarla-yı mezkûrda çürüyüp külliyyen telef olmasına mersûmûn sebep olmalarıyla bostan mezkûrun kıymeti olan meblağ-ı merkûm dört bin guruş mersûmûndan (...) talep ederiz deyü tasaddî eyledikleri da'vâları şâyân-ı iltifât ve istimâ' olmayıp müdde'îyyûn merkûmûn Mehmed ve Halil ve zenci Halil ve diğere Halil ile Maduro zımmînin da'vâ-yı mezkûreleriyle mersûmûn Taneşe ve Maverro Destor ve Panayot zımmîlere bî-vech-işer'î vâki' olan muâ'razaları men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Namazda cemaate katılmayanlara uygulanacak ceza

Devletlü âtîfetlü efendim Hazretleri

Beyândan müstefnî olduğu üzere salvet-i hamse-i a'zâm-ı erkân-ı İslâmiyyeden olarak vaktiyle edâsı ferâiz kat'îyyeden ve husûsuyla cemâ'atle edâ-yı salâtın mesnûbiyyeti bedîhâtdan olacağına ve bu bâbda tehâden ve tekâsil edenlerin nesâyih lâzıme ile tergîbi ve kabûl etmeyenler olur ise habs ve te'diye iktizâ-yı ahkâm-ı şer'îyyeden bulunduğu binâen bir güne mecburiyet ve ma'zeret-i şer'îyyesi oldukça her bir vakitte edâ-i salâh-ı şer'îfe-i farîzasına bi'l-cümle ahâlî-i İslâm tarafından devâm ve muvâzebet olunması önde zâbitân taraflarından nazîrât-ı kâmile ve mütmâdiye icrâsı için keyfiyetin memâlik mahrûsedan neşr ve i'lân ettirilmesi şerîfrîz senûh ve sudûr buyurulan bu fermân hazret-i

hilâfet-i penâhî iktizâ-i aliyyesinden olarak mantûk-ı münîfi üzere keyfiyet bi'l-cümle vülâte-i a'zâm ve mutasarrıfeyn-i kirâm hazerâtına dahî bildirilmiş olmağla zât-ı vâlâları dahî zîr-i idâre aliyyelerinde bulunanlar mahallerden neşr ve i'lân keyfiyetle infâz emr-ü fermân hümâyûna sarf-ı himmet buyurmaları siyâkında mahsûsân işbu şukka-i senâverî tahrîr kılındı.

A5

Dülgerlik ücretinin kalanının ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' İznik Kazâsında dülgerlik eden Rûmelili Kosta veled-i Epostol zımmî mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda kazâ-i mezkûr müdürü sâbık El-Hâc Hasan Efendi ibn-i Hüseyin tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu Zabtiye İsmail bin Hasan ve teba'adan Eyüb bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nech-i şer'î sâbit olan teba'adan Ali bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan üç mâh mukaddem müvekkil mûmâ-ileyh kazâ-i mezkûrda müdürliği hengâmda sâkin olduğu Konak ile kazâ-i mezkûrda vâki' (...) Şerîfe (...) benim mu'ayyetimde mevcûd olan on bir nefer dülgerinden her birimizin yevmiyeleri sekiz guruş ücret kavliyle ve mu'ayyetimde olan neferât mersûmû ta'mîrât mezkûrede istihdâm ederek benimle neferât mersûmûnun cem'an iki yüz otuz beş günlük dülgerlik ücretimiz olan bin sekiz yüz seksen guruşun bundan akdem yedi yüz altmış guruşunu müvekkil mûmâ-ileyh yedinden ahz edip bâkî bin yüz yirmi guruş müvekkil mûmâ-ileyhden talep eyledikde vekîl mezbûr cevâbında müvekkil mûmâ-ileyhin ta'mîrât mezkûrede benimle neferât mersûmları seksen guruş yevmiye ücret mukâvelesiyle ancak doksan gün istihdâmını ikrâr-ı ziyân yüz kırk guruş yevmiyemizi inkâr etmekle beynimizde ba'de vukû'u'l-münâzi' bâ-tavassud muslihîn mârrü'z-zikr bin yüz yirmi guruş müdde'âmdan vekîl mezbûr ile bi't-terâzî yedi yüz elli guruş sulh olduğumda ol dahî müvekkil mûmâ-ileyh izâfetle bi'l-vekâle sulh-ı mezkûru kabûl edip ve ben ziyâde müdde'âm olan üç yüz yetmiş guruşa müte'allik da'vâdan müvekkil mûmâ-ileyhin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eyledikde vekîl mezbûr Âlî dahî ibrâ-i mezkûremi kabûl eyledi deyü ba'de'l-ikrâr ve't-tasdîk bedel-i sulh-i mezkûr yedi yüz guruş

müdde'î-i mersûm Kosta zımmîye bi't-taleb edâsıyla müvekkil mûmâ-ileyh El-Hâc Hasan Efendi'ye izâfetle vekîl merkûm Âlî'ye tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîyyelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Kumaş satışından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Cafer Hoca Mahâllesi mütemekkinlerinden Kumaşçı Konca oğlu Vasil veled-i Nikola zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda mahrûse-i mezbûrede Veled-i Saray Mahâllesi mütemekkinlerinden Keşanlı Dimitraki oğlu Penayot veled-i Dimitri zımmî muvâcehesinde işbu târîh-i i'lâmdan doksan gün mukaddem mersûm Penayot zımmî zimmetinde ma'lûm (...) kumaş esmânından (...) ahz sahhü'l-bâkî alacak hakkım olan sekiz bin doksan bir guruş mersûmun anası Sopçe Nasrâniyenin sağlığında kefâletine mebnî ben bi't-terâzî târîh-i mezkûrdan beher sene tamâmında bir sülüsünü edâ ederek üç sene tamâmına değin takâsît sülüs ile bana te'diye ve teslim etmek üzere bi't-taleb mersûm Penayot zımmîyi te'cîl edip ol dahî ecel-i mezkûru kabûl etmişdi el-hâlete hinde mersûm Penayot zımmî bu esnâda diyâr-ı âhara gaybet murâd eylediğine binâ'en meblağ-ı mezbûru ber-vech-i muharrer takâsît sülüs ile bana edâ etmek üzere mersûm Penayot zımmînin diğerk kefil irâesi matlûbumdur deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı mezbûr sekiz bin doksan bir guruş ber-vech-i muharrer takâsît sülüse ile müdde'î-i mersûma edâ etmek üzere kefil irâesiyle mersûm Penayot zımmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Borcun nemasıyla beraber ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Hoca Mehmed Karamani Mahallesi mütemekkinlerinden Papas oğlu Simyon veled-i Kirhor zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi' Timurtaş karyesi mütemekkinlerinden Bascı oğulları Denkel ve Yani veledân Penayot zımmîler muvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mersûmân Denkel ve Yani zımmîleri bi'l-mu'ayye kezzân eden altmış yedi senesi Şevvâlü'l-Mükerrem'in guresinden yedimden ve mâlımdan ikrâz ve ahz ve kabz eylediği bin yedi yüz elli dokuz guruş ve târîh-i mezkûreden semeni bir seneye müeccel kezâlik yedimden ve mâlımdan iştirâ ve ahz ve kabûl eyledikleri bir aded hilâlî sâ'at semeni üç yüz elli iki guruş ki cem'an bâ-tahvîl alacak hakkım olan iki bin yüz on bir guruş talep ederim deyü mersûmândan da'vâya tasaddî eylediğimde mersûmân Denkel ve Yani zımmîleri cevâblarında mârrü'z-zikr iki bin yüz on bir guruş zimmetlerinde müşterek bana deynleri olduğunu ikrâr eylediklerini ve tahvîl mezkûru yedime i'tâlarını her biri ikrâr edip lâkin işbu târîh-i i'lâmdan on iki sene mukaddem yedlerinden ve mâllarından ancak bin üç yüz guruş ikrâz ve ahz ve kabz eylediğimizden sonra meblağ-ı mezbûr üzerine iki senede bilâ devr-i şer'î yedi yüz guruş iki bin guruşa îlâğ etmekle mârrü'z-zikr iki bin guruşun bilâ devr-i şer'î nemâsı olmak üzere senede dörder yüz guruşdan sekiz senede cem'an üçbin iki yüz guruş sana medfû' umuz olmağla asl-ı mâlımdan zimmetimizde deynimiz olan meblağ-ı merkûm bin üç yüz guruşu medfû'umuz olan meblağ-ı mezbûrdan ba'de't-tenzîl ve'l-mahsûb bâkîsi olan bin dokuz yüz guruş talep ederiz deyü inkârıma mukârin benden da'vâya tasaddî ve da'vâ-yı mezkûrlarını muvâcehemde isbât esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn sâlifü'z-zikr müdde'âm olan altıyüz on bir guruşa müte'allık da'vâdan mersûmân Denkel ve Yani zımmîlerinin zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât eylediğimde onlar dahî ba'de't-tenzîl ve'l-mahsûb sahhü'l-bâkî benden müdde'aları olan mârrü'z-zikr bin dokuz yüz guruşa müte'allık da'vâdan meccânen benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü müdde'î-i mersûmun kelîmât-ı meşrûhasını mersûmân Denkel ve Yani zımmîlerden her biri vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeleriyle bedel-i sulh-ı merkûm bin beş yüz guruş müdde'î-i mersûm Simyon zımmîye edâlarına mersûmân Denkel ve Yani zımmîleri tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Öldürme sonucu tazminat ödenmesine karar verilmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr eyâletinde Kütahya sancağında vâki‘ Eskişehir Kazâsına tâbi‘ Sevinç Karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen fevt olan Mehmed Çavuş bin Yusuf bin Mehmed’in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeynep bint-i Arslan ile diğêr zevce-i mutallikasî olup el-yevm kazâ-yı mezbûra tâbi‘ Kabi Karyesinde sâkin Fatîma bint-i Mehmed nâm hâtûndan mütevellid sulbî sagîr oğlu Yusuf (...) ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î ibn-i sagîr mezbûr Yusuf’un li-ebeveyn ammisî tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer‘iden mansûbe vasiyyesi olup zevce-i mezbûre Zeynep hâtûn tarafından dahî zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu karye-i mezbûre sükkânından zât-ı mezbûreyi bi’l-ma‘rifeti’ş-şer‘îyye ârifân Es-Seyyid Mustafa bin İbrahim ve Hasan bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bernehc-i şer‘î sâbit olan zât-ı ta‘rif-i şer‘î ile mu‘arrefe Emine binti’l-mezbûr Yusuf Hâtûn

Sayfa 16

Mahrûse-i Burusa’da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma‘kûd meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘-î şerîf-i enverde kazâ-i mezbûre tâbi‘ (...) Karyesi sükkânından İsmail bin İbrahim ve Hüseyin bin Âlî nâm kimesneler mahzarlarında karye-i mezbûre sükkânından Halil İbrahim bin İsmail nâm kimesne hâzır olduğu hâlde bi’l-vesâye ve bi’l-vekâle üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip geçen ikiyüz altmış yedi senesi Zilhicce’l-Şerîfesinin on beşinci günü karındaşım müteveffâ-i merkûm Mehmed Çavuş cebelden hatab kat‘ayla avdetinde kazâ-i mezbûre tâbi‘ Taycılar karyesinde kâin eşme ta‘bîr olunur bînârdan kable’z-zahr ber dağına su ve hafî için vürûd eyledikde merkûmân İsmail ve Hasan hâzır mezbûr ile ma‘an mahal-i mezbûr kurbünde fâhişe avratlar ârâm üzere olmalarıyla fi’l-i şenî‘ mezkûr vâkıf olmasun için karındaşım müteveffâ-i mezbûr bînâr mezkûrdan su ahzından men‘ zimmetinde bıçaklarını uryân ederek karındaşım müteveffâ-i merkûmun üzerine hücûmlarında karındaşım müteveffâ-i merkûmdan yedinde olan hatab bastonu kaldırıp kendünü muhâfaza esnâda hâzır merkûm Halil İbrahim merkûmân İsmail ve Hasan mu‘âvenet ederek karındaşım müteveffâ-i mezbûrun (...) gelip baston-ı mezkûreyi yedinden ahz edip ve merkûmândan merkûm İsmail yedinde olan tîfân bıçağıyla karındaşım müteveffâ-i merkûmun sol gözü üzerine ve merkûm Hasan kezâlik yedinde olan tîfân bıçağıyla karındaşım müteveffâ-i merkûmun başının tepesine amden ve bi-gayr-ı hakkın katl kasdıyla ma‘an darb ve her biri cerh İle ma‘an cerh ve şecc edip karındaşım müteveffâ-i merkûm Mehmed Çavuş merkûmân İsmail ve Hasan’ın ma‘ân darb

ve cerh ve şecc mezkûrlarının te'sîrinden bir gün mürûrunda katîlen fevt olmağla katl-i mezkûrun müceb-i şer'îni merkûmân İsmail ve Hasan'dan ve fi'il mezkûre mu'âvenetinin müceb-i şer'îsini hâzır mezbûrdan bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle talep ederiz dedikde gıbbe's-suâl merkûmân İsmail ve Hasan'dan her biri cevâblarında târîh-i mezkûrda müteveffâ-i merkûmun katîlen vefât eylediğini ikrâr ancak ber-vech-i müdde'â katl-i mezkûrun kendülerinden sudûrunu külliyyen inkâr edip hâzır mezbûrdan ber-vech-i müdde'â mezbûrân İsmail ve Hasan mu'âvenetini inkâr etmekle vekîl ve vasî müdde'î-i mezbûreden hâzırân olup istişehâde olunduklarında geçen ikiyüz altmış yedi senesi Zilhicce'l-Şerîfesinin on beşinci günü müteveffâ-i merkûm Mehmed Çavuş cebelden hatab kıt'ayla avdetinde kazâ-i mezkûre tâbi' Taycılar Karyesinde kâin eşme ta'bîr olunur bînârdan dağına su ve hafî için vürûd eyledikde merkûmân İsmail ve Hasan hâzır mezbûr Halil İbrahim ile ma'ân mahall-i mezbûr kurbünde fâhişe avratla ârâm üzere olmalarıyla fi'il-i şenî' mezkûrlarına vâkıf olmasun için müteveffâ-i merkûm bînâr mezkûreden su ahzından men' zimmetinde bıçaklarını uryân ederek müteveffâ-i merkûmun üzerine hücûmlarında müteveffâ-i merkûm dahî yedinde olan hatab bastonu kaldırıp kendüyi muhâfaza esnâsında hâzır merkûm Halil İbrahim katîlen merkûmân İsmail ve Hasan mu'âvenet ederek müteveffâ-i mezbûrun verâsından gelip baston-ı mezkûreyi yedinden ahz edip ve merkûmândan merkûm İsmail yedinde olan tîfân bıçağıyla müteveffâ-i merkûmun sol gözü üzerine ve merkûm Hasan kezâlik yedinde olan tîfân bıçağıyla müteveffâ-i merkûmun başının tepesine amden ve bi-gayr-i hakkın katl kasdıyla ma'an darb ve her biri cerh (...) ile ma'an cerh ve şecc edip müteveffâ-i merkûm Mehmed Çavuş merkûmân İsmail ve Hasan'ın ma'ân darb ve cerh ve şecc mezkûrlarının te'sîrinden bir gün mürûrunda fevt oldu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri bi'l-muvâcehe edâ-i şehâdet-i şer'îyye ettiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince katîlen merkûmân İsmail ve Hasan'ın müvekkile-i zevce-i mezbûre Zeynep Hâtûn'un bi'z-zât vürûd ve vekîl vasî müdde'îyye-i mezbûre Emine Hâtûn ile ma'ân talepleriyle huzûrlarında kısâslarına ba'de'l-hükm müdde'îyye-i mezbûre Emine Hâtûn ancak zevce-i mezbûre Zeyneb Hâtûn tarafından bi'l-vekâle kâtlen merkûmân İsmail ve Hasan'ı kısâstan afv etmekle mes'ele-i kısâs-ı deyne münkalib olup müteveffâ-i merkûm Mehmed Çavuş'un deyni olan on bin dirhem şer'î gümüşden müvekkile-i zevce-i mezbûre Zeynep Hâtûn'un hissesi olup mezbûre Emine Hâtûn'un bi'l-vekâle kâtlen merkûmân İsmail ve Hasan'ı kısâsdan afv ile sâkit olan bin iki yüz elli dirhem şer'î gümüş ba'de 't-tayi ve't-tenzîl bâkîsi olup ibn-i sagîr mezbûr Yusuf'un hissesi

olan sekiz bin yedi yüz elli dirhem şer'î kimse âlî vechi'ş-şer'î işbu târîh-i i'lâmdan beher sene tamâmında sülüsünü i'tâ ile iç sene tamâmına değin takâsit sülüse ile müdde'îyye-i vasî-i mezbûre Emine hâtûna edâya kâtlên merkûmân İsmail ve Hasan'dan her birine tenbiyye olunduğu ve hâzır merkûm Halil İbrahim takrîr-i lâzım geldiği pâye-i serîr a'lâya i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî'l-yevmi'r-râbi' ısr min Muharremü'l-Harâm sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Lağım yapımı için küfek taşı alınması

Oldur ki

Sâhibûn-arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Karaağaç mahallesi mütemekkinlerinden Terzi Eci Kifurak veled-i Kirhor ve Kuyumcu Eci Begos veled-i Agob ve Terzi Karabet veled-i Kifurak ve Aboz Kirhor veled-i Karabet zımmîleri mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda Zarter bint-i Markar Nasrâniye tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu şahıs mersûmeyi bîlûr Kuyumcu Hücacân oğlu Avanes veled-i Bedros ve Mikayil veled-i Esvador zımmîleri şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Bedros veled-i Zakarya zımmî hâzır olduğu hâlde mahal-i mezbûre mütemekkinlerinden Haclor veled-i İsak ve Mink bint-i Avanes nâm zevcân muvâcehelerinde her biri takrîr-i kelâm edip bizimle müvekkile-i mersûmeden her birimizin başka başka mutasarrıf olduklarımız menzillerimizde kâin hilâlerin lağımları on sekiz seneden beri zevcân mersûmânın ale'l-iştirâk mutasarrıf oldukları menzilleri derûnunda cereyân ide gelir iken zevcân mersûmân lağım mezkûr menzillerimiz derûnunda bir-i mâî kadîmemize bir zirâ' mahalde vâki' olmağla lağım mezkûrdan bir-i mâî mezkûremiz bir-i mâî mezkûremizin tâhir olan suyu müte'affin (...) mütegayyir olup gayr-i tâhir olarak isti'mâl câiz olmamağla lağım mezkûru menzil mezkûrumuzdan ref' ve âhar mahale müceddeden lağım inşâsıyla icrâ ettirilmek üzere bizimle müvekkile-i mersûmeye tenbiyye olunmak matlûbumuzdur deyü zevcân mersûmân bundan akdem bizden da'vâya tasaddî etmeleriyle biz dahî da'vâ-yı mezkûrelerini bi-tamâma ikrâr etmemizle mücebince lağım mezkûru menzil mezkûrlarından ref' ve mahale âhardan icrâ etmek üzere bizimle müvekkile-i mersûmeden her birimize kîbel-i şer'îden tenbiyye ve i'lâm şer'îyye i'tâ olunmuş idi ancak lağım

mezkûr âhar mahalden icrâmıza muhken olmayıp zevcân mersûmânın menzillerinde kâin lağım mezkûrdan kemâ fi's-sâbık icrâya muhtâc olmamızla bizimle müvekkile-i mersûmeden her birimiz müşterek lağım mezkûremizin bir-i mâî mezkûre bir zirâ' mahallede kâin mahline tahte'l-arz Köfek taştan tekne vaz'ıyla icrâ ve ol vechle bir-i mâî mezkûre vâki' olan zararını def' etmek üzere müte'ahhidler olarak zevcân mersûmân teberru'ân mâllarımızdan yedi yüz guruş def' ve teslîm ve umûrlarına sarfla istihlâk emr etmemizle zevcân mersûmân her biri dahî lağım mezkûrumuzu menzilleri derûnundan ber-vech-i muharrer köfek taştan tekne vaz'ıyla kemâ fi's-sâbık bir-i mâî mezkûre aslâ zarar olmamak üzere icrâya râzılar oldular deyü makarûn mersûmûnun sâdır olan takrîr-i meşrûhlarını zevcân mersûmân ve vekîl mersûmdan her biri vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eyledikleri tescîl ve bil iltimas huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Kahvecilik ücretinin kalanı üzerine anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Hacıbaba Mahallesi mütemekkinlerinden Zenob veled-i Eci Agob zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda mahrûse-i mezbûrede Hoca Medmed Karamani Mahallesi mütemekkinlerinden olup el-yevm mahrûse-i mezbûreye hemcivâr Gemlik kasabasında Hancılık ile mütemekkin Magrovic veled-i Menyal zımmî muvâcehesinde ben nıfısımı işbu târîh-i i'lâmdan bir sene mukaddem mersûm Magrovic zımmîye kasaba-yı mezkûrede Kahvehânesinde bir sene kâmile tâbi'lik hizmeti etmek üzere bin guruş ücret ile îcâr edip ol dahî ba'de'l-istîcâr ve'l-kabûl on mâh yirmi üç gün müddetde mesfûr Magrovic zımmînin kahvehâne-i mezkûresinde tâbi'lik hizmeti etmekle bir senelik ücret mismâr-ı mezkûremden hizmetim sabk eden mârrü'z-zikr on mâh yirmi üç gün müddetde isâbet eden sekiz yüz doksan yedi guruş altı pârelik üç yüz elli iki guruşunu ben bundan akdem mersûm Magrovic zımmî yedinden ahz ve kabz etmemle bâkîsi olan beş yüz kırk beş guruş altı pâre ile kahve-i mezkûreye tevârid eden kûsânlık bahşîş nâmıyla bana medfû'lar olmak üzere kahvehâne mezkûrede çekmece derûnunda mevcûde mâlım olup mesfûr Magrovic zımmînin çekmece mezkûreden

emrimle bi'l-emâne (...) olan seksen dokuz guruş ve sene-i sabıkadan ücretimden bâkî on guruş cem'an altı yüz kırk dört guruş altı pâreyi mesfûr Magrovic zimmîden talep ederim deyü da'vâya tasaddî eylediğinden ol dahî cevâbında müdde'î-i mersûm Zenob zimmîyi târîh-i mezkûrede kahvehâne-i mezkûrede bir sene kâmil tâbi'lik hizmeti etmek üzere bin guruş ücret ile istîcâr eylediğini ikrâr lakin müdde'î-i mersûm Zenob zimmî kahvehâne-i mezkûrede ancak dokuz mâh yirmi beş gün tâbi'lik hizmeti eyledikten sonra ücret-i mismâr-ı mezkûresinden müddet mezkûrede sebk eden hizmetine isâbet eden sekiz yüz on dokuz guruş on iki pâreden bâ-tavassud muslihîn kasaba-yı mezkûrede benimle dört yüz elli iki guruş bedel-i sulh makbûz ba'de'l-musâlahat ve'l-kabûl ziyâde müdde'âsından müte'allık da'vâdan kabûlü hâvî zimmetimi ibrâ ve ıskât etmişdi deyü eylediği da'vâdan isbât ve beyân esnâsında beynlerine muslihîn tavassuduyla müdde'î-i mersûm Zenob zimmî mârrü'z-zikr cem'an altı yüz kırk dört guruş altı pâre müdde'âsından mersûm Magrovic zimmî ile bi't-terâzî iki yüz elli guruş bedel-i sulh makbûz ba'de'l-sulh ve'l-kabûl müdde'î-i mersûm ziyâde müdde'âsı olan üç yüz doksan dört guruş altı pâreye müte'allık da'vâdan mersûm Magrovic zimmînin zimmetini ibrâ-i âmm sahih-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğinde ol dahî bedel-i sulh olmak üzere medfû' olan meblağ-ı merkûm iki yüz elli guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan mersûm Zenob zimmînin zimmetini ibrâ ve ıskât edip tarafından her biri âharının ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Borcun kalanının ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Bilecik mahallesi mütemekkinlerinden Tudor veled-i Agali zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda Dikici Kastanti veled-i Hristo Doli zimmî muvâcehesinde bâ-hüccet şer'îyye şerâen mâlik ve mutasarrîf olduğum mahrûse-i mezbûrede Kayabaşı mahallesinde vâki' inde'l-ahâlî ma'lûmu'-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk menzîlim işbu târîh-i i'lâmdan dört mâh mukaddem mersûm Kastanti zimmîye yedi bin yedi yüz elli guruş bey' ü temlik ve teslîm edip ol dahî ber

cevh-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-teslîm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm yedi bin yedi yüz elli guruşun altı bin elli guruşunu ben bundan akdem mersûm Kastanti zimmî yedinden ahz ü kabz etmemle sahhü'l-bâkî alacak hakkım olan bin yedi yüz guruş mersûm Kostanti zimmîden hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı mezbûr bin yedi yüz guruş müdde'î-i mersûm Tudor zimmîye edâsıyla mersûm Kastanti zimmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i Rebî'u'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 18

A1

Kendisine borcu olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Filader Karyesi mütemekkinlerinden Dimitri veled-i Denkel zimmî mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'-î hatîrda mahrûse-i mezbûreye hemcivâr Mihalic Kazâsına tâbi' Karacaoya Karyesi mütemekkinlerinden Yorki veled-i Hristo Doli zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan on mâh mukaddem mersûm Yorki zimmî mârrü'z-zikr Filader Karyesine vürûd ederek bundan üç sene mukaddem katl töhmetiyle der aliyyede li ecli'l-cezâ (...) bend olan li-ebeveyn er karındaşı Kullu Tarandefil zimmînin hülâsı için beni der aliyyeye irsâlinde eğerce karındaşı gâib mersûm Baranka'dan hülâs eder isem beş yüz guruş ücret veririm deyü benimle mukâvele eylediğine mebnî ben dahî târîh-i mezkûrede der aliyyeye gidip karındaşı gâib mersûm Kullu Tarandefil zimmînin Baranka'dan hülâsını sa'y etmiş isem de müddet cezâsının adem-i tekmîline binâen gâib mersûm Baranka'dan hülâsı benim için müyesser olmamış ise de mücerred mukâvele eylediğine binâen meblağ-ı merkûm beş yüz guruş ile vukû' bulan yedi yüz guruş mesârif râhiyem mersûm Yorki zimmîden talep ederim dedikde gibbe's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mersûm Dimitri zimmî da'vâ mezkûresini lede'l-tezkiyye makbûlu's-şehâde ettikleri ihbâr olan sâlifü'z-zikr Filader karyesi sükkânından Ahmed bin Abdullah ile Vasilkoz veled-i Papa Lakondri zimmîler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebince müdde'î-i mersûmun ecz-i ahâlî lâzım gelmekle mârrü'z-zikr Filader Karyesi

Der aliyyeye varınca ecz-i ahâlî otuz guruş olduğu bi'l-ihbâr mütebeyyin olmağla meblağ-ı merkûm otuz guruş müdde'î-i mersûm Dimitri zımmîye bi't-taleb edâsıyla mersûm Yorki zımmîye tenbiyye olunup ve müdde'î-i mersûm Dimitri zımmî sâlifü'z-zikr ziyâde da'vâsıyla mersûm Yorki zımmîye bî-vech-i şer'-î mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Rebi'u'l-Evvel sene-i tis' ve mi'eteyn ve elf.

A2

Borcun faiziyle beraber ödenmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da İbrahim Paşa mahallesi Câmi'-i şerîf-i nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Es-Seyyid Mehmed Said Molla ibn-i Es-Seyyid Ahmed Necib nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î şerîf-i enverde cizyedâr zâde müderrisîn Kirâmdan mekremetlü Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi ibn-i'l-merhûm Mehmed Lafemi Efendi tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel-i şer'îsi fezci Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Ahmed Efendi mahzarında müvekkil Efendi mûmâ-ileyhin imzâ ve hatemi hâviye-i varaka-i sahîha üzerinde muharrer iki yüz altmış beş senesi Muharremü'l-Harâm guresi târihiyle işbu yedimde mevcûde bir kıt'a tahvîl nâtik olduğu üzere asl-ı mâl vakf-ı mezkûrân iki bin üç yüz guruş ile meblağ-ı mezbûrun bir senelik bâ-devr-i şer'î murâbahası olan üç yüz kırk beş guruş ki cem'an iki bin altı yüz kırk beş guruş müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi'nin vakf-ı mezkûrun zimmetinde deyni olmağla meblağ-ı mecmû'-ı mezkûru bi't-tevliye hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl vekîl mezbûr dahî cevâbında tahvîl mezkûr mantûkınca müvekkil Efendi mûmâ-ileyhin meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr iki bin altı yüz kırk beş guruşu mâl-ı vakf mezkûrdan hâlâ zimmetinde deyn olduğu müvekkil Efendi mûmâ-ileyh izâfetle bi'l-vekâle ikrâr etmekle mücebiyle meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr iki bin altı yüz kırk beş guruş müdde'î-i mütevellî-i mezbûre edâsıyla müvekkil Efendi mûmâ-ileyh izâfetle vekîl merkûm Es-Seyyid Ebubekir Efendi'ye ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Ortaklıktan kalan borç üzerine anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Enbiyâ Mahallesi sükkânından Kasab Hâfız Âlî bin Hüseyin nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde kasab kalfası Mustafa bin Mehmed mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan on dokuz mâh mukaddem bin merkûm Mustafa ile kasablık ticâretinde akd-ı şirket ederek üç buçuk mâh müddetinde mezbûr Mustafa ile kasablık edip işbu târîh-i i'lâmdan on beş buçuk mâh mukaddem fesh-i akd-i şirket eylediğimizde beynimizde cereyân eden ahz ü i'tâmız muhâsebelerini yegân yegân bi'r-ru'ye merkûm Mustafa zimmetinde sahhü'l-bâkî bin altı yüz doksan dört guruş alacak hakkım zuhur etmekle meblağ-ı mezbûru talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mezbûr da'vâ-yı mezkûresini bi'l-muvâcehe isbât esnâsında beynlerine muslihîn tavassutuyla müdde'î-i mezbûr Hâfız Âlî mârrü'z-zikr bin altı yüz doksan dört guruş müdde'âsından merkûm Mustafa ile bi't-terâzî ani'l-inkâr bin üç yüz elli guruş ba'de'l-musâlahat ve'l-kabûl müdde'î-i mezbûr bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm bin üç yüz elli guruşdan ziyâde müdde'âsı olan üç yüz kırk dört guruş müte'allık da'vâdan merkûm Mustafa'nın zimmetinde ibrâ ve ıskât edip mezbûr Mustafa'dan ibrâ-i mezkûru kabûl etmekle mücebince bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm bin üç yüz elli guruş müdde'î-i mezbûr Hâfız Âlî'ye edâsıyla merkûm Mustafa ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Öldürme sonucu tazminat ödenmesine karar verilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Kestel Karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen vefât eden imâretci Ömer bin Halil bin Abdullah'ın verâset-i zevce-i metrûkesi Hatice bint-i Osman ile sulbî sagîr oğulları İdris ve Ömer ve diğere zevce-i müteveffîye Fatıma bint-i İsa'dan mütevellid sulbîye kebîre kızı Veliye'ye inhisârı ba'de't-tahakkuku's-şer'î sagîrûn mezbûrânın anaları ve tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbeleri zât-ı ta'rîf şer'î ile mu'arrefe zevce-i mezbûre Hatice Hâtûn verâseten ve vesâyeten ve binti kebîre-i mezbûre Veliye

Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti"ş-şer'î ârifân Mehmed Emin bin Osman ve Mehmed bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar hasm-ı câhidde ber-nehc-i şer'î sâbit olan li-ümme er karındaşı Mehmed bin Mustafa nâm kimesne vekâleten mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î enverde mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi' Kebîr (...) karyesi mütemekkinlerinden Topal oğlu Endon veled-i Esterati zimmî muvâcehesinde iş bu târîh-i i'lâmdan on üç mâh mukaddem mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Ömer mârrü'z- zikr Kestel Karyesinde kâin iken değirmân dimekle arîf (...) nöbetinden dolayı mersûm Endon zimmînin sulbî kebîr oğlu gâib ani'l-beled Foti zimmî ile nizâ' esnâsında mersûm Endon zimmî mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Ömer'in ellerini tutup gâib mersûm Foti zimmî dahî değirmân mezkûrun on beş vakıyye timûrdan masnû' küskü ta'bîr olunur timûr ile mûrisimiz müteveffâ-i merkûm başına katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve şecc edip ve müteessiren ani'l-şecci'l-mezkûr mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Ömer yirmi beş gün murûrunda fevt olmağla biz bundan akdem katl mezkûre ber-vech-i muharrer i'ânesinin müceb-i şer'îsini mersûm Endon zimmîye biz bi'l-verâse ve bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle taleb ve da'vâ edip mersûm Endon zimmî dahî cevâbında yevm-i mezkûrda Değirmân mezkûrede bulunduğunu ve oğlu gâib mersûm ile müteveffâ-i merkûmun ber-vech-i müdde'â münâza'a eylediklerini ikrâr edip ancak kendisi müteveffâ-i merkûmun ellerini tuttuğunu inkâr edip biz da'vâ-yı mezkûremizi isbâta kâdir olmayıp mersûm Endon zimmîyi tahlîf dahî taleb olmamızla da'vâ-yı mezkûremizle mersûm Endon zimmîye bilâ-beyyine mu'ârazamız ba'de'l-men' mersûm Endon zimmî bi'r-rızâ mâlından teberru'an bize üçbin guruş i'tâ edip biz dahî yedinden ahz ü kabz ve mes'ele mîrâs üzere taksîm ve sagîrân mezbûrân hisselerini i'mâl ve irbâh edip ancak biz kendü haklarımızda verâseten ve vekâleten müteveffâ-i merkûm Ömer'in dem ü diyetine müte'allık âmme-i da'vâdan mersûm Endon zimmî ile oğlu gâib mersûm Yorki zimmînin zimmetlerini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimizde mersûm Endon zimmîye dahî teberu'an mâlından beher medfû'u olan meblağ-ı mezbûr üç bin guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan bizimle müvekkil-i mezbûrenin sagîrân mezbûrânın zimmetlerini ibrâ ve ıskât edip ve tarafından her birimize âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü asîl ve vasî zevce-i mezbûre Hatice hâtûn ile vekîl merkûm Mehmed'in sâdır olan kelimât-ı meşrûhlarını mersûm Endon zimmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Dobruca Karyesi sükkânından Veliddin bin Ahmed ve Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneler mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î münîrde Abdullah Molla Zâde Âlî Rıza Efendi ibn-i Mehmed İsmet Efendi mahzarında merkûm Âlî Rıza Efendi zimmetinde cihet-i deyn-i şer‘îden bâ-temessük beş bin guruş (...) alacak hakkımız olmağla hâlâ talep ederim deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘-s-suâl ve‘l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm beş bin guruş müdde‘î-i merkûmâna edâsıyla mûmâ-ileyh Âlî Rıza Efendi ilzâm olunduğu tescil ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

Fî‘l-yevmi‘r-Rebî‘u‘l-Evvel sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B3

Evin kirasından payının ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa‘da Hacıbaba Mahallesi mütemekkinlerinden Ağaççı Daks veled-i Ertin zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î hatırda sâbık (...) Agob veled-i Ohannes zimmî muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mahâlle-i mezbûre kâin ma‘lûmu‘l-hudûd ve‘l-müştemilât galesi mahâlle-i mezbûrenin imâmlarına meşrûta bi‘l-icâreteyn ve bâ-temessük mütevellî tahte tasarrufumda olan bir bâb vakf-ı menzirim işbu târîh-i i‘lâmdan dört sene mukaddem gâib ani‘l-meclis Abraham veled-i David zimmîye on iki bin guruş bedel-i mukâbele bâ-re‘y mütevellî-i vakf ferağ ve tefvîz edip ve bedel-i mezkûreye gâib mersûm Abraham zimmîden ahz ü kabz ve makbûzundan benimle bundan akdem hâlik olan sulbî kebîr oğlu Ertin zimmînin ma‘lûmu‘l-esâmî kesân zimmetlerimizde deynimiz olan üç bin yüz altmış beş guruş ba‘de‘l-edâ mâ‘adasına bana îsâl ve teslîme mersûm Agob zimmî tarafımdan vekîl nasb ve ta‘yîn edip ve mersûm Agob

zimmîden meblağ-ı merkûm on iki bin guruş gâib mersûm Abraham zimmîden tamâmen ahz ü kabz ve üç bin yüz altmış beş guruşunu dâyinlerimiz kesân merkûmlara üç yüz yetmiş üç guruşunu bana def'î ve teslîm edip sahhü'l-bâkî sekiz bin dört yüz elli iki guruş mersûm Agob zimmî zimmetinde kalmağla hâlâ talep ederim dedikde gıbbe's-suâl mersûm Agob zimmî cevâbında menzil-i mezkûrun bir rebi' bundan akdem hâlik olan müdde'î-i mersûmun zevcesi kayın anam Tefohi bint-i Agob Nasrâniyenin üç rebi' müdde-i mersûmun bi'l-icâreteyn tahte tasarruflarında olup kayın anam hâlike-i mersûme sağlığında müdde'î-i mersûm Daks zimmî ile bi'l-mu'ayye menzil-i mezkûreye gâib mersûm Abraham zimmîye on iki bin guruş bedel-i mukâbele bâ-re'y mütevellî-i vakf-i mezkûr ba'de'l-ferağ kayın anam mersûme Tefohi Nasrâniye bedel-i meblağ-ı mezkûrda olan rebi' hissesini gable'l-ahz ve'l-istifâ verâset-i zevce-i müdde'î-i mersûm Daks zimmî ile sadr-ı kebîr oğlu hâlik mersûm Ertin zimmî ve sadriye kebîre kızı zevcem Verhi Narâniyeye mevrûs olduğu olduğu hâlde hâlik olup bedel-i meblağ-ı mezkûrda rebi' hissesi olan üç bin guruşdan müdde'î-i mersûm Daks zimmî hisse-i arsaya mutâlebe meblağ-ı mezbûr üç bin guruşun bin beş yüz guruşunu oğlu hâlik mersûm Ertin zimmîye ve bin beş yüz guruşunu dahî kızı el-yevm hâlike zevcem mesfûre Verhi Nasrâniyeye edâ ve teslîm etmek üzere gâib mesfûr Abraham zimmîye emr edip ve gâib mesfûr dahî mezkûr yine (...) meblağ-ı mezbûr üç bin guruş hâlik mesfûr Ertin zimmî ve zevcem hâlik mesfûre Tefohi Nasrâniyeye sağlığında tamâmen ba'de'l-edâ müdde'î-i mersûm Daks zimmî gâib mersûm Abraham zimmî zimmetinde üç rebi' hisse-i menzil-i mezkûre bedelinden alacağı olan dokuz bin guruş gâib mersûm Abraham zimmîden ahz ü kabz ve makbûzundan kendinin ve oğlu hâlik mersûm Ertin zimmînin ma'lûmu'l-esâmî kesâna olan bâ-defter mağrudât dūyûn ma'lûmesini ba'de'l-edâ bâkîsini kendisine îsâl ve teslîm târîh-i mezkûr tarafından kabûlü hâvî bizi vekîl eylediğine mebnî ben dahî bi'l-vekâle bedel-i meblağ-ı merkûm dokuz bin guruş gâib mersûm Abraham zimmî yedinden tamâmen ba'de'l-ahz ve'l-kabz meblağ-ı mezbûr dokuz bin guruşun sekiz bin altı yüz guruşunu kendinin ve oğlu hâlik merkûm Ertin zimmînin kesân merkûmlara olan bâ-defter-i mefrudât dūyûn ma'lûmelerine müdde'î-i mersûm Daks zimmînin kendisine çeste çeste def'î ve teslîm edip ve bâkî dört yüz guruşunu dahî (...) kızı zevcem hâlike-i mersûme Verhi Nasrâniyenin mesârif hafriyesine harc ü sarf eylediğimden sonra lede'l-ru'ye müdde'î-i mersûm zimmetinde bir akçe bâkî safî zuhûr etmeyip ancak kızı zevcem hâlike-i mersûme Tefohi Nasrâniyenin mesârif (...) meblağ-ı merkûmdan dört yüz guruş harc ü sarf etmek üzere bana emr eylediğini inkârıyla beynimizde ba'de'l-vuk'u'l-münâza'a ve bâ-tavassut

Muslihîn ben müdde‘î-i mersûm Daksi zimmîye mâlımdan teberru‘ân dört yüz guruş def‘ ve teslîm ol dahî yedimden tamâmen ahz ü kabz ederek menzil-i mezkûrun bedeli olup bi‘l-vekâle makbûzum olan meblağ-ı merkûma müte‘allık amme-i da‘vâdan zimmetimi ibrâ-i âmm sahîh şer‘î ile ibrâ ve ıskât etmişti deyü inkâra mukârin da‘vâ-yı def‘a tasaddî ve def‘-i mezkûremiz ba‘de‘n-nasâra makbûlu‘ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Kürekçi Mar‘aşlı oğlu Nikolas veled-i Endon ve Coriş oğlu Cank veled-i Ohannes zimmîleri şehâdetleriyle bi‘l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘î isbât etmeğın mücebince müdde‘î-i mersûm Daks zimmînın meblağ-ı mezbûr sekiz bin dört yüz elli iki guruş da‘vâsıyla mersûm Agob zimmîye bî-vech-i şer‘î vâki‘ olan mu‘ârazası men‘ olunduğı tescil ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

Sayfa 19

A1

Öldürme sonucu tazminat ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi‘ Kazıklı karyesinde sâkin iken bundan akdem katilen vefât eden Kahraman oğlu İsmail bin İsmail bin Abdullah‘ın verâset-i zevce-i menkuhâ-i metrûkesi Selime bint-i Mehmed ile sulbî kebîr oğulları Osman ve İsmail ve sulbî sagîr oğulları Âlî ve Abdullah inhisârı ba‘de‘t-tahakkuku‘ş-şer‘î ma‘rifetü‘z-zât zevce-i mezbûre Selime Hâtûn kendi tarafından bi‘l-verâse sadr-ı oğulları (...) sagîr mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kibel-i şer‘îden mansûbe-i vasîleri olmağla bi‘l-vesâyeye ve ibn-i kebîr mezbûr Osman kendi nıfsından bi‘l-verâse ve ibn-i merkûm İsmail silk-i askeriyeden olup el-yevm mahrûse-i mezbûrede gâib olmağla zuhûruna değin tesviye umûrlarına kibel-i şer‘îden vasî ve kayyim nasb ve ta‘yîn olmağla bi‘l-kıyâme mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi‘ (...) karyesinde sâkin Erzurumlu Yusuf bin Mustafa nâm kimesne mahzarında her biri üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Yusuf mârrü‘z-zikr Ahi Karyesi ahâlisinden Velîme Cem‘iyeti olan gâib ani‘l-beled El-Hâc Ali Ağa‘nın (...) almak için mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi‘ Avdancık karyesine sâir kesân İle bi‘l-mu‘ayye gelir iken mârrü‘z-zikr Ahi Karyesi kurbünde tarîk-i âmmdan

mûrisimiz müteveffâ-i merkûm İsmail bi'l-tesâdüf merkûm Yusuf yedinden olan kuru kâğıd sıkılu tüfenk li-ecli'ş- (...) endâht eylediği sıkısı olan kâğıt hattâ mûrisimiz müteveffâ-i merkûm İsmail katilen fevt olamağla katl-i mezkûrun müceb-i şer'îsini mezbûr Yusuf'tan bi'l-verâse ve bi'l-vesâye ve bi'l-kıyâme talep ederiz dediklerinde gıbbe's-suâl merkûm Yusuf cevâbında ber-vech-i müdde'â târîh-i mezkûrda mahall-i mezkûrda yedinde olan kuru kâğıt sıkılu tüfenkini li-ecli'ş-(...) endâht eylediğini ve sıkma-i mezkûr hatâan müteveffâ-i merkûm İsmail'in boğaz çukuruna isâbetle cerh olunarak mezbûr İsmail'in üç gün mürûrunda müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr katilen vefât eylediğini ikrâr etmekle mücebince müteveffâ-i merkûm İsmail'in diyet-i şer'îyyesi olan on bin dirhem şer'î gümüş takâsit sülûse ile verese-i müteveffâ-i merkûmuna edâ ve teslîme merkûm Yusuf'a tenbiyye olunduğu pâye-i serîr-i alâ'ya i'lâm olundu. Bâkî emr ve fermân hazret-i min lede'l-emrindir.

Hurrira fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min Saferi'l-Hayr.

A2

İzin kağıtlarının paralarının alınması üzerine karar alınması

Devletlü Atûfetlü Efendim Hazretleri

Mevâd hukûkiye ve sâire için verilen mürâsele ve izinnâme Cenâb-ı fütüvve-i penâhim ile olunan muhâbere vechiyle bundan böyle sebk-i varîd-i usûl-ı hatîrda tahtında olmak mevâd-ı mezbûre bunlara yazılmak üzere yirmişer pâre fiyât ile varaka-i sahîha şeklinde olarak evrâk-ı mahsûsa tab' ve neşriyle dâhil tenzimât olan mahallelerin defterdâr ve kâimmakâm ve masa müdürleri müstesnâ mahallelerin vülâte-i azâm hazerâtına zimmet kaydıyla bahâları onlardan aranmak üzere irsâl husûsuna meclis-i vâlâlar üzere bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhim müte'allık buyurularak hazînece îcâbı bi'l-icrâ-i keyfiyyet ta'mîmen iş'âr kılınmış olduğundan zîr-i idâre-i âsafânelerinde kâin mahallelerde dahî mevâd-ı merkûme için verilecek mürâsile ve izinnâmelerin tahrîrine ne mikdâr idrâk muktezî ise güzdüzlemek üzere keyfiyyetinin iş'âr husûsuna himem âliyye-i düsturuyla masrûf buyurulmak temennâsıyla terkîm ve takdîm arîza-i çâkerânemle ibtidâr olunmuştur ol bâbda emr ü fermân hazreti min lede'l-emrindir.

Borcun kalanının ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da İshak Paşa Mahallesi sükkânından Mehmed Ragıb Efendi ibn-i Rıza Efendi mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde cizyezâde müderrisîn kirâmdan mükremetlü Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi ibn-i Mehmed Rakım Efendi tarafından zikr-i âtî husûsa vekîl-i müseccel şer'îsi Fenerci Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i El-Hâc Hâfız Ahmed Efendi mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan iki yüz altmış yedi senesi târîhiyle ma'rûf ve müvekkil mûmâ-ileyhin imzâ ve hatemini hâviye bir kıt'a tahvîl mücebince müvekkil mûmâ-ileyh zimmetinde cihet-i deyn-i şer'îden alacak hakkım olan iki bin sekiz yüz yetmiş beş guruşun sekiz yüz yetmiş beş guruşunu ben bundan akdem müvekkil mûmâ yedinden ahz ü kabz etmemle müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi zimmetinde sahhü'l-bâkî alacak hakkım olan iki bin guruşu hâlâ talep ederim dedikde gıbbe's-sual vekîl merkûm Es-Seyyid Ebubekir Efendi cevâbında tahvîl-i mezkûr mücebince müvekkil mûmâ-ileyhin zimmetinde iki bin sekiz yüz yetmiş beş guruş deyn-i mezkûresinden bâkî müdde'î-i mezbûre iki bin guruş hâlâ deyn olduğunu bi'l-vekâle ikrâr edip lakin müvekkil mûmâ-ileyh târîh-i tahvîl mezkûre gelinceye değin senevî üç yüz yetmiş beş guruşdan üç sene tarafındazimmetinde deyn olan meblağ-ı mezbûr için bilâ devr-i şer'î müdde'î-i mûmâ-ileyhe cem'an bin yüz yirmi beş guruş def' ve teslîm etmekte meblağ-ı medfû'-ı merkûm bin yüz yirmi beş guruş müvekkil mûmâ-ileyhin sahhü'l-bâkî müdde'î-i mûmâ-ileyhe zimmetinde deyn olan mârrü'z-zikr iki bin guruş takâs ve mahsûb olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl müdde'î-i mûmâ-ileyh cevâbında meblağ-ı mezbûrun üç senelik murâbahası olmak üzere müvekkil mûmâ-ileyh yedinden ol mikdâr guruşu ahz ü kabz eylediğini ikrâr edip ancak alacağım olan meblağ-ı mezbûr üzerine müvekkil mûmâ-ileyh yedinden beher sene onu on bir buçuk hesâb üzere bâ-devr-i şer'î ilzâm ribh ederek sâlifü'z-zikrin üç sene tarafında cem'an bin yüz yirmi beş guruş müvekkil mûmâ-ileyh yedinden ahz ü kabz etmiştim deyü tasaddî eylediği bâ-devr-i şer'î ilzâm ribh müdde'âsını lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettiklerinden ihbâr olunan mahrûse-i mezbûrede Hazret-i Emir mahallesi sükkânından Yorgancı Es-Seyyid Mehmed Raşid Molla ibn-i El-Hâc Mehmed Said ve Mehmed Abdullah ibn-i merkûm Mehmed Raşid Molla nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-

muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğın mücebince meblağ-ı merkûm iki bin guruş müdde'î-i mûmâ-ileyh Mehmed Ragıb Efendi edâsıyla müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi'ye izâfetle vekîl merkûm Es-Seyyid Ebubekir Efendi tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Hoca Mehmed Karamani Mahallesinde mütemekkinlerinden Ağaççı Avanes veled-i Karabet zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatırda Pazarcı Nehabet veled-i Abraham zimmî muvâcehesinde mersûm Nehabet zimmî zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bâ-temessük iki bin altı yüz doksan guruşdan gayr-ı ez karzdan bâkî bin dokuz yüz otuz üç guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı bâkî merkûm bin dokuz yüz otuz üç guruş müdde'î-i mersûm Avanes zimmîye edâsıyla mersûm Nehabet zimmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr.

B1

Darp sonucu ifade alınması gerektiği

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Câmi'-i Kebîr Mahallesinde mütemekkin Despina bint-i Esber Nasrâniye tarafından zikr-i âtî taleb ve da'vâya vekîl olduğu şahs-ı mersûmeyi bi'l-ma'rifetü's-şer'îyye ârifân Mehmed Şakir bin Hasan ve Mustafa bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan eniştesi Esteryanos veled-i Kastanti zimmî mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î hatırda mahrûse-i mezbûrede Daye Hâtûn mahallesi

sükkânından Yusuf bin Halil ve Kite Kazâsına tâbi‘ Badırğa Karyeli İbrahim bin İbrahim ve Eşgel Karyeli Ebubekir bin Hasan Diman Karyeli Veyis bin Ali Dikice Karyeli Hasan bin Ali nâm kimesneler mahzarında üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i‘lâmdan iki gün mukaddem müvekkilim mersûme Despina Nasrâniye vakt-ı gurûb mârrü’z-zikr Daye Hâtûn Mahallesi’nde kâin harîr fabrikasında rüfekâları olan yirmi nefer nasrâniyeler ile menzillerine avdetle mahâlle-i mezbûre zeylinde Göçek Namazgah nâm mahallede tarîk-i âmmdan murûrları esnâlarında merkûmûn bi’l-ittifâk müvekkilim mersûme ile rüfekâları mersûmelerin önlerine geçip müvekkilim mersûmeyi fuzûlî rüfekâları mersûmelerden tefrîk ile sürüyerek mahâlle-i mezkûre kurbünde tût hadâiki derûnlarına götürüp her biri bu cehle ezâ etmeleriyle müceb-i şer‘îyye merkûmûndan şer‘îyye bi’l-vekâle talep ederim deyü Esteryanos zımmî inkârlarına mukârin bi’l-vekâle tasaddî eylediği da‘vâ-yı mezkûresini mahrûse-i mezbûre Hoca Yunus mahallesinde sâkin olub lede’l-tezkiyye adl ve makbûlü’ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Hasan Mustafa bin Abdullah Çeşmeci Derviş Ali bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘î isbât etmeğın mücebince merkûmûn Yusuf ve İbrahim ve Ebubekir Veyis ve Hasan nâm kimesnelerden her birine takrîr lâzım geldiği tescil ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

B2

Çobanlık hizmetinden doğan borç üzerine anlaşma sağlanması

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl medîne-i Kütahya’ya muzâfe Tavşanlı Nâhiyesine tâbi‘ Ayvalı Karyeli Hasan bin Hasan mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer‘-î şerîf-i enverde cizyezâde müderrisîn Kirâmdan mekremetlü Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi ibni’l-merhûm Mehmed Rakım Efendi zikr-i âtî sulh ve ibrâya vekîl-i müseccel şer‘îsi Ebubekir Molla ibn-i El-Hâc Ahmed mahzarında işbu târîh-i i‘lâmdan altı sene mukaddem müvekkil mûmâ-ileyhin mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi‘ Soğanlı Karyesinde hâsıl olan hayvanâtını emriyle (...) ücret ma‘lûmemden ez-gayr-ı ahz sahhü’l-bâkî alacak hakkım olan üç yüz guruş ben bundan akdem müvekkil mûmâ-ileyh izâfetle vekîl merkûm Ebubekir Molla taleb ve da‘vâ eylediği ol dahî müvekkil mûmâ-ileyhin zimmetinde cihet-i ma‘lûmeden ez-gayr-ı ahz

sahhü'l-bâkî üç yüz guruş bana deyn-i olduğunu bi'l-vekâle ikrâr edip lakin meblağ-ı merkûm üç yüz guruş müvekkilim mûmâ-ileyhin bundan akdem sana edâ ve teslim etmişdi deyü bi'l-vekâle da'vâ-yı def'a tasaddî ve def' mezkûrunu muvâcehemde isbât esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn mârrü'z-zikr üç yüz guruş müdde'âmdan vekîl mezbûr Ebubekir Molla ile bi't-terâzî ani'l-inkâr iki yüz guruş ba'de'l-musâllihat ve'l-kabûl ben bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm iki yüz guruşdan ziyâde yüz guruş müdde'âma müte'allık da'vâdan müvekkilim mûmâ-ileyhin zimmetini ibrâ ve ıskât edip vekîl merkûmdan müvekkil mûmâ-ileyh izâfetle bi'l-vekâle ibrâ-yı mezkûremi kabûl eyledi deyü makarr mezbûr Hasan'ın takrîr-i meşrûhunu vekîl mezbûr Ebubekir Molla bi'l-vekâle vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk etmekle müceb-i bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm iki yüz guruş müdde'î-i mezbûr Hasan'a edâsıyla müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi'ye izâfetle vekîl mezbûr Ebubekir Molla ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Kendisine borcu olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Ani'l-asl Erzurum sancâğında vâki' Muş Kasabası mütemekkinlerinden olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Yol Geçen Hânında mütemekkin olan Enderyas veled-i Sahak zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda mahrûse-i mezbûrede Hacıbaba Mahallesinde mütemekkin şahs-ı mu'arrefe Serpohi bint-i Agob Nasrâniye muvâcehesinde mersûmenin zevci olup bundan akdem hâlik olan Muşlu Agob veled-i Tomas zimmî zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden ve cihet-i sâ'ire-i ma'lûmeden bâ-defter mağrudât cem'an üç bin dört yüz on dört buçuk guruş alacak hakkım olmağla geçen iki yüz altış yedi senesi Zilhice'l-Şerifesinin on birinci günü hâlik medyûn mesfûrun sağlığında alacağım olan meblağ-ı merkûm üç bin dört yüz on dört buçuk guruşun edâsına mersûm Serpohi Nasrâniye bi'l-emr ve'l-kabûl kefil bi'l-mâl ve zâmin olmağla meblağ-ı mecmû'-ı merkûm üç bin dört yüz on dört buçuk guruş kefâlet mahkemesine binâen mersûme Serpohi Nasrâniyeden hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mersûm Enderyas zimmîden ber-vech-i muharrer müdde'âsı mübeyyin beyyine talep olundukda

ba'de'l-istimhâl ve'l-imhâl müddet mehl-i şer'î murûrundan ityân beyyineden izhâb-ı acz edip mesfûre Serpohi Nasrâniyeye tahlîfe dahî taleb olmamağla mücebince müdde'î-i mersûm Enderyas zimmînin meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr üç bin dört yüz on dört buçuk guruş da'vâsıyla mersûme Serpohi Nasrâniyeye bi't-tenbiyye vâki' olan mu'ârazası men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Kardeşi yerine askerlik hizmetinde kalan borç üzerine sulh olundukları

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl Yenişehir Burusa Kazâsına tâbi' Okof Karyesi sükkânından Dağlı oğlu Mehmed bin Süleyman nâm kimesne mahrûse-i Burusa Mahkemesinde meclis-i şer'îyyede mahrûse-i mezbûrede Daye Hâtûn Mahallesi sükkânından İnegöllü Mehmed bin Yusuf nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan bir buçuk sene mukaddem karındaşım gâib ani'l-meclis İsmail'in (...) isâbetle silk-i asâkir hazret-i şâhâneye dâhil olarak der âliyyeye ba'de'l-vürûd yerini bedel-i i'tâsıyla karındaşım gâib merkûm silk-i mezkûrdan ihrâc için ben merkûm İnegöllü Mehmed yedi yüz guruş ücret kavliyle der aliyeye irsâl edip merkûm Mehmed da'vâdan der âliyyeye vürûd ve gâib ani'l-meclis bedel için Ahmed Ağa ma'rifetiyle ma'lûmu'l-esâmi bir nefer kimesneyi karındaşım gâib merkûmun yerine silk-i askeriyye müddet ma'lûmede bedel-i hizmet etmek üzere altı bin iki yüz ücret mukâvelesiyle istîcâr ve mukaddimâ mâlımdan âlî'l-hesâb tarîk üzere medfû'um olan beş bin beş yüz guruş üzerine kendi mâlından yedi yüz guruş zamlı cem'an altı bin iki yüz guruş ücret-i mezkûreyi îfâ için bedel-i merkûm def' ve teslîm ve karındaşım gâib merkûm silk-i mezkûrdan ihrâc ve bi'l-mu'ayye karye-i mezbûreye vürûdlerinden mezbûr İnegöl'lü Mehmed bedel-i merkûm bi'l-mukâvele ücret olmak üzere makbûzum olan mârrü'z-zikr beş bin beş yüz guruş üzerine mâlımdan beş bin guruş daha zamlı cem'an on bin beş yüz guruş def' ve teslîm ettim deyü benden beş bin guruş ahz ü kabz etmekle bedel-i merkûma ücret olmak üzere medfû' olan mârrü'z-zikr altı bin iki yüz guruş ve merkûm İnegöl'lü Mehmed'in kendi ücret mismâr mezkûresi olan meblağ-ı merkûm yedi yüz guruşun cem'an altı bin dokuz yüz guruşun iki def'ada cem'an

medfû‘am olan on bin beş yüz guruşdan ba‘de‘t-tay ve‘t-tenzîl ziyâde (...) olan üç bin altı yüz guruş bana ücret teslîm mezbûr İnegöl‘lü Mehmed’e tenbiyye olunmak matlûbumdur deyu ben bundan akdem merkûm İnegöl‘lü Mehmed‘den da‘vâya tasaddî eylediğinden ol dahî cevâbında tevârîh mezkûrede yedimden ve mâlımdan iki def‘ada cem‘an on bin beş yüz guruş ahz ü kabz etlediğini ikrâr edip ancak bedel-i merkûma bedelince gâib merkûm Ahmed Ağa ma‘rifetiyle ücret mismârı olmak üzere medfû‘am olan altı bin beş yüz guruş ve kendü ücret mismâr-ı mezkûrem olan yedi yüz guruş der aliyyede sâkin olduğum hân odası ücretine (...) meşrû bi‘l-müddet ma‘lûmede emrinle bâ-defter mağrudât masrûfum olan bin iki yüz guruşun cem‘an sekiz bin dört yüz guruş makbûzum olan meblağ-ı mecmu‘ mezkûr on bin beş yüz guruşdan ba‘de‘t-tay ve‘l-tenzîl sahhü‘l-bâkî iki bin yüz guruş hâlâ mütemeddih sana deynimdir deyü müdde‘âm olan mârrü‘z-zikr üç bin altı yüz guruşun bin beş yüz guruş hakkında benden da‘vâ ve def‘a tasaddî etmişti el-hâletü hâzihi beynimize ıslâh ve tevfiğ olunup ben bâ-tavassut muslihîn mârrü‘z-zikr üç bin altı yüz guruş müdde‘âmdan merkûm inegöl‘lü Mehmed ile bi‘t-terâzî iki bin beş yüz guruş ba‘de‘l-musâllahat ve‘l-kabûl ziyâde müdde‘âm olan bin yüz guruşa müte‘allık da‘vâdan merkûm İnegöl‘lü Mehmed’in zimmetinde ibrâ ve ıskât eyledikde ol dahî ibrâ-yı mezkûre etmekle bedel-i sulh meblağ-ı merkûm iki bin beş yüz guruş merkûm İnegöl‘lü Mehmed‘den hâlâ talep ederim deyu ba‘de‘d-da‘vâ ve‘l-suâl ve‘l-ikrâr âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm iki bin beş yüz guruş müdde‘â-i merkûm Mehmed’e edâsıyla merkûm İnegöl‘lü Mehmed ilzâm olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

Sayfa 20

A1

Zeytin borcundan kalan üzerine anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa‘da Hacıibaba Mahallesi mütemekkinlerinden Amire oğlu Kirhor veled-i Hadever zimmî meclis-i şer‘-î hatîrda Mudanyalı Es-Seyyid Salih bin El-Hâc Süleyman nâm kimesne mahzarında merkûm Es-Seyyid Salih zimmetinde cihet-i karz-ı şer‘îden ve zeytinluk semeninden ve cihet-i sâire-i ma‘lûmeden ez-gayr-ı ahz sahhü‘l-bâkî alacak hakkım olan üç bin yirmi dört guruş ben bundan akdem merkûm Salih‘den ba‘de‘d-da‘vâ

ve's-suâl ve'l-inkâr ben da'vâ-yı mezkûr bi'l-muvâcehe isbât ve beyân esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn mârrü'z-zikr üç bin yirmi dört guruş müdde'âmdan merkûm Salih ile bi't-terâzî bin beş yüz guruş ba'de'l-musâlahat ve'l-kabûl ziyâde müdde'âm olan bin beş yüz yirmi dört guruş müte'allık da'vâdan merkûm Es-Seyyid Salih'in zimmetinde ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât edip ve bedel-i sulh-i mezkûr bin beş yüz guruş işbu târîh-i i'lâmdan üç yüz altmış bir gün murûrunda bana edâ etmek üzere te'cîl eyledikde merkûm Salih dahî sulh ve ecel-i mezkûrlar kabûl eyledi deyü makarr mesfûr Kirhor zimmînin sâdır olan takrîrini mezbûr Es-Seyyid Salih vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Darp sonucu tazminat ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Bilecik karyesi sükkânından Mehmed Emin bin El-Hâc Mehmed Said nâm kimesne tarafından zikr-i âtî talep ve da'vâ ve ahz ü kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya vekîl olduğu karye-i mezbûre sükkânından El-Hâc Hüseyin bin Süleyman ve Selim bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan babası merkûm El-Hâc Mehmed Said bin El-Hâc Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr lâzımu't-tevkîrde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Dimitri veled-i Orkor zimmî muvâcehesinde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Yorki veled-i Hadazendi zimmî hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr-tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan iki mâh mukaddem mersûm Dimitri zimmî hâzır mersûmun bir aded abasını gasb ahz ve zabt etmekle oğlum müvekkil merkûm Mehmed Emin aba-i mezkûreyi hâzır mersûmun emriyle talep için mersûm Dimitri zimmînin menziline vürûd ve aba-i mezkûreyi talep eylediğinde mersûm Dimitri zimmî hiddetlenerek hemân yedinden olan baltanın tokdosuyla müvekkilim oğlum merkûm Mehmed Emin'in başının kulağı üzerinden ve sağ kolu pazusundan amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve kara bere edip ve balta-i mezkûrenin yüzü ile dahî yine müvekkilim oğlum mezbûrun sağ elinin ayasından kezalik amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ü cerh etmekle kara bere ve cerh-i mezkûrenin müceb-i şer'îsini ben bundan akdem mersûm Dimitri zimmîden

bi'l-vekâle talep ve da'vâ eyledikde ol dahî cevâbında da'vâ-yı mezkûremi külliyyen inkârıyla beynimizde münâza'a zuhûr etmişti el-hâletü hâzihi ben bâ-tavassut muslihîn da'vâ-yı mezkûremden mersûm Dimitri zımmî ile ani'l-inkâr iki yüz elli guruş bedel-i medfû' ve makbûza bi'l-vekâle ba'de'l-sulh ve'l-kabûl kara bere ve cerh-i mezkûrelere ve mâ-yahdesü anhumâya müte'allık âmme-i da'vâ-yı ve mutâlebet ve kâffe-i ey mân ve muhâsamatdan ârî bana medfû' olduğu bedel-i sulh mezbûr iki yüz elli guruşa müte'allık da'vâdan benimle müvekkilim oğlum mezbûrun zimmetimizi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimize âharın ibrâsını kabûl eyledik deyü vekîl mezbûr El-Hâc Mehmed Said'in sâdır olan takrîrini mersûm Dimitri zımmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.

A3

Taşkın hareketlerinden dolayı başka mahalleye gönderilmesi

Oldur ki

Sâhibûn-arzuhâl Seyyidler mahallesi ahâlisinden İmâm İbrahim Efendi ibn-i Yusuf ve Muhtâr-ı evvel semerci Yunus bin İbrahim ve Muhtâr-ı sâni İbrahim bin Süleyman ve Musa bin Hasan ve Mehmed bin Hasan tâbdih Osman bin Mustafa ve Oduncu Süleyman bin Osman nâm kimesneler ve sâ'irleri meclis-i şer'-î şerîf-i enverde mahâlle-i mezbûrede kâin Şeyh Abdülgani Efendi menziline müste'ciren sâkin Molla Tayalı Kürd İbrahim ibn-i Abdullah ve ma'rifetü'z-zât Havva bint-i Mustafa nâm zevcân mahzarlarında her biri üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip zevcân mezbûrân kendi ırz ve edebleriyle mukayyedler olup her birlerimize takrîr-i müceb atâle-i lisân eylediklerinden başka bundan akdem mezbûre Havva muhtârımız olan merkûm Yunus'un menziline varıp camlarını kırıp ve imâm mezbûrun babası mezbûr Yusuf'u dahî darb etmekle bundan akdem kendilere bi'l-def'ât pend ü nush eylediğimizde asâle tenbîh ve mütenebbihler olmayıp ef'âl kabîhalarında ısrâr etmeleriyle bu vechle zevcân mezbûrândan emn ve râhatımız külliyyen maslûb olmağla zevcân mezbûrânın te'mînen lede'l-ahâlî mahâlle-i mezbûreden hurûc ve mahâlle-i âhara nakl ve iskânlarına tenbiyye olunmak matlûbumuzdur deyü muvâcehelerinde teşkî ve sû-i hâllerini ihbâr etmeleriyle te'mînen lede'l-ahâlî mezkûr Kürd İbrahim ve zevcesi Havva Hâtûn'un salâh hâllerine değin mahâlle-i mezbûreden

hurûc ve mahâlle-i âhara nakl ve iskânlarına tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ışrîn min şehr-i Rebi'ü'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A4

Simitçi dükkanını haksız yere kullandığı

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Kayabaşı Mahallesi mütemekkinlerinden Simidçi Yani veled-i Hristo zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatırrda Simidçi Kata veled-i Nikola zımmî muvâcehesinde Noşe veled-i Pandezi zımmî ile müdde'î-i mersûmun li-ebeveyn kız karındaşı şahs-ı şer'â mu'arrefe Sofca Nasrâniye hâzire olduğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûrede Altıparmak mahallesinde kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd bir bâb simidçi dükkân gediğinin dört sehm i'tibârıyla bir sehmini ben ve iki sehmini karındaşım hâzire-i mersûme Sofca Nasrâniyeye ve bâkî bir sehmini yine hâzır mersûm Noşe zımmî mutasarrıfları olmamızla bundan akdem ben ve hâzırân mersûmândan her birimiz beynimizde dükkân mezkûru rızâlarımızla mârrü'z-zikr dört sehmden bir sehmi sâhib altı mâh müddet müstegallen zabt mutasarrıf etmek üzere mehâyât edip ve kezrân eden iki yüz altmış sekiz senesi rûz Kâsım ibtidâsından iki yüz altmış dokuz senesi rûz Kâsım ibtidâsına gelinceye değin bir sene kâ mile dükkân mezkûru kız karındaşım hâzır-ı mersûme Sofca Nasrâniye mehâyât mezkûre üzere müstegallen zabt ve mersûm Kasta zımmîye ihbâr ve teslîm olduğu istîcâr ve teslîm ve kabûl ederek dükkân mezkûru müste'ciren ibrâsına kâmile zabt ve tasarruf edip vel-hâletü hâzihi müddet mezkûre murûr etmekle mühâyât-ı mezkûre üzere dükkân mezkûru işbu sene-yi mübâreke rûz Kâsım ibtidâsından altı mâh benim müstegallen zabt tasarrufum iktizâ eder iken mersûm Kasta zımmî hâlâ fuzûlî zabt ve vaz'-ı yed etmekle dükkân mezkûru müşhaleye bana teslîm mersûm Kasta zımmîye tenbiyye olunmak matlûbumdur deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra dükkân mezkûr tahliye ve müdde'î-i mersûm Yani zımmî teslîme mersûm Kasta zımmîye tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Süikast girişiminde bulunan kişilerin Bursa'ya sürgünü hakkında karar

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ hâlâ zabtiyye müşîri vezirim Hayreddin Paşa edâmallahu te'âlâ iclâlehû ve kıdvetü'n-nüvvâb el-müteşerri' in Bursa nâibi Mevlâna -zide Alâ tevkî-i ref'-î hümâyunum vâsıl olacak ma'lûm ola ki der-sa'âdetde kâin Kepenekçi Sinan Medresesi sâkinlerinden olup ba'zı kimesnelere bıçak çekerek sû'ikasda ictisârına mebnî el-yevm zabtiye mahbûsu olan talebe-i ulûmdan Bazarköylü Mehmed ve şehrî Süleyman nâm kimesnelerin li ecli't-te'dîb Bursa'ya nefi ve iclâlleri bâbında lâzım gelen emr-i şerîfin ısdârı bi'l-fi'il Şeyhülislâm ve müftî'il-enâm olan İsmet Beyzâde a'lâmu'l-ulemâi'l-mütebahhirin efdali'l-fudalâi'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazli ve'l-yakîn Mevlânâ El-Hâc Ahmed Arif Hikmet Bey edâmallahu te'âlâ fezâili tarafından işâret olunmuş olmasıyla işâretleri mücebince merkûmânın nefi ve iclâleleri husûsuna irâde-i aliyyem müte'allık olmuş olmağın senki müşîr-i müşârün ileyhsin merkûmânın nizâm mücebince Bursa'ya nefi ve iclâllerine sarf-ı reviiyyet eyleyesin ve senki nâib mûmâ-ileyhsin ve savlinde merkûmân ol tarafta menfiyyen meks ü ikâmet ettirip bilâ-fermân ıtlâk ve mahal-i âhara hareketlerine erâe-i ruhsat olmayıp savllarını der-bâr-ı şevket karâr mülûkaneme inhâ ve iş'âra mübâderet edesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılınız.

Tahriren fi'l-evâil şehr-i Rebi'u'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'da Umur Bey mahallesi sükkânından Es-Seyyid Ahmed bin Ahmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î münîrde mahalle-i mezbûre

sükkânından li-ebeveyn karındaşım Hasan mahzarında işbu yedimde olan bir kıt'a deyn-i tahvîl mücebince karındaşım Hasan zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bin altı yüz otuz guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Ahmed tasaddî eylediği da'vâ-yı mezkûresini mahrûse-i mezbûre sükkânından olub lede'l-tezkiye adâletleri zâhir olan diğerkarındaşı El-Hâc Ali bin Ahmed ve Abdülkadir bin Mehmed Emin nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğın mücebince meblağ-ı merkûm bin altı yüz otuz guruş müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Ahmed'e edâsıyla merkûm Hasan'a tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsfânlelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Ortaklıtan kalan borcu olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Setbaşı mahallesinde mütemekkin Nemçe devleti teba'asından Mesenco veled-i Kiryon nâm müste'men mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatırda Seriki Ağyazar veled-i Mıgırdic zımmî muvâcehesinde bundan akdem mersûm Ağyazar zımmî ile timûrculuk san'atında şerîk olup fesh-i şirketimizde vuk'u bulan ahz ve i'tâmızın hissesini bi'l-rü'yete mersûm zimmetinde beş yüz yirmi altı guruş zuhûr eden alacak hakkım ile mâlımdan ahz ve sarf eylediği yirmi dört vakıyye timûr semeni kırk üç guruş ki cem'an beş yüz altmış dokuz guruşu talep ederim dedikde mersûm Ağyazar zımmî ber-vech-i müdde'â ikrâr edip ancak zuhûr eden beş yüz yirmi altı guruş mahsûben on beş vakıyye çelik ve yetmiş vakıyye timûr ve on bir aded ekd ve üç kısâc i'tâ etmişdim deyü inkâra mukârin eylediği def'i isbâtından izhâr-ı acz edip ve müdde'î-i mersûm bâ-taleb tahlîf olmağla vâki` mezkûr def'i mezkûruyla müdde'î-i mersûme bilâ-beyyine mu'ârazadan ba'de'l-men' mersûm Ağyazar zımmînin ikrâr ve i'tirâfiyla lâzım gelen meblağ-ı merkûm beş yüz altmış dokuz guruş müdde'î-i mersûm Mesanco'ya edâsıyla mersûm Ağyazar zımmîye tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Pekmez satışından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına muzâfe Kite Kazâsına tâbi‘ Kayapa karyesi sükkânından Veliddin oğlu İsmail bin Hasan nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î münîrde mahrûse-i mezbûrede Geyikli Ahmed Paşa Medresesinde sâkin Kayapalı İbrahim Efendi ibn-i El-Hâc Abdürrahim Efendi mahzarında merkûm İbrahim Efendi zimmetinde kaya ve fiâtı beynimizde ma‘lûm pekmez esmânından bâ-temessük bin bir guruş alacak hakkımın ancak yetmiş bir guruşunu merkûm İbrahim Efendi yedinden bundan akdem ahz ü kabz etmemle sahhü'l-bâkî alacağım olan dokuz yüz otuz guruş merkûm İbrahim Efendi'den hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm dokuz yüz otuz guruş müdde'î-i merkûma edâsıyla mezbûr İbrahim Efendi ilzâm olunduktan sonra müdde'î-i mezbûr İsmail mezbûr İbrahim Efendi zimmetinde bi'l-ikrâr alacağı olan dokuz yüz otuz guruşun bi'r-rızâ yüz otuz otuz guruş mezbûr İbrahim Efendi'ye kabûlü hâvî bahş ve hat ve tenzîl etmekle bâkîsi olan sekiz yüz guruş müdde'î-i merkûm İbrahim Efendi ilzâm olduğuna tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B5

Kalfasının sandıktan para çaldığı iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Yanyalı olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Tahtakale Kapusunda pîşegâhında etmekçi dükkânında kalfalık ile mütemekkin Vasil veled-i Aleksi zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î şerîf-i enverde dükkân mezkûrda Etmekçi Yorki veled-i Yani muvâcehesinde işbu târîh-i i'lâmdan iki gün mukaddem mersûm Yorki zımmî dükkân mezkûrda kâin mukaffel sandığımız fuzûlî küşâd derûnunda mevcûde mâlım olan iki yüz yirmi sekiz guruş nakdim ahz ü kabz etmekle meblağ-ı mezbûr iki yüz yirmi sekiz guruş mersûm Yorki zımmîden hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mersûmdan da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olunduk da ityân beyyineden izhâr-ı acz edip mersûm Yorki zımmî bi't-taleb tahlîf olunmağla mücebiyle

müdde'î-i mersûm Vasil zimmî da'vâ-yı mezkûresiyle mersûm Yorki zimmî bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B6

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Altıparmak mahallesi sükkânından Barutçu Ali bin El-Hâc Mehmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î münîrde Helvacı Ahmed Ağa ibn-i Himmet nâm kimesne mahzarında merkûm Ahmed Ağa zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bâ-temessük üç bin altı yüz guruşdan gayr-ı ez ahz ve't-tenzîl bâkî iki bin sekiz yüz elli guruş zimmetinde alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm iki bin sekiz yüz elli guruş müdde'î-i merkûm Ali'ye edâsiyla mezbûr Ahmed Ağa ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Sayfa 21

A1

Ödenmeyen borcun nemalandırılması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Kara Abdürrezzak mahallesi sükkânından Muzâf İsmail bin El-Hâc Mehmed Emin nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede Uncu esnâfından Hasan bin Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip işbu yedimde mevcûde varaka-i sahîha üzerine muharrer bir kıt'a deyn tahvîl mantûkınca merkûm Hasan zimmetinde hinta semeninden alacak hakkım olan iki bin yüz guruş ile meblağ-ı mezbûr için hilâl-i sâ'at ile bâ-devr-i şer'î ilzâm ribh eylediğim üç yüz on beş guruş ki cem'an iki bin dört yüz on beş guruşun üç yüz yirmi guruşunu mezbûr Hasan yedinden bundan akdem ahz ü kabz etmemle sahhü'l-bâkî alacak hakkım olan iki bin doksan beş guruş talep ederim deyü ben bundan akdem mezbûr Hasan'dan

da'vâ'ya tasaddî eyledik de ol dahî cevâbında târîh-i mezkûrda mârrü'z-zikr cem'an iki bin dört yüz on beş guruş bana deyn olduğunu ikrâr eylediğini ve tahvîl mezkûr i'tâsını i'tirâf edip ancak hınta semeninden bâkî zimmetimde sana deyn-i sahîham olan bin dört yüz altmış guruş üzerine senin ma'lûmede def'a ve def'a cem'an dokuz yüz elli beş guruş bilâ-devr-i nemâ zamıyla iki bin dört yüz on beş guruş ilağ eylediğine binâen ben dahî meblağ-ı mezbûr iki bin dört yüz on beş guruş sana zimmetimde deynimdir deyü ikrâr ve tahvîl mezkûr i'tâ etmişdim deyü müdde'âm olan meblağ-ı bâkî merkûm iki bin doksan beş guruşun bin yüz kırk guruşunu gayr-ı ez teslim sahhü'l-bâkî zimmetinde el-yevm bana deyn olduğunu ikrâr ve mâ'adâ dokuz elli beş guruş hakkında ber-vech-i muharrer bilâ-devr-i nemadır deyü benden da'vâ-yı def'a tasaddî def'i mezkûrunu muvâcehemde isbât ve beyân esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn sâlifü'z-zikr iki bin doksan beş guruş müdde'âmdan mezbûr Hasan ile bi't-terâzî bin beş yüz guruş ba'de'l-sulh ve'l-kabûl ziyâde müdde'âm olan beş yüz doksan beş guruşa müte'allık da'vâdan mezbûr Hasan'ın zimmetini ibrâ ve ıskât idüb ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş işbu târîh-i i'lâmdan beher şehir tamâmında altmış beş guruş i'tâ ederek yirmi beş mâh tamâmında değîn müeccele bana te'viye ve teslim etmek üzere mezbûr Hasan te'cîl eyledikde olduğu ibrâ ve ecel-i mezkûrlar kabûl ve meblağ-ı mezbûr bin beş yüz guruş işbu târîh-i i'lâmdan yirmi beş mâh tamâmına değîn müeccelen bana edâya müte'ahhid oldu deyü makarr mezbûr İsmail'in sâdır olan takrîrini mezbûr Hasan vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâdis min Saferi'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteynyn ve elf.

A2

Gübre satışından kalan borcun hibe edildiği için kalan borcun reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Altıparmak Mahallesi sükkânından Mustafa bin İbrahim nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde mahâlle-i mezbûre sükkânından Bağçivân Mehmed bin Halil nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip kezzân eden iki yüz altmış yedi senesi hilâlinde merkûm Mehmed'in

iştirâ eylediği mahrûse-i mezbûrede zeytûn ve kabân hânlarında vâki' gübresinin mahrûse-i mezbûre kurbünde kâin mâlik ve mutasarrıf olduğum sebze hadîkasına kendi hayvânımla üç yüz yük ve merkûmun hayvanıyla kezâlik üç yüz yük gübre nakl edip ve altmış sekiz senesi tarafında dahî mukâvele ederek sene-i mezkûre tarafında hadîka-i mezkûresine kendi hayvanıyla üç yüz yük ve merkûmun hayvanıyla kezâlik üç yüz yük gübre nakl edip ve altmış sekiz senesi zarfında dahî mukâvele-i mezkûremiz üzere kezâlik hân-ı mezkûrlarda hadîka-i mezkûreye kendi hayvanımla üç yüz yük ve merkûmun hayvanıyla üç yüz yükle cem'an iki sene zarfında kendi hayvanımla nakl eylediğim altıyüz yük gübrenin ücret-i nakliye-i mismâsı olan bin iki yüz guruş ve yine iki sene zarfında merkûm Mehmed'in hayvanıyla nakl eylediğim kezâlik iki senede altı yüz yük gübrenin ücret-i nakliye-i mismâsı olan altı yüz guruş cem'an bin sekiz yüz guruş alacak hakkımın ancak üç yüz guruşunu merkûm Mehmed zimmetimde cihet-i ma'lûmeden deynim olan ol mikdâr guruşa ba'de't-takâs ve'l-mahsûb sahhü'l-bâkî merkûm Mehmed zimmetinde alacağım olan bin beş yüz guruş merkûm Mehmed'den hâlâ talep ederim deyü da'vâya tasaddî eyledikde gibbe's-suâl merkûm Mehmed cevâbında da'vâ-yı mezkûresini bi-tamâma i'tirâf edip lakin müdde'î-i merkûma gübre nakliyesinden zimmetinde deynim olan mârrü'z-zikr bin beş yüz guruş ile deyn-i mezkûremi mahsûben sene-i mezkûreler zarfında müdde'î-i merkûm nakden ve havâleten medfû'am hesâblarını işbu târîh-i i'lâmdan yirmi gün mukaddem mahalle-i mezbûrede kâin kahvehânede sehv ü galatdan ârî yegân yegân âlî (...) müdde'î-i mezbûr Mustafa ile bi'r-rü'ye müdde'î-i merkûm Mustafa zimmetinde ba'de'l-küllî'l-hesâb sahhü'l-bâkî üç yüz seksen dört guruş alacağım zuhûr eyledikten sonra ben bâ-tavassut muslihîn alacağım zuhûr eden meblağ-ı merkûm üç yüz seksen dört guruş müdde'î-i merkûma kabûlüne hâvî hibe ve bahş edip muhâsebe-i mezkûrenin sehv ü galatına ve bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan müdde'î-i mezbûr ile her birimiz âharın kabûlü hâvî zimmetini ibrâ ve ıskât etmişdik deyü ve inkâra mukârin da'vâ-yı def'a tasaddî ve def'-i mezkûresini mahâlî-i mezbûre ahâlîlerinden tâbdih Osman bin Ahmed dellâk Mehmed Âlî bin Hasan ve Mehmed Sâdık bin İbrahim ve meşrû dahî Ahmed Ağa ibn-i Âlî ve Çeşmeci İbrahim bin Sadık ve bağcivân İbrahim bin İbrahim ve rençber bin Mehmed ve bağcivân Hüseyin bin İbrahim ve çeşmeci Mustafa bin Ebubekir ve ba'civân Ahmed Ağa ibn-i Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe âlî vechi't-tevâtür isbât etmeğin müdde'î-i merkûm Mustafa'nın da'vâ-yı mezkûresiyle merkûm Mehmed'e bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazası men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsfânlarına i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Arazi sınırları anlaşmazlığının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Simidçi esnâfından Dimitri veled-i Epostol ve Sari Yani veled-i Hristo zımmîleri mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkaf-ı hümâyûn mevâli-i kirâmdan faziletli El-Hâc Halil Edib Efendi hâzır olduğu hâlde akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde Yağcı El-Hâc Hâfız Mehmed Emin Efendi ibn-i El-Hâc Mehmed Ağa mahzarında her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm El-Hâc Hâfız Mehmed Emin Efendi mahrûse-i mezbûrede Selçuk Hâtûn mahallesinde kâin mutasarrıf olduğum menzilin zükâk tarafından bir mikdâr arsasını efrân ederek simitçi fırını inşâ edip ve evkaf-ı hümâyûn şürût ve nizâmına tatbîkâ cânib-i nezâret evkâf-ı hümâyûndan bâ-mu'accele simitçi gediği ahzıyla dükkan-ı mezkûre vaz'ı ve dükkan-ı mezkûre emsâli misillü simid i'mâl ve civâr mahâlle ahâlîlerinin nân-ı azîzlerini vesâ'ir matbû hâtlarını tabh edeceğinden bizim dükkanlarımıza (...) târî olacağı (...) olmağla merkûm El-Hâc Hâfız Mehmed Emin Efendi'nin inşâ eylediği dükkan sedd ü bendi olmağa matlûblarımızdır deyü müdde'îyyân mersûmânın takrîr-i meşrûhları üzerine tasaddî eyledikleri da'vâları mesmû'a ve iltifâta şâyân olmamağla mücebince müdde'îyyân mersûmânın merkûm El-Hâc Hâfız Mehmed Emin Efendi'ye bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazaları men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelere i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Çobanlık anlaşmasından olan borcun ifası

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr medîne-i Yenişehir Kazâsına tâbi' Koçi karyesinde ganem ağılında mütemekkin Filibeli Abacı Konce veled-i Dimitri zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda Çoban Yorki veled-i Vimi zımmî muvâcehesinde

mersûm Yorki zımmî yedinde mevcûde ma'lûmu'l-re's ağnâmlarınla mâ'an geçen iki yüz altmış altı senesi Ağustos ibtidâsından benim mutasarrıf olduğum karye-i mezkûre civârında vâki' ganem ağılıma gelip ve benimle bi'l-mukāvele ağıl mezkûrda mütemekkin ederek târîh-i mezkûrdan geçen iki yüz altmış sekiz senesi ağustos ibtidâsından kadar iki sene kâmile ganem mezkûrlarını benim ağnâmımla mâ'an ra'i edip ve ben ağıl mezkûrun sâhibi olduğum hasebiyle ağıl sâirede mutasarrıf olduğum üzere mersûm Yorki zımmînin ağnam mezkûre mahsûlâtından sinîn mezkûre zarfında mersûm Yorki zımmînin izniyle kabz ve âhara mübâyi'a eylediğim koru ve panâyır ve yük esmânından makbûzumla senin mezkûrede ağıl mezkûrda mütemekkin mersûm Yorki zımmî ve ma'ûmu'l-esâmî cünd-i nefer çobân sâirenin emriyle me'külâtlarına ve ağıl-mezkûrun umûr-ı lâzimesine mâlımdan masrûfum olan mebâliğ ma'lûmeden mersûm Yorki zımmînin (...) kadîme üzere hisse-i musîbesi olup matlûbum olan mebâliğ ma'lûmenin ve mersûm Yorki zımmî zimmetinde ağnâm semeninden alacak hakkım olan ma'lûme ol mikdâr mebâliğnin muhâsabeleri mârrü'z-zikr iki yüz altmış sekiz senesi ağustos hilâlinde ağıl mezkûrda sehv ü galatdan ârî yegân yegân lede'l-ru'ye mersûm Yorki zımmî zimmetinde ba'de'l-küllî'l-hesâb sahhü'l-bâkî iki bin yedi yüz on dokuz guruş on altı pâre alacak hakkım zuhûr etmekle meblağ-ı bâkî mezkûr iki bin yediyüz guruş on altı pâreyi Yorki zımmîden hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı bâkî merkûm iki bin yedi yüz on dokuz guruş on altı pâreyi müdde'î-i mersûm Konce zımmîye edâsıyla mersûm Çoban Yorki zımmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Memurlar hakkında nizamname

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ birinci rütbede bulunan mecîdiye şân-ı hümâyûnum hâvî mülâhazâtıyla Hüdavendigâr eyâlet-i vâlisi vezîrim Halil Rıfat Paşa -edâmallâhu te'âlâ tevkî'-i ref'-î hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm olacama indinde ve'l-eml-i adîde ile sâbit olduğu ve cehle cülûs-ı hümâyûn meymenet-makrûn pâdişâhânem rûz-ı firûzundan berü nuhbe-i

efkâr mülûkânem kâffe-i memâlik mahrûse-i şâhâne ve vüdü'a-i dest ma'delet peyvest mülûkânem olan bi'l-cümle sünûf-ı teba'a-i pâdişâhânemin ezher cihetle te'mîn yâl ve terkiyye hâlleri hasibe-i hayriyesine ma'tûk olarak bu bâbda şimdiye kadar bunca kavâneyn ve nizâmât âdile vaz' ve tensîb ve her bir tarafa neşr ve i'lân olunup da'vâ'l-hamd ve'l-mûna asâr hasne-i adliyesi meşhûr olarak mâhâl-i ahâlî vesîka günden güne tezâyid eyledik de bulunmuş ise de bu arâlık mahâlin mahrûse-i şâhânemin ba'zı mahallerinde hasn ve zabta asâyiş ve emniyet ahâlî ve teba'aya münâfi ba'zı hâlât vukû' bulmakda olduğu istihbâr olunarak (...) istihsâli lâzımeden olmasıyla keyfiyet meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyemde bi'l-etrâf müzâkire ve mütâla'a olunup çünkü vâlî bulunan zât-ı uhdesine muhvî olan eyâletde vukû' bulacak her türlü musâlahın merci' ve nâzırı ve taraf-ı devlet-i aliyemden asl-ı me'mûr mahsûs ve muhâtabı ve kâimmakâmlar dahî âdetâ vâlî kâimmakâm ve mu'ayyeni me'mûru olmasıyla kâffe-i husûsâtı melikiyye ve tâliyenin usûl mevzû'a-i tanzîmiyyeye ve efkâr ma'delet asâr-ı pâdişâhâneme tatbîkan hasn-ı ru'yet ve irâdesine ve te'yîd asâyiş ve etrâf (...) hazl (...) ferîza-i zimmet ve lâzime-i me'mûriyetden olduğundan ba'd izin her bir eyâletinin vukû' bulacak kâffe-i husûsâtı vâlî-i eyâletden suâl olacağı cihetle ol emirde her bir vâlî muhavvel uhdesi olan eyâlet dâhilinde kâin sancâklar muhassıl ve kâimmakâmları ve kazâ-i müdürâtından ve reis-i eyâlet ve gerisi elviye-i meclisleri a'zâsından ve asâkir zabtiyyenin ser-kerde ve bölük başlıları ve zâbitân sâiresinden îfâ-yı hasn ve hizmete muktedir olamayanları bir güne arzı ve uzvu karışmayarak ve zerre kadar irtikâb ve iltizâm taraflarına (...) tahkîk ile mahlince azl ve tebdîl ve mu'tâd olan a'zâ-yı meclis ve zâbitân zabtiyyeyi ehl-i dâr bâb olarak hemân intihâb etmekte ve muhassıl ve kâimmakâm ve sâir mu'ayyet me'mûrlarını dahî nizâmen ve usûlen ve şer'ân ve kânûnen yolsuz ve uygunsuz hâl hareketde gördüğü (...) eyleyeceğine ya'nî haklı çıkacağına akli idüğü sûrette azl ve me'mûriyetlerinden ihrâc ederek adlerine derhâl râbitalu vekîl ta'yîniyle keyfiyetlerini verilene min sebtlerinin me'mûr ve inzâm kalınmasını ve inhâ eyledik de ve tâşra müdürlerinden mevki'ne göre bin guruşdan yukarda ma'âşlı olan kazâlara el-hâletü hâzihi bi-derâhim dahî müdür nasb ve irsâl olunmakta ve ondan aşağı ma'âşlı olan mahallere Karesi Eyâlet ve elviye ve yâhûd civâr kazâlar ve cevbinden intihâb olanların me'mûriyetleri inhâ ve tasdik kalınmakta ise de (...) olacağı üzre vülât-ı müşâun-ileyhim ba'd izin bütün bütün mesuliyet altında bulunacağından pek lüzûm olduğu sûrette bu râhim müdür nasb olunmayarak ma'âşlı ma'âşsız müdürâtından bi-hak azl ve tebdîli îcâb edenlerin keyfiyetleri istîzân ve inhâ olunması ve medetleri olacağı kazâ emvâlinden ve yâhûd hukûk fukarâdan zimmetinde

akçe geçer ve ki hâlde me'mûrunu inhâ eden vâlî tarafından tazmîn ve istihsâl kalınması ve mecrû evm yereyim sevdâsıyla nâ-ehl-i istihdâm ve ta'yîn veyâ hakça hakça müdür tebdil olunmaması ve arâlık arâlık nasb eylediği müdürlerin hesâb ve kitâbına ve kâffe-i dikkât ve seknâtına bakılarak irtikâbı ve yâhûd hilâf rızâ hareketten adem-i ictinâbı tebeyyin eylediklerin azl tebdiliyle istînâf te'diyede (...) tarafına sayılmaması müsemmâ şerâyiti ile tantâmına muvâfık evsâf erbâbından ve oldukça tecriye olunmuş vecve (...) olarak mahalleri tahberleriyle taraflarından bi'l-îcâb me'mûriyetleri icrâsına taraf-ı eşref-i saltanat seniyyemden ruhsat kâmile ile me'zûn olması ve vâlîler dahî hasn zâbita bilâd ve asâyîşi ibâd için zîr idârelerinde kâin elviye-i mülhaka dâhlinde bulunan kazâlar müdürân ve zabtiyye-i zâbitân ve neferâtı intihâb ve istihdâmında muhassıl ve kaymakamlara sükûd ve me'zûniyet vererek onunla berâber haklarında tetkikat ve tahribât lâzıme icrâsına ve zinhar mukâbir usûl tanzimiyye harekât vukû'a götürülmemesi emrinde nezâret mütemâdiye îfâsından gaflet hâlinde bulunmaması müşârun-ileyhimin def' nüfuzları kâmil mu'ayyetleri me'mûrlarının ıslâh ahvâli hâsıl olduktan sonra kendülerce i'tizâra mahal kalmayacağından uhdeleri bulunan mahallerin ve hususla hayâdîd ve eşkiyâ makulesinin gezinip sığındıkları yerlerin hısn-ı muhafazasıyla def' muzarretlerine ve şâyed bunlardan kalabalıklıca olarak zuhûr edenler olur ise derhâl eyâletin müretteb zabitasından neferât mukteziye ve kifâyet etmediği takdîrde muvâfık tensîkât

Sayfa 22

olduğu üzere meclisce bi'l-müzâkere zâbiti yedine mazbata buyuruldu i'tâ olunarak oralarda bulunan mevki' askerîden (...) ve mutazam sevkiyle itâ'at ettikleri hâlde ettirilip işlerinden hayâ ele geçirilip eşhâs-ı meclis-i eyâletde istintâk muhâkeme birle eğer kendülerinden katl-i nüfûs vâki' olmuş ise maktûlün veresesiyile ve olduğu sûretde taraf-ı hükûmetden hısn ta'yîniyle murâfa'a-i şer'îyyeleri bi'l-icrâ-i kısıs ile hüküm olunduğu hâlde iktizâsına bakılmak üzere îcâb eden i'lâm ve mazbatasının serî'ân bâb-ı âlîmize takdîm olunması ve bir de işbu hayâdîd ve kıtâ' tarîk-i makûlesi tasalluta mazarrat eyledikleri mazlûmîn ahâlî der-âyânın şahsaları ma'lûm ise de hükûmete hayr verip de tutularak bir ankaya konulduğu hâlde müddet mu'ayyenesi tekâmîl edip çıktıktan sonra ihbâr eden adamı telef ve ihlâk edeceği havfına mebnî haber verilmek şöyle dursun taleb eyledikleri akçe ve sâireyi vererek ânî bile ketm ve ihfâya mecbûr oldukları istimâ' olunmasıyla ve misüllü eşhâs mazarraya mültezim havn ve haşîn (...) olan ehl-i arz teba'a-i saltanat seniyyeme medâr-ı emniyet ve cesâret olmak üzere mukaddemâ dahî bir aralık

ihtibâr olduğu vechle bu misüllülerden hayâ ele geçebilecek telef nefse cerâtları tebeyyin ettirilemeyenlerin tavnîn ve iskân olunmak üzere ve bir dahâ vatanlarına avdet edememek şartıyla ve kezâ sevri ve ba'îd mahalleri müebbeden def' olunmasının usûl-ü makarra ittihâzıyla her tarafa i'lân kalınması işbu haydûd takımı şehr karâdanvâhı ve çiftlikâtta vâki' ba'zı gördükleri mahallerde ahz ve ve gereklerine te'sîs olduğu hâlde selâma davranıp telef nefse cerâet eyledikleri mesbûk olarak o makûle eşhâsı mazarranın ise âdeten kîtâ' tarîk-i nazarıyla bakılarak siyâseten katl ve i'lâm olunmalarına mesâğ-ı şer'-î şerîf olduğuna ve bunların (...) husûsuyla pâşâları (...) ma'lûmu ve mahalleri ahâlîsinin dahî ber minvâl muharrer (...) olacağına ve o misüllü ma'lûm ve meşhûr olan kîtâ'-i tarîk üzerine çekmeye ve atmaya tasaddî etmesiyle kaçacaklarını aklı kesdiği gibi def' muzarretleri için hemân i'dâm ve ıtlâkları câiz olması fıkrası kânûn nâme-i hümâyûnumda dahî münderic bulunmadığına binâen ber müceb-i şer'-î şerîf ve kânûn-ı cezâ ve cerâ-i muktizâsına bakılması ve sirkat kasdıyla suinetiyle şunun bunun hânesine giren eşhâsın dahî şer'-î şerîfin misâğı olduğu üzere ashâb-ı hâne tarafından salâh ile def' ve muzarretlerine me'zûniyet verilmesi ve şu kadarına misüllü eşhâsı hâl ve zînet ve şekl ve kıyâfetinden dahî bellü olacağı ve ettirilip telef olduğu hâlde zâbitân tarafından mu'âyene ve tahkîk ve ahvâl-i sahîhası ruetâsı bakalı ve mazanna-i sû'î olup olduğunu gereği gibi tedkîk olunacağı cihetle herkes bu misâğı mahdûde ve şürû'a-i sû'-i istimhâl ile icrâ-yı garaz için ve mefâsed zâtiyesine vesîle ittihâz etmemek ve asâyişi ve emniyet ahâlî kazıyye-i mültezimesine bir günde hulel gelmemek için bu sirişte ile gece ve gündüz ve münâsebetlive münâsebetsiz kimesne yanında salâh ve taşmağa me'zûn olmayıp bu beyâna verilen müsâ'idenin derecesi yalnız makûle eşhâsı muzarreyi her ne vakt olur ise olsun musallihâ hânesi derûnunda gördüğü sû'-i kasda ictisâr ve tasaddîsini akladığı hâlde bi'l-mukâvele silâh ile avre bulunması (...) muhassar olarak (...) bundan ilerüsü ya'nî kendü hânesi derûnundan hâric mahallerde her kim olur ise urulması kat'â câiz olmayacağıının ve herkes yalnız kendüsünü koruyabilecek kadar silâh kullanabilip öyle şurada burada bilâ-icâb her kimesnenin silah takınması kemâ-fî esâbek memnû'iyet tahtında bulunduğunun herkese güzelce tefehhîm kalınması ve kısâsdan mâ'adâ cinâyet ma'lûme ile mütehhim olanların mahallerinde icrâ-yı cezâları emsâline dahâ ziyâde müessir olacağıından ve bu kere emr-i fermân mülûkâneme tevfiika kuvâteyn mevzû'da ve mevcûdeden her (...) lâzım gelen fıkralar tab' ve temsil ile birer suretleri gönderileceği ve fıkârât sâir kânûniyye dahî bir taraftan bakılarak kezalik tab' ve neşr kalınacağı misillü düvel-i mütehâbbe me'mûrlarıyla tüccâr ve teba'ası haklarında olunacak mu'âmelâta dâir bundan akdem

mahsûsâ-i risâle-i ahdiyye tanzimiyle bir kıt'ası me'mûrîn tarafına i'tâ olunmuş ise de risâle-i mezkûrenin ahkâmı yalnız umûr-ı ticâretle me'mûrları hakkında vukû' bulacak mu'âmelâtı mütezammin olup sâir mu'âmelât-ı hukûkiyye ve resmiyeyi şâmil olduğu cihetle bunun için dahî bundan böyle ta'limât-ı mahsûsa tanzim ve irsâl kalınacağından lede'l-hâce onlara mürâca'at ve icrâ-i ahkâmına vaktla ve kalpazanın ve muzâriye ve bunun emsâli cetha-i sâbite ile ithâm olunan eşhâsın icrâ-yı cezâlarının mahallerine havalesiyle fakat bu makûle eşhâsın ism ve şöhret ve keyfiyet cünha ve kıyâfetleri bend bend bazılarak ve kânûn nâmeye tevfiqa tertîb olunan sürece (...) her birlerinin isimleri üzerlerine serhla şerh verilerek ve zîdi dahî meclisce temehhîr olunarak kezalik bâb-ı âlîmize takdîm olunması ve vârudât devlet-i âliyyemin mikdârı ve bekâyâsının (...) vâlî bulunan zât tarafında tahrî olunup ve bir kıt'a defteri yanında durup vakt-ı zamanıyla istihsâline yakılması ve bilâ-sebeb emhâl eyledi emvâl hazîne dahî câr te'hîr olur ve yâhûd şunun bunun iyâdı (...) kalır ise vâlî bulunanlar kendülerini büyük mesuliyete da'vet edeceğinden ona göre gâyet âklâna sarf himmet ve husûsuyla mevsim tahsilâtında kâimmakâm ve muhassıl ve müdürlerin bir güne yolsuz hareketi ve yâhûd virgü mukarrerden ziyâde akçe tarh (...) misüllü hilâf rızâ vaz'a cerâatları veyâ zimmetlerine akçe geçürmek ve vecve ve a'zâ-yı meclisin emvâl virgü ve bedelât a'şâr ve rüsûmâtından deynleri olubda setr ve ihfâ ile ahâlî üzerinde bekaya vererek emvâl-i hazîneyi çürütmek gibi müfâyer şi'âr istikâmet hâlâte cesâretleri takdîrinde vülâte-i mutasarrıfeyn bulunanlardan dolayı dahî mesele olacaklarından mukaddemce her tarafa yazıldığı vechle kendüleri zîr idârelerinde kâin eyâlet-i elviyeye esnâmî tahsilatda ve sâir icâb eden vaktlerde bizzât dolaşıp nizâmı mücebince mu'ayyetleri me'mûrlarının muhâsebelarını ru'yet ve tedfik ve teftiş ahvâli ve keyfiyet ile husûsât meşrûhanın hiçbir mahalde vukû' bulmaması emr ehmine mütemmâ veyâ nezâret ve vakt kalınması ve ma'âş ve mesârif hakkında ahvâl ve nizâmına muhâlif mu'âmele her günfi me'mûrdan vâki' olur ise tazmîn ettirileceği misüllü vâlîler mücâseret eylediği hâlde tazminden başka kendüleri dahî sual olunması vârudata deyni ve muhâkemede ru'yeti cârî olan umûr-ı şer'îyye kemâkân hâkim beldeye havâle ile tesviye ettirilmesi ve karar ahrîdeye zulm ve ta'addî vukû' bulmayıp husûsuyla eşkince ve eziyet olunmamasına vaktla bi'l-farz vukû' bulduğu hâlde mütecâsir olanların müstehak itâb olması ve umûr-ı melikiyye bâb-ı âlîmize ve umûr-ı şer'îyye bâb-ı fetvâ penâhiye ve mevâd-ı askeriye makâm ser askeri ve umûr-ı cedîd mesned kapudâniye ve umûr-ı hâriciye makâm hariciyeye ve umûr-ı zabtiyye taraf-ı müşîri ve zabtiyyeye mesâlih mâliye nezâret-i mâliyyeye ve mesâlih evkâf nezâret evkâf hümâyûna

el-hâsıl her bir husûs mensûb olduğu mahâl-le-i şî'âr olunarak bir tarafa müte'allık mâvenin ahar-ı mahalde yazılması ve hukuka dâir de'âvîde vâlî tarafından (...) tevâbi'âtından nizâmına tatbik rûsum tahsiliyyeden ma'adâ mukâyir nizâm-ı şâhânem cerîme ve rüşût ve harc buyuruldu ve hediye nâmı ve nâm-ı aharla akçe ve eşyâ ahz ve kabulüyle hukûk ibâre îtâle olunduğu hâlde mesuliyeti hâssate-i vâlî tarafına âid olması ve meclisler oradan vâlî bulunan zâtın ma'iyetinde olarak mesâlih vâki'a ve sâire ve husûsuyla ahâlî ve teba'a taraflarından müslihat mahsûsaları için takdîm olunan arzuhâl ve mezkûreler bizzât vâlî tarafına arz ve i'tâ olunup oradan meclislere havâle ile tedkîk mâde olunduktan sonra icrâ-i âtî yine vâlîye bırâkılması el-hâsıl vâlî bulunan zâtın meclislere hükm ve nüfûzu cârî ve müessir olarak vâlînin re'y ve idâresi olmadıkça ru'yesi ve a'zâ-yı meclisin varakpâre kabûl edip meclisce müzâkereye hakları olmadığından ve bu bâbda ve her hâlde ru'yesi ve a'zâ-yı meclisin vâlî-i memlekete ta'zîm ve hürmetle mesâlih vâki'a ve ceriyede re'y ve idâresine mutâva'at illeri lâzım geldiğinden bu mâddenin dahî î'lân olunması ve meclisler dahî vâlî bulunan zâtın hasbe'l-beşeriye ba'zı hilâf merzî ahvâl ve keyfiyeti hasn eyledikleri hâlde muvâfık âdâb olacağı üzere bir kere hâlisâne ahzâr edip te'sîr ettiği sûretde bâ-mazbata bâb-ı âlîmize iş'âre kezalik me'zûn olması ve vâlîler dahî a'zâ-yı meclisin hâl ve hareketlerine (...) şâhâne hâllerinde bulunmamalarına ve elviye-i mülhakanın her türlü tahkîk vakt edip mugâyir usûl bir güne vukû'ât olduğu hâlde men' ve def'ine ikdâm emniyet tark mâddesi pek vakt edecek şey' olup bu mâdde dahî vâlî bulunan zâtın vazife-i me'mûriyet mahsûsasından olduğundan zîr-i idâresinde olan mahallerin emniyet kâmile bir devâm oldukça ol kadar muhadded heybetini müceb olduğu misüllü aksi olduğu hâlde mesuliyeti bizzât kendüsüne ric'at edeceğine ve bu emniyet tarikin re'si mes'alesi ise men' mürûr nizâmının tamâmı icrâsı ya'nî şunun bunun ve âlî'l-husûs mechûlü'l-ahvâl kesânın bi't-tezkire derûn-ı memâlikde keşt ve kezâr edememesi esbâb-ı kuyasının istihsâli kazıyye-i mühimmesi olduğuna binâen nizâm-ı mezkûrun te'yîd ve te'kîdiyle her tarafta setran hasn-ı îfâsı ve dahâ ne makûle ve sâile menût ve muhtâc ise (...) dahî mahalleri meclisleri ve me'mûrlarıyla söyleşilen ve nüfûsu nâzır mukayyedlerinde devrinden me'mûrlarına tenbîhât ve te'kidât hilafât icrâsıyla beraber içlerinden nâ-ehl ve îfâ-yı vazife-i me'mûriyete gayr-ı mukadder olanlarını azl ve tebdîl ve yerlerine erbâbını ithâb ve ta'yîn eyleyerek istikmâl-i hasn zâbîta ve çâresine mesâre'at ve i'tinâ ve'l-hâsıl te'mîn tarîk-i mâddesinin ber-vech-i matlûb istikrârıyla ebnâ-i sebîlin emnâ (...) vakt ve ihtimâm olunması ve taraf-ı devlet-i aliyyemden isti'lâm olunan ba'zı mevâd mahsûsasının te'hir ve musallihini müceb olmamak için defter-i vârid hâkim ve yâhûd mâl

müdürleriyle dahî mezkûresiyle karar-ı keyfiyetin arz ve iş'ârına vülât-ı müşârun-ileyhin me'zûn olmaları ve bunlardan (...) matlûb tamâmı emniyet ve muhâfaza-i asâyîş ahâlî-i vülâdın husûlü olduğundan ve taşralarca hem umûr ve esâmı musallihat muhâfaza zâbita-i memleket ile emvâl-i mertebe-i seniyyenin vakt ve zamanıyla tahsiline ikdâm ve gayret olunması hususları bulunduğundan bundan böyle hilâf matlûb hareket edenler olur ise bi't-tahkîk hazl ve tebdillerine ve töhmet sarîhası zuhûredenlerin icrâ-yı te'dîblerine mesâre'at olunacağından ona göre hareket ve olur ve olmaz mâdde için kâimmakâm ve azâ-yı meclisin gerisi eyâlet-i celîle gidip gelişde ve gerisi eyâletde ikâmetinde kezrân edecek evkât beyhûde içinde mâdde-i zabt ve rabta ve tahsîl emvâlesinin ârızasından ve bir de kapu altı hâsîlâtının teksiri halyâsıyla kazâlarda lüzûmu kavy olmadıkça livâyâ ve sancâklardan gerisi eyâlete adam celb ve ihzâr ile iz'âc ahâlî ve teba'a-i keyfiyet nâ-merziyyesinden ittifâ ve mecâniyet kalınması ve her bir sancâk ve kazâda müstahdem zabtiyye neferâtının tamamıyla istihdâm olup zinhâr ve zinhâr bunların musallihat ve hizmet merâtebede ve me'mûriyetleri dairesinin hâricinde kullanmaması ve ma'âşî ve mâhiyelerinin beher ay serkî karşıyla verilip buna dahî bir güne fesâd karıştırılmaması ve bu bâbda ve sâyâ meşrûhanın tamamı icrâsına ve iktizâ-yı tahlîf üzere hilâfına hareket edemeyeceklerine dâir vülât-ı azâmın ve mutasarrıfeyn taraflarından başka başka sened yazılarak memhûren bâb-ı âlîmize takdîm olup meclis-i vülâde hıfz kalınması ve bu ta'ahhidi şâmil kâimmakâmlar ve muhassıleyn ve müdürlerden dahî vâlîler müferrakıyla başka başka sened alınıp eyâlet meclislerinde hıfz ettirilmesi husûslarına karâr verilmiş ve ol vechle icrâsı meclis-i hâssa vükelâ-yı fuhâmda dahî tensîb ve tasvîb kalınmış olduğundan keyfiyet taraf-ı eşref pâdişâhâneme arz ile lede'l-istîzân ber minvâl meşrûh icrâsı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allıkıyla emr-i hümayûn şâhânem senûh ve sudûr eylemiş ve mücebince kâffe-i vülât azâm ve mutasarrıfeyn taraflarına başka başka emr-i şerîfim tasdîriyle me'zûniyet verilmiş olmağla (...) i'lânen ve me'zûniyetini efhâmen dîvân-ı hümayûnumdan işbu emr-i celîli'l-kadrim ısdâr ve tisyâr olundu sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin ve savl-i emr-i şerîfimde keyfiyet emr ü fermân mülûkânem zîr-i idâre kere bulunan bi'l-cümle kâimmakâmlar ile sâir lâzım gelenlere bi'l-etrâf i'lân ve işâ'a birle mecbur mağdûr olduğunun kemâl-i mehâm eşnâyî ve fütâitin muktizâsı (...) iktizâsı üzere ve bi'l-edâ beyân olduğu vechle ahkâm muharrere-i mezkûrenin tamamı icrâsına ve matlûb ve mültezim şâhânem olan hasn irâde memleket ve te'yîd-i asâyîş ve emniyet ahâlî ve ri'ayet husûslarına mezîd-i i'tinâ ve sarf mukadderat ve zinhâr tenbîhât muharrerinin hilâfî bir güne hâl hareket vukû'a gelmemesine dahî (...) ithâm ve bizle

liyâkat işbu emr-i âlîşânım müscel mahkemeye ve meclis-i eyâlet ceridesine kayd ve sebt silkten halka devr-i teslîm olunarak ve eimmâ ve müstemrâ infâz ve icrâsı husûsa sarf mâhasl-ı kudret-i irâde kâti‘a-i mülûkânem iktizâsından idü ki ma‘lûm (...) olduk da ol vechle icrâ-yı muktizâsı şinâsî ve ru‘yete ihtâm ve bizle (...) eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i‘timâd kılasın

Tahriren fi evâhir şehr-i Saferi‘l-Hayr sene tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B2

Altın borcunun para karşılığının ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa‘da Şeyh Şibli Mahallesi sükkânlarından zât-ı ta‘rîf-i şer‘î ile mu‘arrefe Meryem bint-i Nureddin nâm hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î şerîf-i enverde hâlâ zevci Ahmed bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i‘lâmdan bir buçuk sene mukaddem merkûm Ahmed benim için menzil iştirâ edivermek üzere mahrûse-i mezbûrede Mes‘ûd Mahramevi Mahallesinde vâlidem Bedriye Hâtûn menzili kapısı önünde mâlımdan altmış beş aded yirmilik altûn olarak bin beş yüz guruş def‘ ve teslîm ve ol dahî yedimden tamâmen ahz ü kabz edip ancak el-hâletü hâzihi benim için iştirâ edivermemekle medfû‘ um olan meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş hâlâ talep ederim deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-suâl ve‘l-inkâr müdde‘î-i mezbûre Meryem Hâtûn da‘vâ-yı mezkûresini mahrûse-i mezbûrede Namazgah mahallesi ahâlîsinden olup makbûlü‘ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Ekşi oğlu İsmail bin Mehmed ve Süleyman bin Musa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi‘l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘î isbât etmeğın mücebiyle meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş müdde‘î (...) edâyâ merkûm Ahmed tenbiyye olunduğu tescil ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

Sayfa 23

A1

Koyun borcundan alacağı konusunda anlaşma

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da sâkin Kasab Saadeddin Çobânî Karayakalı Es-Seyyid Mustafa bin Yahya nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûre'ye hemcivâr İnegöl Kazâsında vâki' Kefere Yenicesi karyeli Ertin veled-i Atanos zımmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mersûm Ertinn zımmî zimmetinde ganem semeninden bâkî iki bin beş yüz guruş alacak hakkım olmağla mersûm Ertin zımmîden suâl olunub alıverilmek matlûbumdur dedikte gıbbe's-suâl mersûm Ertin zımmî cevâbında ber-vech-i müdde'â ganem semeninden bâkî iki bin beş yüz guruş müdde'î-i merkûma zimmetinden deyni olduğunu ikrâr edip lakin işbu târîh-i i'lâmdan altmış beş gün mukaddem karye-i mezkûrede Ahmed Ağa kahvehânesinde zimmetimde deynim olan meblağ-ı merkûm iki bin beş yüz guruş müdde'î-i merkûma edâ ve teslîm etmiştim deyü müdde'î-i merkûmdan da'vâ-yı def'a tasaddî ve def'i-i mezkûrunu bi'l-muvâcehe isbât esnâsında müdde'î-i mezbûr Es-Seyyid Mustafa bâ-tavassut muslihîn sâlifü'z-zikr iki bin beş yüz guruş müdde'âsından mersûm Ertin zımmî ile bi'terâzî bin beş yüz guruş ba'de'l-sulh ve'l-kabûl müdde'î-i mezbûr ziyâde müdde'âsı olan bin guruşa müte'allık da'vâdan mersûm Ertin zımmînin zimmetini ibrâ-yı âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât edip ve mersûm Ertin zımmî dahî ibrâ-yı mezkûr kabûl etmekle bedel-i sulh-i mezkûr bin beş yüz guruş müdde'î-i merkûmun talebiyle edâ etmek üzere mersûm Ertin zımmîye tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Tahta sandıkların komşusunun pencerelerine zarar vermesi

Oldur ki

İşbu bilâ arzuhâlde keşide-i silk sudûr buyurulan buyurlar âsafânelerine imtisâlen husûs-ı atî'l-beyânın mahallinde istimâ' ve ru'yet ve ketb ve tahrîr için bi'l-iltimâs savb-ı şer'î enverden me'zûnenbi'l-hükm irsâl olunan kitâb bâbında Mevlânâ Es-Seyyid İbrahim Efendi mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Âlî Molla ve ebniye ve sukûf emvâline matla' sâir mazbûtü'l-esâmî kesân ile mahrûse-i Burusa'da Hoca Alizade

mahallesinde vâki' zikr-i âtî münâzi' fih olan Şerîfe Naime Hânım bint-i'l-merhûm Es-Seyyid El-Hâc Hafız Mehmed Efendi'nin mâlik ve mutasarrıf olduğu bir bâb mülk dâhiliyye menziline varıp isimleri cerîde-i şer'îde muharrer müslimîn huzûrlarında akd meclis-i şer'î âlî ettik de mûmâ-ileyhâ Şerife Naime Hânım tarafından zikr-i âtî da'vâ'ya vekîl müseccel şer'îsi hâlâ zevc-i derûn-ı arzuhâlde mezkûru'l-isim Huzaf Mehmed Hurşid Ağa ibn-i Abdullah nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda sâhib-i arzuhâl Berber Ohannes veled-i Agob ve Berber Karabet veled-i Hadaverd zımmîleri muvâcehelerinde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem zevcem mûmâ-ileyhâ Şerîfe Naime Hânım'ın mâlike ve mutasarrıfe olduğu işbu derûnunda akd-ı meclis-i şer'î âlî olunan bir bâb dâhiliyye menzilinın makarr-ı nisvân olan mâbeyn odası kapısı ve sofa ve nerdimân başı sofasına mersûmândan mersûm Ohannes zımmînın işbu târîh-i i'lâmdan bir sene mukaddem binâ ve ihdâs eylediği menzilinın zukâk üzerinde kâin bir bâb ulvî oda ve bir sundurmasına keşîd eylediği muhdes pencerelerinden nezâret peydâ olup ve mersûm Ohannes zımmî menzili ittisâlinde kâin mersûm Karabet zımmînın mutasarrıf olduğu bir bâb menzilinın zukâk kapısı üzerinde vâki' zukâğa çıkma bir bâb odası pencerelerinin dahî müvekkilem zevcem mûmâ-ileyhânın menzil-i mezkûresinin mahâl-le-i mezkûrlarına nezâreti olup ol vechle zarar-ı beyyini olmağla mersûm Karabet zımmî menzilinın pencere-i mezkûreleri önüne tahta sandık inşâsıyla müvekkilim zevcem mûmâ-ileyhânın menzilinı mahâl-le-i mezkûresine vâki' olan nezâreti kıt'a ve ol vechle zarar-ı beyyini vak'a olup ancak bundan akdem vuk'u bulan bir rüzgârdan havâle-i mezkûre mütehhidim olarak mersûm Karabet zımmînın dahî pencere-i mezkûrelerinden müvekkilem zevcem mûmâ-ileyhânın dâhiliyye menzilinın mahall-i mezkûrlarına nezâret peydâ olup ol vechle ânın dahî zarar-ı beyyin olmağla nezâret mezkûrelerinin kıt'ıyla vâki' olan zarar-ı beyyinlerinin def'i bi'l-vekâle murâdımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mersûm Ohannes zımmî cevâbında binâ ve ihdâs eylediği menzil-i mezkûresinin zukâk üzerinde kâin bir bâb ulvî oda ve sundurmasına küşâd eylediği muhdes pencerelerinin ber-vech-i müdde'â müvekkile-i mûmâ-ileyhânın dâhiliyye menzilinın makarr-ı nisvân olan mahall-i mezkûresinde nezâreti olup ol vechle zarar-ı beyyini olduğunu ikrâr edip ve mersûm Karabet zımmî dahî cevâbında pencere-i mezkûrelerinden müvekkilim mûmâ-ileyhânın dâhilinde menzilinın makarr-ı nisvân olan mahall-i mezkûresinde işbu mu'âyyene olduğu üzere nezâreti olduğunu ikrâr lakin bundan akdem ber-vech-i müdde'â pencere-i mezkûreleri önünde tahta sadık ile havâlesi olduğunu külliyyen inkâr etmekle müdde'î-i vekîl merkûm Mehmed Hurşid Ağa mersûmânın pencere-i mezkûrelerinden zevcesi

müvekkilesi mûmâ-ileyhânın dâhiliyye menziline mahall-i mezkûrlarına nezâretle zarar-ı beyinleri olduğunu ve mersûm Karabet zımmînin pencere-i mezkûreleri önünde ani'l-kadîm tahta sandık ile havâle olup bundan akdem vukû' bulan rüzgarda mütehhidim olduğunu lede'l-tezkiyye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan mahall-i mezbûre muhtâr kazâz Es-Seyyid Mehmed Said Molla ibn-i Mehmed Necib ve Attâr Mehmed Molla ibn-i El-Hâc Halil ve Duhâncı Hasan Ağa ibn-i İbrahim ve Kazâz İbrahim bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmekle mûcebince müdde'î-i müvekkil-i mûmâ-ileyhâ Şerîfe Naime Hânım'ın mârrü'z-zikr dâhiliyye menziline makarr-ı nisvân olan mahall-i mezkûrelerine pencere-i mezkûrelerinin nezâretleriyle vâki'a olan zarar-ı beyinlerini kat'a ve def'a etmek üzere mersûmân Ohannes ve Karabet zımmîlerinden her birine tenbiyye eylediğini Mevlânâ mûmâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'a gelip âli vukû'a inhâ ve takrîr edip ve tenbiyye kıbel-i şer'îden dahî tenkîd olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Koyun borcunun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr medîne-i Yenişehir Kazâsına tâbi' Koçi Karyesinde ganem ağılında mütemekkin Filibeli Abacı Konce veled-i Dimitri zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda Çoban Metro veled-i Yorki zımmî muvâcehesinde mersûm Metro zımmî yedinde mevcûde ma'lûmu'l-re's ağnâmlarıyla ma'ân geçen iki yüz altmış altı senesi Ağustos ibtidâsında benim mutasarrıf olduğum karye-i mezkûre civârında vâki' ganem ağılıma gelip benimle bi'l-mukâvele ağıl mezkûrda (...) ederek târîh-i mezkûrdan geçen iki yüz altmış sekiz senesi ağustos ibtidâsına kadar iki sene kâmile ganem mezkûrlarını benim ağnâmımla ma'ân ra'î edip ve ben ağıl mezkûrun sâhibi olduğum hasebiyle ağıl sâirede mu'tâd olduğum üzere mersûm Metro zımmînin ağnâm mezkûreleri mahsûlâtından sinîn mezkûre zarfında mersûm Metro zımmînin izniyle kabz ve âhara mübâyi'a eylediğim kuzu ve panâyır ve yük esmânından makbûzumla sinîn mezkûrede ağıl-ı mezkûrda mütemekkin mersûm Metro zımmî ma'lûmu'l-esâmî cünd nefer Çoban sâirenin emirleriyle me'külâtlarını ve ağıl-ı mezkûrun umûr-ı lâzîmesine

mübâliğ-i ma'lûmenin mersûm Metro zımmî zimmetinde ağnâm semeninden alacak hakkım olan ma'lûmu'l-mikdâr mübâliğanın muhâsebeleri mârrü'z-zikr iki yüz altmış sekiz senesi Ağustos hilâlinde ağıl mezkûrda sehv ü galatdan ârî yegân yegân lede'l-ru'ye mersûm Metro zımmî zimmetinde ba'de'l-küllî hesâb sahhü'l-bâkî bin yedi yüz elli iki guruş on pâre alacak hakkım zuhûr etmekle meblağ-ı bâkî mezkûr bin yedi yüz elli iki guruş on pâreyi mersûm Metro zımmîden hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı bâkî merkûm bin yedi yüz elli iki guruş on pâreyi müdde'î-i mersûm Konce zımmîye edâsıyla mersûm Çoban Metro zımmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Beytülmal'a ait olan bavgirin teslim edilmesi

Oldur ki

Eyâlet-i Hüdavendigâr dâhilinde medîne-i İznik Kazâsı müdür-i sâbık El-Hâc Hasan Efendi ibn-i Hüseyin mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde eyâlet-i mezkûre defterdârı ricâl-i devlet-i âlîyyeden sa'âdetlü Muhlis Efendi taraflarından umûr-ı beytül-mâl ru'yete mâ'mûr zikr-i âtî husûsta kıbel-i şer'îden re'y ve me'zûn olup zikr-i âtî bir re's yâğız bârgire bi-tarîki'l-iltikât vaz'u'l-yed Mustafa Ağa ibn-i Hasan mahzarında işbu mu'âyene ve müşâhede olunan bir re's yâğız bârgir şerâ-i mülküm olup târîh-i i'lâmdan bir mâh mukaddem medîne-i mezbûrede Postahânedede bir nefer (...) zâyî' olmuşdu el-hâletü hâzihi mâ'mûr merkûm yedinden zafer bulmamla bi'l-istihkâk talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk mâ'mûr merkûm cevâbında ber-vech-i müdde'â bârgir mezkûre cânib beytül-mâldan yede olmak üzere vaz'-ı yedini ikrâr lakin müdde'î-i mezbûrun mâl-ı müşterâsı olduğunu inkâr etmeğe müdde'î-i mezbûr ber-vech-i muharrer müdde'âsı lede'l-tezkiyye makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Eyüb bin Mehmed ve işçi Mehmed bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle mâ'mûr merkûm muvâcehesinde ba'de'l-isbât ve'l-tahlîf mücebiyle zikr olunan bârgir mezkûr müdde'î-i mezbûr El-Hâc Hasan Efendi'ye def'i ve teslim mâ'mûr merkûm Mustafa Ağa'ya tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsfânlarına i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Yaralama sonucunda para cezası verilmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' İznik Kazâsına tâbi' Çakırcı Karyesi sükkânından Ahmed bin Halil nâm kimesne mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'-î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Çakal Ahmed oğulları İbrahim ve Ali ibn-i Ahmed nâm karındaşlar mahzarlarında ve merkûmânın babaları merkûm Çakal Ahmed bin Ali hâzır olduğu hâlde işbu târih-i i'lâmdan yirmi gün mukaddem vakt-ı gurûbda hâzır merkûm Çakal Ahmed oğulları merkûmân ile bi'l-mu'ayye menzîlim hulûlüne duhûl merkûmân İbrahim ve âliyyeden her biri ma'ân babaları hâzır mezbûrun emriyle yedlerinde olan kebîr sopalar ile sol kolum pazusuna zahrîma amden ve bi-gayrı hakkın darb ve kara bere etmekle fi'il mezkûrlarının müceb-i şer'isini merkûmân İbrahim ve âliyyeden talep ederim deyü ben bundan akdem ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr merkûmân İbrahim ve Âlî def'ân-nizâ' bâ-tavassut muslihîn mâllarından teberru'ân iki yüz guruş i'tâ ve teslîm ve ben dahî yedlerinden ahz ü kabz ve umûrlarına sarfla ba'de'l-istihlânın ben kara bere mezkûreye müte'allik da'vâdan ben merkûmân İbrahim ve Âlî ile babaları hâzır merkûm Çakal Ahmed'in zimmetlerini ibrâ ve ıskât eyledikde merkûmân İbrahim ve âliyyeden her birinden mâllarından teberru'ân bana i'tâ ve teslîm eyledikleri meblağ-ı mezbûr iki yüz guruşun istirdâdına müte'allik da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz aharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü tarafının ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehr-i Rebi'u'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Yaralama sonucunda para cezası verilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'ya hemcivâr medîne-i Mudânya mütemekkinlerinden Kasta veled-i Yorki zımmî tarafından zıkr-i âtî sulh ve ibrâya kabûlüne mevkûfe vekîl olduğu Duhâncı Yorki veled-i Kiryako ve Bezâz Manok veled-i Mihâl zımmîler şehâdetleriyle sâbit olan li-ebeveyn karındaşı Yenko zımmî mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î hatîrda medîne-i mezbûre mütemekkinlerinden Bakırcı Toma veled-i Sakyanos zımmî muvâcehesinde yine medîne-i mezbûre mütemekkinlerinden Yorki veled-i Nikola ve Penayot veled-i Oskol ve Nikola veled-i Romi ve (...) veled-i Hristo ve Vasil veled-i Sakyanos zımmîleri hâzırûn oldukları hâlde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan yirmi üç gün mukaddem müvekkilim karındaşım mersûm Kosta zımmî medîne-i mezbûre sevkinde leylen kahvehânedan menziline gider iken bıçak ile sağ koluna cerh olunup ve ben bundan akdem karındaşım mersûm Kosta zımmî tarafından bi'l-vekâle cârih-i mersûm Bârgîrci Toma zımmîdir deyu li-ecli'l-emr if'a ahzârını bi'l-arzuhâl istedi (...) mersûm Toma zımmî ile rûfekâları hâzırûn mersûmûn ihzâr ettirmiş ise hâlâ karındaşım mecrûh mersûm Kosta zımmî cârih-i mersûm Toma zımmî olduğunu tahsîs etmeyip sahîh-i da'vâya muktedîr olmamamla cerh-i mezkûre müte'allık mersûm Toma zımmî ile hâzırûn mersûmûndan esâle kat'â da'vâ ve nizâ'm olmayıp cerh-i mezkûre müte'allık âmme-i da'vâdan ben müvekkilim karındaşım mersûm Kosta zımmîye izâfetle bi'l-vekâle mersûm Toma zımmî ile hâzırûn mersûmdan Yorki ve Penayot ve Nikola ve Esteba ve Vasil zımmîlerinin zimmetlerini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eyledim deyu vekîl mersûm Yenko zımmînin sâdır olan bi'l-cümle takrîrine mersûm Toma zımmî ile hâzırûn mersûmûndan her biri vicâhen ve şifâhen tasdîk ve kabûl eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî sulh-i Rebi'ü'l-Evvel sene-i tis'a ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Değirmen suyunun izinsiz kullanılması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da İbrahim Paşa Mahallesi sükkânından olup kendi nefsinden asîl ve zevcesi Hatice Hatice Hâtûn ibn-i Mehmed tarafından ber-vech-i âtî da'vâya vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifetü's-şer'î ârifan Abdülkadir bin Hüseyin Aka Hasan bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Es-Seyyid Âlî Rıza Efendi ibn-i'l-merhum El-Hâc Mehmed Said Efendi mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûre evkâf Hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edib Efendi vekîl müslî Hâfız Bahri Efendi ibn-i El-Hâc Hâfız Mehmed Efendi hâzır olduğu hâlde mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbî Dobruca Karyesi sükkânından Mehmed bin Hüseyin ile Enatoşi ve Lazeri veledân Penayot zimmîleri taraflarından zikr-i âtî husûsda husûmet ve redd-i cevâba vekâlet âmme-i mutalleka ile vekîl olduğu Mehmed bin Hüseyin ve Saadettin bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Veliddin bin Ahmed nâm kimesneler mahzarlarında bi'l-esâle ve bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûre hâricinde Nilüfer Alanı ta'bîr olunur nâm mahalde Cizyedârzâde merhûm El-Hâc Hüseyin Ağa vakf-ı şerîfine icâle-i müeccelelû sulaklar değirmânı ta'bîr olunur dört göz bir bâb vakf-ı âsiyâbın nısf-ı hissesiyle âsiyâb mezkûr derûnunda mevcûde bir mikdâr samân ve bir çift kara sığır öküzü ve bir araba ve bir bârgirin nısf-ı bâ-temessük mütevellî-i vakf-ı mezbûr mutasarrıf müvekkil mezbûr Mehmed'den bundan akdem on bin yedi yüz guruş ben kendim için bâ-re'y mütevellî-i vakf-ı mezbûr teferruğ tefevvüz edip ve âsiyâb mezkûrun ve samân ve öküz ve araba ve bargir mezkûrların nısf-ı âharlarını kezalik bâ-temessük mütevellî-i vakf-ı mezbûr mutasarrıfları olan müvekkilân mersûmân Enatoşi ve Lazari zimmîlerden (...) kendi nıfsından esâleten ve ve zevcem müvekkilem mezbûre tarafından vekâleten kezalik bâ-re'y mütevellî vakf-ı mezbûr on bin guruş teferruğ ve tefevvüz edip ve bedel-i ve semenleri olan cem'an yirmi bin iki yüz guruş mezbûr Mehmed

Sayfa 24

müvekkilân mersûmâm edâ ve teslîm edip ol vechle âsiyâb ve samân ve öküz ve araba ve bârgir mezkûrların dört sehmden üç sehm benim ve bâkî bir sehm zevcem mezbûrenin tahte tasarrufunda olduktan sonra ben mârrü'z-zikr üç sehm hisse-i mezkûremin iki sehmini yedimde ibkâ ve bâkî bir sehmini li-ebeveyn karındaşım gâib ani'l-beled Mehmed Arif Efendi'ye bedel-i ma'lûm ve makbûz mukâbele kezalik bâ-re'y mütevellî-i vakf kabûlü hâvî ferâğ ve tefvîz ve samân ve ve öküz ve araba ve bârgir mezkûrlardan âhara bey' ile istihlâk edip ancak mezbûr Mehmed ve müvekkilân mersûmân Lazeri ve Enatoş

zimmîler âsiyâb mezkûrda olan hisse-i mezkûrelerini bana hîn ferâğlarında âsiyâb mezkûr kurbünde vâki` tahminen on beş dönüm tarla âsiyâb mezkûrun mülhakâtıdır ve âsiyâb mezkûrun suyuyla cebelden hatab nakl ederek kesân bendini sene-i tesviye edip hatab nakl ile âsiyâb mezkûr ta`dîl eder ise ta`dîl eyledileri eyâmda yevmiye onar guruş i`tâ etmeleri mu`tâddır deyü el-hâletü hâzihi evkaf-ı hümâyûn müdürü tarla-yı mezkûrları değirmân mülhakâtından olarak tasarruftan men` etmeyip fakat temessük i`tâsından imtinâ` edip ve cebelden hatab nakl eden kesân dahî kendileri bend yaparak hatablarını nakl ve bana bir akçe i`tâl etmeyip ve âsiyâb mezkûrun hîn ferâğından kıymeti ancak on iki bin beş yüz guruş olup beni takrîr dahî etmemişler ise de ben mefbûn olmamla âsiyâb mezkûru (...) müstehlek olan öküz ve bârgir ve samân ve araba mezkûrelerin kıymet ve misillerini benden (...) ile medfû`um olan mârrü`z-zikr yirmi bin yedi yüz guruşun reddini murâd ederim deyü takrîr-i meşrûhu üzere tasaddî eylediği da`vâ-yı mezkûrları ve bilâ-takrîr-i ayn da`vâsı ve âsiyâb mezkûrun (...) karındaşım gâib merkûma ferâğını ve mutasarrıf iken gâib mezbûrun izinsiz âsiyâb mezkûrun mahbû`unu redd-i da`vâsı şâyân iltifât ve istimâ` olmadığı müdde-i merkûm Es-Seyyid Âlî Rıza Efendi'ye tefhim olunup asîl merkûm Mehmed ile vekîl mezbûr Veliddin'e suâl dahî tevce etmeğin tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i`lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Kayhanzâde mahallesi mütemekkinlerinden Bezâz Kifurak veled-i Ohannes zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer`-î hatîrda Mumcu El-Hâc Ahmed Kasab kalfası Mehmed Emin bin Hasan nâm kimesneler mahzarında gâib ani'l-meclis Kasab Emir İsmail oğlu Es-Seyyid El-Hâc İbrahim bin Hüseyin zimmetinde cihet-i karz-ı şer`îden alacak hakkım olan bin beş yüz guruşun edâsına merkûmân El-Hâc Hüseyin Ağa ve Mehmed Emin'den her biri (...) âharın zimmetine lâzım gelen meblağdan kefil olarak kefil bi'l-mâl ve zâmin olup ben rızâmla meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruşun üç yüz guruşunu hatta ve tenzîl ikâmıla sahhü'l-bâkî alacağım olan bin iki yüz guruş kefâlet mahkemelerine binâen merkûmân El-Hâc Hüseyin Ağa ve Mehmed Emin'den hâlâ talep

ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı bâkî merkûm bin iki yüz guruş müdde'î-i mersûm Bezâz Kifurak zimmîye edâlarıyla merkûmân El-Hâc Hüseyin Ağa ve Mehmed Emin'den her biri ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Gökdere su yolu tamirat masrafları

Mahrûse-i Burusa'da Gökdere suyundan müferrez Ebû İshak Mahallesi Câmi'-i Şerîf suyu demekle ma'rûf mâ-i lezîzin mahrûse-i mezbûrede Kayhanzâde mahallesinde vâki' menâzil hâbiyelerine öksüz olan mecrâsı murûr-ı zamân ile rahnedâr ve muhtâc ta'mîr olup ve ta'mîrâtına mevkûfe-i nukûdun murâbahası müsâ'id olmamağla bundan akdem nukûd-ı mevkûfe-i mezkûrenin mütevellîsi Sirac Süleyman Ağa ibn-i Mustafa ve ashâb-ı şefesinden Berber Halil Ağa ibn-i Mustafa ve Yüzbaşı Hüseyin Ağa ibn-i Hüseyin ve Havlucu Halil Ağa ibn-i El-Hâc Mehmed ve El-Hâc İsmail Ağa ibn-i El-Hâc Veliddin ve Sirac El-Hâc Ahmed bin İbiş ve Na'lıncı El-Hâc Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler iltimâslarıyla mecrâ-yı mezkûrun muhtâc ta'mîr olan mahalleri kibel-i şer'îden mürsel emnâ ma'rifeti ve mütevellî ve ashâb şefe-i merkûmûn ve su yolcuları kethüdâsı ve sâir erbâb vukûf ma'rifetleriyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf ta'mîrât mezkûre mesârif ve ik'ası ve âb-ı belde üzere ashâb şefe-i merkûmûn âb-ı mezkûr hâbiyelerine bi't-taksîm te'dieyeye ta'ahhüd etmeleriyle mecrâ-yı mezkûrun öksüz olup muhtâc ta'mîr olan mahalleri mütevellî mezbûr ma'rifetiyle tecdîd ve ta'mîrine bâ-defter mağrudât cem'an bin beş yüz on beş guruş masrûf olduğunu ashâb-ı şefe merkûmlardan mezbûrûn Berber Halil Ağa ve Havlucu Halil Ağa ve Berber El-Hâc Ahmed Ağa ba'de't-tasdîk mütevellî-i mezbûr ve ashâb-ı şefe-i merkûmûn talep ve ma'rifetleriyle âb-ı mezkûr ashâb-ı şefesi menâzil hâbiyelerine tevzi' ve taksîm defter ederek ber-vech-i âtî zikr olunur.

Harîr fi'l-yevm es-selâse ve'l-aşrûn min şehr-i Rebî'u'l-Evvel sene tis'a ve sittîn ve mi'eteyn ve elf

Başçı Şeyhi	Çoban Âlî	Ebubekir	Semerci Sofî	Zabtiye	Debbâğ Beşe
-------------	-----------	----------	--------------	---------	-------------

Rıfat Efendi 20 Guruş	40 Guruş	Ağa 50 Guruş	Oğlu Mehmed Molla 60 Guruş	Mustafa 30 Guruş	30 Guruş
Fazîletlü Nasuh Efendi 60 Guruş	Abdulla Molla Zâde Rıza Efendi 40 Guruş	İbrahim Efendi 40 Guruş	Mehmed Bey 30 Guruş	El-Hâc Âlî Ağa 20 Guruş	Kömürcü Oğlu Zevcesi Tahire Hanım 60 Guruş
Baş Kâtib Efendi 30 Guruş	Şeyh Ömer Efendi 30 Guruş	Debbâğ Ebubekir Ağa 30 Guruş	Arab Hâcî Zevcesi 10 Guruş	Duhâncı Hüseyin Ağa 40 guruş	Hâce Adile Hânım 30 Guruş
Fesci El-Hâc Esad Molla 30 Guruş	Dikici Başı Vâlidesi 20 Guruş	Mansûr Zâde Hüseyin Efendi 40 Guruş	Na‘ıncı El- Hâc Ahmed Ağa 50 Guruş	Arabacı Osman Ağa 20 Guruş	Bıçakçı Karındaşı Âlî Molla 40 Guruş
Hoca Hüseyin Efendi 20 Guruş	Yüzbaşı Hüseyin Ağa 40 Guruş	Bedestânlı Hâfız Mehmed Efendi 40 Guruş	Mustafa Çavuş 30 Guruş	Berber Halil Ağa 25 Guruş	Havlucu Halil Ağa 30 Guruş
Attâr Mehmed Molla 20 Guruş	Na‘lbûr Hacı Mustafa Ağa 30 Guruş	Tuzcu Abdî 10 Guruş	Berber El- Hâc Ahmed Ağa 30 Guruş	El-Hâc Ahmed Zevcesi Zeynep Hâtûn 20 Guruş	Katırcı El- Hâc Âlî 30 Guruş
Bezâz El- Hâc İsmail Ağa	Duhâncı El- Hâc Musa 20 Guruş	Yorgancı El- Hâc İbrahim Ağa	Hâfız Âlî Bey 30 Guruş	Semerci Ahmed Molla	Boyacı Saadettin 30 Guruş

30 Guruş		30 Guruş		15 Guruş	
İmâm Hüseyin Efendi 20 Guruş	Boyacı Hüseyin Ağa 40 Guruş	Testereci İbrahim 10 Guruş	Na'ibend Mehmed 15 Guruş	Eskici Hüseyin Ağa 15 Guruş	Hamâmcı El-Hâc Hüseyin Ağa 25 Guruş
Testereci 20 Guruş	Etmekçi Mehmed Ağa 50 Guruş	Kayhân sevkinde Bakkâl 40 Guruş			

1515.Yalnız bin beş yüz on beş guruş.

B1

Öldürme nedeniyle hapis cezası verilmesi

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Hüdavendigâr eyâleti vezîrim Halil Rıfat Paşa -edâmallâhu te'âlâ iclâlehû- ve akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazli ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü's-şerî'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-şerî'ati ve'l-mürselîn el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-Mu'în Mevlânâ Bursa kâdisı zîdet fezâiluhû ve kıdvetü'l ulemâi'l muhakkikin müftisi Mevlânâ -zide Alâ mefâhiru'l emâsil ve'l akrân azâ-i meclis -zide kadrühüm tevkî'-i refi'-i hümâyûnum vâsıl olucak ma'lûm ola ki Bursa'da Hacı Yakub Mahallesi mütemekkinlerinden bundan akdem katîlen hâlik olan Dülger Sofyanos ve Ersler babası Epostol ve anası Yelşar nâm nasrâniye ile kâtîli olan Kelesân Karyeli Topal oğlu Nikola'nın meclis-i şer'î şerîfde (...) kâtîl mersûm maktûl mersûm müceb-i kısâs olan katl ile katl etmiş olduğu mahâlle-i mezbûr mütemekkinlerinden Bâlî oğlu Hara Lambo ve Kapıbaşı mahallesi mütemekkinlerinden Dülger Pandel veled-i Yani nâm zimmîler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan mütehakkık ve kısâsına hükm-i şer'î lâhık olmuş olduğu bâ-i'lâm ve mazbata inhâ olunmuş ve müfâd (...) nazaran kâtîl mersûm Nikola

zımmînin maktûl mersûm Dülger Sokyanos zımmîye müceb-i kısâs olan katl ile katl ettiği şâhidân mersûmân şehâdetleriyle sâbit olmuş olmağın bu sûrette ve ırsen mersûmân kısâsdan afv etmedikleri hâlde (...) huzûrlarında talepleriyle mersûm ber-nehc-i şer'î kısâs olmak lâzım geleceği cânib fütüvve-i hâneden zahr i'lâma tahrîr ve imlâ kılınmış olmağla bundan böyle Versan mersûmân afv etmeyip kısâs ve iddi'asında masar oldukları hâlde ber müceb-i hükm-i şer'î huzûrlarıda icrâ-i kısâs ve eğer biri afv veya sulh olur ise ol hâlde kısâs sakât mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetinin bâ-mazbata ve i'lâm beyân ve iş'ârıyla berâber kâtil mersûmun li-ecli'l-icâzete Der sa'âdetime gönderilmesi haps târîhinin da'vâdan iş'âr kalınması bâbında lâzım gelen emr-i şerîfin ısdârı meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyemden bâ-mazbata ifâde olunmuş keyfiyet taraf-ı eşref pâdişâhâneme arz ile lede'l-istîzân ol vechle icrâ iktizâsı husûsuna irade-i seniyye-i mülûkânem te'allikiyle emr-i hümayûn şâhânem sünûh ve sudûr etmiş olmağın siz ki vâlî-i müşâr ve Mevlânâ ve müftî ve sâir mûmâ-ileyhim siz bir minvâl muharrer mersûmun huzûr-ı veresede icrâ-i kısâs ve eğer vereseden bir afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısâs sakât ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îyyenin icrâsıyla keyfiyetin bâ-mazbata ve i'lâm iş'ârıyla berâber kâtil mersûmun li ecli'l-mücâzete dersa'âdetime gönderilmesi ve haps-ı târîhinin da'vâdan iş'âr kalınması irade-i seniyye-i mülûkânem muktizâsından idü ki ma'lûmunuz oldukda ol vechle icrâ-yı hükkâm şer'îat gurrâya mübâşeret ve âli külli'l-takdîrîn keyfiyyetin bâ-i'lâm ve mazbata inhâ ve iş'ârına mübâderet eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılınız.

Tahrîr fi evâhir şehri-i Zilhicce'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Öldürülen kişinin mirasçılarının af etmeleri

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-alâ birinci rütbede bulunan Mecîdiye Nişân hümayûnum hâvî hâlâ Hüdavendigâr eyâleti vâlîsi vezîrim Halil Rıfat Paşa -edâmallâhu te'âlâ iclâlehû- ve kıdvetü'n-nüvvâb el-müşerri' in Burusa nâibi Mevlâna-zide Alâ kıdvetü'l-emâsil ve'l akrân azâ-i meclis -zide

kadrühüm tevkî-i refî-i hümayûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki Hüdavendigâr Eyâleti'ne muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Çalı karyesi sâkinlerinden olup bundan akdem katilen vefât eden Es-Seyyid Abdullah'ın zevce-i menkûha-i metrûkesi Hüsniye bint-i Ahmed ile babası Mehmed'in kâtîli bulunan Gemlik Kazâsına tâbi' Kurşunlu Karyesi mütemekkinlerinden ağ bekçisi Zagır veled-i Petrov ile meclis-i şer'-î şerîfde hîn terâfu'larında kâtîli mersûm Zagır'ın maktûl merkûm Abdullah tüfenk kurşunuyla bi gayr-ı hakkın amden darb ve cerh ederek ol ânda müteessiren vefât eylediği udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden fi'l-asl İlbêsânlı olup rençberlik ile sâlifü'z-zikr Kurşunlu karyesinde sâkin İbrahim bin Hüseyin ve mezkûr Çalı Karyesi sâkinlerinden diğerk İbrahim bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve kâtîl mersûmun kısâsına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-mazbata ve i'lâm inhâ olunmuş ve makâl i'lâma nazaran kâtîl mersûm Zagır zimmînin maktûl merkûm Abdullah müceb-i kısâs olan katl ile katl ettiği şâhidân merkûmân şehâdetleriyle sâbit olmuş olmağın bu suretde ve ersân mezbûrân kısâsdan afv ettikleri hâlde bizâtihi huzûrlarında talepleriyle kâtîl mersûm ber-nehc-i şer'-î kısâs olmak lâzım geleceği cânib fütüvve hânedan zahr i'lâm mezkûre tahrîr ve imlâ kılınmış olmağla verese-i mezbûre afv etmedikleri sûrette huzûrlarında kâtîl mersûmun icrâ-i kısâs ve eğer verese-i mezbûreden biri afv eder veya sulh olur ise ol hâlde kısas sâkat ve mes'ele-i sâireleri hakkında diyete münkaliib olacağından iktizâ-i şer'îsinin icrâsıyla keyfiyetin bâ-i'lâm ve mazbata iş'âr kâtîl mersûmun da'vâ'dan bu tarafta irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfin ısdâr meclis vâlâ-yı ahkâm-ı adliyemden bâ-mazbata ifâde olunmuş ve keyfiyet taraf-ı eşref pâdişâhâneme arz ile lede'l-istîzân bir minvâl meşrûh icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allıkıyla emr-i hümayûn şâhânem sünûh ve sudûr etmiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun ileyh ve nâib ve sâir mûmâ-ileyhim siz bir minvâl-i muharrer verese-i kâtîl mesfûr afv ettikleri hâlde huzûrlarında icrâ-i kısâs ve eğer vereseden biri afv eder veya sulh olur ise ol hâlde kısâs sâkat ve mes'ele sâirleri hakkında diyete münkaliib olacağından iktizâ-i şer'îsinin icrâsıyla keyfiyet bâ-mazbata ve i'lâm iş'ârı ve kâtîl mersûmun dahî bu tarafta irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktizâsından ederek ma'lûmunuz olundukda ol vechle icrâ-i ahkâm şer'îat gurrâya mübâşeret ve âlî külli'l-takdirin keyfiyetin inhâ ve iş'ârına mübâderet eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız.

Tahriren fi evâil şehri Rebi'ü'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A1

Evrak çaldığını iddia ettiği davasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Nalband Mahallesi sükkânından Mehmed Bey ibn-i Süleyman Ağa mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde Mehmed Halid bin Mustafa ve Es-Seyyid Mehmed Bey ibn-i Es-Seyyid Ahmed ve Abdullah Halid Bey ibn-i Osman Bey nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip ben merkûmûn ile işbu târîh-i i'lâm gecesini mahrûse-i mezbûrede Orhan Gâzi Mahallesinde kâin gâib ani'l-meclis Azime Hâtûn'un menziline olan Velîme Cema'atine girip menzil-i mezkûrda merkûmûn ile aramıza beynimizde vâk'a olan münâza'a esnâsında ve merkûmûn koynumda olan (...) derûnunda mevcûde her biri yirmi beşer guruşluk yetmiş üç aded evrâk ve nakdiyem cüzdânımla merkûmûn Mehmed Halid ve Es-Seyyid Mehmed Bey ve Abdullah Halid Bey'den her biri mütefekkân ahz ve gasb ederek zimmetlerinde olmağa evrâk nakdiye-i mezkûrelerimi merkûmûndan talep ederim dedikde gıbbe's-suâl merkûmûndan her biri cevâblarında müdde'î-i mezbûr Mehmed Bey ile ma'ân leyl-i mezkûrda gâib-i mezkûre Azime Hâtûn'un menzil-i mezkûresinde olan Velîme cema'atine girip menzil-i mezkûrede arâm eylediklerinden ve müdde'î-i mezbûruyla beynlerinde münâza'a zuhûr eylediğini ikrâr edip lakin müdde'î-i mezbûrun ber-vech-i müdde'â cüzdânı derûnunda mevcûde yetmiş üç aded evrâk nakdiyelerini ahz ve kabz eylediklerini külliyyen inkâr etmeleriyle müdde'î-i merkûmdan da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olunduk da ityân beyyineden izhâr-ı acz edip ve merkûmûn Mehmed Halid ve Es-Seyyid Mehmed Bey ve Abdullah Halid Bey'den her biri bi't-taleb tahlîf olunmalarıyla mücebince müdde'î-i merkûm Mehmed Bey da'vâ-yı mezkûresiyle merkûmûn Mehmed Halid ve Es-Seyyid Mehmed Bey ve Abdullah Halid Bey'den her birine bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Katır satışından doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Çelebi Sultân Mehmed Hân Mahallesi sükkânından Cân bâz Veliddin bin Ahmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede Maksem Mahallesi sükkânından Katırcı Mustafa bin Ahmed nâm kimesne mahzarında merkûm Mustafa zimmetinde üç re's katır semeninden alacak hakkım olan ikibin yüz elli guruşdan ez-gayr-ı ahz sahhü'l-bâkî bin iki yüz altmış guruş merkûm Mustafa'dan hâlâ talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı bâkî-i merkûm bin iki yüz altmış guruş müdde'î-i merkûm Veliddin edâsıyla merkûm Mustafa ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Vakıf arazinin kullanım hakkı üzerine anlaşmazlık

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Fotra karyesi sükkânından Âlî bin Yakub nâm kimesne mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü olup zikr-i âtî vakf tarlaların mısır-ı hisselerine hasebü'l-mâ'mûriye vaz'-ı yed mütehakkık olan mevâli-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edib Efendi ibn-i El-Hâc Mehmed Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip hazîne-i celîle-i evkaf-ı hümâyûndan mazbût evkâfdan merhûm Sultân Alaaddin vakf-ı şerîfinden mârrü'z-zikr Fotra karyesi hudûd-ı dâhilinde kâin her birinde'l-ahâli ma'lûmu'l-hudûd tahmînen seksen beş kile tohum istî'âb eder beş kıt'a tarlalar babam Yakub bin İbrahim nâm kimesnenin bâ-temessük müdür-i vakf mezbûr tahte tasarrufunda iken babam mezbur Yakub işbu târîh-i i'lâmdan on iki sene mukaddem benim hâl-ı sığırimda vefât eden tarla-yı merkûmlar ol târîhde bir kânûn-ı münîf ancak bana ittikâl etmeğin li-ebevyn kız karındaşım Fatıma Hâtûn'un zevci eniştem gâib ani'l-meclis Ebubekir bin Kocabekir nâm kimesne benim gıyâbımda babam müteveffâ-i mezbûr Yakub bu mukavvele (...) evlâd-ı inâe da'vâdan evlâd-ı mezkûre ile ma'ân süyân ittikâl eylemesinde dâir müteeccir müessesesi olan kânûn-ı cedîdden çüncesine murûrunda mebnî

kezrân eden iki yüz altış yedi senesi hilâlinde vefât eyledi deyü müdür Efendi mûmâ-ileyhe hilâf vâki' ihbâr ve inhâ eylediğine mebnî tarla-yı mezkûrlar babam müteveffâ-i mezbûrun târîh-i mezkûrda vefâtıyla benim kız karındaşım Fatıma Hâtûn üzerine hasbe'l-kânûn-ı cedîd âdiye-i âlî'l-iştirâkü's-seviyy intikâl eylediğini nâtik müdür mûmâ-ileyh ma'rifet ve inhâsıyla cânib-i evkâf-ı hümâyûndan eniştem gâib mezbûr yedine temessük i'tâ olunduktan sonra kız karındaşım mezbûre Fatıma ve ba'dihâ sadr-ı sagîr oğlu Mehmed'in vefatlarıyla müdür efendi mûmâ-ileyh tarla-yı mezkûrların nısfklarını sagîr müteveffâ-i mezbûrun mahlûlünden olmak üzere âhara tefvîz murâdıyla tarla-yı mezkûrların nısfklarına vaz'-ı yed ve müdâhil etmekle suâl olunup tarla-yı mezkûrların nısfklarından kefid vâk'a olan müdâhilesi men' ve def' olunmak matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl müdür efendi mûmâ-ileyh cevâbında ber-vech-i muharrer sagîr müteveffâ-i mezbûrun mahlûlünde olmak üzere tarla-yı mezkûrların nısf hisselerine hasbe'l-mâ'mûreye vakf için vaz'-ı yed ve müdâhilesini ikrâr edip ancak müteveffâ-i mezbûr Yakub'un arâzî hakkında şeref sünûh eden irâde-i seniyye-i mülûkânem mücebince müessese olan kânûn-ı cedîdeden mukaddem târîh-i mezkûrda vefâtıyla âdiye-i müdde'î-i merkûma intikâl eylediği ma'lûm değildir deyü inkâr etmeğe müdde'î-i mezbûr Âlî babası müteveffâ-i mezbûr Yakub'un ber-vech-i müdde'â işbu târîh-i i'lâmdan on iki sene mukaddem vefâtıyla tarla-yı mezkûrlar ol târîhde hasbe'l-kânûnu'l-kadîm ancak kendüye âdiye intikâl eylediğini karye-i mezbûre sükkânından olup lede'l-tezkiyye adl ve makbûlu'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan İbrahim bin Halil ve Ali bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebince tarla-yı mezkûrların nısf hisselerinden kefid ve ber müceb-i kânûn-ı kadîm mecmû' tarla-yı mezkûrları müteveffâ-ı merkûm Yakub'dan muntegallen tahte tasarrufunda olmak üzere cânib nezâret-i evkâf hümâyûndan mezbûr Âlî yedine temessük i'tâsına müdür efendi mûmâ-ileyha tenbiyye olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Öldürme nedeniyle diyetinin ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi‘ Hamamlıkızık karyesinde sâkin iken bundan akdem katilen vefât eden Hüseyin bin Mehmed bin Muslihiddin’in verâset-i lâb er karındaşı Âlî ve lâm er karındaşı Mehmed Salih bin Âlî’ye inhisârı ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î ahî merkûmân Âlî ve Mehmed Salih nâm kimesneler mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma‘kûd meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Ahmed bin Mehmed nâm kimesne tarafından zikr-i âtî sulh ve ibrâya tasdîka vekîl olduğu Es-Seyyid Halil bin El-Hâc Halil ve Mehmed bin Mehmed Emin nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olan babası merkûm Mehmed mahzarında karındaşımız ve mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Hüseyin’in işbu târîh-i i‘lâmdan otuz yedi gün mukaddem mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi‘ Canbazlar Karyesinde gâib ani’l-meclis Mehmed Haşim nâm kimesnenin Hitân Cem‘iyeti’ne gidip mârrü’z-zikr Canbazlar Karyesinde danâcî İsmail nâm kimesnenin menzilinde (...) leylan sâ‘at yedi karârlarında müvekkil merkûm Mehmed ile erâmları esnâsında müvekkil merkûm Mehmed li-ecli’ş-şennin yedinde olan tüfenkini endâht eyledik de (...) olan (...) hatâan mûrisimiz karındaşımız müteveffâ-i merkûm Hüseyin’in diz kapağı üzerine isâbetle mûrisimiz karındaşımız müteveffâ-i mezbûr cerh olunup yirmi altı gün murûrunda müteessiren ani’l-cerhi’l-mezkûr mûrisimiz karındaşımız müteveffâ-i merkûm Hüseyin vefât etmekle biz bi’t-terâzî mûrisimiz karındaşımız müteveffâ-i merkûm Hüseyin’in diyet-i şer‘îsi olan on bin dirhem şer‘î gümüşden müvekkil merkûm Ahmed ile bin altı yüz guruş bedel-i sulh makbûza ba‘de’l-sulh ve’l-kabûl mûrisimiz karındaşımız müteveffâ-i merkûm Hüseyin’in dem ü diyetine müte‘allık âmme-i da‘vâda ve mutâlebât ve kâffe-i eyman ve muhâsemâtdan müvekkil merkûm Ahmed’in kabûlünü hâvî zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer‘î ile ibrâ ve ıskât eylediğimizde müvekkil mezbûr Ahmed dahî ibrâ-i mezkûremizi kabûl eyledi deyü vârisân merkûmân Âlî ve Mehmed Salih’in sâdır olan kelimât-ı meşrûhlarını vekîl merkûm Mehmed vicâhen ve şifâhen bi’l-vekâle tahkîk eylediği tescil ve bi’l-iltimas huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

B2

Hisse anlaşmazlığının reddedilmesi

Oldur ki

Asitâne-i aliyyeli olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Hacı Baba mahallesinde misâfiretle mütemekkin Bilor oğlu Magrovic veled-i Endon zımmî mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde şahısları ta'rîf şer'î ile mu'arrefe hâlik Keresteci Bali oğlu Abraham zımmînin sulbîye kızları Noshaton ve Kolyana Nasrâniyeler muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mersûmân Noshaton ve Kolyana nasrâniyeler ile li-ebeveyn kız karındaşları gâibtân ani'l-meclis Tefohi ve Karina Nasrâniyelerin li-ebeveyn karındaşları olup babaları hâlik mersûm terekesine bi'l-verâse vaz'-ı yed olan gâib ani'l-meclis Karabet zımmîden babaları hâlik mersûm Abraham zımmî terekesinden hisse-i ırsiyelerini talep ve da'vâ zammında mahkemeye vürûdlarından ben kendülere mu'âvenet etmek üzere mahkemede hîn murâfa'alarından yanlarından bulunmak için mersûmtân Noshaton ve Kolyana nasrâniyeler ile gâibtân ve mersûmtân Tefohi ve Karina Nasrâniyeler mâllarından bana üç bin guruş vermek üzere va'ad ederek yedime bir kıt'a tahvîl i'tâ edip ve ben mersûmtân Noshaton ve Kolyana nasrâniyeler ile gâibtân mersûmtân Tefohi ve Karina Nasrâniyelerin karındaşları gâib mersûmdan babaları hâlik mesfûr terekesinden hisse-i ırsiye talep ve da'vâları esnâda bir mâh bi'l-mu'ayye mahkemeye gidip yanlarında bulunmamla mecrû va'ad mezkûrelerine binâen meblağ-ı merkûm üç bin guruşdan mersûmtân Noshaton ve Kolyana nasrâniyeler hisselerine isâbet eden bin beş yüz guruş mersûmtân Noshaton ve Kolyana nasrâniyelerinden talep ederim deyuü müdde'î-i mersûmun takrîr meşrûh üzere mutasaddî olduğu va'ad mecrû müdde'âsı şâyân iltifât ve istimâ' olmayıp mersûmtân Noshaton ve Kolyana nasrâniyelere suâlden teveccüh etmemekle mücebince müdde'î-i mersûm Magrovic zımmî meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş da'vâsıyla mersûmân Noshaton ve Kolyana Nasrâniyeden her birine bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Öldürüp mallarını gasb ettiğinden kısas olunması

Oldur ki

Hüdavendigâr Eyâleti'nde Kütahya sancâğında vâki' medîne-i Uşak'da Hacı Hasan mahallesinde mütemekkin iken bundan akdem katilen hâlik olan Kifurak veled-i Eci Estefan veled-i Nazr zımmînin verâset-i zevce-i metrûkesi Marim bint-i Karabet Nasrâniye ile anası Ağsebet bint-i Estefan ve babası mersûm Eci Estefan zımmîye inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î ebi mersûm Estefan zımmî kendi nıfından verâset-i zevce-i mersûme Marimdam mersûme Ağsebet Nasrâniyeler (...) zıkr-i âtî (...) vekîl olduğu şahsı mersûmtânı bîlûr medîne-i mezbûre kazâsına tâbi' Selçuklar karyesi sükkânından Süleyman bin Mehmed ve medîne-i mezbûrede Karaağaç mahallesi sükkânından Ahmed bin İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla vekâleten mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde medîne-i mezbûre kazâsına muzâfe Banaz nâhiyesine tâbi' Susuz karyesi sükkânından Abbas bin Ebubekir nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mûrisimiz oğlum hâlik mersûm Kifurak zımmî işbu târîh-i i'lâmdan on bir mâh mukaddem bir re's bârgire mâlifâtura tahmîliyle li-ecli't-ticâre karyelere gitmek üzere mârrû'z-zıkr Selçuklar karyesi civârında Zeyve deresi kurbünde tarîk-i âmmdan nehâren mürûr eder iken merkûm Abbas gasb-ı mâl garazıyla oğlum hâlik mersûm Kifurak zımmînin önüne geçip ve yedinde olan tüfenk kurşunuyla katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın oğlum hâlik mersûm Kifurak zımmînin sağ küreği üzerinden darb ve cerh edip ve oğlum hâlik mersûm râkib olduğu bârgirden zemîne sukût eyledikde yine merkûm Abbas yedinde olan kebîr tîfân bıçağıyla oğlum hâlik mersûmun kazâsına kezalik katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve şecc edip ve oğlum hâlik mersûm Kifurak zımmî müteessiren ani'l-cerh ve şeccî'l-mezkûr ol anda ba'de'l-hâlik yine merkûm Abbas oğlum hâlik mersûmun hamûle mezkûre olan on bin gurus nakdiyle bâ-defter-i mağrudât eşyâsını ve defter-i zimemât ve bârgir mezkûrı ahz ve gasb ve mârrû'z-zıkr Susuz Karyesinde kâin menziline götürüp ve çünd gün mürûrunda ancak bârgir mezkûr mefta olmak üzere kazâ-yı mezkûr müdürî tarafına irsâl olunmuş olduğundan ben bârgir mezkûru bi'l-verâse ve bi'l-vekâle müdür merkûmdan ahz ve ve nakd ve eşyâ ve defter-i mezkûrlar merkûm Abbas'ın yed ve zimmetinde kalmağla katl mezkûrun müceb-i şer'îsi olan kısâsının mezbûr Abbas hakkında icrâsı ve nakd ve eşyâ ve defter-i mezkûrlerin bana aliverilmesi bi'l-verâse ve bi'l-vekâle matlûbundur dedikde gıbbe's-suâl merkûm Abbas cevâbında hâlik mersûmun târîh-i mezkûrda katilen fevt olduğunu ikrâr edip ancak ber-vech-i müdde'â kendünün hâlik mersûm amden darb ve cerh ve şecc eylediğini te'sîrinden fevt olduğunu ve nakd ve eşyâ-ı mezkûrları ahz ve gasbı külliye inkâr etmekle müdde'î-i

mersûmdan da‘vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda merkûmân Süleyman bin Mehmed ve Ahmed bin İbrahim nâm kimesneler

Sayfa 26

li-ecli'l-şehâde meclis-i şer'î hâzırân olup istişehâde olundukda fi'l-hakîka hâlik mersûm Kifurak zımmî târîh-i mezkûrda bir re's bârgire mâlîfâtûra tahmîliyle li-ecli't-ticâre karyelere gelmek üzere mârrü'z-zikr Selçuklar karyesi civârında Zeyve deresi kurbünde hâlik tarîk-i âmmdan nehâran mürûr eder iken merkûm Abbas gasb-ı mâl garazıyla hâlik mersûm Kifurak zımmînin önüne geçip ve yedinde olan tüfenk kurşunuyla katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın hâlik mersûm Kifurak zımmînin sağ küreği üzerinden darb ve cerh edip ve mersûm Kifurak zımmî râkebe olduğu bârgirden zemîne sukût eyledikde yine merkûm Abbas yedinde olan tîfân bıçağıyla hâlik mersûm Kifurak zımmînin kazâsına kezalik katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve şecc edip ve hâlik mersûm Kifurak zımmî müteessiren ani'l-cerh ve'ş-şeccü'l-mezkûr ol anda ba'de'l-hâlik yine merkûm Abbas hâlik mersûmun yedinde olan bârgir mezkûru hamûlesiyle ma'ân ahz ve gasb edip lakin hamûlesine olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidlerin şehâdet dahî ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye ettiklerinde ba'de't-takdîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûl olmağın mücebince kâtîl merkûm Abbas'ın kısâsına hükm olunmağla bi'l-cümle müvekkilât mersûmânın bizzât vürûdlarıyla taleplerinde kısâs mezkûrun icrâsı re'y ve izîn devlet-i aliyyeye menût idük ve sâlifü'z-zikr hamûlesinde iddi'â eylediği on bin guruş nakd ile defter-i mağrudât eşyâ müdde'âsı tekrâr beyân havâle olduğu bi'l-iltimâs pây-e serîr-i a'lâya İ'lâm olundu.Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî'l-yevmi'l-hâmisiâşr min şehri Rebi'ü'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Öldürme sonucu kısas olunması

Oldur ki

Hüdavendigâr Eyâleti'nde vâki' medîne-i Kütahya'ya muzâfe Gergî Nâhiyesine tâbi' Büyük Örence Karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen vefât eden Kara Tana oğlu

Halil bin Hüseyin bin Hasan'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatıma bint-i Âlî ve vâlidesi Aîşe bint-i Âlî ve li-ebeveyn kız karındaşları Fatıma ve Kezban ve Ümmühan hâtûnlara inhisârı ba'de't-tahakkuku's-şer'î zevce-i mezbûre Fatıma ve ümmi mezbûre Aîşe ahavât mezbûrât Fatıma ve Kezban ve Ümmühan hâtûnlar taraflarından ber-vech-i âtî da'vâ'ya vekîl olduğu zât-ı mezbûrât bi'l-ma'rifetü's-şer'îyye ârifân medîne-i mezbûreye tâbi' Mustafalar karyesi sükkânından katırcı oğlu Mehmed bin Hasan ve Karamanlı oğlu Ahmed bin Âlî nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan aht mezbûre Ümmühan Hâtûn'un zevc-i dâhili Mustafa bin Hasan nâm kimesne mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde mârrü'z-zikr Büyük Örence Karyesi sükkânından Gedik oğlu Süleyman bin Halil nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-i merkûm Halil kezzân eden iki yüz altmış sekiz senesi Şevvâlü'l-Mükkerimin ikinci gecesini mârrü'z-zikr Mustafalar Karyesinde sâkin kayınpederi gâib ani'l-beled Âlî ile mu'âyede için mârrü'z-zikr Mustafalar karyesine kayınpederi gâib mezbûrun harman yerinde vakt-ı şafakta (...) olub ve mezbûr Süleyman mârrü'z-zikr Büyük Örence karyesi sükkânından gâib ani'l-beled Berber Mustafa zevcesi Aîşe bint-i İbrahim nâm hâtûn ile (...) dolayı müteveffâ-i merkûm Halil garaz ve nefsanîyet ederek leylen müteveffâ-i mezbûr arayarak mârrü'z-zikr Mustafalar karyesi hizmetine varıp müteveffâ-i merkûm Halil harman mezkûrda nâim. olduğu hâlde gördükde merkûm Süleyman nefsanîyet mezkûresine mebnî hemân yedinde olan kebîrce bel bıçağıyla katl kasdıyla müteveffâ-i merkûm Halil'in sağ (...) amden ve bi gayr-ı hakkın ba'de'l-darb ve'l-cerh müteveffâ-i merkûm Halil ayağa kalkıp firâr etmek murâd eyledikde merkûm Süleyman tekrâr bıçak mezkûr ile yine müteveffâ-i merkûmun başının depesine katl kasdıyla amden ve bi gayr-ı hakkın darb ve şecc edip ve yine bıçak mezkûr ile boğazından kat'a edip ve müteveffâ-i merkûm Halil müteessiren ani'l-cerh ve şecc ve'l-kat'ı'l-mezkûr ol anda fevt olmağla katl mezkûrun müceb-i şer'îsi olan kısâs merkûm Süleyman hakkında icrâ olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl merkûm Süleyman cevâbında müteveffâ-i merkûmun târîh-i mezkûrda katilen fevt olduğunu ikrâr ancak müteveffâ-i merkûm ber-vech-i müdde'â kendünün amden darb ve cerh ve şecc ve kat' eylediğini külliyyen inkâr etmekle müdde'î-i vekîl merkûmdan da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda mârrü'z-zikr Mustafalar Karyesi sükkânından şâhidân merkûmân Mehmed bin Hasan ve Ahmed bin Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezkûre hâzırân olup istişhâd olundukda fi'l-hakîka müteveffâ-i merkûm Halil

kezrân eden iki yüz altmış sekiz senesi mâh-ı Şevvâlü'l-mükerreminin ikinci gecesi mârrü'z-zikr Mustafalar karyesinde sâkin gâib ani'l-beled kayınpederi Ali ile mu'âyede içün mârrü'z-zikr Mustafalar karyesine (...) kayınpederi gâib mezbûrun harman yerinde vakt-ı şafakta (...) olub ve merkûm Süleyman müteveffâ-i merkûm Halil'e garaz ve nefsâniyet ederek leylen müteveffâ-i mezbûr arayarak mârrü'z-zikr Mustafalar karyesi (...) yine gelib müteveffâ-i merkûm sağ böğründen amden bi-gayr-ı hakkın ba'de'l-darb ve'l-cerh müteveffâ-i merkûm Halil ayağa kalkıp firâr etmek murâd eyledikde merkûm Süleyman tekrâr bıçak mezkûr ile yine müteveffâ-i merkûmun bâşının depesine katl kasdıyla amden ve bi gayr-ı hakkın darb ve şecc edip ve yine bıçak mezkûruyla boğazından kat' edip müteveffâ-i merkûm Halil müteessiren ani'l-cerh ve'ş-şecc ve'l-kat'a'l-mezkûr ol anda fevt oldu biz bu kısâsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri edâ-i şehâdat-i şer'îyye ettiklerinde ba'de't-takdîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûl olmağın mücebince kâtil merkûm Süleyman'ın kısâsına hükm olunmağla bi'l-cümle müvekkilât mezbûr etmek bi'z-zât vürûdlarıyla taleplerinde kısâs mezkûrun icrâsı re'y-i rezîn devlet-i aliyyeye menût idük ol ki Vâki' el-hâldir pâye-i serîr-i a'lâya arz ve İ'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.Hurrira.

B1

Kiralık vakıf bahçesinin başkasına kiralanması

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'da Hoca Mehmed Karamanî mahallesi mütemekkinlerinden Tefohi bint-i Ertin Nasrâniye tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu şahıslar mersûmeyi bîlûr Bedros veled-i Serkez ve Ertin veled-i Vanil zımmîler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan zevci Panos veled-i Estepan zımmî mahrûse-i Bursa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'-î hatîrda Kürekçi Avanes veled-i Endon zımmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem zevcem mersûmenin bi'l-icâreteyn ve bâ-temessük mütevellî tahte tasarrufunda olan mahrûse-i Bursa'da Sandıkçılar Hânı ittisâlinde kâin etrâfı Koca Mehmed Paşa vakfından Katırhânı ve Koruk oğlu ve Papas oğlu Serkoz zımmîler basmahâneleri tarîk-i âmm ile mahdûd merhûm Sofî Hayreddin vakf-ı şerîfine senede

icâre-i müeccele-i ma'lûmelü bir kıt'a vakf-ı tût hadîkasını işbu târîh-i i'lâmdan dokuz mâh mukaddem ben zevcem müvekkilem mersûme tarafından bi'l-vekâle on yedi bin guruş bedel-i mukâbili re'y mütevellî bulunmaksızın beynimizde mersûm Avanes zımmîye ferâğ ve bedel-i mezkûrdan iki bin dört yüz seksen üç guruş mersûm Avanes zımmî yedinden ahz ve kabz edip ve bâkî on dört bin beş yüz on yedi guruş mersûm Avanes zımmî zimmetinde deyn olduğunu müş'ar yedime bir kıt'a tahvîl i'tâ edip ancak ferâğ mezkûrda izin mütevellî bulunmayarak adem-i sathına mebnî mersûm Avanes zımmî meblağ-ı bâkî merkûm bi'l-edâ hadîka-i mezkûresi bâ-re'y mütevellî-i vakf teferruğdan ebâd-ı imtinâ' birle bana medfû' olan meblağ-ı merkûm iki bin dört yüz seksen üç guruşun dört yüz elli guruşunu bi't-terâzî hatt ve tenzîl ve bâkî iki bin otuz üç guruşunu ben mersûm Avanes zımmîye rûv-ı teslîm ve ol dahî yedimden ba'de'l-ahz ve'l-kabz mersûm Avanes zımmî ve tenzîl eylediği ferâğına ve bedel-i mutâlebesine müte'allık âmme-i da'vâdan mersûm Avanes zımmînin zimmetini bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ibrâsına kabûl eyledik deyü makar vekîl mersûm Panos zımmînin bi'l-cümle takrîr meşrûhu mersûm Avanes zımmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Kasablık ortaklığından oluşan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Orhangazi mahallesi sükkânından ve kasâb esnâfindan El-Hâc İbrahim bin Halil nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Kasâb Saadeddin bin Mehmed Âlî nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan dört buçuk mâh mukaddem ben merkûm Saadeddin ile kasâblık ticâretinde akd-ı şirket ederek dört buçuk mâh müddetde mezbûr Saadeddin ile kasablık edip işbu târîh-i i'lâm günü fesh-i akd-ı şirket eylediğimizde beynimizde cereyân eden ahz ve i'tâmızın muhâsebelerini yegân yegân rü'yet edip mezbûr Saadeddin zimmetinde ba'de'l-küllî hesâb sahhü'l-bâkî dokuz yüz kırk dört guruş alacak hakkım zuhûr edip meblağ-ı merkûm dokuz yüz kırk dört guruşu bana edâsıyla mezbûr Saadeddin ilzâm olmağla meblağ-ı merkûm

dokuz yüz kırk dört guruşdan mâlımda ibtidâ-i şirketimizden işbu târîh-i i'lâma gelinceğe değin beynimizde cereyân eden bi'l-cümle ahz ve i'tâ ve mu'âmelât şettâya ve hukûk-ı sâireye müte'allık âmme-i da'vâya ve mütâlebât ve kâffe-i ey mân ve muhâsemâtdan ben mezbûr Saadeddin'in zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât ve mezbûr Saadeddin dahî kezalik benim zimmetim ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz ber-vech-i muharrer âharın ibrâsını kabûl eyledik deyü makar merkûm El-Hâc İbrahim'in takrîr meşrûhunu merkûm Saadeddin vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâmis aşr min şehr-i Rebi'ü'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Öldürme sonucu kısas olunması

Oldur ki

Hüdavendigâr Eyâletine muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Çalı karyesi sâkinlerinden olup bundan akdem vefât eden Seyid Abdullah zevce-i menkûha-i metrûkesi Hüsniye bint-i Ahmed ile babası Ahmed'in kâtîli bulunan Gemlik Kazâsına tâbi' Kurşunlu karyesi mütemekkinlerinden Bağ Bekçisi Zager veled-i Petro ile meclis-i şer'î şerîfde hîn terâfu'larında kâtîl mersûm Zager'in maktûl merkûm Abdullah tüfenk kurşunuyla bi-gayr-ı hakkın amden darb ve cerh ederek ol ânda müteessiren vefât eylediği udûl ihrâr ricâl-i müslimîn fi'l-asl İlbisânlı olup rençberlik ile sâlifü'z-zikr Kurşunlu Karyesinde sâkin İbrahim bin Hüseyin ve mezkûr Çalı karyesi sâkinlerinden diğr İbrâhim bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve kâtîl mersûmun kısâsına hükm-i şer'î lâhık olduğu bâ-mazbata ve i'lâm inhâ olunmuş ve müfâd i'lâma nazaran kâtîl mersûm Zager zımmînin maktûl merkûm Abdullah müceb-i kısâs olan katl ile katl ettiği şahidân merkûmân şehâdetleriyle sâbit olmuş olmağın bu sûrette vârisân mezbûrân kısâsdan afv etmedikleri hâlde bizâtihâ huzûrlarında talepleriyle kâtîl mersûm ber-nehc-i şer'î kısâs olunmak lâzım geldiği cânib-i fütüvve-i hânedan zahr i'lâm mezkûre tahrîr ve imlâ kalınmış olmağla verese-i mezbûre afv etmedikleri sûrette huzûrlarında kâtîl mersûmun icrâ-i kısâsı ve eğer verese-i mezbûreden her biri afv eder ve bâ-sulh olur ise ol hâlde kısâs sâkit ve mes'ele sâirleri hakkında diyete munkalib olacağından iktizâ-i şer'îsinin icrâsıyla keyfiyetinin bâ-

i'lâm ve mazbata iş'âr ve kâtîl mersûmun dahî der aliyyeye irsâli bâbında eyâlet-i mezkûre vâlisi devletlü atûfetlü Halil Rıfat Paşa Hazretleriyle bu dâ'îlerine ve â'zâ-i meclis bendelerine hattâ bâis tahriren sudûr eden bir kıt'a fermân cihân metân lede'l-şerefü'l-vusûl bir mansûk emr-i âlî zevce-i mezbûre Hüsniye ve ebi merkûm Mehmed'den her biri mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada vâli-i müşârun ileyh hazretleri huzûrunda ma'kûd meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'-î celb ve kâtîl mersûm Zager zimmî hâzır olduğu hâlde kâtîl mersûm kısâsdan afv eyledi husûs-ı bi'd-def'ât zevce-i mezbûre Hüsniye Hâtûn ve ebi merkûm Mehmed'den her biri teklîf olundukda her biri ber-vech-i muharrer mersûm Zager zimmîyi afvdan ebâd-ı imtinâ' birle kısâs olunmak üzere bi'l-ittifâk ısrâr etmeleriyle imtisâlen el-emri'l-âlî mersûm Zager zimmî zevce-i mezbûre Hüsniye Hâtûn ve ebi merkûm Mehmed'den her biri huzûrlarında talepleriyle mersûm Zager zimmî kısâs olunduğu ol ki vâki' el-hâldir pâye-i serîr-i a'lâya arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Hurrira.

B4

Öldürme nedeniyle hapis cezası verilmesi

Oldurk i

Burusa'da Hacı Yakub mahallesi mütemekkinlerinden bundan akdem katîlen hâlik olan Dülger Sofyanos'un vârisleri babası Epostol ve anası Lişaro nâm nasrâniye ile kâtîl olan Kelesân Karyeli Topal oğlu Nikola'nın meclis-i şer'-î şerîfde hîn terâfu'larında kâtîl mersûm maktûl mersûm müceb-i kısâs olan katl ile katl etmiş olduğu mahâlle-i mezbûre mütemekkinlerinden Bali oğlu Haralambo ve Kayabaşı mahallesi mütemekkinlerinden Dülger Pandel veled-i Yani nâm zimmîler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve mütehakkık ve kısâsına hükm-i şer'î lâhık olmuş olduğu bâ-i'lâm ve mazbata inhâ olunmuş ve mefâd i'lâma nazaran kâtîl mersûm Nikola zimmînin maktûl mersûm Dülger Sofyanos zimmîye müceb-i kısâs olan katl ile katl ettiği şâhidân mersûmân şehâdetleriyle sâbit olmuş olmağın bu sûrette vârisân mersûmân kısâsdan afv etmedikleri hâlde bizâtihâ huzûrlarında talepleriyle kâtîl mersûm ber-nehc-i şer'î kısâs olunmak lâzım geleceği cânib-i fütüvve-i hânedan zahr i'lâma tahrîr ve imlâ kalınmış olmağla bundan

Sayfa 27

Böyle vârisân mersûmân afv etmeyip kısâs iddi'âsında masar oldukları hâlde ber müceb-i hükm-i şer'î huzûrlarında icrâ-i kısâsı ve eğer biri afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısâs sâkat ve mes'ele diyetine münkalib olacağından icâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyetinin bâ-i'lâm ve bâ-mazbata beyân ve iş'ârıyla berâber kâtil mersûmun li-ecli'l-mücâze dersi'âdete gönderilmesi habsi târihin dahî iş'âr kalınması bâbında hâlâ Hüdavendigâr eyâletine (...) ebhet ve iclâl olan vezîr-i âsf nezîr devletlü atûfetlü Halil Rifat Paşa Hazretleriyle bu dâ'îlerine ve müftî bi'l-cümle a'zâ-i meclis bendelerine (...) sudûr olan bir kıt'a fermân-ı celîl (...) lede-şerefü'l-vürûd bir mantûk emr-i âlî ebi mersûm Epostol ve ümmi mersûme Litero nasrâniyeden her biri mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda ve vâlî müşârun-ileyh hazretleri huzûr-ı âsafânelerinde ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i celb ve kâtil mersûm Nikola zımmî hâzır olduğı hâlde kâtil mersûm Nikola zımmînin emr-i kısâs kendülerinin bi'l-ittifâk talepleriyle huzûrlarında icrâ olunacağı her birine tefehhüm olunduğunu Ebi mersûm Epostol zımmî ve ümmi mersûme Litero Nasrâniyeden her biri bi'l-rızâ kâtil mersûm Nikola zımmîye kısâsdan meccânen afv etmeleriyle bir mantûk emr-i âlî kâtil mersûm Nikola zımmî li-ecli'l-mücâzât habs târihine iş'ârıyla vâlî-i müşârun ileyh hazretleri taraf-ı âsafânelerinden der aliyyeye irsâl kalındığı ol ki vâki' el-hâlder pây-e serîr-i a'lâyâ arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

A2

Ahır ve bir odanın tamiri

Vülât-ı azâm hatarâtı ara makamlar olan mahrûse-i Burusa'da kâin Paşa Kapusunda (...) tahtında kâin bir bâb kebîr âhûrun bi-hesâb terbî' iki yüz on zirâ' dîvâr mezkûr içinde olan kebîr ve kama ağaçlar ve üzerlerinde mebnî dört bâb odanın dolma dîvârları mürûr-ı zamân ile müşerref harâb ve mâil-i türâb olup tecdîd-i inşâyâ eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağıla mahall-i mezkûrların cânib hazîne-i celîle-i mâliyeden tecdîd ve ta'mîri husûs-ı meclis-i kebîr eyâletde tezekkür ve tensîb olduğuna binâen mahall-i mezkûrlar cânib defterdâriyeden mâ'mûr kâtib Abdullah Efendi ma'rifetiyle tecdîd ve inşâ hıtâma resîde olmağıla mahall-i mezkûrlar kıbel-i şer'îden mâ'mûr emnâ ve kâtib merkûm Abdullah Efendi mi'mâr-ı hâssa kâimmakâmı hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hâfiz Âlî Efendi vesâir erbâb vukûf ma'rifetleriyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf mahall-i mezkûrların tecdîdi

zıkr-i âti mesârif ile husûlpezir olduğu mahallinde halîfe-i mi‘mâr merkûm ve sâir erbâb vukûf ihbârlarıyla tebeyyin ve tahkîk eylediği ketb ve tahrîr ve huzûr-ı şer‘î ihbâr olunmağla mesârif mezkûrenin mağridâtını mübeyyin keşf defterdâr ber-vech-i âti zıkr olunur

A3

Âhûr mezkûrda vâki‘ müceddeden inşâ olunan tûlen ve arzen bi-hesâb terbi‘ ikiyüz on zirâ‘ dîvârın cem‘i levâzımıyla beher zirâ‘ı yedişer guruşdan ve tecdîd olunan beheri onikişer buçuk guruşluk on üç aded dördü bir araya ta‘bîr olunur mîşe ve kama ağacı ve beheri yirmi beşer guruşluk üç aded ve ikisi bir araya ta‘bîr olunur mîşe tabân ağacı ve âhûr mezkûrun yemliklerine sarf olunan beheri onar guruşluk yirmi altı aded mîşe kayacak ağacı ve beheri üçer guruşluk kırk bir aded yedi ağacı ve beheri dörder guruşluk on sekiz aded döşeme tahtası ve beheri altışar pârelik elli aded sanavber tahtası ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk yirmi altı vakıyye mismâr ve beher kıyyesi beşer guruşluk beş vakıyye kârpuce mismârı ve beheri ikişer guruşluk otuz adet halka ve beher neferi on altışar guruşluk on dört aded neccâr yevmiyesi ve beheri sekiz guruşluk dört aded ma‘i câm ve raht çârçûpe mesârifî. 2669 guruş.

A4

Âhûr mezkûr üzerinde vâki‘ dört bâb odaların müceddeden inşâ olunan dolma dîvârına harc ü sarf olunan beheri on ikişer buçuk guruşluk dördü bir araya ta‘bîr olunur on beş aded mîşe ve kama ağacı ve beheri yirmi beşer guruşluk dört aded mîşe tabân ağacı ve beheri üç guruşluk elli aded yedi ağacı ve beheri sekizer guruşluk on üç aded mîşe kayapa ağacı ve beheri yüz beşer guruşluk beş yüz aded kerbîc ve oda-yı mezkûrelerin döşemeleri ta‘mîrine sarf olunan beheri ikişer buçuk guruşluk yüz aded döşeme tahtası ve beheri altışar pârelik altmış aded sunuvber tahtası ve beheri yirmi beşer guruşluk dokuz aded ma‘i câm ve raht çârçûpeleri ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk otuz vakıyye mismâr ve beher kıyyesi beşer guruşluk sekiz vakıyye kârpuce mismârı ve beher yükü yedişer guruşluk on yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk yirmi vakıyye keten çuval ve yirmi beşer guruşluk doğrama bir aded oda kapısı ve beheri on dörder guruşluk otuz iki nefer neccâr yevmiyesi ve beheri altışar guruşluk otuz iki nefer ırgât yevmiyeleri Mesârifleri.2031,5 guruş.

A5

Meclis odası karşısında kâin bir bâb odanın dîvârı ta'mîrine harc ü sarf olunan beheri on ikişer buçuk guruşluk dört aded mîşe ve kama ağacı ve beheri yirmi beş guruşluk iki aded ma'î câm ve raht çârçûpe bahâlarıyla (...) dâiresi Aktâramesi ve kapu altı odası ve üç aded hilâllerin ve kapularının tecdîd ve zukāk kapusu eşîği tecdîd kilidlerinin tecdîd ve ta'mîrlerinin cem'î levâzımıyla mesârifleri ve mesârif sâire-i lâzıme. 541 guruş. 5242. Yalnız beş bin iki yüz kırk iki guruş.

A6

Vakıf arazisinin kiralınması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Ahmed Dâî Mahallesi sükkânından olup mahrûse-i mezbûrede Selçuk Hâtûn mahallesi Câmi'-i şerîfi Vakfının kâimmakâm mütevellîsi olan Mehmed Arif Efendi ibn-i Mehmed Himmet nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î münîrde mahrûse-i mezbûrede Selçuk Hâtûn mahallesi mütemekkinlerinden olup zikr-i âtî bir bâb vakf menzile vaz'-ı yede mütehakkık olan Karagan oğlu Bedros veled-i Ağya zımmî muvâcehesinde hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü mevâli-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Eyüb Efendi tarafından mersûm vekîl El-Hâc Mustafa bin Halil nâm kimesne hâzır olduğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip vakf-ı mezkûr müsakkafâtından olup mârrü'z-zikr Selçuk Hâtûn mahallesinde kâin lede'l-ahâli ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât senede vakf-ı mezkûre icâre-i müeccele-i ma'lûmelü bir bâb vakf menzilin nısf-ı şâyi' mersûm Bedros zımmî ve nısf-ı şâyi' (...) sulbî kebîr oğlu Kirhor zımmî bâ-temessük mütevellî bi'l-icâreteyn mutasarrıflar iken mersûm Kifurak zımmî işbu târîh-i ilamdan dört sene mukaddem bilâ ve lede'l-hâlik olup menzil-i mezkûrda olan nısf-ı hisse cânib vakf-ı mezkûre mahlûlen âid ve râci' olup ve mersûm Bedros zımmî menzil-i mezkûrda nısf-ı hisse-i mahlûle-i mezkûreyi târîh-i mezkûr deyn ve kendü nısf-ı hissesiyle (...) hâlâ vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf etmekle menzil-i mezkûrun nısf-ı hisse mahlûlen mezkûresinden kefid ve vakf-ı mezkûr için lâyıkiyla bana teslîmini ben bundan akdem mersûm Bedros zımmîden bi't-tevliye talep ve da'vâ ve ol dahî ikrâr etmekle nısf-ı menzil-i mezkûrden kefid ve vakf-ı mezkûr için bana teslîm mersûm Bedros zımmîye tenbiyye olunup ve kibel-i şer'îden yedime bir kıt'a i'lâm şer'î i'tâ olunmuşdu

ancak el-hâletü hâzihi nısf-1 menzil mezkûrun senede dörder guruşdan mârrü'z-zikr dört senede ecr-i misli olan bin altı yüz guruş kezalik vakf-1 mezkûr için bana teslîme mersûm Bedros zımmîye tenbiyye olunmak matlûbumdur deyü ben bundan akdem mersûm Bedros zımmîden da'vâya tasaddî eylediğimde mersûm Bedros zımmî cevâbında menzil-i mezkûrun nısf-1 hisse-i şâyi'sine kendi bi'l-icâreteyn mutasarrıf olup ve nısf-1 şâyi' Ahrine oğlu hâlik mersûm Kirhor zımmî kezalik bi'l-icâreteyn mutasarrıf iken oğlu mersûm Kirhor zımmî işbu târîh-i i'lâmdan üç buçuk sene mukaddem bilâ ve lede'l-hâlik olup menzil-i mezkûrda olan nısf-1 hissesi cânib vakf-1 mezkûre mahlûlen âid ve râci' olduğunu ve nısf-1 hisse-i mahlûle-i mezkûreyi mârrü'z-zikr üç buçuk sene müddetde kendi hisse-i mezkûresiyle ma'ân ancak üç buçuk sene fuzûlî zabt ve vaz'-ı yed eylediğini ve nısf-1 hisse-i mahlûle-i mezkûrenin ecr-i misilli olmak üzere senede ikişer yüz guruşdan mârrü'z-zikr üç buçuk senede (...) olan yedi yüz guruş el-yevm vakf-1 mezkûr için kâimmakâm müdde'î-i merkûm zimmetinde deyn olduğunu ikrâr edip ve kâimmakâm mezkûrun her biri ziyâde müdde'âsını inkar etmekle müdde'î-i kâimmakâm merkûm ber-vech-i müdde'â nısf-1 menzil-i mezkûrun senede dört yüz guruş ecr-i misilli olduğunu lede'l-tezkiye adl ve makbûl istimâ'de ettikleri ihbâr olduğunu mârrü'z-zikr Selçuk Hâtûn mahallesi sükkânından Es-Seyyid Âlî Ağa ibn-i Halil ve İncirlice mahallesi sükkânından (...) İbrahim Ethem Ağa ibn-i Mehmed ve Baba Zâkir mahallesi sükkânından Mehmed Nebi Efendi ibn-i Mehmed Tahir Efendi şehâdetleriyle bi'l-iltimas kibel-i şer'îden me'zûnen mürsel kâtib Osman Halim Efendi'nin menzil-i mezkûr vürûnunda isimleri cerîde-i şer'îde muharrer bî-gayrız meskenin huzûrlarında akd ettikleri meclis-i şer'îde bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'îde isbât etmekle mücebiyle mersûm Bedros zımmînin mertebe-i ikrârı olan mârrü'z-zikr üç buçuk senede nısf-1 menzil-i mezkûrun ecr-i misilli olmak üzere senede dört yüz guruşdan cem'an bin dört yüz guruş kâimmakâm mezbûre teslime mersûm Bedros zımmîye tenbiyye eylediğini kâtib merkûm mahlinde ketb ve terkîm ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'a gelip âlî vukû'a inhâ ve takrîr edip ve tenbiyye mezbûr kibel-i şer'îden dahî tenkîz olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Borcunu ödeyemediği için hapis cezası alan kişinin tahliye edilmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Fazullah Paşa mahallesi sükkânından Şekerci Es-Seyyid Mehmed Emin bin Mustafa nâm kimesne arzuhâlde zikr olunduğu üzere elli üç gündən beri ve altı yüz on guruş deyn için mahbûs olup hâlâ üzerinde lâbis olduğu köhne libâsından gayr-ı kat'an nesnesi olmayıp müflis ve mu'dim ve mu'sir olduğu mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde dâyinesi ma'rifetü'z-zât Aişe bint-i İbrahim nâm hâtûn muvâcehesinde âlî vech-i şer'î sâbit olmağla mücebince iflâsına ba'de'l-hükm sa'a-i hâle ve savline değin habs meşrû' olmağla itlâk ve sebîli tahliye olunmak lâzım geldiği huzûr-ı âlîyyelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâdî aşr min şehr-i Rebi'ü'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Hayvan satışından doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında kâin Pazar Köyü Kazâsına tâbi' Yeni karyesi mütemekkinlerinden Ertin veled-i Adam zimmî mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda mahrûse-i mezbûreye hemcivâr Atranos Kazâsına tâbi' Kabaklar karyesi sükkânından Ömer bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan bir sene mukaddem yedimde mâlım olup beher re's ellişer guruş olmak üzere bi'l-mukâvele merkûma bey' ü teslîm eylediğim kırk bir re's ağnam esmânından cem'an iki bin elli guruş mezbûr Ömer zimmetinde alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim dedikde gibbe's-suâl merkûm Ömer cevâbında târîh-i mezkûrda beher re's üç yüz ellişer guruş olmak üzere müdde'î-i mersûm yedinden ve mâlından ancak kırk re's ağnam iştirasıyla cem'an esmânından zimmetimde deynim olan bin dört yüz kırk guruşun bin guruşunu ben bundan akdem müdde'î-i mersûm zimmetinde iki çift kara sığır öküz semeninden alacak hakkım olan bin guruşa takâs ve mahsûb ve bâkî üç yüz altmış guruşunu dahî müdde'î-i mersûma edâ ve teslîm etmemle el-yevm müdde'î-i mersûma sahhü'l-bâkî seksen guruş zimmetimde deynim kalmışdır deyü müdde'âyâ meblağ-ı mezbûrun beş yüz doksan guruşunu inkârı ve bin üç yüz altmış guruşu hakkında da'vâ-yı

def^ç-i tasaddî etmekle lede'l-müdde'î-i mersûmdan mârrü'z-zikr ziyâde beş yüz doksan guruş da'vâsına mübeyyin beyyine talep olundukda ihbâr beyyineden izhâr-ı acz edip müdde'î-i mersûm merkûm Ömer tahlife dahî tâlep olmamağla mücebince müdde'î-i mersûm mârrü'z-zikr ziyâde beş yüz doksan guruş da'vâsıyla mezbûr Ömer'e bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunup ve sâniye-i merkûm Ömer'den def^ç-i mezkûrunu mübeyyin beyyine talep olundukda ol dahî kezalik ıtyan beyyineden izhâr-ı acz edip müdde'î-i mersûm bi't-talep tahlîf olunmağla mücebince vâki` merkûm Ömer dahî da'vâya def^ç-i mezkûresiyle müdde'î-i mersûme bilâ-beyyine mu'ârazadan ba'de'l-men' mertebe-i ikrâr olan meblağ-ı merkûm bin dört yüz kırk guruş müdde'î-i mersûm Ertin zımmîye edâya merkûm Ömer'e tenbiyye olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Sayfa 28

A1

Gasb edilen paraların geri ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Hân-ı Harîr'de mütemekkin İngiltere Devleti Konsolosu Tercümânı Moşi Pol veled-i Avanes ve medîne-i Bilecik'de mütemekkin Katolik tâifesinden Bedros veled-i Ertin Bezirgânlar taraflarından zikr-i âtî taleb ve da'vâya vekîl vekîl olduğu Kayseriyeli El-Hâc Mehmed Emin Ağa ibn-i Mehmed ve Hafız Ahmed Nazif Molla ibn-i İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan mersûm Moşi Pol Bezirgânın li-ebeveyn karındaş Bedros zımmî mahrûse-i mezbûrede Paşa kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î hatîrda vilâyet-i Rûmelide Elbisân Kazâlı olup İznik Kazâsı tarafından sirkat töhmetiyle irsâl olunan Arnabûd Mustafa bin Osman ve İdris bin Abdurrahman ve Salih bin Süleyman ve Erzurumlu Mehmed bin İsmail mahzarlarında Yalak Abad Kazâsına tâbi' Kız Derbendi Karyesi mütemekkinlerinden olup El-yevm mahrûse-i mezbûrede Timûr Kapu Mahalesinde mütemekkin Penayot veled-i Petro zımmînin tarafından zikr-i âtî husûs tasdik vekîl olduğu Eskici Mustafa ibn-i Hüseyin ve bağcivân Ahmed bin Ali nâm kimesneler

şehâdetleriyle sâbit olan sulbî kebîr oğlu Yurvan zimmî ile mârrü'z-zikr medîne-i Bilecik mütemekkinlerinden Katırcı Komis veled-i Karabet zimmî tarafından kezalik zikr-i âti husûsu tasdîka vekîl olduğu Hâfız Ahmed Nazif Molla ibn-i İbrahim ve El-Hâc Osman bin Mahmud nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan mahrûse-i mezbûrede Baş Hân'ında ticâretle mütemekkin Ankaralı Kâlpâkçı oğlu Avanes veled-i Hacator zimmîler hâzırân oldukları hâlde bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müvekkilirim mersûmânın der âlîyyede Yıldızlı Hânında ticâretle mütemekkin Kantarcı oğlu Bedros Bezirgân yed ve zimmetinde olan müşterek mâllarından mersûm Bedros Bezirgân ak akçe olarak otuz bin guruş müvekkilirim mersûmân Moşi Pol ve Bedros Bezirgânlara tavsîl etmek üzere müvekkil katırcı mersûm Komis zimmî yedine tevdi' ve teslim edip işbu târîh-i i'lâmdan kırk gün mukaddem müvekkil katırcı mersûm meblağ-ı merkûm bârgir tahmîlen mârrü'z-zikr Kız Derbendi karyesi kurbünde tarîk-i âmmdan nehâren medîne-i Bilecik'e gelir iken merkûmün Mustafa ve İdris ve Salih ve Erzurumlu Mehmed nâm kimesneler ile mârrü'z-zikr Kız Derbendi karyeli müvekkil mersûm Penayot zimmînin sulbî kebîr oğulları gâibân ani'l-beled Vasil ve Yani zimmîler bi'l-mu'ayye Katırcı müvekkil mersûmun önünü kesip meblağ-ı merkûmu ahz ve gasb ve beyenlerinden ba'de'l-taksîm İznik Kazâsı müdürü tarafından Serkon merkûmün ahz ve sirkat ve mebâliğ mezkûrden yedlerinde olan on dört bin sekiz yüz bir buçuk guruş ile mârrü'z-zikr Kız Derbendi karyeli gâibân ve mersûmân Vasil ve Yani zimmîlerin ahz ve gasb ve babaları müvekkil mersûm Penayot zimmîye teslim eyledikleri yedi bin iki yüz otuz guruş babaları müvekkil mersûm Penayot zimmî zâhira ihrâc ve cem'an yirmi iki bin otuz bir buçuk guruş mârrü'z-zikr İznik Kazâsı müdürüne bâ-teslîm müdür merkûmdan meblağ-ı mezkûr Burusa mâl sandığına irsâl ve sanduğa mezkûr sarrâf Matyos Bezirgân bi'l-emâne teslim olunup işbu meclis-i şer'ide mu'âyene olunan meblağ-ı merkûm yirmi iki bin otuz bir buçuk guruş müvekkilim mersûmân Moşi Pol ve Bedros Bezirgânların müşterek mâlları olmağla suâl olunup meblağ-ı mecmû'-ı mezbûr müvekkilirim mersûmân için bana teslime sârikden mersûmün ile vekîl mersûma tenbiyye olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur deyü katırcı gâib mersûmun vekîl Avanes zimmînin ve sarrâf mersûm Hoca Matyos'un tasdikleriyle bi'l-vekâle da'vâ ettikte Serkon merkûmun Arnabûd Mustafa ve İdris ve Salih ve Mehmed ile müvekkil mersûm Penayot zimmîye izâfetle vekîl oğlu mersûm Yurvan zimmîden her biri kazâ-yı minvâl muharrer üzere olduğunu bi-tamâmihâ ikrâr ve i'tirâf etmeleriyle mücebince meblağ-ı merkûm yirmi iki bin otuz bir buçuk guruş müvekkilât tâcirân mersûmân için vekîl mersûm Bedros zimmîye teslime Serkon merkûmün Arnabûd

Mustafa ve İdris ve Salih ve Erzurumlu Ahmed ile vekîl mersûm Yurvan zımmîye tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Eşya ve altın borçları bedellerinde anlaşılması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Zerâfet karyesi sükkânlarından zât-ı ta'rîf şer'î ile mu'arrefe Kezban bint-i Âlî nâm Hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î şerîf-i enverde Sadriye kızı müteveffîye Aîşe bint-i El-Hâc Memiş'in kayınpederi olup mahrûse-i mezbûreye hemcivâr Mihalic Kazâsına tâbi' Karaağaç mahallesi sükkânından (...) oğlu Süleyman bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip ben bundan akdem yedimde mâlım olup kızım müteveffîye-i mezbûre Aîşe Hâtûn hayâtında âriyet tarîkim üzere teslim eylediğim şerîdde merbût dört bin beş yüz guruşluk yüz aded ecnâs altûn ve bir aded (...) ve beher senede merbût altı yüz guruşluk elli üç aded kezalik ecnâs altûnün cem'an beş bin yüz guruşluk yüz elli üç aded ecnâs altûnlarım kızım müteveffîye-i mezbûrenin ve hâtûnun sandığından merkûm Süleyman fuzûlî ahz ü kabz ve ketm ü ihfâ edip ve kızım müteveffâ-i mezbûrenin hayâtında yedimde mâlım olup sâlifü'z-zikr Zarâfet Karyesinde sâkin olduğum menzilde mevcûde olan cem'an kıymetleri bin üç yüz yetmiş beş guruş bâliğ beşer aded beledî yasdık ve bir beledî döşek ve otuz sekiz yağlık ve yirmi uçkur ve sekiz makara mumu ve (...) bâş yemenimi yine mezbûr Süleyman fuzûlî menzil-i mezkûreme duhûl birle ahz ve gasb etmekle suâl olunup altûn ve eşyâ-ı muharrer-i mezkûreler mevcûd ise aylarını müstehlek ise altûn mezkûrların misilleri ve eşyâ-i muharrere-i mezkûrenin kıymet mezkûreleri alıverilmesi matlûbumdur deyü ben bundan akdem mezbûr Süleyman'dan talep ve da'vâya tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında mezkûrelerim külliyyen ba'de'l-inkâr ben bâ-tavassut muslihîn da'vâ-yı mezkûrelerimden bi't-terâzî mezbûr Süleyman ile bi't-terâzî ani'l-inkâr bin guruş sulh olduğumda ol dahî sulh-i mezkûr kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr bin guruş bana edâya ta'ahhüt etmeğe da'vâ-yı mezkûrelerimin birle sulh-i mezkûrdan ziyadesine müte'allıka da'vâdan mezbûr Süleyman'ın zimmetini ibrâ-i âmm

sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî ibrâ-i mezkûrumu kabûl eyledi deyü makar-ı mezbûre Kezban Hâtûn takrîrini merkûm Süleyman vicâhen ve şifâhen tasdik eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Hayvan satışından doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Avdancık Karyesi sükkânından Mehmed Emin bin Mustafa nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î münîrde mahrûse-i mezbûrede Hacı Yakub mahallesi sükkânından kasab kalfası Hüseyin bin Halil nâm kimesne mahzarında merkûm Hüseyin zimmetinde elli sekiz re's erkek ganem esmânından üç bin yüz otuz iki guruş ve beş re's kısır ağnâm esmânından iki yüz elli guruş ve iki re's keçi esmânından elli beş guruş cem'an üç bin dört yüz otuz yedi guruş alacak hakkımın sekiz yüz elli guruş medyûn merkûm yedinden ahz ü kabz etmemle sahhü'l-bâkî alacak hakkım olan iki bin beş yüz seksen yedi guruş mezbûr Hüseyin'den hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i merkûm Mehmed Emin da'vâ-yı mezkûresini lede'l-tezkiyye adl ve makbûlü's-şehâde ettikleri ihbâr olunan El-Hâc Osman bin El-Hâc İbrâhim ve El-Hâc Mehmed Emin ibn-i El-Hâc İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î ba'de'l-ısbât ve'l-hükm meblağ-ı merkûm iki bin beş yüz seksen yedi guruş müdde'î-i merkûm Mehmed Emin'e edâya merkûm Hüseyin'e tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Muhalea yoluyla boşanma

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi‘ Çeltik karyesi sâkinlerinden zât-ı ta‘rîf şer‘î ile mu‘arrefe Aîşe bint-i

Âlî nâm hâtûn mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclis-i umûmiyede ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-î şerîfde zevc-i dâhlî mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi‘ Balâtî Yunus Karyesi sükkânından Âlî bin Ahmed nâm kimesne mahzarında merkûm Âlî zevc-i dâhilim olup lakin beynimizde hüsn-i mu‘âşeret meyser olmamağla ben hal‘a tâlibe ve mufârat-ı râğbe olduğum ecelden zevcim merkûm Âlî’nin zimmetinde mütekarrir ve ma‘kûd-ı aliyye olan beş yüz guruş mehr-i müeccelem nafaka-i iddet mu‘ayene ma‘lûmum üzerlerine me‘ûnet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcim merkûm Âlî ile muhâla‘a-i sahîha-i şer‘iyye ile hul‘ olduğumda ol dahî hul‘-i mezkûr ba‘de’l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevcimizden işbu târîh-i i‘lâma gelinceye değin beynimizde cereyân eden cem‘-î hukûk şer‘iyyesi âmme-i da‘vâdan tarafından her birimiz âharın zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü tafarının ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emru li-men lehu’l-emr hurrira.

B2

Akil sağlığını yitiren Yahudi'ye bakacak kimsesinin olmaması nedeniyle Darüşşifa'ya yatırılması

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl Bükreşli devlet-i aliyye teb‘asından olup mahrûse-i Burusa’da Kunduracılık ile mütemekkin Bünyâmîl veled-i Musa Yahûdî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘î hatîrda zikr-i âtî husûsun keşf için taraf-ı şer‘îden mürsel kâtib Osman Efendi taraf-ı âsafânelerinden ma‘mûr Tophaneli Mehmed Kavâs bin Hüseyin ve tabîb Ahmed Efendi ibn-i Mustafa ve Molla Mehmed bin Abdullah nâm kimesne hâzır oldukları hâlde şöyle takrîr-i kelâm ve ifâde-i merâm ederek fi’l-asl Bükreşli olup bundan akdem Der-aliyyeden bâ-tezkiye mahrûse-i mezbûreye vürûdda benim ile müste‘ciran mütemekkin olduğum mahrûse-i mezbûrede Kuruçeşme mahallesinde kâin menzilde bi’l-misâfire mütemekkin olarak mahrûse-i mezbûrede Samanpazarı sevkinde dükkân küşâdıyla san‘at mezkûresiyle meşgûl olan sâ‘atçi İsrail veled-i David Yahûdî’nin aklına

hiffet târî ve cünun-ı mutabbık ile mecnûn ve muhâkatasına muktedir kimesnesi dahî olmamağla mecnûn mersûmun dârüşşifâya vaz'ı için Der devletdâra irsâl olunmasını iltimâs edip ve mersûm Bünyâmîl takrîr-i meşrûhunu tabîb merkûm Ahmed Efendi ile hâzırûn merkûmûndan her biri mecnûn mersûm lede'l-ru'ye tasdîk ve ihbâr etmeleriyle mecnûn mersûm vaz'ı için Derbâr-ı ma'delet-karâra irsâl olunmak iktizâ eylediği huzûr-ı âsafânelerine'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Oğlunun cesedini bulanların kâtil oldukları iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Kazak tâifesinden olup Eyâlet-i Hüdâvendigar dâhilinde Karesi sancâğında vâki' Manyas Kazâsında mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Yafim veled-i Denizka veled-i Ligor'un verâset-i babası mersûm Denizka ve anası Balahiya bint-i Yuvan Nasrâniye inhisârı ba'de'tahakkuku's-şer'î ebi mersûm Denizka mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î hatîrda mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Apolyont Karyesi ahâlîlerinden muhtâr-ı evvel Mehmed bin Ali ve Ali bin Hüseyin nâm kimesne ile reâyâlarından Elya oğlu Kastanti veled-i Dimitri ve Eci Folti oğlu Folti veled-i Dimitri zimmîler muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip ben bundan akdem cünd-i nefer rüfekâmla mârrü'z-zikr Apolyont Gölünde bâlık saydımız esnâda yedimizde mâlımız olan kırk aded balık ağlarımız göl mezkûr derûnunda iken zâyî' olup ve ağ mezkûrlarımız gelerek yerlerinde olduğunu tahkîk için iki yüz altmış sekiz senesi şehir-ü Ramazân-ı şerîfîn on dokuzuncu günü mûrisim oğullarım hâlik mersûm Yafim rüfeka-i sâiremizden Esterâti veled-i Dimod Tori veled-i Moysi nâm Kazâklar ile karye-i mezbûreye varıp ve bir gece beytûtet ferdâsı günü ale'l-sabâh oğlum hâlik mesfûr ve refikleri mersûmân ile ma'ân karye-i mezbûreden harûc ve düba ta'bîr olunur kendü kayıklarına râkiben göl mezkûrda keş ve kızâr ederler iken göl mezkûrun derûnunda keşişi atası ta'bîr olunur (...) Karîb mahalde ağ mezkûru gördüklerinde ağ kim kurup ve kimin tesâhib edeceğini (...) tahrî zamanında göl mezkûr üzerinde kayık mezkûr ile arâm üzereler iken ol esnâda oğlum hâlik mersûm ile rüfeka-i mersûmân Esterâti ve Tori gâib olmalarıyla ben dahî gâib mersûmların

hâllerini tecsis etmek üzere mâh-ı mezkûrun yirmi dokuzuncu günü Mihalic Kazâsına tâbi` Sincan nâhiyesinde vâki` Akçapınar Karyesi zeylinde hatab iskelesi civârında mısırlık tahnında Kayadibi nâm mahallede göl mezkûr derûnunda saz arasında mûrisim oğlum hâlik mersûmun lâşesini mahal-i mezkûrda bulup refiki mesfûr Esterâti'nin dahî göl mezkûr sâhlında kimesnenin tahte tasarrufunda olmayıp boz hâlî mahlinde ancak başını bulup ve diğere refiki mesfûr Tari'nin dahî alân sağ olup veya hâlik olduğu tahakkuk etmeyip ve hâlikân mersûmânın helâkları ne vechle ne keyfiyetle olduğu ma'lûmumuz değil ise de karye-i mezbûre ahâlîleri merkûmûn hat'aları olmak muhtemel maznûn olmağla mûrisim oğlum hâlik mersûmun diyet ve kasâmesini karye-i mezkûre ahâlîleri merkûmûn ve mesfûrûndan talep ederim deyü mersûm Denizka'nın takrîr-i meşrûhu üzere oğlu hâlik mersûmun helâkı ne vechle olduğu ve eser-i darb ve cerh ma'lûm olmadığından mâ'adâ hâlik mersûmun lâşesi bulunduğu mahalden karye-i mezbûreye savt istimâ' olmamağla zann-ı mücerrer ile eylediği da'vâsı mesmû'a iltifâta şa'yân olmadığı müdde'î-i mersûma tefhim ve da'vâ-yı mezkûresiyle ahâlî-i karye-i merkûmûn ve mersûmûndan her birine bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Borcu olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Sarı Abdullah mahallesinde sâkin zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Hacı Cemile bint-i El-Hâc Ali nâm hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde Kütahyalı Ali bin İsmail nâm kimesne mahzarında Hüseyin bin Murad hâzır olduğu hâlde hâzır mezbûrun vâlidesi müteveffiyeye Dülger kızı Emine bint-i Halil nâm hâtûn zimmetinde kumaş ve basma ve kot ve çenber ve fes ve çoraplarıyla vekâlet ücretinden cem'an bâ-temessük alacağım olan bin beş yüz guruşun edâsına mezbûr Ali bin iki yüz altmış sekiz senesi mâh-ı şa'bân şerîf-i hilâlinde medîne-i Kütahya mahkemesinde bi'l-emr ve'l-kabûl kefil ve zâmin olmağla kefil mahkemesine binâen meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş merkûm Ali'den hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'îyye-i mezbûreden da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda

müddet mehl şer'î ityân beyyineden izhâr-ı acz edip ve merkûm Ali bi't-taleb tahlîf olmağla mücebince müdde'îyye-i mezbûre Hacı Cemile Hâtûn mârrü'z-zikr bin beş yüz guruş da'vâsıyla mezbûr Ali'ye bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Sayfa 29

A1

Borcun nemasında anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Kara Abdurrezzak mahallesi sükkânından Hafız İsmail Ağa ibn-i El-Hâc Mehmed Emin nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede Uncu esnâfından Hasan bin Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip işbu yedimde mevcûde varaka-i sahîha üzerine muhararrer bir kıt'a deyn tahvîlim mantûkınca merkûm Hasan zimmetinde hinta semeninden alacak hakkım olan iki bin yüz guruş ile meblağ-ı mezbûr için hilâl-i sâ'at ile bâ-devr-i şer'î ilzâm ribh eylediğim üç yüz on beş guruş cem'an iki bin dört yüz on beş guruşun üç yüz yirmi guruşunu mezbûr Hasan yedinden bundan akdem ahz ü kabz etmemle sahhü'l-bâkî alacak hakkım olan iki bin doksan beş guruşu talep ederim deyü ben bundan akdem mezbûr Hasan'dan da'vâ'ya tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında târîh-i mezkûrede mârrü'z-zikr cem'an iki bin dört yüz on beş guruş bana deyn olduğunu ikrâr eylediğini ve tahvîl mezkûr i'tâsını i'tirâf edip ancak hinta semeninden bâkî zimmetimde sana deyn-i sahîham olan bin dört yüz altmış guruş üzerine sinîn ma'lûmede def'a ve def'a cem'an dokuz yüz elli beş guruş bilâ devr-i nemâ zamımla İki bin dört yüz on beş guruş iblâğ eylediğine binâen ben dahî meblağ-ı mezbûr iki bin dört yüz on beş guruş sana zimmetimde deynimdir deyü ikrâr ve tahvîl mezkûru i'tâ etmişdim deyü müdde'âm olan meblağ-ı bâkî merkûm iki bin doksan beş guruşun bin yüz kırk guruşunu gayr-ı ez teslîm sahhü'l-bâkî zimmetinde el-veyem bana deyn olduğunu ikrâr ve mâ'adâ dokuz yüz elli beş guruş hakkında ber-vech-i muharrer bilâ-devr-i nemâdır benden da'vâ-yı def'a tasaddî ve def'a mezkûrunu muvâcehemde isbât ve beyân esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn sâlifü'z-zikr iki bin doksan beş guruş müdde'âmdan mezbûr Hasan ile bi't-terâzî bin beş yüz guruş ba'de'l-sulh ve'l-kabûl ziyâde müdde'âm olan beş yüz doksan beş guruşa müte'allık da'vâdan

Hasan'ın zimmetini ibrâ ve ıskât edip ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş işbu târîh-i i'lâmdan beher şehr-i tamâmında altmış guruş i'tâ ederek yirmi beş mâh tamâmında değin müeccel bana te'viye ve teslim etmek üzere mezbûr Hasan te'cîl eyledikde ol dahî ibrâ ve ecel-i mezkûrları kabûl ve meblağ-ı mezbûr bin beş yüz guruş işbu târîh-i i'lâmdan yirmi beş mâh tamâmına değin müeccel bana edâya müteahhit oldu deyü makar-ı mezbûr İsmail'in sâdır olan takrîrini mezbûr Hasan vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve biltimas huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Borcun taksitlendirilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Hoca Tayyib Mahallesi mütemekkinlerinden Amire oğlu Agob veledi-i Malkon zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda mahrûse-i mezbûrede muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Terlebe Karyesi sükkânından İbrahim bin Halil nâm kimesne mahzarında mezbûr İbrahim zimmetinde elbise-i ma'lûme semeninden bâtemessük alacak hakkım olan bin guruş mezbûr hâlâ def'at bana edâya müteahhid olmayıp te'cîl talep olmağla ben dahî meblağ-ı mezbûrun bir nısfını işbu târîh-i i'lâmdan altı mâh tamâmında ve nısf-ı âharını işbu târîh-i i'lâmdan bir sene tamâmında bana edâ etmek üzere mersûm İbrahim te'cîl eyledikde ol dahî ecel-i mezkûru kabûl ve meblağ-ı mezbûr bervech-i muharrer müeccele bana edâya ta'ahhüd eyledi deyü makar-ı mersûm Agob zımmînin takrîrini mezbûr İbrahim vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Üzüm tarlasının kendisinden habersiz kullanıldığı iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' İhlâslı karyesinde sâkin ve zât-ı ta'rîf şer'î ile mu'arrefe Fatıma bint-i Ahmed nâm Hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î münîrde zikr-i âtî bir kıt'a bağa vaz'-ı yed mütehakkık olan Mehmed Haşım bin Ahmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip kazâ-i mezbûre tâbi' Yaylacık karyesi hudûd-ı dâhilinde vâki' etraf-ı erba'dan Abdullah ve Kastanti ve Yorki zimmîler bağları ve tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahmînen bir dönüm mikdârı kürümün bir kıt'a bağım mezbûr Mehmed Haşım fuzûlî zabt ve hâlâ vaz'-ı yed etmekle suâl olunup bağ mezkûrden kefid ve bana teslim mezbûr Mehmed Haşım tenbiyye olunmak murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed Haşım cevâbında bağ mezkûr mukaddimâ müdde'îyye-i mezbûrenin yedinde mâlî olduğunu ve hâlâ kendünün vaz'-ı yed ve zabt ve tasarrufunu ikrâr edip lakin müdde'îyye-i mezbûre Fatıma Hâtûn işbu târîh-i i'lâmdan on sene mukaddem bağ mezkûru âhara bey' ve semenini ahz ü kabz tarafından ol târîhde ve'l-yevm zevci işbu hâzır bi'l-meclis İzzettin bin Ahmed nâm kimesneyi kabulünü hâvî vekîl nasb ve ta'yîn etmeğe ol dahî târîh-i mezkûrda bağ-ı mezkuru yetmiş guruş semen medfû' ve makbûz bi'l-vekâle bana bey' ü temlik ve teslim ve ben dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve teslim ve kabûl etmemle bağ-ı mezkûremin mülk-ü müşterâm olmak üzere târîh-i mezkûrdan elî hinde âlân bi-hakk vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf ederim deyü da'vâ-yı def'a tasaddî ve def' mezkûrunu mârrü'z-zikr İhlâslı karyesi sükkânından olup lede'l-tezkiyye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Bey oğlu Ali bin Ahmed ve İmam oğlu İbrahim bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât olunmağın mücebiyle müdde'îyye-i mezbûre Fatıma Hâtûn mârrü'z-zikr bağ da'vâsıyla mezbûr Mehmed Haşım bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Borcun getirisiyle alınmasında anlaşma sağlanması

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Kayabaşı Mahallesi mütemekkinlerinden Abacı Dimkol veled-i Nikola zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda Şeyh Mehmed Elvâni Efendî vakfında mahrûse-i mezbûre Kazâsına tâbi' Susurluk

Karyesinde mütemekkin derûn arzuhâlde mezkûru'l-ism İbriş oğlu Penayot veled-i Yorki zimmî muvâcehesinde mersûm Penayot zimmî işbu târîh-i i'lâmdan sekiz sene mukaddem karye-i mezkûre civârında kâin inde'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd bâ-temessük mütevellî tahte tasarrufunda olan bir kıt'a tarlasını iki bin guruş bedel-i medfû' ve makbûz bâ-re'y mütevellî-i vakf kıt'aya bana ferâğ ve tefrîz ve ben dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l- teferruğ ve'l-tefevvüz ve'l-kabûl yine târîh-i mezkûrede tarla-yı mezkûru mersûm Penayot zimmîye senede üç yüz guruş ücret ile icâr ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer istîcâr ve teslîm ve kabûl etmekle târîh-i mezkûreden işbu târîh-i i'lâma gelinceye değin sekiz senede (...) olan iki bin dört yüz guruş ile ücret mezkûrenin üzerine sinîn-i ma'lûmeden bâ-devr-i şer'î murâbaha olmak üzere üzerine zam eylediğim bin altıyüz seksen guruşun cem'an dört bin seksen guruş alacağım bin altıyüz seksen guruşunu ben bundan akdem mersûm Penayot zimmî yedinden çeste çeste ahz ü kabz etmemle bâkîyye olan iki bin dört yüz guruş hâlâ talep ederim deyü ben bundan akdem mersûm Penayot zimmîden da'vâ'ya tasaddî eylediğimde mersûm Penayot zimmî cevâbında târîh-i mezkûrda tarla-yı mezkûreyi bâ-re'y mütevellî-i vakf-ı mezkûr müdde'î-i mersûma iki bin guruş bedel-i medfû' ve makbûz ferâğ ve tefvîz ve teslîm eylediğini ikrâr edip ancak ber-vech-i müdde'â târîh-i mezkûrda tarla-yı mezkûru benden senede üç yüz guruş ücret ile istîcâr ederek mârrü'z-zikr sekiz senede ücret mezkûreden (...) zimmetinde iki bin dört yüz guruş bana deyni olduğunu ve bâ-devr-i şer'î bin altı yüz seksen guruş ilzâm-ı ribh eylediğim külliyyen inkâr etmekle ben da'vâ-yı mezkûrîn muvâcehesinde isbât ve beyân esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn da'vâ-yı mezkûremden mersûm Penayot zimmî ile bi't-terâzî sekiz yüz guruş sulh olduğumda olduğu sulh-i mezkûru ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-i mezkûr sekiz yüz guruş bana edâya ta'ahhüd olmağla ben ziyâde müdde'âm olan bin altı yüz guruşa müte'allık da'vâdan mersûm Penayot zimmînin zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimde olduğu ibrâ-i mezkûrumu kabûl eyledi deyü müdde'î-i mersûmun takrîrini mersûm Penayot zimmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ısr min şehr-i Rebi'u'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Küçükbaş hayvan satışı

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' İznik Kazâsına tâbi' Tâcir karyesi sükkânından El-Hâc Halil bin Mehmed ve Ahmed bin İsmail nâm kimesneler mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde Yalak Abad Kazâsına tâbi' (...) karyesi mütemekkinlerinden Eci Penayot veled-i Petro zimmî muvâcehesinde işbu târîh-i i'lâmdan dört mukaddem yedimizde mevcûde müşterek mâlımız olan keçilerimizden yüz altmış beş re's sağmâl keçilerimizi beher re'si otuz ikişer guruşdan cem'an beş bin iki yüz seksen guruş mersûm Eci Penayot zimmîye bey' ü teslîm edip ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-teslîm ve'l-kabûl mersûm Eci Penayot zimmî semen-i mezkûrun bin dört yüz guruşunu bize edâ ve teslîm ve biz dahî yedinden ahz ü kabz etmemizle sahhü'l-bâkî müşterek alacağımız olan üç bin sekiz yüz seksen guruş müdde'îyân merkûmân El-Hâc Halil ve Ahmed'e edâsıyla mersûm Eci Penayot zimmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Gökdere suyunun fabrikaya nakli

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya Gökdere ta'bîr olunur âb-ı lezîzin ashâb-ı şefesinden Veled-i Enbiyâ mahallesi sükkânından kasab El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i El-Hâc Ahmed ve Veled-i Habib mahallesi sükkânından Es-Seyyid Osman Reşid Efendi ibn-i Es-Seyyid El-Hâc Mustafa Efendi ve Şih Âlî Molla ibn-i Ahmed ve Maksem mahallesi sükkânından Bozca Başı Halil Bey ve Mehmed Bey ibn-i El-Hâc Salih Bey ve Veled-i Hariri Mahallesi sükkânından El-Hâc Salih Ağa ibn-i Abdülfettah ve Veled-i Nalband mahallesi sükkânından Kazâz El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i Mehmed ve Hamâmcı Es-Seyyid Ağa ibn-i Hüseyin ve Câmî'-i Kebîr mahallesi sükkânından Ahmed Molla ibn-i Mehmed ve İbrahim Paşa mahallesi sükkânından El-Hâc Hüseyin Ağa Mehmed Ağa ve Es-Seyyid Hâfız Halil Efendi ibn-i Yusuf Hoca ve Selçuk Hâtûn Mahallesi sükkânından El-Hâc Hafız Mehmed Emin Efendi ibn-i El-Hâc Mehmed Ağa ve Çardak Mahallesi sükkânından Muzâf Mehmed Ağa ibn-i

Abdullah ve Değirmenci İbrahim bin Abdullah ve Kademeri Mahallesi sükkânından Leblebici El-Hâc Mehmed bin Abdullah ve Hoca Tabib Mahallesi sükkânından Hamâmçı El-Hâc Hüseyin Ağa ibn-i Mehmed Sadık Efendi Arab Mehmed Mahallesi sükkânından Muzâf El-Hâc Halil Ağa ibn-i Osman nâm kimesneler kendi Taraflarından bi'l-esâle ve her birileri kendi mahalleleri ahâlî-i sâirelerinden olup cerîde-i şer'îde mazbûtu'l-esâmi kesân ile Mahrûse-i mezbûrede kâin Arablar ve defter-i şeref ve Ebî Şahme ve Başçı İbrahim ve Şeker Hoca ve Veli Şemseddin ve Şhreküstü ve Süzenkefen ve Daye Hâtûn ve Yeni Bezâz ve Kiremitçi ve Mantıcı ve Tekye Mescid ve Abdal Mehmed ve Zabreddin Paşa ve Kara Kedi ve Yiğit Köhne ve Kanberler ve Kara Yakub ve Timurtaş Paşa ve Pazar Esb ve Tatarlar ve Ahmed Dai ve Kayhanzâde ve Bedreddin ve Hoşkadem Mahramevi ve Sarı Abdullah ve Hoca Alizâde ve Hacılar ve Kara Şeyh ve Simkeş ve Orhangazi ve Şerafeddin Paşa ve Kirişçi Kızı ve Ebu İshak ve Hasan Paşa ve Seyyidler ve Karaağaç ve Hoca Mehmed Karamanî ve İshak Şah ve Veled-i Harât nâm kırk iki aded mahallât ahâlîlerinden ve âb-ı mezkûrun ashâb-ı şefesinden olan kezalik cerîde-i şer'îde mazbûtu'l-esâmi kesân taraflarından vekîl müsecceller olmağla bi'l-vekâle ve mahrûse-i mezbûrede vâki' âb-ı mezkûrun Maksem'den bi'l-ikrâz cârî suların mecrâsı ta'mîrlerine nukûd-ı mevkûfeler mütevellîlerinden Timurtaş Paşa mütevellîsi Molla Mustafa bin İbrahim ve Ebu İshak Câmi'-i Şerîfi suyu mütevellîsi Sirac Süleyman Ağa ibn-i Mustafa ve Sedbaşı Câmi'-i Şerîfi suyu mütevellîsi Es-Seyyid Hafız Hasan Efendi Abdullah ve Davud Paşa Mescidi suyu mütevellîsi El-Hâc Hasan bin Es-Seyyid Mehmed ve Tatarlar ve Kanberler Câmi'-i Şerîfleri suları mütevellîsi El-Hâc İsmail bin Abdullah ve Hayreddin Paşa Câmi'-i Şerîfi suyu mütevellîsi Bıçakçı Salih Efendi ibn-i Davud ve Ali Paşa Câmi'-i Şerîfi suyu mütevellîsi El-Hâc Abdullah Ağa ibn-i Hasan ve Evli oğlu suyu mütevellîsi Kalaycı El-Hâc Ömer bin Mehmed ve Arab Hacı suyu mütevellîsi Mehmed Murad bin El-Hâc Salih ve Aişe Bacı suyu mütevellîsi El-Hâc Mustafa bin Ali nâm kimesneler bi't-tevliye mahrûse-i mezbûrede meclis-i eyâlete mahsûs odada huzûr-ı müşîrânlarında ma'kûd-ı meclis-i şer'-î münîrde bi'l-cümle a'zâ-i meclis ve mahrûse-i mezbûrede evkaf-ı hümayûn müdürî mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edib Efendi hâzır oldukları hâlde zikr-i âtî mâ-i lezîz kanavât farşıyla ahz ve vaz'-ı yedleri bi'l-sübût mütehakkık olan aşr-ı harîr kabzına mâ'mûr Serkoz veled-i Baron zimmî ile mahrûse-i mezbûre mütemekkinlerinden Kuşetli Oğlu Karabet veled-i Maroros ve Bezaz Karabet veled-i Kirhor ve Keresteci Magrovic veled-i Karabet ve Bezâz Artin veled-i Simon ve Nalbend oğlu Kifurak veled-i Agob ve Keresteci Avanes veled-i Karabet ve Dürri Serkoz veled-i Çakır ve Ertin veled-i Simon

zımmîler muvâcchelerinde her biri bi'l-esâle ve bi'l-vekâle ve bi't-tevliye üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip ve emn-i cebel-i keşîşde vâki' Gökdere ta'bîr olunur ve derenin tarafından aşağısına doğru mahal bi-mahal yenbû' eden bi'l-cümle mâ-i lezîzler tecemmu' ve nüzûl ederek cennet mekân sultan Hüdavendigâr Gâzî tâbe serâhû hazretlerinin harkları za'ile icrâ ve binâ ve ihyâ buyurdıkları Maksem'den kanavâta taksîm ile dört yüz bu kadar seneden berü mahrûse-i mezbûrenin ekser-i mahallât menâzilleri nehre ve Câmi' ve mesâcid ve müdâresi ve hâne ve hamâmlara cereyân ile bu nice ahâlî-i İslâm der'âyâ intifâ' ve idâre oluna gelir iken mahrûse-i mezbûrenin nihâyet bulunan cânib şarkıyyesinde Namazgah nâm mahal civârında mersûm Serkoz zımmî ma'rifetiyle binâ etmekte olduğu harîr fabrikasına icrâ için mersûmûn Kuşaklı oğlu Karabet ve Bezaz Karabet ve Magrovic ve Bezaz Ertin ve Kifurak ve Avanos ve Terzi Serkoz ve Ertin zımmîler iğfâl ederek

Sayfa 30

Cebel-i mezkûrda zikr olunan Gökdere üstünde münîfden mahrûse-i mezbûreye üç sâ'at ba'dî olan Kiraslı Karyesi civârında beldemizin taraf-ı garbiyesinde Nilüfer ta'bîr olunur nehre cârî Kiraslı Karyesi ahâlîlerinin intifâ' eyledikleri Baraklı Deresi ta'bîr olunan mâ-i lezîz karye-i mezbûreden çend neferin izniyle kanavât farşıyla fâбрика-i mezkûreye ve mersûmların menâzillerine icrâ ettirmek üzerine keşf ettireceklerini mersûm Serkoz zımmî ile mesfûrun ifâde etmişler ise de âb-ı mezkûrun fâбрика-i mezkûreye icrâsı evvel ve ahir su'ûbetli olduğu derkâr olmağla ahâlî-i ashâb- şefeden bizler ve sâir erbâb vukûfdan kimesne bulunmaksızın kendüleri mezkûr Kiraslı Karyesinden üç beş nefer kimesne ile karye-i mezbûreye hayli ba'dî olan mezkûr Gökdere'nin tarafında yenbû' eden bînârlardan en başda bulunan Kayadibi ve Göçebe Yolu nâm mahlede yenbû' eden üç aded bînârların aşağısında yenbû' eden bînâr mezkûrlara ilâve olunmadıkda icrâsından muhken olmayan meni'l-kadîm Gökdere'ye cârî bînârlarda mârrü'z-zikr Kiraslı Karyesi ahâlîlerinin kat'â alâka ve medhalleri İntifâ'ları olmayub salifü'z-zikr (...) cârî ve Kiraslı Karyesi ahâlîlerinin intifâ' eyledikleri mâ-i lezizdir diyerek bir desîse ittihaziyla keşf ve hilâf vâki' irade-i birle bir kıt'a i'lâm ahz ettikten sonra zikr olunan Gökdere'nin meni'l-kadîm tarafında yenbû' ile toplanıp inlerden ibâret bulunan onar yirmişer otuzar mâsûrâ yirmi dört aded bînârın cümlesine fuzûli ve bi-gayr-ı hakkın kanavât farşına şurûh edip ancak bînâr mezkûrlar meni'l-kadîm birbirine ilâve ile toplanıp vereyânına medâr olan uyûn bînâr mezkûrlardan kanavât ile bildiklerinden mâ'adâsı cizyen kaldığından birbirine medâr etmeyip mahv olmakda olarak mecmû' bînârları mecrâ-i kadîminden sarf ve tahvîl edip

fâbrika-i mezkûre tarafına icrâ ettirmek üzere olduklarına cümlemiz vâkıf olduklarımızda terâfu' şer'î olunmak için kefidleri bi'l-refe'ât meclis-i eyâletde istirhamımıza mebnî kibel-i şer'îden ta'yîn kılınan emnâ ve evkâf müdür mûmâ-ileyh El-Hâc Halil Edib Efendi ve a'zâ-i meclisden ve Dergâh-ı Âlî kapucu başlarından ref'atlü El-Hâc Nuh Ağa ve sâir erbâb vukûf mahall-i mezkûrda varıp lede'l-mu'âyene vukû' hâlî meclis-i eyâlete gelip ifâde eylediklerinden terâfu' şer'î olunmak üzere her birine tenbiyye olunmuş ise de asfâ etmeyip her biri gece ve gündüz fuzûlî kanavât farşına teşîşden hâlî olmamalarıyla bir sene eyyâm-ı sayfa bînâr mezkûrlar noksân bulduğu çünd üç dört mâh bînâr mezkûrlar menâzillerimize ve sâir mahâl mezkûrelere münâdiye ile icrâ olunup kifâyet eder etmez iken bu vechle mâ-i lezîz mezkûrdan bütün bütün mahrum ve kemâl-i müzâyaka ıztırâyâ dûçâr olacaklarımız âşikâr olmamağla mersûm Serkoz zımmî ile mesfûrdan Kuşaklı oğlu Karabet ve Beraz diğer Karabet ve Magrovic ve Bezâz Ertin ve Kifurak ve Avanes ve Terzi Serkoz ve diğer Ertin zımmîlerin bînâr mezkûrlara ber-vech-i muharrer fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın kanavât farşıyla vâki' olan müdâhilelerinin men' ve def'î matlûbumdur deyü da'vâ ettiklerinden gibbe's-suâl mersûmûndan her birinden cevâblarında ber-vech-i muharrer mecmû' bînâr mezkûrlara kanavât farşıyla ahz ve vaz'-ı yedlerini ve bînâr mezkûrlardan mârrü'z-zikr Kaya Dibi ve Göçebe Yolu nâm mahalde yenbû' eden üç aded bînârlardan mâ'adâ (...) aşağı tecemmü' eden bînârlar müşârun-ileyh Sultân Hüdavendigâr Gâzî Hazretlerinin ihyâ buyurdıkları Maksem mezkûre cereyân eden müdde'iden merkûmûnun mahallât ve menâzillerine cevâmi' ve mesâcid ve medâris ve hâne ve hamâmlara cereyân eden geldiğini her biri ikrâr edip ancak üç aded bînâr mezkûrlerin Maksem mezkûre câri bînâr mezkûrlara ilâvesiyle medârî olduğunu ve ol vechle ahâlî-i müdde'îyyûn merkûmûnun intifâ'larını inkâr etmeleriyle ahâlî-i müdde'îyyûn merkûmûndan da'vâ-yı mezkûrlarını mübeyyin beyyine talep olduğunda udûl-ı ihrâr ricâle müslimînden olup mâ-i lezîz mezkûrdan esâle hak-ı şerb intifâ'ları olmayan mahallâtdan Hazret-i Emîr Kuddisî Serru'l-hâtır mahallesi ahâlîsinden Es-Seyyid Şeyh Mehmed Tahir Efendi ibn-i'l-merhûm Es-Seyyid Şeyh El-Hâc Ahmed Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Emin Ağa ibn-i Abdullah ve Kayyim El-Hâc Osman Molla ibn-i El-Hâc Âlî ve Mehmed Molla ibn-i İsmail ve Muhtar-evvel Taşçı Ahmed Ağa ibn-i Mehmed Emin ve Derviş El-Hâc Ahmed bin Ali ve El-Hâc Mehmed Raşid Ağa ibn-i Osman ve Mehmed Arif Ağa ibn-i El-Hâc Mehmed Emin ve Kalaycı Osman bin Ebubekir ve Derviş Mehmed bin Âlî ve ve Kalaycı Mehmed bin İsmail ve Bazar-ı Milh mahallesi sükkânından El-Hâc Halil ibn-i El-Hâc Salih ve Cerzci Mehmed Ağa ibn-i Halil ve Kara Abdürrezzak mahallesi nalband Mustafa bin Mustafa ve El-Hâc

İsmail bin Mehmed Emin ve Alaca Mescid mahallesi sükkânından Leblebici Halil Ağa ibn-i Becî ve peştemâlcılar kethüdâsı El-Hâc Abdullah Ağa ibn-i Mehmed ve Reyhan Paşa Mahallesi sükkânından Paçacı El-Hâc Mustafa bin Abdullah ve Hacı Baba Mahallesi sükkânından Molla İsmet Bin Ömer ve Şeyh Konevi mahallesi sükkânından Donbaycı oğlu Molla Osman bin El-Hâc Mehmed ve Osmanlı oğlu İsmail bin Süleyman ve Molla İbrahim bin Mehmed ve Şeyh Hamid Mahallesi sükkânından Mehmed bin Mustafa ve Üç Kurnalar Zâviyesi Şeyhi Mehmed Tahir Efendi ibn-i Şeyh Mustafa Efendi ve Âlî Paşa Mahallesi sükkânından Molla Hüseyin bin Hasan ve Mecnûn Dede mahallesi sükkânından El-Hâc Mustafa Efendi ibn-i Hasan ve Duhâncı Mustafa bin El-Hâc Âlî ve Sa'dî Fakih mahallesi sükkânından Duhâncı Âlî Ağa ibn-i Mehmed ve Berber Âlî Molla ibn-i Mehmed ve Çelebi Sultan Mahallesi sükkânından Atranosî Mehmed Efendi ibn-i Âlî nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezkûre hâzırûn eş-şehâde olduklarından fi'l-hakîka emn-i cebel-i keşide-i vâki' Gökdere ta'bîr olunan derenin tarafında aşağısına doğru mahall-i (...) yenbû' eden bi'l-cümle mâ-i lezîzlerin tecemmü' ve nüzûl ederek merkûm Cennet Mekân Hüdavendigâr Gâzî tâbe serâhu hazretlerinin harkları ve za'ile icrâ ve binâ ve ihyâ buyurukları sâlifü'z-zikr Maksem Mahallesinde kâin Maksem'den takiyem ile dörtyüz bu kadâr seneden berü mahrûse-i mezbûrenin ekser-i mahallât-ı menzillerine ve cevâmî' ve mesâcid ve medâris ve hân ve hamâmlarına cereyan ile bunca İslâm ve re'âyâ intifâ' ve idâre olunagelip ve mârrü'z-zikr (...) Kayadibi ve Göçebe Yolu nâm mahalleden yenbû' eden üç aded bînâr mezkûrların meni'l-kadîm aşağısından yenbû' eden bînarlara mansub olarak Maksem mezkûre cereyân ve ol vechle müdde'îyyûn asîl ve müvekkilûn merkûmûn ve sâirleri intifâ' ide geldikleri ma'lûmuzdur bu husûsda bu vech üzere şâhidleriz şehâdet-i şer'îyye dahî ederiz deyü her biri (...) edâ-i şehâdet şer'îyye edip ancak şâhidûn merkûmûnun bînâr mezkûrları mahallerinde bi'l-irâde-i şehâdetleri için kîbel-i şer'iden kısmet aslî baş kâtibi müderrisîn kirâmdan mükrametlü Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Arif Efendi ma'ân mürsî emnâ-i şer'î ile bînâr mezkûreler üzerine varıp taraf-ı müşîr analarından mâ'mûr kethüdâlık hürmet müşîr analarıyla müteşerrif Halik Bey bendeleri mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Halil Efendi ve bi'l-cümle a'zâ-i meclis ve sâir mevkûfu'l-hükm erbâb-ı vukûf hâzırûn oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettikde şâhidûn merkûmûndan her birinin bînâr mezkûrları başka başka idâre ve ta'yîn ederek mersûm Serkoz zımmînin tarafından vekîl-i müseccel şer'îsi merkûm Kuşaklı oğlu Karabet zımmî ile mersûmûn diğerkarabet ve Magrovic ve Ertin ve Kifurak ve Avanes ve Serkoz ve diğerkarabet ve Ertin zımmîler muvâcehelerinde tekrâr vech-i şer'î

üzere (...) edâ-i şehâdet şer'îyye etmeleriyle mûcebince Mevlânâ mûmâ-ileyh ber-vech-i muharrer şehâdetlerini ba'de'l-kabûl mârrü'z-zikri'l-bâşda bulunan Kayadibi ve Göçebe Yolu nâm mahalden yenbû' eden üç aded bînâr mezkurlara ve aşağısında mahâl-i sâire-i mezkûrelerden yenbû' eden bînâr mezkûrelere mersûm Serkoz zımmî ile mersûmdan Karabet ve diğer Karabet ve Magrovic ve Ertin ve Kifurak ve Avanes ve Serkiz ve diğer Ertin zımmînin fuzûlî vâki' olan medhallerini men' ve def'i ve kefidlerine tenbiyye eylediğini Mevlânâ mûmâ-ileyh ma'ân meb'ûs ve emnâ-i şer'î ve bi'l-cümle a'zâ-i meclis ve mâ'mûrîn ile meclis-i kebîr eyâletde ma'kûd-ı meclis-i şer'a gelip tarafeyn hâzır oldukları tasdîklerine mukârin âlî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğin ba'de's-şefîdi'l-şer'î bi'l-iltimas huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî'l-yevmi't-tâsi min Şa'bânü'l-Mu'azzim sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Zeytinlik satışından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Mudanya Kazâsına tâbi' Kızıl karyesi sükkânından Hüseyin bin Mustafa nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde mahrûse-i mezbûrede Selçuk Hâtûn mahallesi sükkânından olup zikri-âti bir kıt'a zeytûn hadîkasına vaz'-ı yed mütehakkık olan Osman bin Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan dört sene mukaddem merkûm Osman mahrûse-i mezbûreye muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Seki karyesi civârında kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-dönüm yirmi iki sâk zeytûnu hâvî eşcârı mülk bir kıt'a zeytûnluğunu altıyüz guruşa bana bey' ü teslim ve ben dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl ben semeni olan meblağ-ı merkûm altı yüz guruşun ancak üç yüz guruşunu merkûm Osman'a edâ ve teslim ederek el-yevm semen-i meblağ-ı merkûmdan bâkî mezbûr Osman zimmetimde üç yüz guruş deynim kalmışken merkûm Osman târîh-i mezkûreden bir sene mürûrunda zeytûnluk mezkûru fuzûlî yedimden ahz ü zabt ve hâlâ vaz'-ı yed ederek zeytûnluk mezkûrun işbu târîh-i i'lâma gelinceye değin üç senede cem'an sekiz yüz on bir guruş kıymetli beş yüz kırk bir

vakiyye zeytûn mahsûlünü ahz ü kabz ve istihlâk etmekle semen-i meblağ-ı mezbûrdan bâkî zimmetimde alacağım olan üç yüz guruş benden ahzıyla zeytûnluk mezkûru ve mârrü'z-zikr üç senede cem'an husûle gelib makbûz olan beş yüz kırk bir vakiyye zeytûn mevcûd ise a'yânına ve müstehlik ise mislini bana teslîm merkûm Osman'a tenbiyye olunmak matlûbumdur deyü ben bundan akdem da'vâya tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında ber-vech-i müdde'â zeytûnluk mezkûru târîh-i mezkûrda altı yüz guruş bana bey' ü temlîk ve teslîm ve semen-i meblağ-ı mezbûrun üç yüz guruşunu yedimden ahz ü kabz eylediğini ve zeytûnluk mezkûru târîh-i mezkûrdan bir sene mürûrundan yedimden ahz ederek mârrü'z-zikr üç senede ancak cem'an dört yüz kırk bir vakiyye zeytûn mahsûlü ahz ü kabz ve istihlâk eylediğini ve zeytûnluk mezkûr hâlâ vâz'u'l-yed olduğunu ikrâr edip lakin işbu târîh-i i'lâmdan üç sene mukaddem zeytûnluk mezkûre semeninden bâkî zimmetimde alacağım olan üç yüz guruş mukâbelesinde zeytûnluk mezkûru bi'l-rızâ bana bey' ü temlîk ve teslîm ve ben dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl etmemle zeytûnluk mezkûre tekrâr mülk-i müşterâm olmak üzere hâlâ bi-hakk-ı vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf ederim deyü inkârıma mukârin benden tasaddî eylediği da'vâ-yı def'ini muvâcehemde isbât ve beyân edemeyip beni tahlîf esnâsında beynimize muslihîn tavassutuyla ben mârrü'z-zikr üç senede zeytûnluk mezkûre hâsılâtı olmak üzere cem'an beş yüz kırk bir vakiyye zeytûn müdde'âmdan rızâmla meccânen fâriğ olup mezbûr Osmân'dan zeytûnluk mezkûru tekrâr bana bey' ü teslîm etmişdik deyü benden tasaddî eylediği da'vâ-yı def'inden meccânen fâriğ olarak zeytûnluk mezkûreden kefid ve bana teslîme müte'ahhid olmağla ben zeytûnluk mezkûrun mârrü'z-zikr üç senede cem'an beş yüz kırk bir vakiyye zeytûn mahsûl müstehlikine müte'allık da'vâdan merkûm Osman'ın zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî zeytûnluk mezkûre semeninden bâkî benden matlûbu olan meblağ-ı merkûm üç yüz guruş müte'allık da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsına kabûl eyledik deyü makarr-ı merkûm Hüseyin sâdır olan bi'l-cümle takrîr-i meşrûhunu merkûm Osman vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk ile tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâmis ısr min şehri Rebi'u'l-âhir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Vergi borcunun ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki‘ Gölpaazarı Kazâsına tâbi‘ Bayat karyesi sükkânından El-Hâc Yusuf Ağa ibn-i Ahmed nâm kimesne mahrûse-i Burusa Mahkemesinde meclis-i şer‘-î münîrde kazâ-yı mezbûre tâbi‘ Türkmen karyesi mütemekkinlerinden Papas Bagos veled-i Ertin zimmî muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mersûm Papas Bagos zimmî ile mârrü’z-zikr Türkmen karyesi mütemekkinlerinden gâibûn ani’l-beled sabuncu Mos ile Papas Bedros ve Eci Haçador ve Sakallı oğlu Bedros ve Eci Karabet ve kapancı Karabet ve Manik oğlu Agob ve Acem oğlu Ohan ve Bagos oğlu Hack ve Budak oğlu Agob ve Eci Agob ve Papas oğlu Abraham zimmîler kezzân eden iki yüz altmış sekiz senesi Muharremü’l-Harâm’ın yirmi yedinci günü yedimden ve mâlîmdan iktirâz ve ahz ve kabz eyledikleri on iki bin guruş alacak hakkım ben târîh-i mezkûreden iki yüz otuz bir gün mürûrunda kazâ-i mezkûre tâbi‘ Göldağı karyeli gâib ani’l-beled Manuk oğlu Aslan Demha yed ve ma‘rifetiyle mersûm Papas Bagos zimmî ile gâib mezbûr Mos ve gâibûn mersûmûndan ahz ü kabz ve ol vechle istîfâ-i hak eylediğimden sonra mersûm Papas Bagos zimmî mârrü’z-zikr sekiz yüz altmış iki senesi karye-i mezbûre virgüsünün tahsildârı bulunup sene-i mezkûrede virgü mezkûrdan makbûzât ve medfû‘ât muhâsesini altmış yedi senesi cânib-i mâliyyeden mürsil mâ’mûr ma‘rifetiyle bi’r-ru’ye mersûm Papas Bagos zimmînin cânib mîrîye altı bin beş yüz otuz buçuk guruş zimmeti olduğunu (...) ederek mersûm Papas Bagos zimmî mablağ-ı merkûm cânib hazîne-i mâliyyeye zimmetinde deyni olduğunu müş‘ar bir kıt‘a tahvîl i‘tâ etmekle meblağ-ı merkûm altı bin beş yüz otuz buçuk guruş işbu sâl hâl Muharremü’l-Harâm’ın on beşinci günü mahrûse-i mezbûrede meclis-i umûmiyede Anadolu teftişine mâ’mûr devletlü İsmet Paşa hazretleri huzûrlarında mersûm Papas Bagos zimmîden talep olundukda mersûm Papas Bagos zimmî târîh-i mezkûrda deyn-i mezkûrlarını îfâ için gâib mersûm yed ve ma‘rifetiyle bana def‘ ve teslîm eylediği mârrü’z-zikr on iki bin guruşun iki bin beş yüz otuz guruşunu altmış iki senesi karye-i mezkûre virgüsünden tahsilâtım olan mübâliğ-i ma’lûmeden vermişdim deyü merkûm altı bin beş yüz otuz buçuk guruş benden fuzûlî reddeden ahz ile (...) olan duyûn-ı mezkûresini ba‘de’l-edâ meblağ-ı merkûm altı bin beş yüz otuz buçuk guruş zimmetinde deyni olduğunu müş‘ar ile yazusını hâvî işbu yedimde olan bir kıt‘a deyn-i tahvilini tahrîr ve bana i‘tâ etmeğe meblağ-ı merkûm altı bin beş yüz otuz buçuk guruş müdde‘î-i merkûm

El-Hâc Yusuf Ağa'ya edâsıyla mersûm Papas Bagos zimmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Sayfa 31

A1

Vakfa ait tahillığın kiralınması

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Bedreddin Mahallesi sükkânından Abdullah bin İbrahim nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde ve zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Emine bint-i Âlî nâm hâtûn muvâcehesinde merkûm Abdullah'ın hâlâ zevcesi kezâlik zât-ı şer'ân mu'arrefe Emetullah bint-i İsmail nâm hâtûn hâzır olduğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip sâl âl mâh Saferü'l-Hayrının sekizinci günü zevcem hâzır mezbûre Emetullah hâtûn mahrûse-i mezbûrede Kabzalar mahallesi Câmî-i Şerifesi imâmlarına galle ve tevliyeti meşrut evkâfdan olup bi'l-icâreteyn ve bâ-temessük mütevellî tahte tasarrufundan olan mârrü'z-zikr Kabzalar Mahallesinde kâin inde'l-ahâli ma'lûmu'-l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb vakf-ı menziline mezbûre Emine Hâtûna beş bin guruş bedel-i mukâbelesinde mahâlle-i mezbûrenin imâm ve vakf-ı mezkûrun bâ-meşrût mütevellî işbu hâzır bi'l-cümlesi Es-Seyyid Mehmed Efendi'nin huzûrunda re'y ve izniyle ferâğ ve tefvîz ve teslîm edip ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-teferruğ ve'l-tefevvüz ve'l-kabûl târîh-i mezkûrda mezbûre Emine Hâtûn yedimden ve mâlımdan beş bin guruş iktirâz ve ahz ve gabz ederek meblağ-ı mezbûr ise menzil mezkûr bulunan vereceği olan mârrü'z-zikr beş bin guruş zevcem hâzır-ı mezbûre Emetullah Hâtûn'a edâ ve teslîm edip ve mezbûre Emine Hâtûn cihet-i karzdan alacağım olan meblağ-ı merkûm beş bin guruşun iki bin dört yüz guruşunu bundan akdem bana edâ ve teslîm etmekle sahhü'l-bâkî alacağım olan iki bin altı yüz guruş mezbûre Emine hâtûndan talep ederim dedikde gıbbe's-suâl mezbûre Emine Hâtûn cevâbında târîh-i mezkûrede menzil-i mezkûrlarından vereceğini edâ için müdde'î-i merkûm Abdullah yedinden ve mâlından beş bin guruş ahz ü kabz edip ve bundan akdem zimmetinde deyni olan meblağ-ı merkûm iki bin dört yüz guruşunu müdde'î-i merkûma ba'de'l-edâ sahhü'l-bâkî iki bin altı yüz guruş müdde'î-i merkûm hâlâ zimmetinde deyni olduğunu ikrâr edip

ancak müdde'î-i merkûm Abdullah Câmî'-i Şerîf-i mezkûr müezzinlerine meşrût evkâfdan menzil-i mezkûr ittisâlinde kâin bi'l-icâre'teyn tasarruf olduğu bi-hesâb-ı terbî' on zirâ' tahillik mahalli dahî bilâ-bedel-i meccânen bana ferâğ olmak üzere va'ad edip vel-hâletü hâzihi tahillik mezkûru bana meccânen ferâğ olmayıp ve ben (...) hâzıran mezbûreden ber-vech-i muharrer teferruğuma te'dime olduğu mebnî sahhü'l-bâkî zimmetimde deynim olan meblağ-ı merkûm iki altıyüz guruş müdde'î-i merkûm edâ ve muhâlefat ederim deyü mezbûre Emine Hâtûn'un zımâm def'ada îrâde eylediği kelâm şâyân-ı iltifât ve istimâ' olmamağla mücebince meblağ-ı bâkî merkûm iki bin altıyüz guruş müdde'î-i merkûm Abdullah'a edâsıyla mezbûre Emine Hâtûn'a tenbiyye olunup ve müdde'î-i merkûm Abdullah bi'l-icâre'teyn mutasarrıf olduğu tahillik mezkûru mezbûre Emine hatuna bâ-re'y mütevellî vakf-ı meccânen ferâğ olmak üzere müte'ahhid olduğunu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine î'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmis's-sâni ve'l-ışrîn min şehr-i Rebi'ü'l-Ahir sene-i tıs' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Boşandıktan sonra kendisine isabet eden arazisinin bedelinin ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Elvân Bey mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Fatıma bint-i Nasuh Hâtûn mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'-î münîrde zevc-i sâbık Mehmed Hurşid bin Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Mehmed Hurşid ile hâl-i zevciyyet beynimizde kâime iken bi'l-iştirâk ikibin iki yüz elli guruşa âhardan menzil iştirâ edip ve semen-i mezkûrdan zevcim mezbûrun nısf-ı hissesi olan bin yüz yirmi beş guruş ben bi-şartı'r-rucû' öyle mâlımdan te'diye etmemle medfû' am olan meblağ-ı mezbûr bin yüz yirmi beş guruş mezbûr Mehmed Hurşid'den bi'l-mürâciha talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr Mehmed Hurşid cevâbında müdde'îyye-i mezbûre Fatıma Hâtûn'un meblağ-ı mezbûrun yüz yirmi beş guruş bi-şartı'r-rasû öyle mâlından vâki' teslimini ikrâr edip ancak meblağ-ı merkûm bin yüz yirmi beş guruş müteveffi Mehmed Emin Ağa müdde'îyye-i mezbûreye benim için edâ ve teslîm etmişdir deyü eylediği da'vâ def'ini isbâtdan izhâr-ı acz merkûm

Mehmed Hurşid'in talebiyle müdde'îyye-i mezbûre Fatıma Hâtûn yemîn etmeğın mücebiyle meblağ-ı merkûmun yüz yirmi beş guruş müdde'îyye-i mezbûre Fatıma Hâtûn edâya merkûm Mehmed Hurşid tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâbi' min Cemâziye'l-Evvelsene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Zeynep Hâtûn'un edepsiz hallerinden başka mahalleye gönderilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Kasab Hüseyin Mahallesi ahâlîlerinden Muhtar-ı evvelin oğlu Ali bin Hüseyin ve Muhtâr-ı sâni Etmekçi Emin bin Mehmed ve Zindancı Oğlu El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i El-Hâc Abdullah ve Cân bâz Mehmed bin Mehmed ve Hâcı Yunus bin Ahmed ve Çiftçi Mehmed bin Mehmed ve Hamâmcı El-Hâc Hüseyin Ağa ibn-i Mehmed Sadık ve Kazıklı İsmail bin Hasan Varid bin Ömer ve Zindancı oğlu Mehmed Ağa ibn-i El-Hâc İbrahim ve sâirleri meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahâlî-i mezbûre sükkânından Şerîfe Zeyneb bint-i Mustafa nâm hâtûn mahzarında her biri üzerine ve takrîr-i kelâm edip mezbûre Zeyneb kendü ırz ve edeple mukayyede olmayıp nâ-mahremden ictinâbı olmayıp ecnab-ı mukavvesini menziline celb ile hilâf-ı şer'î şerîf-i hareket kendüye bi'd-def'ât pend ü nash eylediğimizde aslâ (...) mütenebbih olmayub if'âl kabahasında ısrâr etmesiyle mezbûrenin te'mînen lede'l-ahâlî mahalleimizden hurûc ve mahli âhara nakl ve iskâna tenbiyye olunmak matlûbumuzdur deyü muvâcehesinde teşkî ve sûi hâline ihbâr etmemeleriyle te'mîne'l-ahâlî mezbûre Şerîfe Zeyneb'i salâh hâline değın mahâlî-i mezbûreden hurûc ve mahal-i âharına nakl ve iskânına tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Hayvan satışından doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Fotra karyesi sükkânından İbrahim Ethem bin Yahya nâm kimesne meclis-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î münîrde mahrûse-i mezbûre hâricinde Kara Mustafa Hamâmında sâkin El-Hâc Abdullah Ağa zimmetinde ma'lûmu'l-re's ganem ve keçi esmânından bâkî üç bin yedi yüz yirmi guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü merkûm El-Hâc Abdullah Ağa'dan da'vâya tasaddî eylediğimde merkûm El-Hâc Abdullah Ağa cevâbında ber-vech-i müdde'â ganem ve keçi esmânından bâkî meblağ-ı mezbûr zimmetimde bana deyni olduğunu ikrâr edip lakin meblağ-ı mezbûru işbu sene-i mübârek şehr-i Ramazânü'l-Mübârek'inin yirmi birinci günü te'diye etmek üzere beni te'cîl etmişdik deyü inkârıma mukârin benden da'vâya tasaddî etmekle ben bâ-tavassut muslihîn meblağ-ı merkûm üç bin yedi yüz yirmi guruş işbu târîh-i i'lâmdan otuz bir gün tamâmına bana te'diye etmek üzere merkûm El-Hâc Abdullah Ağa'yı bi't-terâzî te'cîl edip ve mezbûr El-Hâc Abdullah Ağa dahî ecel-i mezkûru kabûl ve meblağ-ı mezbûr üç bin yedi yüz yirmi guruş ecel-i mezkûr hulûlunde bana edâya ta'ahhüd eyledi deyü mezbûr İbrahim Ethem takrîrini mezbûr El-Hâc Abdullah Ağa vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Kira süresi biten dükkanın boşaltılması

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'da Cafer Hoca mahallesi mütemekkinlerinden Kasta veled-i Hristo zımmî tarafından zikr-i âtî da'vâya vekîl olduğu Molla Talib bin Hüseyin ile Hristo veled-i Hristo zımmî şehâdetleriyle ber-vech-i şer'î sâbit olan sulbî kebîr oğlu Yorki zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hâtırda Simitçi Dimitri veled-i Hristo zımmî muvâcehesinde müvekkilim babam mersûm Kasta zımmî gediğe bâ-temessük mutasarrıf olduğu mahrûse-i mezbûrede Ahmed Bey mahallesinde lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd bir bâb simitçi dükkânı kezzân eden iki yüz altmış sekiz senesi rûz-ı Hızır'ı ibtidâsından işbu altmış dokuz senesi mâh Muharremü'l-Harâmında vâki' olan rûz-ı Kâsım'a değin altı aylığını mersûm Dimitri zımmîye dokuz yüz guruşa ücret ile icâr ve teslim ve mersûm Dimitri zımmî dahî ber-vech-i muharrer istîcâr ve kabûl ederek ücret

mezkûreyi müvekkilim babam mersûm Kosta zımmîye ber-vech-i peşîn edâ ve teslim ve müvekkilim babam mersûmdan tamâmen ahz ve kabz edip ve'l-hâletü hâzihi müddet mezkûre tekmîl olup ve mersûm babam mesfûr çünd gün mukaddem müddet mezkûre tamâmında mersûm Dimitri zımmîden dükkân mezkûru istirdâd edip ancak mersûm Dimitri zımmî hâlâ dükkân mezkûru tahliye ve babam müvekkil mesfûre teslim etmemekle dükkân mezkûru tahliye ve bana teslim mersûm Dimitri zımmîye tenbiyye olunmak bi'l-vekâle murâdıdır deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra dükkân mezkûru tahliye ve müvekkil mersûm Kosta zımmîye teslim mersûm Dimitri zımmîye tenbiyye olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sânî min Saferü'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Topladığı vergilerden borcu olduğunun reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'da Orhangazi mahallesinde bi'l-misâfir sâkin sâbık İznik Kazâsı müdürü Es-Seyyid El-Hâc Hasan Ağa ibn-i Es-Seyyid Hüseyin nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î şerîf-i enverde Âsitâne-i aliyyede Ortaköy mütemekkinlerinden ve el-yevm Bursa'da Kuru oğlu Usbe veled-i Ertin zımmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan beş mâh mukaddem ben kazâ-i mezkûrda müdürlüğim esnâda kazâ-i mezkûr ahâlîlerinin virgü ve i'âne-i umûmiyede inşâ olunmakda olan Gemlik tarîki inşâyâ mesârifinden hisse-i musîbelerinden olup ahâlî-i kazâ-i mezkûr üzerlerinde olan seksen beş bin dokuz yüz altmış yedi guruş yerlü yerinden tahsîl ve ahz ve kabz ve emrimle mahallerine irsâl ve teslim mersûm Usbe zımmîye tarafımdan vekîl ve kabz-ı mâl nasb ve ta'yîn eylediğimden sonra ben meblağ-ı mezbûr seksen beş bin dokuz yüz altmış yedi guruşdan kazâ-i mezkûrda vâki Boyalica Karyesi ahâlîlerinden iki bin beş yüz guruş ve Çakırcı Karyesi ahâlîlerinden iki bin yüz yetmiş guruşun cem'an ahâlî-i tertibin mezkûreteynden benim me'zûnem olan dört bin altı yüz yetmiş guruş ba'de't-tay ve't-tenzîl bâkîsi olup mersûm Usbe zımmînin yerlü yerinden tahsîl ve ahz ve kabz eylediği seksen bir bin iki yüz doksan yedi guruşun

altmış yedi bin sekiz yüz seksen sekiz gurusunu mersûm Usbe zımmî bana ve emrimle te'diyesi lâzım gelen mahallelere def' ve teslîm ederek sâlifü'l-beyân makbûzâtından gayr-ı ez def' ve teslîm mersûm Usbe zımmî zimmetinde on üç bin dört yüz doksan gurus bâkî kalıp ve ben meblağ-ı bâkî mezbûr on üç bin dört yüz dokuz gurus hasebü'l-me'mûriyete mâlımdan mahrûse-i mezbûrede emvâl mîrîye sandığına kabza me'mûre def' ve teslîm etmemle meblağ-ı bâkî merkûm on üç bin dört yüz dokuz gurus mersûm Usbe zımmîden talep ederim dedikde gıbbe's-suâl mersûm Usbe zımmî cevâbında ber-vech-i müdde'â virgü ve mürettebât sâire-i mezkûreden ahâlî-i kazâ-i mezkûre üzerlerinde olan meblağ-ı mezbûr yerlü yerinde tahsîl ve ahz ve kabza müdde'î-i mûmâ-ileyh tarafından vekîl ve kabz-ı mâl nasb ve ta'yîn olduğunu ikrâr edip lakin meblağ-ı mezbûr seksen beş bin dokuz yüz dokuz yüz altmış yedi gurusdan ancak mârrü'z-zikr altmış yedi bin sekiz yüz seksen sekiz gurus tahsîl ve ahz ve kabz ve müdde'î-i mezbûre emriyle lâzım gelen mahallelere def'i ve teslîm ederek makbûzum olan mablağ-ı mezbûrdan (...) olmuşdu deyü mârrü'z-zikr altmış yedi bin sekiz yüz seksen sekiz gurusdan seksen bir bin iki yüz doksan yedi gurusu varınca ziyâde on üç bin dört yüz dokuz gurus tahsîl ve ahz ve kabz eylediğini külliyyen inkâr etmeğe müdde'î-i mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Hasan Ağa'dan inkâra mukârin tasaddî eylediği da'vâsını mübeyyin beyyine talep olundukda ityân beyyineden izhâr-ı acz edip mersûm Usbe zımmîye istihlâf etmeğe ol dahî âlî vukû'u'l-sual inde hilaf (...) aliyye-i islâm etmeğin mücebince müdde'î-i mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Hasan Ağa meblağ-ı merkûm on üç bin dört yüz dokuz gurus da'vâsıyla mersûm Usbe zımmîye bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Duhan satışından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Saray mahallesi mütemekkinlerinden duhân ticâretten Epostol veled-i Yorki zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda Hancı Papas oğlu Matas veled-i Menas zımmî muvâcehesinde mersûm Menas zımmî zimmetinde ma'lûmu'l-vakiyye duhân semeninden bâ-temessük alacağım olan dokuz bin

beş yüz on sekiz guruşdan ez gayr-ı ahz sahhü'l-bâkî yedi bin sekiz guruş on pâre mersûm zimmetinden alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâr meblağ-ı bâkî merkûm yedi bin sekiz guruş on pâreyi müdde'î-i mersûm Epostol zımmîye edâsıyla mersûm Menas zımmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr li-men lehü'l-emr.

Fî'l-yevmi's-hâdî ve'l-ısrîn min Cemâziye'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B5

Duhan satışından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled Sarayı mahallesi mütemekkinlerinden Duhân tüccârından Epostol veled-i Yorki zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda Duhâncı Markos veled-i Pedros zımmî muvâcehesinde mersûm Markos zımmî zimmetinde ma'lûmu'l-vakıyye duhân semeninden bâ-temessük alacak hakkım olan altı bin altmış altı buçuk guruşdan ahz sahhü'l-bâkî üç bin dokuz yüz otuz üç guruş on pâre mersûm zimmetinden alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı bâkî merkûm üç bin üç bin dokuz yüz otuz üç guruş on pâreyi müdde'î-i mersûm Epostol zımmîye edâsıyla mersûm Markos zımmî ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr li-men lehü'l-emr.

Fî'l-yevmi's-hâdî ve'l-ısrîn min Cemâziye'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa32

A1

Borcun ödenmesi

Oldurki

Mahrûse-i Burusa'da Murad Sâni sevkinde etmekçi destgâhdârı Sakızlı Toğudos veled-i Memas zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda Bağcıvân Yani

veled-i Mihal zımmî muvâcehesinde mersûm Yani zımmî zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bâ-temessük altı yüz altmış guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm altı yüz altmış guruş müdde'î-i mersûm Toğudos zımmîye edâsıyla mersûm Yani zımmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr li-men lehü'l-emr.

Fî'l-yevmi's-hâdî ve'l-ışrîn min Cemâziye'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Kâimmakâm yerine vekîl atandığı

Kıdvet'l-saâdetü'l-kirâm mevâli-i fehâmdan fazîletlü Es-Seyyid Abdürrahim Nasuh Efendi – ve emr ü şerîf-i siyâdete gıbbe't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki Burusa Kazâsında sâdât-ı kirâm üzerlerine kâimmakâmmımız olan müderrisîn kirâmdan Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi mecrâ olunup kazâ-i merkûmun kâimmakâm nikâbet eşrâf hidmet şerîfesi işbu bin iki yüz altmış dokuz senesi Cemâziye'l-Evveli gurrende cenâb-ı şerîfinize ihâle ve tefevvüz olunmuşdur gereğidir ki hazret-i seyyide'l-enbiyâ ve senedi'l-esfiyâ sallallâhu te'âlî aliyye ve alî'l-...ve ashâbe ve sellim ve bârek ve kerem efendimizin rûz-ı cezâde inâyet-i şefâ'atlarınaneyl-i azm feyz-i cezmiyle sâdât-ı kirâma teveffîye ve ihtirâm edip kuzât ve kâimmakâm sendeleriyle tesyid ve izhâr-ı alâmet-i hazrâ edenleri men' ve def'a ikdâm ve siz dahî bir ahde alâmet-i şerîfe-i mezbûreye ruhsat vermekden haşyet (...) ve iddi'â-i nisbe siyâdet edenleri tarafımıza havaleye mübâderet ile işbu emânet-i kübrâda izzet ve istikâmet eyleyip sâdât-ı kirâmdan tevhibîyye (...) sâire-i nâ-marziyye nâmıyla bir akçelerin olmayıp ve aldırılmayıp sıyânet ırz ve mallarında sa'î mevîr ve vakt edip sâdât bâhiri'l-sa'âdetten pâdişâh-ı islâm-ı penâh ve şehinşâh-ı ra'fet destigâh ide el-ribi'l-mu'în ve ibgâ-i bi'n-nasr-ı'l-mu'în hazretlerinin zât-ı şevket-semât mülûkânelerine isticlâb da'vât hayriyeye ihtimâm ve her bir emirde şer'-i şerîf imtisâl-i tâm eylesiz ve'l-islâm.

A3

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Elvân Bey mahallesi sükkânlarından zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Fatıma bint-i Nasuh nâm hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde Kasabbaşı El-Hâc Mehmed Rıfat Molla ibn-i Mehmed Emin mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan dokuz sene mukaddem mahâlle-i mezbûrede kâin bâ-hüccet-i şer'îyye şerâ-i mâlik ve mutasarrıf olduğum lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd bir bâb mülk-i menzirim merkûm El-Hâc Mehmed Rıfat Molla ma'rifetiyle Sultan Murad Han Sâni medresesi müderrisi müteveffî Seyyid Efendi'ye hâl-i hayâtında dört bin beş yüz guruş bey' ü temlik ve teslîm ve ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl merkûm El-Hâc Mehmed Rıfat Molla semen-i meblağ-ı mezbûr dört bin beş yüz guruş müşterî mûmâ-ileyhden emrimle tamâmen ahz ü kabz eyledikten sonra merkûm El-Hâc Mehmed Rıfat Molla makbûzu olan meblağ-ı merkûmdan ancak üç bin guruş bana edâ ve teslîm ben dahî yedinden ahz ü kabz etmemle sahhü'l-bâkî bin beş yüz guruş merkûm El-Hâc Mehmed Rıfat Molla zimmetinde alacak hakkım kalmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mezbûre Fatıma Hâtûn da'vâ-yı mezkûresi lede'l-tezkiyye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan müşârün ileyh Sultan Murad Han Sâni imâret-i âmirelerinde (...) İsmail bin Süleyman ve Es-Seyyid Âlî bin Ömer nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğe mûcebiyle meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş müdde'î-i mezbûre Fatıma Hâtûn'a edâsıyla merkûm El-Hâc Mehmed Rıfat Molla ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Hoca Mehmed Karamani mahallesi mütemekkinlerinden Hamâmcı Derkan veled-i Estepan zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde El-Hâc Ahmed Ağa ibn-i Mehmed nâm kimesne mahzarında merkûm El-Hâc Ahmed Ağa zimmetinde cihet-i deyn-i şer'îden alacak hakkım olup bâ-i'lâm şer'îyye mahkemeye olan beş bin beş yüz guruşun bin guruşunu ben bundan akdem mezbûr El-Hâc Ahmed Ağa

yedinden ahz ü kabz etmemle sahhü'l-bâkî alacak hakkım olan dört bin beş yüz guruş mezbûr El-Hâc Ahmed Ağa'dan hâlâ talep ederim dedik de gibbe's-suâl merkûm El-Hâc Ahmed cevâbında müdde'î-i merkûma mahkemeye beş bin beş yüz guruş zimmetinde deyni olduğunu ikrâr lakin müdde'î-i mersûmun ikrâr-ı vech üzere senden (...) olan bin guruşdan mâ'adâ sahhü'l-bâkî deynim olan dört bin beş yüz guruşun iki bin beş yüz guruşunu dahî müdde'î-i mersûma edâ ve teslîm etmişidim deyü inkâra mukârin tasaddî eylediği da'vâ-yı def'ini isbâtıdan izhâr edip bi't-taleb müdde'î-i mersûm Derkan zimmî tahlîf olunmağla mücebiyle meblağ-ı merkûm dört bin beş yüz guruş müdde'î-i mersûm Derkan zimmîye edâya merkûm El-Hâc Ahmed Ağa'ya tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Borcuna karşılık ipotekli taşınmazların geri alınmasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Şeyh Şiblî mahallesi sükkânından Yörük El-Hâc Mustafa ibn-i Halil nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde zikr-i âtî iki bâb mülk-i menzil ve bir kıt'a tût hadîkasına vaz'-ı yedleri mütehakkık olan El-Hâc Mehmed bin Süleyman ve El-Hâc Şerîf Mustafa bin Ahmed nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan altı sene mukaddem merkûmân El-Hâc Mehmed ve El-Hâc Şerîf Mustafa'ya cihet-i ma'lûmeden bâ-temessük zimmetimde yedi bin sekiz yüz guruş deynim olmağla ben yedimde mülk ve hakkım olan mahall-i mezbûrede kâin etrâfı Kosreci Hasan ve Yörük Mustafa menzilleri ve mukâbir muslihîn ve tarîk-i âmm ile mahdûd ma'lûmu'l-müştemilât bir bâb mülk menzili ile ittisâlinde ve hudûd-ı mezkûre dâhilinde kâin ma'lûmu'l-müştemilât yirmi bir bâb mülk menzil ve arsası merhûm İshak Paşa Veli vakf-ı şerîfinde senevî mukâta'a-i ma'lûmelü mahrûse-i mezbûre hâricinde Helvalı bînâr nâm mahallede vâki` etrâfı Yörük Hasan ve Topal Mehmed ve Ferhad oğlu Mustafa hadîkaları ve tarîk-i âmm ile mahdûd Değirmânkızık karyesinde cereyân eden mâ-i lezîzden beher on beş günde bir cum'artesi günü vakt-ı zahrden vakt-ı asra değin hakk saky olan tahmînen dört dönüm mikdâr-ı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkam târîh-i mezkûrede deyn-i mezkûrem mukâbelesinde merkûmân El-Hâc Mehmed ve Şerîf

El-Hâc Mustafa'ya rehn vaz'ı ve vech lâyıkiyla teslim ve onlar dahî irtihân ve tesellüm ve kabûl ederek menzîlîn mezkûrîn ve hadîka-i mezkûreye târîh-i mezkûrdan beri vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf etmeleriyle merkûmândan suâl olunup zimmetimde alacakları olan meblağ-ı mezbûr yedi bin sekiz yüz guruş benden ahzlarıyla menzîlîn mezkûrîn ve hadîka-i mezkûreden kefid ve bana teslimlerine tenbiyye olunmak matlûbumdur dedik de gıbbe's-suâl merkûmân El-Hâc Mehmed ve El-Hâc Şerîf Mustafa cevâblarında müdde'î-i merkûm El-Hâc Yörük Mustafa zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden müşterek bâ-temessük alacağımız olup ikrârıyla mahkûmeye olan meblağ-ı merkûm yedi bin sekiz yüz guruş bize edâ ve te'annüd ve muhâlefât eylediğine mebnî merkûm El-Hâc Mustafa mahrûse-i mezbûrede meblağ-ı mezbûrun tahsîl için (...) müdürî mahbesinde işbu yedimizde mevcûde iki yüz altmış üç senesi Cemâziye'l-âhir'inin on altıncı günü târîhiyle müverrah ol târîhde mahrûse-i mezbûre kâdısı mevâlî-i a'zâmdan Fazîletlü Es-Seyyid Mehmed Cemaleddin Efendi'nin imzâ ve hatemini hâviye bir kıt'a cihet-i şer'îyye nâtik olduğu üzere altı mâh mahbûs olup emlâk-ı mezkûreleri bey' ve esmân hâsılasıyla zimmetinde bize deyni olan meblağ-ı mezbûr edâ ve te'annüd ve muhâlefât etmekle biz târîh-i mezkûrda mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada Hüdavendigâr Eyâleti müşîr-i esbak devletlü Mustafa Nuri Paşa Hazretleri'nin huzûrlarında kâdî efendi mûmâ-ileyhin akd eylediği meclis-i şer'îde medyûn merkûm El-Hâc Mustafa mahzarında yedimizde mevcûde mumza bir kıt'a fütüvve-i şerîf mûcebince merkûm El-Hâc Mustafa'nın menzîlîn mezkûrîn ve hadîka-i mezkûresinin lede'l-müzâyede semen-i (...) âhara bey' ve esmân hâsılası müşterek alacağım olan meblağı merkûm takâsa bize def' ve teslim olunmak matlûbumuzdur deyü da'vâya tasaddî eylediğimizde merkûm El-Hâc Mustafa cevâbında her da'vâ-yı mezkûremizi bi-tamâma tâlî'ân ikrâr etmeğe mûcebiyle emlâk mahdûde-i mezkûresinin ber-vech-i muharrer âhara bey' ile esmân hâsılasını ahz ve edâ-i deyn etmek üzere medyûn El-Hâc Mustafa'ya tenbiyye olunmakda yine atâde-i bey' etmeyip edâ-i deynde muhâkile etmekle menzîlîn mezkûrîn ve hadîka-i mahdûde-i mezkûreden her biri rehniyetden ba'de'-fek kâdî efendi mûmâ-ileyh re'y ve ma'rifetiyle başka başka lede'l-müzâyede inkitâ'î'r-rağbe menzîlîn ve mezkûrîn üç bin guruşda ve hadîka-i mahdûde-i mezkûre iki bin guruşda bizim üzerlerimizde karâr edip ziyâde semen ile tâleb âharı zuhûr eylemediğinden mâ'adâ târîh-i mezkûrda meblağ-ı mezbûr menzîlîn mezkûrîn ve hadîka-i mezkûrenin semen-i misil ve kıymet-i adlleri idük bî-garaz-ı muslihînin ihbârlarıyla ba'de't-tahakkuku's-şer'î biz medyûn merkûmun fakr-ı hâline merhamet menzîlîn mezkûresini ve hadîka-i mezkûreyi müşterek alacak hakkımız olan

meblağ-ı mezbûr yedi bin sekiz yüz guruş mukābelesine bi't-terâzî şerâye talep olmamızla kâdı efendi mûmâ-ileyhden menzîlîn mezkûrîn ve hadîka-i mezkûreyi ber mûceb-i fütüvveyi şerîf-i medyûn merkûm El-Hâc Mustafa zimmetinde müşterek alacağımız olan meblağ-ı merkûm yedi bin sekiz yüz guruş mukābelesinde ale'l-iştirâku'l-suâl bize bey' ve temlîk ve teslim eylediğimizde bizden ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl ve semen-i mezkûr yedi bin sekiz yüz guruş ol mikdâr alacağımız ve takâs ve mahsûb etmemizle menzîlîn mezkûrîn ve hadîka-i mezkûreye ale'l-iştirâkü's-seviyy mülkü müşterâmız olmak üzere hâlâ alacak bi'l-iştirâk vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf ederiz deyü merkûmân El-Hâc Mehmed ve El-Hâc Şerîf Mustafa'nın tasaddî eyledikleri da'vâ ve def'alarını ve mazmûn cihet-i şer'îyye-i mezkûreyi müdde'î-i mezbûr El-Hâc Mustafa tamâme tâli'ân ikrâr ve i'tirâf etmeğe mûcebince müdde'î-i mezbûr El-Hâc Mustafa menzîlîn mezkûrîn ve hadîka-i mezkûre da'vâsıyla merkûmân El-Hâc Mehmed ve El-Hâc Şerîf Mustafa'ya bi-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsfânlarına i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Vakif arazisinde bulunan çeşmede hayvanların sulanması üzerine anlaşmazlık

Oldur ki

Hüdavendigâr Eyâletinde vâki' Yenişehir Burusa Kazâsında kâin zikr-i âtî çiftlikât arâzisinin mahlinde ma'rifet-i şer'î ve erbâb vukûf ma'rifetiyle yagan yegân hudûd ve sünûhları bi'l-mu'âyene ve'l-tahdîd olan münâza'a ve müdâhilinin men' ve def'i bâbında eyâlet merkûme vâlisi ve zîd müşterî tedbîr devletlü atûfetlü Halil Rıfat Paşa Hazretlerinin ricâli devlet-i âlîyyeden Burusa defterdâr sa'âdetlü Sadullah Efendi'ye mevâli-i a'zâmdan mevâli-i mezkûre evkâf müdür fazîletlü Halil Edib Efendi'ye ve kazâ-i mezkûr nâibi Efendi dâ'ilerine ve sâir a'zâ-i meclis bendelerine hitâyâ şerefimiz sudûr buyurulan bir kıt'a fermân Celil-i şân lede'l-vürûd vâli-i müşârun ileyh hazretleri infihâm re'y müşîriyle meclis-i kebîr eyâletde bi'l-tensîb husûs âtî'z-zikr kazâ-i mezkûr nâibi efendi dâ'ileriyle mahallinden bi'l-mu'ayyele fasl hasm için kıbel-i şer'îden müvellî ta'yîn kılınan mahrûse-i Burusa mahkemesinde Kısmet asker başı kâtibi müderrisîn kirâmdan mekrametlü Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Arif Efendi ve taraf-ı müşârun-ileyhden mübâşir ta'yîn buyurulan

Devâtîdâr Hâcegân dîvân-ı hümâyûndan fütüvvetlü Enes Efendi ve evkâf müdürü mûmâ-ileyh tarafından vekîl ta'yîn kılınan mahrûse-i mezbûre evkâf kitabesinden Mehmed Arif Efendi bi'l-irsâl meclis ve'l-tahrîrât odası hulefâsından ref'atlü Âlî Bey Efendi ibn-i'l-merhûm Âlî Paşa'nın mârrü'z-zikr Yenişehir Burusa Kazâsında kâin uhdesinde bulunan muhterek toprak ocak (...) ve Koyunhisârı karyeli çiftlik dimekle ma'rûf çiftlikânın kasa-i hümâyûn-ı harameyn-i şerîfine mülhak olan (...) Paşa velî vakfları ve kal'a tımârları ve Dedeler ve Emrânlar ve Kavâklar mezra'alarıhudûd ve sünûrlarından münâzi' kıyye olan hudûd üzerine varmayıp bi'l-mu'ayye akd-ı meclis-i şer'-î âlî eylediklerinden mûmâ-ileyh Âlî Bey Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda kazâ-i mezkûra tâbi' Çeltikçi Karyesi ahâlîsinden kendi taraflarından asîl ve sâir cerîde-i şer'îyye mazbût esâmî kesân tarafından husûs etti vekilleri olan El-Hâc İsa bin Halil Mısırlı Ömer Ağa ibn-i Halil ve karındaşı Osman Ağa ve şehirli oğlu İsmail Ağa ibn-i Ahmed ve Hacı İbrahim oğlu Âlî Ağa ve şehirli oğlu Hasan bin El-Hâc Hüseyin ve Kocabey oğlu Mehmed bin Mehmed ve Abdültayif oğlu Ebubekir bin Mahmud ve Uşârlı oğlu Ahmed bin Mustafa ve Köçek Osman bin Âşık Ömer (...) Âlî ve Derviş oğlu Ahmed ve Uşârlı oğlu Mehmed bin Âlî ve Musa oğlu Ahmed ve Hacı oğlu Osman bin Ahmed ve Sarı Emin bin Hasan ve Yayıcı oğulları Ali ve Mustafa ve sancâktâr oğlu Mustafa bin Mehmed ve Sarı İbrahim bin Hasan ve Ali bin Hasan ve İbrahim bin Ahmed ve diğer İbrahim bin Hüseyin ve Bektaş bin Hasan ve karındaşı Mustafa ve Musaddık bin Âlî ve Hasan bin Ahmed ve Kethüdâ Hüseyin bin Halil nâm kimesneler mahzarında ve kazâ-i mezkûr müdürü Hafız Âlî Rıza Efendi ve kazâ-i mezkûr meclis a'zâsından Bıçaksız zâde El-Hâc Hasan Ağa ibn-i Âlî ve Karabıçak zâde Mehmed Emin Ağa ibn-i Âlî Ağa ve Şemâkî zâde Hüseyin Ağa ibn-i El-Hâc Hüseyin Ağa ve vücûh kazâdan Çakırzâde El-Hâc İsmail Ağa ibn-i El-Hâc Ahmed ve El-Hâc Mehmed Emin Efendi ibn-i Abdullah ve El-Hâc Mehmed Ağa ibn-i Abdi ve El-Hâc Muhiddin Ağa ibn-i El-Hâc Mehmed Emin ve El-Hâc Ahmed Ağa ibn-i El-Hâc Mehmed Ağa hâzır oldukları hâlde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mârrü'z-zikr uhdemde bulunan çiftlikâtдан işbu kuyûn musârı çiftliğine tâbi'atıyla zirâ'at olunur Vani Efendi vakf-ı şerîfinden olan arâzinin Çardak Karyesi civârında vâki' üç yol ağzından şürû' ile cânib-i gurreye müteveccihâ gidilip şemâlyesi Vani Efendi vakf-ı cenûb taraf-ı kasa hümâyûn toprağı olduğu halde (...) Ahmed Kuyusu ta'bîr olunur kuyuya varılıp kıbel-i tarafına tevce olundukda cânib-i garbîsi kezalik Vani Efendi vakf-ı cânib-i şarkîsi kasa-i hümâyûn arâzisi olarak doğruca gidilip sâlifü'z-zikr üçyol ağzından eyrilen Burusa caddesi bulub geçerek (...) bâğ nâm harâb karye kurbünde vâki' ve tepeye ve incir önlerinden Pazar Köyü

Kazâsı tarafından gelip İnegöl Kazası cânibine gidilen tarîk-i âmma vardık da cânib gurreye tevce olunub yine taraf-ı şimâlisi Vani Efendi vakf ve kıbel-i taraf kazâ-i Hümâyûn arâzisinden olan Çardak ve Çeltikçi karyelerinin müşterek mur'â-yı kadîmelerine andan kavâlık hâricinde kıbel-i tarafında vâki' sünûr taşna andan Sığır Yolu ta'bîr olunan tarîk (...) gidilip Tuzlu Bâlçığa andan el-yevm kurumuş olan büyük göle müntehir oldukda şimâle-i teveccihâ göl mezkûr kenarında kireç ocağı boğazına andan Marmaracık karyesinden sahrâya sazı olan tarîk-i âmm kenârında Tâkyâ kurbünde vâki' Kara Derviş mezârı denilen Kasa odabaşı Hasan Ağa lâhiti hududuna andan Marmaracık mezra'asına muttasıl olan sırta andan sırt sıra gidilip dik aşağı bir mikdâr (...) olunarak Marmaracık Deresinden gelen mâ-i cârının üstünde vâki' Köçek Köprüye andan dere sıra gidilip Kuru değirmân nâm ve diğêr Âşık oğlu

Sayfa 33

Değirmân kurbünde sekve geçidinde vâki' kebîrce köprüye ondan dere sıra gidilip el-yevm harâb odabaşı nâm diğêr (...) değirmânına andan dere ... gidilerek kezâlik harâb Çuvâlcı Hasan Paşa değirmânına ondan kıbleye tevce olunarak yol üzerinde vâki' üç aded sünûr taşlarına andan bakrâc tepesi eteğinden mürûr ile tepe (...) üstünden karalar tarlasında olan senûr tâşna varıldık da şeref tarafına teveccihâ diğêr senûr tâşna andan bir mikdâr sol tarafında meyl ile diğêr senûr tâşna andan Çınârlı tarla dimekle ârif uzun tarla sağda bırakılarak mezkûr tarlanın muttasıl olduğı mahalden Sarıcaoğlu deresi dimekle arîf kuru dereyi bulup uluyola çıkıldık da kableye müteveccihâ yol sıra gidilip mezârlık yanında hacr-ı kebîre andan sâlifü'z-zikr Çardak karyesi civârında vâki' üç yol ağzına müntehîl olup hâzırûn olan erbâb-ı vukufun bi'l-mu'âyene arsalarıyla tahdîd olunan hudûd-ı mezkûre dâhilinde mezkûr Koyunhisarı çiftliğinin Vâni Efendi vakf-ı şerîfinden işbu hudûd-ı mezkûre derûnunda olan arâzi-i mezkûreden Tuzlu balçıkdan büyük göle müntehîl olan mahlin cânib-i şimâlisinden vâki' mezkûr Koyunhisarı karyesi mahlinde çeşmelere çârî mâ-i lezize gelince terbi'â üç bin beş yüz altmış sekiz dönüm mahle mârrü'z-zikr Çardak ve Çeltikçi karyelerinin bâ-hüccet-i şer'îyye ve bâ-edâ-i mer'îyye müşterinin hayvânâtlarını ra'î ide geldikleri mer'â-i kadîmenin hudûd-ı mezkûr Çeltikçi karyesi tarafından Ortaklar nâm harâb karyeden şürû' ile bir tarafı şimâle müteveccihâ derîn gölet ayağından garba mütevecceh mesnûn gereğinden bi'l-kalfi hizasından öküz oldu ve Veli Ahmed Yalısından büyük göle müntehîl olup göl mezkûr çekilip mer'â mezkûrenin kable cânibinden bulunan mesnûn çiftliketin bundan akdem mutasarrıfı olan ricâl-i devlet-i

aliyyeden sa‘adettü İsmail Hakkı Efendi’nin bir takrîb ısdâr ettirmiş olduğu emr-i âliyyemi ol hinde tarafından memûr olan kimesne ibrâz ederek mahl-i mezkûrda mûmâ-ileyh İsmail Hakkı Efendi’nin aslâ alâkası olmadığı hâlde ma‘rifet-i şer‘î bulunmaksızın mezkûr Çeltikçi karyesi ahâlîlerini bi’l-iğfâl mer‘â-yı mezkûrdan çeşme-i mezkûre önüne gelinde tarlaları içine bi-gayr- hakk tâşlar vaz‘ıyla mezkûr ol mikdâr arâzi-i mezra‘a-i mezkûreyi zirâ‘atdan fuzûlî men‘ ederek mezkûr Çeltikçi karyesi ahâlîleri hayvânâtlarını suvârmak için çeşme-i mezkûre sevk etmek üzere mezkûr ol mikdâr arâziyi dahî mer‘â-i kadîme-i mezkûrelerine idhâl za‘mıyla El-yevm müdâhileden hâlî olmamalarıyla suâl olunup Vâni Efendi vakf-ı şerîfinden olan arâzi-i mevrû‘a-i mezkûreye fuzûlî ve bi-gayr-ı hakk vâki‘ olan müdâhileleri men‘ ve def‘ olunmak matlûbumdur dedik de zikr olunan Çeltikçi Karyesi ahâlîleri merkûmûndan her bir dahî bi’l-asâle ve bi’l-vekâle cevâplarında mezkûr ol mikdâr arâziye müdâhilelerini ikrâr edip ancak çeşme-i mezkûreden hayvânâtlarını suvârmak üzere sevk için bundan akdem mûmâ-ileyh İsmail Hakkı Efendi’nin tarafından memûr kimesne ma‘rifetiyle ber-vech-i muharrer taşla vaz‘ olduğuna mebnî mezkûr ol mikdâr arâzi-i mezkûre mârrü’z-zikr müşterek mer‘â-i mezkûremize dâhil olmuş olur deyü meni’l-kadîm mevrû‘ olduğunu inkâr (...) olmalarıyla müdde‘î-i mûmâ-ileyh Âli Bey Efendi’den Vâni Efendi vakfı dâhilinde olan mezkûr ol mikdâr arâzi-i mezkûre meni’l-kadîm zirâ‘at ve harâset olunagelip beher sene aşr-ı dersimi cânib-i vakf-ı şerîf mezkûre verile geldiğini mübeyyin beyyine talep olunduk da nıfsı Yenişehir Burusa kasabası ahâlîsinden olup li-ecli’ş-şehâde meclis-i ma‘kûd-ı mezkûre hâzırûn olan İbrahim Bey ibn-i Mehmed Bey Hâcı Alizâde Ağa ve Derviş Ahmed bin Abdurrahman ve Toprak Ocak karyesi ahâlîsinden Tahtalı oğlu Ebubekir bin Ahmed ve Boğaz Karyesi ahâlîsinden Karacaali bin Mehmed ve Hüseyin Pehlivân ibn-i Ahmed ve Hâcı Ahmed ibn-i Osman ve Veliddin bin İbrahim nâm kimesnelerden esrâ-i istişehâde fi’l-hakîka Vâni Efendi vakf-ı şerîfinden müdde‘î-i mûmâ-ileyhin işbu hudûd-ı mezkûre derûnunda olan arâzi-i mezkûre hadûdunda Tuzlu balçık nâm mahalden büyük göle müntehil olan mahlin cânib-i şimâlîsinde vâki‘ işbu Koyunhisar Karyesi mahlinden çeşmelere gelince tarlalar içinde mûmâ-ileyh İsmail Hakkı Efendi’nin tarafından memûr âdemi ma‘rifetiyle (...) fuzûlî taşlar vaz‘ıyla mezkûr ol mikdâr arâzi-i zirâ‘atdan men‘ edip mezkûr Çeltikçi Karyesi ahâlîleri alân hayvânâtlarını suvârmak için çeşme-i mezkûreye sevk etmek üzere işbu mu‘âyene olunan mezkûr ol mikdâr arâziyi dahî mer‘â-i kadîme-i mezkûrelerine idhâl za‘mıyla müdâhile eyledikleri arâzi-i mezkûre meni’l-kadîm zirâ‘at ve harâset beher sene aşr ve resm-i cânib-i vakf-ı mezkûre verile geldiği bizim ma‘lûmumuzdur biz bu husûsa u

vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri münfikü'l-lafz ve'l-ma'nâ tevâtir edâ-i şehâdet-i şer'îyye etmeleriyle şehâdetleri ba'de'l-kabûl mezkûr Çeltikçi Karyesi ahâlîleri göl mezkûr çekilip kurumuş olduğundan hayvânâtlarını çeşme-i mezkûreden suvarmağa muhtâc olduklarına mebnî mezkûru'l-mikdâr arâziye müdâhile etmekde iseler de arâzi-i mezkûre Vâni Efendi vakf-ı şerîfinden olup meni'l-kadîm zirâ'at ve harâset olunarak beher sene aşr ve resm-i cânib-i vakf-ı şerîfe verile gelen mevrû'a olunduğunu her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle tasdîk ve makar ve mutasarrıflar olup fakat çeşme-i mezkûreden hayvânâtlarını suvarmak için sevka tarîk terkine ruhsat iltimâsında olmalarıyla mîr-i mûmâ-ileyh dahî çeşme-i mezkûreye hayvânâtlarını suvarmak için sevka dahî on iki zirâ' arzından tarîk ahsîs etmek üzere râzı olmağla tahsîs olunan tarîkden mâ'adâ arâzi-i mezkûrenin zirâ'atı husûsuna mezkûr Çeltikçi Karyesi ahâlîlerinin ve sâirelerinin fimâ-ba'd fuzûlî bi-gayr-ı hakk müdâhile ve ta'arruz etmemek üzere her birine bi'l-mu'ayye tenbiyye şer'î olunduğunu Mevlânâ mûmâ-ileyh ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île (...) memûr mûmâ-ileyh Enes Efendi ve evkâf müdürü mûmâ-ileyh tarafından vekîl mûmâ-ileyh Mehmed Arif Efendi'den her biri meclis-i eyâletde ma'kûd-ı meclis-i şer'î münîre gelip âlî vukû'a inhâ ve takrîr etmeleriyle gibbe't-tasdîkü's-şer'î mûmâ-ileyh Âlî Bey Efendi işbu i'lâm-ı şer'îyye sâdır olan emr-i âlînin kaydı bi'l-isne şerh verilerek i'lâm-ı hâlî müş'ar müceddeden bir kıt'a fermân-ı celîli's-şân sudûru niyazıyla istid'â-yı inâyet eylediği ve mûmâ-ileyh Ali Bey Efendi'nin ve ber-vech-i muharrer sâdır olan fermân-ı aliyyede beyân buyurulduğu üzere (...) olan sâlifü'z-zikr muhteref Toprak Ocak çiftliği arâzisinden olan kal'a tımârları ve Dedeler ve Emrâllar ve Kavaklar mezra'aları ve ormân mahallerinin bi'l-mu'ayye tahdîd ve tefrîk mezkûr Toprak Ocak karyesinde vâki` silâhdâr hazret şehriyârı merhûm Âlî Ağa'nın vakf etmiş olduğu çiftlik arâzisiyle hem hudûd bulunduğundan mezkûr arâzinin mu'âyene ve tahdîd ve tefrîki vâkîf mûmâ-ileyhin mahzûmî ve çiftlik mezkûrun mutasarrıfı bulunan Tefvik Bey ve yâhud taraflarından vekîl şer'îlerinin (...) utasarrıf idü ki ol vâki' hâldir bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i a'lâya arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Hurrira.

A2

Vakıf arazinin kiralanmasında sulh sağlandı

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Sarı Abdullah mahallesinde kâin merhûm münzevi El-Hâc Abdullah Efendi dergâh-ı şerîflerinde sâkin mühtedî Mehmed Emin bin Abdullah mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda zikr-i âtî bir bâb vakf menzili hissesine vaz'-ı yed mütehakkık olan Yurvan veled-i Tudor zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edip merhûm Şemsi Bey Fenâri vakf-ı şerîfinden olup senevî vakf-ı mezkûre sekiz yüz kırk akçe icâre-i müeccelelü mahrûse-i Burusa'da Veled-i Saray Mahallesinde kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb vakf-ı menzilde olan kırk sekiz sehm i'tibârıyla beş sehm-hisse-i müntegallemi işbu târîh-i i'lâmdan iki mâh mukaddem üç bin guruş kıymeti var iken mâlından bana teberru'ân iki bin guruş def' ve teslim etmek üzere va'adini iğfâl eylediğine mebnî mersûm Yurvan zımmîye iki bin guruş noksan kıymetiyle ancak bin guruş bedel-i medfû' ve makbûz bâ-re'y müdür-i evkâf ferâğ ve tefvîz edip ol dahî ber-vech-i muharrer teferruğ ve tefevvüz ve kabûl edip ve'l-hâletü hâzihi bana mev'ûde olan meblağ-ı mezbûr iki bin guruş def'î ve teslim etmemekle hisse-i mezkûrum târîh-i mezkûrda ber-vech-i muharrerini iğfâl ederek noksân kıymetle ferâğım gayr-ı sahîh olmağla binâen aliyye-i bedel deyü bana medfû' olan meblağ-ı mezbûr bin guruş benden ahzıyla menzil-i mezkûrda olan beş sehm hisse-i mezkûremden bâ-re'y müdür evkâf kefid ber-vech-i lâyıkıyla bana teslim mersûm Yurvan zımmîye tenbiyye olunmak matlûbumdur deyü ben bundan akdem mersûm Yurvan zımmîden da'vâya tasaddî eylediğim de mersûm Yurvan zımmî cevâbında târîh-i mezkûrda beş sehm hisse-i mezkûreyi bin guruş bedel-i medfû' ve makbûz bâ-re'y müdür evkâfından teferruğ ve tefevvüzünü ikrâr edip ancak ber-vech-i müdde'â mâlından teberru'ân iki bin guruş def' ve teslim etmek üzere va'ad ve ol vechle beni iğfâl eylediğini ve hisse-i mezkûremden târîh-i mezkûrda mârrü'z-zikr üç bin guruş kıymeti olduğunu inkâr etmekle ben da'vâ-yı mezkûremi muvâcehesinde isbât ve beyân esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn menzil-i mezkûrun mârrü'z-zikr beş sehm hissesinden kefid müdde'âyadan mesfûr Yurvan zımmî ile bi't-terâzî yedi yüz elli guruş bedel-i sulh makbûza sulh olup ol dahî sulh-i mezkûru ba'de'l-kabûl ben menzil-i mezkûrda olan sihâm mezkûre mücebine beş sehm hisse-i muttasıl müdde'âda müte'allık da'vâdan mersûm Yurvan zımmînin zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğim de ol dahî bedel-i sulh olmak üzere ber-vech-i medfû' olan meblağ-ı mezbûr yedi yüz elli guruşun istirdâdını müte'allık da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü makarr-ı merkûm Mehmed Emin'in sâdır olan takrîrini mersûm Yurvan zımmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdik eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Öldürme nedeniyle hapis cezası verilmesi

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkîb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtîfi'l-meliki'l-a'lâ birinci rütbede bulunan Mecîdiye Nişân hümâyûnum hâvî hâlâ Hüdavendigâr eyâleti vâlîsi vezîrim Halil Rıfat Paşa -edâmallâhu te'âlâ iclâlehû- ve kıdvetü'n- ulemâi'l-muhakkikin Burusa nâibi ve müftîsi -zide Alâ mefâhiru'l emâsil ve'l akrân azâ-i meclis -zide kadrühüm tevkî-i refî-i hümâyûnum vâsil olacak ma'lûm ola ki Hüdavendigâr Eyâletine tâbi' Yenice Karyesi sâkinlerinden olup bundan akdem katilen vefât eden Abdullah bin Mustafa'nın verese-iyle kâtil bulunan Alişâr karyesi sükkânından Süleyman bin Abdullah ve cârimleri olan kâtil merkûmun karındaşı Mustafa Çavuş ve yine karye-i mezkûre sâkinlerinden Şerîf Mehmed bin Osman nâm kimesnelerin meclis-i şer'î şerîfinde hîn terâfu'larında merkûmûndan Mustafa Çavuş yedinde olan tîfân bıçağıyla maktûl merkûmun başına (...) Şerîf Mehmed yine âlât mezkûre ile merkûmun sağ böğrüne ve merkûm Süleyman dahî yine mezkûr bıçak ile sol böğrüne amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh ederek merkûm Süleyman'ın cerhinden müteessiren fevt olduğu udûl ve ihrâr ricâl-i müslimînden Mashara Karyesi ahâlîsinden Berber oğlu Abdullah bin Mehmed ve Abdurrahim bin Abdülatif nâm kimesnelerin şehâdetleriyle sâbit ve kâtil merkûm Süleyman'ın kısâsına hükm-i şer'î lâhik olmuş idük bâ-mazbata ve i'lâm inhâ olunmuş ve (...) i'lâma nazara maktûl merkûm Abdullah kâtil merkûm Süleyman'ın ber-vech-i muharrer müceb-i kısâs olan katl ile katl ettiği ve cârhone merkûmân Mustafa Çavuş ve şerîf Mehmed (...) ikâme olunmak lâzım geldiği cânib-i fütüvve-i hânedan zahir i'lâm mezkûre tahrîr ve imlâ kalınmış olmağla merkûm Süleyman'ın verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icra-yı kısâs ve eğer vereseden biri afv eder veyâ sulh olur ise kısâs sakat ve mes'ele verese-i sâire haklarında münkalib olacağından îcâb şer'îsinin icrâsıyla ol hâlde merkûm Süleyman'ın ve merkûm Mustafa ve Şerîf Mehmed mu'âvene kâtil olduklarından şimdiden bunların târîh-i hapsleri gösterilerek bu tarafa a'zâm bâbında lâzım gelen emr-ü şerîfin ısdârı meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyemden bâ-mazbata ifâde olunmuş ve keyfiyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istîzân bir minvâl meşrûh

icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allıkıyla emr-i hümâyûn şâhânem senûh ve sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun ileyh ve nâibi ve müftî ve sâir mûmâ-ileyhsiz verese-i merkûma kâtîl merkûmu afv etmedikleri sûretinde huzûrlarında icrâ-yı kısâs ve eğer içlerinden biri efv eder ve yâ sulh olur ise ol hâlde kısâs sâkıt ve mes'ele munkalıb olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtîl merkûmun mu'âven kâtîl bulunan merkûmânından şimdiden târîh-i habsleri gösterilerek bu taraf-ı irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktizâsından idük ma'lûmunuz oldukda ol vechle icrâ-i ahkâm-ı şer'îat gurrâya müsâberat ve âlî külli'l-takdîrîn keyfiyetin inhâ ve iş'ârına mübâderet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız.

Tahriren fi'l-evâsit şehri Rebi'ü'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Öldürme sonucu diyet ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr eyâletine tâbi' Yenice Karyesi sâkinlerinden olup bundan akdem katîlen vefât eden Abdullah bin Mustafa'nın verese-iyle kâtîl bulunan Alişar Karyesi sükkânından Süleyman bin Abdullah ve cârihleri olan kâtîl merkûmun karındaşı Mustafa Çavuş ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Şerîf Mehmed bin Osman nâm kimesnelerin meclis-i şer'î şerîfde hîn terâfu'larında merkûmûndan Mustafa Çavuş yedinde olan tîfân bıçağıyla maktûl merkûmun başına ve merkûm Şerîf Mehmed yine âlât mezkûre ile merkûmun sağ böğrüne ve merkûm Süleyman'dan yine mezkûr bıçak ile sol böğrüne amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh ederek merkûm Süleyman'ın cerhinden müteessiren fevt olduğu udûl ihrâr ricâl-i müslimînden (...) karyesi ahâlîsinden Berber oğlu Abdullah bin Mehmed ve Abdülkerim ibn-i Abdüllatif nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve kâtîl merkûm Süleyman'ın kısâsına hükm-i şer'î lâhık olmuş idük bâ-mazbata ve i'lâm ve inhâ olunmuş ve mefâd i'lâma nazaran maktûl merkûm Abdullah kâtîl merkûm Süleyman'ın ber-vech-i muharrer müceb-i kısâs olan katl ile katl ettiği ve cârhân merkûmân Mustafa Çavuş ve Şerîf Mehmed'in cerhleri şâhidân merkûmân şehâdetleriyle sâbit olmuş olmağın bu sudûruna verese-i mezbûre kısâsdan afv etmedikleri hâlde bir mantûk i'lâm bizâtihi huzûrlarında talepleriyle kâtîl merkûm Süleyman ber-nehc-i şer'î kısâs olunmak ve

merkûmân Mustafa Çavuş ve Şerîf Mehmed'e takrîr ikâme olunmak lâzım keldiği cânib fütüvve-i hânedan zahr i'lâm mezkûre tahrîr ve imlâ kalınmış olmağla merkûm Süleyman'ın verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-i kısâs ve eğer vereseden biri afv eder veyâ sulh olur ise kısâs sâkit ve mes'ele verese-i sâire haklarında diyete münkalib olacağından îcâb şer'îsinin icrâsıyla olmaları merkûm Süleyman'ın ve merkûm Mustafa Şerîf Mehmed mu'âvene kâtil olduklarından şimdiden bunların târîh-i habsleri gösterilerek der aliyyeye a'zâm bâbından hâlâ Hüdavendigâr eyâletine (...) ebhet ve iclâl olan birinci rütbede bulunan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûn hâmilî vezîr âsaf nâzırı devletlü Halil Rıfat Paşa hazretleriyle bu dâ'ilerine ve müftî ve bi'l-cümle a'zâ-i meclis bendelerine (...) sudûr olan bir kıt'a fermân-ı celîl (...) şeref vürûd etmeğın müteveffâ-i merkûm Abdullah'ın verese-i münhasıralarından babası Mustafa bin Hasan kendi nefisinden asâleten ve müteveffâ-i mezbûrun verese-i münhasıra-i mezbûrleri zevce-i metrûkesi Rukiye bint-i Mustafa ile vâlidesi Azime bint-i Mehmed Âlî nâm Hâtûnlar taraflarından afv ve ibrâya vekîl olduğu mârrü'z-zikr Yenice karyesi sükkânlarından Salih bin Abdullah ve Mehmed Ferhad Bey ibn-i Mehmed Said Bey nâm kimesnelerden şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla vekâleten mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada vezîr müşârun-ileyh hazretlerinin huzûr-ı âsafânelinde afv ve meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde kâtil merkûm Süleyman mahzarında ber müceb-i şer'î şerîf ve bir mantûk emr-i âlî kâtil merkûm Süleyman'ın emr-i kısâs benimle oğullarım müteveffâ-i mezbûrun verese-i münhasıra-i sâireleri olan müvekkillerim mezbûrtân zevce Rukiye ve ümmi Azime Hâtûnların bi'l-ittifâk taleblerimizle huzûrlarımızda icrâ olunacağı bana tefehhim olundukda ben dahî kendi nefsimden asâlete ve müvekkilelerim mezbûrtân zevce-i Rukiye ve Ümmi Azime Hâtûnlarıyla taraflarından vekâleten kâtil merkûm Süleyman bi'l-rızâ kısâsdan meccânen afv etmemle oğlum müteveffâ-i mezbûrun dem ü diyetine müte'allık âmme-i da'vâdan kâtil merkûm Süleyman'ın zimmetini kendi nefisinden asâleten ve müvekkilelerim mezbûrtân taraflarından vekâlete ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât eylediğimde kâtil merkûm Süleyman'dan ibrâ-i mezkûremi kabûl eyledi deyu asîl ve vekîl ebi merkûm Mustafa'nın sâdir olan kelimât meşrûhasını kâtil merkûm Süleyman vicâhen ve şifâhen tasdik edip ve bir mantûk emr-i âlî kâtil merkûm Süleyman ve cârih merkûmândan her biri li-ecli'l-mücâzât habs târîhleri iş'ârıyla vezîr-i müşârun-ileyh hazretleri taraf-ı âsfânlarından der aliyyeye irsâl kalındıkları ol ki vâki` ü'l-hâldir pâye-i serîr a'lâyâ i'lâm olundu. Emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.Hurrira

Borca karşılık rehn bırakılan eşyaların geri verilmesi iddiasının reddedilmesi

Oldurki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr İnegöl Burusa Kasabasında Sinan Paşa Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Hatice Hânım ibnet-i Ahmed Ağa mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde mahrûse-i mezbûrede Abdal Mehmed mahallesi sâkinlerinden kezalik zât-ı ta'rîf-i i şer'î ile mu'arrefe Nihâm bint-i Âlî nâm Hâtûn mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan sekiz sene mukaddem yedimde mevcûde mâlım olup mezbûre Şerife (...) Hâtûn tevdî' ve teslîm eylediğim mecmû' sekiz bin yüz guruş kıymetli on iki aded kadife yasdık ve bir aded sîm telli yorgan yüzü ve yük ulvi altı minder ve on şilte ve on beş yorgan ve iki kilim ve otuz sahan ma' kabâk ve iki meydan sinisi ve iki sîm şem' dâñ ve bir külâbdân ma' behûrdan ve bir sîm kahve kutusu ve bir sîm hamam tası ve bir mârpuc lâhûr şâl ve bir minkal mezbûre şerîfe Nihâm Hâtûn bana edâ ve teslîm etmeyip hâlâ zimmetinde olmağla suâl olunup eşyâ-i muharrere-i mezkûreyi aynen bana teslîme mezbûre Şerife Nihâm Hâtûna tenbiyye olunmak murâdıdır dedikte gıbbe's-suâl mezbûre Şerife Nihâm Hâtûn cevâbında eşyâ-i muharrere-i mezkûreden ancak on iki aded kadife yorgan ve bir aded sîm telli yorgan yüzünü müdde'î-i mezbûre Hatice Hâtûn yedinden ahz ü kabz eylediğini ikrâr ve mâ'adâ eşyâ-i muharere-i mezkûreyi ahz ü kabzını inkâr edip ancak müdde'î-i mezbûre Hatice Hânım elli çift havlu esmânından zimmetinde bâ-temessük bana deyni olan beş yüz elli guruş mukâbelesinde mârû'z-zikr on iki aded kadife yasdık ve bir sim telli yorgan yüzünü bana rehn vaz' ve teslîm ve ben dahî ba'de'l-ertihân Ve'l-teslîm ve'l-kabûl ben târîh-i mezkûreden bir sene mürûrunda mezkûr yasdıkları ve yorgan yüzünü müdde'î-i mezbûre emriyle üç yüz elli guruş âhara bey' bir le semenleri olup makbûzum olan meblağ-ı merkûm üç yüz elli guruş yine müdde'î-i mezbûre re'y ile zimmetinde alacak hakkım olan meblağ-ı mezbûr beş yüz elli guruşun ol mikdârına takâs ve mahsûb etmemle müdde'î-i mezbûre zimmetinde sahhü'l-bâkî alacağım olan iki yüz guruş müdde'î-i mezbûrdan hâlâ taleb ederim (...) da'vâya tasaddî etmeğe mezbûre Şerife Nihâm Hâtûnun tasaddî eylediği da'vâ-yı mezkûresi beyâne udûl olunub ve müdde'î-i mezbûre Hatice Hanım ziyâde-i eşyâ-i muharere mezkûre (...) ve mezbûre Şerife Nihâm Hâtûn tahlîfe dahî talep olmamağla mûcebince müdde'î-i mezbûre Hatice

Hânım'ın ziyâde-i eşyâ-i muharere mezkûre da'vâsıyla mezbûre Şerife Nihâm Hâtûna bilâ mübeyyine vâki' olan mu'ârazası men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. Hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâdis min Şa'bânü'l-Azm sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 34

A1

Vakfedilen ormanın kesilerek tarla yapılması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Kara Hızır Karyesi sükkânından olub zikr-i âtî tarlaya bâ-temessük nâzar evkâf tahte tasarrufunda olmak üzere vaz'-ı yedi mütehakkık olub zikr-i âtî da'vâya kendi tarafından asîl ve li-ebeveyn karındaşı İbrahim tarafından vekîl olduğu karye-i mezbûreli Halil bin Hüsameddin ve Abdullah bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Halil bin el-müteveffî Âlî nâm kimesne mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis -i umûmiyede hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkaf-ı hümâyûn müdürü olup zikr-i âtî vakfa kâimmakâm farz olunan mevâli-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edib Efendi hâzır olduğu hâlde akd olunan meclis-i şer'-î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi' Barak Fakî Karyesi sükkânından Şerîf Ahmed bin Halil nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu yedimde mevcûde bir kıt'a temessük nâzar evkâf mantûkınca harameyn-i muhteremeyn hazîne-i celîlesinden mazbût evkâfdan merhûm hazret Emir Kutsî serü'l-hatîr vakf-ı şerîfi kurrâsında mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi' Serme Karyesi hudûdu dâhilinde Gedik nâm mahallede kâin etrâfı Karamaşı oğlu İbrahim ve Ramazan oğlu Mehmed tarlaları ve orman ile mahdûr tahmînen on beş dönüm mikdârı bir kıt'a boz hâlî vakf ormanı babam müteveffâ-i mezbûr Âlî baltasıyla açıp tarla ittihazıyla ile'l-zabt ve zirâ'at edip ve ba'de vefât fi'l-asl orman ve el-yevm tarla-yı mezkûr benimle diğerk sulbî kebîr oğlu müvekkilim karındaşım merkûm İbrahim'e âidiye ittikâl etmeğe ben karındaşım mezbûr ile ma'an el-yevm tarla-yı mezkûru zabt ve tasarruf vürûdunda mevcûde eşcârı hutab sûretiyle kat' ettirerek tarla ittihazıyla zirâ'at hâsıl olan takrîben sekiz arabalık hatbî ve yine tarla-yı mezkûre vürûnunda terk eylediğimizde mezbûr Şerîf Ahmed tarla-yı

mezkûre fuzûlî dahl ve ta'arruz vürûnunda mevcûde hatab mezkûru kezâlik fuzûlî ahz ve mârrü'z-zikr Barak Fakî Karyesinde kâin menziline te'al etmekle suâl olunup tarla-yı mezkûre fuzûlî vâki'a olan müdâhilesinin men' ile makbûz olan hatab mezkûrenin mevcûde ise a'yânı müstehlek ise misilli bana verilmek murâdıdır deyü gıbbe's-suâl Şerîf Ahmed cevâbında müdde'î-i mezbûr ile müvekkilim karındaşım mezbûrun tarla-yı mezkûre,bi'l-iştirâk bâ-temessük nâzar evkâf hâlâ vaz'ü'l-yed ve zabt ve tasarruf eylediğini ve kendinin tarla-yı mezkûre dahl ta'arruzuyla derûnunda mevcûde tekrîben sekiz arabalık hatbî ahz ve menziline nakl eylediğini ikrâr edip ancak el-yevm tarla-yı mezkûru iki yüz on sekiz senesi hilâlinde boz ve hâlî orman olduğu hâlde mârrü'z-zikr Serme Karyeli Kara Memiş nâm kimesne ol târîhde vakf-ı müşârun-ileyhin kâimmakâm mütevellîsi olan Mustafa Ağa'dan bedel-i ma'lûme ile ba'de't-tefevvüz mezbûr Kara Memiş orman mezkûre adem-i rağbetiyle baltasıyla acımayıp çantasına mâlıyla terk eyledikten sonra işbu târîh-i i'lâmdan on sene mukaddem yine orman olduğu hâlde ol târîhde vakf-ı müşârun-ileyhin mütevellîsi müteveffî Şerîf Ahmed Efendi'nin hayatından re'y ile on dört guruş bedel-i mukâbelesinde benimle karındaşım müteveffî İzzettin hayatında ferâğ ve tefvîz ve benimle karındaşım müteveffâ-i mezbûrdan her birimizden ba'de't-tefevvüz ve'l-kabûl orman mezkûru mârrü'z-zikr on beş sene adem-i rağbetiyle baltamızla acımayıp ve zabt ve zirâ'at ve vaz'-ı yed etmemiş isek de mecrû mahal-i mezkûru boz ve hâliden bi'l-iştirâk zabt ve ve tarafımızı hâvî mütevellî müteveffâ-i mûmâ-ileyh ol târîh-i mezkûrda yedimize temessük i'tâ eylediğine mebnî el-yevm tarla-yı mezkûre dahl ve ta'arruz ederiz deyü mezbûr Şerîf Ahmed'in orman mezkûru mârrü'z-zikr on beş sene bilâ özr-ü şer'î adem rağbetiyle hâliyle terk ve sükût eylediğini ikrâr ederek makâm vef'ade tasaddî eylediği da'vâsı şâyân-ı iltifât ve istimâ' olmamağla mücebince el-yevm tarla-yı mezkûre müdâhile etmemek üzere mezbûr Şerîf Ahmed tenbiyye olunup ve müdde'î-i asîl ve vekîl mezbûr Halil bâ-tavassut muslihîn mârrü'z-zikr takriben sekiz arabalık hatab müdde'âsından mezbûr Şerîf Ahmed ile bi'terâzî elli guruş bedel-i medfû' ve makbûz ba'de'l-sulh ve'l-kabûl hatab mezkûre müte'allık da'vâdan mezbûr Şerîf Ahmed'in zimmetini ibrâ ve ıskât edip mezbûr Şerîf Ahmed'den ibrâ-i mezkûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi‘ İğdir Karyesi sükkânından Çukdâr oğlu Halil bin İbrahim nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î münîrde karye-i mezbûre sükkânından El-Hâc Mustafa bin Memiş nâm kimesne mahzarından merkûm El-Hâc Mustafa zimmetinde cihet-i karz-ı şer‘îden bâ-temessük bin dört yüz kırk guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü mezbûr El-Hâc Mustafa’dan da‘vâya tasaddî eyledik de merkûm El-Hâc Mustafa cevâbında meblağ-ı mezbûr bin dört yüz kırk guruş müdde‘î-i merkûm zimmetinde deyni olduğunu ikrâr edip lakin meblağ-ı merkûm bin dört yüz kırk guruşun ancak dört yüz kırk guruşunu ben bundan akdem müdde‘î-i merkûm Halil’e edâ ve teslîm etmemle el-yevm sahhü’l-bâkî müdde‘î-i merkûme zimmetimde bin guruş deynim vardır deyü meblağ-ı mezbûrun dört yüz kırk guruş hakkında tasaddî eylediği da‘vâyı def‘ini isbâtdan izhâr-ı acz edip bi’t-taleb müdde‘î-i merkûm Halil tahlîf olmağla mücebince meblağ-ı merkûm bin dört yüz kırk guruş müdde‘î-i merkûm Halil edâyâ merkûm El-Hâc Mustafa’ya tenbiyye olunduğu tescîl ve bi’l-iltimas huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

A3

Yaralama sonu gasb edilen paranın geri verilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa’da Umur Bey mahallesi mütemekkinlerinden Bagos oğlu Arsin veled-i Karabet zımmî mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘-î hafîrda Hüdavendigâr Sancâğında vâki‘ Pazar Köyü Kazâsına tâbi‘ Gürele-i Müslim karyesi sükkânından Samanlılı Kocabıyık oğlu İbrahim bin Hasan nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i‘lâmdan elli gün mukaddem ben li-ecli’t-ticâre kazâ-i mezkûre tâbi‘ Gürele-i Zımmî karyesine gidip ve yine mahrûse-i mezbûreye hîn avdetimde kazâ-i mezbûre tâbi‘ Karsak karyesi civârında Akça Çeşme nâm mahallede tarîk-i âmmdan vakt-i zahrde mürûrum esnâsında andımda olan mâla tam‘an merkûm İbrahim yedinde olan kurşun

hamlû tüfenkini amden ve bi-gayr-ı hakkın endâhat ederek sıkısı olan kurşunuyla sol baldırımdan darb ve cerh ve ba‘de yedinde olan kebîr bıçağın arkasıyla kollarıma darb edip ve kuşağım arasında olan beyaz kîse derûnunda mevcûde ecnâsı metnû‘a olmak üzere altı bin yedi yüz yetmiş guruş takdîminden ahz ve gasb etmekle mezbûr İbrahim‘den suâl olunup cerh ve darb mezkûrların mûceb-i şer‘îyyelerinin icrâsıyla meblağ-ı merkûm altı bin yedi yüz yetmiş guruş bana alı verilmek murâdıdır deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-suâl ve‘l-inkâr müdde‘î-i mersûmun sâlifü‘l-beyân nakd müdde‘âsı beyân ba‘de‘l-havâle müdde‘î-i mesfûr ancak sâlifü‘l-beyân cerh ve darb müdde‘âlarını mârrü‘z-zikr Gürele-i Müslim karyesi ahâlîlerinden lede‘l-tezkiyye adl ve makbûlü‘ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Vâhâd oğlu Ahmed bin Mustafa ve Ali bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle bi‘l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘î isbât etmeğın mûcebince cerh-i mezkûrun mûceb-i şer‘îsi (...) olup müdde‘î-i mersûm Arsin zimmînin ücret (...) merkûm İbrahim‘e şer‘ân lâzım geldiği tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

Fî‘l-yemi‘t-tâsi‘ ve‘l-ısrîn min Cemâziye‘l-Evvel sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B1

2. Murat Camisine gelen pınarbaşı suyunun tamiri

Oldur ki

Hazîne-i celîle-i evkâf hümâyûndan mazbût üzere (...) kalınan evkâfdan mahrûse-i Burusa‘da vâki‘ merhûm ve mağfûrla cennet mekân Sultan Murad Han Sâni tâbe serâhu Hazretlerinin isimleriyle mağrûf mahallede kâin Câmî‘-i Şerîf ve Medrese-i Münîf ve türbe-i latîf ve imâret âmirelerine cereyân eden Pınarbaşı suyu dimekle meşhûr âb-ı lezîzin mahrûse-i mezbûrede Ser Bînâr mahallesinde vâki‘ Maksem‘de bi‘l-ikrâz hayrât mezkûreler hâbiyelerine gelinceye kadar mecrâsı olmak üzere tahte‘l-arz mefrûş olan Kuyuluca Konağı ta‘bîr olunur kanavâtları mürur zamân ile müşerref harâb olduğundan âb-ı lezîz mezkûr mecrâ-yı mezkûrda telef ve zâyi‘ olarak noksân târî olmağla mücedde-i kanavât farşına ihtiyâc ile muhtâc olduğu hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edib Efendi dâ‘îleri (...) âsafânelerine takdîm eylediği işbu mezkûrda sebt ve beyân eylediğinden ol emrde mecrâ-i mezkûrun tecdîdi ne mikdâr masrafla husûl-pezîr olacağı lede‘l-keşf ve‘l-mu‘âyene tahmîn

olunarak sebt ve defter olunmak üzere re'y buyurulduğuna binâ-i taraf-ı âsfânlarından me'mûr kethüdâ-yı âlî-kadrları ref'atlı Derviş Âlî Kemal Efendi bendeleri ve a'zâ-yı meclisden atûfetlü Mehmed Tahir Ağa bendeleri ve müdür mûmâ-ileyh ve kibel-i şer'iden mürsel kâtib Es-Seyyid Abdulkadir Efendi ve emnâ-i şer'î mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Âlî su yolcular kethüdâsı İsmail ve sâir erbâb vukûf ma'rifetleriyle âb-ı lezîz mezkûrun Maksem mezkûrdan mahrûse-i mezbûre mahallâtından Timur Kapu Mahallesinde vâki' (...) fevkinde tarîke gelince kadar mecrâsı kadîmesi olan bin iki yüz yetmiş zirâ' mahâlle-i subût Kuyuluca Konağı ta'bîr olunur üç bin sekiz yüz on aded kanavâtın Konak veledin ve ücret rencberân ve sâir cemî' levâzımıyla beheri beşer guruşdan cem'an on dokuz bin elli guruş masrafla tecdîd olunabileceği lede'l-mu'âyene ve'l-keşf halîfe-i mi'mâr-ı merkûm ve sâir erbâb vukûf bi'l-ittifâk mahallinde tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve izhâr eylediklerini kâtib mûmâ-ileyh dâ'ileri mahallinde ketb ve tahrîr ve huzûr-ı şer'î inhâ ve takrîr eylediği huzûr ve düstûrânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ısr min şehr-i Rebi'ü'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Çiftlik ortaklığından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Nalbend Mahallesi sükkânından Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn-i Hüseyin nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde sâbıkâ çiftliği ortakçısı Domanicli Halil bin Ali nâm kimesne mahzarında merkûm Halil benimle akd müzâra'a ederek mahrûse-i mezbûreye hemcivâr Mudânya Kazâsında vâki' Dede karyesinde kâin çiftlikde ortakçılık edip bundan akdem benimle mezbûr Halil'den her birimizden fesh-i akd-ı müzâra'a birle beynimizde cereyân eden ahz ve i'tâmız muhâsabeleri lede'l-ru'ye mezbûr Halil zimmetinde ba'de külli'l-hesâb sahhü'l-bâkî sekiz bin üç yüz kırk sekiz guruş alacak hakkım zuhûr edip ve mezbûr Halil meblağ-ı mezbûr zimmetinde bana deyni olduğunu ikrâr ve yedime işbu bir kıt'a deyn tahvîlini i'tâ eyledikten sonra ben bi't-terâzî sahhü'l-bâkî alacak hakkım olan sekiz bin üç yüz kırk sekiz guruşun iki bin üç yüz kırk sekiz guruşunu hatt ve tenzîl ve mezbûr Halil kabûlü hâvî

(...) ederek mezbûr Halil zimmetinde sahhü'l-bâkî alacak hakkım olan altı bin guruşdan mâ'adâ hatt ve tenzîl (...) eylediğim sâlifü'z-zikr iki bin üç yüz kırk sekiz guruş müte'allık da'vâdan mezbûr Halil'in zimmetini ibrâ ve ıskât ve mezbûr Halil'den çiftlik mezkûremde ortakçı olduğu müddetde beynimizden cereyân eden bi'l-cümle ahz ve i'tâya ve muhâsebe-i mezkûrenin sehv ve galat ve hukûk sâire-i şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimize âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl etmemizle mezbûr Halil zimmetinde sahhü'l-bâkî alacağım olan meblağ-ı mezbûr altı bin guruş hâlâ talep ederim dedikde gibbe's-suâl mezbûr Halil cevâbında müdde'î-i mezbûr Es-Seyyid Ahmed Ağa'nın her takrîrini tasdîk ve meblağ-ı merkûm altı bin guruş müdde'î-i mezbûr hâlâ zimmetinde deyni olduğunu ikrâr etmeğe mücebince meblağ-ı merkûm altı bin guruş müdde'î-i mezbûr Es-Seyyid Ahmed Ağa'ya edâsıyla mezbûr Halil ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Hamza Bey Külliyesinin tamirati

Hazîne-i Celîle evkâf hümâyûndan mazbût idâre kalınan evkâfdan mahrûse-i Bursa'da vâki' ashâb-ı hayrâtdan merhûm Hamza Bey sâhibi'l-hayrın mahrûse-i mezbûrede Sultan Murad Han Sânî Hazretlerinin mahallesi civârında Hamza Bey mahallesinde inşâ eyledikleri üzerleri kurşun pûşîdeli kârgir Câmi'-i Şerîf ve türbe-i latîfelerinin üzerlerinde mebsût kurşunları şiddet rüzgâr vukû'uyla rahnedâr olarak muhtâc ta'mîr olup ve üzeri ahşâb altı bâb odayı hâvî bir bâb medrese-i münbağalarının mürûr eyyâm ile müşerref harâb ve eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc ta'mîr olduğu beyânıyla mahâlle-i mezbûre ahâlîlerinin hâlâ eyâlet-i Hüdavendigâr vâlîsi devletlü atûfetlü Halil Rıfat Paşa Hazretlerinin huzûr-ı âsafânelerinde ma'kûd-ı meclis-i umûmiye takdîm eyledikleri arzuhâlleri bilâ-sene-i hayrât mezkûrenin ta'mîr ve hayâsı mesârîfî lede'l-keşf ve'l-mu'âyene tahmîn ve sebt-i defter olunmak üzere vâlî-i müşârun-ileyh hazretlerinin keşîde buyurulan buyurları mücebince Câmi'-i Şerîf-i mezkûr ve türbe-i latîfe ve medrese-i münbağa mezkûrelerin muhtâc ta'mîr olan mahalleleri vâlî-i müşârun-ileyh hazretleri taraf-ı bâhirü's-şerefelerinden me'mûr kethüdâ-yı âlî kadrları ref'atlı Derviş Âlî Kemal Efendî ve hâlâ mahrûse-i Bursa'da evkâf Hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan faziletlü El-Hâc Halil Edib

Efendi ve meclis-i mezkûr a'zâsından atûfetlü Mehmed Tahir Ağa ve kıbel-i şer'iden me'mûr kâtib Es-Seyyid Abülkadir Necati Efendi ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Âlî Ağa ve kurşuncuyân ve sâir bî-garaz erbâb vukûf ma'rifetleriyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf hayrât mezkûrelerin ta'mîr ve termîmleri zikr-i âtî mesârif ile husûl-perzîr olacağını halife-i mi'mâr merkûm ve sâir erbâb vukûf bi'l-ittifâk mahlinde tahmîn sahîh ile tahmîn eylediklerini taraf-ı şer'iden me'mûr kâtib mûmâ-ileyh mahlinde ketb ve tahrîr ve ma'an meb'ûs emnâ-i şer'île huzûr-ı beşerde ihbâr etmeleriyle hayrât mezkûrelerin mukteziyât ta'mîrlerinin makarr ve âtî mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Hurrira fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Rebi'u'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Câmi'-i şerîf mezkûrun kârgir safesinin üzerinde kurşun tahtında kâin ahşâb çatılarına ve kayaların etrâfları ta'mîrlerine müktezî beheri beşer guruşluk seksen aded hatallık mîşe kayapa ağacı ve beheri üçer guruşluk dördü bir yük ta'bîr olunur yüz seksen aded mîşe kayapa ağacı yükü onar guruşluk on yük saman ve beher yükü onar guruşluk sekiz yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk otuz aded keten çuval ve beher yükü dörder guruşluk on yük hursân ve beher neferi on beşer guruşluk kırk nefer neccâr ve beher neferi altmışar guruşluk yüz nefer ırgad yevmiyeleri mesârif. 3230 guruş.

B5

Câmi'-i şerîf mezkûr ve türbe-i mezkûrenin üzerlerinde mebsût olup muhtâc kal'a olan altı yüz yirmi dört tahta kurşunun beher tahtası on sekizer kıyyeden on bir bin iki yüz otuz iki vakıyye kurşunun ma'i kemür ve hatab ve kalay ve mum ve levâzım sâiresiyle beher kıyyesi yirmi beş pâreden kal'aya ücretiyle kantarya ücreti ve kurşuncuyân ta'âmîyeleri ve destgâh inşâyesi mesârifleriyle müceddeden zammı iktizâ eden beher kıyyesi yüz on pârelik beş yüz vakıyye kurşun bahâsı. 7313 guruş.

B6

Medrese-i mezkûrenin sakfî çatısı ta'mîrine muktezî beheri üçer buçuk guruşluk yirmi aded yedilik ta'bîr olunur ağaç ve beheri yirmi beşer pârelik yüz aded (...) ağacı ve beheri yüz on guruşluk bin aded bodura tahtası ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk on vakıyye

mismâr ve beher kıyyesi beşer otuz aded neccâr yevmiyesi mesârifi. 1140 guruş. Yalnız 11583. Yalnız on bir bin seksen üç guruş.

Sayfa 35

A1

Öldürme sonucu kısas olunması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Hayreddin Paşa Mahallesinde sâkin iken bundan akdem katilen vefât eden İsmail Çavuş ibn-i Hasan bin Yusuf'un verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Rukiye Bint-i Âlî ile sulbîye sagîre kızı Zeyneb ve anası Meryem bint-i El-Hâc Abdullah ve li-bebeyn er karındaşları el-yevm silk-i askeriyyede olarak der aliyyede sâkin Mehmed ve sagîr Mustafa ve sagîre Esmâ'ya inhisârî ba'de't-tahakkukı'ş-şer'î bint-i sagîre-i mezbûre Zeyneb'in vâlidesi tesviye-i umûruna kıbel-i şer'iden mansûb vasîsi zât-ı şer'â ma'rife zevce-i mezbûre Rukiye Hâtûn verâsete ve vesâyete ve ahi sagîr mezbûr Mustafa ve aht sagîre-i mezbûre Esmâ'nın vâlideleri ve kezâlik tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden mansûb vasîleri zât-ı şer'ân mu'arrefe ümmi mezbûre Meryem Hâtûn kezalik verâsete ve vesâyete mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyyede akd olunan meclis-i şer'-î şerîf-i enverde mahâlle-i mezbûre sükkânından ve zabtiyye neferâtından Ali bin El-Hâc Osman nâm Kimesne mahzarında her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan yirmi gün mukaddem mûrisimiz müteveffâ-i merkûm İsmail Çavuş mahâlle-i mezbûrede vâki' menziline Kaplıca Hamamına gitmek üzerine ba'de'l-mağrib zükâğa hurûc ve yol geçen hânı odaları hilâlleri önünde tarîk-i âmmdan mûrûru esnâsında merkûm Ali'ye tesâdifi hinde mezbûr Âlî mûrisimiz müteveffâ-i merkûm İsmail Çavuş'un belinde olan kebîr tîfân bıçağını ahz ve gasb ederek bıçağı mezkûr ile mûrisimiz müteveffâ-i merkûmun sağ kulağı üzerine amden ve ve bi-gayr-ı hakkın katl kasdıyla ba'de'l-darb ve'l-cerh mûrisimiz müteveffâ-i merkûm İsmail Çavuş mecrûh olduğu hâlde mahrûse-i mezbûrede Bazar Milh Mahallesinde kâin uncu İbrahim menziline ikrâr eyledik de mezbûr Ali bıçağı mezkûr yedinde olduğu hâlde müteveffâ-i mezbûru derâsından menzil-i mezkûre gelip ben seni işbu bıçağınla katl kasdıyla sağ kulağın üzerinden darb ve cerh eyledim deyü mûrisimiz müteveffâ-i mezbûre

hatâb edip ve ol vechle mezbûr Âlî mûrisimiz müteveffâ-i mezbûr ber-vech-i muharrer katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh eylediğini ikrâr eyledikten sonra mûrisimiz müteveffâ-i mezbûr İsmail Çavuş müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr on beş sâ'at mürûrunda fevt olmağla katl mezkûrun müceb-i şer'isi olan kısâs mezbûr Âlî hakkında icrâ olunmak üzere hükm olunmak bi'l-verâse ve bi'l-vesâye matlûbumuzdur dediklerinde gibbe's-suâl merkûm Ali cevâbında müteveffâ-i mezbûrun târîh-i mezkûrda katilen vefât eylediğini ikrâr ancak ben târîh-i mezkûrda ba'de'l-mağrib mârrü'z-zikr Hayreddin Paşa mahallesinde kâin menzirimde kalkıp Paşa Kapusına mürûrum esnâsında Bazar Milh sevkinde mum hâne pîşegâhında müteveffâ-i merkûm İsmail Çavuş'a iki nefer fâhişe avrat olduğu hâlde tesâdif eylediğimde müteveffâ-i mezbûr İsmail Çavuş benden (...) belinde olan kebîr tîfân bıçağını aryân ederek üzerine hücum ve ben dahî firâr ve ol dahî (...) derâmdan gelip mârrü'z-zikr yol geçen odaları hilâlleri önüne tarîk-i âmmdan bana yetişip bıçağ-ı mezkûr ile başıma darb edip ve ben dahî müteveffâ-i merkûm kucaklayarak münâza'a esnâda bıçağ-ı mezkûru yedinden zemîne sâkat olup ve ben bıçağ-ı mezkûru zemînden aldığımde müteveffâ-i merkûm benden havf ile mezâra atmışdır deyü müteveffâ-i mezbûru ber-vech-i müdde'â darb ve cerhini deb'ada derâsetden sâlifü'z-zikr uncu İbrahim'in menziline gidip ikrâr eylediğini külliyyen ikâr etmeğe müdde'itân mezbûrtândan da'vâ-yı mezkûrelerini mübeyyin beyyine talep olunuduk da udûl-i ihrâr-ı ricâl-i müslimînden ve mârrü'z-zikr Bazar Milh Mahallesi sükkânından İbrahim bin Ali ve Receb bin Yahya nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'â hâzırân olup istişehâde olunduklarında fi'l-tahkîk târîh-i mezkûrda müteveffâ-i merkûm İsmail Çavuş mârrü'z-zikr Bazar-ı Milh Mahallesinde kâin uncu İbrahim menziline mecrûh olduğu hâlde firâr-ı vürûd edip merkûm Ali'den yedinden aryân bıçak olduğu hâlde müteveffâ-i mezbûrun derâsetden menzil-i mezkûre gelüb ben seni işbu bıçağınla katl kasdıyla sağ kulağın üzerinden amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh eyledim deyü müteveffâ-i merkûm İsmail Çavuş hatâb edip ve ol vechle mezbûr Ali müteveffâ-i mezbûr Âlî katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh eylediğini ikrâr edip müteveffâ-i mezbûr İsmail Çavuş cerh mezkûrun te'sirinden on beş sâ'at mürûrunda fevt oldu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet şer'îyye ettiklerinde ba'de'l-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûl olmağın mücebince kâtîl merkûm Âlî'nin kısâsına hükm olmağla ahi merkûm Mehmed bizzât vürûd ve müdde'itân mezbûrtân Rukiye ve Meryem hâtûnlar ile bi'l-ittifâk talepleriyle huzûrlarında kâtîl merkûm Âlî'nin kısâsının icrâsı re'y-i rezîn

Devlet-i aliyyeye menût ederek ol ki vâki'ü'l-hâldir pâye-i serîr-i a'lâya arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

A2

Emlak alımı hakkında düzenleme

Devletlü inâyetlü atûfetlü seniyye-i ileyhim efendim hazretleri

Beyandan müstağni olduğu üzere ehl-i islâm uhdelerinde mahallelerinde bulunan menâzil ve sâireden mâ'adâ (...) re'âyayı devlet-i aliyyeden olanlara ferâğ ve tefvîzi câiz olup müste'men tâifesine ne islâmdan re'âyâdan emlâk sattırılmaması. bâ-irâde-i seniyye (...) olan nizâmî iktizâsından ise de ba'zı taşralarda bu usûle dikkat olunmayarak re'âyâ üzerlerine islâm ve müste'men tâifesi üzerlerine dahî islâm ve re'âyâ emlâk geçirilmekte ve bu ise nizâm mezkûrun meğâyiri olarak mehâzirden sâlim olduğundan nizâm-ı mezkûrun tatarruk halden ve gâyesine tekayyüd ve ihtimâm olunması taraflarından evkâf müdürleri cânibine fermân yazılacak olduğundan keyfiyetin taraf-ı senâverirden dahî bi'l-cümle me'mûrîn devlet-i aliyye taraflarından tahrîr ve iş'ârı husûsu evkâf hümâyûn nâzar atûfetlü Paşa hazretleri cânibinden bâ-takrîr inhâ olunmak da (...) meclis-i vâlâ-i ahkâm-ı adliyyeye lede'l-havâle eğerce ekser-i mahallelerde islâm ve re'âyâ mahallâtı îri İsedde ba'zı yerlerde dahî muhtelit olduğundan sâlifü'z-zikr (...) gerek mahallât-ı mahsûsa-i islâmiye ve gerek mukavvele-i mahallât muhtelitede kâin ehl-i islâm uhdelerinde bulunan menâzil ve emlâk sâirenin bundan böyle re'âyâ üzerlerine geçirilmesi müste'men tâifesinin dahî memâlik mahrûse-i şâhânedede istimlâk emlâk eylemeleri müğâyir şürût nizâm olduğundan fimâ-ba'd müste'men tâifesinin hilâf-ı şürût emlâk mübâye'asının hakîmân sûretle men'î ve nizâm müessesesinin âlî'd-devâm hüsn-i muhâfazası husûslarına sa'î ve devâm olunması husûsunun mahremâne olarak me'mûrîn müşâr ve mûmâ-ileyhim tarafından tavsiye ve iş'âr kalınması meclis-i vâlâ-yı mezkûrda müzâkere ve tasvîb kalınarak ol vechle keyfiyet taraf-ı senâverirden me'mûrîn müşâr ve mûmâ-ileyhim hazarâtı taraflarına tahrîr ve ezbâd kalınmış olmağla zât-ı vâlâları dahî muktizâ-yı dirâyet ve fekânet zâtiyeleri üzere zîr-i irâde-i bahyalarında kâin mahallelerde ehl-i islâm uhdeleriinde bulunan o mukavvele münâzî ve emlâk sâirenin bundan böyle re'âyâ üzerlerine geçirilmemesi ve müste'men tâifesinin dahî hilâf-ı şürût emlâk temellük edememeleri zammında îcâbının

hakîmâne suretle bi'l-icrâ-i nizâm mezkûrun tatarruk hallden ve gâyesi husûsuna sarf nakdîne-i himmet buyurmaları siyâkında mahremâne olarak işbu kâime-i senâviri tahrîr ve tesyîr kalınmış da (...) te'âlî lede'l-vusûl ber-vech-i muharrer rahmet buyurmaları mâ'mûl senâverîdir.

B1

Ödenmeyen borç üzerinde anlaşma sağlanması

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Şehreküsdî mahallesi sükkânından El-Hâc Mustafa bin El-Hâc Âlî nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Nalbend El-Hâc Yakub bin El-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan Fazîletlü El-Hâc Halil Edîb Efendi tarafından üsul vekîli Mehmed Efendi hâzır olduğu hâlde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan dokuz sene mukaddem mahrûse-i mezbûrede Mantıcı mahallesi avârızına meşrût evkâfdan mahrûse-i mezbûrede Veled-i Enbiyâ mahallesi kurbünde Koşbâz Hânı pîşegâhında kâin lede'l-elî ma'lûmu'l-hudûd bir bâb vakf nalbend dükkânının nısf-ı hisse-i tâyi'ası bâ-temessük mütevellî bi'l-icâreteyn ve dükkân-ı mezkûrun evkâf Hümâyûna mülhak iken makberesi müstegallen kezalik bâ-temessük nâzar-ı evkâf bi'l-icâreteyn sarrâfiye medresesi müderrislerine meşrût ve kasden dükkân mezkûr ittisâlinde kâin bir bâb arabacı dükkânının ancak evkâf hümâyûna mülhak gedik mu'teberesi kezalik müstegallen bâ-temessük nâzar-ı evkâf bi'l-icâreteyn benim tahte tasarrufumda olup benim merkûm El-Hâc Yakub'a cihet-i karzdan iki bin yedi yüz guruş deynim olmağla ben târîh-i mezkûrda mârrü'z-zikr Mantıcı mahallesi avârızına meşrût vakfdan bir bâb nalbend dükkânında nısf-ı hisse-i şâyi'amı iki yüz guruş ve dükkân mezkûrun sâlifü'z-zikr gedik mu'teberesini bin sekiz yüz guruşa mârû'l-beyân arabacı dükkânının gedik mu'teberesini yedi yüz guruşun cem'an iki bin yedi yüz guruşa nısf-ı dükkân gedikât mezkûrelerimi deynim olan meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde beynimizde dekâ olmak şartıyla suret-i kıt'ada bâ-re'y mütevellî-i vekf-ı mezkûr mezbûr El-Hâc Yakub'a zâhiyen ferâğ ve tefvîz etmemişdim el-hâletü hâzihi deynim olan meblağ-ı mezbûr iki bin yedi yüz guruşu yedimden ahz birle nısf-ı dükkân ve gedikât mezkûreleri bâ-re'y mütevellî-i vakf mezkûr

bana ferâğ ve teslîme mezbûr El-Hâc Yakub'a tenbiyye olunmak murâdımdır deyü ben bundan akdem da'vâya tasaddî eylediğimde mezbûr El-Hâc Yakub dahî cevâbında işbu yedinde mevcûde üç kıt'a temessükât nâzır-ı evkâf ve mütevellî-i vakf mezkûr mantûklarınca târîh-i mezkûrda nısf-ı dükkân ve gedikât mezkûrumla bâ-re'y mütevellî vakf-ı mezkûr iki bin yedi yüz guruş bedel-i medfû' makbûz kat'ıyyen teferruğunu ve hâlâ tahte tasarrufu ikrâr edip ber-vech-i müdde'â beynimizde dekâ şartını inkâr etmekle istikşâf hâl için kıbel-i şer'îden mahlinde lede'l-keşf ve'l-mu'âyene nısf-ı dükkân mezkûr ve gedikât mezkûrelerin târîh-i mezkûrdan dört bin guruş ve el-yevm yedi bin beş yüz guruş kıymet ve bedelleri olduğu tebeyyin etmekle bu vechle beynimizde münâza'ât keşide cereyân etmişdi el-hâletü hâzihi beynimizde muslihûn tavassut edip ben ber veh-i muharrer tasaddî eylediğim da'vâ-yı mezkûremden mezbûr El-Hâc Yakub ile kat'a'n-nizâ' bi't-terâzî bin üç yüz guruş sulh olduğumda ol dahî sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm bin üç yüz guruş bana def' ve teslîm ve ben dahî yedinden tamâmen ahz ve kabz etmemle fîmâ-ba'd nısf dükkân ve gedikât mezkûrelere ve ferâğ mezkûrun adem-i sıhhatine ve sâir cem'î hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan merkûm El-Hâc Yakub'un zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî kezalik cem'î hukûk-ı şer'îyye müte'allık âmme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü makarr-ı merkûm El-Hâc Mustafa'nın sâdır olan bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhasını merkûm El-Hâc Yakub vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâmis min Cemâziye'l-Ahir sene-ii tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Gayrimenkul satışında çıkan anlaşmazlıkta sulh olunması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Sultan Murad Sâni mahallesi mütemekkinlerinden Kazak oğlu sıvacı Sataş veled-i Enderya zimmî mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î hatîrda zikr-i âtî bir bâb mülk menzile vaz'-ı yedi mütehakkık olan Maryonika bint-i Fafacı nasrâniye tarafından zikr-i âtî

sulh ve araya vekîl olduğu şahs-ı mersûmeyi beylûr El-Hâc Mustafa bin El-Hâc Ahmed ve Mustafa ve Mustafa Kavas bin Feyyaz nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan tercüman Taşhi oğlu Avanes veled-i Karabet zimmî muvâcehesinde Nemçe devleti kosolusu vekîli Çoze Poleloski Bezirgân hâzır oldukları hâlde ikrâr-tâm ve takrîr-i kelâm edip şerâ-i mâlik ve mutasarrıf olduğum mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Tudor ve Eci Kastanti zimmîleri menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sundurma ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir müfâze ve bir mâ'i cârî ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-i menzilimi işbu târîh-i i'lâmdan altı sene mukaddem senede altı yüz yirmi beş guruşdan dört seneliğini cem'an iki bin beş yüz guruşa ücretle hâzır mersûm Coze Poleloski Bezirgân icâr ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer isticâr ve tesellüm ve kabûl ve ücret-i mezkûreyi peşinen ve tamâmen bana edâ ve teslîm ve ben dahî yedinden ahz ü kabz edip hâzır Bezirgân mersûm menzil-i mezkûru dört sene kâmile müstecciren zabt ve tasarruf eyledikten sonra işbu târîh-i i'lâmdan iki sene mukaddem müddet icâre tamâm olarak fesh-i icâre etmiş isemde müvekkil-i mesfûre Maryonika nasrâniye menzil-i mezkûru fuzûlî zabt ve hâlâ vaz'-ı yedi etmeğe suâl olunup menzil-i mezkûrdan kefid ve bana teslîme müvekkil-i mesfûreye izâfetle vekîl mersûm Avanes zimmîye tenbiyye olunmak murâdımdır deyü ben bundan akdem müvekkil-i mesfûreye izâfetle vekîl mersûmdan da'vâya tasaddî eylediğimde vekîl mersûm dahî cevâbında müvekkil-i mesfûre Maryonika nasrâniyenin menzil-i mezkûru zabt ve hâlâ vaz'-ı yedi eylediğini bi'l-vekâle ikrâr edip ancak yedimde mevcûde bir kıt'a hüccet-i şer'îyye mutasarrıfınca menzil-i mezkûru târîh-i mezkûrede mahrûse-i mezbûrede sağrî mahkemesi nâibi sâbık Es-Seyyid Mehmed Celaleddin Efendi huzûrunda dört bin yüz guruşa bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile müvekkilim mesfûreye bey' ü temlîk ve teslîm edip ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl müvekkilim mesfûre Maryonika nasrâniye menzil-i mezkûru hâzır Bezirgân mersûme i'âre ve teslîm olduğu isti'âre ve tesellüm ve'l-kabûl birle menzil-i mezkûrda müddet-i merkûmede âriyet tarîkim üzere muhken olmuşdu deyü hâzır Bezirgân mersûmun tasdîkiyle benden da'vâ-yı def'a tasaddî ve def'a mezkûrunu muvâcehemde isbât esnâsında beynimize muslihîn tavassutuyla ben bi't-terâzî da'vâ-yı mezkûremden da'vâ-yı mezkûremden vekîl mersûm Avanes zimmî ile beş yüz guruşa sulh olduğumda ol dahî sulh-i mezkûru bi'l-vekâle kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm beş yüz guruş müvekkilim mesfûre Maryonika nasrâniye mâlından bana bana vâki' ve teslîm ve ben dahî yedinden tamâmen ahz ü kabz etmemle fimâ-ba'd menzil-i mezkûre işbu târîhe gelince ve sâire cem'î hukûk şer'îyyeye

müte'allık âmme-i da'vâdan ben müvekkilim mesfûre Maryonika nasrâniyenin zimmetini ibrâ-i âmm sahlh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde vekîl mersûm Avanes zimmîden müvekkilim mesfûreye izâfetle bi'l-vekâle kezâlik benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ibrâsını bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle kabûl eyledik deyü mersûm Tanaş zimmînin sâdır olan takrîr-i meşrûhunu vekîl mersûm Avanes zimmî bi'l-vekâle vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Hayvan borcu satışındaki borç iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Fi'l-asl Ahışalı olub el-yevm mahrûse-i Burusa'da Alaca Mescid mahallesinde sâkin Tatar Süleyman Ağa ibn-i Abdullah mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde medîne-i İznik Kazâsına tâbi' Alabaklı karyesi sükkânından Molla Ahmed bin Osman nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan dokuz mâh mukaddem muhavvel uhdem olan medîne-i mezkûre Postahâne (...) azl ve infisâlimde postahane-i mezkûrede yedimde mâlım olan ma'î takım on dört bin guruş kıymetli on beş re's bârgirlerimi merkûm Molla Ahmed fuzûlî yedimden ahz ve kabz ederek medîne-i mezkûre müdürü sabık El-Hâc Hasan Ağa'ya fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın semen-i ma'lûme bey' ü teslimle istihlâk edip ben dahî bey'-i mezkûru mebnî olmamla bârgir mezkûreler ile (...) kıymetleri olan on dört bin guruş merkûm Molla Ahmed'den zamânen talep ederim dedikde gıbbe's-suâl merkûm Molla Ahmed cevâbında müdde'î-i merkûm Süleyman Ağa târîh-i mezkûrda Postahane nezâretinden hîn azlinde yedinde mâlı olan on beş re's bârgirlerini ma'î takım bi't-terâzî dokuz bin guruşa bana bey' ü teslim edip ve ben dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ edâ ve tesellüm ve'l-kabûl semen-i meblağ-ı merkûmun beş bin dört yüz on guruş merkûm Süleyman Ağa zimmetinde samân ve sığır esmânından bâkî bâ-temessükât alacak hakkım olan beş bin dört yüz on guruşa kabûlü hâvî takâs ve mahsûb edip ve kasaba-i mezbûre sükkânından bakkâl ve etmekçi esnâfından ma'lûmu'l-esâmî kimesneler zimmetinde yedi yüz yirmi beş guruş deyni olup merkûmdan bana edâya

emr etmekle ben dahî emriyle semen-i mezbûrdan yedi yüz yirmi beş guruş dâyinleri merkûmûna edâ ve teslîm ve bin yedi yüz altmış bir guruşunnu dahî nakden kendüye edâ ve teslîm etmemle ol vechle cem'an yedi bin sekiz yüz soksan altı guruşunu edâ ve teslîm edip bâkî bin yüz dört guruşundan müdürî sâbık merkûm El-Hâc Hasan Ağa'nın Postahane-i mezkûre nezâreti

Sayfa 36

mantûğundan dolayı müdde'î-i mezbûr Süleyman Ağa zimmetinde matlûbî olan ol mikdâr guruşu bedel sâbık mezbûr benden matlûbe edip ben dahî merkûm Süleyman Ağa'nın emri neşr müdür sâbık olmuşdu deyü merkûm Süleyman Ağa inkârına mukârin tasaddî eylediği fi'îlinden müdür saâbık merkûm El-Hâc Hasan Ağa'da bi'l-emr def'i ve teslîm etmişdiim deyü eylediği da'vâsı şâyân iltifât olmamağla meblağ-ı mezbûr bin yüz dört guruş âlî-mûceb-i ikrâra müdde'î-i merkûm Süleyman Ağa'ya edâya merkûm Molla Ahmed ba'de'l-tenbiyye el-şer'îyye vâki' mezbûr Molla Ahmed ma'adâ def'i mezkûrlarını medîne-i mezbûre a'zâsından olup udûl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri lede'l-tezkiye ihbâr olunan El-Hâc Âlî Ağa ibn-i El-Hâc Hasan ve İsmail Ağa ibn-i Selim ve El-Hâc Osman bin Abdülkerim ve İsmail bin Mehmed Raşid nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mûcebince müdde'î-i merkûm Süleyman Ağa da'vâ-yı mezkûresiyle merkûm Molla Ahmed'e bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Eski muhtarın vergilerde fazla topladığı

Oldurki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Aksu Karyesi ahâlîlerinden olup zikr-i âtî husûsda kendi nefslerinden asîl ve sâir merkûm mahsur ahâlî-i mezbûre taraflarından vekîlleri olan muhtâr-ı evvel kahveci El-Hâc Hüseyin bin Abdülkerim ve muhtâr-ı sâni El-Hâc Mustafa bin El-Hâc Hüseyin (...) Mehmed Emin Ahmed ve Paşalı oğlu İbrahim bin Ali ve Hamamlılı Halil bin Mehmed Emin Yusuf Pehlivan bin Ali ve Seyid Salih bin İbrahim ve Ahmed Çavuş bin Mustafa ve Sarı Mehmed oğlu İbrahim bin Mehmed ve Kürt Ahmed bin Mustafa ve Osmancı oğlu Mehmed bin Ali ve Koçak Ali oğlu Ahmed bin Ali ve Timûrcu

Ali bin Mustafa ve Çukur oğlu İsmail bin Ali ve Ozan oğlu El-Hâc İsmail bin Hüseyin ve El-Hâc Salih bin Ali ve Hamza oğlu Mehmed Emin bin Ali ve Eşkelli Hüseyin bin Abdullah ve Es-Seyyid İsmail bin Mehmed Ali ve Veli Hüseyin oğlu Zeynelabidin ibn-i Hüseyin ve Nalbend Osman bin Mehmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada huzûr-ı âsafânelerinde ma'kûd-ı meclis umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde sâbık karye-i mezbûrenin muhtâr-evvel Ebubekir bin El-Hâc Osman nâm kimesne huzûrunda her biri bi'l-esâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Ebubekir işbu târîh-i i'lâma gelinceye değin çünd sene karyemizin muhtâr-ı evveli bulunduğu hinde virgü ve hâsılâtımız â'sâr-ı bedelâtını emrimizle yerli yerinden cem' ve tahsîl ve mâliye sandığına (...) me'mûre def' ve teslîm karyemiz umûruna dahî irâde-i ru'yet edip ve'l-hâletü hâzihi muhtarlık mezkûrdan bi'l-istîfâ azl olmağla muhtâr(...) karyemize muhtâr evvel nasb ve ta'yîn olduğu târîhden işbu hîn azline değin sinîn ma'lûme zarfında karyenin ve bir köy (...) ve hâsılâtımız â'sârı bedelâtı İçün kabzına me'mûrelere def' ve teslîm eylediği ve emrimizle umûr karyemize harc ve sarf eylediği (...) muhâsabeleri akdımca sehv ve galatdan ârî lede'l-ru'ye muhtâr sâbık merkûmun yed ve zimmetinde bizim ve sâir ahâlî-i karyemizin bir akçe bâkî hakkımız (...) etmemekle karyemize muhtâr-ı evvel nasb ve ta'yîn olduğu târîhden işbu hîn azline değin bize ve karyemizin sâir ahâlîlerine tevzî' (...) ve tahsîl birle makbûzâtına ve umûr karyemize masrûf ve medfû'âtına müte'allık da'vâdan muhtâr sâbık merkûm Ebubekir'in zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile (...) bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât eylediğimizden ol dahî ibrâ-i mezkûrumuz kabûl eyledi deyü asîl ve vekîl merkûmunun bi'l-esâle ve bi'l-vekâle sâdır olan (...) muhtâr sâbık mezbûr Ebubekir vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Borcun nemasıyla birlikte ödenmesi

Oldur ki

Fi'l-asl der aliyyede Ayasofya civârında Nisâ-i Hamam kurbünde sâkin olub el-yevm mahrûse-i Burusa'da Abdal Mehmed mahallesinde bi'l-misâfire sâkin ve zât-ı ta'rîf-i şer'î

ile mu'arrefe Şerîfe Aişe bint-i El-Hâc Süleyman nâm hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûreye hemcivâr medîne-i Mihalic'de ve Bağlar Mahallesi sükkânından Keçeci İsmail bin Süleyman nâm kimesne mahzarında işbu yedimde mevcûde bir kıt'a deyn (...) olduğu üzere cihet-i karz-ı şer'îden iki bin guruş ve bir aded hilâl-i sâ'at semeninden dört yüz guruşun cem'an iki bin dört yüz (...) mezbûr İsmail zimmetinde alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm İsmail cevâbında ancak cihet-i karz-ı şer'îden iki bin guruş zimmetinde müdde'î-i mezbûreye deyni olduğunu ikrâr ve sâ'at semeninden dört yüz guruş müdde'î-i mezbûreye deyni olduğunu ve temessük mezkûru tahrîr ve i'tâsını inkâr etmeğe müdde'î-i mezbûrun sâ'at semeninden dört yüz guruş müdde'âsı beyâna ba'de'l havâle mertebe-i ikrâr olan meblağ-ı merkûm iki bin guruş müdde'î-i mezbûr Şerîfe Aişe hâtûna edâsıyla merkûm İsmail ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ışrîn min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A4

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Nalbant Mahallesi sükkânından Hamamcı Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn-i Hüseyin nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde Çavuş karyesi sükkânından Himmet oğlu Hüseyin bin Himmet nâm kimesne mahzarında merkûm Hüseyin zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden iki yüz otuz guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm iki yüz otuz guruş müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Ahmed Ağa'ya edâsıyla merkûm Hüseyin ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâmis min şehr-i Rebi'u'l-Ahir sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Kadiriye tarikatı zaviyesinin tamiri

Tarîkat aliyye-i kâdiriyeden ve Hazret Abdülkadiri'l-Geylânî kuddisi serra'l-âlî sülâle-i Tahirlerinden Bağdâdî Es-Seyyid El-Hâc Ömer Efendi'nin bundan akdem mirzâ ve Allahü te'âlâ tarîkat aliyye-i kâdiriyeye meşrût vakf ve habsi ve tescil eylediği mahrûse-i Bursa'da Hoca Alizade mahallesinde kâin vakf-ı zâviyeleri ve ittisâlinde kâin sâkin olduğu bir bâb tevhid hâneyi hâvî menzil-i müşerref harâb ve eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc ta'mîr olmağla vakf-ı zâviye-i mezkûre ve ittisâlinde bulunan tevhid hâneyi hâvî mülk-i dâhiliye menzilin muhtâc ta'mîr olunan mahallerinin ta'mîr ve termîm husûsunu mûmâ-ileyh Es-Seyyidü'l-Şeyh El-Hâc Ömer Efendi hâlâ eyâlet-i Hüdavendigâr vâlîsi devletlü atûfetlü Halil Rıfat Paşa Hazretleri huzûrlarında ma'kûd-ı meclis-i umûmîye takdîm eylediği arzuhâl-i beyân ve istid'â etmeğe vakf-ı zâviye-i mezkûre ve ittisâlinde kâin bir bâb tevhid hâneyi hâvî mülk dâhiliye menzilin muhtâc ta'mîr olan mahalleleri ta'mîr ve termîm lede'l-mu'âyene ve'l-keşf ne mikdâr masrafla husûl-pezîr olabileceği tahmîn ve sebt-i defter olunmak üzere vâlî-i müşârun-ileyh hazretlerinin inzimâm-ı re'y asfâneleriyle meclisce tasvîb olunmağla vakf-ı zâviye-i mezkûre ittisâlinde mülk-i dâhiliye menzilin muhtâc ta'mîr olan mahallelerinin ta'mîr ettirilmesi hâlâ meclis-i kebîr eyâlet vâlîsi ricâl-i devlet-i aliyyeden sa'âdetlü Muhlis Efendi ve mahrûse-i mezbûrede evkâf Hümâyûn müdürî mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edib Efendi ve a'zâ-i meclisden ref'atlü Mehmed Tahir Ağa ve kîbel-i şer'iden mürsel mevdetlü Es-Seyyid Abdülkadir Efendi ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâmı hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hafız Âlî Ağa ve sâir bî-garaz erbâb-ı vukûf ma'rifetleriyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf zikr-i âtî mesârif ile muhken olabileceği mahlinde tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve ketb ve tahrîr ve huzûr-ı (...) inhâ olunmağla mukteziyât ta'mîrinin mağrudât-ı mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Hurrira Fî'l-yevmi'l-hâmis ısr min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Zâviye-i mezkûrda vâki' üç beyt-i ulvî oda ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir sofasının ta'mîrine muktezî beheri sekiz guruşluk yirmi aded ve kamalık mîşe kayapa ağacı ve beheri üçer buçuk guruşluk yüz yetmiş aded ve yedilik ta'bîr olunur ağaç ve beheri dörder guruşluk dört yüz aded döşeme tahtası ve beheri kırkar kuruşluk iki aded meşe taban ağacı ve beheri birer guruşluk üç yüz elli aded yâverî ağacı ve beheri birer buçuk guruşluk bin

aded sunuvber tavan tahtası ve beheri bin seksener guruşluk iki bin aded noksan kiremid mesârif. 4361 guruş.

B3

Mahal-i mezkûrlar ta‘mîrlerine muktezî beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk yüz ve kıyye mismâr ve beher kıyyesi altmışar guruşluk kırk vakıyye karpuce mismârı ve beher yükü yedişer guruşluk elli yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk yüz vakıyye keten çuvâl ve beher neferi on dörder guruşluk yüz kırk nefer neccâr ve sıvacı ve beheri altmışar guruşluk doksan nefer ırgât yevmiyeleri ve beheri kırkar guruşluk on aded ma‘i câm ve raht pencere çerçupeleri bahâlarıyla nerdibân ve tırabzan ve hilaller ta‘mîrleri mesârifleri. 4440 guruş.

B4

Zâviye-i mezkûre ittisâlinde kâin mülk-i dâhiliye menzili dâhilinde bir bâb fevkânî tevhd hâne ta‘mîrine muktezi beher dörder guruşluk yüz aded döşeme tahtası ve beheri üçer guruşluk yirmi beş aded ve yedilik ta‘bîr olunur ağaç ve beheri birer buçuk guruşluk yüz elli aded sunuvber tavan tahtası ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk yirmi beşer vakıyye mismârı ve beher kıyyesi altışar guruşluk on vakıyye karpuce mismârı ve beher yük yedişer guruşluk on beş yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk otuz vakıyye keten çuval ve beher neferi on dörder guruşluk kırk nefer neccâr ve sıvacı (...) altışar guruşluk kırk nefer ırgâd yevmiyeleriyle ma‘i câm ve raht pencereleri çerçupeleri tecdîd mesârif 1842,5 guruş.

B5

Zâviye-i mezkûre ittisâlinde mülk-i dâhiliye menzilin bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve üç tahtâni oda ve bir sofa ve bir hamam odasının ta‘mîrlerine muktezî beheri üçer guruşluk yüz elli aded yedilik ta‘bîr olunur ağaç ve beheri dörder guruşluk üç yüz elli aded döşeme tahtası ve beheri birer guruşluk üç yüz aded yâverî ağacı ve beheri birer buçuk guruşluk bin beş yüz aded sunuvber tavan tahtası ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk yüz kırk vakıyye mismârı ve beher kıyyesi altışar guruşluk seksen vakıyye karpuce mismârı ve beheri kırkar guruşluk on üç aded ma‘i câm ve raht çerçupeleri bahâlarıyla doğrama dört aded kapu ve yüklük ve dolabın bi'l-cümle malzemesiyle mesârifleri 7040 guruş.

B6

Mülk-i dâhiliye-i mezkûre ta'mîrine muktezî beher yükü yedişer guruşluk yüz yirmi beş yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk iki yüz elli vakıyye keten çuval ve beheri bin seksener guruşluk sekiz bin aded noksan kiremid ve beher neferi on dörder guruşluk iki yüz nefer neccâr ve sıvacı ve beher nefer altışar guruşluk yüz elli nefer ırgât yevmiyeleri ve cem'î levâzımıyla beher zirâ'ı yedişer guruşluk bi-hesâb-ı terbi' yüz yirmi zirâ' dîvârın tecdîdi ve bir matbah ve bir sâyelik ve bir bâb süflî odanın ta'mîrleri ve tırabzan tecdîd mesârifleri levâzım sâire mesârifleri. 7855 guruş. 25537,5. Yalnız yirmi beş bin beş yüz otuz yedi buçuk guruş.

Sayfa 37

A1

Evini Kadiriye Tarikatına vakfettiği

Elhamdülillâhi el-vâkıfı alâ külli hâl el-muttali'î al âmâ lâhe bi'l-bâl ve's-salâtü ve's-selâm alâ Muhammedini'l-mevsûf bi mekârimi'l-ahlâk ve mehâsini'l-hisâl ve alâ âlihî ashâbihi'l-âricîn ile'l-me'ârici'l-kemâl ammâ ba'd işbu vakfiye-i sahîhatü'l-fehâvî ve vesîka-i şer'iyetü'l-metâvînin tahrîr ü inşâ ve tastîr ü imlâsına bâdî oldur ki mine'l-asl Bağdâd Behşet Abâd ahâlîsinden ve katbe'l-katâb Hazreti Şeyh Abdülkadir Geylani kuddisî serahu'l-âli sülâle-i Tahirlerinden olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Hoca Alizâde mahallesinde mukîm tarîkat aliyye-i kâdiriye kibâr-ı müşâneceden reşâdetlü Es-Seyyid El-Şeyh El-Hâc Ömer Efendi ibn-i'l-merhûm Mehmed Said Efendi meclis-i şer'î Nebevî'de zikr-i âtî vakfa li-ecli'l-tescîl ve'l-itmâm emrû'l-vakf ve'l-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn olmağla tevelliyeti kabûl eden kuzât-ı kirâmdan meveddetlü Es-Seyyid Abdülkadir Geylani Efendi ibn-i El-Hâc Süleyman Efendi mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf sarîh-i mer'î edip zikr-i âtî vakfın sudûruna değin silk-i mülk sahîhimde münselik olup mahâlî-i mezbûrede ve vâki' etrâf erba'adan bir taraf-ı mülk dâhiliye ve bir tarafı kömürcü oğlu Mehmed zevcesi Tahire Hâtûn menzili ve bir tarafını tarîk-i âmm ve hâssa ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir zîr-i zemîn ve bir ahûr ve bir mâ'î cârî ve bir mikdâr havluyı müştemil bir bâb mülk-ü hâriciye menzili Hasbunallahu-te'âl ve talebâlar zâte fil-küllî'l-hüvel vakf sahîh-i şer'î mü'ebbed ve habs-ı sarîh mer'î-i mühled ile vakf ve habs edip şöyle şart ve ta'yîn eylediği zikr olunan hâriciye menzil tarîkat

kâdiriyeye mahsûs zâviye olarak tevliyet ve süknâsı zâviyedâr olanlara meşrût vakf olup (...) arsa-i vücûdem gubâr-ı fenadan pâk ve halvet serrâ-yı bedenim şem‘ ve rûhla tâbnâk ola zâviye-i mezkûrenin zâviyedârlık ve tevliyetine ben mutasarrıf olup tebdîl ve tefyîr ve abdâl ve istibdâl ve tahvîl ve tekşîri merratu ba‘de âharı (...) yedimde ve müşîtimde ola ve‘l-hâsıl her bir emrde mütegarir ve müstefil ve müstebid olup umûruma kimesne mezâhim ve mâni‘ ve vâfl‘ olmaya ben bi-emrillahi te‘âlî irtihâl dâr-ı bekâ eylediğimden sonra evlâd-ı zükûrumun ve evlâd-ı evlâd-ı zükûrun ve evlâd-ı ve evlâd-ı ve evlâd-ı zükûrumun batnen ba‘de batn aslah ve a‘lem ve erşed zâviyedâr ve mütevellî ola ba‘dehû evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı inâimin evlâd-ı mezkûreynin kezâlik aslah ve a‘lem ve erşedi batnen ba‘de batn zâviyedâr ve mütevellî olup âyîn tarîkat-ı aliyye-i kâdiriye üzere zikr ve tevsîd edeler ne‘ûzu Billah te‘âlî min gazabi‘l-Feyyâz ba‘de inkırâz el-evlâd-ı zâviye-i mezkûrenin zâviyedârlık ve tevliyeti re‘y ve hâkimü‘ş-şer‘î ile tarîkat-ı aliyye-i kâdiriye müşâyihinden ulemâ ve sulehâdan bir zâta tevcîd oluna ekser şürût-ı mezkûra ri‘âyet müte‘azzir olur ise mutlaka vakf sâlifü‘l-beyân fukarâ-i müslimîne mahsûs ola deyü ta‘yîn ve tahsîs-i şürût ve kuyûd birle hatm-i kelâm ve istîfâ-i merâm ettikten sonra zikr olunan menzil-i mezkûru (...) mütevellî mezbûra teslîm eyledik de ol dahî vakfiyet üzere bi‘t-tevliye kabz ve teslîm edip sâir evkâf mütevelliyân islâf-ı kebr tasarruf-ı tâm dir‘âyet merâsim şürût ve kuyûda sarf ihtimâm eyledi dedikde gıbbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î emr-i vakf nâm ve kabûl ve teslîm encâm bulmuşken vâkîf mûmâ-ileyh sıbgallahu ne‘ama aliyye-i semt-i vefâkdan cânib hilâfa sulûk ile vakf-ı mezbûrdan rücû‘ ile mütevellî-i mezbûr ile husûmet ve nizâ‘a şürûh ettirip vakf-ı akâr müfrez eimme-i kibâr olan imâm-ı a‘zam ve hâm-ı efham sirâcü‘l-millet ve‘d-dîn istâdü‘l-eimmeti‘l-müctehidîn hükm-i şer‘î talebiyle vâkîf mûmâ-ileyh ile hâhim âdî ve hamsen mu‘âdî efendi hazretleri huzûrlarında müterâfî‘ân ve her biri fasl ve hasma tâlibân olduklarında hâkim mûmâ-ileyh Esbiğullah na‘me-i aliyye hazretleri dahî bu bâbda te‘mil lâyık ve tefekkür fâik ile temehhid kavâ‘id hayrı evveli teşyîd mübânî vakfî ahârı görmekle tarafeynin kelâmına nazar ve mubtil-ı hayr olmakdan hazer edip âlimâ-i bi‘l-hilâfî‘l-cârî mâyinü‘l-eimmetü‘l-islâf (...) bi‘l-hükm bi‘l-evkâf âlî kavî (...) mine‘l-eimmetü‘l-müctehidîn -rıdvânullâhi te‘âla aleyhim ecma‘în mahzar vâkîf mûmâ-ileyhde vakf-ı mezkûrun ve şürût ve kuyûdunun evvelâ sıhhat ve sâyinen lüzumuna hükm-i sahîh-i şer‘î ve kazâ-i sarîh-i mer‘î etmeğin min ba‘d vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım ve habs-ı sarîh ve mütehattim olup nakz ve nakzına mecâl ve mahâl ve ibtâlî mümtena‘ü‘l-istihâl oldu. Fe-men beddelehû ba‘de mâ semi‘ahû fe-innemâ ismu

ale'llezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıfî ale'l-hayyî'l-cevâdî'l-kerîm.

A2

Çelebi Mehmed Han Medresesi tamiri

Harameyn-i muhteremeyn hazîne-i celîlesinden mazbût evkâfdan mahrûse-i Burusa'da vâki` merhûm cennet mekân Çelebi Sultan Mehmed Hân tâbe serrâhu hazretlerinin Mahrûse-i Burusa'da müşârun-ileyh hazretlerinin ismiyle müsemmî mahallelerinde vâki` on yedi bâb odayı cârî üzeri kiremid puşîdeli bir bâb kârgir (...) münîfe odaları derûnlarında döşemeleri ve kömürlük bölmeleri ve bir bâb kârgir ders-hânesi önünde kâin ahşâb ture saçağı tuvânları mürûr-zamân ile müşerref harâb ve eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc ta'mîr olduğunu hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf-ı hümâyûn müdürî mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edîb Efendi hâlâ eyâlet-i Hüdavendigâr vâlîsi devletlü atûfetlü Halil Rifat Paşa Hazretlerinin huzûr-ı âsafânelerinde ma'kûd-ı meclis umûmîye inhâ ve ihbâr eylediğine mebnî medrese-i mezkûrenin muhtâc ta'mîr olan mahalleri lede'l-mu'âyene ve'l-keşf ne mikdâr masrafla ta'mîri muhken olabileceği tahmîn sahîh ile tahmîn ve sebt-i defter olunmak üzere vâlî-i müşârun ileyh hazretlerinin inzimâm re'y asfâneleriyle meclisce tasvîb ve tensîb olunmağla kıbel-i şer'îden mürsel kâtib Abdülkadir Necatî Efendi ve müdür efendi mûmâ-ileyh tarafından mâ'mûr Salih Ağa ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hafız Ali Ağa ve sâir bî-garaz erbab-ı vukûf ma'rifetleriyle medrese-i mezkûrenin mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf zikr-i âtî mesârif ile husûl-pezîr olacağı mahlinde bi'l-ittifâk tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve ketb ve tahrîr huzûr-ı şer'î ihbâr olunmağla mukteziyât ta'mîrinin mefrudâtını mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Hurrira. Fî'l-yevmi's-sâlis ısr min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Medrese-i mezkûrda vâki` oda-i mezkûrelerin derûnlarında döşeme tahtaları kömürlük bölmeleri ve ture saçağı ta'mîrlerine iktizâ eden beheri ikişer guruşluk iki yüz yetmiş beş aded kirâslı ağacı ve beheri ikişer guruşluk dört yüz aded döşeme tahtası ve beheri elli beşer pârelik altıyüz altmış aded sunuvber tavân tahtası beher kıyyesi üçer guruşluk seksen

beş vakıyye mismâr ve beher kıyyesi elli beşer guruşluk otuz yedi vakıyye kârpuce mismâr mesârifi. 2652 guruş.

A4

Oda-i mezkûreler pencerelerinin tecdîd iktizâ eden beheri on beşer guruşluk on yedi aded ma'î câm ve raht çarçupeleri ve sıvaları ta'mîrine muktezî beher yükü sekizer guruşluk otuz dört yük kirec ve beher kıyyesi birer kuruşluk yüz vakıyye keten çuval ve beheri on ikişer guruşluk seksen beş nefer neccâr yevmiyesi ve beher neferi altışar guruşluk kırk nefer ırğât yevmiyeleri mesârifi. 1887 guruş. Yalnız 4539. Yalnız dört bin beş yüz otuz dokuz guruş.

B1

Umur Bey Camii tamirâtı

Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan mahrûse-i Burusa'da merhûm Umur Bey Gâzî nâm sâhibü'l-hayrın mahrûse-i mezbûrede ismiyle ma'rûf mahallinde binâ'-i ihyâ buyurdıkları üzeri kurşun puşîdelü bir bâb kârgir Câmi'-i şerîf üzerine mebsût kurşunları şiddet rüzgâr vukû'uyla rahnedâr ve mahrûse-i mezbûrede Timurtaş mahallesinde vâki' üzeri kiremid puşîdeli Câmi'-i şerîf ve imâret-i âmireleri mürûr-ı zamân ile müşerref harâb ve eşedd-i ihtiyâc muhtâc ta'mîr olduğu (...) hayrât mezkûrenin ta'mîri ne mikdâr masrafla husûl-pezîr olacağı ol emrde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve sebt-i defter olunmak bâbında cânib-i nezâret-i celîle-i evkâf-ı hümâyûn tevârid eden tahrîrât-ı aliyye mücebince hayrât mezkûrelerin ta'mîr ve termîmleri mesârifi lede'l-mu'âyene ve'l-keşf tahmîn ve sebt-i defter olunmak üzere hâlâ eyâlet-i Hüdavendigâr vâlîsi devletlü atûfetlü Halil Rıfat Paşa Hazretlerinin inzimâm re'y asfâneleriyle meclisce tensîb olunmağla kıbel-i şer'îden mürsel kâtib Abdülkadir Efendi ve mahrûse-i Burusa'da evkâf-ı Hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edib Efendi tarafından mâ'mûr Salih Ağa ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Âlî Ağa ve sâir bî-garaz erbâb vukûf ve kurşuncıyân ma'rifetleriyle hayrât mezkûrelerin muhtâc ta'mîr olan mahalleri zikr-i âtî mesârif ile husûl-pezîr olacağı mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve ketb ve tahrîr ve huzûr-ı

şer'ân inhâ olunmağla mukteziyât ta'mîrinin mağrûdâtını mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

B2

Mârrü'z-zikr Umur Bey mahallesinde kâin Câmi'-i şerîf mezkûrun kârgir sofasının üzeri kurşunları tahtında kâin ahşâb çatılarının ve kapularının etrâfının ta'mîrlerine muktezî beheri on ikişer guruşluk elli aded meşe kayâpa ağacı ve beheri ikişer guruşluk iki yüz aded döşeme tahtası ve kapu-i mezkûrenin etrâf derzlerine ve sıvaları ta'mîrine beher yükü sekizer guruşluk otuz yük kireç ve beher yükü dörder guruşluk yirmi yük hursân ve beher kıyyesi birer guruşluk seksen vakıyye keten çuval ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk elli vakıyye envâ' mismâr ve beher yükü ikişer guruşluk kırk yük toprak ve beher yük altışar guruşluk üç yük samân ve beheri on ikişer guruşluk elli nefer neccâr ve beher neferi altışar guruşluk yetmiş nefer ırgât yevmiyeleri mesârifî. 2693 guruş.

B3

Câmi'-i şerîf mezkûrun üzerinde mebsût olup muhtâc kal'a olan iki yüz bir tahta kurşunun beher tahtası on yedişer vakıyyeden üçbin dört yüz on yedi vakıyye kurşunun ma' hatab ve kömür ve mûm ve kalay ve ücret kurşuncu ve kantârcıyân beher kıyyesi yirmişer pâreden kal'aya mesârifî. 1828,5 guruş.

B4

Câmi'-i şerîf mezkûrun kapusu üzerinde kâin tolu ahşâb ture sancağı ve etrâfî dîvarları üzerine muktezî beher bin seksener guruşluk beş bin aded noksan kiremid ve Câmi'-i şerîf mezkûrun beş aded pencerelerinin beher kırkar guruşluk beş aded ma' câm ve raht çarçupeleri ve elvân boya ve tirabzan ve iki aded zukāk kapuları ve havlusı ve etrâf dîvarları ta'mîrinin cemî' levâzımıyla mesârifî. 1600 guruş.

B5

Sâlifü'z-zikr Timurtaş mahallesinde kâin Câmi'-i şerîf mezkûrun kârgir sofasının üzerinde kiremid tahtasında ahşâb çatılarının ve imâret-i âmireleri çatısının ta'mîrlerine muktezî beheri sekizer guruşluk elli aded meşe kayacık ağacı ve beheri üçer guruşluk kırk aded meşe ağacı ve beher bin yüzer guruşluk iki bin aded badûre tahtası ve beher kıyyesi üçer guruşluk yirmi beş vakıyye mismâr ve beher kıyyesi altışar guruşluk beş vakıyye karpuce mismâr ve beher yükü seksen guruşluk beş bin aded noksan kiremid ve dîvarları üzerlerine

derûnî sıvaları ta‘mîrine beher yük sekizer guruşluk elli yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk yüz altmış vakiyye keten çuval ve beher yük dörder guruşluk on yük hursân mesârifi. 1805 guruş.

B6

Mahâlî-i mezkûrlar ta‘mîrlerine muktezî beher neferi ikişer guruşluk kırk nefer neccâr ve beher neferi altışar guruşluk altmış nefer ırgât yevmiyesi ve altı adet ve pencerelerinin beheri on beşer guruşluk altı adet ma‘ câm ve raht çerçupeleri ve derûnunda dört adet pencerelerin beheri kırkar guruşluk dört adet ma‘ câm ve raht çerçupeleri ve beheri yirmişer guruşluk altı adet (...) ve minâre kuşâğı ve kadh taşlarının tahtı derzleri ve elvân yağlı boyaları mesârif ve levâzımât sâire mesârifleri. 1905 guruş. Yalnız 11636,5 guruş. Yalnız on bir bin altı yüz otuz altı buçuk guruş.

B7

Küçükbaş hayvan satışından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Veled-i Enbiyâ Mahallesi sükkânından sâbık kasâb başı El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i El-Hâc Ahmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î şerîf-i enverde kasâb esnâfindan El-Hâc İbrahim bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i‘lâmdan sekiz mâh mukaddem yedimde mâlîm olan kuzularımdan beher re’si yirmi dörder buçuk guruşa olmak üzere mezbûr El-Hâc İbrahim bey‘ ve teslîm eylediğim elli iki re’s kuzu esmânından mezbûr El-Hâc İbrahim zimmetinde alacak hakkım olan bin iki yüz yetmiş dört guruşun sekiz yüz yirmi beş guruşa otuz pâresini ben bundan akdem mezbûr El-Hâc İbrahim’den ahz ü kabz etmemle sahhü’l-bâkî alacağım olan dört yüz kırk sekiz guruş on pâreyi mezbûr El-Hâc İbrahim’den hâlâ talep ederim dedikte gıbbe’s-suâl merkûm El-Hâc İbrahim cevâbında târîh-i mezkûrda müdde‘î-i merkûmdan ol mikdâr re’s kuzuyu bin iki yüz yetmiş dört guruş iştirâsını ve esmânından gayr-ı ez edâ sahhü’l-bâkî müdde‘î-i mezbûre dört yüz kırk sekiz guruş on pâre zimmetinde deyni olduğunu ikrâr lakin sahhü’l-bâkî zimmetimde deynim olan meblağ-ı mezbûr dört yüz kırk sekiz guruş on pâre bundan akdem müdde‘î-i merkûmun emrinsiz mahrûse-i mezbûrede emvâl mîrî sandığına olan duyûn-ı ma‘lûmesine mahsûben gâib ani’l-meclis Kürd Mehmed Kavas yed

ve ma‘rifetiyle emvâl mîrî kabzına mâ’mûrundan tahsîl ve ahz ve kabz etmeğe ve deyn olan meblağ-ı bâkî mezbûrdan zimmetim (...) olmuştur deyü mezbûr El-Hâc İbrahim’in makam-ı def‘ada îrâde eylediği kelâmı istimâ‘ ve iltifâta şâyân olmamağla mücebince meblağ-ı bâkî merkûm dört yüz kırk sekiz guruş on pâreyi müdde‘î-i merkûm El-Hâc Mustafa Ağa’ya edâya merkûm El-Hâc İbrahim’e tenbiyye olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

Fî’l-yevmi’t-tâsi‘ min şehri Rebi‘u’l-Ahir sene-i semân ve sittîn ve mi’eteyn ve elf.

Sayfa 38

A1

Küçükbaş hayvan satışından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa’da Veled-i Enbiya mahallesi sükkânından sâbık kasabbaşı El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i El-Hâc Ahmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘î şerîf-i enverde kasab esnâfından Mehmed Raşid bin Abdullah nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i‘lâmdan sekiz mâh mukaddem yedimde mâlım olan kuzularımdan beher re’si yirmi dörder buçuk guruşa olmak üzere mezbûr Mehmed Raşid bey‘ ve teslîm eylediğim elli dört re’s kuzu esmânından mezbûr Mehmed Raşid zimmetinde alacak hakkım olan bin üç yüz yirmi üç guruşun sekiz yüz altmış üç guruşunu ben bundan akdem mezbûr Mehmed Raşid’den ahz ü kabz etmemle sahhü’l-bâkî alacağım olan dört yüz altmış guruş mezbûr Mehmed Raşid’den hâlâ talep ederim dedikde gibbe’s-suâl merkûm Mehmed Raşid cevâbında târîh-i mezkûrda müdde‘î-i merkûmdan ol mikdâr re’s kuzuyu bin üç yüz yirmi üç guruşa iştirâsını ve esmânından gayr-ı ez edâ sahhü’l-bâkî müdde‘î-i mezbûre dört yüz altmış guruş ve zimmetinde deyni olduğunu ikrâr lakin sahhü’l-bâkî zimmetimde deynim olan meblağ-ı mezbûr dört yüz altmış guruşu bundan akdem müdde‘î-i merkûmun emrinsiz mahrûse-i mezbûrede emvâl mîrî sandığına olan duyûn ma‘lûmesine mahsûben gâib ani’l-meclis Kürd Mehmed Kavas yed ve ma‘rifetiyle emvâl mîrî kabzına mâ’mûr benden tahsîl ve ahz ve kabz etmeğe deynim olan meblağ-ı bâkî merkûmdan zimmetim (...) olmuştur deyü mezbûr Mehmed Raşid’in makâm def‘ada ibrâ ve eylediği kelâm istimâ‘ ve iltifâta şâyân olmamağla mücebince meblağ-ı bâkî merkûm dört yüz

altmış guruş müdde'î-i merkûm El-Hâc Mustafa Ağa'ya edâya merkûm Mehmed Raşid tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i Rebi'û'l-Ahir sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Küçükbaş hayvan satışından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Enbiya Mahallesi sükkânından sâbık Kasabbaşı El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i El-Hâc Ahmed Ağa nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde kasab esnâfindan Hâfız Hüseyin bin Ahmed nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan sekiz mâh mukaddem yedimde mâlüm olan on kuzularımın beher re'si yirmi dört buçuk guruşa olmak üzere mezbûr Hâfız Hüseyin'e bey' ve teslîm eylediğim elli bir re's kuzu esmânından mezbûr Hafız Hüseyin zimmetinde alacak hakkım olan bin iki yüz kırk dokuz buçuk guruşun dört yüz elli yedi guruşunu ben bundan akdem mezbûr Hâfız Hüseyin yedinden ahz ü kabz etmemle sahhü'l-bâkî alacağım olan yedi yüz doksan iki buçuk guruş mezbûr Hafız Hüseyin'den hâlâ talep ederim dedik de gibbe's-suâl merkûm Hafız Hüseyin cevâbında târîh-i mezkûrda müdde'î-i merkûmdan ol mikdâr re's kuzuya bin iki yüz kırk dokuz buçuk guruş iştirâsını ve esmânından gayr-ı ez sahhü'l-bâkî müdde'î-i mezbûre yedi yüz doksan iki buçuk guruş zimmetinde deyni olduğunu ikrâr lakin sahhü'l-bâkî zimmetimde deynim olan meblağ-ı mezbûr yedi yüz doksan iki buçuk bundan akdem müdde'î-i merkûmun emrinsiz mahrûse-i mezbûrede emvâl-i mîrî sandığına olan duyûn ma'lûmesine mahsûben gâib ani'l-meclis Kürd Mehmed Kavas yed ve ma'rifetiyle emvâl mîrî kabzına mâ'mûr benden tahsîl ve ahz ve kabz etmekle deynim olan meblağ-ı bâkî erkûmdan zimmetim (...) olmuştur deyu mezbûr Hafız Hüseyin'in makâm-ı def'ada ibrâ ve eylediği kelâmı istimâ' ve iltifâta şâyân olmamağla mûcebince meblağ-ı bâkî merkûm yedi yüz doksan iki buçuk guruş müdde'î-i merkûm El-Hâc Mustafa Ağa'ya edâya merkûm Hafız Hüseyin'e tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i Rebi'û'l-Ahir sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Mehrin ertelenmesi

Mahrûse-i Burusa'da Bâbü's-Siccin mahallesi sükkânlarından zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Veliyye bint-i Mustafa nâm hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i dâhili laz Mahmud bin Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan beş mâh mukaddem rücûliyeti kâmil olmak üzere üç yüz yetmiş beş mehr-i müeccel-i tesmiyesinin şühûd mahzarlarında nıfısını (...) Mahmud'a tezvîc olduğu ber-vech-i muharrer tezevvüc ve rücûl ve tarafımızdan mâni' olmaksızın müddet mezkûre ve beni ve beynimizde halvet-i sahîha ve mutâva'at bulunmuş iken zevcim mezbûr bana vâsıl olmayıp ben dahî vusûl (...) tâ'zîr da'vâ etmişdim lakin zevcim mezbûr ayn ve vusûle kudreti olmayıp ben (...) müceb-i şer'îsini talep ederim dedikde gibbe's-suâl merkum Mahmud dahî cevâbında müdde'îyye-i mezbûreyi cemî' kelîmâtında tasdîk edip ve husûs-ı mezbûrda evlâ-i vusûl (...) zevc-i mezbûr yevm-i husûmetde bir sene kâmile te'cîl olunmağa muhtâc olmağla zevc-i merkûm Mahmud işbu târîh-i i'lâmdan bir sene te'cîl olunmağla zevc-i merkûm Mahmud'a ke'l-evvel (...) mutâvelete mezbûre Veliyye'ye tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Borcun nemasıyla birlikte ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Kayapa Karyesi sükkânından El-Hâc Osman oğlu Es-Seyyid Ahmed bin Ömer nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Mehmed bin İsmail nâm kimesne mahzarında yedimde mevcûde altmış yedi senesi Cemâziye'l-Evvelîsi gurreni târihiyle (...) bir kıt'a deyn tahvîl nâlık olduğu üzere cihet-i karz-ı şer'îden üç bin yüz guruş ve iki aded hilâl-i sâ'at esmânından dört yüz altmış beş guruşun cem'an üç bin beş yüz altmış beş guruş mezbûr Mehmed zimmetinde alacak hakkım olmağla talep ederim

deyü ben bundan akdem mezbûr Mehmed'den da'vâya tasaddî eylediğimde mezbûr Mehmed dahî cevâbında işbu târîh-i i'lâmdan on iki sene mukaddem yedimden ve mâlımdan ancak dört yüz guruş ikrâz ve ahz ve kabz ile zimmetinde bana deyni olduğunu ikrâr cihet-i karz-ı şer'iden ziyâde iki bin yedi yüz guruş ve iki aded hilâl-i sâ'at esmânından dört yüz altmış beş guruş müdde'âmdan mezbûr Mehmed ile bi't-terâzî bin iki yüz elli guruş ba'de'l-sulh ve'l-kabûl ziyâde iki bin üç yüz on beş guruş müdde'âma müte'allık âmm-i da'vâdan ben mezbûr Mehmed'in zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî ibrâ-i mezkûremi kabûl etmekle mezbûr Mehmed zimmetinden alacak hakkım olan bedel-i sulh mezkûr bin iki yüz elli guruş hâlâ talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm bin iki yüz elli guruş müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Ahmed'e edâsıyla merkûm Mehmed ilzâm olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ışrîn min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

İpek satışından doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Misi Karyesi sükkânından El-Hâc Hüseyin bin El-Hâc Osman nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Mihci esnâfından Gürcü oğlu Şerîf Mehmed ibn-i Himmət nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan yedi sene mukaddem mezbûr Şerîf Mehmed ile san'at mezkûrede şerîkleri gâibûn ani'l-beled karındaşı Süleyman ve Kaymakçı oğlu Süleyman ibn-i Hasan Mevka oğlu Şerîf Ahmed bin Osman nâm kimesneler her biri âharın zimmetine lâzım gelen mübâlağanın edâsına bi'l-emr ve'l-kabûl kefil ve zâmin olarak işbu hâzır bi'l-meclis Karakollu oğlu Şerîf Mehmed'in menziline beher kıyyesi yüz seksen guruş olmak üzere yedimden ve mâlımdan mâ'an iştirâ ve ahz ve kabz eyledikleri on dört vakıyye elli beş dirhemden harîr hâm semeninden cem'an alacak hakkım olan iki bin beş yüz kırk (beş) guruşun bin üç yüz guruşunu ben bundan akdem mezbûr Şerîf Mehmed yedinden ahz ve kabz etmemle sahhü'l-bâkî alacağım olan bin iki yüz kırk beş guruşun bir

reb'î olan üç yüz on bir guruş on pâreyi kendi hissesi olmak üzere ve bâkî üç reb'î olan dokuz yüz otuz üç guruş otuz pâreyi dahî kefâlet mahkemesine binâen mezbûr Şerîf Mehmed'den hâlâ talep ederim dedikde gibbe's-suâl merkûm Şerîf Mehmed cevâbında târîh-i mezkûrda gâibûn merkûmûn ile müdde'î-i merkûm yedinden ve mâlından ol mikdâr vakıyye harîr iki bin beş yüz kırk beş guruş iştirâ deyn ve esmânından gayr-ı ez edâ sahhü'l-bâkî bin iki yüz kırk beş guruş gâibûn merkûmûn ile müştereken müdde'î-i merkûme zimmetlerinde deynleri olduğunu ikrâr lakin müdde'î-i merkûmun ber-vech-i muharrer kefâlet müdde'âsını inkar etmekle müdde'î-i merkûm El-Hâc Hüseyin ber-vech-i muharrer kefâlet müdde'âsını mahrûse-i mezbûrede Alaca Mescid Hırka Mahallesi ahâlîsinden olup lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Dikici Şeyh İbrahim bin Halil ve Dikici El-Hâc Mehmed bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebince meblağ-ı bâkî merkûm bin iki yüz kırk beş guruş müdde'î-i merkûm El-Hâc Hüseyin'e edâya merkûm Şerîf Mehmed'e tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Vergi kayıtlarındaki anlaşmazlığın reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Gemlik Kazâsına tâbi' Benli Karyesinin Kocabaşısı ve mâl virgüsünün tahsildârı Hamperson veled-i Mararos zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde maclis-i şer'î hatîrda sâbık kazâ-i mezkûr müdürî Mehmet Bey ibn-i Mehmed mazarında işbu sene-i mübârek Muharremü'l-Harâmında karye-i mezbûre virgüsüne mahsûben müdür mûmâ-ileyh kumlalı başı Mustafa'dan havâle eylediğim beş bin yedi yüz altmış guruş müdür mûmâ-ileyh ahz ü kabz ve karyemiz virgüsüne mahsûb edip bundan başka nakden kendüye def' ve teslîm eylediğim beş bin yedi yüz altmış guruş karye-i mezkûrenin virgüsüne mahsûb etmeyip ve kendinin emvâl mîrî makbûz defterine kayd etmediğine binâen meblağ-ı mezbûr beş bin yedi yüz altmış guruş karye-i mezkûrenin noxsân virgüsü olmak üzere el-hâletü hâzihi kabzına mâ'mûru benden mutâlebe etmekte

olamağla medfû‘ um olan meblağ-ı mezbûr beş bin yedi yüz altmış guruş mûmâ-ileyh Mehmed Bey‘den hâlâ talep ederim deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-suâl ve‘l-inkâr müdde‘î-i mersûm Hamperson zimmî da‘vâ-yı mezkûresini isbât ve beyândan izhâr-ı azc edip ve mûmâ-ileyh Mehmed Bey tahlîfden talep olmağla müdde‘î-i mersûm Hamperson zimmî meblağ-ı merkûm beş bin yedi yüz altmış guruş da‘vâsıyla mûmâ-ileyh Mehmed Bey bilâ-beyyine mu‘ârazadan men‘ olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

Fî‘l-yevmi‘s-sâmin ve‘l-ısrîn min Cemâziye‘l-Ahir sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B3

Vefat eden babalarının kensine borcu olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa‘ya hemcivâr Gemlik Kazâsında mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Eci Sotri veled-i Dimitri zimmînin verâset-i sulbî kebîr oğlu Estefanos sulbî sagîr oğlu Manolaki ve sulbi sagîr kızı Kadenko‘ya inhisârı ba‘de‘t-tahakkuku‘ş-şer‘î memâlik Rum İliden Delvine Kazâsına tâbi‘ Müzeyne Karyesi mütemekkinlerinden olup el-yevm-i kazâ-i mezkûrda etmekçilik ile mütemekkin Yorki Zeso veled-i Nikola zimmî mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma‘kûd -ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘-î hâtırda ibn-i kebîr mersûm Estefanos ve sagîrân mersûmânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘îden mansûb vasîleri ammîleri Eci Foti veled-i Dikeni zimmî tarafından vekîl-i mürseli Eci Yurgaki veled-i Yemandi zimmîleri mucâcehelerinde üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu yedimde mevcûde hâlik mersûmun imzâsını hâvî rûmiyyü‘l-ibâre iki kıt‘a temessük mantûklarınca hâlâ mârrü‘z-zikr Müzeyne karyesinde mütemekkin karındaşım Eniştaş Zeso veled-i Nikola zimmînin hâlik mersûm Eci Sotri zimmî zimmetinde cem‘an sekiz bin elli guruş alacak hakkı olup ve işbu yedimde mevcûde defter-i mağrudât nâlık olduğu üzere ben kendi mâlımdan yine hâlik mersûm Eci Sotri zimmîye sağlığında çüste çüste cem‘an bin beş yüz sekiz guruş ikrâz ve teslîm edip ve hâlik mersûm Eci Sotri zimmî karındaşım mersûme zimmetinde deyni olan mârrü‘z-zikr cem‘an sekiz bin elli guruş karındaşım mersûme ve cihet-i karzdan alacağım olan meblağ-ı merkûm bin beş yüz sekiz guruş bana kable‘l-edâ hâlik olmağla ben bundan akdem

karındaşım mersûm Eniştaş Zeso zımmî tarafından meblağ-ı mezbûru tereke-i halik mersûmdan talep ve da'vâya bâ-hüccet şer'îyye vekîl olduğum mârrü'z-zikr Gemlik kasabası meclisinde ma'kûd-ı meclis-i şer'îde şühûd ikâmesiyle bi'l-isbât meblağ-ı mezbûr sekiz bin elli guruş bi'l-vekâle meblağ-ı merkûm bin beş yüz sekiz guruş bi'l-esâle vaz'u'l-yed oldukları hâlik mersûmun tereke-i vâfiyesinden bana te'diye etmek üzere ibn-i mersûm Estefanos ve müvekkil vasî mersûm Eci Foti zımmîlerden talep ve da'vâya tasaddî eylediğimde onlar dahî cevâblarında her biri da'vâ-yı mezkûrelerim ve hâlik mersûmun temessük mezkûrları i'tâsını külliyyen ba'de'l-inkâr ben da'vâ-yı mezkûrelerim ba'de'l-istimhâl ve'l-emhâl müddet-i mehl-i şer'î mürûrunda isbât ve beyân edemeyip ancak ben hâlik mersûmun işbu yedimde mevcûde temessük mezkûrlarda olan imzâsını tanırım ve meblağ-ı mecmû' mezkûrları bu imzâ ile defter-i mezkûr ile alırım iddi'âsıyla ibn-i mersûm Estefanos zımmîyi tahlîfe da'vâ talep olmamamla bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunmuştum el-hâletü hâzihi karındaşım Eniştaş Zeso zımmînin alacağı olan mârrü'z-zikr sekiz bin elli guruş bi'l-vekâle ve kendi alacağım olan meblağ-ı mezbûr bin beş yüz sekiz guruş bi'l-esâle mücerred hâlik mersûmun temessük mezkûrlarda olan imzâlarına ve işbu yedimde olan defter-i mağrudâta nazar-ı beyyine ve tahlîfsiz tereke-i hâlik mersûmdan bana def' ve teslîm etmek üzere ibn-i kebîr mersûm Estefanos ve müvekkil vasî mesfûre izâfetle vekîl mesfûr Eci Yurgaki zımmîlere cîr olunmak murâdımdır deyü müdde'î-i mersûm Yorki Zeso zımmînin takrîr-i meşrûhu üzere bilâ-beyyine eylediği da'vâsı şâyân-ı iltifât ve istimâ' olmamakla mücebince müdde'î-i asîl ve vekîl mersûm Yorki Zeso zımmî da'vâ-yı mezkûreleriyle ibn-i mersûm Estefanos ve vekîl mersûm Eci Yurgaki zımmîlerden her birine Mübeyyin bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Yaralama sonucunda para cezası verilmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancağında vâki` Göl Pazarı kazasına tâbi` Kâsımlar karyesi sükkânından mecrûh Çîl Hasan bin İlyas nâm kimesne mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'-î şerîf-i enverde

karye-i mezbûre sükkânından Derviş oğlu Mehmed bin Hasan nâm kimesne mahzarında ben işbu târîh-i i'lâmdan elli gün mukaddem ba'de'l-asr karye-i mezbûrede menzilimiz pîşegâhında kâin çeşmeden bir re's katırım suvâr iken merkûm Derviş oğlu Mehmed çeşme-i mezkûr kurbünde çamaşuy hânede olan nisvâna nazar eylediğine ben vâkîf olduğuma binâen merkûm Derviş oğlu Mehmed yedinde olan tîfân bıçağıyla sağ kulağım üzeriyle boğazıma amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ederek

Sayfa 39

boğazıma cerh ve kulağ-ı mezkûremizin nısfını cerh ve ıskât etmekle müceb-i şer'isini mezbûr Derviş oğlu Mehmed'den talep ederim deyü inkâra mukârin tasaddî eylediği da'vâsını karye-i mezbûre sükkânından olup lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Nalbend İbrahim bin El-Hâc Mehmed ve Hüseyin bin El-Hâc Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğe mücebince cerh mezkûrun müceb şer'isi ber-i tâm husûlüne tevkîf olunup müdde'î-i merkûmun ücret murâdâtı merkûm Mehmed'de şer'ân lâzım geldiği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Kıza tecavüz eden askerlerin sürülmesi

Devletlü atûfetli efendim hazretleri

Bursa'nın altmış sekiz senesi kur'a neferâtından Yusuf ve İbrahim ve Ebubekir ve Veyis ve Hasan nâm kimesnelerin Despina nâm bîkr-i bâliğaya dest-i dırâzlık etmiş oldukları meclis-i kebîr eyâletde sübût bulmuş olması cihetle emsâline bâ'is-i ibret olmak için tertib edecek mücâzâtlarının Karesi eyâletde îfâsıyla ba'de der sa'âdete i'âdeleri zammında kendülerinin iğrâmı ve yâhûd sûret aharla bu misüllü fenâlığın önü kestirilmesi esbâbının istihsâli hakkında meclis-i mezkûrdan verilen mazbataile bir kıt'a i'lâm-ı şer'înin irsâli buyurulduğunu mutazammîn (...) ta'zîm ve tekmîn olan tahrîrât aliyye-i asfâneleri mâ'l-i aliyyesi (...) âcizânem ve mezkûr mazbata ve i'lâm dahî mutâla'a küzâr çâkırânem bularak tâkmîle taraf-ı zi'l-şeref cenâb-ı ser askeriye irsâl olunduktan sonra dâru'ş-şûrâ-yı askeriye bi'l-havâle ismine kurra'iyeye-i şer'îyye isâbetiyle yirmi gün müddetle hânelerine azîmetlerine ruhsat verilen neferât-ı cedîdenin müddet mezkûre tarafında (...) vukû'unda

haklarında tertip edecek mücâzâtın emsâline bâ'is-i ibret olmak üzere Karesi Eyâlet'de ifâsıyla ba'de bu tarafa celb olunmaları usûlü iktizâsından olduğu misüllü bu makûle kız buyurup cebren bikrini izâle edenlerin bir sene müddet bir enikaya vaz'î hükm-ü kânûn icâbından ise de bu cezâ keyfiyetin â'dî sûrette vukû'u takdîrinde cezâ-yı kâfî görüne bulup merkûm neferler ise ismine kız'a isâbet ederek salâh altına girmek üzere bi'l-tecemmü' ordu ve alâylara azîmet edecekleri esnâda bu nâhemvâr mücâseret etmiş olduklarına ve bu misüllü şedmile te'dîb olundukları hâlde çünkü öyle ismine kız'a isâbet etmiş olan neferât henüz usûl ve terbiye görmemiş ve zabt ve rabta kat'ân zehni almamış olacağı cihetle askerliğe kalmak kendülerine her türlü esâtî mübâh eder zannıyla memleketlerde sene sebne uygunsuzluklarını tezâyid ile bi'l-âhara asâyişi ahâlîyi külliyet üzere ihlâl edecekleri vâreste-i kayd işâret olduğuna binâen imtisâlini terhîb ve kendülerini küşmâl ve mâ'dîb zammında merkûmlar haklarında mücâzât-ı şedîde icrâsı lâzımeden görünmüş olduğundan merkumların ber müceb-i usûl Karesi Eyâlete irsâliyle icrâsına müddet bir enikaya vaz'ı olunarak müddet cezâ'iyeleri hitâmında bu tarafa celb olunmaları lâzım geleceği tezekkür ve tensîb olunmakta (...) mücebince icrâyı icâbı husûsunu nuzû âlî-i sipîhr-i lâriyede dahî tasvîb kalınmış ve ol vechle merkûmlar zâbıta terfîkân taraf vâzî'ü'l-şeref ve evlerine irsâl ve iğrâm kalınmış olmağla duhûllerinde ber-vech-i muharrer muktizâ-yı hâllerin ifâsıyla müddet mezkûr hitâmında hizmet-i askeriyelerini İfâ eylemek üzere yine bu cânibei'âdeleri husûsunda lâzım gelen bendelerine irâdesi bâbında ve her hâlde emr ve fermân hazret-i mine'l-emrindir.

A3

Yaralama sonucunda para cezası verilmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' Göl Pazarı Kazâsına tâbi' Kâsımlar Karyesi sükkânından Mehmed Emin bin İlyas nâm kimesne mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'-î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Çil Hasan oğlu Hüseyin bin Âlî nâm kimesne mahzarında Minnet oğlu Mehmed bin Âlî hâzır olduğu hâlde işbu târîh-i i'lâmdan elli gün mukaddem kable'l-mağrib ben karye-i mezbûrede kâin Çâmeşûy hâne kurbünde kâin bînârdan abdest

alır iken merküm Hasan'ın çameşûy hâne mezkûrede olan hâtûnlara nazar eylediğine vâkif oldum olub ta'yîb eylediğime binâen mezbûr Hüseyin hiddetlenerek kebîrce taş ile ağzımın sol tarafına darbve beyâz dişimi ihrâc edip ve hâzır mezbûr Minnet oğlu Mehmed dahî mezbûr Hüseyin mu'âvenetle yedinde olan bel bıçâğı arkasıyla sol kolumun pazusuna amden ve bi-gayr-ı hakkın darb edip ve ben darb-ı mezkûrdan müte'ellim olmamla suâl olunup ve baş mezkûrumun diyet-i şer'isini merküm Hüseyin'den ve darb mezkûrun müceb-i şer'isini hâzır merküm Minnet oğlu Mehmed'den talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mezbûr Mehmed Emin da'vâ-yı mezkûrelerini karye-i mezbûre ahâlîsinden olup lede'l-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde ettikleri ihbâr olunan Nalbend İbrahim bin El-Hâc Mehmed ve Hüseyin bin El-Hâc Ahmed nâm kimesne şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât olmağın mücebiyle müdde'î-i merkûmun ihrâc olunan dişi için gümüştan şer'ân lâzım gelen beş yüz dirhem şer'îli müdde'amı merküm Mehmed Emin'e vech-i şer'î üzere edâya merküm Hüseyin'e tenbiye olunup ve hâzır merküm Minnet oğlu Mehmed'e takrîr-i lâzım geldiği tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Beytûmal'a emanet bırakılan tütünün bedelinin ödenmesi

Mısır Kahire ahâlîsinden olup mahrûse-i Burusa'da Tavuk Pazarında kâin dükkânında duhâncı iken bundan akdem diyâr-ı âhara hürmetiyle gaybet münkat'a ile gâib olan El-Hâc Mehmed bin Yusuf nâm kimesnenin mukaffel dükkan mezkûr derûnunda mevcûde duhân ve eşyâ-i sâiresi telef ve zâyî' olacağı bi'l-ihbâr mütehakkık olarak ricâl-i devlet-i âliyyeden eyâlet-i Hüdavendigâr defterdârı sa'âdetlü Sadreddin Bey Efendi Hazretleri zamânında taraflarından mahrûse-i mezbûrede umûr-ı beytü'l-mâlî ru'yete vekîl-i müseccel şer'îsi Mehmed Agah Efendi ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'île dükkân mezkûr derûnunda gâib mezbûrun tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede fûrûhat olunup altmış sekiz senesi Şevvâl-i Mükerrermin yirminci günü târîhiyle müverreha kıt'a defter mumza mücebince ve hâne-i eşyâ-i sâiresinin sahhü'l-bâkî dört yüz dokuzan iki guruş esmânı vekîl mezbûr ma'rifetiyle mahrûse-i mezbûre emvâl sandığına teslîm olunmuş olup el-hâletü hâzihi gâib mezbûr El-Hâc Mehmed zuhûr edip meclis-i şer'î münîrde hâlâ eyâlet mezkûre defterdârı ricâl-i devlet-i aliyeden Sa'âdetlü Salih Esad Muhlis Efendi hazretleri

taraflarından umûr-ı beytü'l-mâl ru'yete mâ'mûr olup husûs-ı mezkûrda husûmete kibel-i şer'iden (...) kalınan Mustafa Ağa ibn-i Hüseyin mahzarında Kanacı El-Hâc İbrahim bin Mehmed ve Abdullah bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î isbât (...) etmekle mâ'mûr vekîl merkûm Mustafa Ağa mezbûr El-Hâc Mehmed'in ber müceb-i defter mumza cânib-i beytü'l-mâldan makbûz sahhü'l-bâkî meblağ-ı merkûm dört yüz dokuzan iki guruş sandûk mezkûrdan mâ'mûr yedinden ahz ve mezbûr El-Hâc Mehmed'e teslîm iktizâ eylediğini müş'ar işbu murâsla tahrîr ve i'tâ olunur.

Fî gurre-i Recebü'l-Ferd sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Regaib gecesinin belirlenmesi

Oldur ki

Târîh-i hicret-i nebeviye aliyye efdali'l-tahiyyeden işbu bin iki yüz altmış dokuz senesi Cemâziye'l-Ahiresi cum'a gününde mazbût ve mâh-ı mezbûrun selhı olan sebt günü ehad gecesi hilâl Recebü'l-merceb semâde illet olduğu hâlde ru'yet olunduğu mahzar hasm şer'î ba'de'd-da'vâ udûlden kâtib Es-Seyyid Raşid Efendi ibni'l-merhûm El-Hâc Ömer Efendi ve mahzar Molla Mustafa ibn-i Ahmed şehâdetleriyle vech-i şer'î üzere sâbit olup mâh mezkûrun gurresi yevm-i uhdeden tescîl olmağla mâh mezkûrun ibtidâ-i cum'a gecesi yârınki gecesiyile regâib olduğu huzûr-ı aliyyelerine i'lâm olundu.

B2

Kocasının öldürüldüğü iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Eyâlet-i Hüdavendigâr dâhilinde Kütahya sancâğında vâki' medîne-i Eskişehir'de Paşa mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden Nalbend oğlu Mustafa ibn-i İbrahim bin Abdullah'ın verâset-i sulbî sagîr oğlu Mehmed'e inhisârı ba'de't-tahakkuku's-şer'î müteveffâ-i merkûmun zevce-i sâbıkası ve sagîr mezbûrun anası ve tesviye-i umûrlarına

kıbel-i şer'iden mansûbe-i vasîsi zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Zeyneb bint-i Mustafa nâm hâtûn mahrûse-i mezbûrede Paşa kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-umûmiyede akd olunan meclis-i şer'-î şerîf-i enverde medîne-i mezbûre sükkânından Ahmed ve Veliddin ibn-i Mehmed nâm karındaşlar mahzarlarında bi'l-vesâye üzerlerine da'vâ takrîr-i kelâm edip müteveffâ-i mezbûr Mustafa medîne-i mezbûrede menzil hâne kahvehânesinde kahvecilik edip kezzân eden iki yüz altmış beş senesi Muharremü'l-Harâmının yirmi beşinci günü ba'de'l-zahr merkûmân Ahmed ve Veliddin merkûm Mustafa'yı kahvehâne mezkûreden zukâğa çağırıp mukaddimâ beynlerinde vukû' bulan münâza'aya mebnî evvelâ merkûm Ahmed yedinde olan (...) ile müteveffâ-i merkûmun sağ kulağı üzerine amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh ve ba'de merkûm Veliddin dahî yedinde olan kebîrce hatab ile arkasına kezâlik ve bi-gayr-ı hakkın darb ve kara bere edip müteveffâ-i merkûm Mustafa darb ve cerh ve kara bere-i mezkûrların te'sirinden kan ve tükürerek aslen zukâka çıkmayıp esîr karındaşı olduğu hâlde elli gün mürûrunda fevt olmağla katl mezkûrun müceb-i şer'îsini merkûmândan bi'l-vesâye talep ederim dedik de gıbbe's-suâl merkûmân Ahmed ve Veliddin her biri cevâblarında yevm-i merkûmda merkûm Mustafa ile beynimizde ba'zı husûsa ile mebnî münâri'a olup tarafından (...) vukû' bulmuş idi deyü münâza'a-yı ikrâr müdde'î-i mezbûrenin ber-vech-i muharrer darb ve cerh müteessiren vefât müdde'âsını külliyyen inkâr etmeleriyle müdde'î-i mezbûreden da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda ikâme eylediği iki nefer kimesne müdde'î-i mezbûrenin da'vâsına mutâbık edâ-i şehâdet şer'îyye edememeleriyle müdde'î-i mezbûre şâhid âhar-ı ikâme ederim dediği esnâda merkûm Ahmed ve Veliddin müteveffâ-i merkûm Mustafa târîh-i mezkûrede münâza'a vukû'undan sonra kırk gün sağ ve sâlim olduğu hâlde kahvehâne-i mezkûrede kahvecilik edip ba'dihâ bâ-Emrallah-i te'âli hastalaıp on gün sâhib-i ferâş olarak ecel-i mevcûd ile vefât etmiş olduğunu tevâtüren isbât ederiz deyü eyledikleri ve fi'illerini medîne-i mezbûre sükkânından olup kizb üzerine (...) matsûr olmayan ve res'âm Köse Zâde El-Hâc Hâfız İbrahim Efendi ibn-i Mustafa ve a'zâ-i meclisden Molla Kâsım Zâde Hâfız Mehmed Ağa ibn-i Kâsım ve Molla Süleyman bin İbrahim ve Hasib Zâde Hâfız Hasan Ağa ibn-i İsmail ve Alay Beyzâde El-Hâc Hâfız Ömer Ağa ibn-i Âlî ve Abdal zâde İbrahim Ağa ibn-i Hüseyin ve Poncaklıoğlu Mehmed bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle vech-i meşrûh üzere Âlî vechü't-tevâtür bi'l-muvâcehe bernehc-i şer'î isbât etmeleriyle mücebince meşhûd ve mütevâtirin hilâfına ikâme olunan beyne makbûle olamağla müdde'î-i mezbûre Zeyneb Hâtûn'un da'vâ-yı mezkûresiyle merkûmân Ahmed ve Veliddin'den her birine vâki' olan mu'âraza men' ve def' olunduğu

tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Vakfın fazla parasının vakfın sorumlusunda kaldığı

Oldur ki

Nezâret-i evkâf hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan mahrûse-i Burusa'da medfûn Elaldı Hâtûn vakfının oladiyet ve meşrûdiyet üzere bâ-berât-ı âlîşân mütevellîsi zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Hasibe bint-i Mehmed Said nâm hâtûn mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde kendüden Koçak li-ebeveyn kız karındaşı evlâd-ı vâkıfe-i mûmâ-ileyhâdan kezalik zât-ı ta'rîf-i şer'î ile ma'rife Emine Hâtûn hâzıra olduğı hâlde mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü olup zikr-i âtî husûsda kibel-i şer'îden husûmeti re'yy kalınan mevâlî-i kirâmdan Es-Seyyid El-Hâc Halil Edib Efendi mahzarında mahrûse-i mezbûrede Zeyniler zâviyesinde merhûm Elaldı Hâtûn ve kızı Hatice hâtûn vakflarının yevm-i iki akçe vazîfe ile ber-vech-i meşrût tevliyet cihet-i bâ-berât şerîf-i âlîşân el-yevm uhdemde olup ve vâkıfe-i mûmâ-ileyhâ Elaldı Hâtûn'un bin yüz doksan altı senesi târîhiyle mevruh bir kıt'a ve kazâ-i ma'mûl bahâsında vakfın tevliyet ve galle ve tasarruf münfekinin küllisini hayâtda oldukça nıfsına sonra fakat tevliyet mezkûreyi kızı Hatice bint-i Bâli Bey sonra ıslah evlâd-ı evlâdına neslen ba'de nesl batnen ba'de batn v vakf-ı mezbûr gallesinin mesârifinden bâkîsi ve lede'l-ta'lîm ve dükkan rakkelerine şart ve ta'yîn eylediğı musarrah olup ve vakfeyn mezkûrun vukû' bulan mahlûlât mu'accesinden hâsıl olan dört bin beş yüz otuz bir buçuk gurus bana â'id iken müdür efendi mûmâ-ileyh ber müceb-i nizâm müstehsene teslîm ve hazîne-i evkâf-ı hümâyûn etmek üzere mu'accele-i mezkûreyi ahz ve kabz edip ancak ben vâkıfe-i mûmâ-ileyhânın batn ve lede evlâd-ı evlâd-ı evlâdından ve tevliyeteyn mezkûrenin ber müceb-i şart ve vâkıfe-i mûmâ-ileyhâ ve amel-i kadîm bâ-berât-ı âlî mütevellîsi olup mu'accele-i meblağ-ı mezbûrun ber müceb-i amel-i kadîm bana â'id olmağla mu'accele-i meblağ-ı mezbûru bana teslîme müdür efendi mûmâ-ileyh tenbiyye olunmak matlûbumdur deyü kız karındaşı hâzire-i mezbûrenin tasdîkiyle ba'de'd-da'vâ ve's-suâl müdür efendi mûmâ-ileyh cevâbında vakf-ı mezkûre mahlûlî

mu‘amelesinden hâsıl olan meblağ mezbûr dört bin beş yüz otuz bir buçuk guruş ber müceb-i nizâm (...) hazîne-i evkâf hümâyûna irsâl ve takdîm etmek üzere ahz ve kabz ve irsâl ve takdîm ederek el-yevm mu‘accele-i meblağ-ı mezbûr dört bin beş yüz otuz bir buçuk guruş hazîne-i evkâf hümâyûnda mevcûd olduğunu ikrâr lakin müdde‘îyye-i mezbûre Hasibe Hâtûnun evlâd-ı evlâd-ı evlâd ve akfer mûmâ-ileyhâdan olup ve hasbe’l-tevliye tevliyeteyn mezkûrunun bâ-berât-ı âlî mütevellîsi olduğunu ve fazla-i vakfeyn mezkûreyn evlâd-ı vâkıfe-i mûmâ-ileyhâdan mütevellî bulunanlara â’id ve mahsûs ve te‘âmül ettiğini inkâr etmeğe müdde‘îyye-i mezbûre Hasibe Hâtûn’dan ber-vech-i muharrer müdde‘âsını mutâbık beyyine talep olundukda mahrûse-i mezbûre sükkânından Beycelizâde Derviş Mehmed Said bin Hâfız Mehmed Efendi Kalgalu zâde Halil Efendi ibn-i Şeyh Hasan Efendi ve etmekçi El-Hâc Hasan bin Hüseyin nâm kimesneler li-ecli’s-şehâde meclis-i ma‘kûd-ı mezkûre hâzırûn olup istişehâde olunduklarında fi’l-vâkı‘ müdde‘î-i mezbûre Hasibe Hâtûn evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı vâkıfe-i mûmâ-ileyhâdan ve hasbe’l-te’viye vakfeyn-i mezkûrunun ber müceb-i şart vâkıf ve amel-i kadîm el-yevm bâ-berât-ı âlî mütevellîsi olup ve fazla-i vakfeyn mezkûreyn evlâd-ı vâkıfe-i mûmâ-ileyhâdan bâ-berât-ı âlî mütevellî olanlara meşrût ve mahsûs olarak ol vechle fazla-i vakfeyn mezkûrunu bâ-berât-ı âlî mütevellî bulunanlar ahz ve kabz ide geldikleri müte‘âmül idü ki bizim ma‘lûmumuz ve biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-şer‘îyye etmeleriyle ba‘de’t-ta’dîl ve’l-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mücebince ba‘de’l-hükm-i şer‘î sâlifü’l-beyân hazîne-i evkâf-ı hümâyûnda mevcûd meblağ-ı mezbûr dört bin beş yüz otuz bir buçuk guruşun mütevellî-i mezbûre Hasibe Hâtûn’a i’tâsı iktizâ eylediği pâye-i serîr-i âlâya arz ve i’lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü’l-emrindir.

Sayfa 40

A1

Bayezîd Paşa medresesinin odalarının tamirâtı

Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan mahrûse-i Burusa’da (...) merhûm Bâyezîd Paşa nâm sâhibü’l-hayrın mahrûse-i mezbûrede ismiyle müsemmâ mahallede binâ ve inşâ eyledikleri üzerleri kiremid puşîdeli on bir bâb odayı hâvî bir bâb

kargîr medrese-i münîfleri mürûr eyyâm müşerref harâb ve eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc ta'mîr olup ve bundan böyle ta'mîr olmadıkça oda-i mezkûrlar (...) sükkân adîmi'l-mekân olduğu medrese-i mezkûrenin bârusu hümâyûn müderris-i mekremetlü Es-Seyyid Ahmed Nazif Efendi talebe-i ulûm ve âciyelerinin hâlâ Hüdavendigâr Vâlîsi devletlü atûfetlü Halil Rıfat Paşa Hazretlerinin huzûr-ı âsafânelerinde ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede takdîm eyledikleri (...) beyân ve ta'mîr ve eşedd-i ve termîm eylediklerine binâen medrese-i mezkûrenin ta'mîr ve ihyâsı ne mikdâr masrafla husûl-pezîr olabileceği mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf tahmîn ve sebt ve defter olunmak üzere vâlî-i müşârun ileyh hazretlerinin inzimâm ve re'y-i asfâneleriyle meclisce tasvîb ve tensîb olmağla kıbel-i şer'iden mürsel mevdetlü Es-Seyyid Abdülkadir Necati Efendi ve a'za-i meclisden ref'atlü Mehmed Tahir Ağa ve taraf-ı eşref vâlî-i müşârun ileyhûn mâ'mûr ikinci Kavas Yakub Ağa ve hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf-ı hümâyûn müdîri mevâlî-i kirâmdan Fazîletlü El-Hâc Halil Edîb Efendi tarafından mürsel kendüden Mehmed Efendi ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hafız Âlî Ağa ve sâir bî-garaz erbâb vukûf ma'rifetiyle medrese-i mezkûrenin muhtâc ta'mîr olan mahalleri lede'l-mu'âyene ve'l-keşf zikr-i âtî mesârif ile ta'mîr ve husûl-pezîr olabileceği meclisinde tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve ketb ve tahrîr ve huzûr-ı şer'î inhâ olmağla mukteziyât ta'mîrinin mefrudâtı mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

A2

Oda-i mezkûrelerin yüklük bölmeleriyle tahtaları döşemelerine ve kömürlüklerinin tecdîdlerine muktezî ve beheri üçer guruşluk yedilik ta'bîr olunur yüz otuz iki aded ağaç ve beheri yüzer pârelik üç yüz seksen beş aded döşeme tahtası ve beheri birer buçuk guruşluk iki yüz yetmiş beş aded kirâslı ağacı ve beheri birer buçuk guruşluk iki yüz yetmiş beş aded sunuvber tahtası ve beheri üçer buçuk guruşluk seksen sekiz vakıyye mismâr ve beher kıyyesi beşer guruşluk on sekiz vakıyye karpuce mismârı ve beher neferi on dörder guruşluk yetmiş iki nefer neccâr yevmiyesi ve sıvalarına beher yük yedişer guruşluk kırk dört yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk seksen sekiz vakıyye keten çuval ve beher neferi on beşer guruşluk yirmi iki nefer sıvacı yevmiyesi ve beher neferi altışar guruşluk yirmi iki nefer ırgât yevmiyesi ve beher yükü seksener guruşluk iki bin aded noksan kiremîd mesârifîyle pencereler çarçupelerinin cemî' levâzımıyla tahrîr-i mesârif . 4772,5 guruş.

A3

Oda-i mezkûrelerinin kapuları önlerine müceddeden inşâ olunacak saçâğa muktezî beheri sekizer guruşluk on beş aded dikmelik meşe kayâpa ağacı ve beheri üçer guruşluk mikrâslık ve kuşaklık doksan aded yedilik ağaç ve beheri yirmi beş pârelik kiremid tahtına iki yüz elli aded tavan tahtası ve beher yükü seksener guruşluk dört bin aded kiremid ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk elli vakıyye mismâr ve beher kıyyesi beşer guruşluk yedi vakıyye karpuçe mismârı ve beher neferi on dörder guruşluk yirmi nefer neccâr ve beher neferi altışar guruşluk on nefer ırgâd yevmiyeleri mesârifleri. 1416,5 guruş.

A4

Medrese-i mezkûrenin bîrûnî kapu saçaklarının derzlerinin ta‘mîrine muktezî beher yükü yedişer guruşluk yirmi yük kirec ve beher yük dörder guruşluk yirmi yük hursân ve beher kıyyesi birer guruşluk kırk vakıyye keten çuval ve beheri on dörder guruşluk yirmi nefer neccâr ve beher neferi altışar guruşluk on beş nefer ırgâd yevmiyeleri oda-i mezkûre kapuları ta‘mîrleri bi‘l-cümle ve levâzımât sâireleri mesârifleri. 880 guruş. Yalnız 7068,5 guruş.

A5

Köprü ve kaldırım tamirâtı

Mahrûse-i Burusa’ya hemcivâr Gemlik tersanesine nakli müretteb kalyon hümâyûn kereste arabalarının imrâr eyledikleri tarîkde vâki‘ mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi‘ Samanlı Karyesi civârında kumluk alanında ve Eğri dere dimekle arîf nehrin üzerinde kâin Kaptan Köprüsü dimekle ma‘rûf ahşâb köprü ve ittisâlinde vâki‘ tûlen arzân bi-hesâb-ı terbi‘si zirâ‘ kaldırım ve kazâ-i mezkûre tâbi‘ Gölbaşı karyesi civârında yokuş dibinde Aksu deresi üzerinde vâki‘ bir ahşâb köprü mürûr zamân ile müşerref harâb olup üzerlerinden kereste arabalarının mürûrları adîmü’l-imekân olup ta‘mîr ve tecdîde eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olduğunu kereste mezkûr üzerine mâ’mûr Musa Kavâs hâlâ eyâlet-i Hüdavendigâr Vâlisi devletlü atûfetlü Halil Rıf‘at Paşa hazretleri huzûrlarında ma‘kûd-ı meclis-i umûmiye inhâ etmekle köprü mezkûr ve kaldırım mezkûr ta‘mîr ve termîmleri ne mikdâr masrafla husûl-pezir olabileceği lede’l-mu‘âyene ve’l-keşf tahmîn ve sebt defter olunmak üzere vâlî-i müşârun-ileyh hazretlerinin inzimâm re’y asfâneleriyle meclisce tasvîb ve tensîb olunmağla Köprü mezkûrlar ve kaldırım mezkûrun muhtâc ta‘mîr olan mahalleri kibel-i

şer'iden mürsel Mevdetlü Es-Seyyid Abdülkadir Necati Efendi vâli-i müşârun-ileyh hazretleri taraf-ı âsafânelerinden mâ'mûr hamiyelü Kavas Ahmed Ağa mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Ali Ağa ve sâir bi-garaz erbâb vukûf ma'rifetleriyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf zikr-i âtî mesârif ile ta'mîr ve termîmleri muhken olabileceği mahlinde tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve ketb ve tahrîr ve huzûr-ı şer'î inhâ olunmağla muktezîyât ta'mîrinin mefrudâtını mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

A6

Mârrü'z-zikr Samanlı Karyesi kurbünde vâki' kapdan köprüsü ta'mîrine muktezî beher on iki guruşluk elli aded döşemelik meşe kayacık ağacı ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk yirmi kaya envâ' mismâr ve beher neferi on dörder guruşluk on nefer neccâr yevmiyesi ve sâlifü'l-beyân tûlen ve arzân bi-hesâb-ı terbî'si iki yüz zirâ' kaldırımın levâzımıyla beher zirâ' yedişer guruşdan tecdîd-i mesârifî.

B2

Sâlifü'z-zikr Gölbaşı karyesi derûnunda Aksu deresi üzerinde vâki' ahşâb köprü ve aynısına muktezî beheri beheri on ikişer guruşluk elli aded döşemelik kayacık ağacı ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk yirmi vakıyye mismâr beher neferi on dörder guruşluk on nefer neccâr yevmiyesi mesârifî.

B3

Anlaşma sağlanan borcun ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' Karacaşehirde ticâretle mütemekkin Seleli Benali veled-i Aslan zimmî mahrûse-i Burusa'da meclis-i şer'î hafırda kazâ-i mezkûre tâbi' Eğri Güz karyesi sükkânından Mehmed Ağa ibn-i Hasan nâm kimesne mahzarında karye-i mezbûre sükkânından gâibûn ani'l-beled Taycı oğlu Halil ve karındaşı Hasan ve Karacaşehirli oğlu Ali ve Hacı oğlu Hasan nâm kimesneler zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden alacak hakkım olan üç bin dört yüz yirmi üç guruş işbu sâl-ı hâl şehr-i Rebi'ü'l-Aharının beşinci günü kazâ-i mezkûre tâbi' İnhisâr Karyesinde meclis-i şer'ide mezbûr Mehmed Ağa hâzır

olduğu hâlde dâyinlerim gâibûn merkûmûndan talep ve da'vâ eylediğimde dâyinlerim gâibûn merkûmûn dahî cevâblarında zimmetlerinde cihet-i karzdan ol mikdâr guruş bana deynleri olduğunu ikrâr etmeleriyle âlî müceb-i ikrâr hem sulh-i mezbûru bana edâlarıyla dâyinlerim gâibûn merkûmûn ilzâm olunduktan sonra dâyinlerim gâibûn mezbûrûndan her bir yine meclis-i şer'îde mezbûr Mehmed Ağa'dan zimmetimizde deynimiz olan meblağ-ı mezbûru benim için dâyinlerimiz müdde'î-i mersûma edâ etmek üzere bundan akdem sana bi'l-emâne def' ve teslîm etmiş isek de meblağ-ı merkûm hâlâ edâ ve teslîm etmeyerek zimmetinde kalmağla talep ederiz deyü hem bizi ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr müceb-i meblağ-ı mezbûru dâyinlerim gâibûn mezbûrûn edâsıyla merkûm Mehmed Ağa'ya ba'de'tenbiye eş-şer'î ben ve dâyinlerim gâibûn mezbûrûn ve mezbûr Mehmed Ağa'dan her birimizin meclisde hâzır mevcûd olduğumuz hâlde dâyinlerim gâibûn merkûmûn deyn-i mezkûrlarını îfâ için mezbûr Mehmed Ağa zimmetinde alacakları olan meblağ-ı mezbûr üç bin dört yüz yirmi üç guruş ile biz mezbûr Mehmed Ağa üzerine havâle-i mukayyede-i sahîha-i şer'îyye ile havâle edip ve ben mezbûr Mehmed Ağa'dan her biri havâle-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl merkûm Mehmed Ağa meblağ-ı mezbûru târîh-i mezkûrda def'aten edâya adem-i kudretine mebnî istihâl etmekle ben dahî meblağ-ı mezbûru târîh-i mezkûrdan yirmi bir gün tamâmında bana te'diye etmek üzere mezbûr Mehmed Ağa'yı te'cîl edip ve ol dahî ecel-i mezkûru kabûl ve sulh-i mezbûr cihet-i havaleden müeccele-i zimmetinde bana deyni olduğunu müş'ar imzâ ve hatemini haviye yedimi bir kıt'a tahvîl i'tâ etmişdi deyü ma'mûlünü takrîrine mutlak bir kıt'a deyn-i tahvîl îbrâz ile ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mersûm Benali zimmî da'vâ-yı mezkûresini mazmûn tahvîl mezkûru lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri îhbâr olunan kazâ-i mezkûrun müdür kâtibi Numan Efendi ibn-i Âlî kazâ-i mezkûr meclis El-Hâc Ali Ağa ibn-i Ahmed Ağa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmekle mücebiyle meblağ-ı merkûm üç bin dört yüz yirmi guruş müdde'î-i mersûm Benali zimmîye edâya merkûm Mehmed Ağa'ya tenbiyye olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Recebû'l-Merceb sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Alınan borcun ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' Karacaşehir Kazâsında ticâretle mütemekkin Seleli Yorki veled-i Hristoh zımmî mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda kazâ-i mezkûr müdürî sâbık Mustafa Ağa ibn-i Hasan nâm kimesne mahzarında iki yüz altmış dört senesinde altmış yedi senede vâki` mart ibtidâsına gelinceye değin merkûm Mustafa Ağa'ya mâlımdan bey' ve teslîm eylediğim bâ-defter-i mağrudât yastık ve tembâkü ve kahve esmâniyla ücret-i hayâtiye olmak üzere ve yine şartı'r-rücû' ile mâlımdan medfû'am olan meblağ-ı ma'lûmeden gayr-ı ez edâ sahhü'l-bâkî mezbûr Mustafa Ağa zimmetinde alacak hakkım 2363 guruş ile merkûm Mustafa Ağa'nın iki yüz altmış yedi senesi kazâ-i mezkûrda müdürlik ve benim sandık eminliğim esnâda mezbûr Mustafa Ağa'nın bi-şartı'r-rücû' emriyle bâ-defter mefrudât âhara olan duyûn-ı ma'lûmesine mâlımdan def' ve teslîm eylediğim ve kendisine ikrâz ve teslîm eylediğim cem'an üç bin dört yüz on yedi buçuk guruşun min-haysü'l-mecmû' mezbûr Mustafa Ağa zimmetinde alacak hakkım olan üç bin yedi yüz seksen bir guruşun dört yüz otuz sekiz guruşunu mezbûr Mustafa Ağa ba'zı kesândan havâlete bâkî te'diye etmekle sahhü'l-bâkî alacağım olan üç bin üç yüz kırk üç guruş merkûm Mustafa Ağa'dan talep ederim deyü da'vâ-yı tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında cihet-i mezkûrelerinden bâkî üç yüz elli altı guruş ve sandık eminliğim esnâda bâ-defter mefrudât âhara olan duyûnu bi-şartı'r-rücû' emriyle mâlımdan kendisine karzan medfû'am olan cem'an dokuz yüz kırk üç buçuk guruşun min-haysü'l-mecmû' zimmetinde bin iki yüz doksan dokuz buçuk guruş bana deyni olduğunu ikrâr lakin lede'l-muhâsebe zimmetimde zuhûr edecek deynim takas-ı nakden ve havâlete sana medfû'am olan bâ-defter mefrudât bin yedi yüz on dört buçuk guruş ile karındaşın gâib ani'l-beled Rafael zımmî zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkım olup bi'l-muvâcehe senden bana havâle eylediği beş yüz kırk altı buçuk guruşun cem'an zimmetinde alacağım olan iki bin iki yüz altmış bir buçuk guruş zimmetinde alacak hakkım vâdır deyü inkârıma mukârin benden da'vâya tasaddî ve eylediği dört yüz seksen bir buçuk guruş ziyâde müdde'âm inkârıyla beynimizde münâza'a-yı keşide cereyân etmişdi el-hâletü hâzihi beynimize muslihîn tavassutuyla meblağ-ı mecmû'-ı merkûm üç bin üç yüz kırk üç guruş müdde'âmdan mezbûr Mustafa Ağa ile kat'a'n-nizâ' (...) iki yüz elli guruş üzerine inşâ-i akd sulh eylediklerine ben dahî sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh merkûm iki yüz elli guruş merkûm Mustafa Ağa yedinden tamâmen ahz ve kabz edip ziyâde üç bin doksan üç guruş müdde'âma ve işbu târîh-i i'lâma gelinceye değin beynimizde cereyân eden bi'l-cümle ahz

ve i'tâya hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan ben mezbûr Mustafa Ağa'nın zimmetini ibrâ-i âmm-ı sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî karındaşım gâib mersumdan havâlete benden müdde'âsı olan meblağ-ı mezbûr beş yüz kırk altı buçuk guruşdan mâ'adâ bi'l-cümle husûs mezkûre ve işbu târîh-i i'lâma gelince sâir cümle hukûk-ı şer'îyye'ye müte'allık âmme-i

(silik)

Sayfa41

ibrâ ve ıskât edip ve taraflarından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer âharın ibrâsını kabûl eyledik deyu makarr mersûm Yoryi zımmînin sâdır olan küllemât meşrûhasını merkûm Mustafa Ağa vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Alınan borcun ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında Karacaşehir Kazâsına tâbi' İnhisâr Karyesi sükkânından kazâ-i mezkûr müdürü sâbık Mustafa Ağa ibn-i Hasan nâm kimesne mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î hafîrda kazâ-i mezkûrda ticâretle mütemekkin Seleli Yorki veled-i Hristofî zımmî muvâcehesinde kezzân eden iki yüz altmış yedi senesi ben kazâ-i mezkûrda müdür ve mersûm Yorki zımmî sandık emîni olup ben sene-i mezkûrda hulûl ve altmış sekiz senesi Mart ve hulûlünde li-ecli'l-muhâsebe mersûm Yorki zımmî (...) olan mahrûse-i Burusa'ya hîn azîmetimizde mârrü'z-zikr altmış sekiz senesine mahsûben kazâ-i mezkûrda mütemekkin re'âyâ cizyesi mâlından mukavvazım olan bin yüz guruşun cem'an iki bin altı yüz guruş kazâ-i mezkûrun vâridât defteri muhasebesine kayd ve idhâl etmek üzere karye-i mezbûrede vâki' konakda mersûm Yorki zımmîye def' ve teslîm ve ol dahî yedimden ahz ve kabz etmiş ise de meblağ-ı mecmû'-ı mezkûru kazâ-i mezkûrun vâridât defteri muhâsebesine kayd ve idhâl etmeyerek zimmetinde kaldığına mebnî ben meblağ-ı mecmû'-ı mezkûru mahrûse-i mezbûrede mâliye sandığına kabzına mâ'mûre mâlımdan edâ ve teslîm etmemle medfû'am olan meblağ-ı mecmû'-ı merkûm iki bin altıyüz guruş

mersûm Yorki zimmîden talep ederim dedik de gıbbe's-suâl mersûm Yorki zimmî cevâbında meblağ-ı mecmû'-ı mezkûru târîh-i mezkûrda merkûm Mustafa Ağa yedinden bi'l-emâne ahz ve kabz ile kazâ-i mezkûrun vâridât defteri muhâsebesine kayd ve idhâl ederek mahrûse-i mezbûreye hîn vürûdumda mahrûse-i mezbûrede mâliye sandığına kabzına mâ'mûre lede'l-muhâsebe def' ve teslim ederek meblağ-ı mecmû' mezbûrda zimmetim biri olduğundan mâ'adâ benim mezbûr Mustafa Ağa zimmetinde cihet-i deyn-i şer'îden üç bin üç yüz kırk üç guruş alacak hakkım olup ben meblağ-ı mezbûru işbu mâh hâlik yedinci günü işbu meclis-i şer'îde mezbûr Mustafa Ağa'dan da'vâ ve da'vâ-yı mezkûremden mezbûr Mustafa Ağa ile bâ-vesâtet-i muslihîn kat'â'n-nizâ' bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan mezbûr Mustafa Ağa'nın zimmetini ibrâ ve iskât edip ve ol dahî cihet-i ma'lûmeden benden iddi'â eylediği beş yüz kırk altı buçuk guruşdan mâ'adâ târîh-i merkûma gelince cemî' hukûk şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve iskât edip ve tarafından her birimize âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl etmişdik deyü mazmûn takrîrine mutâbık bir kıt'a i'lâm-ı şer'î ibrâzıyla mersûm Yorki zimmînin tasaddî eylediği da'vâ-yı def'ini ve mazmûn i'lâm mezkûru müdde'î-i mezbûr Mustafa Ağa bi-tamâma tâli'ân ikrâr ve i'tirâf etmeğin mücebince müdde'î-i merkûm Mustafa Ağa'nın ba'de ibrâ'ül-âmm mukaddem târihiyle iddi'â eylediği meblağ-ı mecmû' mezkûr iki bin altı yüz guruş da'vâsı mesmû'a iltifâta şâyân olmadığı kendüye tefhim olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Borca karşılık rehn bırakılan eşyaların geri verilmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl fi'l-asl asitâne-i aliyyede Koska'da Mi'mâr Kemaleddin mahallesi sâkinlerinden olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Alaca Mescid mahallesinde sâkin zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Aişe Hânım ibnet-i Abdullah mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde hâlâ zevc-i dâhil Yusuf Kavas ibn-i Es-Seyyid Ahmed nâm kimesne mahzarında zevcim merkûm Yusuf Kavas işbu târîh-i i'lâmdan bir buçuk sene mukaddem vasîsi olduğum sadriye sagîre kızım Zehra'nın mâlî olup bi'l-vesâye yedimde

olan iki bin beş yüz guruş kıymetli dâl ta'bir olunur bir aded elmâs (...) ve bir aded elmâs yüzüğü asitâne-i aliyyede Vezîr Hânında mütemekkin sarrâf semerci oğlu Bagos Bezirgân yedinden ve mâlından re'y ma'rifetiyle istidâne ve ahz ve kabz eylediği iki bin iki yüz guruş mukâbil sarrâf mersûme ve iki bin yedi yüz elli guruş kıymetli iki aded elmâs iğneleri yine asitâne-i aliyyede Zincirli Hânında mütemekkin sarrâf Estepan Bezirgân yedinden ve mâlından istidâne ve ahz ve kabz eylediği bin yüz elli guruş mukâbil sarrâf mersûme ve sudur-ı sagîr oğlum Mehmed'den mâlı olup kezâlik bi'l-vesâye yedimde olan beş yüz guruş kıymetli bir aded kuyûn sâ'atini yine asitâne-i aliyyede Büyük Yalı Hânında mütemekkin sarrâf Bağcıvân oğlu Dimitrâki Kayı Bezirgân yedinden ve mâlından istidâne ve ahz ve kabz eylediği iki yüz kuruşa mukâbil sarrâf mersûme ve kendi mâlım olan bin guruş kıymetli vâlîde şalı ta'bir olunur bir aded lâhûr şalım Burusa'da Geyve hânında mütemekkin sarrâf yadri oğlu Karabet zimmîden istidâne ve ahz ve kabz eylediği iki yüz elli guruşa mukâbil sarrâf mersûme izin ve icâzetimle rehn vaz' ve teslîm edip ve re'y ma'rifetiyle sarrâf mersûmlardan istidâne ve ahz ve kabz eylediği üçbin sekiz yüz guruşun bin yüz guruşunu bana def' ve teslîm ve ben dahî yedimden ahz ve kabz ve umûruma sarfla istihlâk etmemle sarrâf mersûmlara sahhü'l-bâkî zimmetinde deyni olan iki bin yedi yüz guruş sarrâf mersûmla mâlından te'diye ile mücevvirât mezkûre ile şâl mezkûru rehniyetden fekk ve bana teslîm zevcim mezbûr Yusuf Kavas tenbiyye olunmak murâdıdır deyü talep ve da'vâya tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında sarrâf mersûmûndan ber-vech-i muharrer re'y ve ma'rifetimle istidâne eylediği cem'an üç bin sekiz yüz guruş mukâbil bir aded elmâs dâl (...) ve bir aded elmas yüzük ve iki aded elmas iğne ve bir sâ'at evlâd-ı sagîrân merhûmânın mâlları olduğunu ve mârrü'z-zikr şâl benim mâlım olduğunu ve izin ve icâzetimle sarrâf mersûmlardan istidâne ve ahz ve kabz ettiği mârrü'z-zikr cem'an bin sekiz yüz guruşun bin yüz guruşunu kendi yediyle bana i'tâ ve teslîm ve bâkî iki bin yedi yüz guruşun beş yüz guruşunu emrimle iştirâ eylediğini (...) zenciye câriye semenine ve bin beş yüz guruşunu dahî mahâlle-i mezbûrede kâin menzilin ta'mîrâtına (...) harc ü sarf etmemle meblağ-ı mezbûrdan ancak zimmetimde yedi yüz guruş bâkî deynim kalmışdır deyü benden da'vâ-yı def'a tasaddî etmeğe beynimizde münâza'a (...) el-hâlete hâzihi bâ-tavassut muslihîn beynimize te'lîf ve tevfiik olup zevcim merkûm Yusuf Kavas üç (...) zimmetinde deyni olan mârrü'z-zikr cem'an üç bin beş yüz elli guruş ben kendi mâlımdan bi'l-edâ rehn ve zağ ve teslîm olunan mücevvirât ve sâ'at ve eşyâ-i mezkûrları rehniyetden kal'a ve ihrâc etmek üzere zevcim merkûm Yusuf Kavas bana mâlından sekiz yüz guruş i'tâ ve teslîm edip ve mesfûr sarrâf Karabet zimmîye

zimmesinde deyni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz elli guruş mâlından bi'l-edâ şâl mezkûrumu rehniyetden fekk ve hulâsı birle bana i'tâ ve müte'ahhid olup ve ben dahî meblağ-ı mezbûr sekiz yüz yedinden ahz ve kabz ve zevcim mezbûrun sarrâf mersûmlara olan cem'an üç bin beş yüz elli guruş deyni kendi mâlımdan edâ ve mücevvirât ve sâ'at mezkûreleri rehniyetden fekk hulâsı etmek üzere müte'ahhide oldum deyü mezbûre Aişe Hânım'ın sâdir olan takrîr-i meşrûhunu zevci merkûm Yusuf Kavas vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdik eylediği tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Köy vergileri teslim edilen kişinin borcunu ödemesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancağında Karacaşehir Kazâsına tâbi' Çalkara karyesi mütemekkinlerinden olup zikr-i âtî da'vâya kendi nıflslarından asîl olup cerîde-i şer'îde mazbûtu'l-esâmi kavm-i mahsûr sâir ahâlî-i karye-i mezkûre taraflarından ber-nehc-i şer'î sâbit olan karye-i mezbûreni Kocabaşı oğlu Bedros veled-i Ohannes ve Yazıcı Papas oğlu Arakil veled-i Sahk zımmîler mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î hatîrda sâbık a'zâ-i mezkûr müdürî Mustafa Ağa ibn-i Hasan mahzarında her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Mustafa Ağa'nın kezzân eden iki yüz altmış beş senesinde kazâ-i mezkûrda müdür (...) karye-i mezbûrede sâbık Kocabaşısı gâib ani'l-beled Topal Muçok zımmî karye-i mezbûre re'âyâsından sene-i mezbûre mâl cizyesinden cem' ve tahsîl eylediği iki bin yüz yirmi guruş defter tahsîlâta idhâl ederek mâliye-i cizye-i celîlesine edâ olunmak üzere merkûm Mustafa Ağa'ya teslim edip ol dahî gâib mersûm Muçok zımmî yedinden ba'de'l-ahz ve'l-kabz mezbûr Mustafa Ağa meblağ-ı mezbûru defter-i vâridâta idhâl etmeyerek karye-i mezkûre ahâlîlerine cizye-i mâlından meblağ-ı merkûm iki bin yüz yirmi guruş deyni olduğunu müş'ar imzâ ve hatemini hâviye bir kıt'a tahvîl tahrîr ve gâib mersûm Muçok zımmî yedinden def' ve i'tâ etmekle meblağ-ı merkûm iki bin yüz yirmi guruş mezbûr Mustafa Ağa'dan bi'l-asâle ve bi'l-vekâle talep ederiz deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i asîl ve vekîl mersûmlar da'vâ-yı mezkûrelerini kazâ-i

mezkûre tâbi‘ İnhisâr karyesi sükkânından olup lede’l-tezkiye adl ve makbûlü’ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Eğri oğlu Ahmed bin İbrahim ve El-Hâc Âlî bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi’l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘î isbât etmeğin mücebince meblağ-ı merkûm iki bin yüz yirmi guruş müdde‘î-i asîl ve vekîl mersûmân Bedros ve Arakil zimmîlere edâya merkûm Mustafa Ağa’ya tenbiye olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

B3

Arazi satışında anlaşmazlık çıkması

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki‘ Pazar Köyü Kazâsında Câmi‘-i Kebîr mahallesi sükkânından El-Hâc Mehmed Efendi ibn-i Mustafa nâm kimesne mahrûse-i Burusa’da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i umûmiyede hâlâ Hüdavendigâr eyâleti defterdârı olup zikr-i âtî tarla ve kumuşluğa sâhib arz-ı add olunan ricâl-i devletlü sa‘adetlü Esad Muhlis Efendi hâzır olduğu hâlde akd olunan meclis-i şer‘î şerîf-i enverde kazâ-i mezbûre sükkânından olup zikr-i âtî müferrez tarla ve kumuşluğa vaz‘ü’l yedi mütehakkık olan Mehmed Ağa ibn-i Feyzullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip kazâ-i mezbûreye yarım sâ‘at mesâfe İznik Gölü ta‘bîr olunur göl kenarında kâin temessük atikle tahte tasarrufumda olan dört yüz elli dönüm tarla ve kumuşluk benim tahte tasarrufumda iken tarla ve kumuşluk mezkûrlar işbu târîh-i i‘lâmdan altı mâh mukaddem göl mezkûrda ihrâc olunan arasındandır deyü cânib-i hazîne-i mâliyeden on bin guruş bedel-i medfû‘ makbûz bana ferâğ ve tefvîz ve zabt ve tasarrufum hâvî cânib mîrîden yedime temessük i‘tâ olunarak tarla ve kumuşluk mezkûrlar uhdemde ve tahte tasarrufumda ibkâ ve takrîr olunmuşken işbu târîh-i i‘lâmdan yirmi gün mukaddem merkûm Mehmed Ağa eğer benim çiftliğim tarafında yirmi dönüm tarla ile on üç dönüm kumuşluğu bin guruşa bana ferâğ olur isek tarla ve kumuşluk mezkûrlar henüz gölden ihrâc olunan arâziden olup meni’l-kadîmesinin bâ-temessük yedinde ve tahte tasarrufunda olduğunu nâtik kazâ-i mezbûrun nâib Efendi tarafından bir kıt‘a i‘lâm ve meclis tarafından bir kıt‘a mazbata ahzıyla tarla ve kumuşluk mezkûr yedili olamk üzere cânib-i hazîne-i mâliyyeye medfû‘un olan on bin guruş tarafların bi’l-vekâle istirdâd ederim

deyü beni iğfâl ve takrîr eylediğine mebnî ben tahte tasarrufumda olan tarla mezkûrdan mezbûr Mehmed Ağa çiftliği tarafından yirmi dönüm tarla ve kumuşluk mezkûrdan on üç dönüm mahallerini ifrâz ve altı bin guruş kıymeti var iken bin guruş bedele mukâbil bu mukâvele ikrâr ferâğ istimâ'a mâ'mûr kazâ-i mezkûr zirâ'at müdürü işbu hâzır bi'l-cümle Halil Bey re'y ve ma'rifetiyle mezbûr Mehmed Ağa'ya ferâğ ve tefvîz olduğu ber-vech-i muharrer tefruğ ve tefevvüz ve kabûl birle müferrez tarla ve kumuşluk mezkûrlar ile karındaşın oğlu gâib ani'l-meclis İbrâhim'den altı yüz guruş bedel mukâbili tefevvüz ettim deyü tarla-yı mezkûremden fuzûlî zabt eylediği on dönüm tarlayı cem'an üç dönüm tarla ve kumuşluk hâlâ vaz'-ı yed ve zabt ve zirâ'at edip ve bedel-i mezkûr bin guruş dahî hâlâ bana def' ve teslîm etmemekle mezbûr Mehmed Ağa'dan suâl olunup sâlifü'z-zikr zabt ve vaz'-ı yed eylediği cem'an kırk üç dönüm tarla ve kumuşluktan bâ-re'y müdür hâzır mezbûr kefid ve bana teslîme tenbiyye olunmak murâdımdır deyü ben bundan akdem mezbûr Mehmed Ağa'dan talep ve da'vâya tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında tarla-yı mezkûremden müferrez yirmi dönüm tarla ve on üç dönüm kumuşluk mahlini târîh-i mezkûrda bin guruş bedele mukâbil bâ-re'y hâzır müdür merkûm benden ve on dönüm tarla gâib mezbûrdan teferruğ ile cem'an kırk üç dönüm tarla ve kumuşluk tahte tasarrufunda olmak üzere vaz'-ı yed ve zabt ve zirâ'at eylediğini ve bedel-i mezkûru def' ve teslîm etmeyerek hâlâ zimmetinde bana deyni olduğunu ikrâr edip ancak ber-vech-i müdde'â cânib-i mâliyyeye medfû'um olan meblağ-ı mezbûr on bin guruş istirdâd idiverim deyü beni iğfâl ve takrîr eylediğini inkârıyla beynimizde münâza'a vukû' gelmişdi el-hâletü hâzihi ben bâ-tavassut muslihîn mârrü'z-zikr cem'an kırk üç dönüm tarla ve kumuşluğa üç bin guruş bedel-i medfû' ve makbûz mezbûr Mehmed Ağa bâ-re'y defterdâr hâzır efendi mûmâ-ileyh zarâr ferâğ ve tefvîz ve ol dahî tefevvüz ve kabûl edip ve defterdâr hâzır efendi mûmâ-ileyhden sâlifü'l-beyân kırk üç dönüm tarla ve kumuşluk mezkûru mezbûr teferruğan zabt tasarrufuna mezbûr Mehmed Ağa'ya izin verilmeğe mârû'l-beyân kırk üç dönüm tarla kumuşluk mezkûr mezbûr Mehmed Ağa'nın dâhil havza-i tasarrufu olmuştur deyü makarr merkûm El-Hâc Mehmed Efendi'nin takrîrini mezbûr Mehmed Ağa vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî selh Cemâziye'l-Ahire sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A1

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Reyhan Paşa mahallesi sükkânından Abdülkerim ibn-i Elif Hân nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde derûn-ı arzuhâlde mezkûru'l-ism Es-Seyyid Hâfız Ahmed Efendi ibn-i Âlî mahzarında merkûm Es-Seyyid Hâfız Ahmed Efendi zimmetinde cihet-i havâleden altı bin dokuz yüz guruş ve hâric ez-temessük yüz dört guruşun cem'an yedi bin dört guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm yedi bin dört guruş müdde'î-i merkûm Abdülkerim Molla'ya edâsıyla merkûm Es-Seyyid Hâfız Ahmed Efendi ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Hayvan satışından doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Vilâyet-i Rûmeli'den Pizre Kazâsı ahâlîsinden olup ganem ticaretiyle Burusa'da misâfireten sâkin Mazlum oğlu Mehmed bin Mazlum nâm kimesne mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde İlbisânlı olup bir müddetten berü İznik Kazâsında ganem çobanı olup el-yevm sirkat töhmetiyle kazâ-i mezkûrda bâ-mazbata irsâl olunarak mahbûs olan Arnabût Musa bin İbrahim nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan bir sene mukaddem merkûm Musa'ya beher re'si Ellişer guruşdan yüz re's ağnâmımız beş bin guruş bey' ve teslîm eylediğimde olduğu ba'de'l-iştirâ ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semen-i meblağ-ı merkûmun bin altı yüz guruşunu târîh-i mezkûrda merkûm Musa bana def' ve teslîm ve ben dahî ahz ve kabz edip bâkî üç bin dört yüz guruş merkûm Musa zimmetinde alacak hakkım olup ve merkûm Musa'dan el-yevm mahbûs olup lakin merkûm Musa'nın Kara Mürsel Kazâsına tâbi' Mermere Güz Karyesi ahâlîsinden cerîde-i şer'îde mazbûtu'l-esâmî kimesnler zimmetlerinde alacak hakkım olup istida'âmla bâ-emr-i

nâme tahsîl ve el-yevm yedinde mevcûde olan üç bin yedi yüz altmış bir guruşdan alacağım olan meblağ-ı merkûm üç bin dört yüz guruş taleb ve da'vâ eylediğimde ol dahî ber-vech-i ikrâr ve i'tirâf etmeğin mûcebince meblağ-ı merkûm üç bin dört yüz guruş merkûm Musa işbu meclis-i şer'îde bana tamâmen edâ ve teslîm ben dahî yedinden ahz ve kab eyledim dediğini merkûm Musa bi-tamâma ikrâr ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Tarla satışında oluşan anlaşmazlığın reddedilmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr eyâletinde Kütahya sancağında vâki' Bilecik'de Dere Mahallesi mütemekkinlerinden olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Karaağaç mahallesinde misâfîret-i mütemekkin olan şahs-ı mu'arrefe İvan Marim bint-i Karabet Nasrâniye mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda medîne-i mezbûrede Kadayıfçı Oğlu mahallesi mütemekkinlerinden Papas oğlu Mararos (...) Ertin zimmî muvâcehesinde İznik Kazâsına tâbi' Çakırcı karyesi hudûd-ı dâhilinde vâki' Yılgın Bağceleri dimekle ma'rûf bir tarafı Kara Su ve bir tarafı Çakal Ahmed hadîkası ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen üç buçuk dönüm miktar-ı eşcâr-ı mülk bir kıt'a tût hadîkasıyla mârrû'z-zikr medîne-i Bilecik civârında Yumru Kayalar nâm mahalde vâki' inde'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd bir buçuk dönüm mikdâr kürümlük bir kıt'a bağın mâlik ve mutasarrıfı olup iki yüz altmış dört senesi Şa'bânü'l-Mu'azzamının on (...) günü hâlik olan zevcim Dizra oğlu Avanes veled-i Kirhor zimmî geçen iki yüz altmış bir senesi mâh Saferi'l-Hayrı'nın on birinci günü sağlığında hadîka ve bağ mezkûrları cihet-i karz-ı şer'îden zimmetinde bana deyni olan iki bin guruş mukâbelesinde bâttan ve sahîhân ve kat'iyyen bana bey' ve temlik ve teslîm edip ve ben dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl birle hadîka ve bâğ mezkûrlar mülk-i müşterâm olmuşken işbu târîh-i i'lâmdan beş sene mukaddem mersûm Mararos zimmî ancak hadîka-i mezkûr mahdûde-i mezkûreyi fuzûlî zabt ve vaz'-ı yed üç sene kâmile mahsûlâtını ahz ve kabz ve istihlâk eyledikten sonra mezkûreyi işbu târîh-i i'lâmdan iki sene mukaddem iki bin guruş semen-i medfû' ve makbuza mukâbelesinde fuzûlî âhara bey ve temlik ve teslîm ve ber-vech-i muharrer bey'ini bana

ihbâr eylediğinde ben dahî bey'-i mezkûru mübeyyiz olduğumdan mersûm Mararos zimmî makbûz olan semen-i meblağ-i mezbûr iki bin guruşun bin iki yüz guruşunu altmış sekiz senesi şehr-i Recebü'l-Ferdî hilâlinde bana def' ve teslîm ve ben dahî yedinde ahz ve kabz etmemle bâkîsi olan sekiz yüz guruş ile hadîka-i mezkûremin mârrü'z-zikr üç sene zarfında hâsilâtı olan doksan kıyye harîr ve işbu târîh-i i'lâmdan beş sene mukaddem yedimde mâlîm olub mersûm Mararos zimmîye iddâ' ve teslîm eylediğim bin iki yüz guruş kıymetli harîr kozâğı ve beher kile yirmi beş guruş kıymetli yirmi kile İstanbul hatta mevcûd ise aynıları ve müstehlek ise misilleri mersûm Mararos zimmîden suâl olunup alıverilmek matlûbumdur deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mersûm Mararos zimmî cevâbında müdde'î-i mersûme Marim İva nasrâniye sâlifü'z-zikr altmış sekiz senesi şehr-i Recebü'l-Ferdî hilâlinde mahrûse-i mezbûre mahkemesinde huzûr-ı şer'ide ber-vech-i muharrer müdde'âsını bi-tıpkîhî da'vâya tasaddî eyledikde ben dahî da'vâ-yı mezkûrelerinden hadîka-i mezkûreyi zevci hâlik mersûm sağlığında yedinden mülkü olmak üzere bin üç yüz elli guruş semen-i medfû' ve makbûz bana bey' ve temlik ve teslîm eylediğine mebnî hadîka-i mezkûreyi târîh-i mezkûrda mülk-i müşterâm olmak üzere iki bin guruş semen-i medfû' ve makbûz âhara bey' ve teslîm etmişdim deyü ber-vech-i müdde'â hadîka-i mezkûreyi hâlik mersûm sağlığında müdde'î-i mersûme bey' ve teslimini ve müdde'î-i mersûme yedinden ve mâlından bi'l-emâne yirmi kile İstanbul hanta ahz ve kabz eylediğim inkâr ve müdde'î-i mersûme yedinden ve mâlından bi'l-emâne bin iki yüz guruş kıymetli ma'lûmu'l-vakıyye harîr kozâğı ahz ve kabz ikrâr edip anca kozak mezkûru bir mâh mürûrunda aynen müdde'î-i mersûme def' ve teslîm etmişdim deyü müdde'î-i mersûmeden inkârına mukârin da'vâ ve def'a tasaddî eylediğimde ben salifü'z-zikr inkâra mukârin tasaddî eylediğim da'vâ-yı def'im muvâcehesinde ve ol dahî inkârıma mukârin mârrü'z-zikr tasaddî eylediği müdde'âsını muvâcehemde isbât ve beyân esnâsında beynimize muslihîn tavassut edip müdde'î-i mersûme bi'l-cümle da'vâ-yı mezkûrelerinden bi't-terâzî bin iki yüz guruşa ani'l-inkâr benimle huzûr-ı şer'ide ba'de'l-musâlehat ve'l-kabûl mârrü'z-zikr benden makbûz ikrâr eylediği meblağ-ı mezbûr bin iki yüz guruş bedel-i sulh olmak üzere müdde'î-i mersûme İva Marim Nasrâniyeye mâlîmdan def' ve teslîm ve ol dahî benden tamâmen ahz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk edip husus-ı mezkûrlara müte'allık âmme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât ve ben dahî medfû'am olan bedel-i sulh mezkûr bin iki yüz guruşa müte'allık da'vâdan müdde'î-i mersûmenin zimmetini ibrâ ve ıskât etmişdim deyu mazmûn takrîrine mutâbık bin iki yüz altmış sekiz senesi şehr-i Recebü'l-Ferdî yirmi birinci târîhiyle müverraha bir

kıt'a i'lâm-ı şer'î ibrâziyla da'vâ-yı def'a tasaddî eyledikde müdde'î-i mersûme İva Maryem Nasrâniye def' mersûm Mararos zimmînin tasaddî eylediği da'vâ-yı def'ini ve mazmûn i'lâm mezkûru bi-tamâma tâyi'ân ikrâr ve i'tirâf etmeğin mücebiyle müdde'î-i mersûm İva Meryem nasrâniye da'vâ-yı mezkûreleriyle mersûm Mararos zimmîye bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Yeni tayin olan Fransa Konsolosuna berat verilmesi

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ birinci rütbede bulunan Mecîdiye Nişân hümâyûnum hâvî hâlâ Hüdavendigâr eyâleti vâlîsi vezîrim Halil Rıfat Paşa -edâmallâhu te'âlâ iclâlehû- ve kıdvetü'n-nüvvâb ve akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazli ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü's-şer'î'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-şer'î'ati ve'l-mürselîn el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-Mu'în Mevlânâ Burusa kâdısı zîdet fezâiluhû tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki Burusa'ya gelip giden Fransa ticâretinin umûru husûslarına ru'yet etmekte olan (...) yerine Fransa benzerlerinden kıdvet-ü a'yânü'l-milletü'l mesîhiye Rosso zîdet rütbede bu def'a konsolos nasb ve ta'yîn olunarak uhdenâme-i hümâyûn şürûtu mücebince berât-ı şerîfim verildiği beyânıyla konsolosluk mezkûr yedine verilen berât-ı âlîşânım mücebince mûmâ-ileyh zabt ettirilip konsolosluğa umûruna muğâyer berât-ı âharı (...) ve ta'aruz ettirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûr der-sa'âdetimde kâin Fransa sefâreti tarafından bi't-takrîr istida'â ve keyfiyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede'l-istizân ol bâbda şeref-i sudûr olan emr-i hümâyûn şevket-makrûn pâdişâhânem mantûk münîfi ve uhdenâme-i hümâyûn mû'dâsı üzere mûmâ-ileyh berât-ı âlîşânım verilmiş olmağla mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vâlî-i müşâr ve Mevlânâ mûmâ-ileyhâsız ben zâde-i mûmâ-ileyhin bir minvâl muharrer bir vesâye konsolos nasb olunduğu ma'lûmunuz oldukda konsolosluk mezkûr mârrü'z-zikr berât âlîşânım mücebince ben zâde-i mûmâ-ileyh zabt ettirilip konsolosluğa umûruna âhar dahl ve ta'aruz ettirilmeyip

ber mûceb-i uhdenâme-i hümayûn mu'âmele-i müsâlemetkârının icrâsına vakt eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız.

Tahrîren fi evâsit şehr-i Recebü'l-Ferd sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Satılan hayvanlara karşılık arazi ve değirmen kiralınması

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında Yarhisâr Kazâsına tâbi' Kara Amca Karyesi sükkânından Es-Seyyid Mehmed Âlî bin Zeynelabidin nâm kimesne mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde livâ-i mezkûrda kâin Karaca Şehir Kazâsında (...) Nişîn Özbekli cemâ'atinden olub zikr-i âtî bir bâb değirmân kıt'a on üç dönüm tarlaya vaz'-ı yedi mütehakkık El-Hâc Mehmed bin El-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan sekiz sene mukaddem merkûm El-Hâc Mehmed'den iştirâ eylediğim ma'lûmu'r-re's ağnâm semeninden bâkî merkûm El-Hâc Mehmed'e zimmetimde yedi bin guruş deynim olup ve arazisini merhûm Çelebi Süleyman Mehmed Hân vakf-ı şerîfine mukâta'a-i kadîme-i ma'lûmelü mârrü'z-zikr Yarhisar karyesi civârında vâki' etrâf-ı erba'adan tarafını kebîr taş ve bir tarafı (...) ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb bir göz mülk değirmân ve değirmân mezkûrun sarfı olan tûlen altmış ve arzen üç zirâ' mahal ile mahal-i mezkûrda kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd iki kıt'a on üç dönüm tarlalar benim yedimde mülk ve tahte tasarrufumda olmağla ben değirmân ve tarla mezkûrelerimi senûl bâ-kîle İstanbul kırk beş kîle hanta ücret ile merkûm El-Hâc Mehmed'e îcâr ve teslim edip ol dahî istîcâr ve tesellüm ve kabûl ederek târîh-i mezkûrdan işbu târîh-i i'lâma gelinceye değin sekiz sene kâmile değirmân mezkûru ve tarla-yı mezkûrlarımı müstecciren zabt ve tasarruf hâsılâtlarını ahz ve kabz etmekle değirmân ve tarla-yı mezkûrların ücret mismârı mezkûre seneden mârrü'z-zikr sekiz senede müctemi'a olan bâ-kîle İstanbul üç yüz altmış kîle İstanbul hantanın râyic fi'l-vakt üzere beher kilesi yirmişer guruşdan cem'an kıymetleri olan yedi bin iki yüz guruşun yedi bin guruş zimmetimde deynim olan mârrü'z-zikr ol mikdâr guruş ba'de't-takâs ve'l-mahsûb bâkîsi olan iki yüz guruş bana teslim ve değirmân ve tarla-yı mezkûrlarımdan kefid ve kezâlik

bana teslîme merkûm El-Hâc Mehmed'e tenbiyye olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl merkûm El-Hâc Mehmed cevâbında târîh-i mezkûrda müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Mehmed Âlî zimmetinde ma'lûmu'r-re's aġnâm semeninden on dört bin guruş alacak hakkım olmaġla müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Mehmed Ali deġirmân mezkûru dört bin guruşa ve tarla-yı mezkûru iki bin sekiz yüz elli guruş ki cem'an altı bin sekiz yüz elli guruş bedel-i mukâbil deġirmân ve tarla-yı mezkûrlarını târîh-i mezkûrda bâ-re'y vekîl-i müdür evkâf müşârun-ileyh bana bey' ve ferâġ ve tefvîz ve teslîm edip ve ben dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tefevvûz ve tesellüm ve kabûl edip vekîl-i müdür merkûmdan deġirmân ve tarla-yı mezkûrları ber-vech-i muharrer mülk ü müşterâm ve hakkı müfevvazım olmak üzere zabt ve tasarrufumda bi'l-vekâle izin i'tâ eyledikten sonra müdde'î-i mezbûr Es-Seyyid Mehmed Ali semen ve bedel-i mezkûrlardan zimmetimde alacaġı olan cem'an altı bin sekiz yüz elli guruş ganem semeninden zimmetinde alacaġım olan meblaġ-ı merkûm on dört bin guruşun ol mikdârına ba'de't-takâs ve'l-mahsûb zimmetinde sahhü'l-bâkî alacaġım olan yedi bin yüz elli guruş dahî müdde'î-i merkûm yedinden ceste ceste tamâmen ahz ve kabz etmemle deġirmân ve tarla-yı mezkûrlara mülk ü müşterâm ve hakk-ı müfevvezim olmaġla hâlâ bi-hak ve vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf edip ve hatta müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Mehmed Ali işbu sâl hâl mâh Cemâziye'l-Evvelisi hilâlinde mârrü'z-zikr Yarhisar Kazâsı hâkimi Es-Seyyid Hasan Hüseyin Efendi huzûrunda da'vâ-yı mezkûresini bi-tıpkıhî yine benden da'vâ ben dahî tasaddî olduğum def' mezkûrum muvâcehesinde lede'l-tezkiye makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan El-Hâc Mehmed bin Bâli ve Sadi İbrahim bin İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î bi'l-isbât müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Mehmed Ali da'vâ-yı mezkûreleriyle bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olmuştu deyü mazmûnu takrîrine mutâbık hâkim mûmâ-ileyhin imzâ ve hatemini hâviye bir kıt'a cihet-i şer'îyye ibrâziyla tasaddî eylediġi da'vâ-yı def'asını ve mazmûn cihet-i şer'îyyeyi mârrü'z-zikr Yarhisar Kazâsında (...) Nişîn kara (...) tahnından olup lede'l-tezkiye azl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Veliddin bin İbrahim ve Söġüt kazâsına tâbi' Dudas Karyesi sükkânından İsmail bin Kara Ali nâm kimesne şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeġin mücebince müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Mehmed Ali da'vâ-yı mezkûreleriyle merkûm El-Hâc Mehmed'e kemâ-fî sâbık bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olduğü tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine iam olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ısr min şehr-i Recebü'l-Merceb sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A1

Odun taşımacılığında doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Medîne-i Bursa hasnı dâhilinde Şeyh Paşa mahallesi sükkânından Gökçe Viranlı El-Hâc Hüseyin bin El-Hâc Mehmed Emin nâm kimesne medîne-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde medîne-i mezbûrede Fenâri İsa Bey mahallesi sükkânından Hacı Ahmed Çavuş ibn-i Süleyman nâm kimesne mahzarında merkûm Ahmed Çavuş zimmetinde hatab nakli ücretinden sekiz yüz guruş alacak hakkım olmağla hâlâ taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm sekiz yüz guruş müdde'î-i merkûm El-Hâc Hüseyin'e edâsıyla merkûm Ahmed Çavuş ilzâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs Huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehr-i Recebü'l-Ferd sene-i tis' ve sittîn ve mi'teyn ve elf.

A2

Odun satışından doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Cebel-i Atik nâhiyesinde vâki' Deliller Sagîr karyesi sükkânından Mehmed Tahir Çavuş ibn-i Memiş nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde mahrûse-i mezbûre hasn-ı dâhilinde İmâret-i İsa Bey mahallesi sükkânından hamâmcı Ahmed Çavuş ibn-i Süleyman nâm kimesne mahzarında merkûm Ahmed Çavuş zimmetinde hatab semeninden bin altıyüz elli guruş alacak hakkım olmağla hâlâ taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm bin altı yüz elli guruş müdde'î-i merkûm Mehmed Tahir

Çavuş edâ ve tesellümüyle merkûm Ahmed Çavuş ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehr-i Recebü'l-Merceb sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Öldürme sonucunda tazminat karşılığı af edilmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' Karacaşehir Kazâsına tâbi' Yukarı Söğüt Karyesinde sâkin iken bundan akdem katilen vefât eden Türkmân oğlu Ebubekir bin İbrahim bin Osman'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Hatice bint-i Battal ile vâlidesi Fatıma bint-i Mustafa ve Babası mezbûr İbrahim bin Hasan ve sulbî oğulları kebîr Mehmed ve sagîr Mustafa ve sulbîye sagîre kızları Fatıma ve Elife'ye muhassara ba'de ümmi mezbûr Fatıma'dan müteveffıye olup verâset-i zevce-i metrûki ebi merkûm İbrahim ile sulbî kebîre kızı Ümmühan ve (...) kebîr merkûm Mehmed ve ibn-i sagîr mezbûr Mustafa ve binti'l-ibnî bintân sagîrtân mezbûrân Fatıma ve Elife'ye inhisârı ba'de't-tahakkuku's-şer'î sagîrûn merkûmûn Mustafa Fatıma ve Elife'nin anaları ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'iden vasî mansûbeleri zevce-i mezbûre Hatice Hâtûn ve ibn-i kebîr merkûm Mehmed ve ebi merkûm İbrahim ve binti'l ümmi mezbûre Ümmühan Hâtûn taraflarından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûrtânı bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân karye-i mezbûre muhtâr-ı evvel korcu oğlu Mehmed bin Mehmed ve Muhtâr-ı sâni Halil bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhideden ber-nehc-i şer'î sâbit olan karye-i mezbûre sükkânından İbrahim İbiş bin Yunus nâm kimesne mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde medîne-i Eskişehir'de Orta Mahallesi sükkânından ve medîne-i mezbûre Zabtiyye neferâtından Külahlı oğlu Ahmed bin Ebubekir nâm kimesne mahzarında kızrân eden altmış sekiz senesi Rebî'ü'l-Ahirinin onuncu günü vakt-ı asrda müteveffâ-i merkûm Ebubekir karye-i mezbûre karyesinde Konakbaşı nâm mahallede kâin tarlasını zirâ'at ve harâset eder iken Konya tarafından iki nefer kavâsân merkûmân ma'îyetlerine ta'yîn ve mâ'mûr olarak kavâsân merkûmân ve asâkir firârı mezbûrûn ile bi'l-mu'ayye sâlifü'l-

beyân (...) kasabasına mürûrlarında (...) olan karye-i mezbûreye lede'l-vürûd mezbûr Ahmed kavâsân merkûmân ve asâkir firârî merkûmûnu karye-i mezbûrda bırakıp avdet eyledikde müteveffâ-i merkûm mezbûr Ahmed'e ne için kavâsân merkûmûn ile asâkir firârî merkûmûn kasaba-i mezkûreye kable'l-îsâl avdet edersin dedikde merkûm Ahmed hiddetlenip yedinde olan tabanca kurşunuyla katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın müteveffâ-i merkûm Ebubekir'in sol böğründen darb ve cerh edip maktûl merkûm Ebubekir yirmi dört sâ'at mürûrunda müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr fevt olmağla katl mezkûrun müceb-i şer'isini mezbûr Ahmed'den bi'l-vekâle talep ederim dedikde gibbe's-suâl mezbûr Ahmed cevâbında müteveffâ-i mezkûrun târîh-i mezkûrda katilen fevt olduğunu ikrâr ancak katl mezkûrun kendüden sâdır olduğunu külliyyen inkâr etmeğe müdde'î-i vekîl mezbûrdan da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda karye-i mezkûre ahâlîsinden İnce oğlu Ali bin Mehmed ve Çoban oğlu Ali bin Osman nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'ide hâzırân olup istîşehâde olunduklarından fi'l-hakîka kizrân eden altmış sekiz senesi rebî'ü'l-âharının onuncu günü vakt-ı asrda müteveffâ-i merkûm Ebubekir karye-i mezbûre kurbünde Konakbaşı mahalde kâin tarlasını zirâ'at ve harâset eder iken Konya tarafında iki nefer kavâsân mübâşeretiyile tevârüd eden on nefer firârî asâkir-i (...) kasabasına îsâl ve teslîm etmek üzere merkûm Ahmed zabtiyye mâ'mûru tarafından kavâsân merkûmân mu'ayyetlerine ta'yîn ve mâ'mûr olarak kavâsân merkûmân ve asâkir firârî merkûmûnu karye-i mezbûrede bırakıp avdet eyledikde müteveffâ-i merkûm Ebubekir mezbûr Ahmed ne için kavâsân merkûmân ile asâkir firârî merkûmûn kasaba-i mezbûreye kable'l-îsâl avdet edersin dedikde merkûm Ahmed hiddetlenip yedinde olan tabanca kurşunuyla katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın müteveffâ-i merkûm Ebubekir'in sol böğrüne darb ve cerh edip müteveffâ-i merkûm Ebubekir yirmi dört sâ'at mürûrunda müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr fevt oldu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinden ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mücebince kâtil mezbûr Ahmed'in verese-i asîl mezbûrların bizzât talebleriyle kâtil mezbûr Ahmed'in kîsâsına ba'de'l-hükm vekîl mezbûr İbrahim İbiş yine meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda kâtil mezbûr Ahmed muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip ben bâ-tavassut muslihîn müvekkillerim verese-i kibâr merkûmûn zevce-i Hatice Hâtûn ve ebi İbrahim ve ibn-i Mehmed ve bint'i-l ümmi mezbûre Ümmühan Hâtûn izâfetle mezbûr Ahmed kîsâsdan bi'l-vekâle meccânen afv ve husus-ı mezkûre müte'allık da'vâdan müvekkillerim mezbûrdan izâfetle kâtil mezbûr Ahmed'in zimmetini bi'l-vekâle ibrâ ve

iskât eylediğimde ol dahî ibrâ-i mezkûrum kabûl etmeğe kısâs sâkat ve mes'ele münkalib olmağın müteveffâ-i merkûm Ebubekir'in deyni olan on bin dirhem şer'î sîmden zevce-i mezbûre Hatice ve ibn-i kebîr merkûm Mehmed ve ebi merkûm İbrahim ve bint-i kebîre-i mezbûre Ümmühan Hâtûn vekilleri mezbûrun bi'l-vekâle kâtîl merkûm kısâsdan afvıyla hisse-i musîbeleri olup sâkat olan altı bin yüz on bir dirhem sîm ba'de't-tay ve'l-tenzîl bâkîsi olup sagîrûn mezbûrûnun hisse-i musîbeleri üç bin sekiz yüz seksen dokuz dirhem sîmi işbu târîh-i i'lâmdan beher sene tamâmında sülüsünü i'tâ etmek üzere üç sene tamâmına değîn takâsît sülüs ile sagîrûn merkûmûn için vasî-i mansûbeleri vâlideleri zevce-i mezbûre Hatice Hâtûn'a edâ ve teslîm kâtîl merkûm Ahmed'e tenbiyye olunduğu pâye-i serîr-i âlâya arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Hurrira.

B1

Vakif paralarımı haksız yere elinde tuttuğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Câmi'-i Kal'a mahallesi sükkânından olup ve Câmi'-i Şerîf-i mezkûrun bâ-berât-ı şerîf-i âlişân Müezzini vakf-ı hissedârı Molla Mustafa bin Hüseyin nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde derûn-ı arzuhâlde mezkûru'l-ism mahâlle-i mezbûre sâkinlerinden müteveffî Mesud Osman Efendi'nin zevce-i metrûkesi Fatıma bint-i Hüseyin nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûre-i ârifân Nalbend Arif bin Halil ve Hüseyin Kalfa ibn-i Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î sâbit olan sadrî kebîr oğlu menzilci Haşim bin Mehmed Emin mahzarında mahâlle-i mezbûrenin avâriz vakfının mütevellîsi Dikici Es-Seyyid Mehmed bin Abdullah hâzır olduğu hâlde mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan El-Hâc İbrahim Ağa ve Tuğrul Zâde ve müvekkil-i mezbûrenin diğêr menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir kiler ve bir matbah ve iki hâbiye-i mâ'i cârî ve bir mikdâr avluyu müştemil senede kırk pâre icâre müeccelelü bir bâb vakf-ı menzilin bir reb'î mahâlle-i mezbûrede bâ-berât-ı şerîf-i âlişân müezzin bulunanlara ve üç reb'î mahâlle-i mezbûrenin avârizına meşrût vakf olup menzil-i mezkûrun mutasarrıfı mezbûr Mesud Osman Efendi ibn-i Hasan bundan akdem

bi'l-evvelde vefât etmeğe menzil mezkûrun bir reb'înin nısfı bana ve üç reb'î hâzır merkûm Es-Seyyid Mehmed'e mahlûl olmuşken müvekkil-i mezbûre Fatıma Hâtûn fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın zabt ve vaz'-ı yed etmeğe menzil-i mezkûrdan kefid ve bize teslîm mezbûre Fatıma Hâtûn'a tenbiyye olunmak hâzır merkûm ile ma'an matlûbumuzdur deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl vekîl merkûm cevâbında bundan akdem mezbûr Osman Efendi bi'l-evvelde vefât etmiş isede lakin menzil-i mezkûre aslâ mutasarrıf olmayıp işbu yedimde ibrâz eylediğim iki yüz kırk yedi senesi Saferi'l-Ahirinün üçü târîhiyle mevrûz bir kıt'a mütevellî-i sâbıkın mehriyle mühür temessük mücebince Es-Seyyid Abdullah bin İsmail nâm kimesneden dokuz yüz altmış gurus bedel-i medfû' ve makbûza bâ-izin mütevellî müvekkilem ve aldım mezbûr teferruğ ve teveffüz edip ol vechle menzile mezkûre bi-hakkı vaz'-ı yed eder deyü inkârlarına mukârin da'vâ-yı def'a tasaddî ve def' mezkûrunu lede'l-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde ettikleri ihbâr olunan Doğan Bey mahallesi Taşcı dâmâdı El-Hâc Said bin Nureddin ve Tefsir Havan mahallesi pasbend İsmail bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğe mücebince müdde'î-i merkûm Molla Mustafa ile hâzır merkûm her birinin menzil-i mezkûr da'vâsıyla müvekkil-i mezbûre Fatıma Hâtûn'a izâfetle vekîl mezbûr Haşim'e bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazaları men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Hayvan satışından kalan borcun ödenmediği iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Eyâlet-i Hüdavendigâr dâhilinde medîne-i Kütahya Balıklı mahallesi sükkânından Âlî Çavuş ibn-i El-Hâc Keçi nâm kimesne mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde medîne-i mezbûre ahâlîsinden Konyalı oğlu Mustafa bin Hasan nâm kimesne mahzarında altmış beş senesi hilâlinde yedimde mevcûd mâldan on aded ganemleri beher re'sini kırk gurusdan dört yüz guruşa ve altmış re's keçilerim beher re'si otuz beş gurusdan iki bin guruşa mezbûr Hasan'a bey' ve teslîm etmemle ve keçi mezkûrlar esmânından mezbûr Hasan zimmetinde alacağım olan iki bin beş yüz gurusdan beş yüz gurusunu bir re's bargir semeninden mezbûr Hasan'a zimmetimde deynim olan beş

yüz guruşa ba'de't-takās ve'l-mahsûb sahhü'l-bâkî alacağım olan iki bin guruş mezbûr Hasan'dan suâl olunup alıverilmek murâdıdır dedikde gıbbe's-suâl merkûm Mustafa cevâbında altmış dört senesi hilâlinde müdde'î-i mezbûr yedinden ve mâlından beher re'si otuz beş guruş olmak üzere on aded ganem ve beher re'si otuzar guruş olmak üzere kırk dört re's keçi iştirasıyla cem'an semenleri olan bin altı yüz yetmiş guruş müdde'î-i merkûme zimmetinde deyni olduğunu ikrâr ve müdde'î-i mezbûrun ziyâde-i müdde'âsı inkârından mâ'adâ bargir semeninden müdde'î-i merkûm zimmetinde alacak hakkım olan mârrü'z-zikr beş yüz guruş ben bundan akdem nakden ve tamâmen müdde'î-i mezbûr yedinden ahz ve kabz edip ve zimmetimde deynim olan meblağ-ı merkûm bin altı yüz yetmiş guruş tebârim bedelinden cânib mirîde (...) olan bin yedi yüz on guruşun te'diye etmek üzere medîne-i mezbûrede mâl sandığı müdürinden bi'l-muvâcehe müdde'î-i merkûma fuzûlî havâle edip ve ikitizâ eden makbûz senedlerini da'vâ-yı merkûm Âlî Çavuş yedine def' ve teslîm eylediğimde müdde'î-i mezbûr dahî benden bi'l-havâle sandık mezkûrda alacağı olan bin altı yüz yetmiş guruşu ilzâm bedelinden cânib mîrîye olan duyûn-ı ma'lûmesine takās ve mahsûb etmekle zimmetinde deynim olan meblağ-ı mezbûr bin altı yüz yetmiş guruşdan zimmetim bir olmuşdur deyü da'vâ-yı def'a tasaddî etmekle vâki' mezbûr Mustafa'dan def'-i mezkûru mübeyyin beyyine talep olundukda ityân beyyineden izhâr-ı acz edip ve mezbûr Mustafa'ya tahlîfeden talep olmayıp ve müdde'î-i merkûm Ali Çavuş ziyâde-i müdde'âsını isbâtan izhâr-ı acz edip bi't-taleb merkûm Mustafa tahlîf olunmağla mücebince müdde'î-i merkûm Ali Çavuş ziyâde da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Mustafa'ya bilâ-beyyine mu'ârazadan ba'de'l-men' meblağ-ı bâkî merkûm bin yüz yetmiş guruş müdde'î-i merkûm Ali Çavuş edâya merkûm Mustafa'ya tenbiyye olduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Arazinin 3/4'ünün kendisine verilmesi gerektiği iddiasından reddedilmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' medîne-i İznik'de Beyler Mahallesi sükkânından Berber Seyyid Ali bin El-Hâc Ahmed nâm kimesne mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i

şer'î münîrde zevce-i mutellakası olup zikr-i âtî bir bâb vakf-ı menzilde vaz'-ı yedi mütehakkık olan zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arefe Şerife Devr kadın bint-i Hüseyin nâm hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda husûmet vürûd cevâba vekîl-i müseccel şer'îsi Mehmet Gırrat Ağa ibn-i Mehmed Şakir nâm kimesne mahzarında merhûm Eşrefzâde zâviyesinin bâberât-ı âlî posta nişîni ve vakfın mütevellîsi Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Nafiz Efendi ibn-i Mehmed Fahreddin Efendi tarafından vekîl-i mürsel sulbî kebîr oğlu Es-Seyyid İsmail Galib Efendi hâzır olduğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip senede vakf-ı şerîf mezkûre icâre-i müeccele-i ma'lûmelü icâreteyn tahte tasarrufumda olan mahâlle-i mezbûrede kâin etrâf erba'adan tarafını müvekkile-i mezbûre Şerife Devr kadın ile işçi Haçador zımmî menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd ma'lûmu'l-müştemilât bir bâb vakf-ı menzilin dört sehemden üç sehemini yedimden ibkâ ederek bâkî bir sehemini müvekkile-i mezbûre Şerife Devr kadın hâtûna hâl zevciyet beynimizde kâim iken mütevellî-i müvekkil mûmâ-ileyhin re'yiyle bin guruş bedel-i makbûz mukâbil ferâğ ve tefvîz olduğu ber-vech-i muharrer teferruğ ve tefevvüz etmişken müvekkile-i mezbûre Şerife Devr kadın hâtûn menzil-i mezkûrda olan bir sehem hisse-i şâyi'asını adem-i kanâ'atıyla mecmû' menzil-i mahdûd-ı mezkûru fuzûlî zabt ve vaz'-ı yed etmeğe suâl olunup menzil-i mahdûd-ı mezkûrun dört sehm i'tibârıyla üç sehmden kefid ve vech-i lâhıkıyla bana teslîme müvekkile-i mezbûre Şerife devr kadın hâtûn izâfetle vekîl merkûm Mehmed Gırrat Ağa'ya tenbiyye olunmak matlûbumdur deyü da'vâ ettikde vekîl merkûm cevâbında müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Ali geçen iki yüz altmış yedi senesi Şehr-i Rebi'ü'l-Evvelinin on beşinci günü müvekkile-i mezbûre ile hâl-i zevciyet beynimizde kâim iken mecmû' menzil-i mahdûd mezkûr mütevellî müvekkile-i mûmâ-ileyhin re'yiyle bin guruş bedel-i medfû' ve makbûza mukâbil müvekkilim mezbûre Şerife Devr kadın hatuna ferâğ (...) kat'a ile ferâğ ve tefvîz edip müvekkilim mezbûrdan ber veh-i muharrer teferruğ ve tefevvüz (...) mütevellî-i müvekkil mûmâ-ileyhe mecmû' menzil-i mahdûd mezkûru bi'l-icâreteyn tahte tasarrufunda izin i'tâ tasaddî eylediği da'vâ-yı def'i lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan mârrü'z-zikr medîne-i İznik'de Eşrafzâde Mahalleli Pirinç Mustafa oğlu Âlî bin Mustafa ve mahrûse-i mezbûre'ye hemcivâr Yenişehir Kazâsında Babasultan Zâviyesi (...) Şeyh Mehmed Yasin Efendi ibn-i Mustafa nâm kimesne şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğe mücebiyle

müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Âlî'nin menzil-i mezkûrda mârrü'z-zikr üç sehm hisse-i şâyi'a da'vâsıyla müvekkile-i mezbûre Şerife Devr kadın Hâtûn'a izâfetle vekîl merkûm Mehmed Gırrat Ağa'ya bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazadan men' olunduğudu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Kendisine borcu olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr Eyâleti dâhilinde vâki' medîne-i Kütahya'da Balıklı Mahallesi sükkânından Âlî Çavuş ibn-i El-Hâc Beci nâm kimesne mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde medîne-i mezbûre sükkânından El-Hâc İsmail bin Mustafa nâm kimesne mahzarında kezalik medîne-i mezbûre sükkânından Şâfi' Zâde Mehmed Efendi ibn-i Mustafa nâm hâzır olduğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm El-Hâc İsmail hâzır mûmâ-ileyh Mehmed Efendi zimmetinde cihet-i ma'lûmeden alacak hakkım olan meblağ-ı ma'lûmenin bin beş yüz guruşunu merkûm El-Hâc İsmail emr ve tevkilesini fuzûlî hâzır mezbûr Mehmed Efendi'den kabz edip kendi umûruna sarfla istihlâk etmek üzere meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruşu merkûm El-Hâc İsmail'den zamânen talep ederim deyü müdde'î-i merkûm Ali Çavuş'un bilâ-emr fuzûlî ahz etmiş deyü tasaddî eylediği da'vâ-yı şâyân yine iltifât olmayıp müdde'î-i merkûm Ali Çavuş'un meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş da'vâsıyla merkûm El-Hâc İsmail bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazası men' olunduğudu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Perdahthane'nin tamirâtı

Mahrûse-i Burusa'da ihtisâb rûsûmâtı mülhakâtından mahrûse-i mezbûrede vâki' perdâthâne ebniyesi ve ba'zı âlât ve edevâtı müddet defire denber ve ta'mîr ve termîm olunmayarak derûnunda mengene ve kebîr perdâht taşı eşedd-i ihtiyâc muhtâc ta'mîr

olmağla hademeler ebniyenin inhidâmı muhteriz olmalarıyla perdâhthâne-i mezkûrenin âlât ve ve edevâtının cânib-i hazîne-i celîle-i mâliyeden ta'mîr ve tecdîdleri husûsu hâlâ mahrûse-i mezbûre ihtisâb müdürî tarafından hâlâ Hüdavendigâr eyâlet-i vâlîsi devletlü atûfetlü Halil Rıfat Paşa Hazretlerinin huzûr-ı âsafânelerinde ma'kûd-ı meclis-i umûmiye inhâ ve ihbâr olduğuna mebnî perdâhthâne-i mezkûrenin muhtâc ta'mîr olan mahalleri lede'l-mu'âyene ve'l-keşf ne mikdâr masrafla ta'mîri muhken olabileceği tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve sebt-i defter olunmak üzere vâlî-i müşârun ileyh hazretlerinin inzimâm re'y-i âsafâneleriyle meclisce tasvîb ve tensîb olunmağla kıbel-i şer'îden mürsel Es-Seyyid Mehmed Fakih Efendi ve a'zâ-i meclisden ref'atlü Mehmed Tahir Ağa ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid Hâfız Ali Ağa ve sâir ebniye sükûf ahvâline vukûf tâmları olan bî-garaz-ı erbâb vukûf ma'rifetiyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf perdâht hâne-i mezkûrun ta'mîri zikr-i âtî mesârif ile muhken olabileceği mahlinde tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve ketb ve tahrîr ve huzûr-ı şer'î inhâ olunmağla mukteziyât ta'mîryenin mağruzâtını mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Hurrira fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ısrîn min şehri Recebü'l-Ferd sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A4

Perdâht hâne-i mezkûre derûnunda akmiş ferşi için meyhâ olan kebîr sofanın ve sakfının ta'mîrlerine muktezî beheri almış guruşluk iki aded kebîr mîşe tabân ağacı ve beheri kırkar guruşluk ok tabânı ta'bîr olunur dört aded mîşe tabân ağacı ve beheri onar guruşluk elli aded mikrâslık tabân ağacı ve beheri üçer guruşluk yüz aded kuşaklık yedi ağacı ve beheri yirmişer pârelik iki yüz aded yuvarlak dâne ağacı ve kiremîd tahtına muktezî beheri yirmişer pârelik beş yüz aded tavân tahtası ve beher yükü seksener guruşluk on bin aded noksan kiremîd ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk iki yüz vakıyye noksân mismâr ve beher kıyyesi beşer guruşluk yirmi beş vakıyye karpuçe mismârı ve beheri on dörder guruşluk iki yüz otuz beş nefer neccâr yevmiyesi ve beheri altışar guruşluk yüz seksen nefer ırgât yevmiyesi mesârifî. 7405 guruş.

A5

Perdâht hâne-i mezkûrede tecdîdi iktizâ eden cemî' levâzımıyla beheri kırkar guruşluk beş aded dolab destgâh ve bir aded kebîr dolâb muktezî bir aded halât ve beheri altmışar guruşluk akmişa sarmak için üç aded yuvarlak nehvred ağacı ve beheri yirmişer guruşluk

iki aded mengene kapağı ve beheri ikişer yüz altmış guruşluk iki aded âteş perdâhı nehvred ağacı ve cemî‘ levâzımıyla beheri yüz yirmi beş guruşluk iki aded âteş perdâhının destgâhı çâtması ve bin beş yüz guruşluk bir aded âteş perdâhı timûru mesârifi. 3170 guruş.

A6

Perdâht hâne-i mezkûre derûnunda vâki‘ firûn ve üzeri sakfane ve mücedded inşâ olunacak âhûr ve iki aded peyke ta‘mîrlere ve mücedded inşâ olunacak helâ ve zukâk kapusu ta‘mîri mesârifi ve levâzımât sâire mesârifleri. 1750 guruş. 12325 guruş. Yalnız on iki bin üç yüz yirmi beş guruş.

B1

Yaralayıp gasp ettiği paranın geri ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa’da Umur Bey mahallesi mütemekkinlerinden Bagos oğlu Ersin veled-i Karabet zımmî mahrûse-i mezbûrede Paşa kapusunda meclise mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘-î hatîrda Hüdavendigâr sancâğında vâki‘ Pazar Köy Kazâsına tâbi‘ Gürele-i Müslim karyesi sükkânından Samanlılı Kocabıyık oğlu İbrahim bin Hüseyin nâm kimesne tarafından zikr-i âtî sulh ve ibrâya vekîl-i müseccel şer‘îsi li-ebeveyn karındaşı Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu sâl hâlin mâh Cemâziye’l-Evvelînin yirmi dokuzuncu günü ben meclis-i mezkûrda ma‘kûd-ı meclis-i şer‘îde müvekkil merkûm İbrahim mahzarında târîh-i mezkûrdan elli gün mukaddem li-ecli’t-ticâre kazâ-i mezkûre tâbi‘ Gürele-i Zımmî karyesine gidip ve yine mahrûse-i mezbûreye hîn avdetimde kazâ-i mezbûre tâbi‘ Karsak karyesi civârında Ak Çeşme nâm mahallede tarîk-i âmmdan vakt zahrda mürûrum esnâsında indimde olan mâlım cem‘an müvekkil merkûm İbrahim yedinde olan kurşun memlû tüfenk amden ve bi-gayr-ı hakkın endaht ederek sakısı olan kurşunuyla sol baldırımdan darb ve cerh ve ba‘de yedinde olan kebîr bıçağının arkasıyla kulağıma cerh edip ve kuşağım arasında olan beyâz kese derûnunda mevcûde ecnâs mütenevvi‘a olmak üzere altı bin yedi yüz yetmiş guruşun nakdimden ahz ve gasb etmeğe ben bundan akdem cerh ve darb mezkûrların müceb-i şer‘îyyelerinin icrâsıyla meblağ-ı merkûm altı bin yedi yüz yetmiş guruş müvekkil merkûmdan ba‘de’l-da‘vâ ve’l-inkâr sâlifü’l-beyân nakdimde âmm ile ben beyâna ba‘de’l-

havâle ancak sâlifü'l-beyân cerh ve darb müdde'âm ber-nehc-i şer'î isbât etmemle mücebince cerh-i mezkûrun müceb-i şer'isini bir-i tâm husûlüne tevkîf olunup cerh-i mezkûrun ücret müdâvâtı merkûm merkûm İbrahim'e ilzâm olunduğu mübeyyin yedime bir kıt'a i'lâm-ı şer'î i'tâ olunmağla el-hâletü hâzihi cerh-i mezkûreme ber-i tâm hâsıl olunup müvekkil merkûm İbrahim'in şartu'r-rucû' emriyle ücret müdâvâta emriyle sarf eyledim üç yüz guruş müvekkil merkûm mâlından vekîl merkûm Hasan bana def' ve teslîm ben dahî yedinden tamâmen ahz ve kabz edip fîmâ-ba'd müvekkil merkûm İbrahim ile ancak cerh-i mezkûre müte'allık da'vâ ve nizâ'am bu kadar dediği vekîl merkûm Hasan tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr huraira.

B2

Hayvancılık ortaklığında kalan borç üzerine anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite nâhiyesine tâbi' Apolyont karyesi mütemekkinlerinden ganem çobanı Esteban veled-i Yorki zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda karye-i mezbûre sükkânından Mehmed Ağa ibn-i Âlî nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan iki sene mukaddem yedimde mâlım olan yirmi beş re's sağmâl ve beş re's yoz ganemlerim Merkûm Mehmed Ağa'nın karye-i mezbûre civârında kâin ganem ağılında vâki' ganemlerime sevk ve hal'a ederek gerek merkûmun gerek benim ganemlerimden senede her ne ki hâsıl olur ise hâsılât mezkûrede ağıl mezkûrda vukû' bulan mesârifât bi't-tenzîl bâkî her ne fâide olur ise ganem mezkûrlarımızın beher re'sine tevzî' ve taksîm olunmak üzere merkûm Mehmed Ağa ile mukâvele ederek ağıl mezkurda şerîk olup mârrü'z-zikr yirmi beş re's sağmâl ve beş re's yoz ganemlerim iki sene kâmile merkûmun ağıl mezkûrunda ganemleri ile mu'âri olunarak el-hâletü hâzihi fesh-i şirket etmemizle mezkûr yirmi beş re's sağmâl ganemlerimin senede beherinden hâsıl olan yirmi beş guruşluk süt ve birer vakıyye yağı ancak on beş re's kuzuyu emrimle merkûm Mehmed Ağa ahz ve kabz âhara bey' etmekle bey' mezkûrun esmân hâsıla olup makbûz olan bin sekiz yüz doksan guruşun ağıl mezkûr mesârifinden mârrü'z-zikr iki senede benim ganemlerime isâbet eden cem'an üç yüz guruş bi't-tenzîl bâkîsi olan bin beş yüz doksan

guruş mezbûr Mehmed Ağa'dan suâl olunup bana aliverilmek murâdıdır deyü ben bundan akdem merkûm Mehmed Ağa'dan da'vâya tasaddî eylediğimde merkûm Mehmed Ağa cevâbında ber-vech-i muharrer şirket mezkûrumuz ile iki sene tamâmla hâsılât ahz ve kabzını ikrâr edip lakin saġmâl ganem mezkûrlarından ancak sekiz yüz elli guruşluk süt veya yağı ve kuzu ahzını ikrâr ziyâde-i müdde'âm inkarına mâ'adâ ganem mezkûrlarına iki senede ağıl mezkûr mesârifinden isbât eden ol mikdâr guruşa takâs ve mahsûb etmişdik deyü benden inkârına mukârin tasaddî eylediği da'vâ-def'i muvâcehemde isbât ve beyân esnâsında beynimizde muslihîn tavassut edip ben mârrü'z-zikr bin beş yüz doksan guruş müdde'âmdan merkûm Mehmed Ağa ile bi't-terâzî yüz guruş biri makbûza mukâbil sulh olduğumda ol dahî sulh-i mezkûru kabûl etmekle ben ziyâde-i müdde'âm olan bin dört yüz doksan guruş müte'allık da'vâdan merkûm Mehmed Ağa'nın zimmetini ibrâ ve ıskât edip (olduğu biri sulh olmak üzere bana medfû' olan yüz guruşun istirdâdına (...) kezâlik benim zimmetimi) tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü mersûm Estebân zimmînin sâdır olan takrîr-i meşrûhu merkûm Mehmed Ağa vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâmin min şehri Rebi'ü'l-Evvel sene ve tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Zâviye şeyhine berat verilmesi

Oldur ki

Nezâret-i Hameyn-i Muhtameyne mülhak evkâfdan mahrûse-i Burusa'da Sarı Abdullah Mahallesinde vâki' merhûm Es-Seyyid Abdullah Efendi nâm sâhibi'l-hayrın binâ ve ihyâ eylediği Câmi'-i Şerîf ve Nakşibendî Zâviyesinin şeyhini cihetine bâ-berât-ı şerîf âlişân mutasarrıf olan işbu ba'is arz ve ubûdiyet Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Ahmed Efendi ibn-i Mehmed Said meclis-i şer'a gelip Câmi'-i Şerîf-i mezkûrun imâmet ve hitâbet cihetlerine bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mutasarrıf olan Hafız Hasan Efendi ibn-i nâm kimesne hâzır olduğu hâlde şöyle takrîr-i kelâm ve ifâde-i merâm eder ki merhûm mûmâ-ileyh Es-Seyyid Abdullah Efendi'nin hulefâsından olup ve vakfının tevliyet cihetine mutasarrıf olan müteveffî ve Dervis El-Hâc Âlî Efendi ibn-i Mustafa Hayâtında zamân tevliyetinde

yedinde mülk olan Gemlik Kazâsında vâki' (...) tuzlası dimekle ma'rûf ebniye-i ma'lûmeyi her biri yedimde ve tevsîfden müstağni iki bâb oda ve (...) tuzlası dimekle arîf diğér iki bâbın cem'an dört bâb tuzlaları vakf ve habs edip gallesi zikr olunan tuzlaların ta'mîr ve termîmine ve bâkîsinden merhûm mûmâ-ileyh Es-Seyyid Abdullah Efendi Câmi'-i Şerîf zâviyesi huzmesinin edâ-i hizmet ile müşhak oldukları ber mûceb-i şart-ı vâkîf senevî üç yüz elli yedişer guruşluk vezâifine şart ve ta'yîn edip ve vakf-ı mezkûrun tevliyeti ciheti el-yevm vakfi mûmâ-ileyh dervîş El-Hâc Âlî Efendi'nin evlâdından olup (...) aliyyede sâkine Heditallah Hâtûn'un bâ-berât-ı âlî uhdesinde olmağla mütevellî-i mezbûre tuzla-i mezkûreleri sene (...) âhara îcâr ve hâsıl olan icârelerini ahz ve kabz etmeğè ben zâviye-i mezkûrenin bâ-berât-ı âlî şeyh olup hizmet lâzımem bi'l-nefs edâ ve Câmi'-i Şerîf ve zâviye-i mezkûrenin hitâbet ve imâmet cihetleri tasarruflarından kezâlik bi'n-nefs edâ-i hizmet etmekde evlâdıyla benimle hadme-i sâire merkûmelerin işbu târih-i i'lâma gelinceye değîn sekiz sene tamamla tarafında mütevellî-i mezbûre zimmetinde müctemi'a olan cem'an (...) guruş bana te'diye etmek üzere hizmet mezkûremin müdâvim ve bi'n-nefs edâ-i hizmet etmekde olduğum i'lâm olunmak murâdımdır dedikde fi'l-vâki' mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Ahmed Efendi zâviye-i mezkûreler (...)

Sayfa 45

âlî mutasarrıfı ve hizmet mezkûreye bi'l-nefs edâ ederek ber mûceb-i şart vâkîf vazife-i mezkûreye müstehak olduğú harameyn-i şer'ide Muharrerü'l-esâmî bî-garaz müslimîn ihbarıyla mütehakkık olduğú pâye-i serîr âlâya arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

A2

Annesinin sakat olması nedeniyle kızın velayetinin babaya verilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da İbrahim Paşa mahallesinde misâfiretle sâkin mektûb-i bahriye hulefâsından Es-Seyyid Mustafa Raif Efendi ibn-i'l-merhûm Es-Seyyid Mehmed Said Efendi mahrûse-i Mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevce-i sâbıkası olup mahrûse-i mezbûrede Veled-i Nalband Mahallesinde sâkin ma'rîfetü'z-zât Hatice Hâtûn ibnet-i Abdullah muvâcehesinde mezbûre Hatice Hâtûn ile mukaddemâ zevciyet

beynimizde kâim iken ferâşımın hâsıla ve mezbûre Hatice Hâtûn'dan (...) ani'l-meclis sulbîye kızım Hürmüz nâm sagîre vâlidesi mezbûre Hatice Hâtûn'un bi-hakkı'l-hazâne hacr ve terbiyesinde olup lakin kızım sagîre-i mezbûre el-yevm on iki yaşına tekmîn edip müştehat dahî olduğundan hakkı hazâne vâlidesi mezbûre Hatice Hâtûn sâkat olmağla kızım sagîreyi mezbûreyi bana teslim vâlidesi mezbûre Hatice Hâtûn'a tenbiyye olunmak matlûbumdur deyü da'vâ ettikde ol dahî cevâbında kazıyye minvâl muharrer üzere olduğunu bi-tamâmihâ tâyi'ân ikrâr ve i'tirâf etmeğın mücebince sagîre-i gaibe-i mezbûreyi babası müdde'î-i merkûm Mustafa Raif Efendi'ye teslim mezbûre Hatice Hâtûn'a tenbiyye olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.

A3

Vakfin fazla parasının vakfin sorumlusunda kaldığı

Oldur ki

Nezâret-i evkâf hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan mahrûse-i Burusa'da medfûn Elaldı Hâtûn vakfinin hazîne-i evkâf Hümâyûn mevcûd bulunan mu'accele akçesinin (...) ve cehle tarafına i'tâsı husûs vakf mezkûrun mütevellisi Hasibe Hanım tarafından bâ-arzuhâl istida'â olduğuna mebnî mütevellî-i mezbûre Hasibe Hânım Hüdavendigâr eyâleti meclisine celb ile sâir evlâd-ı evlâd-ı evlâd ve ahzdan olanlar hâzır oldukları hâlde eyâlet-i mezkûre evkâf müdür fazîletlü Efendi dâ'ilerinin kıbel-i şer'îden husûmeti re'y olunarak bi'l-muvâcehe lede'l-terâfu' vakf-ı mezkûrun fazlası ta'âmla kadîm şürût vâkıfa (...) ber-nehc-i şer'î tahakkuk ettirilerek hakikat hâlik bâ-i'lâm ve mazbata eş'ârı mâlında cânib-i nezâret-i evkâf hümâyûn eyâlet-i mezkûre vâlisi devletlü ebhetlü Halil Rıfat Paşa hazretleri taraf-ı âsafânelerine kalınan bir kıt'a mektûb mücebince mârrü'z-zıkr Elaldı Hâtûn ve kızı Hatice Hâtûn vakflarının evvelâ ru'yet ve meşrûtiyet üzere bâ-berât şerîf-i âlîşân mütevellisi zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe mezbûre Hasibe Hânım ibnet-i Mehmed Said mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edip Efendi ibn-i Muhlis Efendi mahzarından mütevellî mezbûrenin seniyye-i kendüden koçak li-ebeveyn kız karındaşı evlâd-ı evlâd-ı evlâd vâkıf-ı mûmâ-ileyhâdan kezalik zât-ı ta'rîf-i şer'î ile

mu'arrefe Emine Hâtûn hâzire oldğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merhume Elaldı Hâtûn ve kızı Hatice Hâtûn ve vakflarının tevliyeti cihet-i yevmi iki akçe vazife ile evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân el-yevm uhdemde olup ve vâkfe-i mûmâ-ileyhâ Elaldı Hâtûn'un bin yüz doksan altı senesi târîhiyle müverraha bir kıt'a vakfe-i ma'mûlihâsından vakfın tevliyet ve galle ve tasarruf ve (...) küllisi hayâtda oldukça nıfsına ve sonra fakat tevliyet mezkûreyi kızı Hatice Hâtûn bint-i Bâli Bey sonra ıslah evlâd-ı evlâd-ı evlâdına nesli-i ba'de nesli batına ba'de batına ve vakf-ı mezkûr gallesinin mesârifden bâkîsini daraltalım ve dükkân (...) şart ve ta'yîn eylediği musarrah olup ve ben vâkife-i mûmâ-ileyhâ Elaldı Hâtûn'un evlâd-ı evlâd-ı evlâdından olup ber mûceb-i şart vâkife-i mûmâ-ileyhâ ve ber mûceb-i galle-i kadîm ve ta'yîn-i mezkûrîn tevliyetleri cihetine bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân ve ber mûceb-i meşruta mutasarrıfe olup vakfeyn mezkûreynin gayr-ı ez mesârifât mu'tâde fazlası ber-vech-i te'âlî kadîm bana âid olup ancak bundan kadem çendesine tarafından vakfeyn mezkûreynden vukû' bulan mahlûlât-ı mu'accesesi akçesinden hâsıl olan dört bin beş yüz otuz bir buçuk guruş müdür efendi mûmâ-ileyh Hasibe mevribe mahlinden tahsîl ve ahz ve kabz ve hazîne-i evkâf hümâyûna takdîm ve tevsîl edip ve yine vakfeyn mezkûreyn hâsılâtından (...) müdür mûmâ-ileyhin kabz eylediği on beş guruş müdür mûmâ-ileyh hâlâ bana edâdan imtinâ' etmekle suâl olunup meblağ-ı merkûm on beş guruş bana edâya müdür mûmâ-ileyh tenbiyye olunmak bi't-tevliye matlûbundur deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl müdür mûmâ-ileyh dahî cevâbında müdde'îyye-i mezbûre Hasibe Hânım'ın evlâd-ı evlâd-ı evlâd vâkife-i mûmâ-ileyhâdan olup ve vakfeyn mezkûreynin el-yevm ber-vech-i meşrûta ve bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân mütevelliyesi olduğunu ve bundan akdem çendesine zarfında vakfeyn mezkûreynden vukû' bulan mahlûlât mu'accesesi akçesinden hâsıl olan dört bin beş yüz otuz bir buçuk guruş Hasbe'l-me'mûriye mahlinden tahsîl ve ahz ve kabz ve hazîne-i evkaf-ı hümâyûna takdîm ve tevsîl eylediğini ve yine vakfeyn mezkûreyn hâsılâtından on beş guruş mütevelliyeye-i mûmâ-ileyhânın izniyle ahz ve kabz eylediğini ikrâr edip ancak ber-vech-i müdde'â fazla-i vakfeyn-i mezkûreyn evlâd-ı vâkife-i mûmâ-ileyhâdan bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân ber-vech-i meşrûta mütevellî olanlara meşrût ve râci' olduğu ve mine'l-kadîm müte'âmül idüğünü inkâr etmekle müdde'îyye-i mütevelliyeye-i mezbûre Hasibe Hânım'dan da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda mahrûse-i mezbûre sükkânından Beyceli Zâde Derviş Mehmed Said ibn-i Hâfız Mehmed Efendi ve Kaygulu zâde Halil ibn-i Şeyh Hasan Efendi ve etmekçi Es-Seyyid El-Hâc Hasan bin Hüseyin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezkûra hâzırûn olup istişhâde olunduklarında fi'l-vâki'

müdde'îyye-i mütevellîye-i mezbûre Hasibe Hânım evlâd-ı evlâd-ı evlâd vâkıfe-i mûmâ-ileyhâdan vakfeyn mezkûreyn tevliyetine bi'l-meşrûta ve bâ-berât-ı âlî'l-yevm mutasarrıfe olup ve vakfeyn mezkûreyn hâsılâtının gayr-ı ez mesârif fazlası evlâd-ı evlâd-ı evlâd vâkıfe-i mûmâ-ileyhâdan olup bi'l-meşrûta ve bâ-berât-ı âlî mütevellî olanlara meşrûta mahsusı olduğu ve mine'l-kadım te'âmül dahî bu vechle olup fazla-i vakfeyn-i mezkûreyne müdde'îyye-i mütevellîye-i mezbûre Hasibe Hânım müstehak idüğü bizim ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şahitleriz ve şehâdet dahî ederiz deyü her bir edâ-i şehâdet-i şer'îyye etmeleriyle ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince hâsılât vakfeyn mezkûreynden müdür mûmâ-ileyhin mütevellîye-i mezbûre Hasibe Hânım'ın izniyle ahz ve kabz eylediği meblağ-ı merkûm on beş guruş müdde'îyye-i mütevellîye-i mezbûre Hasibe Hânım'a edâya müdür mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Halil Edip Efendi'ye tenbiyye olunduğu pâyeye-i serîr-i â'lâya i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Hurrira.

B1

Hayvan satışından kalan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Çelebi Sultân Mehmed Hân mahallesi sükkânından müderrisin kirâmdan mekremetlü Es-Seyyid Mehmet Nimet Efendi ibn-i Es-Seyyid Mehmed Nasib Efendi mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Mehmed Arif Molla ibn-i El-Hâc Mustafa nâm kimesne mahzarında gâib ani'l-meclis Kasab Mehmed Raşit zimmetinde ma'lûmu'l-re's ağnâm esmânından bâkî bâ-temessük dokuz bin guruş alacak hakkımın edâsına bi'l-emr ve'l-kabûl merkûm Mehmed Arif Molla kefil ve zâmin olmağla meblağ-ı merkûm dokuz bin guruş kefâlet mahkemesine binâen merkûm Mehmed Arif Molla'dan hâlâ taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm dokuz bin guruş müdde'î-i merkûm Es-Seyyid Mehmed Nimet Efendi'ye edâsıyla merkûm Mehmed Arif Bey ilzâm olunduğutescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Borcuna karşılık kalaycılık hizmeti ettiği

Oldur ki

Fi'l-asl Gümüşhâneli olup el-yevm mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr medîne-i Mudanya Kazâsına tâbi' Dere karyesinde Kalaycılık ile mütemekkin Keşîş oğlu Eci Sava veled-i Yani zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda Mihaliçli kalaycı Çavuş oğlu Ahmed İsmail bin Hasan nâm kimesne mahzarında merkûm İsmail zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îyyeden bin guruş alacak hakkım olmağla talep ederim dedikde gıbbe's-suâl merkûm İsmail cevâbında müdde'î-i mersûm yedinden ve mâlından bin guruş ahz ve kabz eylediğini ikrâr edip lakin ben bundan akdem nıfsımı senevî yedi yüz guruşun ücret kavliyle müdde'î-i mersûm Eci Sava zimmîye îcâr ederek müdde'î-i mersûm Eci Sava zimmîye yirmi iki mâh müddetde kalaycılık hizmeti etmemle ücret-i mismârî mezkûremden mârrü'z-zikr yirmi iki mâh müddetde müctima'a olup müdde'î-i mersûmun zimmetinde alacak hakkım olan bin iki yüz seksen üç guruş on üç pârenin bin guruşuna mahsûben müdde'î-i mersûm meblağ-ı merkûm bin guruş bana def' ve teslîm ve ben dahî yedinden ahz ve kabz edip müdde'î-i mersûm zimmetinden sahhü'l-bâkî iki yüz seksen üç guruş on iki pâre alacak hakkım kaldıktan sonra ben işbu târîh-i i'lâmdan bir sene mukaddem makbûzum olan meblağ-ı mezbûr bin guruş müdde'î-i mersûm Eci Sava zimmîye ikrâz ve teslîm ve ol dahî iktirâz ve ahz ve kabz etmekle cihet-i karzdan mârrü'z-zikr yirmi iki mâh müddet ücret mismârımdan bâkî matlûbumdan müdde'î-i mersûm Eci Sava zimmetinde cem'an bin iki yüz seksen üç guruş on üç pâre alacak hakkım vardır deyü da'vâya tasaddî ve ber-vech-i müdde'âmdan mersûme cihet-i karz-ı şer'îyyeden bin guruş zimmetinde deyni olduğunu inkâr edip tarafından her biri inkâr mukârin tasaddî eyledikleri da'vâlarını bi'l-muvâcehe isbât ve beyân esnâsında beynlerine muslihîn tavassutuyla müdde'î-i mersûm Eci Sava zimmî ve merkûm İsmail'den her biri da'vâ-yı mezkûrelerinden meccânen fâriğ olarak husûs-ı mezkûrlara müte'allık da'vâdan tarafından her biri âharın zimmetini ibrâ ve ıskât edip ve yine her biri âharın ber-vech-i muharrer ibrâsı kabûl eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ısr min şehr-i Recebü'l-Merceb sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Akil hastasının darüşşifaya yerleştirilmesi

Oldur ki

Sâhib-i arzuhâl mahrûse-i Burusa'da Murad Sâni mahallesinde Kasab El-Hâc Hasan bin Ahmed ve Hayri bin İbrahim ve yüzbaşı Mustafa Ağa ibn-i Ömer ve (...) İshak Molla ibn-i Ahmed ve Mehmed Raşid Molla ibn-i Mehmed Emin nâm kimesneler ve sâirleri meclis-i şer'î münîre gelip takrîr-i kelâm ve ifâde-i merâm ederek mahâlî-i mezbûre ahâlîsinden Arab oğlu Mehmed bin Mehmed Ağa'nın cevher ağlına çift târî ve mecnûn (...) dahî hizasına muktedir kimesnesi olmağla Mahnûn merkûmun dârüşşifâya vaz'ı için derbâr (...) irsâl olunması her biri iltimâs ve ahâlî-i mahall-i mezbûrenin takrîr-i meşrûhları üzere mezbûr Mehmed (...) olduğunu Arnabûd Zeynelabidin Ağa ibn-i Abdüllatif'in mecnûn merkûmun lede'l-ru'ye ihbârıyla mutehakkık olmağla mecnûn merkûm darüşşifaya vaz'ı için derbâr (...) irsâl olunması iktizâ ettiği huzûr-ı asfânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Borcun kefilden istenmesinin reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' (...) karyesi sükkânından El-Hâc Mustafa bin Memiş nâm kimesne mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde karye-i mezbûre sükkânından Çokrâr oğlu Halil bin İbrahim nâm kimesne mahzarında bundan akdem merkûm Halil'in gâib ani'l-meclis (...) iktirâz ve ahz ve ahz eylediği bin yüz yetmiş beş guruşun edâsına bi'l-emr ve'l-kabûl kefil ve zâmin olup ve deyn meblağ-ı merkûmun sekiz yüz seksen yedi buçuk guruşunu merkûm Halil kendi mâlından ve ben gâib mûmâ-ileyh edâ ve teslîm edip ve bâkîsi olan iki yüz seksen yedi buçuk guruşdan kefâlet mahkeme binâen ben kendi mâlımdan ve ben gâib mûmâ-ileyh edâ ve teslîm etmemle mâlımdan medfû'um olan meblağ-ı merkûm iki yüz seksen yedi buçuk guruşnu merkûm Halil'den bi'l-mürâca'a talep ederim dedik de gibbe's-suâl merkûm Halil cevâbında müdde'î-i mezbûrun deyn-i meblağ-ı merkûma bi'l-emr ve'l-kabûl kefil ve zâmin olduğunu ve deyn-i

meblağ-ı mezbûrdan gayrı-ez edâ sahhü'l-bâkî deyni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz seksen yedi buçuk guruş müdde'î-i mezbûrun kefâletine mebnî ve ibn-i gâib mûmâ-ileyh mâlından te'diye eylediğini ikrâr edip ancak ben işbu târîh-i i'lâmdan on gün mukaddem meblağ-ı bâkî mezbûr iki yüz seksen yedi buçuk guruş karye-i mezbûre derûnunda müdde'î-i merkûm El-Hâc Mustafa'ya tamâmen edâ ve teslîm edip ol vechle meblağ-ı mezbûr iki yüz seksen yedi buçuk guruşdan deynim biri olmuşdur deyü da'vâ-yı def'a tasaddî ve def'-i mezkûrunu karye-i mezbûre ahâlîsinden olup lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan karye-i mezbûre muhtârî İbrahim bin Mustafa Van bin Süleyman nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mûcebiyle müdde'î-i merkûm El-Hâc Mustafa'nın meblağ-ı merkûm iki yüz seksen yedi buçuk guruş da'vâsıyla mezbûr Halil bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazadan men' olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâbi' işr min şehr-i Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 47

A1

Ramazan ayının 4. günü minarelerde kandil yakılması

Târîh-i hicret fahr-i kâinât-ı aliyye ve âlî (...) ashâba erki'l-salavat ve ekmeli'l-tahiyyâtan işbu bin iki yüz altmış dokuz senesi Şa'bânü'l-Mu'azzamı gurreyi yevmü'l-isneynden mazbût ve mâh-ı mezkûrun selhî selase gecesini hilâl-i ramazân-ı şerîf ru'yet olunduğu sâbit olmamağla tekmîl selasîn ile şer'an ani'l-Ramazânü'l-Mübârek (...) erba'a günü olmak iktizâ etmekle bir mu'tâd kadîm minârât cevâmî' şerîfe'İbkâd kanâdîl ile nezâyîn ve i'lân buyurulmak bâbında emr ve irâde hazret-i veli'l-emrindir.

Hurrira fî selh-i Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Annenin kızından hibe ettiği malları geri istemesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa hasnı dâhilinde Bâb-ı Siccin mahallesi sükkânlarından zât-ı ta'rifü'ş-şer'î ile mu'arrefe Şerîfe Sadıka bint-i El-Hâc Mehmed nâm Hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde Sadriye Kebîre kızı Şerîfe Hanife bint-i El-Hâc Halil nâm Hâtûn mahzarınla üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan yirmi sekiz sene mukaddem zevci müteveffî El-Hâc Halil ibn-i El-Hâc Âlî yedinde mâl müşterâsı olan mecmû'u beş bin sekiz yüz elli guruş kıymetli bir çil kelâm-ı kadîm ve on miskâl incü ve bir aded elmaslıca gerdâni ve bir çift elmaslıca küpe ve bir elmaslıca kopça ve bir çift altûn bilezik ve bir elmaslıca iğne ve bir sâ'atini bana hibe ve teslîm ve ben dahî ittihâb ve kabz ve kabûl ederek kelâm-ı kadîm ve eşyâ-i muharrere mezkûreler yedimde mâl (...) iken işbu târîh-i i'lâmdan on altı sene mukaddem kelâm-ı kadîm ve eşyâ-i muharrere-i mezkûreler kızım mezbûreye bi-tarîki'l-âriye def' ve teslîm ol dahî yedimden ba'de'l-ahz ve'l-kabz ben târîh-i mezkûrdan on beş gün mürûrunda kelâm-ı kadîm ve eşyâ-i muharrere-i mezkûreler kızım mezbûrdan taleb eylediğimde kızım mezbûr Şerîfe Hanife hâtûn cevâbında mâlik ve mutasarrîf olduğum mahrûse-i mezbûrede kâin bir bâb timûrcu dükkânının evkâf Hümâyûna mülhak gedik mu'tebesinde olan dört sehm i'tibârıyla bir sehm hisse-i müntekilim ve âb-ı çergâbda olan kezalik dört sehm i'tibârıyla bir sehm hakk-ı sekîm ve mahâlle-i mezbûrede vâki' bir bâb vakf-ı menzilde olan kezalik dört sehm i'tibârıyla bir sehm hisse-i müntekilim sana meccânen ferâğ ve tefvîz edecek olmamla dükkân ve âb-ı çerkâb ve menzil-i mezkûrlarda olan hisse-i mezkûrelerim sana meccânen ferâğ ve teslîm eylediğimde sen dahî kelâm-ı kadîm ve eşyâ-i muharrere-i mezkûreleri bana hibe ve temlîk ile deyü dükkân ve âb-ı çergâb ve menzil-i mezkûrlarda olan hisse-i müntikalelerini bana meccânen ferâğ etmek üzere va'ad ederek kelâm-ı kadîm ve eşyâ-i muharrere-i mezkûreleri bana rûd ve teslimden i'tinâ' ve dükkân ve âb-ı çergâb ve menzil-i mezkûrelerde olan hisse-i mezkûrelerini alân bana ferâğ ve teslîm etmeyip ve ikimizden mahrûse-i mezbûrede sâkine olduğumuz hâlde ben kelâm-ı kadîm ve eşyâ-i muharrere-i mezkûreleri talep ve da'vâ etmeyip sükût etmişdi el-hâletü hâzihi kelâm-ı kadîm ve eşyâ-i muharrere mezkûreleri kızım mezbûrdan talep ve da'vâ ederim deyü da'vâ ettikde mezbûre Şerife Hanife Hâtûn cevâbında işbu târîh-i i'lâmdan on yedi sene mukaddem babam müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Halil Hacı Şerife (...) kelâm-ı kadîm ve eşyâ-i muharrere-i mezkûreleri yedinde mülk olmak üzere bana hibe ve teslîm edip ve ben dahî ittihâb ve

kabz ve kabûl etmemle bu vech ile kelâm-ı kadîm ve eşyâ-i muharrere-i mezkûreleri târîh-i mezkûrdan bir ve yedimde mâl-ı mevhibumdur deyü ber-vech-i müdde'â kelâm-ı kadim ve eşyâ-i muharrerei mezkûreler vâlidesi müdde'î-i mezbûre Şerife Sıdika Hâtûnun mâlî olduğunu va târîh-i mezkûrede kendüye bi-tarîkü'l-âriye def' ve teslimine inkârından mâadâ bu mukavvele on yedi sene bilâ öZR-ü terk ve sükût olunan va'adlerin bi'l-emr-i âlî istimâ'ında hükkâm kirâm memnû'lar olmağın müdde'î-i mezbûre Şerife Sıdika hâtûnun da'vâ-yı mezkûresine iltifât olmadığını tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Vakıf dükkanın kiralanmasında anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Istabl-ı Bayezid Paşa mahallesi sükkânından Kasab Emir oğlu El-Hâc İbrahim Ağa ibn-i Hüseyin nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Hikmetzâde Es-Seyyid Mehmed Hikmet Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Faik Molla ibn-i El-Hâc İsmail Efendi mahzarlarında mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan Fazîletlü El-Hâc Halil Edip Efendi tarafından vekîl-i mürseli Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Efendi hâzır olduğu hâlde ikrâr ve takrîr-i kelâm edip merhûm Ahi Şemseddin vakf-ı meskûkâtından mahrûse-i mezbûrede Tuz Pazarı sevkinde kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb vakf-ı kasab dükkanının nisf-ı hissesi bi'l-icâreteyn ve bâ-temessük mütevellî tahte tasarrufumda olup dükkan mezkûrun evkâf-ı hümâyûn mülhak gedik mu'teberesinden bi'l-icâreteyn ve bâ-temessük nâzir evkâf hümâyûn müstegallen tahte tasarrufumda olmağla işbu târîh-i i'lâmdan iki sene mukaddem ben dükkan mezkûrda olan nisf-ı hisse-i şâyi'am bin guruş ve gedik mezkûru on dokuz bin guruşun cem'an yirmi bin guruş bedel-i medfû' makbûz mukâbelesine nisf-ı dükkan mezkûr ve müstakil gedik mu'teberesini senevî iki bin guruş ücretle bana icâr etmek şartıyla bâ-re'y mütevellî vakf-ı mezkûr ve bâ-re'y müdür müvekkili efendi mûmâ-ileyh merkûmân Es-Seyyid Mehmed Hikmet Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Faik Molla'ya ale'l-ıştirâkü's-seviyy ferâğ ve tefvîz ve teslîm ve onlar dahî ber-vech-i muharrer tefevvüz ve tesellüm ve kabûl bir le kat'iiyen zabt ve tasarruflarını hâvî taraf-ı vakf-ı mezkûrdan ve

câhib-i evkâf Hümâyûndan yedlerine iki kıt'a temessük ahz edip ancak merkûmân Es-Seyyid Mehmed Hikmet Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Faik Molla şart mezkûr üzere dükkân mezkûru bana icâr ve teslim etmeyip işbu hâzır bi'l-meclis Mehmed Raşid'e icâre-i ma'lûme ile icâr ve teslim etmeleriyle şart-ı mezkûr ile ferâğ mezkûrun adem-i sıhhatine binâen makbûzum olan bedel-i meblağ mezkûrun benden ahzıyla dükkân mezkûrun nısf-ı hissesiyle müstakil gedik mezkûru bâ-re'y mütevellî vakf-ı mezkûr ve müdür müvekkil efendi mûmâ-ileyh bana redd ve teslim merkûmân Es-Seyyid Mehmed Hikmet Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Faik Molla'ya tenbiyye olunmak matlûbundur deyü ben bundan akdem talep ve da'vâya tasaddî eylediğimde merkûmân Es-Seyyid Mehmed Hikmet Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Faik Molla cevâblarında dükkân mezkûrun nısf-ı hissesiyle müstakil gedik mezkûresini târîh-i mezkûrda cem'an yirmi bin guruşa benden teferruğ ve tefevvüz ederek bi'l-icâreteyn zabt ve tasarruflarında olduğunu ikrâr edip benim şart-ı mezkûr müdde'âm külliyyen inkâr etmeleriyle beynimizde münâza'ât kesîre cereyân etmişdi el-hâlete beynimize ıslâh ve tevfiğ olup ben ber-vech-i muharrer tasaddî eylediğim da'vâ-yı mezkûremden bâ-tavassut muslihîn merkûm Es-Seyyid Mehmed Hikmet Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Faik Molla ile bi't-terâzî iki bin yüz elli guruş üzerine sulh olduğunda onlar dahî sulh-i mezkûru ba'de'l-kabûl ben bedel-i sulh-i mezkûrun bin yüz elli guruşunu merkûmân Es-Seyyid Mehmed Hikmet Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Faik Molla'ya cihet-i ma'lûmeden zimmetimde deynim olan ol mikdâr guruşa takâs ve mahsûb edip ve bâkî bin guruşdan merkûmân yedlerinden tamâmen ahz ve kabz ve emrleriyle umuruma sarfla istihlâk etmemle fîmâ-ba'd ferâğ mezkûrun adem-i sıhhatine ve husûs-ı mezkûre müte'allık âmme-i da'vâdan merkûmân Es-Seyyid Mehmed Hikmet Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Faik Molla'nın zimmetlerini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde onlar dahî ber-vech-i muharrer ibrâ-i mezkûrum kabûl eylediler deyü makarr merkûm El-Hâc İbrahim Ağa'nın sâdır olan takrîr-i meşrûhunu merkûmân Es-Seyyid Mehmed Hikmet Efendi ve Es-Seyyid Mehmed Faik Molla'dan her biri vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Kız kardeşiyle arazi sınırı anlaşmazlığı

Oldur ki

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde istimâ' ve keşf ve ketb ve tahrîr için savb ve şer'î enderûn ve me'zûnen irsâl olunan kitâb bâbından vefâyi' kâtibimiz mevlânâ müderrisîn kirâmdan mekremetlü El-Hâc Mehmed Reşad Efendi mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Âlî Ağa ve sâir bî-garaz-ı erbâb vukûf ile mahrûse-i Burusa'da Selçuk Hâtûn Mahallesinde kâin Ena bint-i Kalpakçı Ertin nasrâniyenin mütemekkiye olduğu menziline varıp isimleri cerîde-i şer'îde muharrer müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettik de şahs-ı şer'ân mu'arrefe mersûme Ena nasrâniye tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl müseccel şer'îsi li-ebeveyn karındaşı olup zımmî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürî mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edip Efendi tarafından Mürsel Molla Talib bin Hüseyin hâzır olduğu hâlde (...) oğlu Evakim veled-i Kirhor zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip nezâret-i evkâf-ı hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan merhûme Selçuk Hâtûn vakfî şerîfinden olup karındaşım müvekkilim mersûmenin bi'l-icâreteyn tahte tasarrufunda olan mahâlle-i mezbûrede kâin etrâf-ı erba'adan mesfûr Evakim zımmî ve Gırrret oğlu Bedros zımmî menzilde ve tarîk-i âmm ile mahdûd senevî vakf-ı mezkûre iki yüz kırk akçe icâre-i müeccelelü bir bâb vakf-ı menzil ile mersûm Evakim zımmî menziline kâin zukâk kapusına varınca tûlen on yedi zirâ' dîvâr müvekkim kız karındaşım mersûmenin menzil-i mezkûresi mühakatından iken mersûm Evakim zımmî dîvâr mezkûru kendi menzili mülhakâtındandır deyü fuzûlî zabt ve müdâhile edip ve mersûm Evakim zımmînin ihdâs eylediği menzili sofasından kız karındaşım ve müvekkilim mersûme menziline makar nisvân olan mahallelerine nezâret peydâ olmağla dîvâr mezkûre vâkî'a olan müdâhilesinin men'î ve muhaddes sofa-i mezkûresinden peydâ olan nezâretle vâkî'a olan zarûbetinin vâkî' î murâdıdır deyü mersûm Evakim zımmîden bi'l-vekâle da'vâya tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında muhaddes sofa-i mezkûresinden müvekkilim kız karındaşım mersûme menziline makar nisvân olan mahallelerine nezâret-i peydâ olduğu ikrâr ancak dîvâr mezkûr kendü (...) mülhakâtından olmak üzere zabt ve tasarruf ederim deyü dîvâr mezkûrun müvekkilim kız karındaşım mersûme menzili mülhakâtından olduğunu inkârıyla beynimizde münâza'a zuhûr etmişdi el-hâletü hâzihi beynimize ıslâh ve tevfiik olunub müvekkilim kız karındaşım mersûme menzili havlusundan münâzi' ... olan dîvâr mezkûru ve bir seneden mersûm Evakim zımmî menziline kâin matnıcı dîvârına varınca bi-hesâb-ı terbî' on sekiz zirâ' mahalli ikrâz mersûm Evakim zımmîye meccânen bâ-re'y kâimmakâm mütevellî vakf-ı mezbûreyin bi'l-vekâle ferâğ ve tefvîz edip mersûm

Evakim zımmî dahî menzil-i mezkûreyin atık zukāk kapısı olan ebniye-i âlî havlusundan bi-hesâb-ı terbî' otuz zirâ' mahli kız karındaşım müvekkilem mersûme Ena nasrâniye kezalik bâ-re'y kâimmakâm ve vakf-ı mezbûr meccânen ferâğ ve tefvîz edip tarafından her birimiz bi'l-vekâle ve bi'l-asâle teferruğ ve tefevvûz ve kabûl edip ve tarafından her birimizin âhara ferâğ eylediğimiz mahallerin (...) mersûm Evakim zımmî senevî mâlından sarfla dîvâr inşâ ve büklem mersûmenin menziline ilhâk etmek üzere müte'ahhid olup ve yine mersûm Evakim zımmî ihdâs edeceği dîvâr mezkûr üzerine mersûm Evakim zımmî kendi mâlından sarfla (...) ederek muhdes sofa-i mezkûresinden kız karındaşım müvekkilem mersûme menzilinın makar nisvân olan mahallerine olan nezâretiyle vâki'a olan zararının def'ine mersûm Evakim zımmî ta'ahhüh eyled deyü vekîl mersûm Agop zımmînın bi'l-cümle takrîr-i şer'île meclis-i umûmiyede ma'kûd-ı meclis-i şer'a gelip vekîl mersûm Agop ve mersûm Evakim zımmîden her biri hâzırân oldukları hâlde tasdîklerine mukârin âlî vukû'a inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı asfânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Eşyalarını geri istediği davasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Alaca Mescid mahallesinde sâkine Vehide bint-i Mustafa (...) nâm hâtûn tarafından zıkr-i âtî isbât taleb ve da'vâya vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifetü's-şer'î ârifân olan Kavas Ahmed Ağa ibn-i Hasan ve Molla Mehmed bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan vâlidesi ta'rîfetü'z-zât Ganime bint-i Mehmed nâm Hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde müvekkil-i mezbûrenin kâin vâlidesi zât-ı şer'ân ta'rîfe Nesibe bint-i Hüseyin nâm Hâtûn muvâcehesinde işbu târîh-i i'lâmdan iki mâh mukaddem müvekkilem kızım mezbûrenin yedinde mevcûde mahâr ta'bîr olunur eşyâ-i mülûkesinden olup tâin ve olduğu mezbûre Nesibe Hâtûn'a tevdî' ve teslîm eylediği yüz on guruş

Sayfa 48

kıymetli on bir aded makarama ve yüz elli guruş kıymetli on beş aded çora ve iki yüz elli guruş kıymetli bir aded nişân yüzüğü ve doksan guruş kıymetli dokuzar aded uçkur ve elli

guruş kıymetli bir aded yük memlû beledî döşek ve kırk guruşluk kıymetli bir aded hamam havlusu ve kırk guruş kıymetli bir aded sini ve yirmi guruş kıymetli bir aded şorbâ tası ve altmış beş guruş kıymetli bir aded yorgan ve yirmi beş guruş kıymetli bir aded yağ tâbesi ve kırk guruş kıymetli bir aded leğen ma‘ ibrik ve yüz yetmiş guruş kıymetli bir aded münkâni mezbûre Nesibe Hâtûn müvekkilem kızım mezbûreye revm teslîm etmeyip hâlâ zimmetinde kalmağla suâl olunup eşyâ-i mahrûse-i mezkûre mevcûde ise a‘yânını ve müstehlek ise cem‘an kıymetli olan bin elli guruş müvekkilim kızım mezbûreye teslîme mezbûre Nesibe Hâtûn’a tenbiyye olunmak bi’l-vekâle murâdıdır deyü ba‘de’d-da‘vâ ve’s-suâl ve’l-inkâr vekîl mezbûre Nesibe Hâtûn’dan bi’l-vekâle tasaddî eylediği da‘vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda ba‘de’l-istihâl ve’l-emhâl müddet mehl-i şer‘î derûnda ityân beyyineden izhâr-ı acz edip bi’t-taleb mezbûre Nesibe Hâtûn tahlîf olunmağla mücebince vekîl mezbûre Ganime Hâtûn’un kızı müvekkilesi Vehide İzâfetle bi’l-vekâle tasaddî eylediği eşyâ-i da‘vâsıyla mezbûre Nesibe Hâtûn’a bilâ-beyyine mu‘ârazası men‘ olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

A2

Arazinin kendisine teslîm edilmesi iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa’da Mecnûn Dede mahallesinde misâfireten sâkine ve zât-ı şer‘ân mu‘arrefe Asitâneli Behiye bint-i El-müteveffî El-Hâc Salih nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî talep ve da‘vâya vekîl olduğu Mehmed Şakir bin Ahmed ve Mustafa Ağa ibn-i İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit sübût vekâletine hükm-i şer‘î alacak olan hâlâ zevç-i Ali bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer‘î şerîf-i enverde Kite Kazâsına tâbi‘ Bilecik Karyesi mütemekkinlerinden olup zikr-i âtî tarlalara vaz‘-ı yedi mütehakkık olan Alton veled-i Yani zimmî tarafından vekîl olduğu karye-i mezbûre sükkânından Kasab oğlu Halil bin Ahmed ve Fazıl oğlu Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î isbât olan (...) Kati veled-i Yani zimmî muvâcehesinde Hüdavendigâr Eyâleti defterdârı olup zikr-i âtî arâziye sâhib arzımda olunan ricâl-i devlet-i aliyyeden sa‘âdetlü Muhlis Efendi tarafından vekîl mürseli İsmail Ağa ibn-i Musa hâzır olduğu hâlde bi’l-

vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip Yenişehir Burusa hâssa-i hümâyûn mülhakâtından mahrûse-i mezbûreye hemcivâr Kite Kazâsına tâbi' Bilecik karyesi kurbünde Kapal nâm mahallede kâin tarafını boz ve hâlî Urban Ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen yedi kîle tahm isti'âb ider bir kıt'a tarla ve dere içinde kâin etrâfi erba'adan kâdı Aragli Ahmed ile âhar Endon ve Urdan Kastanti zımmîde tarlaları ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen üç kîle tahm isti'âb eder bir kıt'a tarla ve baklalıkta kâin etrâf-ı erba'adan Timûrcu oğlu El-Hâc Hüseyin ile Belman oğlu Yorki zımmî tarlaları ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen üç kîle tahm isti'âb eder bir kıt'a tarlanın cem'an üç kıt'a üç kîle tahm isti'âb eder dört bin beş yüz guruş tarlaları müvekkilim mezbûr zevcem mezbûre Behiye Hâtûn'un babası müteveffâ-i mezbûr (...) ile'l-vefât bâ temessük sâhib-i arz yedinde ve tahte tasarrufunda olup ve ba'de vefâta tarla-yı mezkûrlar sulbîye kızı müvekkilem zevcim mezbûre Behiye Hâtûn'a âdiyen ittigâl etmişken müvekkilim mersûm Alton zımmî tarla-yı mezkûrları fuzûlî zabt vaz'-ı yed etmekle suâl olunup tarla-yı mezkûrlardan kefid ve müvekkilem mezbûre için bana teslîme müvekkil mesfûre izâfetle vekîl mersûm Kastanti zımmîye tenbiyye olunmak bi'l-vekâle murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl vekîl mersûm Kastanti zımmî cevâbında tarla-yı mezkûrlar müvekkil-i mezbûre Behiye Hâtûn'un babası müteveffâ-i merkûm El-Hâc Salih'in hâl-i hayâtında bâ-temessük sâhib-i arz yedinde ve tahte tasarrufunda olduğunu ve hâlâ müvekkil mesfûrun zabt ve vaz'-ı yedini ikrâr edip ancak müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Salih hâl-i hayâtında tarla-yı mezkûrları dört yüz guruş bedel-i medfû' ve makbûz müvekkilim mersûm Alton zımmî tarla-yı mezkûrlara ferâğ ve tefvîz edip ve müvekkilim mersûm dahî ber-vech-i muharrer tefevvûz ve kabûl etmekle müvekkilim mesfûr Alton zımmî tarla-yı mezkûrlara hakk-ı müfevviz aranmak üzere bi-hakkı zabt ve hâlâ vaz'-ı yed eder deyü bi'l-vekâle da'vâ-yı def'a tasaddî ve def' mezkûrunu karye-i mezkûre sükkânından olup lede'l-tezkiye adâletleri zâhir olan Kasab oğlu Halil bin Ahmed ve kâdı oğlu Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebiyle vekîl merkûm (...) müvekkilesi zevcesi mezbûre Behiye Hâtûn izâfetle bi'l-vekâlete tasaddî eylediği tarla-yı mezkûre da'vâsıyla müvekkil mersûm Alton zımmî'ye izâfetle vekîl mersûm Kastanti zımmî'ye bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazası men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr huraira.

Arazinin kendisine teslim edilmesi iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Mecnûn Dede mahallesinde misâfireten sâkine ve zât-ı şer'ân mu'arrefe Asitâneli Behiye bint-i el-müteveffî El-Hâc Salih nâm hâtûn tarafından zikr-i âtî taleb ve da'vâya vekîl olduğu Mehmed Şakir bin Ahmed ve Mustafa Ağa ibn-i İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan hâlâ zevci Âlî bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-î şerîf enverde Kite Kazâsına tâbi' Bilecik karyesi mütemekkinlerinden olup zikr-i âtî tarla-yı vaz'-ı yedi mütehakkık olan Sava veled-i el-hâlik Aslan zımmî muvâcehesinde Hüdavendigâr eyâleti defterdârı olup zikr-i âtî arâziye sâhib-i arzımda bulunan ricâl-i devlet-i aliyyeden sa'âdetlü Muhlis Efendi tarafından vekîl-i Mürsel İsmail Ağa ibn-i Musa hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip Yenişehir Burusa Hâssa-i hümâyûn mülhakâtından mahrûse-i mezbûreye hemcivâr Kite Kazâsına tâbi' Bilecik Karyesi civârında Çeşmecik nâm mahâlde kâin etrâf-ı erba'adan Molla Ömer oğlu Mehmed Emin bâğı ve imam oğlu El-Hâc Hüseyin ile Keryas oğlu Keryas zımmî tarlaları ve tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahmînen altı kîle isti'âb eder iki bin beş yüz guruş kıymetli bir kıt'a tarla müvekkilem zevcem mezbûre Behice Hâtûn'un babası müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Salih'in ile'l-vefât bâ-temessük sâhib-i arz yedinde ve tahte tasarrufunda olup ve ba'de vefâta tarla-yı mezkûr sulbîye kızı müvekkilem zevcem mezbûre Behiye Hâtûn'a âdiye-i intikâl etmişken mersûm Sava zımmî tarla-yı mezkûru fuzûlî zabt ve hâlâ vaz'-ı yed etmekle suâl olunup tarla-yı mezkûrdan kefid ve müvekkilem mezbûre için bana teslim mersûm Sava zımmîye tenbiye olunmak bi'l-vekâle murâdımdır dedik de ve gıbbe's-suâl mersûm Sava zımmî cevâbında tarla-yı mezkûr müvekkile-i mezbûre Behiye Hâtûn'un babası müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Salih'in hâl-i hayâtında bâ-temessük sâhib-i arz yedinde ve tahte tasarrufunda olduğunu ve hâlâ kendünün zabt ve vaz'-ı yedini ikrâr edip ancak müteveffâ-i mezbûr El-Hâc Salih hâl-i hayâtında tarla-yı mezkûru iki yüz elli guruş bedel-i medfû' makbûz babam hâlik mersûm Aslan zımmîye bâ-re'y sâhib-i arz ferâğ ve tefvîz idüb ve babam mersûm dahî ber-vech-i muharrer tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra babam mersûm dahî hâlik olup tarla-yı mezkûr bana âdiye-i İntikâl etmeğe tarla-yı mezkûru hakkı müntikalem olmak üzere bi-hakkı zabt ve hâlâ vaz'-ı yed ederim deyü da'vâ-yı def'a tasaddî ve def' mezkûrunu karye-i mezbûre sükkânından olup lede'l-tezkiye adâletleri zâhir olan Kasab oğlu Halil bin Ahmed ve Kâdı oğlu Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler

şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebiyle vekîl merkûm Âlî'nin müvekkilesi zevcesi mezbûr Behiye Hâtûn izâfetle tasaddî eylediği tarla-yı mezkûre da'vâsıyla mersûm Sava zimmîye bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazası men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

İvazpaşa Camisi ve medresesinin tamirâtı

Nezâret-i evkâf hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan mahrûse-i Burusa'da vâki' sadr esbak merhûm Hâcî İvaz Paşa'nın Câmi'-i Şerifle medresesi muhtâc ta'mîr olduğu ve vakfının ta'mîrine vâfi fazlası bahşla mezkûr Câmi'-i Şerîf ve medrese-i münîfenin mahlinde keşfiyle ta'mîrine ruhsat verilmesi husûs-ı vakf-ı mezkûrun bi'l-meşrût bâ-berât-ı âlî mütevellîsi olan Fatma Hânım tarafından bâ-arzuhâl istida'â olunduğuna mebnî mezkûr Câmi'-i Şerîf ve medrese-i münîfenin muhtâc ta'mîr olan mahalleleri ta'mîrleri ne miktâr mesârif ile husûl geleceği mahlinde lede'l-keşf ve'l-mu'âyene bi't-tahmînen bir kıt'a mümzî keşf ve defterinin cânib-i nezâret-i celîle-i evkâf hümâyûna irsâl olunması mâlinda canib-i nezâret-i celîle-i evkâf hümâyûndan tahrîr ve hâlâ Hüdavendigâr vâlîsi devletlü ebhetlü Halil Rıfat Paşa hazretleri savb asfânelerine irsâl olunan bir kıt'a mektûb-ı âlî mücebince mezkûr Câmi'-i Şerîf ve medrese-i münîfenin muhtâc ta'mîr olan mahalleri vâlî müşârun-ileyh hazretlerinin inzâm re'y asfâneleriyle kibel-i şer'îden mürsel kâtib Es-Seyyid Mehmed Fakıye Efendi ve mahrûse-i mezbûrede evkâf Hümâyûn müdürî mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edip Efendi tarafından Mürsel kâtib Mehmed Emin Efendi ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hafız Âlî Ağa ve sâir ve sükûf ahvâline vukûf tâmları olan bî-garaz erbâb vukûf ma'rifetiyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf ta'mîr ve termîmleri zikr-i âtî mesârif ile husûl-pezîr olacağı mahlinde tahmîn-i sahîh-ile tahmîn ve huzûr-ı şer'î ihbâr olunmağla mukteziyât ta'mîrinin mağrudâtını mübeyyin keşf ol defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurria.

B3

Câmi'-i şerîf mezkûrun derûn ve beyrûn sofasının muktezî beher yükü sekizer guruluk elli yük kirec ve beher yükü dörder guruşluk yirmi beş yük hursân ve beher kıyyesi birer

guruşluk yüz elli vakıyye ketân çöpü ve tevsî'î iktizâ eden yedi aded pencereye muktezî beher yükü sekizer guruşluk on dört yük kirec ve beher yükü dörder guruşluk on dört yük hursân ve pencere-i mezkûrelerin timûrları mukallakları zam ve ilâve olunacak beher kıyyesi üçer guruşluk elli altı vakıyye timûr ve beheri ellişer guruşluk yedi aded ma'î câm ve raht çarçupeleri ve beheri otuzar guruşluk yedi aded telli kafes ve beher neferi on dörder guruşluk kırk nefer sıvacı ve beher neferi altışar guruşluk kırk nefer ırgât yevmiyeleriyle iskele mesârifi. 2546 guruş.

B4

Câmi'-i şerîf mezkûrun mahfel ta'mîrine muktezî beheri yüzer pârelik on beş aded döşeme tahtası ve beheri altmışar pârelik elli aded tavân tahtası ve mûmlukları ta'mîrine muktezî beheri üçer guruşluk dördü bir yük yirmi beş aded mîşe ağacı beheri altışar buçuk guruşluk on beş aded domanic tahtası ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk on vakıyye mismâr ve beher kıyyesi altışar guruşluk beş vakıyye karpuçe mismârı ve beher neferi on dörder guruşluk yirmi beş nefer dülger yevmiyeleri mesârif. 700 guruş.

B5

Câmi'-i şerîf mezkûrun sofası üzeri ta'mîrine muktezî beheri on beşer guruşluk yirmi iki aded mîşe dökme ağacı ve beheri yirmişer guruşluk on iki aded mîşe tabân ağacı ve beheri onar guruşluk otuz aded mikrâslık mîşe kabân Ağacı ve beheri üçer guruşluk seksen aded yedi ağacı ve beheri altmışar pârelik beş yüz aded tavân tahtası ve beher yükü seksener guruşluk üçbin aded noksan kiremid ve beheri yirmi ikişer guruşluk on iki aded trabzan ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk otuz vakıyye mismâr ve beher kıyyesi altışar guruşluk yirmi beş vakıyye karpuce mismârı ve beher neferi on dörder guruşluk kırk nefer dülger ve beher neferi altışar guruşluk kırk aded ırgâd yevmiyeleri.

Sayfa 49

Ve sıvasına muktezî yükü sekizer guruşluk yirmi yük kirec ve beher yükü dörder guruşluk on yük hursân beher kıyyesi birer guruşluk yetmiş beş vakıyye keten çuval ve beher neferi on dörder guruşluk on nefer sıvacı ve beher neferi altışar guruşluk on beş nefer sıvacı ırgâdı yevmiyeleriyle Câmi'-i Şerîf mezkûrun kabası etekleri ta'mîrine muktezî beher yükü sekizer guruşluk on yük kirec ve beher yükü dörder guruşluk on yük hursân ve beher neferi on dörder guruşluk sekiz nefer dülger ve beher neferi altışar guruşluk on nefer ırgâd yevmiyeleri ve Câmi'-i Şerîf mezkûrun zukāk kapısı sakığı ta'mîri ve minâresi (...) ve

mahâlle-i mezkûrların elvân yağlı boyaları mesârifleriyle levâzımat sâire mesârifleri. 6456 guruş.

A2

Medrese-i mezkûrenin on bâb odaları ta'mîrlerine muktezî beheri ikişer guruşluk yir mi aded kiraslı ağacı ve beheri yüzer pârelik yüz elli aded döşeme tahtası ve beheri altmışar pârelik beş yüz aded tavân tahtası ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk elli vakıyye mismâr ve beher kıyyesi altışar guruşluk otuz vakıyye karpuçe mismârı ve sıvalarına muktezî beher yükü ikişer guruşluk elli yük sârı tabrâk ve beher yükü sekizer guruşluk beş yük samân ve beher yükü sekizer guruşluk otuz yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk yüz vakıyye keten çuval ve on aded pencerelerinin ma'î câm ve raht on aded çarçupelerinin beheri yirmi beş guruşdan ve oda-i mezkûrelerin tecdîdi iktizâ eden on aded kapularının beheri on dörder guruşdan mesârifleri ve kapu mezkûrelerin kilid ve kulâb mesârifleriyle beher neferi on dörder guruşluk yetmiş nefer dülger ve beher neferi altışar guruşluk otuz nefer ırgâd yevmiyeleri ve medrese-i mezkûrelerin çâmaşuy hânesi ta'mîri müceddeden vaz' iktizâ eden taş tekne bahâsı ve hilâlleri ta'mîrlerinin cemî' levâzımıyla mesârifleri. 14712 guruş. Yalnız on dört bin yedi yüz on iki guruş.

A3

Evin cumbasının kendi arazisinden çıktığı

Oldur ki

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde istimâ' ve ru'yet ve keşf ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverde me'zûnen irsâl olunan kitâb-ı bâbdan Es-Seyyid Osman Efendi mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Âlî Ağa ve sâir bî-garaz erbâb vukûf ile mahrûse-i Burusa'da Veled-i Kazzâz mahallesinde kâin Çukacı Penayot veled-i Pedro zımmînin mâlik ve mutasarrıf olduğu bir bâb mülk menziline varıp cerîde-i şer'îde muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'-î âlî ettikte merkûm Penayot zımmî tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl-i müseccel şer'îsi şerîklî Yorki veled-i Penayot zımmî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda müvekkil mersûmun cârimlâ sakî şahs-ı şer'ân mu'arrefe Vasilika bint-i Dimitri nasrâniye muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilim mersûm Penayot zımmînin mutasarrıf olduğu işbu derûnunda

akd-ı meclis-i şer‘-î âlî olunan arsası merhûm (...) Bedreddin Bey vakf-ı şerîfine mukâta‘a kadîme ma‘lûmelü ebniyesi mülk bir bâb menzilinın tabaka-i aliyye destâsından tarîk-i âmm tarafında vâki‘ iki bâb odasının meni‘l-kadîm şehnişinlerinin İki aded koltuk pencerelerine tarîk-i âmma nezâreti var iken mersûme Vaslika Nasrâniye müvekkilim mersûmun menzil-i mezkûru ittisâlinde kâin kezalik vakf-ı şerîf-i mezkûre mukâta‘a-i kadîme-i ma‘lûmelü mutasarrıf olduğu bir bâb mahrak menzil-i arsasında kable‘l-a‘râk vâki‘ olan ebniyenin tabaka-i aliyyesinde olan bir bâb odasının tarîk-i âmm tarafında şehnişini olmayıp ve mersûme Vasilika nasrâniye arsa-i mezkûresine müvekkilim mesfûrun menzil-i mezkûru ittisâline üç kat ebniye inşâ ederek tabaka-i aliyyede destâlarında binâlarımda ki iki bâb odasının tarîk-i âmm tarafına hulâf-ı kadîm şehnişin vaz‘ı ve ihdâs edip müvekkilim mersûm Penayot zımmînın menzil-i mezkûrunda vâki‘ iki bâb odalarının kadîm olan şehnişinlerinin koltuk pencerelerinden meni‘l-kadîm tarîk-i âmma olan nezâretine kat‘a etmekle ben bundan akdem mersûme Vasilika nasrâniyeden menzil-i mezkûruna kadîmine muhâlif binâ ve ihdâs eylediği iki aded şehnişini kat‘ını ben bi‘l-vekâle taleb ve da‘vâ ettiğinde mersûme Vasilika nasrâniye dahî menzil-i mezkûru mülk (...) ebniyesinin meni‘l-kadîm tarîk-i âmma şehnişini var idi deyü henüz inşâ eylediği şehnişin mezkûrun muhaddes olduğunu inkârıyla beynimizde münâza‘a zuhûr etmişdi el-hâletü hâzihi bâ-tavassut muslihîn beynimize ıslâha tevfiik olunup mersûme Vasilika nasrâniye binâ ve ihdâs eylediği iki aded şehnişinin köşelerine kat‘ ederek timûrca Yumurta devrim ta‘bîr olunur (...) şehnişin vaz‘ı ve inşâ ile müvekkilim mersûmun şehnişinlerinin tarîk-i âmma nâzır olan koltuk pencerelerinin nezâretlerine manî‘ olmamak üzere müte‘ahhid olub ben dahî müvekkilim mersûm Penayot zımmîye izâfetle bi‘l-vekâle râzı olup ol vechle kat‘-ı nizâ‘ husûmet eyledik deyü vekîl mersûm Yorki zımmînın sâdır olan bi‘l-cümle takrîr-i meşrûhunu mersûme Vasilika nasrâniye vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediğini kâtib mûmâ-ileyh mahlinde ketb ve tahrîr ve ma‘ân meb‘ûs emnâ-i şer‘ile meclis-i umûmiyede ma‘kûd-ı meclis-i şer‘a gelip vekîl mersûm Yorki zımmî ve mersûme Vasilika nasrâniyeden her biri hâzır oldukları hâlde tasdîklerine mukârin âlî vukû‘a inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

A4

Arazinin kendisine teslîm edilmesi iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Mecnûn Dede mahallesinde misâfireten sâkin ve zât-ı şer'ân mu'arrefe Asitâneli Behiye bint-i El-Hâc Salih nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî da'vâya vekîl olduğu Mehmed Şakir ibn-i Ahmed ve Mustafa Ağa ibn-i İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan hâlâ zevci Âlî bin İbrahim nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Kite Kazâsına tâbi' Bilecik karyesi mütemekkinlerinden olup zikr-i âtî emlâka vaz'-ı yedi mütehakkık olan Alton oğlu Yorki veled-i (...) Tofya zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip karye-i mezkûrede kâin etrâf-ı erba'adan Dmitraki ve Alton Kastanti ve Yorki zimmîler menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir beyt sofalı ve bir samanlık ve bir mikdâr havluyu müstecil bir bâb mülk ü menzil ve baltacı yolunda kâin etrâf erba'adan Tati oğlu Yorki ve Penayot ve Tudoş oğlu Yorki zimmîler bağları ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen bir dönüm mikdârı kürüm mülk bir kıt'a ve şehir yolunda kâin etrâfı Penayot ve Endon zimmîler bağları ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen bir dönüm mikdâr kürüm mülk diğeri bir kıt'a bağ ve kifâyed nâm mahallede etrâfı İbrahim ile Endon zimmî bağları ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen bir dönüm mikdâr kürüm mülk diğeri bir kıt'a bağın cem'an beş bin guruş kıymetli bir bâb mülk menzil ve üç dönüm mikdâr üç kıt'a kürümler mülk bağ müvekkilem zevcem mezbûrenin min-kable'l-ebi ceddî müteveffî Kuru oğlu Hüseyin'in ile'l-vefât yedinde mülk ve ba'de vefâta terekesinden sulbî kebîr oğlu müvekkilem zevcem mezbûrenin babası mezbûr El-Hâc Salih vârisen ba'de'l-isâbe merkûm El-Hâc Salih'den vefât edip menzil-i mezkûr ile bağ mezkûrlar terekesinden sulbîye kebîre kızı müvekkilem zevcem mezbûrenin Behiye Hâtûn'a irsen isâbet etmişken mersûm Yorki zimmî menzili ve bağ mezkûrları fuzûlî zabt ve hâlâ vaz'-ı yed etmeğe menzil ve bağ mezkûrlardan kefid ve müvekkile-i mezbûre için bana teslîme mersûm Yorki zimmîye tenbiyye olunmak bi'l-vekâle murâdımdır dedikte gıbbe's-suâl mersûm Yorki zimmî cevâbında menzil ve bağ mezkûrlar müdde'î-i müvekkile-i mezbûrenin bedel-i müteveffâ-i mezbûrenin sağlığında yedinde mülk olduğunu ve hâlâ kendünün zabt ve vaz'-ı yedini ikrâr edip ancak müteveffâ-i mezbûr Hüseyin hâl-i hayâtında menzil ve bağ mezkûrları altı yüz guruş semen-i medfû' ve makbûza babam hâlik mersûm Tofya zimmîye bâttan sahîha bey' ve temlik ve teslîm ve babam hâlik mersûmdan ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-kabûl menzil ve bağ mezkûrlar yedinde mülk iken babam mersûm Tofya zimmîden hâlik olup menzil ve bağ mezkûrlar terekesinden irsen ancak

bana isâbet etmekle menzil ve bağ mezkûrlar yedimde mülk ve mevrûsum olmak üzere bi-hakkı zabt ve vaz'-ı yed ederim deyu da'vâ-yı def'a tasaddî ve def'i mezkûrunu karye-i mezkûre sükkânından olup lede'l-tezkiye adâletleri zâhir olan kasâb oğlu Halil bin Ahmed ve kâdı oğlu Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebiyle vekîl merkûm Âlî'nin müvekkilesi zevcesi mezbûre Behiye Hâtûn'a izâfetle bi'l-vekâle da'vâ-yı mezkûresiyle mersûm Yorki zımmî'ye bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazası men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ısr min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Tüfikle öldürdüğünü ikrâr etmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki` Karacaşehir Kazâsına tâbi' Tarbak karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen vefât eden Kuru Berber oğlu Hüseyin bin Halil bin Âlî'nin verâset-i ibni'l-Ömer Âlî bin İbrahim inhisârı ba'de't-tahakkuku's-şer'î ibni'l-ammi merkûm Âlî tarafından zikr-i âtî taleb ve da'vâya vekîl olduğu karye-i mezbûre sükkânından Berber oğlu Âlî bin Mehmed ve Hâcı Musa oğlu Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan karye-i mezbûre sükkânından Kayyum oğlu Ömer bin Mehmed nâm kimesne mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde kazâ-i mezbûre tâbi' Çalkara karyesi mütemekkinlerinden Kundakçı oğlu Ertin veled-i Penok zımmî muvâcehesinde bi'l-vekale üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu mâh hâlik onuncu Çarşamba günü maktûl merkûm Hüseyin mârrü'z-zikr Çalkara karyesi derûnunda tarîkden mürûru esnâsında mersûm Ertin zımmînin hadîkasının cubukdan örmeçat kapısı fevkinde veled-i kolu kaya nâm mahallede kâin koyûn mândırası kapısına vaz'-ı yed edip ve mersûm Ertin zımmî dahî kapu mezkûru merkûm Hüseyin'in ahz ve mahall-i mezkûrda koyun mandırasına götürdüğünü istimâ'ında mersûm Ertin zımmî hiddetlenip menziline kurşun namlu tüfenkini ahz ile yevm-i mezkûrda kable'l-zahr sâ'at iki karârlarında mandıra-i mezkûreye varıp kapu mezkûru maktûl merkûm Hüseyin'den ahz ve avdeti

esnâsında maktûl merkûm Hüseyin müdürimiz silah ile gezmekten men' eylemiş idi sen bu misüllü çubuktan örme bağca kapısı için müsellah üzerine geldin deyü tüfenk mezkûr ilkden alıp müdür kazâyâ îsâl etmek kasdıyla mersûm Ertin zımmînin üzerine vardıkda mersûm Ertin zımmî dahî maktûl merkûm Hüseyin'i katl kasdıyla tüfenk mezkûresini amden ve bi-gayr-ı hakkın endaht ederek sakîsi olan kurşunuyla maktûl merkûm Hüseyin'in sol böğründen darb ve cerh idüb maktûl merkûm Hüseyin müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr ol anda fevt olmağla katl mezkûrun müceb-i şer'îsi olan kısâs mersûm Ertin zımmî hakkında icrâ olunmak üzere hükm olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl mersûm Ertin zımmî cevâbında târîh-i mezkûrda mandıra-i mezkûrda kapu mezkûru maktûl merkûmdan ahz ile avdetimde maktûl merkûm Hüseyin müdür kazâmız silah ile gezmekten men' eyledi sen silah ile üzerime geldin deyü yedimde olan tüfenkim ahz ve müdür kazâyâ götürmek için tüfenkime yapıştıkda ben dahî vermem deyü muhâlefât ve nizâ' eylediğimizde tüfenk mezkûrem yedimde iken hatâ'an

Sayfa 50

İşleyip sakîsi olan kurşun maktûl merkûm Hüseyin'in sol böğrüne (...) cerh olunarak merkûm Hüseyin müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr ol ânda fevt oldu deyü maktûl mezbûrun târîh-i mezbûrda katîlen fevt eylediğini ikrâr edip ancak vekîl merkûmun ber-vech-i muharrer amden müdde'âsını inkâr etmekle müdde'î-i vekîl merkûmdan da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine taleb olunduk da udûl-ı ihrâr ricâl-i müslimînden merkumân Âlî bin Mehmed ve Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'â hâzırân olub istişehâde olunduklarında fi'l-hakîka mersûm Ertin zımmî yevm-i mezkûrda kable'l-zahr sâ'at iki karârlarında maktûl mezkûrun mandıra-i mezkûresine vürûd ve maktûl merkûmdan kapu mezkûru ahz ve avdeti esnâda maktûl merkûm Hüseyin tüfenk mezkûru yedinden ahz ve müdür-i kazâyâ îsâl etmek kasdıyla merkûm Ertin zımmî üzerine vardık da mersûm Ertin zımmî maktûl merkûm Hüseyin'i katl kasdıyla tüfenk mezkûresini amden ve bi-gayr-ı hakkın endâht ederek sakîsi olan kurşunuyla maktûl merkûm Hüseyin'in sol böğründen darb ve cerh edip maktûl merkûm Hüseyin müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr ol ânda fevt oldu biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahî ederiz deyu her biri edâ-i şehâdet şer'îyye ettiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mücebince kâtîl mersûm Ertin zımmînin kısâsına hükm olunmağla müvekkil merkûm Âlî'nin bi'z-zât vürûd ve istîfâ-i kısâs eyledik de kısâs

mezkûrun icrâsı re'y izin devlet-i aliyyeye menût idi ve ki ol ki vâki` el-hâldir pâye-i serîr-i âlâya i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.Hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâmin ısr min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Öldürme sonucunda diyet ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa'ya hemcivâr Gemlik Kazâsına tâbi' Kumla Kebîr karyesinde bi'l-misâfire sâkin iken bundan akdem katilen vefât eden Arnabut Osman bin Abdürrahim bin Abdullah'ın zâhirde vârise ma'rûfesi olmayıp terekesi cânib beytü'l-mâla âid ve râci' olmağla Hüdavendigâr eyâletinde vukû' bulan bi'l-cümle umûr beytü'l-mâlin idâresi bâ-irâde-i seniyye muhavvel uhdeleri olan ricâl-i devlet-i aliyyeden eyâlet mezkûre defterdârı sa'âdetlü Muhlis Efendi hazretleri taraflarından husûs-ı âtî'l-beyânda vekîl-i şer'ileri olup kibel-i şer'iden da'vâ-i husûmet me'zûn kalınan zabtiye yüz başısı El-Hâc Osman bin El-Hâc Mehmed mahrûse-i mezbûrede paşa kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'-î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Es-Seyyid Mehmed bin Osman nâm kimesne mahzarında ve yine karye-i mezbûre sükkânından Kasab oğlu Hasan bin Mustafa nâm kimesne hâzır olduğu hâlde cânib-i beytü'l-mâldan bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târih-i i'lâmdan yirmi yedi gün mukaddem merkûm Es-Seyyid Mehmed'in ilk oğlu olup târih-i mezkûrda kezalik katilen vefât eden Molla Hüseyin bin Mehmed Şakir bin Mustafa işbu hâzırûn bi'l-cümle Tiryâki oğlu Ahmed bin Osman ve Ahışhalı Bagaz Yusuf bin Âlî ve Kasab İsmail bin Halil ve Âlî bin Âlî nâm kimesneler ile karye-i mezbûre derûnunda kâin Kahvehânedeki kezalik işbu hâzır bi'l-cümle Harputlu Ahmed bin Emin'in Velîme cema'atinden leylen erâmları esnâsında maktûl merkûm Arnabut Osman Karamürsel Kazâsı tarafından leylen kahvehâne-i mezkûreye vürûd ve müteveffâ-i mezbûr Molla Hüseyin ve hâzırûn merkûmûnun çalgılarını istimâ' ve rakkâsları seyir ve temâşâ eder iken vakt-ı salâh fecrde müteveffâ-i evvel merkûm Molla Hüseyin maktûl sâni merkûm Arnabut Osman ile münâza'a eylediklerinde karye-i mezbûrede sâkin Harputlu gâib ani'l-beled mecrûh ve Kuru Hüseyin beynlerini ıslâh esnâsında maktûl sâni merkûm Arnabut Osman

yedinde olan kurşun memlû peştevîni amden ve bi-gayr-ı hakkın katl kasdıyla endaht idüb sakîsi olan kurşun maktûl merkûm Molla Hüseyin'in zahrından duhûl ve sol memesi altından cerh ve sol dirseğini ba'de'l-cerh mecrûh gâib merkûm Kuru Hüseyin'in sağ memesi altından cerh eyledikte hâzırûn merkûmûndan merkûmân Tiryâki oğlu Ahmed ve Ahışhalı Yusuf maktûl sâni merkûm Arnabud Osman'ı zâbite teslîme için ahz ve ellerini bend ederek kahvehâne-i mezkûre peykesine ik'âd ettirdiklerinde merkûm Es-Seyyid Mehmed ve Kasab oğlu Hasan kahvehâne-i mezkûreye vürûd ve merkûm Hasan yedinde olan (...) ta'bîr olunur iki yüzlü bıçak ile müteveffâ-i merkûm Osman'ın sağ kolu pazusuna darb ve cerh edip ve merkûm Es-Seyyid Mehmed maktûl evvel merkûm Hüseyin'in vereselerinin emr ve izinleri olmaksızın yedinde olan kebîr kara saplı tîfân bıçağıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın katl kasdıyla maktûl sâni merkûm Arnabud Osman'ın sağ kulağı üzerinden kafasına darb ve cerh sahan ile cerh edip merkûm Arnabud Osman ancak merkûm Es-Seyyid Mehmed'in darb ve cerhinin te'sirinden ol anda fevt olmağla merkûm Es-Seyyid Mehmed'den su'âl olunup müceb-i şer'îsi icrâ olunmak cânib-i beytü'l-mâldan bi'l-vekâle matlûbumdur dedikte gibbe's-suâl merkûm Es-Seyyid Mehmed cevâbında leyl-i mezkûrede vakt-ı salâh fecrde kahvehâne-i mezkûrede o ki oğlum müteveffâ-i merkûm Molla Hüseyin maktûlen vefât eylediğini menzîlimde istimâ'ımda o ki oğlum müteveffâ-i merkûm Hüseyin'in (...) ahz için kahvehâne-i mezkûre vürûd etmişdim deyü kahvehâne-i mezkûre vürûdunu ikrâr maktûl merkûm Arnabud Osman ber-vech-i müdde'â bi-gayr-ı hakkın amden darb ve cerh ve katl eylediğini inkâr etmeğe müdde'î-i vekîl merkûm El-Hâc Osman Ağa'dan da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda udûl-ı ihrâr ve ricâl-i müslimînden olup karye-i mezbûre sükkânından Ahmed bin Mehmed ve Kuru Mustafa bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'î hâzırân olup istişehâde olunduklarında fi'l-hakîka târîh-i mezkûrda maktûl merkûm Arnabud Osman kahvehâne mezkûreye misâfiretle leylen vürûd ve müteveffâ-i evvel merkûm Molla Hüseyin ve hâzırûn merkûmûn ile erâm ve çalgı ve rakkâs ve raks ettirirler iken merkûm Arnabud Osman müteveffâ-i evvel merkûm Molla Hüseyin ile münazâ'a esnâsında yedinde olan (...) kurşunuyla merkûm Molla Hüseyin'in zahrından amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh ve müteessiren ba'de'l-vefât hâzırûn merkûmûndan merkûmân Tiryaki oğlu Ahmed ve Ahışhalı Yusuf maktûl merkûm Arnabud Osman ahz ve ellerini bend ederek kahvehâne-i mezkûre peykesine ik'âd ettirdiklerinden merkûm Es-Seyyid Mehmed ile hâzır merkûm Kasab oğlu Hasan kahvehâne-i mezkûreye vürûd ve merkûm Kasab oğlu Hasan müteveffâ-i merkûm Arnabud Osman'ı tebemesiyle darb esnâsında merkûm Es-Seyyid Mehmed

oyaladıklarımız deyip maktûl evvel merkûm Molla Hüseyin'in veresesinin emr ve izinleri olmaksızın yedinde olan kara saplı tîfân bıçağıyla müteveffâ-i merkûm Arnabud Osman'ı kafasının sağ kulağı üzerinden katl kasdıyla amden ve bi- gayr-ı hakkın darb ve cerh (...) ile cerh idüb ve müteveffâ-i merkûm Osman müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr ol andan fevt oldu biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet ederiz deyü her bir edâ-i şehâdet şer'îyye ettiklerinden ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince merkûm Es-Seyyid Mehmed'in kısâs ve beytü'l-mâl için bi't-terâzî mezbûr Es-Seyyid Mehmed'den diyet olması hususları re'y izin devlet-i aliyyeye menût idü ki öyle vâki' el-hâldir pâye-i serîr-i âlâya arz ve i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

B1

Evin cumbasının kendi penceresine verdiği zararın karşılanması

Oldur ki

İşbu buyuruldu âsafânelerine imtisâlen husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf ru'yet ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverde me'zûnen irsâl olunan baş ketebesinden mevdetlü Es-Seyyid Abdülkadir Necati Efendi a'zâ-i meclisden Ref'atlü Es-Seyyid Mehmed Tahir Ağa ve bâb-ı (...) mâ'mûr kavâs başları himmetlü Mahmud Ağa ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid Hafız Âlî Ağa ve sâir erbâb-ı vukûf ile zikr câî münâza' (...) olan dolma duvar ve şehnişîn üzerlerine varıp cerîde-i şer'îde muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettik de Hoca Tayyib mahallesi mütemekkinlerinden derûn-ı arzuhâlde mastûru'l-ism Yuri oğlu Mahak veled-i Kirir zimmî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda (...) sâhib-i arzuhâl Çaroşi oğlu Medatya zimmî muvâcehesinde takrîr-i kelâm edip mâlik ve mutasarrîf olduğum mahâlle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk-i menzilin fevkânî ve tahtânîsinde olan iki aded odasına mersûm Medatya ve Menik zimmînin mutasarrîf olduğu bir bâb mülk-i menzilin fevkânî ve tahtânîsinde olan iki aded sofasının müyânında olan beş zirâ' on sekiz parmak dolma duvar benim menzilin mülhakâtından iken duvar mezkûr müşterek olmak za'miyle mersûm Medatya zimmî fuzûlî müdâhil ve isti'mâl edip ve menzil-i mezkûresini hedm ile müceddeden menzil binâ ve inşâ ederek

menzil mezkûresinin Gökdere tarafına duvar mezkûr hizasına binâ ve ihdâs eylediği işbu mu'âyene olunan şehnişinin takoz ta'bîr olunur ağaçlarını benim menzirim odaları pencerelerinin önüne duvar mezkûrem hizasına vaz' edip zararı olmağla zikr olunan takoz kıt'a duvarım isti'mâlden men' olunmak murâdımdır deyü da'vâ eyledikde mersûm Medatya zımmî cevâbında zikr olunan dolma duvar beynimizde müşterek olmağla binâ-i aliyye-i ihdâs edeceğim şehnişin için takoz vaz' eyledim deyü duvar mezkûr müstegallen benim menzirim mülhakâtından olduğunu inkâr eyledikde halîfe-i mi'mâr merkûm lede'l-mu'âyene ve'l-keşf fen mi'mâriyeye tatbîka müstegallen benim menzirim mülhakâtından olduğunu ba'de'l-ihbâr mersûm Medatya zımmî dahî duvar mezkûr müstegallen benim menzirim mülhakâtından olduğunu tâyi'ân ikrâr ve i'tirâf edip zikr olunan takoz ta'bîr olunur ağaçlarını kat'a birle benim menzirim pencerelerine vâki' olan zararına def'a müteahhid olup ben dahî duvar mezkûrun kendi menzili tarafında olan yüzünü kemâ fi'l-sâbık mersûm Medatya zımmî isti'mâl etmek üzere râzı olmamla ol vechle kıt'a nizâ' ve ref' husûmet eyledik deyü makar mersûm Sahak zımmînin sâdır olan takrîrini mersûm Medatya zımmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediğini kâtib mûmâ-ileyh mahlinde ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i umûmiyede ma'kûd-ı meclis-i şer'î kadîme gelip müdde'î ve müdde' aliyye mersûmândan her biri hâzır oldukları hâlde tasdîklerine mukârin âlî vukû'a inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi't-tâsi' ısr min şehri Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Kâdir gecesi, arefe ve Ramazan bayramı günlerinin belirlenmesi

Oldur ki

Târîh-i hicret nebevî-i aliyye efdale't-tahiyyeden işbu bin iki yüz altmış dokuz senesi Ramazânü'l-Mübâreki gurre si tekmîl selesîn ile yevm-i Perşembeden i'tibâr olunmuş ise de dâru'l-hilâfeti'l-aliyye kâdısı Fazîletlü Es-Seyyid Mehmed Halim Efendi Hazretleri huzûrlarında dâru'l-hilâfeti'l-aliyyede yevm-i selaseden ber-nehc-i şer'î sâbit olduğunu (...) üzerine (...) mansûr olmağın meclis-i şer'î hâzırân olan ferikân kirâmdan me'mûretle

mahrûse-i Burusada mukîm sa‘âdetlü Dervîş Paşa hazretleriyle mahrûse-i mezbûre sükkânından kibâr müşârun kirâmdan reşâdlü Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Said Efendi ibn’l-merhûm Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Ahmed baba aktarı ve Merîdândan Dervîş Es-Seyyid İbrahim Ethem ibn-i Şeyh Mehmed ve suvâri mürdîf asâkir-i hâssa-i hazret şâhâne binbaşısı Es-Seyyid Ahmed Efendi ibn-i Mehmed ve teb‘asından İbrahim bin İsmail ve Dâru’l-hilâfet-i aliyye müderrisin kirâmdan mekremetlü Es-Seyyid El-Hâc Yusuf Efendi ibn-i Hasan ve Ebî Şahme Mahallesi sükkânından müderrisinden mekremetlü Es-Seyyid Mehmed Said Efendi ibn-i El-Hâc Mehmed Raşid Efendi ve dergâh-ı âlî (...) yazıcızâde Ahmed Bey ibn-i Mustafa ve Kağıtçı başı El-Hâc Abdullah Ağa ibn-i El-Hâc Âlî ve Emânetçi Âlî bey ibn-i Mehmed Tahir ve Emânetçi Mehmed Nuri Molla ibn-i El-Hâc Ahmed ve Emânetçi Ahmed bin El-Hâc Abdullah ve fesci Mehmed Atallah Bey ibn-i El-Hâc İsmail ve Hüsnü Bey ibn-i Eyüb Bey ve Hâfız Mehmed Raşid Ağa ibn-i Hâfız Mehmed Efendi ve Elmalık mahallesi imamı Mehmed Efendi ibn-i Hâfız Âlî ve Burusa müderrislerinden Es-Seyyid Ahmed Nazif Efendi ibn-i Es-Seyyid Mehmed Emin nâm on altı neferin

Sayfa 51

(...) mes‘elesine tatbîkan bi-tarîkü’ş-şehâde bi’l-şehr ve’t-tevâtiren haberleriyle vech-i şer‘î üzere sâbit ve mütehakkık olmağın ketb mu‘tebî (...) fenni mevzu‘ lüzûm-i fî mevzû‘ âhar müfâdıncı tekâmîl selesîn ile işbu (...) aht gecesi leylen kadr ve erba‘a günü yevm-i arefe ve ferdâsı hamse günü idü’l-fitr olmak iktizâ eylediği huzûr-ı fâizu’n-nûr âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

A2

Nişan için verdiği altınların geri verilmesi iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Eyâlet-i Hüdavendigâr dâhilinde medîne-i Kütahya mütemekkinlerinden Halbeli oğlu Gavril veled-i Epostol zımmî mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer‘-î hatîrda Hüdavendigâr sancâğında vâki‘ İdencik Kazâsına tâbi‘ Yapucu karyesi mütemekkinlerinden Hristo veled-i Penayot zımmî muvâcehesinde işbu târîh-i i‘lâmdan on üç mâh mukaddem mersûm Hristo zımmînin anası hâlîke Mosko bint-i Nikola nasrâniye

sağlığında sadriye kebîre kızı gâibet anı'l-beled Eleniko nasrâniyeyi bana tezvîce tâliye olup ben dahî nişân nâmıyla malımdan beş bin sekiz yüz elli guruşluk yirmi aded yâldız altûnî ve elli aded mahmûdiye altûnî nısfıyesi ve yüz aded atîk Hayriye altûnları mersûm Mosko nasrâniyeye i'tâ ve mersûme Mosko nasrâniye dahî altûn mezkûrları yedimden ba'de'l-ahz ve'l-kabûl mersûm Mosko nasrâniye gâib-i mersûmeyi bana tezvîc etmeyip ve altûn mezkûrları bana kable'l-rev ve'l-teslîm ecel-i mev'ûduyla hâlik olup ve hâlîke-i mersûmenin terekesine mersûm Hristo zımmî vaz'-ı yed vekîl isede mecrû mersûm Hristo zımmî hâlik-i mersûmenin sadr-ı oğlu olduğuna binâen altûn mezkûrların cem'an bahâları olan mârrü'z-zikr beş bin sekiz yüz elli guruş mâlından bana def' ve teslîme mersûm Hristo zımmîye cebr olunmak ve benim fen tabe vukûfuma binâen hâlik mersûmenin sağlığında mübtelâ olduğu yürek iletine devâ etmek üzere mersûm Hristo beş yüz guruş ücret kavliyle beni isticâr edip ve ben dahî hâlik mersûmenin illet mezkûresine müdâvât ederek hâlik mersûme illet mezkûresinden halâs olmağla ücret müşhâm olan meblağ-ı mezbûr beş yüz guruş ücretiyle müsâvî olmağla meblağ-ı mezbûr bana teslîme mersûm Hristo zımmîye tenbiyye olunmak murâdımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr evvelâ müdde'îyye-i mersûmenin mersûm Hristo zımmînin hâlik mersûmun terekesine vâz'u'l-yed olduğunu ikrâr ederek mecrû oğlu idüğüne mebnî meblağ-ı mezbûr beş bin sekiz yüz elli guruş da'vâ tasaddî eylediği da'vâsı şâyân iltifât olduğu müdde'î-i mersûme ba'de'l-ta'ahhüm müdde'î-i mersûm Gavril zımmî sâlifüz'z-zikr beş yüz guruş ücret da'vâsını isbâtından izhâr-ı acz edip müdde'î-i mersûm Gavril zımmînin talebiyle mersûm Hristo zımmî tahlîf olunmağla mücebince müdde'î-i mersûm Gavril zımmî da'vâ-yı mezkûrlarıyla mersûm Hristo zımmîye bî-vech-i şer'î ve bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Başkasının malını çalanı uyardığı için öldürüldüğü

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr İnegöl Burusa Kazâsına tâbi' Duma Karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen vefât eden Es-Seyyid Halil bin Es-Seyyid Âlî bin Selman'ın verâseti

babası merkûm Es-Seyyid Âlî ve anası Fatma bint-i Halil inhisârî ba‘de‘t-tahakkuku‘ş-şer‘î zikr-i âtî talep ve da‘vâya kendi nıfsından asîl ve zevcesi ümmî mezbûre Fatma Hâtûn tarafından vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi‘l-ma‘rifeti‘ş-şer‘îyye ârifân karye-i mezbûre sükkânından Mehmed bin İsmail ve İsmail bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle bernehc-i şer‘î sâbit olan ebi merkûm Es-Seyyid Âlî mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Süleyman bin Hasan nâm kimesne mahzarında bi‘l-verâse ve bi‘l-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i‘lâmdan kırk dört gün mukaddem gâib ani‘l-beled Kuşaksız oğlu Mehmed’in karye-i mezbûrede kâin misâfir odasında leylen sâ‘at üç kararlarında oğlum maktûl merkûm Es-Seyyid Halil mezbûr Selman ve karye-i mezbûre ahâlîsinden gâibûn ani‘l-beled Tozlu oğlu Âlî bin Mustafa ve Kavâs oğlu Mehmed Emin bin Abdullah Tavşanlı leblebici Hasan ile bi‘l-mu‘ayye adamları esnâda merkûm Süleyman Gâibûn mezbûrûndan mezbûr leblebici Hasan’ın Duhan kesesinden birkaç lüle duhân doldurduk da oğlum maktûl merkûm Es-Seyyid Halil merkûm Selman’a fakr misâfirin kesesinden niçün duhân doldurursun dedikde merkûm Selman hiddetlenip yedinde olan dest bel bıçağıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın katl kasdıyla oğlum maktûl merkûm Es-Seyyid Halil’in cebhesi üzerinden başına darb ve cerh edip ve oğlum merkûm Es-Seyyid Halil müteessiren ani‘l-cerhi‘l-mezkûr on sekiz gün mürûrunda fevt olmağla merkûm Selman’dan suâl olunup katl mezkûrun müceb-i şer‘îsi olan kısâs mezbûr Selman hakkında icrâ olunmak üzere hükm olunmak bi‘l-verâse ve bi‘l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbe’s-suâl merkûm Selman cevâbında maktûl mezbûr Es-Seyyid Halil ve gâibûn merkûmûn Âlî ve Mehmed Emin ve Hasan ile oda-i mezkûreden leylen erâmları esnâda maktûl merkûm Halil’in maktûlen vefât eylediğini ikrâr ancak ber-vech-i müdde‘â kendünün bıçak ile amden darb ve cerhini ve müteessiren fevt olduğunu külliyyen inkâr etmekle müdde‘î-i asîl ve vekîl merkûm Es-Seyyid Âlî’den da‘vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olundukda udûl-i ihrâr-ı ricâl müslimînden karye-i mezbûre sükkânından İbiş oğlu Mehmed Emin bin Mehmed ve Âlî bin Mustafa nâm kimesneler liecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olup istişehâde olunduklarında fi‘l-hakîka târîh-i mezkûrda gâib ani‘l-beled Kuşaksız oğlu Mehmed’in karye-i mezbûrede kâin misâfir odasında leylen sâ‘at üç karârlarında maktûl merkûm Es-Seyyid Halil mezbûr Selman ve gâibûn merkûmûn Âlî ve Mehmed Emin ve Leblebici Hasan ile bi‘l-mu‘ayye erâmları esnâda merkûm Selman gâib merkûm Leblebici Hasan’ın duhân kesesinden birkaç lüle duhân doldurdukda maktûl merkûm Es-Seyyid Halil merkûm Selman’a fakr misâfirin

kesesinden niçün duhan doldurursun dedikde merkûm Selman hiddetlenüb yedinde olan dest bel bıçağıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın katl kasdıyla maktûl merkûm Es-Seyyid Halil'in cebhesi üzerinden başına darb ve cerh edip merkûm Es-Seyyid Halil müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr on sekiz gün mürûrunda fevt oldu biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye ettiklerinde ba'de't-ta'dîl ve'l-tezkiye şehâdetleri maktûl olmağın mücebince ebi merkûm Es-Seyyid Âlî ve ümmi mezbûre Fatıma Hatundan her biri bi'z-zât hâzırân olup bi'l-ittifâk kısâs taleb eylediklerinde kâtîl mezbûr Selman kısâs olunmak üzere hükm olunup ve kısâs mezkûrun icrâsı re'y-i rezîn Devlet-i aliyyeye menût idi ve ki ol ki vâki` el-haldir pâye-i serîr-i âlâya i'lâm olundu. Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

A4

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Gemlik Kazâsına tâbi' Dışkaya Karyesi sükkânından Köse Memiş bin El-Hâc Mustafa mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde medîne-i Üsküdâr ve Karacaahmed karye-i şerîf-i civârında sâkin kahveci Ahmed Ağa ibn-i Osman nâm kimesne mahzarında işbu târîh-i i'lâmdan bir buçuk sene akdem ismine kar'a-i şer'îyye isâbetle silk-i asâkire ilhâk olunan sulbî kebîr oğlum gâib ani'l-beled Mahmud'un yerine bedelen silk-i asâkir-i şâhânedede hizmet etmek üzere nizâmına tatbîka bir nefer kimesne isticâr edivermek üzere mezbûr Ahmed Ağa'ya mâlımdan yedi bin yüz guruş i'tâ ve teslîm ve ol dahî yedimden ahz ve kabz edip ancak mezbûr Ahmed Ağa oğlum gâib merkûmun yerine bedel-i isticâr ve irâne etmemekle ben tekrârına merkûm Ahmed Ağa yed ve ma'rifetiyle beş bin guruş ücret kavliyle oğlum gâib merkûmun yerine silk-i asâkir-i şâhânedede bedelen hizmet etmek üzere bir nefer kimesne isticâr ve ücret mezkûresinin bin beş yüz guruşunu ben mâlımdan bedel-i merkûme i'tâ ve teslîm edip ve bâkîsi olup bedel-i merkûme zimmetimde vereceğim olan üç bin beş yüz guruşun edâsına merkûm Ahmed Ağa bi'l-emr ve'l-kabûl kefil ve zâmin olmağla medfû' m olan meblağ-ı mezbûr yedi bin yüz guruş merkûm Ahmed Ağa'ya ve zimmetinde kalmağla meblağ-ı mezbûr yedi bin yüz guruş merkûm Kahveci Ahmed Ağa'dan hâlâ taleb ederim

deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm yedi bin yüz guruş müdde'î-i merkûm Köse Memiş edâsıyla merkûm Ahmed Ağa ilzâm olunudğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Eşine şiddet uygulayan kişiye tazir cezası verilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Namazgah mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Ayşe bint-i Ahmed nâm hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde fotacı El-Hâc Mustafa bin El-Hâc İbrahim nâm kimesne mahzarında müdde'î-i mezbûrenin dâmâdı Hâfız Halil Molla ibn-i Yusuf Efendi hâzır olduğu mezbûr El-Hâc Mustafa dâmâdı hâzır merkûmun mahâlle-i mezbûrede vâki' tût hadîkası ittisâlinde inşâ eylediği fotacı odasının mezbûrun halîfe ve şâkirdâni dâmâdım hâzır mezbûrun hadîka-i mezbûresine geçip tebevül etmeleriyle bundan böyle hadîka-i mezkûreye geçip tebevül etmemek üzere halîfe ve şâkirdânına tenbiyye eylemesi husûsunu dâmâdım hâzır mezbûr hâfız Halil Molla mezbûr El-Hâc Mustafa'ya ifâde eyledikde mezbûr El-Hâc Mustafa dâmâdım hâzır mezbûre üzerine hücum ve yumruk ile darb edip ben dahî dâmâdım hâzır mezbûru yedinden tahlis için vürûdumda mezbûr El-Hâc Mustafa bana fâhişe deyü atâle-i mesân ile na'lîn ile bâşıma darb ve kara bere etmekle (...) mezkûrelerinin müceb-i şer'îsi icrâ olunmak dâmâdım hâzır mezbûr ile mu'âmer onurdur deyü hâzır mezbûrun tasdîkiyle ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mezbûre Ayşe Hâtûn ve dâmâdı hâzır mezbûr Hâfız Halil Molla tasaddî eyledikleri da'vâ-yı mezkûrelerini lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan mahâlle-i mezbûre sükkânından bıçakçı oğlu Âlî bin Halil ile zâtları mu'arrefe Hâfız Said baldızı Fatma bint-i İsmail ve Âlî zevcesi Fehime bint-i Hasan nâm hâtûnlar şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğe mücebiyle mezbûr El-Hâc Mustafa'ya şer'ân ta'zîr lâzım geldiği tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Yapılan avlunun kendi arazisine ait olduğu

Oldur ki

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf istimâ' ve ru'yet ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverde bi'l-iltimas me'zûnen irsâl olunan kitâb bâbında Es-Seyyid Osman Efendi mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Âlî Ağa ve sâir bî-garaz-ı erbâb-ı vukûf ile mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' merhûm Sultan Yıldırım Bayezid Hân tâbe serâhu evkâf şerîflerinden Yalıcı Karyesinde kâin Razgat oğlu Nikola veled-i Hristo zimmînin mâlik ve mutasarrıf olduğu bir bâb mülk-i menzili havlusuna varıp isimleri cerîde-i şer'îde muharrer müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettik de zikr-i âtî menzil havlusuna vaz'-ı yedi mütehakkık olan mersûm Razgat oğlu Nikola zimmî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda (...) şahs-ı şer'î mu'arrefe Letaro bint-i Yani nasrâniye muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip bâ-temessük müdür-i evkâf-ı hümayûn mâlik ve mutasarrıf olduğu işbu derûnunda akd-ı meclis-i şer'î âlî olunan arsası senede vakf-ı müşârun-ileyh mukâta'a-i kadîm ma'lûmelü ebniyesi mülk bir bâb müferrez menzirimde vâki' olan beyt-i süflinin önüne mersûme Letaro nasrâniye menzili havlusuna ve tarîk-i âmma varınca kadr bi-hesâb-ı terbî' üç yüz kırk beş zirâ' altı parmak meni'l-kadîm benim menzirim mülhakâtından olan havlunun ittisâlinde kâin menzil-i mezkûremde müferrez mersûme Letaro nasrâniye mâlike ve mutasarrıfe olduğu kezalik ebniyesi mülk bir bâb müferrez menzil-i havlusunun tûlen on beş ve arzân iki zirâ' ın cem'an bi-hesâb-ı terbî' otuz zirâ' mahlini kendi menziline mürûr ve ubûr için zukâğa kapunun ve etmek üzere terk ibkâ ederek havlu mezkûresinin tarîk-i âmm tarafına iki beyt suflî binâ ve ihdâs edip ve'l-hâletü hâzihi mârrü'z-zikr üç yüz kırk beş zirâ' ve altı parmak havlu mezkûrem fuzûlî zabt ve menzili mezkûresine (...) için terk ve ibkâ eylediği mârrü'z-zikr otuz zirâ' havlu mezkûresine halt ve ilhâh murâd etmek vâki' olan müdâhilesi men' olunmak matlûbumdur deyü ben bundan akdem mersûme Letaro nasrâniyeden da'vâ olduğu mârrü'z-zikr üç yüz kırk beş zirâ' altı parmak havlu benim mâlik ve mutasarrıf olduğum menzirim mülhakâtındır deyü benden da'vâ etmeğe ol vechle beynimizde münâza'a kesîre zuhûr etmiş idi el-hâletü hâzihi ben bâ-tavassut muslihîn vâz'u'l-yed olduğum mârrü'z-zikr üç yüz kırk beş zirâ' altı parmak havlu mezkûrun mersûme Letaro nasrâniyenin sâlifü'l-beyân otuz zirâ' havlu mezkûresi tarafında tarîk-i âmma varıncaya kadar tûlen on dokuz ve arzân iki zirâ' ın cem'an otuz sekiz zirâ' mahlinde ifrâz ve alâmet-i hâsıla vaz'ıyla ba'de'l-mümtâz mersûme Letaro nasrâniyeye rızâmla def' ve teslîm edip ol

dahî teslim ve kabûl ve mâru'l-beyân otuz zirâ' havlu-yu mezkûresine halt ve ilhâk etmeğe mersûme Letaro nasrâniye fimâ ba'de yedimde bâkî kalan üç yüz yedi zirâ' Ba havluya müte'allık da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât ve ben dahî havlu-yu mezkûreden ifrâz ve mersûme Letaro nasrâniyeye medfû'um olan bi-hesâb-ı terbi' otuz sekiz zirâ' havlu mezkûreye müte'allık da'vâdan mersûme Letaro Nasrâniyenin zimmetini ibrâ ve ıskât edip tarafında her birimiz âharım ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledi deyü makarr mersûm Nikola zimmînin sâdır olan bi'l-cümle takrîr-i meşrûhunu mersûme Letaro nasrâniye vicâhen ve şifân tahkîk ve tasdîk eylediğini kâtib mûmâ-ileyh mahlinde ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'î kadîme gelip mersûm Nikola zimmî ve mersûme Letaro nasrâniyeden her biri hâzır oldukları hâlde tasdîklerine mukârin alî vukû'a inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Sayfa 52

A1

5 aded köprünün tamirati

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Gemlik (...) nakl merteb kalyon hümâyûn kerâsteleri arabaların mürûr ubûr eyledikleri mahrûse-i mezbûre Kazâsına tâbi' Samanlı Karyesi civârında Kumluk Alanı (...) kâin nehrin üzerinde mebnî Koyun Köprüsü dimekle ma'rûf bir aded ahşâb köprü ile ittisâlinde vâki' kalınan kazâ-i mezkûre tâbi' Gölbaşı karyesi civârında Kasv deresi üzerinde mebnî Yokuşdibi deresi dimekle şehir bir aded ahşâb köprü mürûr zamân ile müşerref harâb ve üzerlerinden kerâste arabalarının mürûr ve ubûrları adîmü'l-inkân olup her biri ta'mîr ve tecdîde eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olduğunu kerâste mezkûre nakline mâ'mûr Kavâs Musa Ağa bundan akdem hâlâ Hüdavendigâr vâlîsi devletü atûfetlü Halil Rıfat Paşa hazretleri huzûrlarında ma'kûd-ı meclis-i umûmiye inhâ eylediğine mebnî köprü ve kaldırım mezkûrların muhtâc ta'mîr olan mahalleri mâliye sandığından sarfla ta'mîr ve termîm olunmak üzere vâlî-i müşârun ileyh hazretlerinin inzimâm re'y âsafâneleriyle meclisce tasvîb ve tensîb olunmağla köprü ve kaldırım mezkûrlar cânib-i defterdâr eden mâ'mûr Kavas Ahmed Ağa ma'rifetiyle ta'mîr ve tecdîd olmağla köprü ve kaldırım mezkûrlar kıbel-i şer'îden kıbel-i şer'îden mâ'mûr kâtib Es-

Seyyid Abdülkadir Efendi ve mâ'mûr Kavâs mezbûr ve sâir bî-garaz-ı erbâb-ı vukûf ma'rifetiyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf köprü ve kaldırım mezkûrların tecdîd ve ta'mîrleri zikr-i âtî mesârif ile husûl-pezîr olduğu ihbâr erbâb-ı vukûf tebeyyin ve tahkîk eylediği mahlinde ketb ve tahrîr ve huzûr-ı şer'a ihbâr olunmağla mesârif mezkûrların mağrudâtını mübeyyin keşf sâni defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

A2

Mârrü'z-zikr Samanlı Karyesi civârında vâki' Koyun Köprüsüne harc ü sarf olunan beheri onar guruşluk kırk üç aded meşe kayacık ağacı ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk yirmi sekiz vakıyye mismâr ve beher neferi on ikişer guruşluk on dört nefer neccâr yevmiyeleriyle köprü mezkûr ittisâlinde tûlen arzân bi-hesâb-ı terbi' üç yüz zirâ' kaldırımın cemî' levâzımıyla beher zirâ'ı dörder guruşluk onar pâreden mesârifî. 1971 guruş.

A3

Sâlifüz'z-zikr Gölbaşı karyesi kurbünde Aksu Deresi üzerinde mebnî bir aded ahşâb köprüye harc ü sarf olunan beheri onar guruşluk otuz beş aded kayacık ağacı ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk yirmi beş vakıyye mismâr ve beher neferi on ikişer guruşluk on iki aded neccâr ve beher neferi yedişer guruşluk altı nefer ırgâd yevmiyeleri mesârifî. 623,5 guruş.

A4

Tecdîd ve ta'mîri iktizâ eden mahrûse-i mezbûre Kazâsına tâbi' Timurtaş Karyesi tarikiyle Gemlik câddesinde Panayır Karyesi kurbünde vâki' üç aded tahta köprüler ta'mîrlerine harc sarf olunan beheri beşer guruşluk on aded kazıklık meşe kayapa ağacı ve beheri ikişer guruşluk altmış dokuz aded meşe hatıllık ağacı ve beher neferi on ikişer guruşluk altı nefer neccâr ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk on beş vakıyye mismâr bahâlarıyla rahnedâr olan kaldırımları ta'mîrleri mesârifî. 352 guruş.

A5

Bi'l-cümle köprü mezkûrlar ve yine kerâste-i mezkûra mürûr eden mahrûse-i mezbûre kazâsında vâki' Aksu ve Denboz ve Çatal Tepe ve Kestel ve karâ-i sâire karyelerinde kâin tarafların âdet-i kadîme üzere (...) tarîk vechiyle ahâlî-i karâ'i hîn mezkûrenin ve tesviyelerinde bi'l-iktizâ meclisce mâ'mûr (...) olunan kavâs ve kalfaların altmış günde

kendülerinin yevmiyeleri ve râkib oldukları bârgîr ücretiyle irsâl olunan mu‘tedân ve kalfa ücretleri ve mesârif sâire lâzıme mesârifi. 1620 guruş. Yalnız 4566,5 guruş.

B1

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi‘ Kebîr Susnuluk Karyesinde mütemekkin Meto oğlu Halıcı Nikola veled-i Meto zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘î hatîrda karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Yazıcı Mihail ve Zageri zımmî muvâcehesinde iki yüz altmış dokuz senesi şehr-i Rebi‘ul-Evvelinin yirmi beşinci günü mersûm Mihail zımmîye mâlımdan iki bin üç yüz guruş ikrâz ve teslim edip ve ol dahî iktirâz ve ahz ve kabz edip ve hatta meblağ-ı mezbûr cihet-i karzdan zimmetinde bana deyni olduğunu târîh-i mezkûrda karye-i mezbûrede mahzarında şehûrda ikrâr dahî etmeğe meblağ-ı mezbûr iki bin üç yüz guruş mersûm Mihail zımmîden hâlâ talep ederim deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-suâl ve‘l-inkâr müdde‘î-i mersûm Halıcı Nikola zımmî ber-vech-i muharrer ikrâr müdde‘âsını lede‘l-tezkiye adl ve kabûlü‘ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan karye-i mezbûre sükkânından Çakal oğlu Salih bin Mustafa ile karye-i mezbûre mütemekkinlerinden olup beyne‘l-(...) makbûlü‘ş-şehâde ettik kezâlik ihbâr olunan Eniştaş oğlu Elya veled-i İlya zımmî şehâdetleriyle bi‘l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘î isbât etmeğin mücebiyle meblağ-ı merkûm iki bin üç yüz guruş müdde‘î-i mersûm Halıcı Nikola zımmîye edâsıyla mersûm Mihail zımmîye tenbiyye olunduğu tescil ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

B2

Ruhbanlar hakkında nizamname

Mefâhir‘ün-nevâbü‘l-müteşer‘în zikr-i âtî mahallerin nâibleri zîd aleyhim tevkî‘-i refî‘-i hümâyûnum vâsıl olacak ma‘lûm ola ki kadrîsi şerîf ve tevâbî‘ revm bi-tarîkî (...) râhib (...) sedde-i sa‘âdetime takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr arzuhâlinde kudsî şerîf ruhban

fukarasının bir yerden medâr ma‘âşları olmayıp memâlik mahrûsemde mütemekkin Rûm tâifesinin rızâlarıyla ve yerlerinden cem‘ olunan sadakaya muhassır olduğundan bu def‘a İzmîd ve Gemlik ve Gebze ve Burusa ve tevâbi‘î kazâlarına kudsî şerîf ruhbânlarından (...) râhib vekîl nasb ve ta‘yîn olduğu beyânıyla vekîl merkûmun îfâ-yı hizmet me‘mûresine kimesne tarafından dahl ve ta‘arruz olmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmekle kuyûd mürâca‘at ve muktizâsı suâl olundukda (...) olan ruhbânların mu‘tâd kadîm üzere kendüye âid metrûkâtların bi-tarîkî mûmâ-ileyh ve yâhûd vekîlleri ahz ve kabz eyledik de beytü’l-mâl ve kismâm adamları müdâhile ve tark âhardan hiç ferd ta‘arruz etmeyip zikr olunan ruhbânlar kendü aynları üzere kilisâları fukarasına ve bi-tarîka her ne vasiyyet ederler ise makbûl olarak Rûm şâhidleriyle her ne vasiyyet ederler ise makbûl olarak Rûm şâhidleriyle lede’l-istimâ‘ oluna ve memâlik-i mahrûsemde olan Rûm râhiblerinin keşişi ve pâpâsı ve sâir Rûm tâifesinin kudsî şerîf için nüzûrât (...) istimâ‘ kalına be bi-tarîk mûmâ-ileyh sadaka cem‘ için gönderdiği adamları gezdikleri yerlerde zâbitân ve sâire taraflarından buraya niçün geldiğini ve ne (...) edersiz deyü müdâhile ve muhâna‘at ettirilmeyip mürûr ve ubûr eyledikleri yerlerde ba‘zı mahûf ve muhâtar olan mahallerden hasn ve cihetle geçip kendü nefslerin eşkiyadan tahlîzi zammında tebdîl câme ve kisve eylediklerinde vâlât-ı harb götürdüklerinde hilâf ve mu‘tâd ve kadîm zâbitân taraflarından müdâhile olunmaya deyü bi-tarîk mûmâ-ileyh yedine i‘tâ olunan berât âlîşânımda ve o makûle zuvt olanların vasiyetlerini vekîl merkûm kudsî şerîf fukarâsı için zabt eylemek murâd eyledikde vârisleri bizim murisimizin vasiyet ve vakzını tumasız mîrâsa idhâl ederiz deyü ta‘addî ettirilmeyip ve kudsî şerîf için vakt olan bâğ ve bâğçe ve büyüüt dekâkîn ve tarla ve zeytûn bâğçelerine âhardan müdâhile ve yedlerinde gerek müte‘allık emti‘a ve eşyâları yok iken resm ve bâğ taleb olunmamak ve ba‘zı ruhbân tâifesi bi-tarîk mûmâ-ileyhden yedlerinde sendeleri yok iken kudsî şerîf ruhbânındanız deyü re‘âyâyâ aldayıp mefâyir şürût akçe cem‘ edenlerin akçe ve senedleri vekîl merkûma aliverilip vekîl merkûmun ve adamlarının bindikleri bârgîr ve katırları olan ve sâirleri taraflarından alınmayıp mürûr ve ubûrlarına hilâf ve mu‘tâd-ı kadîm ve müdâhile ettirilmemek verilen evâmîr şerîf mûnderic ve mezkûr ve emsâlîne emr-i şerîfim verildiği mukayyed ve mastûr olup bu sûretde inhâ olduğu üzere ise ber müceb-i şürût emsâlî mücebince emr-i şerîfim i‘tâsı irâde-i âlîyyeme menût idü ki tahrîr olunmağla vech-i meşrûh üzere ilâve olunmak fermânım olmağın imdi siz ki nevvâb-ı mûmâ-ileyhim siz keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda bir minvâl muharrer vekîl merkûmun îfâ-yı hizmet ve

me'mûresine kimesne tarafında müdâhile ve muhâlefât olunmaması husûsuna mübâseret eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılınız.

Tahriren fi evâsıt şehr-i Rebi'ü'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Evlilikten kalan borç üzerinde anlaşma sağlanması

Oldur ki

Eyâlet-i Hüdavendigâr dâhilinde medîne-i Kütahya'da Büyük Ören mahallesi mütemekkinlerinden Tefohi bint-i Karabet nasrâniye tarafından zikr-i âtî talep ve da'vâ ve ahz ve kabzına lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya vekâlet-i âmme-i mutlak ile vekîl olduğu şahs-ı mersûmeyi bîlûr mahalle-i mezbûre (...) Estepan veled-i Serkoz ve Eci Ertin veled-i Serkoz zimmîler şehâdetleriyle ber-vech-i şer'î sâbit olan mahâlle-i mezbûre mütemekkinlerinden (...) oğlu Kirhor veled-i Agob zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î hatîrda medîne-i mezbûrenin sâbık (...) Sarrâfî vekîl Agob veled-i Kirhor zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb işbu târîh-i i'lâmdan dört sene mukaddem müvekkilem mersûme Tefohi nasrâniyenin sandığında mevcûde mâlı olan mecmû' yirmi iki bin altı yüz guruşluk bir şerîdde merbût (...) yüz guruşluk elli aded çift kızılcık altını diğer bir şeritte merbût doksan aded mahmûdiye nakzası ve beş aded (...) kızılcık altını ve elmas (...) yirmi sekiz miskâl altın zincirli bir çift bilezik ve bir aded elmaslı yüzük ve yirmi miskâl incü ve erâmı bir aded (...) altûnlu şedde ta'bîr olunur halı ve on iki miskâl (...) biri mine ve biri altûn bâşlı (...) on sekiz aded İstanbul nasfiyesi altûn na'îllik iki aded (...) ve yüz otuz (...) iki çift

Sayfa 53

sîm kuşak ve sâliyân taşlı iki aded altın yüzük ve on üç miskâl bir aded altın gerdân müvekkilem mersûmenin zevci hâlik Erzurumlu oğlu Ohannes veled-i Estepan zimmî sağlığında müvekkilem mersûmenin izin ve icâzâtı olmaksızın sandık mezkûresinden hafite-i ahz ve mersûm Agob zimmîye cihet-i karzdan zimmetinde deyni olan otuz bin yüz altmış sekiz guruş mahsûben ba'de'd-def' ve'l-teslîm müvekkile-i merkûme Tefohi nasrâniye iki yüz altmış beş senesi mâh (...) on beşinci günü husus-ı mezkûre vâkîfe olarak

zevci hâlik mersûmla mersûm Agob zimmînin medîne-i mezbûrede kâin menziline varıp halı ve altın mezkûrları mersûm Agob zimmîden talep eyledik de mersûm Agob zimmî halı ve altın mezkûrları zimmetinde olduğunu ikrâr ve ve halı mezkûrların bin guruş kıymetli bir aded gerdâniye-i mezkûreyi müvekkilem mersûmeye rûv teslîm edip bâkî yirmi bir bin altı yüz guruşluk hal ve altın mezkûrları hâlik mersûm zimmetinde alacağı olan meblağ-ı mezkûru ahzına tevkiifen fuzûlî yedinde ibkâ edip ve müteecciren halı ve altın mezkûrları fuzûlî âhara ba'de'l-bey' ve'l-istihlâk iki yüz almış altı senesi şehr-ü Ramazânu'l-Mübârekin on beşinci günü mersûm Agob zimmî müvekkilem mersûmenin medîne-i mezbûrede kâin menziline vürûd ve müvekkilem mersûmeye müstehlek halı ve altın mezkûre bahâlarından yirmi bir bin altı yüz guruş zimmetinde deyni olduğunu ikrâr etmekle meblağ-ı merkûm yirmi bir bin altı yüz guruş mersûm Agob zimmîden bi'l-vekâle zamânen talep ederim deyü da'vâ eyledik de mersûm Agob zimmî cevâbında müvekkile-i mersûme Tefohi nasrâniye rızasıyla mâlından mecmû' ancak on bin altı yüz doksan yedi guruşluk yüz otuz dirhem iki çift sîm kuşak ve yirmi miskâl ufak İncü ve yine on üç miskâl dest incü ve bir çift elmas (...) altın bilezik ve bir aded elmas kol yüzük ve ortasında çenberi altın mineli ve bir aded (...) altın ta'lif olunmuş ortası kol bir aded gerdâniye ve on bir aded fındık reb'iyesi hâlik mersûm Ohannes zimmî zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden alacak hakkım olan otuz bin yüz altmış sekiz guruşun ol mikdârına takâsa bana i'tâ ve teslîm ve ben dahî ahz ve kabz birle mukâsa ve kabûl edip ve hâlik mesfûr zimmetinde sahhü'l-bâkî alacağım olan on dokuz bin dört yüz yetmiş bir guruşun dokuz yüz altmış bir guruşunu dahî ben hâlik mesfûr yedinden ba'de'l-ahz ve'l-kabz hâlik mersûm Ohannes zimmî sağlığında zimmetinde sahhü'l-bâkî on sekiz bin beş yüz guruş zimmetinde bana deyni olduğunu ikrâr ve meblağ-ı bâkî mezkûr bana deyni ettiğini (...) yedime bir kıt'a tahvîl i'tâ etmişdi deyü da'vâ-yı def'a tasaddî ve benim bi'l-vekâle ziyâde müdde'âmı inkâr etmeğe tarafından her birimiz bi'l-asâle ve bi'l-vekâle mutasaddî olduğumuz müdde'âlarımız ile beyâna ba'de'l-havâle beynimize muslihûn tavassut edip ben bi'l-vekâle zamânen tasaddî eylediğim meblağ-ı mezbûr yirmi bir bin altı yüz guruş da'vâmdan müvekkilem mersûme Tefohi nasrâniyeye izâfetle mersûm Agob zimmî ile on bin guruşa bi'l-vekâle sulh olduğumda ol dahî sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabûl ben bedel-i sulh-i mezkûrdan mâ'adâ ziyâde on bir bin altı yüz guruş müdde'âma ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûre ve sâir cemî' hukûk şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan mersûm Agob zimmînin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât edip ve mersûm Agob zimmî dahî müvekkilem mersûmenin zevci hâlik mersûm terekesinden alacak iddi'âsı olan yirmi

sekiz bin beş yüz guruşdan mâ'adâ bi'l-cümle husûs-ı mezkûre ve sâir cemî' hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık da'vâdan müvekkilem mersûmenin zimmetini ibrâ ve iskât edip tarafından her birimize âharın bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ibrâsını kabûl eyledik deyü vekil mersûm Kirhor zimmînin bi'l-cümle takrîr-i meşrûhunu mersûm Agob zimmî vicâhen ve şifâhen ba'de't-tasdîk ibrâdan müsteşni bedel-i sulh merkûm on bin guruş müvekkile-i mersûme Tefohi nasrâniyeye zimmetinde sahîha deyni olduğunu ikrâr ve i'tirâf çünd-i rûz zarfında edâya müte'ahhid olduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Kölesinin oğluna hibe ettiği iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Rıkka inkıyâdı olmağla ber-vech-i âtî da'vâya kıbel-i şer'îden me'zûn olan Selime bint-i Abdullah nâm zenciye mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde hâlâ mevlâsı zât-ı şer'â mu'arrefe Zerafet bint-i Abdullah nâm Hâtûn muvâcehesinde mezbûre Zerâfet Hâtûn'un zevcesi Es-Seyyid Yusuf Efendi ibn-i Mehmed hâzır olduğu hâlde ben mezbûre Zerâfet Hâtûn'un yedinde câriye-i memlûkesi olmamla mevlâm mezbûrenin zevci hâzır merkûm Es-Seyyid Yusuf Efendi mevlâm mezbûre Zerafet Hâtûn'un izin ve ihlâliyle bundan akdem beni (...) ve farâşından hâsıl işbu hacr ve terbiyemde olan tahmînen on aylık Abdullah'dan tevlîd ettirdikten sonra hâzır merkûm Es-Seyyid Yusuf Efendi veled mezbûre bendendir deyü (...) ve zevcesi mevlâm mezbûre Zerafet Hâtûn dahî ber-vech-i muharrer iznini ve ihlâlini ve veled mezbûr zevci hâzır merkûmun farâşından hâsıl olduğu ve zevci merkûmun da'vâsını tasdîk edip beni ve veledim zevci hâzır merkûme hibe ve teslîm olduğu kabûl edip ol vechle sagîr mezbûrun (...) zevci hâzır merkûmdan sâbit olmuşken mevlâm mezbûre Zerâfet Hâtûn bana ve oğlum sagîr mezbûra rıkkıyyet üzere vaz'-ı yed etmekle kefid etmek üzere mezbûre Zerâfet Hâtûn'a tenbiyye olunmak matlûbundur deyü hâzır merkûm Es-Seyyid Yusuf Efendi'nin inkârına mukârin da'vâ ettik de mezbûre Zerâfet Hâtûn cevâbında câriye-i mezbûre mâlı olup rıkka olmak üzere vaz'-ı yedini ikrâr ve müdde'î-i câriye-i mezbûrenin ber-vech-i muharrer da'vâsını külliyyen inkâr etmekle müdde'î-i câriye-i mezbûre ber-vech-i muharrer müdde'âsına ikâmet beyyine

etmeyip bi't-taleb mezbûre Zerâfet Hâtûn bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î tahlîf olmağın mücebince müdde'î-i câriye-i mezbûre da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûre Zerâfet Hâtûn'a bilâ-beyyine mu'ârazadan ba'de'l-men' (...) mevlâm mezbûre Zerâfet Hâtûn'a rıkka inkıyâda müdde'îye-i câriye-i mezbûreye tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâlis ısr min Şevvâlü'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Kayabaşı mahallesi mütemekkinlerinden Etmekçi Tudor veled-i Yorki zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda Keşanlı Dimitri veled-i Benaki zımmî muvâcehesinde mersûm Dimitri zımmî zimmetinde nân-ı azîz semeninden üç yüz altmış guruş alacak hakkım olmağla hâlâ talep ederim deyü ba'de'da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra meblağ-ı merkûm üç yüz altmış guruş müdde'î-i mersûm Tudor zımmîye edâsıyla mersûm Dimitri zımmî ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Rebi'u'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Baba Zâkir mahallesi sükkânından Fotacı İbrahim Ağa ibn-i Mustafa nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde abacı Kasta veled-i Dimitri zımmî muvâcehesinde mersûm Kasta zımmî ma'lûmu'l (...) iplikli fota esmânından bâkî bâ-temessük alacak ahakkım olan bin dört yüz yetmiş guruşun üç yüz altmış guruşunu ben bundan akdem mersûm Kasta zımmî yedinden ahz ve kabz etmemle

bâkîsi olan bin yüz on guruş mersûm Kasta zımmîden taleP ederim dedikde gıbbe's-suâl mersûm Kasta zımmî cevâbında fota esmânında bâkî bâ-temessük bin dört yüz yetmiş guruş müdde'î-i merkûme zimmetinde deyni olduğunu ikrâr lakin zimmetimde deynim olan meblağ-ı merkûmun sekiz yüz elli guruşunu bundan akdem ve üç yüz altmış guruşunu dahî müecciren işbu sâl hâl mâh hazirânın yirminci günü ve elli guruşunu dahî mâh mezkûrun yirmi ikinci günü dükkânında müdde'î-i merkûma edâ ve teslim etmemle el-yevm gayr-ı ez edâ sahhü'l-bâkî zimmetimde müdde'î-i merkûme iki yüz on guruş deynim kalmışdır deyü inkâra mukârin iki kalem cem'an dokuz yüz guruş ziyâde medfû' da'vâsından tasaddî etmekle vâki' mersûm Kasta zımmîden da'vâ-yı def' mezkûrunu mübeyyin beyyine talep olundukda ba'de'l-istihâl ve'l-emhâl müddet mehl-i şer'î mürûrunda ityân beyyine izhâr-ı azc edip müdde'î-i merkûm İbrahim Ağa'yı tahlîf dahî talep olmamağla mücebince (...) bin on guruş müdde'î-i merkûm İbrahim Ağa'ya edâya mersûm Kasta zımmîye tenbiyye olunudğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ısr min Şevvâlü'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Altın borcunda anlaşma sağlandığı

Oldur ki

Eyalet-i Hüdavendigâr dâhilinde vâki' medîne-i Kütahya'da Büyük Ören mahallesi mütemekkinlerinden şahs-ı şer'ân mu'arrefe Sena Marka bint-i Kifurak nasrâniye mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î hâtırda medîne-i mezbûrede sâbık Konpâniye sarrâfı Agob veled-i Kirhor zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip bundan akdem hâlik olan kaynım Erzurumlu oğlu Ohannes veled-i Estepan zımmî sağlığında mahâlle-i mezbûrede kâin menzilimde olan sandığımda mevcûde mâlımdan iki bin beş yüz elli guruş kıymetli yedi miskâl incüden ortası altın mineli bir aded pençe ve beş miskâl incüden başı dökme mineli çiçek ve mecmû' iki bin yetmiş guruşa mu'âdil on sekiz aded kızık rebi'yyesi ve bir şerîd merbût beş aded mahmûdiye tâm ve on aded nısfıyesi ve on aded Hayriye tâm ve on aded İstanbul tâm ve on aded mecîdiye yirmilik ve on altı aded İstanbul nısfıyesi altınlarımı sandûk mezkûremden hafite-i fuzûlî ahz ve kabz edip benim

on ve icâzetim olmaksızın fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın mersûm Agob zımmîye deyni mukâbelesinde rehn vaz‘ ve teslîm edip hattı iki yüz altmış beş senesi mâh-ı Muharremü’l-Harâmının on beşinci günü hal ve altûn mezkûrlarımı medîne-i mezbûrede mersûm Agob zımmî yedinde zaft bulup taleb eylediğimde mersûm Agob zımmî hal ve altûn mezkûrlar benim mâlım olup ve yedinde mevcûde olduğunu ikrâr edip lakin bana teslimden imtinâ‘ fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın zabt etmeğe mersûm Agob zımmîye suâl olunup hal ve altûn mezkûrelerim mevcûde ise aynılarını ve müstehlek ise hal mezkûrun kıymet mezkûrelerini ve altûn mezkûrların misillerini mersûm Agob zımmîden hâlâ talep ederim deyü da‘vâ eylediğimde mersûm Agob zımmî cevâbında da‘vâ-yı mezkûrem külliyyen inkâr etmeğe ben tasaddî eylediğim da‘vâ-yı mezkûrem muvâcehesinde isbât esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn sâlifüz’z-zikr iki bin beş yüz elli guruş kıymetli hal ile iki bin yetmiş guruşa mu‘âdil altûn mezkûre müdde‘âmdan mersûm Agob zımmî ile ani’l-inkâr kat‘ân-nizâ‘ bin beş yüz guruş sulh olduğumda ol dahî sulh mezkûru ba‘de’l-kabûl ziyâde müdde‘âma müte‘allık âmme-i da‘vâdan mersûm Agob zımmînin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer‘î ile ibrâ-i ıskât eylediğimde ol dahî ibrâ-i mezkûrem kabûl ve bedel-i sulh-i merkûm bin beş yüz guruş bana edâya müte‘ahhid oldu deyü makarr-ı mersûm Sena Marka nasrâniyenin sâdır olan takrîrini mersûm Agob zımmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescil ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

Sayfa 54

A1

Hayvancılık ortaklığından kalan borcun olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa’ya hemcivâr Kirmasti Kasabası mütemekkinlerinden Çoban Estepan veled-i Yorki zımmî mahrûse-i mezbûrede Paşa kapusunda meclis-i kebîrde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-î hatîrda mahrûse-i Burusa’ya muzâfe Kite Kazâsına tâbî‘ Apolyont Karyesi sükkânından Mehmed bin Âlî muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip ben işbu tarih-i i‘lâmdan iki buçuk sene akdem yedimde mevcûde mâlım olan beher re’si ellişer guruşluk yüz yirmi beş re’s ganemlerimle ma‘ân mezbûr Mehmed’in mârrü’z-zikr Apolyont karyesinde kâin ganem ağılına vürûd ve ganem mezkûrlarım mezbûr Mehmed’in

ağıl mezkûrda olan ganemlerine sevk ve halt eyledik de gerek benim ve gerek mezbûr Mehmed'in (...) sût mahsullerinde her nere hâsıl olur ise hâsılât mezkûreden âdet -i beled üzere ağıl mezkûr mesârifî ba'de't-tenzîl benim ve mezbûr Mehmed'in ganemlerimizin re'sine tevzî' ve taksîm birle her birimiz hisse-i musîbemizi ahz ve kabz etmek üzere mezbûr Mehmed ile bi'l-mukâvele iki senede kâmile bi'l-cümle ağnâm mezkûrlarımızı ağıl mezkûrda sağıp ve mecmû' mahsulleri mezbûr Mehmed ahz ve kabz eyledikten sonra târîh-i rakîmden altı mâh mukaddem ben mezbûr Mehmed'den müfârekat eyledikde ganem mezkûrlarım fuzûlî zabt ve iki senede ganem mezbûrlardan me'hûzu olan sût mahsüllünü dahî bana vermemekle suâl olunub sâlifüz'z-zikr yüz yirmi beş aded ganem mezkûrlarım aynen bana teslîme mezbûr Mehmed'e tenbiyye olunmak ve iki senede me'hûzu olan sût mahsülünü vech-i şer'î (...) mezbûr Mehmed'den tazmîn murâdımdır deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-inkâr müdde'î-i mersûm Çoban Estepan zimmîden da'vâ-yı mezkûresini mübeyyin beyyine talep olunduk da lede'l-istihâl ve'l-ichâl müddet mehl şer'î mürûrunda ityân beyyine edemeyip İzhâr-ı acz edip merkûm Mehmed dahî tahlîfe talep olmamağla mücebince müdde'î-i mersûm Çoban Estepan zimmî yüz yirmi beş aded ganem ve iki senelik mahsûl müstehlek da'vâsıyla merkûm Mehmed'e bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ısr min Şevvâlû'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Âlî Paşa Tekkesinin tamirâtı

Nezâret-i evkâf hümâyûn mülûkâneye mülhak bî-kudret evkâfdan mahrûse-i burusa'da Âlî Paşa mahallesinde kâin tarîk-i Şa'bâniyeden (...) dimekle ma'rûf zâviyenin bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân şeyhi bulunan Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc İbrahim Ethem Efendi tarafından hâlâ Hüdavendigâr (...) ebhet ve iclâl olan devletlü ebhetlü Halil Rıfat Paşa hazretlerinin huzûr-ı âsafânelerine ma'kûd-ı meclis umûmiye arzuhâl takdîmiyle şöyle niyâz ve istirham ederek tekye-i mezbûresinin (...) ta'mîr ve termîm olunmayarak müşerref harâb ve mâ'il türâb olup derûnunda iskân-ı adîmü'l-imbân olduğundan süknası olan fukarâ ve dervîşân bi-huzûr-ı düçâr-ı meşekkat olduklarından bahşla tekye-i mezbûrenin cânib evkâf

hümâyûndan lâzım mahlini terkle elzem mahlinin ta‘mîr ve termîm husûsa ben ben bundan on mâh mukaddem ve âtî müşârun-ileyh hazretlerinde ma‘kûd-ı meclis-i umûmîye bir kıt‘a arzuhâl takdîmiyle niyâz ve istedi eylediğime binâen tekye-i mezbûrenin ber-vech (...) ta‘mîr ve termîm vâlî-i müşârun ileyh hazretlerinin inzimâm re‘y müşrâneleriyle meclisce bi‘t-tensîb tekye-i mezbûremin lâzım mahlini terkle elzem mahalleri taraf-ı şer‘îden ve evkâf müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edib Efendi tarafından mâ‘mûr ve ebniye sükûf ahvâline vukûf tâmları olan bî-garaz-ı erbâb-ı vukûf ma‘rifetleriyle lede‘l-mu‘âyene ve‘l-keşf ta‘mîrât mezkûre (...) altı yüz seksen sekiz guruş masrafla husûl-pezîr olacağı tahmîn olunarak bir kıt‘a mûmzî keşf ol defteri ve cânib meclisden tahrîr olunan her kıt‘a mazbatası cânib hazîne-i evkâf hümâyûna takdîm olunmuş ise de işbu târîh-i deftere gelinceye kadar ta‘mîrât mezkûre (...) icrâ olunduğunu binâen tekye-i mezkûrenin inhidama mâil olan tevcîd hânesi mihrâb dîvârı (...) sâireleri eyyâm-ı müştâde (...) bunun harâb ve tecdîden inşâyâ muhtâc olup ve bir müddet dahî hâliyle terk olunduğu sûrette altta tecdîdleri husûsu mesârifât-ı kesîreye muhtâc olacağını şeyh mûmâ-ileyh bâ-arzuhâl ve ifâde eyledikde tekye-i mezkûrenin ta‘mîr ve termîme muhtâc olan mahalleri tekrâr lede‘l-mu‘âyene ve‘l-keşf mikdâr mesârifî tahmîn ve sebt ve defter olunmak üzere yine vâlî-i müşârun ileyh hazretlerinin inzimâm re‘y-i asfâneleriyle meclisce tensîb ve tasvîb olunmakla kıbel-i şer‘îden mürsel kâtib ve müdür mûmâ-ileyh El-Hâc Halil Edip Efendi ve mi‘mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından El-Hâc Hâfız Âlî Ağa ve ebniye ve sükûf ahvâline vukûf tâmları olan bî-garaz-ı erbâb-ı vukûf ma‘rifetleriyle tekye-i mezbûre lede‘l-mu‘âyene ve‘l-keşf yine lâzım mahlini terkle elzem mahlinin ta‘mîr ve termîmi zikr-i âtî mesârif ile husûl pezîr olacağı tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve ketb ve tahrîr ve huzûr-ı şer‘a ihbâr olunmağla mukteziyât ta‘mîriyenin mağrudâtını keşf defterdir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrira.

A3

Tevhîd hâne-i mezkûrenin tecdîdi iktizâ eden tûlen ve arzân ve kat‘an bî-hesâb-ı terbî‘ seksen dört zirâ‘ mihrâb dîvârının cemî‘ levâzımıyla beher zirâ‘ ı yedişer guruşdan ve garb tarafında vâki‘ dolma dîvârının tecdîdine muktezî beheri on sekizer guruşluk altı aded mîşe ve kama ağacı ve dolmasına muktezî beheri üçer buçuk guruşluk yirmi yedi aded (...) ağacı ve tevîd hâne-i mezkûre çatısı ta‘mîrine muktezî beheri yirmi beşer guruşluk dört aded makrâslık mîşe ağacı ve beheri üçer buçuk guruşluk otuz aded yedi ağacı ve beheri yirmişer pârelik üç yüz aded (...) ve beheri dörder pârelik bin aded (...) tahtası ve beher

beyli seksener guruşluk iki bin beş yüz aded noksân kiremid ve beheri yüzer pârelik seksen aded döşeme tahtası ve bir bâb süflî şeyh odasıyla bir bâb (...) odasının tavânları tecdîd ta'mîrlerine muktezî beheri altmışar pârelik yüz aded yâverî ağacı ve beheri altmışar pârelik iki yüz aded tavân tahtası ve mahalli mezkûrlara muktezî beher kıyyesi altışar guruşluk beş vakıyye karpuçe mismârı (...) kıyyesi üçer buçuk guruşluk kırk vakıyye envâ' mismâr ve mahall-i mezkûrelerin sıvalarına muktezî beheri sekizer guruşluk yirmişer yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk altmış beş vakıyye ketân çolpu ve beher neferi on üçer guruşluk otuz nefer dülger ve beher neferi altışar guruşluk elli nefer ırgâd yevmiyeleri tekye-i mezbûrenin zukāk kapusu ve saçâğı ve elli zirâ' zukāk dîvârı tecdîdi ve su yolları mecrâları ta'mîrâtı mesârifleri. 4082 guruş.

B2

Tekye-i mezkûrenin dâhiliyesinde vâki' bir bâb süflî odanın tecdîdi iktizâ eden bi-hesâbı terbi' kırk zirâ' taş dîvârının cemî' levâzımıyla beher zirâ' beş guruşdan ve dâhiliye-i mezkûrenin sofa ve iki bâb ulvî odalarının tecdîd ta'mîrlerine muktezî beheri üçer guruşluk altmış aded yedi ağacı ve beher ikişer guruşluk seksen aded döşeme tahtası ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk on iki vakıyye envâ' mismâr ve beher beyli seksener guruşluk iki bin aded noksan kiremid ve beher neferi on üçer guruşluk on beş nefer dülger ve beher neferi altışar guruşluk sekiz nefer ırgâd yevmiyeleriyle iki aded zobân ve bir bâb matbah (...) etrâf dîvârları tecdîd ve ta'mîrlerinin cemî' levâzımıyla mesârifî. 1757. Yalnız beş bin sekiz yüz otuz dokuz guruş.

B3

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Yenişehir Burusa Kazâsına tâbi' Ebe Karyesinde bînârlık ile sâkin İskeleli Saki Halil bin Hüseyin nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î şerîf-i enverde karye-i mezkûreli Eğir oğlu Mehmed Emin bin Mustafa nâm kimesne mahzarında merkûm Mehmed Emin zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden hakkım olan dört bin guruşu talep ederim deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-ikrâr lakin merkûm Mehmet Emin meblağ-ı mezbûr dört bin guruş hâlâ bana edâya iktidâr olmayıp te'cîd tâleb olmağla

ben dahî işbu târîh-i i'lâmdan yüz seksen bir gün tamâmına değin meblağ-ı mezbûru bana edâ etmek üzere merkûm Mehmed Emin'i ben rızâmla te'cîr tehmîl eylediğimde merkûm Mehmed Emin dahî meblağ-ı merkûm dört bin guruş mühlen bana edâ ve teslîme müte'ahhid oldu deyü takrîrini merkûm Mehmed Emin vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B4

Borç üzerinde anlaşma sağlanması

Oldur ki

Eyâlet-i Hüdavendigâr dâhilinde Karahisar-ı Sâhib Sancâğında vâki' Şeyhlu Kasabasında Hacı Sadık mahallesinde sâkin Emine bint-i El-Hâc Hasan Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti'ş-şer'î ârifân Karacasu kasabası sükkânından El-Hâc Mehmed bin Âlî ve medîne-i Karahisar Sâhibi sükkânından Es-Seyyid Hâfız İbrahim Süleyman nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Şeyhlu Kazâsına tâbi' Bulgurlar Karyesi sükkânından Es-Seyyid El-Hâc Ömer bin El-Hâc Mehmed Âlî nâm kimesne mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde İran devleti teb'asından olub on dört sene (...) mârrü'z-zikr (...) Kasabasında sâkin ve el-eyvm mahrûse-i Burusa'da Karacabey hânında misâfiretle sâkin El-Hâc Abdullah ibn-i Ahmed nâm kimesne mahzarında devlet-i müşârun ileyh (...) vekîl olup hâne-i mezkûrede sâkin Ahmed Ağa Baba hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu yedimde mevcûde bir kıt'a mehûr deyn tahvîl mantûkınca işbu târîh-i i'lâmdan üç sene mukaddem merkûm El-Hâc Abdullah zevcesi müvekkilem mezbûre Emine ve vâlidesi gâibet ani'l-beled Fatma Hâtûnlar yedlerinden ve müşterek mâllarından on altı bin guruş iktirâz ve ahz ve kabz etmeğe meblağ-ı merkûm on altı bin guruşun nisfi olup müvekkilem mezbûrenin mâlî ve hakkı olan sekiz bin guruş talep ederim deyü ben bundan akdem mezbûr El-Hâc Abdullah'dan da'vâya tasaddî eylediğimde merkûm El-Hâc Abdullah cevâbında târîh-i mezkûrda zevcesi müvekkilem mezbûre Emine ve vâlidesi gâib-i mezbûre Fatma Hâtûnlar yedlerinden ve müşterek mâllarından on altı bin guruş iktirâz ve ahz ve kabz ve meblağ-ı merkûm mezbûrtân zimmetinde deyni olduğunu müş'ar tahvîl

mezkûru yedlerine i'tâ eylediğini ikrâr edip lakin iki yüz altmış sekiz senesi Zilhicce'l-şerîfesi hilâlinde kasaba-i mezbûrede zevcem müvekkile-i mezbûre Emine Hâtûn'un menziline deynim olan meblağ-ı merkûmun on beş bin dört yüz guruşunu müvekkile-i mezbûre ile vâlidesi gâib-i mezbûre Fatma Hâtûnlara edâ ve teslîm ve onlar dahî yedimden ahz ve kabz etmeleriyle el-yevm zevcem müvekkile-i mezbûre ve vâlidesi gâib-i mezbûreye zimmetimde sahhü'l-bâkî altı yüz guruş deynim vardır deyü müdde'âm olan sekiz bin guruşun yedi bin yedi yüz guruş hakkında bi'l-vekâle inkârıma mukârin beni def'a tasaddî etmişdi el-hâletü hâzihi beynimizde muslihîn tavassut edip ben bi'l-vekâle tasaddî eylediğim sekiz bin guruş müdde'âmdan merkûm El-Hâc Abdullah ile iki bin beş yüz guruş sulh olduğumda ol dahî sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh merkûm iki bin beş yüz guruş müvekkile-i mezbûre için çend rûz zarfında bana edâya ta'ahhüd etmekle bedel-i sulh mezkûrdan mâ'adâ ben bi'l-vekâle ziyâde müdde'âm olan beş bin beş yüz guruşa işbu târîh-i i'lâma gelinceye değin sâir cemî' hukûk-ı şer'îye müte'allık âmme-i da'vâyı ve mütâlebât ve kâffe-i eyman ve muhâsamâtdan müvekkilem mezbûreye izâfetle merkûm El-Hâc Abdullah'ın zimmetini bi'l-vekâle ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde merkûm El-Hâc Abdullah dahî kezâlik işbu târîh-i i'lâma gelinceye değin cemî' hukûk-ı şer'îye müte'allık âmme-i da'vâdan müvekkilem mezbûre Emine Hâtûn'un zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât edip ve tarafından her birimiz ber-vech-i muharrer âharın ibrâsını bi'l-vekâle ve bi'l-asâle kabûl eyledik deyu vekîl merkûm El-Hâc Ömer'in bi'l-vekâle sâdir olan cemî' kelimât meşrûhunu merkûm El-Hâc Abdullah vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B5

Bakkalın dükkanına aldığı malzemelerden doğan borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Kirmasti kasabasında Şahin Lala Mahallesi mütemekkinlerinden Meci oğlu Agob veled-i Olmanis zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda mahâlle-i mezbûre mütemekkinlerinden Acem oğlu Agob veled-i Serkoz zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip bundan

akdem mersûm Acem oğlu Agob zımmî mâlından on bin guruş bana def`a ve teslîm ve ben dahî yedinden ahz ve kabz ve emriyle meblağ-ı mezbûru sermâye ederek kasaba-i mezbûrede bir sene bir mâh bakkâllık ticâreti eyledikten sonra mersûm Acem oğlu Agob zımmî meblağ-ı mezbûr ile iştirâ ve âhara ferûhat eylediğim zehâyir mütenevvi`a esmânından makbûzum olan mübâlağ ma`lûmenin ancak bin yüz altmış sekiz gurusunu yedimde terk ile esmân mezkûrenin mâ`adâsıyla yedimde mevcûde olan bi`l-cümle zehâyir mütenevvi`ayı yedimdem ahz ve kabz edip ve yine âhara ferûhat eylediğim zahîre semeninden ma`lûmu`l-esâmî kesân zimmetlerinde olan mebâliğ-i ma`lûmeyi dahî kesân merkûmûndan ahz ve kabz birle mârrü`z-zikr bir sene bir mâhın ber-vech-i muharrer sebk eden hizmetim için ecr-i müsellemler olan beher mâh ikişer yüz guruşdan cem`an ikibin altı yüz guruşun bin yüz altmış sekiz gurusunu mersûm Acem oğlu Agob zımmînin zimmetimde terk ile alacağı olan mârrü`z-zikr ol mikdâr guruşa ba`de`t-takâs ve`l-mahsûb bâkîsi olan bin dört yüz otuz iki gurusunu mersûm Acem oğlu Agob zımmîden talep ederim suâl olunsun dedikde gibbe`s-suâl mersûm Acem oğlu Agob zımmî cevâbında bundan akdem muzâriye tarîkiyle kendü mâlımdan müdde`î-i mersûm Kuyumcu oğlu Agob zımmîye on bin guruş def` ve teslîm eylediğim meblağ-ı merkûm ile kasaba-i mezbûrede bakkâllık ticâreti edip re`si mâlımdan her ne fâide hâsıl olur ise nısfı benim ve nısf-ı âharımla mukâbelesinde (...) olmak üzere ba`de`l-ittifâk mersûm Kuyumcu oğlu Agob zımmî vech-i mecrûh üzere yedimden ve mâlımdan meblağ-ı mezbûru ahz ve kabz edip

Sayfa 55

kasaba-i mezkûrede ancak bir sene kâmile bakkâllık ticâreti eyledikten sonra fesh akd-ı mudârabeye eylediğinizde mersûm Kuyumcu oğlu Agob zımmî kasaba-i mezbûrede müteccir olduğu dükkân derûnunda mevcûde zehâyir mütenevvi`ayı zehâyir ile bana def` ve teslîm ve zehâyir mütenevvi`a esmânından zimem nâsında olan mebâliğ ma`lûmeyi dahî medyûnlarından bana ba`de`l-havâle ve`l-kabûl medfû`um olan asl mâl mezbûr on bin guruş ile hâsıl olan fâideden benim nısf-ı hissem iki yüz beş buçuk guruş mevheran yedimden ve mâlımdan iştirâ eylediği zehâyir mütenevvi`a esmânından üç yüz doksan beş guruşun cem`an on bin altı yüz buçuk guruş matlûbum ile makbûzum olan zehâyir mütenevvi`a bahâları ve zimem nâsda olup bi`l-havâle makbûz olan mebâliğ-i ma`lûme muhâsebeleri bundan akdem sehv-i galatdan ârî yegân yegân beynimizde bi`l-ru`ye müdde`-î mersûm kuyumcu oğlu Agob zımmî zimmetinde sahhü`l-bâkî yedi yüz yirmi

guruş alacak hakkım zuhûr etmeğe meblağ-ı bâkî merkûm yedi yüz yirmi guruş kizrân eden altmış yedi senesi Zilka‘de‘l-Şerîfesi hilâinde mahrûse-i mezbûre mahkemesinde müdde‘-î mersûm Agob zimmîden taleb ve da‘vâ eylediğimde ol dahî cevâbında yedimden ve mâlımdan on bin guruş ahz ve kabz eylemesiyle (...) eylediğini bir sene mürûrunda fesh-i akd mudârebe ile asl mâl mezbûr ve hâsıl olan fâideden muahhar zehâyir mübeyyi‘a (...) esmânından cem‘an zimmetinde bana deyni olan on bin altı yüz buçuk guruş ile bana medfû‘ olan zehâyir mütenevvi‘a bahâları ve zimem nâsda olub bana havâle eylediği mebâliğ-i ma‘lûmenin muhâsebeleri bundan akdem lede‘l-ru‘ye zimmetinde sahhû‘l-bâkî bana mârrü‘z-zikr yedi yüz yirmi guruş deyni zuhûr eylediğini ikrâr edip ancak zehâyir mütenevvi‘a mezkûreyi târîh-i mezkûrda sana def‘ ve teslîm hinde yine müşterek mâlımızdan sehv on kantâr olunmayarak dükkân mezkûr derûnunda kalmış olan beş yüz on vakıyye Panâyır ve doksan kîl tuz ve yüz yirmi vakıyye şekerî dahî müstegallen fuzûlî zabt ve ahz ve kabz etmekle panâyır ve tuz ve şeker mezkûrlardan nisf-ı hissem talep ederim deyü inkârıma mukârin benden da‘vâya tasaddî edip ol vechle beynimizde ba‘de‘l-vukû‘ u‘l-münâza‘a bâ-tavassut muslihîn ben müdde‘î-i mersûm kuyumcu oğlu Agob zimmîden mârrü‘z-zikr yedi yüz yirmi guruş da‘vâmdan meccânen fâriğ ve ol dahî benden mârrü‘z-zikr panâyır ve dokuz ve şeker ma‘adâsından bi‘t-terâzi‘ fâriğ olub ben mârrü‘z-zikr matlûbum olan yedi yüz yirmi guruş ve bi‘l-cümle hukûk-ı şer‘îye müte‘allık da‘vâdan müdde‘î-i mersûm Kuyumcu oğlu Agob zimmînin zimmetini ibrâ ve ıskât edip ol dahî mârrü‘z-zikr panâyır ve tuz ve şeker müdde‘âsına ve sâir hukûk-ı şer‘îyye‘ye müte‘allık âmme-i da‘vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât ve tarafından her birimiz ber-vech-i muharrer âharın ibrâsını kabûl etmişdik deyü mersûm Acem oğlu Agob zimmînin eylediği def‘ini ber-vech-i muharrer ibrâ-i âmm ile ibrâ eylediğini müdde‘î-i mersûm kuyumcu oğlu Agob zimmî bi-tamâma tâyi‘an ve kat‘â ikrâr ve i‘tirâf etmeğe mücebiyle müdde‘î-i mersûm kuyumcu oğlu Agob zimmînin ba‘de ibrâ-i âmm tasaddî eylediği da‘vâsı mesmû‘a ve iltifât-ı şâyân olduğu kendüye ba‘de‘l-tefehüm ber-vech-i meşrûh da‘vâyı mezkûresiyle mersûm Acem oğlu Agob zimmîye bî-vech-i şer‘î mu‘ârazadan men‘ olduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

A2

Irgandi köprüsü üzerindeki dükkanlar üzerinde anlaşmazlık çıkması

Oldur ki

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf fasl ve ru'yet ve tahrîbûn savb-ı şer'î enverde me'zûnen irsâl olunan bâb kalm ketebesinden mevdetlü Es-Seyyid Abdülkadir Efendi bâb (...) mâ'mûr Himmetlü Kavâs Hasan Ağa ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hafız Âlî Efendi ve sâir erbab vukûf ile mahrûse-i mezbûrede Irgandı Köprüsü civârında Selçuk Hâtûn mahallesinde Gökdere nehri üzerinde kâin iki bâb menzil üzerlerine varıp isimleri cerîde-i şer'îde muharrer müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettik de mahrûse-i mezbûrede Selçuk Hâtûn mahallesi mütemekkinûn Kehir oğlu Bedros veled-i Estebân ve Karabet veled-i Ertin zimmîler meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Sâ'atçi Amorra veled-i Aleksa zimmî muvâcehesinde mersûm Amorra zimmî nehr-i mezkûrun karşı tarafında köprü mezkûr civârında kâin mâlik ve mutasarrıf olduğu eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkasına birbirine muttasıl ihdâs eylediği dört bâb duhâncı ve bir bâb kahvehane ve doğramacı dükkanlarının mezkûr tarafına menzillerimiz tarafına karşısına keşâd ettirdiği (...) işbu mu'âyene ve şâhide olduğunu üzerine menzil mezkûrlarımızın makar nisvân olan çünd bâb odalarını nezâret kâmile beyd olmağla dükkân mezkûre (...) olan nezâretle vâki' olan (...) def'ası murâdımızdır deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl ve'l-ikrâr-ı âlî müceb-i ikrâra mersûm Amorra zimmînin ısdâr eylediği dükkân mezkûrlarının nehr mezkûr tarafına menzil-i mezkûruna karşı küşâd eylediği (...) müdde'iyân mersûmânın menzillerinin makar nisvân olan oda-i mezkûrelerine nezâretiyle vâki' olan (...) def' etmek üzere mersûm Amorra zimmîye tenbiyye eylediğini kâtib mûmâ-ileyh mahline ve ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'î kadîme gelip müddeiyân mersûmân ve müdde'î-i aliyye mersûm Amorra zimmîlerden her biri hâzır oldukları hâlde tasdiklerine mukârin âlî vukû' a inhâ ve takrîr etmeğin ba'de'l-tenfiz bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Borcu olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Şeker Hoca Mahallesi sükkânından Abacı El-Hâc Salih Ağa ibn-i Abdülfettah nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinden meclis-i şer'î münîrde Kolçaklı oğlu Âlî bin Mehmed ve Semerci Ömer bin İbrahim nâm kimesneler mahzarlarında işbu târîh-i i'lâmdan altı mâh mukaddem mahrûse-i mezbûrede Hacı Seyfettin mahallesi sükkânından olup redîf-i asâkir-i hâssa-i hazret-i şâhânedan gâib ani'l-beled Alişarlı oğlu Ahmed bin Halil nâm kimesne zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bâ-temessük alacak hakkım olan iki bin yedi yüz elli guruşun edâsına merkûmân Âlî ve Ahmed bi'l-emr ve'l-kabûl müştereken kefil ve zâmin olmalarıyla kefâlet mahkemelerine binâen meblağ-ı merkûm iki bin yedi yüz elli guruş merkûmândan hâlâ talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûmân Âlî ve Ahmed cevâblarında gâib merkûmun müdde'î-i merkûme cihet-i merkûmeden zimmetinde deyni olan meblağ-ı merkûmun edâsına ber-vech-i müdde'â kefil ve zâmin olduklarını her biri ikrâr edip lakin işbu sâl mâh Şa'bân-ı Şerîfin yirmi altıncı günü gâib medyûn merkûmun asâkir-i redîf-i şâhâne alâylarıyla ma'ân ordu-yı hümâyûn azîm olacağı ma'lûmumuz olduk da gâib medyûn merkûm ile mahrûse-i mezbûrede İnebey sevki başında kâin müdde'î-i merkûmun kahvehanesine varub müdde'î-i merkûme medyûn merkûm Ahmed ordu-yı hümâyûna azîmet edecek zimmetinde alacağın olup kefil olduğumuz meblağ-ı merkûm iki bin yedi yüz elli guruş medyûn merkûmdan talep ile (...) kefâletden afv ve ihrâc etti deyü ifâde eylediğimizde müdde'î-i merkûm El-Hâc Salih Ağa'dan kefâlet mezkûreden bizi afv ve ihrâc ve husûs-ı mezkûre müte'allık da'vâdan her birimizin zimmetimizi ibrâ etmişdi deyü inkâra mukârin da'vâ-yı def'a tasaddî ve def' mezkûrlarını mahrûse-i mezbûre sükkânından olup lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan Kahveci Abdullah bin Abdülcelil ve beledici El-Hâc Abdullah bin El-Hâc Âlî ve kundakçı Eyüb bin İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebiyle müdde'î-i merkûm El-Hâc Salih Ağa meblağ-ı merkûm iki bin yedi yüz elli guruş da'vâsıyla merkûmân Âlî ve Ahmed'den her birine bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâmis ısr min Şevvâü'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Kamelyalar taşınırken ekinlere zarar gelirse karşılanacağı

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mü-mehhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ birinci rütbesini hâiz ve hâmil hâlâ mülhakâtında Hüdavendigâr eyâleti vâlisi vezîrim Halil Rıfat Paşa -edâmallâhu te'âlâ iclâlehû- ve kıdvetü'n-nüvvâb ve akzâ kuzâtı'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazli ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü's-şerî'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-şerî'ati ve'l-mürselîn el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-Mu'în Mevlânâ Burusa kâdısı zîdet fezâiluhû zîdet fezâile ve müfâhiri'l-emâil ve'l-akrân a'zâ-i meclis ve vücûh-ı memleket zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûnum vâsıl olunmak ma'lûm ola ki beyandan müstağni olduğu üzere asâkir-i redîf-i şâhânemin lüzûm ve iktizasına mebnî celb (...) mütesallif ve şeref sudûr olan emr ve irâde-i seniyye-i mülûkânem muktizâsından olduğundan ol bâbda lâzım gelen mahallere idâme-i celîle-i mülûkânem tasdîr ve tesbîr kalınmıştı asâkir-i merkûme mecbûl oldukları sadak ve istikâmet himmetleri iktizasınca uğur-ı saltanat-ı seniyyemde can siperâne ve fedâkârane hizmet etmek üzere siyle peyder pey vürûd etmekde olup ancak bunların içinde hânelerine ve çift ve çubûklarına bakacak lâyıklı mu'ayyin ve yâr ve müscîleri olmayanlar bulunur ise kamelyaları düçâr-ı meşakkat ve umûr-ı musâllahları ve mazarrat olacağından ve kendüleri ise ber-vech -i muharrer sâye-i sevketvâye-i şâhânemde uğur-ı devlet-i aliyyemde ve muhâfaza-i mülk-i vatan hizmet edecekleri cihetle o mukâvelelerin hânede muslihâtlarına kavî ve mahallece ve konuşuca bakılıp muhken olduğu kadar bârdem olunması şeyme-i mürüvvet ve cemiyet iktizâsından olduğundan misüllüyü küsan olan asâkir-i redîfenin köylü ve konşuları tarafından hâneleri umûruna ve tarladan kalmış olan ekinlerin kaldırılmasına ve sâir husûsâtına mu'âvenet olunması ve bu mâddenin hüsn-ü icrâsına kazâlar hâbitâtı kurâd mahallât imâm ve muhtâranı taraflarından kemâl ... nezâret ve ikdâm kalınması bâbında lâzım gelen mahallere idâme şerîfim ısdâr bi'l-fi'il ve bi'l-umûmî asâkir-i hâssa ve nizâmiye-i pâdişahânem ser-asker olup mecîdiye nişân-ı hümâyûnumun birinci rütbesini hâiz ve hâmil olan sadr-ı sâbık istür mükerrem ve mu'azzam müşîr-i müfahham ve muhterem nizâmü'l-âlem (...) Mehmed Âli Paşa edâmallahü te'âlâ iclâle tarafından ifâde olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allıkıyla emr-i hümâyûn-ı şâhânem senûh ve sudûr ederek muktizâsı münîfi üzere îcâb eden mahallere mahsûs idâme-i şerîfim tasdîr ve tesyîr kalınmış olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz size dahî

dîvân-ı hümâyûndan mahsûsa işbu emr-i celîli'l-kadrim ısdâr ve ta'siyâr olundu keyfiyet ma'lûmunuz oldukda bilâde beyân olduğu üzere zîr irâdeniz kâin mahallerden celb olunmuş olan asâkir-i redîf-i şâhânemden o mukâvele çift ve (...) ve hânelerine bakacak mu'allin ve muhibleri olmayanlar var ise köylü ve konşuları tarafından hâneleri umûruna ve tarlada kalmış olan ekinlerinin kaldırılmasına ve sâir husûsâtına karındaşça ve konşuca mu'âvenet olunarak bu mâddeye kazâlar zâbitânı ve kurâd mahallât imam ve muhtarânı taraflarından meccânen (...) nezâret ve ikdâm olunması husûslarına tarafınızdan mezîd i'tinâ ve sarf mukadderet ve bu bâbda bir güne tekâsil vukû'uyla asâkir mezkûrenin kamelyaları dâçarı meşakkat olur ve ekinlerine ve sâir umûrlarına halel gelir ise ol kısâsa zâbitânı hakkında müceb-i eşedd-i mesuliyet ve vehâmet olacağından ona göre amel ve hareket ve hilâf rızâ-i şâhânem vaz' ve hâlet vukû'unda tevki ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılarsız .

Tahrîren fi evâil şehri Şevvâlü'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 56

A1

Bel ve çapa ücretinin ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Altıparmak mahallesinde sâkin Kürd Kara Mehmed ve Musa ibn-i Mahmud nâm karındaşları mahrûse-i mezbûre meclis-i şer'-î münîrde Delibaş Kürd Âlî bin Durmuş nâm kimesne mahzarında biz bundan akdem mezbûr Âlî'nin emriyle ma'lûmu'l-esâmî kûsânın bağ ve hadîkalarını bel ve çapa ta'bîr olunur âlât ile eyyâm ma'lûmede tımâr eylediğimiz ve sonra târîh-i i'lâmdan iki mâh mukaddem eyyâm ma'lûmede ücret mismârı muhâsabeleri mezbûr Âlî ile beynimizde yegân yegân lede'l-ru'ye merkûm Âlî zimmetinde sekiz yüz elli guruş alacak hakkımız zuhûr etmekle meblağ-ı mezbûru hâlâ taleb ederiz deyü ben bundan akdem mezbûr Âlî'den da'vâ eylediğimizde merkûm Âlî cevâbında emriyle ma'lûmu'l-esâmî kûsânın bağ ve hadîkaları tımârlarında eyyâm ma'lûmede ücret kavliyle bizi sa'mâ ettirdiğimiz ikrâr edip lakin târîh-i mezkûrda mismânız muhâsabeleri beynimizde bi'l-ru'ye zimmetimde size ancak üç yüz guruş deynim zuhûr etmişdi ücret mismâmızdan lede'l-muhâsebe ziyâde beş yüz elli guruş zimmetinde bize deyni zuhûr

eylediğini inkâr etmeğe biz ber-vech-i muharrer ziyâde müdde‘âmızı bi’l-muvâcehe isbât ve beyân esnâsında biz bâ-tavassut muslihîn biz mârrü’z-zikr sekiz yüz elli guruş müdde‘âmızdan mezbûr Âlî ile ani ikrâr ve inkâr bi’t-terâzî yedi yüz guruş ba‘de’l-musalliha ve’l-kabûl bedel-i sulh-ı mezkûrdan ziyâde müdde‘âmız olan yüz elli guruş müte‘allık da‘vâdan biz merkûm Âlî’nin zimmetini ibrâ ve ıskât edip ol dahî ibrâ-i mezkûrumuz kabûl ve bedel-i sulh merkûm yedi yüz guruş bize edâya müte‘ahhid oldu deyü müdde‘iyân merkûmân Kara Mehmed ve Musa’nın sâdır olan takrirlerini merkûm Âlî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

A2

Borcu olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Fi’l-asl mahrûse-i Burusa mütemekkinlerinden olup el-yevm asitâne-i aliyyede Yağcı Hânında misâfîretle mütemekkin Ozon Ertin oğlu Simon veled-i Ertin zimmî tarafından zikr-i âtî mübâliğ taleb ve da‘vâ ve ahz ve kabz ve kendüye irsâl ve îsâl vekîl olduğu a‘zâ-i meclisden ref‘atlü Es-Seyyid Mehmed Tahir Ağa ibn-i Ahmed Efendi ve teba‘adan Mehmed bin İbiş şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olan Gemici oğlu Agas veled-i Amorze zimmî meclis-i şer‘î hatîrda müdderisînden mekremetlü Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Nesib Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında müvekkil mersûmun mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Nesib Efendi zimmetinde cihet-i karz-ı şer‘îden bâ-temessük iki bin dokuz yüz guruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezbûr iki bin dokuz yüz guruş mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Nesib Efendi’den bi’l-vekâle talep ederim suâl olunsun dedik de gibbe’s-suâl merkûm El-Hâc Mehmed Nesib Efendi cevâbında müvekkil mersûm Simon zimmîye cihet-i karz-ı şer‘îden zimmetinde ancak iki bin guruş deyni olduğunu ikrâr vekîl mersûmun ziyâde dokuz yüz guruş müdde‘âsını inkâr etmeğe vekîl mersûm Agas zimmîden bi’l-vekâle ziyâde dokuz yüz guruş müdde‘âsını mübeyyin beyyine talep olundukda isbât beyyineden izhâr-ı acz edip mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Nesib Efendi’yi tahlîf dahî taleb olmamağla mücebince mertebe-i ikrârı olan meblağ-ı merkûm iki bin guruş vekîl mersûm Agas zimmîye edâsıyla mûmâ-ileyh Es-

Seyyid El-Hâc Mehmed Nesib Efendi ilzâm olunub vekîl mersûm Agas zimmî bi'l-vekâle ziyâde dokuz yüz guruş da'vâsıyla mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Nesib Efendi'ye bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Bel ve çapa ücretinden kalan borç üzerine anlaşma sağlanması

Oldurki

Mahrûse-i Burusa'da Altıparmak mahallesinde sâkin Kürd Köçek Mehmed bin Süleyman nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde Delibaşı Kürd Âlî bin Durmuş nâm kimesne mahzarında ben bundan akdem mezbûr Âlî'nin emriyle ma'lûmu'l-esâmî kimesnenin bağ ve hadîkalarını yevmiye ücret ma'lûme kavliyle bel ve çapa ta'bîr âlât ile eyyâm ma'lûmede tımâr eyledikten sonra işbu târîh-i i'lâmdan sekiz mâh mukaddem eyyâm ma'lûmede ücret mismâm muhâsebesi mezbûr Âlî ile beynimizde yegân yegân lede'l-ru'ye ücret mismâmdan merkûm Âlî zimmetinde alacak hakkım zuhûr eden altı yüz guruş ile mezbûr Âlî zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkım olan altı yüz yirmi guruşun cem'an bin iki yüz yirmi guruş hâlâ taleb ederim deyü ben bundan akdem mezbûr Âlî'den da'vâ eylediğimde merkûm Âlî cevâbında külliyyen inkâr etmeğe ben da'vâ-yı mezkûrelerimi bi'l-muvâcehe isbât ve beyân esnâsında bâ-tavassut muslihîn mârrü'z-zikr bin iki yüz yirmi guruş müdde'âmdan mezbûr Âlî ile ani'l-inkâr bi't-terâzî dokuz yüz guruş ba'de'l musâllat ve'l-kabûl bedel-i sulh mezkûrdan ziyâde müdde'âm olan üç yüz yirmi guruş müte'allık da'vâdan merkûm Âlî'nin zimmetini ibrâ-i âmm-ı sahîh şer'î ile ibrâ ve ıskât edip ol dahî ibrâ-i mezkûrum kabûl ve bedel-i sulh merkûm dokuz yüz guruş bana edâya müte'ahhid oldu deyü müdde'â-i merkûm Köçek Mehmed'in sâdır olan takrîrini merkûm Âlî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdik eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A4

Bel ve çapa ücretinden kalan borç üzerine anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Altıparmak mahallesinde sâkin Kürd Abdulresul ve Mustafa ibn-i Âlî nâm karındaşlar mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde Delibaşı Kürd Âlî bin Durmuş nâm kimesne mahzarında biz bundan akdem mezbûr Âlî'nin ile ma'lûmu'l-esâmî (...) bağ ve hadîkalarımız bel ve çapa ta'bir olunur âlât ile eyyâm ma'lûmede tımâr eylediğimiz ve sonra târîh-i i'lâmdan beş mâh mukaddem eyyâm ma'lûmede ücret mismâmımız muhâsebeleri mezbûr Âlî ile beynimizde yegân yegân lede'l-ru'ye merkûm Âlî zimmetinde yedi yüz altmış guruş alacak hakkım zuhûr etmeğe meblağ-ı mezbûru hâlâ talep ederiz deyü biz bundan akdem mezbûr Âlî'den da'vâ eylediğimizde merkûm Âlî cevâbında emriyle ma'lûmu'l-esâmî (...) bağ ve hadîkaları tımârlarında eyyâm ma'lûmede ücret kavliyle bizi sa'mâ ettirdiğini İkrâr edip lakin târîh-i mezkûrda mismâmımız muhâsebeleri beynimizde bi'l-ru'ye zimmetimde size ancak üç yüz seksen guruş deynim zuhûr etmişdi deyü ücret mismâmımızdan lede'l-muhâsebe ziyâde üç yüz seksen guruş zimmetinde bize deyni zuhûr eylediğimiz inkâr etmeğe biz ber-vech-i muharrer ziyâde müdde'âmızı bi'l-muvâcehe isbât ve beyân esnâsında biz bâ-tavassut muslihîn mârrü'z-zikr yedi yüz altmış guruş müdde'âmızdan mezbûr Âlî ile Ani ikrâr ve inkâr bi't-terâzî altıyüz altmış guruş ba'de'l-musâlih ve'l-kabûl bedel-i sulh mezkûrdan mâ'adâ ziyâde müdde'âmız olan yüz guruş müte'allık da'vâdan biz merkûm Âlî'nin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât edip ol dahî ibrâ-i mezkûrumuz kabûl ve bedel-i sulh-i merkûm altı yüz altmış guruş bize edâya müte'ahhid oldu deyü müdde'iyen merkûmân Abdülresul ve Mustafa'nın sâdır olan takrîrini merkûm Âlî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A5

Yaralama sonucunda diyet ödenmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' Pazarköyü Kazâsına tâbi' Yeni Karyesi mütemekkinlerinden Makar veled-i Avanes zimmî mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda

meclise mahsûs odada ma'kûd -ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î hatîrda kazâ-i mezkûre hemcivâr Yalak Abad Kazâsına tâbi' Lale Dere karyesi mütemekkinlerinden Mararos veled-i Agob zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip kezzân eden altmış sekiz senesi Zilka'de'l-Şerîfesinin yirmi yedinci günü karye-i mezbûremize bir buçuk sâ'at mesâfe Bilecik Dağı dimekle arîf cebel mübâhaye hatab kat'ı için vürûd vakt-ı zahrda Bârgîrime hatab tahmil ile cebel mezkûr destinde oduncu (...) esnâsında mersûm Mararos zimmî cebel mezkûrdan hatab kat'ından beni men' önceden yedinde olan tîfân bıçağıyla sol yedimin bileği üzerinden amden ve bi-gar-ı hakkın darb ve cerh edip ve cerh mezkûreme birr-ü hâsıl olup ancak cerh mezkûrdan puşîde mezkûrem külliyyen (...) yed mezkûremin diyet-i şer'îyyesi olup nısf-ı diyet ricâl olan beş bin dirhem şer'î gümüş taleb ederim deyü işbu sâl hâl mâh Muharremü'l-Harâmın yirmi sekizinci günü mahrûse-i mezbûrede meclis-i umûmiyede ma'kûd-ı meclis-i şer'îde ben (...) Mararos zimmîden inkârına mukârin da'vâ ve da'vâm bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât etmeğe yed-i mezkûremin diyet-i şer'îyyesi olup nısf diyet ricâl olan beş bin dirhem şer'î gümüş vech-i şer'î üzere takâsit selâse ile bana edâ ve teslîm mersûm Mararos zimmîye kıbel-i şer'îden tenbiyye olunup işbu bir kıt'a i'lâm şer'î yedime i'tâ olunmuştu el-hâletü hâzihi mersûm Mararos zimmî bi'r-rızâ mâlından işbu meclis-i şer'îde beş bin dirhem şer'î gümüş mu'âvele yedi bin beş yüz guruş bana i'tâ ve teslîm ben dahî meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz guruş mersûm Mararos zimmî yedinden tamâmen ve kâmilan ahz ve kabz ve istifâl hak etmemle husus-ı mezkûre müte'allık âmme-i da'vâ ve mutâlebât ve kâffe-i eyman mersûm Mararos zimmînin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât edip olduğu ibrâ-i mezkûrun kabûl eyledi deyu makar mersûm makar zimmînin cem' kelimât meşrûhasını mersûm Mararos zimmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B2

Mehrini ödediği kadının başkasıyla evlenmesi üzerine mehrin geri verilmesi

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' İznik Kazâsında Elmalı Yaylasında Hayme Nişîn Tekeli Aşîretinde Abdülgaffar oğlu Hüseyin bin El-Hâc Süleyman mahrûse-i Burusa'da Paşa kapusunda meclis-i umûmiyede ma'kûd-ı meclis-i şer'-î şerîf-i enverde Aşîret merkûmdan Geyve Akhisârı Kazâsında Hayma Nişîn (...) oğlu Mustafa bin Abdülkadir mahzarında aşîret merkûmeden mârrü'z-zikr Elmalı Yaylasında Hayma nişîn Çorbacı oğlu El-Hâc Halil kerîmesi Raziye nâm Hâtûn hâzır olduğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip kevrân eden altmış sekiz senesi Zilhicce'l-Şerîfesinin on beşinci günü hâzır-ı mezbûre Hâtûn bîkr-i bâliğa olduğu hâlde mârrü'z-zikr Elmalı Yaylasında merkûz haymasında babası gâib ani'l-beled mezbûr El-Hâc Halil'in huzûrunda rızasıyla otuz iki bin akçe mehr-i müeccel ile nıfsım bana tezvîc edip ben dahî tezvîc ve kabûl ederek ol vechle hâzire mezbûre Raziye zevce-i gayr-ı medhûlibhâm olmuşken işbu târîh-i i'lâmdan iki buçuk mâh mukaddem merkûm Mustafa zevcem hâzire-i mezbûre Raziye'yi haymasında fuzûlî ahz ve Konpek kasabasına götürüp hilâf-ı şer'î şerîf sekiz yüz guruş mehr-i müeccel mu'accele-i ma'lûme ile kendüsüne hâzire-i mezbûreyi akd ve tezvîc ettirmek duhûl edip ve ben işbu târîh-i i'lâmdan on gün mukaddem İznik Kazâsı hâkim Osman Efendi huzûrunda yine mezbûre Raziye hâzire olduğu hâlde hâzire-i mezbûre zevce-i menkûhâ-i gayr-ı medhûlibhâm olduğunu mezbûr Mustafa'dan inkârına mukârin da'vâ ve da'vâ-yı mezkûrem aşîret merkûmeden Musa bin Mehmed ve İmâm İsmail Efendi ibn-i İsmail şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât eylediğime mebnî hâkim mûmâ-ileyh merkûm Mustafa'nın nikâhının fesâdına ba'de'l-hükm mezbûre Raziye'nin ba'de inkidâ'il-adde bana mutâda'tına tenbiyye olup ve işbu yedime bir kıt'a i'lâm-ı şer'î i'tâ etmekle merkûm Mustafa el-yevm kâni' olmayıp hâzire-i mezbûreden kefid etmemekle kefidini talep ederim dedikte gıbbe's-suâl merkûm Mustafa cevâbında ve hâzire-i mezbûre Raziye müdde'î-i merkûm Hüseyin'in zevce-i menkûhası olduğunu ve ber-vech-i muharrer mârrü'z-zikr İznik Kazâsı mahkemesinde hâkim mûmâ-ileyh huzûrunda bi'l-muvâcehe isbât eylediğini ve mazmûn i'lâm mezkûru inkâr etmekle müdde'î-i merkûm Hüseyin da'vâ-yı mezkûresini ve mazmûn i'lâm mezkûru aşîret merkûmün olup adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan İmâm İsmail Efendi ibn-i İsmail ve Kavâs Âlî Ağa ibn-i Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât edip ve merkûm Mustafa hâzire-i mezbûre Raziye müdde'î-i merkûm Hüseyin'in zevce-i menkûhası olduğunu bilerek mezbûreyi tezevvüç ettiğine mezbûr Mustafa tahlîf olmağla mücebince nikâh fesâdıyla ba'de'l-hükm ba'de inkidâ ba'de inkizâ'l-adde zevc ola müdde'î-i merkûm Hüseyin'e mutâda'tına hâzire-i mezbûreye tenbiyye olunup mezbûre

Razıye'nin şer'ân mehr misilli lâzım gelmekle mehr-i misilli olub id'â ve mutâlebe eylediği beş yüz guruş şâhidân merkûmân Musa bin Mehmed ve İmam İsmail Efendi ibn-i İsmail şehâdetleriyle merkûm Mustafa mahzarında ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla meblağ-ı merkûm beş yüz guruş hâzire-i mezbûre Razıye'ye bi't-taleb edâ ve teslîme merkûm Mustafa'ya tenbiyye olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlilerine i'lâm olundu. El-emru li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min Şevvâlû'l-Mükerrerem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Kendisine borcu olduğu iddiasının reddedilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Dimboz karyesi sükkânından Derviş Âlî bin Ahmed nâm kimesne tarafından zikr-i âtî da'vâya vekîl-i müseccel şer'îsi sulbiye kebîre kızı zât-ı ta'rîfi şer'î ile mu'arrefe Fatıma Hâtûn mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Kürd oğlu İbrahim Âlî nâm kimesne mahzarında müvekkilim babam mezbûr Derviş Âlî işbu târîh-i i'lâmdan altı sene mukaddem merkûm İbrahim'in Velîme cema'atinden umûruna ve bağızı kesândan iştirâ ediverdiği zehâyir mütenevvi'a ve elbise-i ma'lûmelerine bi-şart'ır'rucû' emriyle mâlından bâ-defter mağrudât cem'an sekiz yüz kırk üç buçuk guruş masrûf olmağla meblağ-ı mezbûru bi'l-vekâle talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm İbrahim cevâbında vekîl mezbûrun bi'l-vekâle tasaddî eylediği da'vâ-yı mezkûresini ikrâr edip lakin târîh-i mezkûreye gelinceye değin beher sene beş yüz guruş ücret mukavelesiyle üç senede

Sayfa 57

Kâmile müvekkile merkûme hizmetim sebkât ettiklerinin mezkûrede ücret mismâr mezkûremden mücte'a müvekkil merkûm zimmetinde alacak hakkım olan bin beş yüz guruşun sekiz yüz kırk üç buçuk guruşunu ben bundan akdem müvekkil merkûme zimmetimde deynim olan ol mikdâr guruşa ba'de't-takâs ve'l-mahsûb ve'l-mukâs ve'l-kabûl ben sahhû'l-bâkî alacak hakkım olan altı yüz elli altı buçuk guruşa müte'allık

da‘vâdan müvekkil merkûmun zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer‘î ile ibrâ ve ıskât olduğu Velîme cema‘atinde şartu‘r-rucû‘ emrimle mâlından umûruma masrûf olan mârrü‘z-zikr cem‘an sekiz yüz kırk üç buçuk guruşa müte‘allık da‘vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âhara ibrâsını kabûl etmişdik deyü inkâra mukârin da‘vâ-yı def‘a tasaddî ve def‘ mezkûresini lede‘l-tezkiye adl ve makbulü‘ş-şehâde ettikleri ihbâr karye-i mezbûre sükkânından Osman bin Mustafa ve Topal Osman bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle bi‘l-muvâcehe ber-nehc-i şer‘î isbât etmekle mücebince vekîl mezbûre Fatma Hâtûn babası müvekkil merkûm Derviş Âlî‘ye izâfetle bi‘l-vekâle tasaddî eylediği meblağ-ı merkûm sekiz yüz kırk üç buçuk guruşa da‘vâsıyla merkûm İbrahim‘e bî-vech-i şer‘î mu‘ârazadan men‘ olunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

Fî‘l-yevmi‘s-sâbi‘ ısr min şehr-i Recebü‘l-Ferd sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘teyn ve elf.

A2

Terekesinden babasına kalan borç üzerine anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa‘ya hemcivâr Mihaliç Kazâsına muzâfe Sincan nâhiyesinde (...) nâm mahallede kâin çiftlik sâkinlerinden ve zâhidleri İken bundan akdem halîk hacc-ı şerîfde vefât eden Ak Mehmed oğlu Molla İsmail bin Mehmed‘in verâset-i zevce-i metrûkesi Hatice bint-i İbrahim ve vâlidesi Fatma bint-i El-Hâc Mustafa ile sulbî kebîr oğlu Âlî ve sulbî sagîr oğlu Veliddin ve sulbiye kebîr kızları Emine ve Zeyneb ve sulbiye sagîr kızları Fatma ve Ayşe Hanife ve Ümmü Gülsüm‘e inhisârı ba‘de‘t-tahakkuku‘ş-şer‘î Yağcı Bedir Cemâ‘atinden olup Kepsût Kazâsında haymanışîn (...) oğlu El-Hâc Halil Bey ibn-i Mehmed ve El-Hâc Mehmed bin İsmail nâm kimesneler mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î şerîf-i enverde terk müteveffâ-i merkûme bi‘l-verâse vaz‘-ı yedi mütehakkık olan ibn-i kebîr merkûm Ali mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu işbu târîh-i i‘lâmdan yirmi mâh mukaddem müteveffâ-i merkûm Molla İsmail yaylâkıyye ve kışlâkıyye rusûmât-ı tahsîl zammında mârrü‘z-zikr Kepsût Kazâsında merkûz haymemiz derûnunda biz yedimizde mevcûde müşterek mâlımızdan müteveffâ-i mezbûr Molla İsmail iki bin beş yüz guruş ikrâz ve teslîm ve ol dahî ikrâz ve ahz ve kabz

edip ve cihet-i karzdan zimmetinde bize deyni olan meblağ-ı mezbûru kable'l-edâ vefât etmekle meblağ-ı mezbûr iki bin beş yüz guruş vâz'ı'l-yed müteveffâ-i merkûmun tereke-i vâkıyyesinde bize teslîme ibn-i mezbûr Ali'ye tenbiyye olunmak murâdıdır deyü biz bundan akdem ibn-i merkûm Ali'den da'vâya tasaddî eylediğimizde ol dahî cevâbında mûrisi babası müteveffâ-i mezbûrun terekesine bi'l-verâse vâz'u'l-yed ikrâr ancak müteveffâ-i mezbûrun cihet-i mezkûreden ol mikdâr guruşa zimmetinde bize deyni olduğunu inkâr etmekle biz ber-vech-i muharrer müdde'âmı bi'l-muvâcehe isbât ve beyân esnâsında bâ-tavassut muslihîn ibn-i mezbûr Ali ile bi't-terâzî ani'l-inkâr bin guruşa sulh olduğumuzda ol dahî sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr bin guruş bi'r-rızâ mûrisi babası müteveffâ-i mezbûr terekesinden meblağ-ı mezbûrdan ezîd makbûzu olan hisse-i ırsıyyesinden bize def' ve teslîm ve biz dahî yedinden tamâmen ahz ve kabz ve emriyle umûr-ı ma'lûmemize sarfla istihlâh etmemizle ziyâde müdde'âmız olan bin beş yüz guruşa müte'allık da'vâdan merkûm Ali'nin zimmetini ve tereke-i müteveffâ-i merkûm ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimizde ol dahî bize medfû' olan bedel-i sulh müstehlek mezbûr bin guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan bizim zimmetimize ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü merkûmân El-Hâc Halil Bey ve El-Hâc Mehmed'in bi'l-cümle takrîr-i meşrûhlarını ibn-i merkûm Âlî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehr-i Rebi'u'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Kayıt Yarım

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' Pazar Köyü Kazâsına tâbi' Yeni Karyesi mütemekkinlerinden Meto veled-i Avanes zimmî mahrûse-i Burusa'da Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd -ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i hatîrda kazâ-i mezkûre hemcivâr Yalak Abad ve Kazâsına tâbi'.

B1

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi‘ Narlıdere Karyesi sükkânından Abdi oğlu Hasan bin Abdullah nâm kimesne mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘îde karye-i mezbûre sükkânından kaynı İsmail bin Kara İbrahim ve Âlî bin Hasan nâm kimesne taraflarından vekîl-i müseccel şer‘île El-Hâc (...) ibn-i Abdullah mahzarında müvekkilân merkûmân İsmail ve Âlî’den her biri işbu târîh-i i‘lâmdan iki mâh mukaddem (...) cevâbında dere boğazı nâm mahallede hatab kıt‘a esnâsında kebîr sopalar ile sol omzum üzerine fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın darb (...) cerh şikest ederek târîh-i mezkûrede cerh mezkûrun ber-i tâmına değîn ücret cerâhiye ve nafakam için cârhân müvekkilân merkûmân üzerlerine bâ-ma‘rifet-i şer‘î yevmiye on guruş takdîr olunup ve el-yevm cerh mezkûreme bir-i tâm hâsıl olmağla târîh-i mezkûrdan işbu târîh-i i‘lâma gelinceye değîn ücret cerâh nafakam için mikdâr olan yevmiye on guruşdan iki mâhide müvekkilân merkûmân zimmetlerinde müctemil olan altı yüz guruşa vekîl merkûm El-Hâc Halil müvekkilân merkûmân kalandan bana def ve teslîm ve ben dahî yedinden tamâmen ahz ve kabz edip husus-ı mezkûre ücret cerâh ve nafaka-i mukaddime müte‘allık da‘vâdan müvekkilân merkûmân İsmail ve Âlî’nin kabullerini hâvî zimmetlerini ibrâ-i âmm sahîh-i şer‘î ile ibrâ ve ıskât ettim deyü makar merkûm Hasan’ın kelimât meşrûhasını vekîl merkûm El-Hâc Halil vicâhen ve şifâhen bi’l-vekâle tahkîk ve tasdîk eylediği tescil ve bi’l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu’l-emr hurrira.

B2

Borcun ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa’da Hacı İskenderMahallesi mütemekkinlerinden Bezaz Manuk veled-i Serkoz zimmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘î hatîrda şahs-ı ta‘rîf-i şer‘î ile mu‘arrefe Vasilika bint-i Yorki nasrâniye muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu yedimde mevcûde varaka-i sahîh üzerine muharrer bir kıt‘a deyn-i tahvîl

mantûkınca mersûme Vasilika nasrâniyenin sadr-ı kebîr oğlu işbu hâzır bi'l-cümle Yağcı Avram veled-i Dimitri zımmî zimmetinde cihet-i deyn-i şer'îden alacak hakkım olan beş bin yedi yüz elli guruşun edâsına mersûme Vasilika nasrâniye ve dâmâdı işbu hâzır bi'l-meclis Dimitri veled-i Feranbol zımmîden her biri başka başka bi'l-emr ve'l-kabûl kefil ve zâmin olmalarıyla kifâyet mahkemesine mebnî meblağ-ı mezbûr beş bin yedi yüz elli guruş mersûme Vasilika nasrâniyeden talep ve da'vâ eylediğimde ol dahî cevâbında oğlu hâzır mersûm zimmetinde alacağım olan meblağ-ı mezbûrun edâsına ber-vech-i muharrer başkaca kefil ve zâmin olup ve meblağ-ı mezbûr cihet-i kefâletten zimmetinde hâlâ bana deyni olduğunu ikrâr ve i'tirâf edip ancak meblağ-ı mezbûru def'a bana edâya adem-i kudretine mebnî te'cîle tâleb olmakla ben dahî meblağ-ı merkûm beş bin yedi yüz elli guruşun bin beş yüz guruşunu yetmiş senesi mâh Şevvâl-i Şerîfin ibtidâsında ve bin beş yüz guruşunu yetmiş bir senesi Şevvâl ibtidâsında ve bin beş yüz guruşunu dahî yetmiş iki senesi Şevvâl ibtidâsında ve bâkî bin iki yüz elli guruşunu dahi yetmiş üç senesi şevvâl ibtidâsında i'tâ ederek işbu târîh-i i'lâmdan dört sene tamâmına değin meblağ-ı mezbûru müeccele ve müfsetâ bana te'diye ve teslîm etmek üzere mersûme Vasilika nasrâniyeyi te'cîl eyledik de ol dahî ecel-i mezkûru kabûl ve meblağ-ı merkûm ber-vech-i muharrer müeccele ve maksuta bana edâya müte'ahhid oldu deyü makar mersûm Manuk zımmînin sâdır olan takrîrini mersûme Vasilika nasrâniye vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B3

Öldürme sonucu kısas olunması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Avdancık Karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen vefât eden Mahmud Necib bin Ahmed bin Mahmud'un verâseti babası merkûm Ahmed ve anası Ayşe bint-i Halil inhisârı ba'de't-tahakkuku's-şer'î zikr-i âtî da'vâya kendi nıfsından asîl ve zevcesi ümmi mezbûre Ayşe Hâtûn tarafından vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'î ârifân El-Hâc Memiş bin Mustafa ve Kethüdâ Ahmed bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan ebi merkûm Ahmed mahrûse-i

mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde Niksâr Kazâsına tâbi' Keşandere karyeli olup işbu târih-i i'lâmdan bir sene mukaddeme gelince karye-i mezbûre sükkânından gâib ani'l-meclis El-Hâc Mehmed bin El-Hâc Osman'ın sekiz sene gece çobanı ve el-yevm Gemlik Kazâsına tâbi' Katırlı karyesi sükkânından kezalik gâib ani'l-beled İbrahim İbiş'in gece çobanı Yanık Hasan oğlu Hasan ibn-i Hasan nâm kimesne mahzarında bi'l-verâse ve bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip sâl hâl mâh şevvâl-i şerîfin ibtidâsı pençşenbe îdü'l-fitr günü mûrisim oğlum merkûm Mahmud Necip karye-i mezbûre karyesinde Kurt deresi nâm mahallede kable'l-asr gâib merkûm El-Hâc Mehmed'in keçilerini ra'î eder iken merkûm Hasan gâib merkûm El-Hâc Mehmed ile mu'âyede zammında mârrü'z-zikr Avdancık karyesine gelir iken mahal-i mezkûrede mûrisim oğlum merkûmun ra'î eylediği keçilerin iki re'sinde ta'allik olmuş iki aded çânları merkûm Hasan ahz ve kabz edip oğlum merkûm dahî niçün aldık dedik de merkûm Hasan hiddetlenip yedinde olan kebîr tîfân bıçağıyla mûrisim oğlum merkûm Mahmud Necib'in evvelâ boynunun sol tarafına ve sâniye sol böğrüne katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh edip mûrisim oğlum merkûm Mahmud Necib müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr ol anda fevt olmağla katl mezkûrun müceb-i şer'îsi olan kısâs merkûm Hasan hakkında icrâ olunmak üzere hükm olunmak bi'l-verâse ve bi'l-vekâle matlûbumdur dedik de gibbe's-suâl merkûm Hasan cevâbında müdde'î-i merkûmun mûris-i oğlu merkûm Mahmud Necip mârrü'z-zikr Kurt Deresi nâm mahalde ra'î eylediği keçilerin iki re'sinin boğazında olan çânlar benim mâlım olup mukaddeman keçi mezkûrlar boğazlarına ben ta'allik etmiş olduğumdan çân mezkûrları hîn ahzımda maktûl merkûm Mahmud Necip çân mezkûrları niçün aldın bırak dedik de ben hiddetlenip yedimde olan kebîr tîfân bıçağıyla maktûl merkûm Mahmud Necip'in evvelâ boynunun sol tarafına ve sâniye sol böğrüne katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh etmemle müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr maktûl merkûm Mahmud Necip ol ânda fevt oldu deyü ber-vech-i müdde'î-i kebîr tîfân bıçağı maktûl merkûm katl kasdıyla amden ve bi-gayr-ı hakkın darb ve cerh idüb müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr maktûl merkûm Mahmud Necip ol ânda vefât eylediğini ikrâr etmekle mücebiyle asîl ve vekîl ebi merkûm Ahmed ve müvekkile ümmi mezbûre Ayşe Hâtûn'un talepleriyle bi'z-zât huzûrlarında makar kâtîl merkûm Hasan kısâs olunmak üzere hükm olunmağla ümmi mezbûre Ayşe Hâtûn bi'z-zât vürûd ve müdde'î-i ebi merkûm Ahmed ile bi'l-ittifâk talepleriyle huzûrlarında kâtîl merkûm Hasan'ın kısâsının icrâsı re'y-i rezîn

Devlet-i aliyyeye manût idük ol ki vâki‘ el-hâldir pâye-i serîr âlâya arz ve i‘lâm olundu.
Bâkî emr ü fermân hazret-i men-lehü’l-emrindir.

Sayfa 58

A1

Satın aldığı atın hasta olması nedeniyle fiyatının düşmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Bursa Kazâsına tâbi‘ Filader Karyesi mütemekkinlerinden Vasil veled-i Penayot zımmî mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘î hâtırda Cânibâr Hüseyin bin Mustafa nâm kimesne muvâcehesinde işbu târîh-i i‘lâmdan on beş gün mukaddem mezbûr Hüseyin yedinde mâlî olup işbu mu‘âyene olunan bir re's yağız bârgirini cemî‘ ayûbdan sâlim olup ve semenin nısfı işbu sene-i mübâreke Ağustos ibtidâsına ve nısf-ı diğeri müsne-i mezbûre Rûz-ı Kâsım duhûlüne müeccel olmak üzere altı yüz on guruş bana bey‘ ü teslîm ve ben dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve teslîm ve kabûl edip ancak bârgîr mezkûrenin deyni îcâb eden ayûbdan (...) ve sol ayağında şîşi olmağla mübeyyi‘ olunmak murâdıdır deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-suâl mezbûr Hüseyin cevâbında târîh-i mezkûrda bârgîr mezkûru ber-vech-i muharrer semen-i müeccel ve her bir uyûbdan sâlim olmak üzere sulbî kebîr oğlu hâzır bi‘l-meclis Hristo zımmî hâzır olduğu hâlde müdde‘î-i mersûme altı yüz on guruşa bey‘ ve teslîm eylediğini ve bârgîr mezkûrda el-yevm illet mezkûreler mevcûde olduğunu ikrâr lakin bârgîr mezkûrda illet mezkûreler kadîm olduğunu inkâr etmekle müdde‘î-i mersûm ber-vech-i müdde‘â Hüseyin iştirâsında bârgîr mezkûrda illet mezkûreler mevcûd ve kadîm ettiğini isbât edemeyip ve mersûm Vasil zımmîye tahlîfe dahî talep olmamağla müdde‘î-i mersûm Vasil zımmî ber-vech-i muharrer ve mübeyyi‘ müdde‘âsıyla mezbûr Hüseyin’e bilâ beyyine mu‘ârazadan ba‘de‘l-men‘ ani‘l-meblağ-ı mezkûr altı yüz on guruş ecel-i mezkûrlar hulûlünde merkûm Hüseyin’e bi‘t-taleb edâya müdde‘î-i mersûm Vasil zımmîye tenbiyye bulunduğu tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

A2

Borcu üzerine anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da İbrahim Paşa Mahallesi sükkânından Mehmed Ferhad Bey ibn-i'l-merhûm İbrahim Paşa mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde Papas oğlu Agos veled-i Agob zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip kezrân eden iki yüz altmış üç senesi der-ahde ve ilzâm eylediğim mahrûse-i mezbûre Kazâsına tâbî Kelesan ve Bademli ve Karâ-i sâire ma'lûme â'sâr ile mahrûse-i mezbûrenin Kasap Başılık rusûmâtı bedellerinden vereceğim olup cânib mâliyyeye emrimle edâ etmek üzere kefil ve ta'ahhüd eylediğine binâen mersûm Agos zimmî kendi mâlından cânib-i mâliyyeye te'diye ve teslîm eylediği bir yük bu kadar bin guruş mahsûben mersûm Agos zimmîye konağımızda mâlından def' ve teslîm eylediğim sekiz bin guruş ve gâib ani'l-meclis Mumcu El-Hâc Hüseyin Ağa zimmetinde cihet-i deyni şer'îden alacak hakkım olup emrimle gâib mezbûrdan ahz ve kabz eylediği yedi bin guruş ve kezâlik gâib ani'l-meclis teba'amızdan El-Hâc Hurşid yediyle irsâl eylediğim dokuz yüz kırk beş guruşun cem'an on beş bin dokuz yüz kırk beş guruş vereceğim olan bedel-i meblağ-ı mezkûreye sehv takâs ve mahsûb etmeyip vereceğim olup mersûm Agos zimmî emrimle cânib-i mâliyyeye mâlından medfû' olan bir yük bu kadar bin guruşun hesâbını benimle yegân yegân ru'yet ve tamâmen benden ahz ve kabz etmeğe medfû'um olan meblağ-ı mecmû' mezbûr on beş bin dokuz yüz kırk beş guruş mersûm Agos zimmî zimmetinde kalmağla meblağ-ı mecmû' mezbûru mersûm Agos zimmîden talep ederim deyü da'vâ eylediğimde ol dahî cevâbında ber-vech-i muharrer meblağ-ı mecmû' mezbûr on beş bin dokuz yüz kırk beş guruş ahz ve kabzını ikrâr lakin babam gâib ani'l-meclis Eci Agob zimmînin pederin mûmâ-ileyh İbrahim Paşa'nın zimmetinde ol mikdâr alacak hakkım olup meblağ-ı mecmû' mezbûru ona mahsûben def' ve tesellüm etmişdik deyü inkârıma mukârin beni def'a tasaddî idüb bu vechle beynimizde münâza'ât kesîre cereyân etmişdi el-hâletü hâzihi beynimizde ıslâh ve tevkîk olunup ben ber-vech-i muharrer tasaddî eylediğim meblağ-ı mecmû' mezbûr on beş bin dokuz yüz kırk beş guruş müdde'âmdan mersûm Agos zimmî (...) muslihîn bi't-tev' ve'r-rızâ dört bin guruş üzerine sulh olduğumda ol dahî sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm dört bin guruş mersûm Agos zimmî benden tamâmen ahz ve kabz ve emriyle umûruma sarfla istihlâk etmemle fîmâ-ba'd ziyâde müdde'âm olan on beş bin dokuz yüz kırk beş guruş işbu târîh-i i'lâma gelince beynimizde cereyân eden cemî' ahz ve i'tâ ve mu'âmelât (...) ve sâir cemî' hukûk-ı şer'îye

müte'allık da'vâdan mersûm Agos zimmînin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde mersûm Agos zimmî dahî bedel-i sulh olmak üzere bana medfû' olan meblağ-ı müstehlek mezbûr dört bin guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü makar mûmâ-ileyh Mehmed Ferhad Bey sâdır olan kelimât meşrûhunu Agos zimmî vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdik eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Arazi anlaşmazlığında sulh olduğu

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Çoban Bey Mahallesi mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Gabriel veled-i Filibboz zimmînin verâset-i zevce-i metrûkesi Karina bint-i Bagos nasrâniye ile sulbî kebîr evlâdı Takor ve Kirhor ve Tefohir'e inhisârı tahakkuk (...) mîrâsları kırk sehmden olup sihâm mezkûreden beş sehm zevce-i mersûme Karina nasrâniyeye ve on dörder sehmden yirmi sekiz sehm ibnân mersûmân ve yedi sehm bint-i mersûmeye isâbeti ba'de'l-hukûku'ş-şer'î ibnân mersûmân Takor ve Kirhor ve Tefohir zimmîler ile (...) şer'ân bint-i mersûme Tefohi Nasrâniye mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda zikr-i âtî bir bâb mülk menzile vaz'-ı yedleri mütehakkık olan zevce-i mersûmenin li-ebeveyn er karındaşları (...) zimmîler muvâcehelerinde kezalik şahs-ı şer'ân mu'arrefe zevce-i mersûme Karina nasrâniye hâzire olduğu hâlde biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahâlle-i mezbûrede kâin etrâf-ı erba'adan tarafını Ohannes ve Serkoz zimmîler (...) ve tarafını tarîk-i âmm ile mahdûd ma'lûmu'l-müştemilât bir bâb mülk-i menzil mûrisimiz hâlik mersûm Gabriyel zimmînin (...) yedinde müstegallen mülk ve ba'de (...) terekesinden bir (...) mezkûr bizimle zevce-i hâzire-i mersûmeye mürvet olmuşken (...) Sekoz ve (...) zimmîler menzil-i mezkûru fuzûlî zabt ve hâlâ vaz'-ı yed etmeleriyle suâl olunub menzil-i mezkûrdan kefid zevce-i hâzire-i mersûmeye teslim tenbiyye olunmak murâdıdır deyu biz bundan akdem zevce-i hâzire-i mersûme ile (...) Serkoz ve (...) zimmîlerden talep ve da'vâ eylediğimden onlar dahî cevâblarında menzil-i mezkûreden kefid hâlâ (...) ve zabt ve tasarruflarını ikrâr idüb ancak

menzil-i mezkûre hâlik mersûm Gabriyel zimmî zevcesi hâzire-i mersûme (...) Nasrâniye ile ale'l-iştirâk (...) ve mutasarrıfları iken mersûm Gabriyel zimmî hâlik olub menzil-i mezkûrda olan nisf-ı hisse-i şâyi'ası zevcesi hâzire-i mersûme ile müdde'îyûn mersûmûn ber-vech-i muharrer (...) idüb ve hâlik mersûmun mahrûse-i mezbûrede kâin Ermeniyân (...) fukarâ ta'âmiyesine (...) zimmetinde deyni olan bin beş yüz guruş ibkâ eder olmamağla müdde'îyûn mersûmûn menzil-i mezkûru istihlâs etmeyub deyn meblağ-ı mezbûru zevce-i hâzire-i mezbûre mâlından nukûd-ı mevkûfe mütevellîsine def' ve teslîm etmek üzere menzil-i mezkûrun nisf-ı şâyi'asını zevce-i (...) mersûmeye bi'r-rızâ terk etmeleriyle olduğu ber-vech-i muharrer ba'de'l-kabûl zevce-i hâzire-i Karina nasrâniye mecmû' menzil-i mezkûru (...) mülk ve hakkı olmak üzere müdde'îyûn mersûmûn huzûrlarında geçen iki yüz (...) altı senesi hilâlinde iki bin yüz guruş semen-i medfû' ve makbûza bize bey' ve temlîk (...) idüb ve biz ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl etmemizle menzil-i mezkûre târîh-i mezkûr (...) mülk ve müşterâmız olmak üzere (...) vaz'-ı yed ve hâlâ zabt ve tasarruf ederiz deyu bizden da'vâ-yı def'a taaddî def' mezkûrlarını muvâcehemizde isbât esnâsında bâ-tavassut muslihin bizimle zevce-i hâzire-i mersûme Karina nasrâniyeden her birimiz da'vâ-yı mezkûrelerimizden mersûmân Serkoz ve (...) zimmîler ile menzil-i mezkûrun nisf-ı şâyi'ala beş yüz beynimizde tevzî' ve tesfim ve her birimiz hisse-i musîbe menzili ahz ve kabz edip ve menzil-i mezkûrun (...) zevce-i hâzire ma'ân ba'de'l-hasas zabt ve tasarruf etmemizle menzil-i mezkûrun nisf-ı şâyi' aharına müte'allık da'vâdan mersûmân Serkoz ve Karopa zimmîler zevce-i hâzire-i mersûme ile ma'ân ibrâ ve ıskât edip onlar dahî bedel-i sulh olmak üzere bize medfû'ları olan menzil-i mezkûrun nisf-ı şâyi'ıyla meblağ-ı merkûm beş yüz guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan bizim ve zevce-i hâzire-i mezbûreden her birimizin zimmetimizi ibrâ ve ıskât edip tarafeynden her birimiz aharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyu makrûn mersûmûn Takor ve Kirhor zimmîler ve Takohi nasrâniyenin takrîr-i meşrûhunu mersûmân Serkoz ve Kirhor zimmîler ile zevce-i hâzire-i mersûme Karina nasrâniye vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eyledikleri tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr huraira.

Fî selh Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Adanalızade Mehmet Çavuş Efendi Camisi ve imam odalarının tamirati

Mahrûse-i Burusa'da vâki' Adanalızaâde Çavuş Mehmed Efendi'nin binâ ve ihyâ gürdesi (?) olan mahrûse-i mezbûrede Gâzigâh mahallesi civârında kâin mescid-i şerîf mürûr zamân ile müşerref harâb derûnunda edâ-i salâh makrûza muhken olamayıp ve mescid-i şerîf-i mezkûrun imâmları süknâsı olup mahâlle-i mezbûrede kâin bir bâb vakf-ı menzil dahî mürûr eyyâm ve kürür a'vâm ile bütün bütün yıkılıp arsa-i hâliye kalmağla mescid-i şerîf-i mezkûrun ta'mîri ve arsa-i mezkûrenin terkiyle imâmlar süknâ olmak üzere mescid-i şerîf-i mezkûrun peyrevenetde iki aded sofaları iki bâb süflî odanın galle-i vakf-ı mezkûrdan sarfla inşâ ve ihdâsı husûsunu Câmî'-i şerîf mezkûrun bâ-berât-ı şerîf âlişân-ı imâmı olan Es-Seyyid Süleyman Efendi eyâlet-i Hüdavendigâr vâlisi devletlü Halil Rıfat Paşa hazretlerinin huzûr-ı âsafânelinde hâlâ evkâf hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Rıfat Efendi hâzır olduğu hâlde ma'kûd-ı meclis-i umûmiye arzuhâl takdîmesiyle inhâ ve istid'â ile yekûn binâ-i mescid-i şerîf-i mezkûrun muhâsbesi bi'l-ru'ye fazla-i vakfdan müsakkafât mahlûlât-ı mu'accelâtından mescid-i şerîf-i mezkûrun ta'mîri ve imâmlarına süknâ olmak üzere sofa-i mezkûrelere iki bâb süflî odanın müceddeden binâ ve inşâsı vâlî-i müşârun-ileyh hazretlerinin inzimâm re'y asfâneleriyle meclisce tensîb ve tasvîb olduğuna mebnî vakf-ı mezkûrun bi'l-meşrût bâ-berât-ı âlişân-ı mütevellisi Şerife Sadık Hâtûn'un hâlâ zevci ve vakf-ı mezkûrun kâimmakâm Es-Seyyid Âlî Ağa yed ve ma'rifetiyle fazl-ı vakf-ı mezkûrdan ve müsakkafâtı mahsûlâtı (...) sarfla Câmî'-i şerîf-i mezkûr ta'mîr ve termîm ve iki aded sofa-i mezkûreler dahî imâmları süknâsı için ta'yîn olunan mâ'mûr ve müdür efendi mûmâ-ileyh tarafından mürsel Salih Ağa ve kâimmakâm mezbûr Es-Seyyid Âlî Ağa ve mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid Hâfız Âlî Ağa ve sâir erbâb vukûf ma'rifetiyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf Câmî'-i şerîf mezkûrun ta'mîri ve oda-i mezkûrların tecdîd-i inşâları zikr-i âtî mesârif ile husûl-pezîr olduğuna mahlinde halîfe-i mi'mâr-ı merkûm ve sâir erbâb-ı vukûf bi'l-ittifâk ihbâr eylediklerini mâ'mûr merkûm mahlinde ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île huzûr-ı şer'a gelip âlî vukû'a inhâ etmekle mesârif mezkûrenin mağrudâtını mübeyyin keşf ve defter ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrira.

B3

Mescid-i şerîf-i mezkûrun tecdîd olunan beheri ma'i câm ve raht otuzar guruşluk dört aded pencereleri çarçupeleri ve sıvası ta'mîrlere sarf olunan beher yük sekizer guruşluk altı yük kirec ve beher kıyyesi birer guruşluk on beş vakıyye keten çopu ve beher neferi on

ikişer guruşluk iki nefer sıvacı ve beher neferi altışar guruşluk iki nefer ırgâd yevmiyesiyle mescid-i şerîf-i mezkûrun tevdîd olunan kapusu ve mumlukları ve mahall-i sâiresinin cemî‘ levâzımıyla ta‘mîrleri mesârifi. 356 guruş.

B4

Câmi‘-i şerîf-i mezkûrun kapusunun tarafında kâin iki aded sofalarına imâmları süknâsı içün müceddeden binâ ve inşâ olunan iki bâb süflî odaları harc ve sarf olunan beheri altışar pârelik altmış yedi aded kirâslı ağacı ve beheri yüzer pârelik on bir aded döşeme tahtası ve beheri altmış pârelik yirmi aded sunuv-ber tahtası ve beheri altışar pârelik otuz iki aded tavân tahtası ve ma‘i câm ve raht beheri yirmişer guruşluk yedi aded pencereleri çarçupeleri ve beher yükü altışar guruşluk bin yüz aded kerpiç ve beher kıyyesi üçer buçuk guruşluk on vakıyye mismâr ve beher neferi on ikişer guruşluk on beş nefer neccâr ve beher neferi altışar guruşluk on nefer ırgâd yevmiyeleriyle müceddeden iki aded oda-i mezkûreler kapuları bahâları ve mesârif sâire-i lâzıme.718 guruş. 1074 guruş. Yalnız bin yetmiş dört guruşdur.

Sayfa 59

A1

Vakfa ait simitçi dükkânından çıkarıldığı

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki‘ (...) kasabasında mütemekkin Semerci Dimitri veled-i Kastanti zımmî mahrûse-i Burusa mahkemesinde meclis-i şer‘î hatîrda kasaba-i mezbûre mütemekkinlerinden olup Burusa’da misâfiren mütemekkin Avrupa tüccârından Hambî veled-i Aleksî Bezirgân muvâcehesinde ben kasaba-i mezbûrede kâin bi’l-icâreteyn mutasarrif olduğum bir bâb vakf-ı simitçi dükkânımda simit ve etmek dabh idegelür iken işbu târîh-i i‘lâmdan sekiz sene mukaddem kasaba-i mezkûrede cümle re’y ve ma‘rifetiyle simitçi ve etmekçi esnâfi tefrik olunarak simitçi esnâfi etmek ve etmekçi esnâfi simit işlemek üzere memleketçe nizâme rabt olduğuna binâen ben ve dükkân mezkûremde ihtibârımla ancak etmek tabh idegelüb fakat dükkân mezkûremde ancak etmek tabh etmemde münâfe‘am akl olduğundan işbu târîh-i i‘lâmdan yedi mâh mukaddem dükkân

mezkûremde yine kemâ-fî sâbık etmek ile ma'ân simit tabh etmekde isemde mersûm Hambî Bezirgân kasaba-i mezkûrede kâin mutasarrıf olduğu vakf-ı simitçi dükkânının ve târî olacağından memleketçe verilen nizâma mebnî mersûm Hambî Bezirgan kasaba-i mezkûrede kâin etmekçi ve simitçi esnâflarıyla bi'l-ittifâk dükkân mezkûremde ber-vech-i muharrer etmek ile ma'ân simit tabhından beni men' murâd etmeleriyle bana müdâhil etmemek üzere mersûm Hambî Bezirgân tenbiyye olunmak murâdıdır deyü mersûm Simitçi Dimitri zımmî nizâm-ı beldeye mu'terif olduğu hâlde takriri üzere tasaddî eylediği da'vâsı şâyân iltifât ve istimâ' olmayıp mersûm Hambî Bezirgân suâl dahî tevce etmediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu . El-emr-u li-men lehu'l-emr huraira.

Fî'l-yevmi't-tâsi' min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Kumaşçı dükkânındaki malların kardeşine satılması

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Kurt mahallesi mütemekkinlerinden bezâz esnâfindan olup duyûn-ı kesîreye (...) olmağla bundan akdem mahrûse-i mezbûreden firâr-ı diyâr âhara gidip ve el-yevm vürûd etmeyerek gaybet münkıt'a ile gâib ve mefkûd olan Eskişehirli oğlu Bagos veled-i Abraham zımmînin mâlı olup mahrûse-i mezbûrede Uzun Çarşıda kâin müsteeccir olduğu bir bâb mukaffel bezâz dükkânıyla müfâzesi derûnlarında terk etmiş olduğu mâlifâtura ve çorab ve elbise ve eşyâ-i sâiresi mürûr zamân ile çürüyüp telef ve zâyî' ve kıymetine noksân geleli târî olup ve eşyâ-i muharrere-i mezkûrenin ma'rifet-i şer'ile lede'l-müzâyede semen-i misilleriyle âhara furûht ve esmânı gâib mersûmun hâli tebeyyin edinceye değin li-ecli'l-hıfz kıbel-i şer'iden kayyim nasb ve ta'yîniyle i'mâl dârbâh olunmak gâib mersûm hakkında (...) idük isimleri cerîde-i şer'ide muharrer kesân ihbârıyla mütehakkık ve mütebeyyin olmağla ma'rifet-i şer'î ve taraf-ı şer'iden kayyim nasb ve ta'yîn olunan gâib mersûmun li-ebeveyn karındaşı Agob zımmî taleb ve ma'rifetyle gâib mersûmun dükkân ve müfâze-i mezkûrlar derûnlarında mevcûde olup bi'l-müzâyede fûrûhat olunan mâlifâtûra ve çorab ve elbise ve eşyâ-i sâiresi esmânı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur .

Hurrira fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-Evvel sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Lacivert basma Top 5 Guruş 32 160 guruş	Turuncu basma parça Zirâ' 163 Pâre 29 118 guruş	Küvez Şâl Top 7 Guruş 15,5 108,5 guruş	Lacivert ve turuncu şâl Aded 7 Guruş 6 42 guruş	Basma yorgan yüzü Aded 7 Guruş 6 42 guruş		
Basma Silecek Aded 17 Guruş 6 102 guruş	Elvân basma parça Zirâ' 172,5 Pâre 24 103,5 guruş	Yastık yüzü pârçâ Aded 72 Pâre 44 798 Pâre	Yazma yemeni Aded 8 Guruş 5,5 46 guruş	Lacivert Basma Pârça Zirâ' 101 Pâre 32 80 guruş		
Kısa anteri Aded 12 Guruş 6 76 guruş	Amerikan bezi ve pârçâ Zirâ' 76 Pâre 38 76 guruş 8 pâre	Havlû pârça Aded 41 Pâre 34 34 guruş 4 pâre	Amerikan Bezi Top 4 Pâre 36 144 guruş	Beyaz ve Siyah Amerikan bezi Zirâ' 100 Pâre 32 80 guruş		
Yeşil tülbend Değeri 132 Pâre 31 107 guruş 2 pâre	Al tülbend pârça Değeri 42 Guruş 1 pâre 2 54 guruş 4 pâre	Beyâz tülbend pârça Değeri 19 Guruş 2 pâre 5 45 guruş 5 pâre	Durûc pârça Değeri 19 Guruş 2 pâre 5 45 guruş 5 pâre	Lipâsî Top 3 Guruş 16 48 guruş	Mağrîl pârça Değeri 75 Guruş 1,5 93,5 guruş	
Kırmızı çugas Top 20	Yemeni pârça Değeri 131	Basma şâl Aded 8 Guruş 1,5	Altı bağılı çenber pârça	Yeşil Parça 2 Guruş 6,5		

Guruş 5,5 110 guruş	Guruş 1,5 1671 pâre	22 guruş 8pâre	Değeri 66 Guruş 25 129 guruş 2 pâre	13 guruş		
İki bağılı çenber Değeri 56 Pâre 26 36 guruş 6 pâre Pârça Zirâ' 24 Pâre 29 97 guruş 2 pâre	Altı bağılı yemeni pârça Değeri 23 Guruş 2,5 51 guruş	Penbe bezi Top 4 Guruş 10,5 42 guruş	Basma şâl Aded 4 Guruş 4 16 guruş	Alaca Top 3 Guruş 8 24 guruş	Çenber pârça Değeri 13 Guruş 5 65 guruş
Tülbend pârça Değeri 75,5 Pâre 42 Guruş 68	Vef'a tülbend Top 1 Guruş 22	Gemici gömleği dizlik 1 1 14 guruş	Vef'a havlu pârça Aded 12 Guruş 1 pâre 5 17 guruş 5 pâre	Öküz bezi Zirâ' 10,5 Guruş 1,5 17 guruş 5 pâre	Al bâzen Pârça 1 5 guruş	
Dimkoton pârça Zirâ' 220 Pâre 32 176 guruş	İmâm işi çorab Deste 5 Guruş 32 160 guruş	Kınalı Çorab Deste 5 Guruş 29 145 guruş	Dirâme çorabı Deste 2 Gurul 67 134 guruş	Alaca Çorab Deste 2,5 Guruş 6,5 23 guruş	Vef'a imâm işi çorab Deste 2 Guruş 24 72 guruş	
Def'a kınalı çorab Deste 5 Guruş 21 105 guruş	Livâdic çorabı Deste 3 Guruş 29 87 guruş	Def'a Livâdic çorabı Deste 3 Guruş 30 90 guruş				
Filibe	Def'a	Def'a	Sagîr çorâb	Tebre	Uzun	

Çorabı Deste 3 Guruş 44 132 guruş	Livâdic çorabı Deste 2 Guruş 32 64 guruş	derâme çorabı Deste 1 65 guruş	Çift 18 Guruş 1,5 31,5	çorabı Deste 4 Guruş 23 92 guruş	goncalı tebre çorabı Deste 2 Guruş 28 56 guruş	
Penbe çorab Çift 13 Guruş 4,5 Guruş 58,5	Def'a tebre çorabı Deste 1 14 guruş	Sagîr çorab çift 12 Pâre 20 6 guruş	Def'a verâme çorabı Deste 1 19 guruş	Def'a verâme çorabı Çift 8 Guruş 4 32 guruş		

Yalnız 4286 guruş 5 pâre

Harc defter 105 guruş	Delâliye 85 guruş	Kaydiye 6 guruş	Varaka kıymeti 3 guruş	Yalnız 199 guruş
--------------------------	----------------------	--------------------	---------------------------	---------------------

4087 guruş 5 pâre

Vech-i meşrûh üzere gâib mersûm Bagos zımmînin mâlifâtura ve çorab ve elbise ve eşyâ-i sâiresi esmânından bâkî ber-vech bilâ dört bin seksen yedi guruş on beş pâreyi karındaşı kayyim mersûm Agob zımmî bi'l-kıyâme tamâmen ahz ve kabz eylediğini huzûr-ı şer'ide ikrâr ve i'tirâfi işbu mahal-i şerh verildi.

B2

Borcuna karşılık dükkan kiralınması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Sultân Murâd Hân Sâni mahallesi sükkânından Kasapbaşı El-Hâc Mehmed Rifat Molla İBN-İ Mehmed Emin mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'-î münîrde etmekçi esnâfından Tudor veled-i Yorki zımmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mahâlle-i müşârun-ileyhde sevkde kâin mâlik ve mutasarrıf olduğum bir bâb etmekçi dükkânının ancak gedik mu'teberesine mersûm Tudor zımmî mutasarrıf olarak dükkân mezkûrda mütecciren mütemekkin olmağla ben kevrân eden iki

yüz altmış üç senesi şehr-i Rebî'ü'l-Evveli ibtidâsında gâib ani'l-meclis Fatıma bint-i Nasuh nâm hâtûna zimmetimde deynim olan bin beş yüz guruşa mahsûb olmak üzere dükkân mezkûr icâre-i ma'lûmesinden şehriye on dokuz guruşa dâyinem mezbûreye def' ve teslîm ile deyü mersûm Tudor zımmîye emr ve tevkil etmemle mersûm Tudor zımmî emr-i mezkûruma binâen geçen iki yüz altmış yedi senesi Zilhicce'l-Şerîfesi (...) gelinceye değin elli zekiz mâh müddete şehriye on dokuz guruşdan dâyinem gâibe-i mezbûreye mâlımdan cem'an bin yüz iki guruş def' ve teslîm edip ve ben dahî mersûm Tudor zımmîye tasdîk etmişdim lakin dâyinem gâib-i mezbûre mersûm Tudor zımmîden elli sekiz mâh müddetde cem'an bin yüz iki guruş emrimle ahz ve kabzını inkâr edip zimmetimde alacağı olan meblağ-ı mezbûr bin beş yüz guruş işbu meclis-i şer'îde bundan akdem benden talep ve da'vâ ettik de ben dahî meblağ-ı mezbûr bin beş yüz guruşa mahsûben emrimle mersûm Tudor zımmîden beher şehr on dokuz guruşdan cem'an bin yüz iki guruş gâib-i mezbûrenin kabzını isbât edememle talebimle gâib-i mezbûre Fatma Hâtûn tahlîf olunup ben gâib-i mezbûre Fatma Hâtûn'a bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunmuşum el-hâletü hâzihi mersûm Tudor zımmînin emrimle gâib-i mezbûre Fatma Hâtûn'a def' ve teslîm eylediği beher şehr on dokuz guruşdan cem'an bin yüz iki guruş ile mersûm Tudor zımmîye tasdîkime nâm ve peşimân olmamla meblağ-ı mezbûr bin yüz iki guruş mersûm Tudor zımmîden talep ederim deyu müdde'î-i merkûm El-Hâc Mehmed Rıfat Molla'nın ber-vech-i muharrer nedâmetle da'vâsı şâyân-ı iltifât olmayıp mersûm Tudor zımmîye suâl dahî tevce eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fîl-yevmi'l-hâmis işr min Cemâziye'l-Ahire sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Kölesinin yaraladığı kişiyle anlaşma sağlanması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Filader karyesi mütemekkinlerinden Maroz oğlu Elya veled-i Nikola zımmî tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu karye-i mezbûre sükkânından Halil bin El-Hâc Mustafa ve Mustafa bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan li-ebeveyn er karındaşı Yorki zımmî mahrûse-i

mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîrda mahrûse-i mezbûre kazâsına vâki' Mashara karyeli El-Hâc Abdullah bin Hüseyin nâm kimesnenin Raka minkâd Abdi mahlûk Abdullah bin Abdullah nâm Zenci mahzarında mevlâsı mezbûr El-Hâc Abdullah hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip işbu târîh-i i'lâmdan beş gün mukaddem müvekkilim karındaşım mersûm Elya zımmî kirâsı humûlesiyle mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbi' Ahmed karyesi civârında deġirmân yolu nâm tarîkden kable'l-zuhr mahrûse-i mezbûreye mürûr eder iken zenci merkûm Abdullah fi'il-i şinî' kasdıyla karındaşım müvekkilim mersûmun üzerine hücûm ve karındaşım müvekkilim mersûm dahî mürûr esnâsında gulâm mezbûr Abdullah yedinde olan dest bel bıçağıyla karındaşım müvekkilim mersûmun evvelâ başının dört mahline darb ve şecc ve sâniyen sol küreġi dirseġi ve pazusu ve eli ve omuzlarına darb ve cerh etmekle ben bundan akdem şecc ve cerh mezkûrların müceb-i şer'isini mevlâsı merkûm El-Hâc Abdullah hâzır olduğu hâlde gulâm mezbûrdan bi'l-vekâle taleb ve da'vâ eylediġimde gulâm mezbûrdan cevâbında müvekkilem karındaşım mersûm Elya zımmîye ber-vech-i muharrer bıçak ile darb ve şecc ve cerh eylediġini ikrâr edip ancak müvekkilin karındaşın mersûm Elya zımmî târîh-i mezkûrda evvelâ yedinde olan bel bıçağıyla bilâ sebep benim boġazıma ba'de'l-darb ve'l-cerh karındaşın mersûm ber-vech-i muharrer beni darb ve cerhine kâni' olmayıp yine beni katl kasdıyla bıçak mezkûresiyle üzerime hücûm eyledik de ben dahî tahsîl nısfim için yedimde olan bel bıçağımla müvekkilin karındaşın mersûmca ber-vech-i muharrer darb ve şecc ve cerh etmişdim deyü mevlâsı hâzır merkûmun tasdîkiyle beni def'a tasaddî ve def' mezkûrunu muvâcehemde isbât esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn bi'l-vekâle da'vâ-yı mezkûremden hâzır merkûm El-Hâc Abdullah ile beş yüz yirmi beş guruş üzerine sulh olduğumda ol dahî sulh-i mezbûru ba'de'l-kabûl bedel-i sulh olan meblaġ-ı merkûm beş yüz yirmi beş guruş hâzır merkûm El-Hâc Abdullah bi'r-rızâ mâlından bana def' ve teslîm

Sayfa 60

ve ben dahi yedinden tamâmen ahz ve kabz ve emriyle müvekkilim karındaşım mersûmun umûruna sarfla istihlâk edip cerh-i mezkûre (...) anhe müte'allık âmme-i da'vâdan müvekkilim karındaşım mersûm Elya zımmîye izâfetle gulâm mezbûr Abdullah ile mevlâsı hâzır mezbûr El-Hâc Abdullah'ın zimmetlerini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eyledik de hâzır mezbûr Abdullah dahî bedel-i sulh olmak üzere bana müdde'î-i olan meblaġ-ı müstehlek mezbûr beş yüz yirmi beş guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan müvekkilim karındaşım mersûm Elya zımmînin zimmetini ibrâ ve ıskât edip tarafından her

birimiz âharın bi'l-vekâle ve bi'l-asâle ibrâsını kabûl eyledik deyü vekîl mersûm Yorki zımmînin bi'l-vekâle sâdır olan kelimât-ı meşrûhasını gulâm mezbûr Abdullah ile mevlâsı hâzır merkûm Hâcî Abdullah'dan her biri vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr huraira.

Fî'l yevmi't-tâsi' ve'l-ısrîn min Şa'bânü'l-Muazzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Arazileri yüksek fiyata sattığı hususunda anlaşma sağlanması

Oldur ki

Hüdavendigâr sancâğında vâki' Söğüt kasabasında Balaban mahallesi sükkânından Ahmed Efe oğlu Salih bin Ahmed nâm kimesne mahrûse-i Burusa'da Paşa kapusunda meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î münîrde kasaba-i mezbûre mütemekkinlerinden olup zikr-i âti tarla ve bağceye vaz'-ı yedi mütehakkık olan Marat veled-i Yurvan zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip kazâ-i mezkûre tâbi' Zive karyesi önü nâm mahallede vâki' Taycı ze'âmet-i dâhilinde kâin etrâfi Koçak İbrahim eytâmı tarlası ve harman yeri tarîk ile mahdûd on bir dönüm mikdâr tarla ve yine ittisâlinde kâin bir dönüm mikdârı eşcâr mülk-i bağce ve yine ittisâlinde kâin üç dönüm mikdârı tarlanın cem'an on dört dönüm tarla ve bir dönüm bağce bâ-temessük sâhib-i arz benim yedimde mülk ve tahte tasarrufumda olup mersûm Marat zımmî bundan akdem kur'a-i asâkire idhâl ettirmem deyü beni ağzâl ve takrîr eylediğine mebnî mecmû' tarla ve bağce mezkûrelerimin ol târîhde yirmi bin guruş değeri vâir iken mârrü'z-zikr on bir dönüm tarlam sekiz yüz elli guruşa ve hadîkam bin iki yüz elli guruşa ve üç dönüm tarlam üç yüz elli guruşa ki cem'an iki bin dört yüz elli guruşa tarla ve bağce mezkûrelerim on yedi bin beş yüz elli guruşa noksân fâhiş bedel ve semen ile mersûm Marat zımmîye bâ re's sâhib-i arz bey' ve temlik ve ferâğ ve tefvîz eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-tefevvüz ve'l-kabûl semen ve bedel mezkûr iki bin dört yüz elli guruşun bin dört yüz elli guruşunu bana def' ve teslîm ve ben dahî yedinden ahz ve kabz edip ve bâkî bin guruşunu da'vâsını çürük çıkarmak üzere kur'aya dâhil asâkir ru'yete memûr hekime def' ve teslîm eyledim deyu meblağ-ı bâkî merkûm bin guruş bana def' ve teslîm etmeyip ve

ben bundan akdem ismi kur'a isâbetle senin asâkire mülhak olarak müstahdem olub ve'l-hâletü hâzihi (...) asâkir redîfeye ilhak olmamla mersûm Marat zimmînin ber-vech-i muharrer takrîrine mebnî mübeyyi' ve müferrûğ mezkûrlarda ben mağbûn olup ber-vech-i muharrer takrîrine binâen bey' ve ferâğ mezkûrem sahîh olmamağla bana medfû' olan meblağ-ı merkûm bin dört yüz elli guruş benden ahzıyla tarla ve bağce mezkûrelerimden kefid ve bana teslîme tenbiyye olunmak murâdımdır deyü ben bundan akdem mersûm Marat zimmîden da'vâya tasaddî eylediğimde olduğu cevâbında işbu yedimde olan bir kıt'a sâhib-i arz temessükü mantûkınca tarla ve bağce mezkûreleri bundan akdem bâ-hasn-ı rızâ (...) semen ve bedel-i misilleri idüğü ihbâr olunan iki bin dört yüz guruş bâ-re'y sâhib-i arz bana bey' ve temlik ve ferâğ ve tefvîz ve semen ve bedel-i mezkûr iki bin dört yüz guruş yedimden tamâmen ahz ve kabz etmekle tarla ve bağce mezkûreler yedimde mülk ve hakk-ı tefevvüzüm olmak üzere hâlâ bi-hakk-ı vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf ederim deyü benim mârrü'z-zikr takrîr ve gayn-ı fâhiş müdde'âm inkâr edip bu vechle beynimizde münâza'ât keşide vâki' olmuştu el-hâletü hâzihi beynimize muslihîn tavassutuyla beynimize ıslâh tevfik olunup ben ber-vech-i muharrer tasaddî eylediğim da'vâ-yı mezkûremden mersûm Marat zimmî ile üç bin guruşa bi't-terâzî sulh olduğumda ol dahî sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm üçbin guruş mersûm Marat zimmî meclis-i şer'îde bana def' ve teslîm ve ben dahî yedinden tamâmen ahz ve kabz edip husus-ı mezkûre ya'nî takrîr ve ferâğ ve bey' mezkûrumun adem-i sıhhatine ve işbu târih-i vesîkaya gelince sâir cemî' hukûk-ı şer'îyye ye müte'allık âmm-e-i da'vâdan ben mersûm Marat zimmînin zimmetini ibrâ-i âmm-ı sahîh şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde olduğu bedel-i sulh olmak üzere bana medfû' olan meblağ-ı mezbûr üçbin guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimize âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü tarafının ikrâr ve tasdikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A3

Vakıf arazisinin kiralınması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da evkâf hümâyûn müdürü mevâli-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edib Efendi tarafından zikr-i âti taleb ve da'vâya vekîl müseccel şer'îsi Mehmed Vasıf Efendi ibn-i El-Hâc İbrahim mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde zikr-i âti bir bâb vakf-ı menzile vaz'-ı yedi mütehakkık Şerife Hatice Faika bint-i Âli nâm Hâtûn tarafından zikr-i âti husûsda husûmet ve cevâba vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'î ârifân nalbend El-Hâc Abdülkadir Ağa ibn-i Mahmud ve Mustafa bin Mehmed Emin nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan hâlâ zevci Osman Ağa ibn-i Abdullah nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip evkâf hümâyûn mülhak merhûm Derviş Âli vakf-ı şerîfi musakkafâtından mahrûse-i mezbûrede Mantıcı mahallesinde kâin tarâfi Peştemalci Said Ağa kerîmesi ve Karamânî hoca ve kasab-ı şerîf ve işi kaldı oğlu veresesi ve Taşçı Halil menzili ve tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt suflî ve bir sofa ve bir matbah ve bir kiler ve bir hâbiye-i mâ-i cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil mâh-ı bi-mâh vakf-ı mezkûre otuz beş akçe icâre-i müeccelelü bir bâb vakf-ı menzile bilâ-icâreteyn ve bâ-temessük mütevellî-i vakf-ı mutasarrıfı olan müvekkilim mezbûre Şerife Hatice Faika Hâtûn'un min kable'l-ebî ceddesi Şerife Hatice Hâtûn bundan akdem bilâ-veled müteveffîye olup menzil-i mezkûr taraf-ı vakf-ı mezkûre mahlûlâ â'id ve râci' olmuşken mezbûre Şerife Hatice Faika Hâtûn menzil-i mezkûre fuzûlî vaz'-ı yed ve hâlâ zabt ve tasarruf etmeğe suâl olunup menzil-i mezkûrdan kefid ve vakf-ı mezkûr için müvekkilim müdür-i mûmâ-ileyh teslim müvekkile-i mezbûreye izâfetle vekîl mezbûr Osman Ağa'ya tenbiyye olunmak bi'l-vekâle matlûbundur dedikde gibbe's-suâl vekîl mezbûr Osman Ağa cevâbında menzil-i mezkûre müvekkilesi zevcesi merkûme Şerife Hatice Faika Hâtûn'un hâlâ vaz'-ı yed ve zabt ve tasarrufunu bi'l-vekâle ikrâr edip ancak menzil-i mezkûrun bundan akdem bi'l-icâreteyn ve bâ-temessük menzil-i mutasarrıfı bulunan İsmail bin Mustafa nâm kimesne menzil-i mezkûru kezrân eden iki yüz elli üç senesi mâh-ı Saferi'l-Hayrı hilâlinde müvekkilem zevcem mezbûrenin hâl-i sağrında bedel-i ma'lûm makbûz mukâbele müvekkilem zevcem mezbûre için min kable'l-ebî ceddesi ve velisi müteveffîye Şerife Hafize Hoca nâm hatuna ferâğ ve tefvîz edip ve müteveffîye mezbûre Şerife Hafize Hoca Hâtûn dahî torunu müvekkilem zevcem mezbûre Şerife Hatice Faika Hâtûn için bi'l-velâye ba'de'l-tefevvüz ve'l-kabûl ol târîhde vakf-ı mezkûrun bâ-berât-ı âli mütevellîsi olan müderrisinden müteveffî Es-Seyyid Mehmed Murad Efendi ibn-i Âli Efendi dahi menzil-i mezkûru müvekkilem zevcem mezbûre Şerife Hatice Faika Hâtûn'un bi'l-icâreteyn tahte tasarrufunda olmak üzere taraf-ı vakfdan bi't-tevliye izin ve bir kıt'a temessük i'tâ etmişti

deyu Şerife Hatice Faika Hâtûn üzerine mütevellî mûmâ-ileyhin imzâ ve hatemini hâviye bir kıt'a ibrâ ile da'vâ-yı def'a tasaddî mezkûrunu ve müvekkilesi zevcesi mezbûrenin ismi Şerife Hatice Faika bint-i Âlî ve ceddeleri müteveffîye mezbûrenin (...) Şerife Hafize Hoca bint-i Mehmed ettiğini şâhidân merkûmân nalbend El-Hâc Abdülkadir Ağa ibn-i Mahmud ve Mustafa bin Mehmed Emin şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î isbât etmekle mûcebince müvekkil müdür efendi mûmâ-ileyh izâfetle vekîl merkûm Mehmed Vasîf Efendi'nin bi'l-vekâle menzil-i mezkûr da'vâsıyla müvekkilesi zevcesi mezbûr Şerife Hatice Faika Hâtûn'a izâfetle vekîl mezbûr Osman Ağa'ya bî-vech-i şer'î vâki' olan mu'ârazası men' olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'er-râbi' 1şr min Şevvâlü'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Gasp eden kişinin mahalleden ihraç edilmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Bazar Milh ahâlîsinden attâr El-Hâc Halil Efendi ibn-i El-Hâc Salih ve Duhâncı Hasan Ağa ibn-i El-Hâc Mehmed ve Duhâncı Hüseyin Ağa ibn-i Abdullah ve Nalbend Mehmed Said ibn-i İsmail ve Duhâncı Âlî Kamil Molla ibn-i İbrahim Ethem ve Pazarcı El-Hâc Mustafa bin Âlî ve Nalbend Derviş Mehmed bin Mehmed Said ve duhâncı İsmail Ağa ibn-i El-Hâc Abdi nâm kimesneler sâirleri mahrûse-i Mezbûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde sevk-i mezkûr ahâlîsinden Duhâncı El-Hâc İsmail bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm El-Hâc İsmail sevk-i mezkûrumuzdan murûr ve ubûr eden ba'zı kimsâne bilâ-sebeb tasallut ve fuzûlî akçe ve mâllarını gasb ve ahz ve kabz etmek âdeti olup ve hatt-ı işbu târîh-i i'lâm günü Boşnak Hâfiz Razvân Paşa'nın (...) Mustafa Ağa'nın bin beş yüz elli guruşluk kâimelerini yedinden gasben ahz ve kabz edip ve merkûm Mustafa Ağa dahî kâime mezkûrelerini mezbûrdan talep eyledik de külliye ba'de'l-inkâr kâime mezkûreler mezbûr El-Hâc İsmail yedinden bulunmakla biz dahî dükkânlarımızdan zâyi' eylediğimiz ba'zı eşyâlarımız merkûm El-Hâc İsmail'in dükkânında tahrî eylediğimizde dükkân mezkûresinde hilâf-ı âde muhtefî on iki vakıyye bârût bulunup ol vechle kendüden emn ve râhatımız külliye

maslûb olmağla biz bundan akdem kendüye bi'd-def'ât nash bend eylediğimizde aslen mütenassih olmayıp ef'âl (...) ısrâr etmekle te'mînen ile'l-ahâlî sevka mezkûrumuzdan hurûc ve sevk-i âhara nakl etmek üzere merkûm El-Hâc İsmail tenbiyye olunmak matlûbumuzdur deyu her biri muvâcehesinde teşkî ve seviyy hâline ihbâr edip hâlâ ahâlî-i sevk-i mezkûrun takrîr-i meşrûhları üzere olduğu ihbâr ehl-i vukûf ile mütehakkık te'mînen ile'l-ahâlî merkûm El-Hâc İsmail'in salâh-ı hâle ve savline değin sevk-i mezkûrdan hurûc ve sevk-i âhara nakline tenbiyye olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ısr min Zilka'de'l-Şerife sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Yaptırıldığı evin kendi arazisine girdiği

Oldur ki

Husûs-ı âtî'l-beyânın savb-ı dâ'îlerinden mevlî ta'yîniyle lede'l-mu'âyene ve'l-keşf istimâ' ve ru'yet ve fazl-ı hasm olunması meclis-i kebîr eyâletde tezkir ve re'y ve tensîb olduğuna binâen şeref-i sâdır olan bir kıt'a buyurları emr-i üslûblarına imtisâlen husûs-ı câli'z-zikr mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf istimâ' ve ru'yet ve fasl-ı hasm-ı savb-ı dâ'îlerinden mevlî nasb ve ta'yîn olunan mahrûse-i Burusa mahkemesinde bâb-ı (...) başı kâtibi eşrâf-ı kuzât-i kirâmdan mevdetlü Es-Seyyid Halil Rıfat Efendi dâ'îleri bâb-ı âsafânelerinden memûr Kavas Hasan Ağa bendeleri ile mahrûse-i mezbûreye hemcivâr medîne-i Mudânya'da Meryem Ana mahallesinde kâin Yamalı Eci Esterati veled-i Hermez zimmînin zevcesi Ezmerağda bint-i Enderya nasrâniyenin mâlik ve mutasarrıf olduğu menziline vârip medîne-i mezbûre nâibi müderrisîn kirâmdan mekremetlü Es-Seyyid Mehmed Veyis Efendi dâ'îleri ve medîne-i mezbûre müdürü Hâcegân-ı dîvan hümâyûndan fütüvvetlü Mustafa Asım Bey Efendi ve medîne-i mezbûre a'zâsından Hamiyyetlü Süleyman Ağa ve Mehmed Said Ağa ile medîne-i mezbûre mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm Mehmed Emin Ağa ve sükuף ahvâline vukûf tâmları olan cerîde-i şer'îde isimleri muharrer bî-garaz Muslihîn ile re'âyâ (...) Lukaki ve Dimitraki zimmîleri hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettikde keşf-i mezkûru istid'â eden Lahud oğlu (...) veled-i Esterâti zimmî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda komşusu mersûme Ezmerağda nasrâniye tarafından zikr-i âtî

husûsta vekîl olduğu mersûmân Lukaki veled-i Yani ve Dimitraki veled-i Enderya zimmîleri şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan hâlâ zevci mesfûr Yamalı Eci Esterâtî zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahâlle-i mezbûrede kâin şurâ-i mâlik ve mutasarrîf olduğum bir bâb mülk müfâzemin üzerine mertifa' menzil binâ ve inşâ etmek murâd edip müfâze-i mezkûrem ile mersûme Ezmerağda nasrâniyenin menzil-i beytinde üç buçuk zirâ' tarîk-i âmm olup ber-vech-i muharrer menzil binâ ve inşâda ceyrânıma ve mersûme Ezmerağda nasrâniye münâriline aslâ zarar beyn-i hâdisе olmayacağı derkâr ve müte'ayyin iken müvekkile-i mersûme Ezmerağda nasrâniye münâze mezkûrun karşısında işbu derûnunda akd-ı meclis-i şer'-î âlî olunan bir bâb mülk menzilin birbiri üzerinde iki aded fevkânî nerediban başları sofalrının üçerden altı aded pencerelerinin zabâsına mâni' ve sofa-i mezkûrelerime zalmet târî olacak deyü müfâze-i mezkûrem üzerine ber-vech-i muharrer menzil-i binâ ve inşâma mersûme Ezmerağda nasrâniye bî-vech-i şer'î memâne'at ve müdâhil etmemek üzere müvekkile-i mersûmeye izâfetle zevci vekîl mersûm Eci Esterati zimmîye tenbiyye olunmak murâdıdır dedikde gıbbe's-suâl vekîl mersûm Eci Esterati cevâbında müdde'-î mersûm (...) zimmînin müfâze-i mezkûresi üzerine menzil bina ve inşâsına müvekkilem zevcem mesfûrenin ber-vech-i müdde'â mümâna'at ve müdâhil eylediğini ikrâr edip ancak mersûm (...) zimmînin müfâze-i mezkûresi üzerine binâ ve inşâ edeceği menzilin sofa mezkûrlar pencerelerinin zabâsına mâni' ve zulmet kesîre-i hâsıl olub zarareyn olacağı mu'ayyin olamğla binâ-i aliyye menzil binâ ve inşâsına müvekkilem zevcem mersûme (...) ve müdâhile eder deyü da'vâya tasaddî eyledikde kâimmakâm mi'mâr merkûm sofa-i mezkûreler pencerelerine lede'l-mu'âyene ve'l-keşf menzil müfâze-i mezkûreler meyânında mârrü'z-zikr arzan üç buçuk zirâ' tarîk-i âmm olduğundan mersûm (...) zimmînin müfâze-i mezkûresi üzerine ihdâs edeceği menzil-i ebniyesinin mersûme Ezmerağda nasrâniyenin altı aded pencerelerinin zabâsına mâni' olmayacağı ve sofa-i mezkûrelere zarar fâhişi mertebe zulmet târî olmayacağını mi'mâr merkûm Mehmed Emin Ağa ve sâir erbâb vukûf lede'l-keşf ve'l-mu'âyene ba'de'l-ihbâr mersûm (...) zimmînin ber-vech-i muharrer müfâzesi üzerine ebniye binâ ve inşâsına bi-vech-i şer'î mehâna'at etmemek üzere müvekkil mersûm Ezmerağda nasrâniyeye izâfetle vekîl mersûm Yamalı Eci Esterati zimmîye ba'de'l-tenbiyye müdde'-î mersûm (...) zimmî bâ-tavassut muslihîn (...) nizâ' müfâze mezkûresi üzerine binâ ve inşâ edecek menzil ebniyesini müvekkile-i mersûmenin menzil-i mezkûresi önünde kâin mârrü'z-zikr üç buçuk zirâ' zukâk üzerine şehnişîn olayarak dîvâr-ı peresesinde binâ ve inşâ ve iki aded fevkânî sofa-i mezkûrların altı aded pencereleri karşı

ve hizasından mersûm (...) zımmî müfâze-i mezkûresi zukāk dîvârının arzan bir zirâ‘ ve tûlen dört zirâ‘ on sekiz parmak mahalli üzerine ebniye binâ ve inşâ etmeyip arzan bir tûlen dört zirâ‘ on sekiz parmak mahalli kendü müfâzesi menziline (...) havlu olmak üzere havlu isnâd ederek rızasıyla bir zirâ‘ girdüden menzili binâ ve inşâ etmek üzere mersûm (...) zımmî ta‘ahhüd edip ve vekîl mersûm Eci Esterâti zımmî dahî müvekkilesi zevcesi mersûme izâfetle müdde‘î-i mersûm (...) zımmînin ber-vech-i muharrer ta‘ahhüdü üzere müfâzesi üzerine menzil-i binâ ve inşâsına muhâna‘at ve müdâhil etmemek üzere müvekkilesi mersûmeye izâfetle bi‘l-vekâle müte‘ahhid olmağla ol vechle müdde‘î-i mersûm ve vekîl mersûmdan her biri hal‘-i nerâ‘ ve def‘-i husûmet eylediğini mevlânâ mûmâ-ileyh mahlinde ketb ve tahrir ve ma‘ân meb‘ûs memûr ve emnâ-i şer‘ile mahrûse-i mezbûrede paşa kapusunda meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer‘a gelüb müdde‘î-i mersûm (...) ve vekîl mersûm Yamalı Eci Esterati zımmîden her biri hâzır oldukları hâlde ikrâr ve tasdîklerine mukârin âlî vukû‘ a inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve bi‘l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i‘lâm olundu. El-emr-u li-men lehu‘l-emr hurrira.

Sayfa 61

A1

Bel ve çapa ücretinin ödenmesi

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa’da Altıparmak mahallesinde sâkin dâîbaşı Kürd Mustafa Hasan nâm kimesne mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclis-i şer‘-î münîrde mahrûse-i mezbûrede Murad Sâni mahallesi sükkânından Bağçıvan Âli Ağa ibn-i El-Hâc Ömer nâm kimesne mahzarında mezbûr Âli Ağa zimmetinde bel ve çapaçılık ücretlerinden cem‘an alacak hakkım olan iki bin on iki guruşun beş yüz guruşunu ben bundan akdem mezbûr Âli Ağa yedinden ahz ve kab etmeğle sahhü'l-bâkî bin beş yüz on iki guruş alacak hakkım kalmağla hâlâ talep ederim deyü da‘vâ ettik de mezbûr Âli Ağa cevâbında müdde‘î-i merkûma cihet-i mezkûrelerden zimmetinde mârrü‘z-zikr iki bin on iki guruş deyni olduğunu ikrâr için meblağ-ı mezbûrun yedi yüz on iki guruşunu bundan akdem müdde‘î-i merkûma edâ ve teslîm etmemle sahhü'l-bâkî bin üç yüz guruş deynim vardır deyü medfû‘ müdde‘âsına mütesaddî olarak vâki‘ mezbûr Âli Ağa’nın iki yüz on iki guruş ziyâde medfû‘ müdde‘âsı

beyâna ba'de'l-havâle mertebe-i ikrârı olan bin üç yüz guruş müdde'î-i mezbûr Kürd Mustafa'ya edâsıyla mezbûr Âlî Ağa ilzâm olunduğu tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

A2

Arazinin bey bi'l-vefa yoluyla satılması

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da İbrahim Paşa mahallesi sükkânından Mehmed Ferhad Bey ibn-i'l merhûm İbrahim Paşa mahrûse-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede hâlâ evkâf hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edip Efendi hâzır olduğu hâlde akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde zikr-i âtî husûsda kendi nıfsından asîl ve hâlâ der-aliyyede Büyük Bey Hân'ında mütemekkin Avrupa Ticâretinden Taros oğlu Asodor veled-i Ovannes Bezirgân tarafından vekîl olup zikr-i âtî menzil (...) gelen tût hadîkalarına ve bağ mersûm Asvador Bezirgân ile ma'ân vaz'u'l-yed oldukları mütehakkık olan Hâfız Ahmed Muhtâr Efendi ibn-i Feyzullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip nezâret evkâf hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan merhûm Koca Mehmed Paşa vakf-ı şerîf kurrâsından mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbî' Dikencik karyesinde kâin arsası vakf-ı müşârun-ileyh mukâta'a-ı ma'lûmelü mâlik ve mutasarıf olduğum lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât hâriciye ve dâhiliyelü bir bâb mülk-ü menzil ve menzil-i mezkûr kurbünde kâin kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd sekiz dönüm eşcârı mülk seyr gelen bir kıt'a tût hadîkası ve Arabayatağı nâm mahallede kâin kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tahmînen iki dönüm miktârı kürüm mülk bir kıt'a bağ ve yine Sara Cevizler altında kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tahmînen dört dönüm miktârı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkasının cem'an bir bâb mülk-ü menzil ve iki kıt'a on iki dönüm tût hadîkası ve bir kıt'a iki dönüm bâğla merhûm Mahmud Çelebi ibn-i İbrahim Paşa vakf-ı şerîfinden mahrûse-i mezbûre kazâsına tâbî' Hasan Karyesi hudûdu dâhilinde mârrü'z-zikr Dikencik karyesi zeylinde kâin kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tahmînen on sekiz dönüm mikdârı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkası ve yine mahalli mezkûr kurbünde kâin kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tahmînen on dönüm mikdârı eşcârı mülk diğeri bir kıt'a tût hadîkası ve yine mahalli

mezkûrda kâin kezalik ma'lûmu'l-hudûd tahmînen on iki dönüm mikdârı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkasının cem'an üç kıt'a kırk dönüm mikdârı eşcârı mülk seyr gelen tût hadîkaları ve çiftlik mezkûr derûnunda mevcûde bâ-defter mağrudât ma'lûmu'r-re's inek ve öküz ve âlât ve edevât çiftim târîh-i mezkûrda kırk beş guruş değerleri var iken beynimizde bey' ve ferâğ bi'l-vef'a olmak mukâvelesiyle mûmâ-ileyh Ahmed Muhtar Efendi'ye yirmi üç bin guruşa bâ-re'y mütevellî vakfeyn mezkûreyn kat'ıyyen bey' ve ferâğ ve tefvîz ve teslîm ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve ve ferâğ ve tefevvüz ve kabûl etmekle beynimizde vâki'a olan bey' ve ferâğ (...) mukâvelemize mebnî esmânî olmak üzere bana medfû' olan sâlifü'l-beyân yirmi üç bin guruş benden ahzıyla sâlifüz'z-zikr menzil ve hadîka ve bağ ve hayvânât ve âlât ve edevât çiftim bana rûv teslîm mûmâ-ileyh Hâfız Ahmed Muhtar Efendi'ye tenbiyye olunmak murâdımdır deyü ben bundan akdem mûmâ-ileyh Es-Seyyid Ahmed Muhtar Efendi'ye da'vâya tasaddî eylediğimde olduğu cevâbında mârrü'z-zikr Koca Mehmed Paşa vakf-ı mukâta'a lede menzil ve on iki dönüm bir kıt'a bâğlı işbu yedinde mevcûde bir kıt'a mütevellî vakf mezkûr temessükü nâtik olduğu üzere mâlik ve mutasarrıf olan li-eb karındâşın müteveffî Mehmed Said Bey Efendi tarafından hâl hayâtında vekîl-i şer'îsi Bedreddin Efendi ibn-i Şeyh Âlî Efendi müvekkil müteveffâ mûmâ-ileyhin yedinde mülkü olmak üzere iki yüz altmış yedi senesi şehr-ü Ramazanü'l-Mübârek'inin on beşinci günü mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürî sâbık merhûm Nâmık Efendi huzûrunda sekiz bin beş yüz guruş ve çiftlik mezkûr derûnunda mevcûde hayvânât ve âlât ve edevât çifti altı bin guruş bey' bâtt-ı sahîh-i şer'î ve ferâğ mu'teber kıt'a ile bana kat'ıyyen bey' ve tefvîz ve teslîm edip ve ben dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tefevvüz ve tesellüm ve kabûl edip ve mukaddemân mâlik ve mutasarrıf olduğunun mârrü'z-zikr Mahmud Çelebi vakfından kırk dönüm üç kıt'a tût hadîkalarını dahî vakf-ı mezkûrun bâ-fermân-ı âlî bi'l-meşrût mütevellîsi ve nâzırı olan fütüvvetlü Nuh Bey Efendi'nin imzâ ve hatemini hâviye ve geçen iki yüz altmış sekiz senesi şehr-i Receb-i Şerîfinin üçüncü günü târîhiyle müverrah işbu yedinde mevcûde bir kıt'a temessük mantûkınca sekiz bin beş yüz guruş müvekkilim mersûm Asodor Bezirgâna kezalik bey'-i bâtt sahîh-i şer'î ve ferâğ (...) kat'î ile bey' ve tefvîz ve teslîm ve ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tefevvüz ve kabûl etmekle el-hâletü hâzihi sâlifüz'z-zikr Mehmed Paşa vakf-ı şerîfinin olan menzil ve hadîka ve bağ mezkûre ben mülk-ü müşterâ ve hakkı müfevvasım olmak üzere bi-hakk-ı vaz'u'l-yed ve zabt ve tasarruf idüb ve sâlifüz'z-zikr Mahmud Çelebi vakf-ı şerîfinden olan kırk dönüm üç kıt'a hadîka mezkûreler dahî müvekkilem mersûm Asvador Bezirgân'ın mülk-ü müşterâ ve hakkı müfevvez olmak üzere

hâlâ vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf eder deyü benim mârrü'z-zikr mutasaddî olduğum bey' ve ferâğ bi'l-vefâ müdde'âm külliyyen inkârıyla beynimizde münâza'a zuhûr etmişti el-hâletü hâzihi bâ-tavassut muslihîn da'vâ-yı mezkûremden asîl ve vekîl mûmâ-ileyh Hâfız Ahmed Muhtar Efendi ile bin guruş üzerine sulh olduğumda ol dahî sulh mezkûru bi'l-asâle ve bi'l-vekâle kabûl ve bedel-i sulh-i merkûm bin guruş vekîl mûmâ-ileyh müvekkilim mersûm mâlından bana def' ve teslîm ve umûruna sarfla istihlâk bana emr edip ben dahî yedinden tamâmen ahz ve kabz ve umûruma sarfla istihlâk etmemle fîmâ-ba'd menzil ve hadâik ve bâğ ve mezkûreler ile hayvânât ve âlât ve edevât bey' ve ferâğlarının adem-i sahtına müte'allık âmme-i da'vâ ve mütâlabât ve kâffe-i eymân ve muhâsemâtdan ben asîl vekîl mûmâ-ileyhin ve müvekkil mersûm Asodor Bezirgân'ın zimmetlerini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde vekîl mûmâ-ileyh dahî bedel-i sulh olmak üzere bana medfû' olan bin guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ibrâsını kabûl eyledik deyü makar mûmâ-ileyh Mehmed Ferhad Bey sâdır olan bi'l-cümle kelimât meşrûhasını vekîl merkûm Hâfız Ahmed Muhtar Efendi bi'l-asâle ve bi'l-vekâle vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âlîlerine i'lâm olundu. El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

B1

Pınarbaşı suyunun fabrikaya aktarılması vakıf nemalarıyla yapılacağı

Oldur ki

İşbu arzuhâlde keşîde-i silk-i sutûr buyurulan buyurlar âsafânelerine imtisâlen husus-ı âtî'l-beyânın mahlinde bi'l-mu'âyene istimâ' ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverde me'zûnen irsâl olunan bâb başı kâtibi eşrâf-ı kuzât-ı kirâmdan mevdetlü Mevlânâ Es-Seyyid Âlî Rıfat Efendi dâ'ileri taraf-ı âsafânelerine memûr posta memûr Süleyman Kavâs bendeleri ve a'zâ-i meclisden evkâf hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edib Efendi dâ'ileri ve kâimmakâm mi'mâr-ı hâssa hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Âlî Ağa ve su yolcusu İsmail ile mahrûse-i mezbûrede menzilhâne ittisâlinde Mudânya hânı pîşegâhında kahvehâne kurbünde sevkde vâki' hâbiyeye cârî mâ-i lezîz üzerine varıp cerîde-i şer'îde muharrerü'l-esâmî bi-garaz Müslimîn hâzır oldukları hâlde

akd-ı meclis-i şer‘-î âlî ettikde sâhib-i arzuhâl Çubukçu oğlu Agob zımmînin babası hâlâ Asitâne-i aliyyede Kalcılar Hân‘ında mütemekkin mu‘teberân Sarrâfâne Çubukçu oğlu Asob veled-i Magrovic zımmî tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu Emânetçi Hasan Ağa ibn-i Mehmed ve Emânetçi İbrahim Ağa ibn-i Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olan Hoca Bedreddin veled-i Arakil Bezirgân meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda mahrûse-i mezbûrede Veled-i Kazâz mahallesi nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi Arpacı Halil Ağa ibn-i Hasan ve Veled-i Saray mahallesi nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi kâimmakâm kâtibi Mustafa Efendi ibn-i Mehmed hâzırân oldukları hâlde sevk-i mezkûr ahâlîsinden Nalbend El-Hâc Abdülkadir Ağa ibn-i El-Hâc Mahmud ve Menzilci Mehmed Haşim bin Mehmed Emin ve Berber İsmail bin Mehmed Murâd ve Arpacı Mehmed Emin Mehmed ve Arpacı Hüseyin bin Mehmed ve Arpacı El-Hâc İbrahim bin İbrahim ve menzilci Hasan bin Abdullah nâm kimesneler mahzarında bi‘l-vekâle takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûrede Bînârbaşı Kapusında Veziri Mahallesi Câmi‘-i Şerîfi pîşegâhında kâin bînârbaşı suyu makseminden Pirinç hânı suyu nâmıyla ikrâz ve münâzil esvâk ma‘lûme hâbiyelerine cereyân ederek hazîne-i celîle-i evkâf hümâyûndan mazbût merhûm Cennet mekân sultân Bâyezid Hân velî-i evkâf şerîflerinden mahrûse-i mezbûrede kâin Pirinç Hânı demekle şehîr bir bâb Kârgir Hân Kebîrin fevkânîsinde cânib-i garbiyesinde kâin hâbiyeye ba‘de‘l-cereyân âb-ı mezkûr hâbiye-i mezkûrdan iki kol ikrâz olunarak bir kol hân mezkûr fevkânîsinde hulâlleri önüne kâin taşdan hâbiyeye cereyân eden zeylinde hân mezkûr havlusunda hâbiyeye cereyân ve âb-ı mezkûrun diğerkolu dahî hâbiye-i mezkûreden yine hân mezkûrun havlusunda ve cânib garbiyesinde kâin diğerkolu taş hâbiyeye cereyân ve ayağı tahte‘l-arz kanavât bastıyla hân mezkûr havlusunda kâin mârrü‘z-zikr diğerkolu hâbiyede âb-ı mezkûrun diğerkoluna mansıb ve ilâve ile bi‘l-cümle âb-ı mezkûr hân mezkûrda işbu mu‘âyene olunan menzilhâne kurbünde kahvehâne ittisâlinde sevkde kâin hâbiyeye cereyân ederek âb-ı mezkûrdan ahâlî-i sevk merkûmûn intifâ‘ eylediklerinden sonra hâbiye mezkûreden fazlası mârrü‘z-zikr Mudânya hânında kâin hâbiyeye cereyân (...) sâlifü‘l-beyân Veled-i Kazâz mahallesinde vâki‘ imâm süknâsı olan vakf-ı menzil hâbiyesine vândan mahâlle-i mezbûrede kâin çünd aded münâzil ma‘lûme hâbiyelerine vândan mârrü‘z-zikr Veled-i Sarayı mahallesi mescid-i şerîfi havlusundan kâin hâbiyeye cereyân idegelür iken sinîn kesîre bizi mecrâlarının harâb ve derzannedâr olduğuna binâen âb-ı mezkûrun işbu mu‘âyene olunan hâbiyeden fazlası beyhûde sevka cereyân ederek telef ve zâyî‘ olmakda olmağla ben müvekkilim sarrâf mersûm mâlından bi‘l-vekâle teberru‘ân sarfla âb-ı mezkûru sâlifü‘l-beyân Veziri Mahallesinde Câmi‘-i Şerîf pîşegâhında kâin

maksemden sâlifüz'z-zikr Pirinç Hânı fevkânîsinde kâin hâbiyeye ve andan ber-vech-i muharrer iki kol olarak hân-ı mezkûrun fevkânî hilâlleri önüne ve havlusunda kâin hâbiye mezkûrelere kemâ fi'l-sâbık cereyanıyla işbu mu'âyene olunan sevkde kâin hâbiye-i mezkûreye gelinceye kadar rahnedâr olan mecrâlarını ta'mîr ve termîm ve âb-ı mezkûru işbu mu'âyene olunan hâbiye mezkûrenin kadîm olan küfeke taş teknesine muhallak vaz'ıylaicrâ ve ayağını müvekkilem mersûmun sevk mezkûrda kâin harîr fabrikasına meni'l-kadîm cereyân eden diğeri âb-ı lezîz mecrâsına tahte'l-arz ilâve birle âb-ı mezkûr ile ma'ân fabrika mezkûre hâbiyelerine icrâ ve fâbrika mezkûrede lüzûm mikdârı ba'de'l-sarf ve'l-isti'mâl âbeyn mezkûrenin fabrika mezkûre hâbiyesinden fazlasını sevk mezkûrdan tahte'l-arz kanavât bastıyla işbu mu'âyene olunan sevk-i mezkûr üzerinde kâin hâbiye-i mezkûre ittisâlinde müceddeden ihdâs edeceğim hâbiyeye açıktan cereyân ettirmek üzere mârrü'z-zikr Veled-i Kazâz mahallesi nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi hâzır merkûm Halil Ağa'ya bin guruş ve sâlifüz'z-zikr Veled-i Saray mahallesi nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi kâimmakâm hâzır merkûm Mustafa Efendi'ye dört yüz guruş nukûd-ı mevkûfe-i mezkûrelere zam ve ilâve a'mâl ve erbâh etmek üzere ben müvekkilim sarrâf mersûm mâlından i'tâ ve teslîm edip ve onlar dahî yedimden bi't-tevliye ba'de'l-ahz ve'l-kabz bi'l-vekâle ihdâs edeceğim hâbiyeden âb-ı mezkûrun fazlasını ahz ve yedlerinde olan nukûd-ı mevkûfe nemâlarından sarfla müceddeden kanavât bast ederek mütevellîleri oldukları Câmî'-i ve mescid şerîf mezkûrlar havlularında olan hâbiyelere icrâyaya ta'ahhüd edip ve müdür-i evkâf Efendi-i mûmâ-ileyh ve mütevellî kâimmakâm hâzırân merkûmân ve sevk mezkûr ahâlîleri merkûmûndan her biri dahî âb-ı mezkûru ber-vech-i muharrer fabrika-i mezkûre hâbiyesine icrâ bi'r-rızâ izin verdiler deyü vekîl mersûm Bedros zımmînin bi'l-vekâle sâdır olan takrîrini müdür evkâf Efendi mûmâ-ileyh ve mütevellî ve kâimmakâm hâzırân merkûmân ve sevk mezkûr ahâlîleri merkûmûndan her biri vicâhen ve şifâhen ba'de'l-tasdîk vekîl mersûm Bedros Bezirgânın âb-ı mezkûrları ber-vech-i muharrer mecrâlarını bi'l-ta'mîr hâbiye-i mezkûreden fabrika mezkûreye icrâsında aslâ muzarrat hâsıl olmayıp âb-ı mezkûrun teksiriyle hâsıl olacağı ihbâr ehl-i vukûf ile tahakkuk ve tebeyyin eylediğini Mevlânâ mûmâ-ileyh mahlinde istimâ' ve ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'a gelüb her biri âlî vukû'a inhâ ve takrîr eylediği tescil ve bi'l-iltimâs huzûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu.El-emr-u li-men lehu'l-emr hurrira.

Fî'l-yevmi'l-hâmis ısr min Şevvâlü'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A1

Eşya satışı

Mahrûse-i Burusa'da Altıparmak mahallesi sâkinlerinden zât- şer'ân ma'rife Hatice bint-i El-Hâc Halil nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde vâlidese kezalik zât-ı şer'â mu'arrefe işbu bâ-i'sü'l-vesîka Fatıma bint-i Ahmed nâm Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd âtî'z-zikr sudûruna değin yedimde mâlım olup kayınpederim gâib ani'l-meclis El-Hâc Mehmed Raif'in (...) mevcûde eşyâ-i (...) on dört aded (...) yasdık ve altı aded yük memlû minder ve üç aded (...) mak'ad ve bir orta keçesi ve iki dokuma döşek ve ikişer yasdık ve iki yorgan ve bir çift sandık ve bir ayna ve bir şam'dân ma' takım ve bir çarh işi minkâl ve bir minkâl tahtası ve bir leğen ma' ibrik ve iki lengir ve iki sahan ma' kapak ve bir tas ve iki tencere ma' kapak ve bir kebîr sini ve bir sagîr sini ve iki yağ tebesi ve bir kumaş astar ve bir hırka ve bir kasa kürek ve bir (...) şalvâr ve bir acem şalım tarafından îcâb kabûlü hâvî şer'-î vesika-i vâhide ile vâlidem mezbûr Aişe Hâtûn'a bin beş yüz guruş bey' ve temlîk ve kabz tasallut eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tasallut ve'l-kabz semeni olan meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş vâlidem müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd eşyâ-i muharrere-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp vâlidem mezbûre Fatıma Hâtûn'un mâl-ı müşerâ hakkı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ yehtâr mutasarrife olsun dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Muhalea yoluyla boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Elvan Bey mahallesi sâkinlerinden Şerife Hatice Hânım ibne't-i Abdüsselam Bey tarafından zikr-i âtî hul' ve ibrâya vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân Halil Efendi ibn-i Himmet ve İsmail bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Mehmed Efendi ibn-i Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed Arif Bey ibn-i Mustafa Molla mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm

ve takrîr-i kelâm edip merkûm Mehmed Arif Bey müvekkilem mezbûrenin zevc-i dâhili olup lâkin beynlerinde hüsn-i mu‘âşeretleri olmamağla müvekkilem mezbûre Şerife Hatice Hânım hal‘a tâliye ve müfârakata râgibe olduğu ecelden zevci mezbûr Mehmed Arif Bey zimmetinde mütekarrir ve ma‘kûd-ı aliyye olan sekiz yüz guruş mehr-i müeccel ve nafaka-i iddet mu‘ayyene-i ma‘lumesi üzerlerine müennet süknâsı dahî kendi üzerine olmak üzere müvekkilem mezbûre Hatice Hânım zevc-i mezbûr Mehmed Arif Bey ile muhâla‘a-i sahîha-i şer‘iyye ile bi‘l-vekâle hal‘ eylediğimde mezbûr Mehmed Arif Bey dahî hal‘ mezkûru ba‘de‘l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetlerinde işbu târih-i vesîkaya gelince beynlerinde cereyân eden bi‘l-cümle hukûk-ı şer‘iyyeye müte‘allık âmme-i da‘vâdan merkûm Mehmed Arif Bey zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer‘î ile bi‘l-vekâle ibrâ ve ıskât eylediğimde mezbûr Mehmed Arif Bey dahî hukûk-ı zevciyete ve cerîde-i şer‘îde muharrer müdde‘âsı olan bir aded müte‘ammil lâhûr şâl ve beş yüz guruşdan mâ‘adâ cemî‘ hukûk-ı şer‘iyyeye müte‘allık âmme-i da‘vâdan müvekkilem mezbûrenin zimmetini ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer bi‘l-asâle ve bi‘l-vekâle ibrâsını kabûl eyledik dedik de gibbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

A3

Terekesine vasi ta‘yîn ettiği

Mahmiye-i İstanbul‘da Cebeci mahallesi sâkinlerinden Emine Hânım‘ın mu‘tekası olup mahrûse-i Burusa‘da Hacılar Mahallesinde sâkin zât-ı ta‘rîf-i şer‘î ile mu‘arrefe zenciye Fidal bint-i Abdullah meclis-i şer‘î şerîf-i enverde işbu bâ‘isü‘l-vesîka kuzât-ı kirâmdan mevdetlü Es-Seyyid Mehmed Said Efendi ibn-i Hafız Mehmed Emin Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ta‘bîr-i ani‘l-merâm edip bu câriye-i za‘îfe vefât eylediğimde mecmû‘ terekemin sülûsü ikrâz olunup sülûs mezkûrdan üç yüz guruş ve eb müslimîn ve tûr-ı muvahhidin üzere teçhiz ve tekfîn ve ıskât savm ve salâte ve kefârâtıma devr ve fukarâ-i müslimîne verilip ve iki yüz guruşuyla dahî bir cild kelâm-ı kadîm-i şerîf iştirâ olunup münâsib kimesneye vakfiyet üzere verile ve bâkî fazla kalır ise vasî mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Said Efendi dilediği vücûh-ı birre harc ve sarf eyleye deyü vasiyyet ve vesây-ı merkûmesini tenfiz mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Said Efendi‘yi vasî muhtâr nasb ve ihtiyâr eyledim dedik de ol dahî ber-vech-i mübîn vesâyeyt merkûmeyi kabûl ve hizmet

lâzimesini kemâ-yenbağî ikâmete ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak‘a bi’l-ibtigâ sebt ve imlâ olundu.

A4

Alacağı borca vekîl ta‘yîn etmesi

Mahrûse-i Burusa hâricinde Sultan Hüdavendigâr Gâzî Mahallesi sükkânından olup zikr-i âtî husûsâtda kendi nıfsından asıl zevcesi Pedir bint-i Halil nâm Hâtûn tarafından vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi’l-ma‘rifeti’ş-şer‘î ârifân Kelli oğlu Mehmed bin Mehmed ve (...) oğlu Âlî ibn-i Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer‘î lâhık olan işbu bâ‘isü’l-vesîka Hâfız Mehmed Es-Seyyid Molla ibn-i El-Hâc Mehmed Emin nâm kimesne meclis-i şer‘î şerîf-i enverde Papas oğlu Agos veled-i Agob zımmî muvâcehesinde bi’l-asâle ve bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mersûm Agos zımmî yedinden ve mâlından iki yüz elli beş senesi hulûlünde bin üç yüz elli gurus ve altmış iki senesi hilâlinde ve beş yüz gurus ve ve altmış dört senesi hilâlinde iki yüz elli gurus ki cem‘an mersûm Agos zımmî yedinde ve mâlından iktirâz ve ahz ve kabz ile mersûm Agos zımmîye zimmetimde deynim olan iki bin yüz gurusun mârrü’z-zikr iki yüz elli beş senesinde altmış yedi senesine gelinceye kadar on iki sene zarfında bâ-devr-i şer‘î murâbahası tâmıyla iki bin beş yüz doksan gurus bilâ-devr-i rib‘a tâmıyla bin yedi yüz otuz dokuz gurus ki cem‘an dört bin üç yüz yirmi dokuz gurus mersûm Agos zımmîye medfû‘âtım var iken mersûm Agos zımmî bundan akdem benim zevcem müvekkilem mezbûreyi bi’l-iğfâl kendü için dört bin üç yüz almış gurus müşterek deynimiz vardır deyü bize ikrâr ettirdiği meblağ-ı mezbûr müşterek deynimiz olduğunu bi’l-hakk yedimizden bir kıt‘a deyn-i tahvîl ahz edip ve el-yevm meblağ-ı merkûm dört bin üç yüz altmış gurus benimle müvekkilem zevcem mezbûreden bi’t-taleb bizi tefyîk ve iz‘âc etmekle mersûm Agos zımmîye bâ-devr-i şer‘î murâbaha tâmla medfû‘um olan sâlifü’l-beyân iki bin beş yüz doksan gurusun onu on bir buçuk gurusdan ziyâdesi olan altı yüz kırk yedi buçuk gurus ile bilâ-devr-i rib‘a tâmıyla kezâlik medfû‘um olan mârrü’z-zikr bin yedi yüz otuz dokuz gurus ki cem‘an iki bin üç yüz seksen altı buçuk gurus tahvîl mezkûr mantûkınca kendüye olan dört bin üç yüz altmış gurus müşterek deynimizden tenzîl ve mahsûb olunmak bi’l-asâle ve bi’l-vekâle murâdımdır deyü ben bundan akdem mersûm Agos zımmîden bi’l-asâle ve bi’l-vekâle talep ve da‘vâya tasaddî eylediğimde mersûm Agos

zimmî cevâbında tahvîl mezkûr târîhinde mahrûse-i mezbûrede Gelincik sevkinde kâin seninle zevcenin müvekkile-i mezbûreye mâlimdan üç bin sekiz yüz yirmi yedi guruş ikrâz ve teslîm ve üzerine on top kumaş ile yedlerinize bâ-devr-i şer'î beş yüz otuz üç guruş murâbaha zamımla cem'an dört bin üç yüz altmış guruş ba'de'l-iblâğ zimmetinizde alacak hakkım olan meblağ-ı mezbûrun dört yüz altmış buçuk guruşunu ben bundan akdem yedinizden ahz ve kabz etmemle el-hâletü hâzihi sahhü'l-bâkî zimmetinizde müşterek üç bin sekiz yüz doksan dokuz buçuk guruş (...) kalmıştır deyü ber-vech-i muharrer müdde'â bâ-devr-i şer'î murâbaha ve bilâ devr-i (...) bundan çeste çeste cem'an iki bin üç yüz seksen altı buçuk guruş ahz ve kabz eylediğini inkârıyla beynimizde münâza'a-i kesîre cereyân etmiştir el-hâletü hâzihi bâ-tavassut muslihîn mersûm Agos zimmî tahvîl mezkûrda muharrer mârrü'z-zikr dört bin üç yüz altmış guruşdan gayr-ı ez ahz sahhü'l-bâkî bizden matlûbu olan üç bin sekiz yüz doksan dokuz buçuk guruşun bin altı yüz doksan dokuz buçuk guruşunu bi'r-rızâ hatta tenzîl etmekle ben mârrü'z-zikr iki bin üç yüz seksen altı buçuk guruş (...) müdde'âma müte'allık da'vâdan mersûm Agos zimmînin zimmetini ibrâ ve ıskât ol dahî hatta tenzîl eylediği meblağ-ı mezbûr bin altı yüz doksan dokuz buçuk guruş müte'allık da'vâdan benimle müvekkilem zevcem mezbûre Hediye Hâtûn'dan her birimizin zimmetimizi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını ba'de'l-kabûl mersûm Agos zimmî müvekkilem zevcem mezbûre ile zimmetimizde müşterek alacağı olan sahhü'l-bâkî mezkûr iki bin iki yüz guruşun yedi yüz guruşunu işbu sene-i mübârek Ağustos gâyetine ve yedi yüz guruş altmış dokuz senesi Ağustos gâyetine bâkî bâkî sekiz yüz guruşunu dahî yetmiş senesi Ağustos gâyetine kendüye te'diye olunmak üzere benimle zevcem müvekkilem mezbûreyi te'cîl edip ve ben dahî bi'l-asâle ve bi'l-vekâle riçl-i mezkûrları kabûl ve ecel-i mezkûr hulûllerinde meblağ-ı merkûm iki bin iki yüz guruş zevcem müvekkilem mezbûre ile ma'ân ber-vech-i muharrer müeccele mersûm Agos zimmîye edâya bi'l-asâle ve bi'l-vekâle müte'ahhid oldum dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mezbûr Hâfız Mehmed (...) meclis-i şer'î mersûm Agos zimmî muvâcehesinde bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip zevcem müvekkilem mezbûre Hediye Hâtûn ile ale'l-iştirâkû's-seviyy mâlik ve mutasarrıf olduğumuz mârrü'z-zikr Sultân Hüdavendigâr Gâzî Mahallesi mülhakâtından Çekirge mahallesinde kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk-i menzilimiz zevcem müvekkilem mezbûre ile ma'ân müşterek zimmetimizde müeccele-i deynimiz olan iki bin iki yüz guruş mukâbelesinde mersûm Agos zimmîye bi-tarîki'l-vefâ bey' ve teslîm ve mersûm Agos zimmî dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-

tesellüm ve'l-kabûl ve yine menzil-i mezkûru bize i'âre ve teslîm edip ve biz dahî isti'âre ve tesellüm ve kabûl etmemizle egerce ve beynimize olan bedel-i sulh mezbûr iki bin iki yüz guruşun ecel-i mezkûrlar hulûlerinde bizim için edâsı müyesser olur ise menzil-i mezkûru lede'l-müzâyede semen-i misliyle âhara bey' ve semeninden zimmetimizde müşterek alacağı olan meblağ-ı merkûm iki bin iki yüz guruş ba'de'l-istîfâ fazlasını bize edâya küllî azletin (...) vekîl-i mefhûmu üzere vekâlet devriye ile kendi nıfısmıdan asâlete ve zevcem müvekkilem mezbûre tarafından vekâlete mersûm Agos zımmîye vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedik de ol dahî vekâlet mezkûreyi kabûl etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Alacağı borca vekîl ta'yîn etmesi

Mahrûse-i Burusa'da mahkeme-i kebîrde bâb-ı kal'a başı kâtib-i eşrâf kuzâtdan Âlî Rıfat Efendi teb'asından Ahîshavî Hüseyin Ağa ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip Kütahya sancâğında medîne-i Uşak'da Etmekçizâde Mehmed Tahir Ağa ibn-i Mehmed zimmetinde cihet-i karzdan bâ-temessük alacak hakkım olan bin beş yüz guruş ve meblağ-ı mezbûrun müddet-i ma'lûmede metrâkim olan murâbahasını mezbûr Mehmed Tahir Ağa'dan mahlinde talep ve da'vâ ve ahz ve kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve bunların müteveffik olduğu umûrun küllîsine hâlâ medîne-i Kütahya'da mutahhirân a'zâ-i meclisden ve eşrâf-ı kuzât-ı kirâmdan mevdetlü El-Hâc Abdullah Efendi'yi kabûllerine mevkûfe tarafımdan vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedik de vâki' hâl bi'l-ibtigâ ketb ve imlâ olundu.

B3

Vakıf arazilerinin kardeşler arasında paylaşılması

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Filader karyesi mütemekkinlerinden Kara bıçak oğlu Eniştaş veled-i Senahir zımmî meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde sulbî kebîr oğlu olup zikr-i âtî emlâk ve tarlalara vaz'-ı yedi mütehakkık olan işbu hâmilu's-safer Hara Lambo zımmî muvâcehesinde hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf Hümâyûn müdürü mevâlî-i

kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edip Efendi tarafından mürsel vekîl kâtib Ahmed Efendi ibn-i Mehmed Tahir Efendi hâzır olduğu hâlde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip arsaları merhûm Sultân Orhan Gâzî tâb serâhû hazretleri evkâf şerîflerine senevî mukâta‘a-i kadîme ma‘lûmeli olup bâ-temessük müdür evkâf tahte tasarrufumda olan karye-i mezbûre derûnunda vâki‘ lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd ve‘l-müştemilât bir bâb mülk-i menzil ve yine karye-i mezbûre hudûdu dâhilinde harmanlarda kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd bir bâb mülk samanhâne ve yine karye-i mezbûre kurbünde kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd bir mikdâr mülk havlu ve yine (...) nâm mahallede kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd tahmînen bir oluk mikdârı eşcârı mülk bir kıt‘a tût hadîkası ve yine Kaya bînâr nâm mahallede kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd tahmînen yarım oluk mikdâr eşcârı mülk bir kıt‘a tût hadîkası ve yine mahâlle-i mezkûr kurbünde kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd tahmînen bir buçuk oluk mikdârı eşcârı bir kıt‘a tût hadîkası ve yine mahâlle-i mezkûrda kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd tahmînen bir oluk eşcârı mülk bir kıt‘a tût hadîkası ve yine (...) nâm mahallede kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd tahmînen bir dönüm mikdârı eşcârı kürümü mülk bağ ile mahlût tût hadîkası ve yine Eftelya nâm mahallede kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd tahmînen bir oluk mikdâr kürüm mülk bir kıt‘a bağ ve yine (...) nâm mahallede kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd tahmînen (...) dönüm mikdâr kürüm mülk bir kıt‘a bağ ve harmanlar nâm mahallede kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd bir kıt‘a harman yeri ve yine (...) her biri kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd tahmînen dokuz kîl tahm isti‘âb edip dört kıt‘a tarla ve Humurlu (...) ve Yusuf dede (...) nâm mahallelerde kâin kezalik lede‘l-ahâlî ma‘lûmu‘l-hudûd tahmînen on buçuk kîl tahm isti‘âb ider üç kıt‘a tarla ki cem‘an bir bâb menzil ve bir bâb samanhaneye ve bir mikdâr havlu ve altı kıt‘a hadîka ve iki kıt‘a bağ ve bir kıt‘a harman yeri ve yedi kıt‘a tarlalarım ben bundan akdem oğlum mersûm Hara Lambo zımmî ile diğerk oğullarım Foti ve Epostol zımmîlere beni ölünce beslemek şartıyla bâ-re‘y müdür vakf-ı mezkûr semen ve bedel ma‘lûm ve makbûz mukâbele ferâğ ve tefvîz edip onlar dahî ber-vech-i muharrer tefevvüz ve kabûl eylediklerinden sonra oğullarım mersûmân Foti ve Epostol

Sayfa 63

zımmîler (...) veled-i (...) olmamalarıyla emlak mezkûrlarda olan sülüsân hisse-i şâyi‘aları (...) anaları zevcem işbu hâzire-i bi‘l-meclis Penayotce bint-i nasrâniyeye arsa-i isâbet etmemişken oğlum mersûm (...) zımmî mecmû‘ emlak ve tarla mezkûrlarda fuzûlî hâlâ

vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf etmekle şart mezkûr ile bey' ve (...) mezkûrların adem -i sathına binâen mecmû' emlak mezkûrlardan kefid ve benimle zevcem hâzire-i mersûmeye teslim tenbiyye olunub ve tarla mezkûrların sülûs hisse-i şâyi'alarından bâ-rey müdür müvekkil mûmâ-ileyh kefid ve vech-i lâyıkıyla ancak bana teslim sebtie olunmak matlûbumuzdur deyu ben bundan akdem zevcem hâzire-i mersûme ile ma'ân oğlumuz mesfûr (...) zimmîden da'vâya tasaddî eylediğimizde olduğu cevâbında bundan akdem mecmû' emlak mezkûrları benimle diğer oğulların hâlikân mersûmân Foti ve Epostol zimmîlere kabûlumuz hâvî şûrût müfsileden (...) ve kat'ıyyen semen ve bedel-i ma'lûm ve makbûz ve mukâbele bâ-rey müdür evkâf bey' ve ferâğ ve tefvîz eylediğinden sonra oğulların mersûmân Foti ve Epostol zimmîler (...) hâlik olub emlak mezkûrlarda olan sülûsân hisseleri tarlalarından (...) anaları hâzire-i mersûme Penayotçe Nasrâniyeye arsen ba'de'l-isâbe işbu târîh-i vakıyyeden üç sene mukaddem (...) anam hâzire-i mersûmeden her biriniz emlak mezkûrelerde olan sülûsân hisse-i (...) şâyi'a bâ-rey müdür müvekkil mûmâ-ileyh bin gurus semen-i medfû' ve makbûza kabulü hâvî bana bey' ve temlik ve ferâğ ve tefvîz (...) mecmû' emlak mezkûreler mülk-i müşterâm ve tarla mezkûrların sülûs hisse-i şâyi'aları hakk-ı makbûzum olmuştur deyu mazmûnu takrîrine muvâffik bir kıt'a müdür-i vakf-ı müşârun-ileyh temessük ibrazıyla emlak mezkûrlara ve tarla mezkûrların sülûs hisselerine hâlâ vaz'-ı yed ve zabt ve tasarrufunu ikrâr ve benim ber-vech-i muharrer şart-ı (...) müdd'âm inkâr etmekle ben mârrü'z-zikr şart fâsid müdde'âm bi'l-muvâcehe isbât ve beyân esnâsında beynimizde muslihîn tavassutuyla ben ve zevcem hâzire-i mersûmeden her birimiz da'vâ-yı mezkûrelerimizden meccânen ferâğ olarak emlak mezkûrelere müte'allık âmme-i da'vâdan ben zevcem hâzire-i mersûme ile ma'ân tarla mezkûrların sülûs hisselerine müte'allık da'vâdan ancak ben oğlum mersûm (...) zimmînin zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimizde olduğu ibrâ-i mezkûrumuz kabûl eyledi deyu makarr mersûm (...) zimmînin sâdır olan takrîr-i meşrûhunu zevce-i hâzire-i mersûme Penayotçe nasrâniye ile mersûm (...) zimmîden her biri gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

600 Kuruş vakfettiği

Bismillahirrahmanirrahim

Elhamdülilahi rabbi'l-âlemîn ve's-selâtü ve's-selâm alâ seyyidinâ muhammed ve eli ve sahibihî'l-ecma'în ve mâ-ba'de işbu vakfiye-i (...) tahrir ve imlâ ve tastîr ve inşâsına bâ'ise ve bâdiye oldur ki medîne-i münevvere-i Nurullah-ı te'âlî yevme'l-kayyime kâdısı esbak fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Hasan Rafet Efendi hazretlerinin halîle-i muhteremleri olub mahrûse-i Burusa'da Hacılar Mahallesinde sâkin sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât Hacı Şerife Ümmügülsüm Hânım ibneti'l-merhûm Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi tarafından vakf-ı âtî'l-beyânı ikrâr ve rucû'a ve istirdâda vekîl müseccel şer'îsi sadri kebîr mahdum mükerrerleri müderrisîn kirâmdan mekremetlü Es-Seyyid İbrahim Ethem Efendi meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mûmâ-ileyhâ zikr-i âtî vakfi li-ecli'l-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği müşâbih tarîkat-ı aliyye-i halvetiye şa'bâniyeden mahrûse-i mezbûre mahallâtından İshak Şah mahallesinde vâki' şa'bâniye zâviyesi posta-Nişîni olan reşâdetlü Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Şevki Efendi ibni'l-merhûm Osman Efendi mahzarın ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem vâlidem (...) Şerife Ümmü Gülsüm Hânım atyeb mâl ve ahsen-i menâlimden altı yüz guruş ikrâz ve meblağ-ı mezbûr hasbitallahü's-samed vakf sahîh-i mezbûr (...) ile vakf ve habs idüb şöyle şart eylediği meblağ-ı mezbûr altı yüz guruş âlî vechü'l-hilâl bâbda mütevellî rehn kavî ve kefil-i melî ve yahûd ikisinden biri ile senevî ziyâde ve noksân olmayub onu on bir buçuk hesâbu üzere istirbâh olunub hâsıl olan ribhden kadar ma'rufuyla şeker ü şerbet ve mesârif sâiresine sarf olub beher sene şehr-ü rebî'ül-evvelin on ikinci gecesini risâle-i Mevlidi'n-nebî aliyye-i islâm kırâat oluna ve senede bir def'a tertîb üzere kurân-ı azîm-ü şân olunub akîb mevlidin'nebî aliyye-i islâmda hatm-i şerîf olunub hâsıl olan sevâbı evvelâ fahr-i kâinât aliyye-i ekmele't-tahiyât efendimiz hazretlerinin ervâh-ı Tayyibelerine ve ba'de pederim Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi'nin ve vâlidem Şerife Fatıma Hânım'ın ve akrabâ-i ta'allukâtım ervahlarına ihdâ kılma ve ribh mezkûrun bâkîsinden Kur'ân-ı Şerîf-i azîm-i şânının kâri'ine-i âlî vech (...) ma'rûf meblağ (...) ve ribh mezkûrdan her ne fazla kalır ise zâviye-i mezkûrenin (...) velev (...) sâiresine sarf oluna ve nukûd-ı mevkûfe-i mezkûreye mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Şevki Efendi hayâtda oldukça mütevellî olub ba'de'l-vefât-ı zâviye-i mezkûrede her kim mütevellî bulunur ise ol kimse ber-vech-i hasbiye mütevellî ola ve mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile icrâ şerâit mezkûre müte'azzir olur ise ribh mezkûr müte'allık fukarâ-i müslimîne sarf oluna deyu meblağ-ı merkûm altı yüz guruş fâriğâ ani's-şevâğil mütevellî mûmâ-ileyh yedine teslim olduğu vakfiyyet üzere kabz ve tesellüm eyledi dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'îyye emr ve vakf tamâm ve mühâl teslim encâm bulmuşken vekîl mûmâ-ileyh bi'l-vekâle butlân vakf nukûd

ve zammında olan kapuda ba‘de kavlı adem-i lüzuma teşhiş idüb mütevellî şeyh mûmâ-ileyh dahî sıhhat ve lüzumuma zâhib olan (...) ve ben kullarıyla mukâbele birle hükm taleb edecek fî zamânına beyne‘l-mülâi‘l-i‘zâm cârî olan vech-i muhtâr üzere hâkim mevki‘ sadr-ı kitâb hüsn-ü meâb Efendi Hazretleri huzûrunda mürâfa‘a ettiklerinde hâkim mûmâ-ileyh esbağdan na‘me-i aliyye hazretleri dahî âlien bi‘l-hilâf ekârî beyne‘l-eimmeti‘l-eşrâf vakf-ı mezbûrun evvelâ sıhhatine ve sâniye lüzûmuna kazâ-i mer‘î etti vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup min ba‘de nakz ve ibtâli mümteni‘ü‘l-ihimâl oldu femen beddelehû ba‘de mâ semi‘ ahû fe-innemâ ismuhû alellezine yübeddilûnehû innallâhe semi‘un alîm ve ecrü‘l-vâkıf ale‘l-hayyi‘l-kerîm cerâ zâlik.

Ve hurrîre fî‘l-yevmi‘-s-sâbi‘ ısr min Cemâzi‘l-Ahire sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B1

300 Kuruş vakfettiği

Elhamdülilahi rabbi‘l-âlemîn ve‘-s-salâtü ve‘-s-selâm âlî seyyidinâ Muhammed ve eli ve sahbi ecmâ‘în emmâ ba‘de işbu vakfiye sıhhat-nisâbının tahrîr ve imlâ ve testîr ve inşâsına bâ‘is ve bâdî oldur ki medîne-i münevvere Nurullah-i te‘âl yevme‘l-kayyime kâdısı esbak fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Hasan Rafet Efendi hazretlerinin mahdûm mükerrerleri olup mahrûse-i Bursa‘da Hacılar Mahallesinde sâkin müderrisîn kirâmdan mekremetlü Es-Seyyid İbrahim Ethem Efendi meclis-i şer‘î şerîf-i enverde zikr-i âtî vakfı li-ecli‘l-tescîl mütevellî nasb ve ta‘yîn eylediği müşâbih tarîkat aliyye-i halvetiye-i şa‘bâniyeden mahrûse-i Bursa‘da İshak Şah mahallesinde vâki` şa‘bâniye zâviyesi posta-Nişîni olan reşâdetlü Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Şevki Efendi ibni‘l-merhûm Osman Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem müteveffîye olan (...) Hatice Havva Kadın etyab mâlından üç yüz guruş ikrâz münâsib mahâlle vakf olmak üzere ki tevdî‘ ve teslîm deyni tenfizine vasî-i muhtâr nasb ve ta‘yîn idüb mısran âlî (...) vefât ettiği meblağ-ı mezbûre sülüs tereke-i müteveffîye-i müsâ‘ade olmağla ben dahî bi‘l-vesâye meblağ-ı mezbûr üç yüz guruş hasbetullahi‘l-samed vakf-ı sahîh müebbed ve habs sarîh mahâlle ile vakf ve habs ve şöyle şart ta‘yîn eyledim ki meblağ-ı mezbûr üç yüz guruş âlî vechi‘l-hilâl bâ-yed mütevellî rehn-i kavî ve kefil-i melî ve yahûd ikisinden biri ile onu on bir buçuk hesâbı üzere istirbâh olunub sene de hâsıl olan kırk beş guruş ribhden

senede bir def'a tertîb üzere kurân azîm-i şân tilâvet olunub şa'bân-ı şerîfin on beşinci gecesî zâviye-i mezkûrede hatm-i şerîf olunub hâsıl olan evvelâ hazret-i fahr-i kâinât aliyye-i islâm efendimiz hazretlerinin ervâh-ı tayyibelerine ve ba'de müteveffiyeye-i mezbûrenin ve müte'allikâtının ervahlarına ihdâ kılına kâri'ine ribh mezkûrdan âlî vechi kadar ma'rûf meblağ (...) ve bâkî kalır ise zâviye-i mezkûrenin şem' aslına harc ve sarf oluna ve nukûd-ı mevkûfe-i mezkûre mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfiz Mehmed Şevki Efendi Hayâtda oldukça mütevellî olub ba'de'l-vefât zâviye-i mezkûrede her kim mütevellî bulunur ise ol kimesne ber-vech-i hasbiye mütevellî ola ve mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile icrâ-i şerâit mezkûre müte'azzir olur ise ribh mezkûr mutlaka fukarâ-i müslimîne sarf oluna deyu meblağ-ı merkûm üç yüz guruş mütevellî mûmâ-ileyh yedine teslîm olduğu vakfiyet üzere kabz ve tesellüm eyledi dedik de gibbe't-tasdîkü's-şer'î bi-tarîki'l-vasıyye mu'allak bi'l-mevt olan vakfın ba'de vefâtü'l-vâkıf sülüs terekesi müsâ'id olduğu sûrette bi'l-ittifâk sıhhat ve lüzûm ketb mu'teberât fikhıyyede (...) harc mine'l-sülüs kavliyele mansûs ve musarrah olamağın vakf-ı mezkûru lede'l-şer'-î enver bilâ-muhâkeme sahîh ve lâzım mütehattim olub nakz nakızına mecâl adîmi'l-ihimâl oldu. Femen beddelehû ba'de mâ semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'llezîne yübeddilûnehû innullâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-kerîm, cerâ zâlik.

Hurrira fi'l-yevmi'l-sâbi' ısr min Cemâziye'l-Ahire sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

100 Kuruş mehrin ödenmesi

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Atranos Kazâsına tâbi' Emir Karyesi sâkinlerinden olub zât-ı ta'rîf-i şer'î ile ma'rife olan Nezile bint-i Musa nâm (...) meclis-i şer'î hâtırda babası ve velisi merkûm Musa bin Ahmed hâzır olduğu hâlde kazâ-i mezkûre hemcivâr Harmancık Kazâsına tâbi' Sırl Karyesi sükkânlarından işbu (...) Memiş bin Memiş nâm kimesne mahzarları (...) ikrâr-i tâm ve takrîr-i kelâm idüb ben nıfım yüz guruş mehr-i müeccel ve sekiz yüz guruş mehr-i mu'accel tesmiyesiyle zeyl vesikada muharrerü'l-esâmî muslimîn huzûrlarında merkûm Memiş akd ve tezvîc eyledim dedikde olduğu ber-vech-i muharrer tezvîc ve kabûl etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Kardeşlerine olan borcuna karşılık arazisine ortak oldukları

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf müsâha ikrâr ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverde bi'l-iltimâs me'zûnen irsâl olunan kitâb bâbında Es-Seyyid Abdülkadir Necati Efendi mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc hâfız Âlî Ağa ile mahrûse-i Burusa'da Eşrefiler mahallesinde kâin etrâfı Eci Agob ve Eci Bedros ve Ağaççı Nehabet zımmîler menzilleri ve taraf-ı tarîk-i âmm ve hâssa ise mahdûd bir beyt ulvî ve önünde ulvî bir sofa ve oda-i mezkûre tahtında bir beyt süflî ve sofa-i mezkûre tahtında (...) orta oda ve tahtında bir beyt süflî ve diğerk harâb bir beyt süflî ve bir hâbiye mâ'icârı ve bir sâyelik ve bir birr-i mâ'i ve bir zukâk kapusu ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzil üzerine varub zeyl-i rakîmede isimleri muharrer müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettik de menzil-i mezkûrun altı sehm i'tibârıyla üç sehmine hüccet-i şer'îyye şerâ'i ve bir sehmine (...) cem'an dört sehm şâyi'ana mâlik ve mutasarrıf olan şahs-ı şer'a mu'arrefe işbu (...) bint-i Avanes nasrâniye maclis-i ma`kûd mezkûrda menzil-i mezkûrun birer sehmden iki sehm şâyi'a (...) mâlik mutasarrıfları olan lâb kız karındaşları kezâlik şahısları şer'a mu'arrefe Marim ve Tefohim nasrâniyeler muvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb menzil-i mahdûd mezkûre benimle kız karındaşlarım mersûmtândan her birimiz ber-vech-i muharrer müştereken mâlik ve mutasarrıf olmamızla menzil-i mezkûre ba'de'l (...) mârrü'z-zikr dört sehm hisse-i şâyi'a ba'de şer'îyyem ikrâz olmak murâdımdır dedik de mersûmtân Marim ve Tefohim nasrâniyelerden her biri dahî gıbbe't-tasdîk halîfe-i mi'mâr merkûm menzil-i mezkûrun ebniye ve mahâlle sâiresini müsâha dâhil vukûf müslimîn dahî bahâya takdîm eylediklerinde menzil-i mezkûrda mebnî tûlen ve arzân bi-hesâb-ı terbî' elli üç zirâ' bir beyt ulvînin beher zirâ' yirmişer guruşdan bin altmış guruş ve önünde tûlen ve arzân bi-hesâb-ı terbî' kırk yedi zirâ' ulvî bir sofanın beher zirâ' (...) guruşdan dokuz yüz kırk guruş ve oda-i mezkûre tahtında tûlen ve arzân bi-hesâb-ı terbî' kırk altı zirâ' bir beyt süflînin beher zirâ' onar guruşdan dörtyüz altmış guruş ve ulvî sofa-i mezkûre tahtında tûlen ve arzân bi-hesâb-ı terbî' otuzar zirâ' bir ulvî orta odanın beher zirâ' on beş guruşdan dört yüz altmış beş guruş ve tahtında tûlen ve arzân bi-hesâb-ı terbî' kırk zirâ' bir beyt süflînin beher zirâ' otuzar guruşdan dört yüz on guruş ve nerdibân kıymeti yetmiş guruş ve bir sâyelik kıymeti yüz altmış iki buçuk guruş ve bir hâbiye mâ'i cârı kıymeti yüz guruş ve bir zukâk

kapısı kıymeti elli guruş ve tûlen ve arzân bi-hesâb-ı terbî‘ yirmi altı zirâ‘ harâb diğêr beyt süflînin beher (...) guruşdan iki yüz altmış guruş

Sayfa 64

(...) iki yüz kırk zirâ‘ havlunun beher zirâ‘ı dörder guruşdan dokuz yüz almış guruş ve beraber ma‘i kıymeti beş yüz guruşun cem‘an menzil mezkûrun bâliğ olan beş bin dört yüz otuz yedi buçuk guruş (...) mârrü‘z-zikr benim dört sehm hisseme üç bin altı yüz yirmi beş guruş isâbet edip hisse-i musîbe-i mezkûremde üç yüz seksen buçuk guruş ziyâde kıymetli ebniye mahall-i sâire-i mezkûrelerden mecmû‘ kıymetli dört bin beş buçuk guruş bâliğ mârrü‘z-zikr elli üç zirâ‘ ulvî oda kırk yedi zirâ‘ ulvî sofa ve kırk altı zirâ‘ süflî oda ve otuz bir zirâ‘ oda ulvî oda ve kırk bir zirâ‘ süflî oda ve bir nerdibân ve bir sâyelik ve bir hâbiye-i mâ‘i cârî ve bir zukāk kapısı ve yetmiş iki zirâ‘ havlusunu ikrâz ve benim dört sehm hisse-i mezkûre ta‘yîn ve tahsîs eylediklerinde ben dahî ba‘de‘l-kabz ve‘l-kabûl makbûzum olan ebniye-i mahall-i sâire-i mezkûrenin cem‘an kıymetleri olan mârrü‘z-zikr dört bin beş buçuk guruşdan benim hisse-i musîbem olan üç bin altı yüz yirmi beş guruş ba‘de‘t-ta‘î ve‘t-tenzîl zimmetimde karındaşlarım mersûmtâna vereceğim zuhûr eden meblağ-ı merkûm üç yüz seksen buçuk guruşun yüz seksen buçuk guruşunu karındaşlarım mersûmtân bi‘t-terâzî hatt ve tenzîl edip bâkî iki yüz guruş dahî ben karındaşlarım mersûmtân Marim ve Tefohim nasrâniyelere def‘ ve teslîme müte‘ahhid olduğumda onlar dahî menzil-i mezkûrda bâkî kalıp sâlifüz‘z-zikr birer sehmden iki sehm hisse-i mezkûrelerine ta‘yîn ve tahsîs olunan tevd-i arzan bi-hesâb-ı terbî‘ yirmi altı zirâ‘ ve yirmi bir beyt süflî ve bir birr-i mâ‘i ve yüz altmış sekiz zirâ‘ bâkî havlu mahalleri dahî kezalik kabz ve kabûl ve her birimiz hisse-i mezkûrelerimiz ta‘yîn ve tahsîs olunan mârrü‘z-zikr ebniye ve mahâlle sâireleri akrân ve alâmât-i fâsıla ve za‘îl imtiyâz ibkâmızla tarafından her birimizin makbûz olan hisse-i mugarrez mezkûresinde âharın alâkası kalmadı bu makarre-i mersûme Esfohi nasrâniyenin sâdır olan takrîri meşrûhunu karındaşları mersûmtân Marim ve Tefohim nasrâniyeler dahî her biri gıbbe‘l-tasdîki‘l-mu‘teber vâki‘ hâli kâtib merkûm mahlinde ketb ve tahrîr ma‘ân meb‘ûs emnâ-i şer‘île meclis-i şer‘î kadîme gelüb her biri âlî vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğın mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

A2

Ev satışı

Âlî Molla- Ahmed Molla

Ağaççı Nehabet zımmî-Eci Bedros zımmî-Arab oğlu Karopa zımmî- Ohannes zımmî derûn-ı hüccet şer'ide mastûleti'l-ism şahs-ı şer'ân mu'arrefe Askohi bint-i Avannes nasrâniye meclis-i şer'-î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde sadriye bikre kızı kezâlik şahs-ı şer'â mu'arrefe işbu hâmileti'l-hâmişi Agsebet bint-i Panos nasrâniye muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin ırsen ve şerâen silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup derûn-ı hüccet-i şer'ide tevsîf ve beyân olunan bir bâb mülk-i müferrez menzilimi bi-cümlet-i mâ yeştimlehu ve yahviye (...) şer'î ile kızım mersûme Agsebet nasrâniyeye üç bin guruş (...) ve teslim eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm üç bin guruş kızım müşteriye-i mersûme yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd müferrez menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp kızım mersûme Agsebet nasrâniyenin mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarf olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedikde gıbbe'l-tasdîkü's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Kocasının İstanbul'da öldüğü haberinin verilmesi

Ahmed Molla- Mehmed Emin Molla

Eci Bedros zımmî – Eci Nehabet zımmî – Bilecikli Davit zımmî

Mahrûse-i Burusa'da Kara Abdürrezzak mahallesinde sâkin ve zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ-isü'l-vesîka Fatma bint-i Salih nâm hâtûn isticâr-ı şer'î sudûrundan sonra mahrûse-i mezbûre Hazret-i Emir mahallesi sükkânından Derviş Mehmed bin Âlî ve Debbâğ Mehmed Haşim bin Ahmed nâm kimesnelerden eserü'l-istihbâr işbu müstehbere-i mezbûrenin zevci El-Hâc Halil bin Abdullah nâm kimesne işbu sene-i mübârek Receb-i Şerîfinin on beşinci günü der-aliyyede koltukçuluk ticaretiyle sâkin iken medîne-i Galata'da Yeni Câmi'-i Şerîfi kapusından Câmi'-i mezkûre duhûl esnâsında Câmi'-i şerîf mezkûr kapısı eşîğinde ayağı kayup zemîne sâkıt ve kazâsı mecre tesâdüfle mecrûh olup çaryek sâ'at mürûrunda müteessiren ani'l-cerhi'l-mezkûr mezbûr El-Hâc Halil vefât edip

bizde hîn gasl ve salavat ve vaktinde hâzırân olup bu vechle mezbûr El-Hâc Halil'in târîh-i mezkûrda vefât eylediği ma'lûmumuz der biz bu husûsda bu vech üzere şâhidleriz ve lede'l-iktizâ şehâdet dahî ederiz deyü her biri âlî tarîkü'ş-şehâde ihbâr etmeleriyle hıfza'l-makâl işbu vesîka ketb ve emlâ ve müstahbere-i mezbûre Fatma Hâtûn yedinden def' ve i'tâ olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis min Zilka'de'l-Şerîfe sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A4

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Kayabaşı mahallesi mütemekkinlerinden olup zikr-i âtî bir bâb mülk menzilin altı sehm i'tibâriyla dört sehemine bi'l-ırsü'ş-şer'î mutasarrıfân olan Feroso ve Kadneko bint-i Ankil nasrâniyeler taraflarından bey' ü'l-âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu şahs-ı mersûmtânı bîlür Boyacı Dimitraki veled-i Tudoraki ve Tanaş veled-i Zager zimmîler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan müvekkile-i mersûme Feroso nasrâniyenin zevci Yorki veled-i Enisi zimmî meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde bey' âtî zikr tasdîk kendi nıfsından asîl ve zevcesi olup müvekkiltân ve mersûmtânın li-ebeveyn karındaşları ve menzil mezkûrun bâkî iki sehemine kezalik ırsen mutasarrıf olan Maryoric nasrâniye tarafından vekîl olan işbu hâmilu's-safer bakkâl Pavlo veled-i Yorki zimmî mucâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkiltân mersûmtân Feroso ve Kadneko nasrâniyeler akd-ı âti'z-zikrin sudûruna değîn ale'l-iştirâkû's-seviyy ırsen silk-i mülk sahîhimizde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâfî Timurtaşlı Estifâni ve (...) Estoraki ve Boyacı Çolak Tudor (...) oğlu Esterâti ve Fındık oğlu Vasil zimmîler menzilleri ve tarafını tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir müfâze ve bir kiler ve bir matbah ve bir firûn ve bir zukāk üzeri ulvî oda ve iki hâbiye mâ'i cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk menzilde olan mârrü'z-zikr dört sehm hisse ırsiye-i şâyi'amızın bir sehemini karındaşımız müvekkile-i mersûme Maryovic nasrâniyeye bin guruşa ve bâkî üç sehmîni dahî zevc-i vekîl mersûm Pavlo zimmîye üçbin guruş mâ-yeştemlehü ve yahvîhi tarafeynden müfsideden ârî bâttan ve sahîhân bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimizden onlar dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl cem'an semenleri olan dört bin guruş

müşteryân zevcân mersûmânyedlerinden tamâmen ahz ve kabz ve ber-vech-i münâza‘a beynimizde iktisâm eylediği fimâ-ba‘d menzil-i mezkûrda bizim aslâ ve kat‘â alâka ve medhalimiz kalmayıp mecmû‘ menzil mahdûd mezkûrun nısfı karındaşımız mersûme Maryoric nasrâniyenin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gıbbe‘t-tasdîkü‘ş-şer‘î mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

B1

Boşandığı karısından aldığı eşyaların ücretleri üzerinde anlaşma sağlanması

Mahrûse-i Burusa‘da ahalesi sâkinlerinden Hasibe bint-i Mehmed nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsâtda vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi‘l-ma‘rifetü‘ş-şer‘î ârifân kalaycı Salih bin Süleyman ve Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olan babası mezbûr Mehmed bin Âlî nâm kimesne meclis-i şer‘î şerîf-i enverde zevc-i dâhli işbu bâ‘isü‘l-vesîka Es-Seyyid Mehmed Fakıyye Efendi ibn-i Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi mahzarında bi‘l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem kızım mezbûre Hasibe Hâtûn‘un beher mu‘accelelû olmak üzere zevci merkûm Es-Seyyid Mehmed Fakıyye Efendi zimmetinde bi‘l-mukâvele mütekarrir olup mecmû‘ kıymetleri altı yüz guruş bâliğ olan altı aded kadife yasdık ve iki yük memlû minder ve iki çûka mak‘ad ve bir kilim ve bir beledî döşek ve bir yorgân ve bir baş yasdık ve bir kapaklı sahan ve bir kapaklı tencere ve bir lengür ve bir kadayıf tepsisi ve bir sandık ve bir şorba tası ve bir yağ tabesi ve bir leğen ma‘ ibrik ve bir mangalı mezbûr Es-Seyyid Mehmed Fakıyye Efendi zevcesi ve müvekkilem mezbûreye def‘ ve teslîm etmemekle eşyâ-i mu‘accele-i mezkûreyi hâlâ talep ederim deyü bundan akdem mezbûr Es-Seyyid Mehmed Fakıyye Efendi‘den bi‘l-vekâle da‘vâya tasaddî eylediğim de ol dahî cevâbında bi‘l-vekâle da‘vâ-yı mezkûrem bi-tamâma ikrâr etmeğe âlî-i müceb-i ikrâra eşyâ-i mu‘accele-i mezkûreyi zevcem kızım müvekkile-i mezbûreye teslîme merkûm Es-Seyyid Mehmed Fakıyye Efendi‘ye ba‘de‘t-tenbiyye beynimize muslihîn tavassut edip ben bi‘l-vekâle tasaddî eylediğim eşyâ-i muharrere-i mezkûre müdde‘âmdan ani ikrâr merkûm Es-Seyyid Mehmed Fakıyye Efendi ile bi‘t-terâzî beş yüz elli üç guruş bedel-i medfû‘ ve makbûza bi‘l-vekâle sulh olduğumda ol dahî sulh-i mezkûru ba‘de‘l-kabûl ve müvekkilem kızım mezbûre Hasibe Hâtûn‘un merkûm Es-Seyyid Mehmed Fakıyye Efendi ile beyinlerinden Hasan hüsn-i zindegân meyser olmamakla müvekkilem kızım mezbûre hal‘a tâliye

müfârakata râgibe olduğuyla müvekkilem kızım mezbûrenin zevci merkûm Es-Seyyid Mehmed Fakıyye Efendi zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aliyye olan beş yüz gurus mehr müecceli ve nafaka-i iddet ma'lûmesi hul' eylediğimde ol dahî hal'-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetlerinden işbu târîh-i kitaba gelinceye değin beynlerinde cereyân eden bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmm-i da'vâdan ben müvekkilem kızım mezbûre Hasibe Hâtûn'a izâfetle merkûm Es-Seyyid Mehmed Fakıyye Efendi'nin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî kezalik müvekkilem kızım mezbûre Hasibe Hâtûn'un zimmetini ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer bi'l-vekâle ve bi'l-asâle ibrâsını kabûl eyledik dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Köle satışında kendisine vekîl ta'yîn ettiği

Mahrûse-i Burusa'da İbrahim Paşa Mahallesi sâkinelerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Zarafet bint-i Abdullah nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm yed câriye-i memlûkemden olup hâlâ der-aliyyede Aksaray civârında Horhor çeşmede merhûm Derviş Paşa kerîmesi Münire Hânım menziline bi'l-misâfire sâkin Mehmed Saruh Ağa ibn-i Abdullah'ın bi'l-emâne yedinde olup rıkka inkıyâdı olan Selime bint-i Abdullah nâm zenciye-yi der-aliyyede tâlibete bey'a ve semenini ahz ve kabza bana irsâl ve îsâle ve ber-vech-i muharrer bey'ine muhâlefât eyledik de mezbûre Selime'den ber-vech-i muharrer bana rıkka inkıyâdını da'vâya merkûm Mehmed Serur Ağa'yı kabulüne merkûmuna vekâlet âmm-i müte'allıka ile tarafımdan vekîl ve sâbit menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedik de vâki' hâl bi'l-ibtigâ ketb ve imlâ olundu.

B3

Ev satışı

Hüdavendigâr eyâleti (...) ebhet ve iclâl devletlü atûfetlü Halil Rifat Paşa (...) sâmîlerinden zikr-i âti husûsda tasdîk vekîl-i şer'îleri mirâhûrları Himmetlü Âlî Efendi (...) meclis-i şerîf-i enverde hâzır olduğu hâlde mahrûse-i Burusa'da Hoca Yunus Mahallesi

sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î mu'arrefe Aişe bint-i Salih nâm Hâtûn ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd âtî'z-zikr ve sudûruna deĝin yedimde şerâ-i bâ-hüccet şer'îyye mülk-i sahihim ve hakkı merîhim olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan kahveci Abdi (...) ve Mehmed Emin ve Osman menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir dede ahûr ve bir hâbiye-i ma'î cârî ve bir mikdâr tût baĝçesi ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-i menzirim bi'l-cümleti'l-tevvâbi' ve'l-levâhık (...) şer'î ile üç bin iki yüz guruş müvekkil vâlî-i müşârun-ileyh hazretlerine bey' ve temlik ve teslim eylediĝimde onlar dahî ber-vech-i mübeyyin iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl buyurdıklarından sonra semeni olan meblaĝ-ı merkûm üç bin iki yüz guruş müşârun-ileyh hazretlerinden tamâmen ve kâmilten ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil mahdûd-ı mezkûrda benim (...) alâka ve medhalim kalmayıp müvekkil vâlî-i müşârun-ileyh hazretlerinin dâhil silk-i temellükleri olmaĝın keyfe mâ yeşâ ve yehtâr (...) mutasarrıf olsunlar dedik de ĝıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vak'a bi'l-ibtigâ sebt ve imlâ olundu.

Sayfa 65

A1

Küçük çocuklara miras kalan evin satılıp parasının irbah ettirilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Alaca Mescid mahallesinde sâkin iken târîh-i kitâbdan yedi sene mukaddem müteveffıye olan Hasibe bint-i Ömer'in verâseti'l-yevm asitâne-i aliyyede sâkinler zevc-i metrûki Selim Efendi ibn-i Ahmed Efendi ile sadr-ı saĝire kızı ve Ayşe Ganime'ye ba'de'l-inhisâr saĝirât mezbûrenin babaları ve velîleri zevc-i mezbûr Selim Efendi tarafından zikr-i âtî menzili bey' ve semenini ahz ve kabz ve tarafına irsâl ve îsâle vekâlet âmme-i mütallika ile bâ-hüccet-i şer'îyye vekîl olduĝu emânetçi Es-Seyyid Mehmed Aĝa ibn-i Ahmed ve Emânetçi vekilharç Ahmed Aĝa ibn-i Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan hâlâ zevc-i menkûhası zât-ı şer'â mu'arrefe Mahpeyker Kadın bint-i Abdullah meclis-i şer'î şerîf-i enverde Hâceĝân Dîvân-ı Hümâyûn'dan işbu bâ'isü'l-vesîka Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Muhtar Bey Efendi ibn-i Es-Seyyid Mehmed Arif Aĝa tarafından kezalik bey' âtî'z-zikri tasdîk ve kabûle vekîl Yorgâni Es-Seyyid Mustafa Molla ibn-i Mehmed Sasık mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-

i kelâm edip mârrü'z-zikr Alaca Mescid Mahallesinde vâki' etrâfı erba'adan mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Muhtar Bey Efendi'nin hâriciye menzili ve müvekkil zevc merkum Selim Efendi'nin kendi menzili ve tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sofa ve bir beyt süflî ve bir sundurma ve bir matbah ve bir kiler ve bir hâbiye-i mâ'i cârı ve bir mikdâr havluyu müstemil bir bâb mülk-ü menzil müteveffiye mezbûr Habibe Hâtûn'un hayâtında ile'l-vefât yedinde mülk ba'de vefâtihâ terekesinden olup lakin menzil-i mezkûr bî-hâsıl ve mürûr-ı eyyâm ile müşerref harâb olmakdan nâş sagîrât mezbûrânın hisse-i irsen şâyi'alarının bekâsı sagîr ve kebîr hissesiyle ma'ân bi'l-müzâyede semen misliyle âhara bey' ve semeninden sagîrât mezbûrâtın hisse-i musîbeleri i'mâl ve irbâh olunmak haklarında vücûhla evveli vâki' olduğu zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî bî-garaz-ı müslimîn ihbâr etmeleriyle menzil-i mezkûrun bey'ine bi'l-izini'ş-şer'î sevka sultân ve mücâmi' nâs olan mahallerde ma'rifetiyle müddet medîd ba'de'l-müzâyede ve'l-inkitâ'ü'l-rağbe menzil-i mezkûr müvekkil-i mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Muhtar Bey Efendi üzerine beş bin guruşa karâr edip ziyâde-i semen ile dâliye âharı dahî zuhûr eylediğimden mâ'adâ meblağ-ı merkûm menzil-i mezkûrun el-yevm semen-i misilli ve kıymet-i adl olduğunu erbâb-ı vukûf ihbâr etmeleriyle ben dahî menzil mahdûd mezkûru bi-cümleti'l-tevvâbi' ve'l-levâhık ve'l-kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık tarafından îcâb ve kabûlü hâvî ve şürût müfsideden ârî bey'-i bâtt sahîh-i şer'î ile karâdâdesi olan meblağ-ı merkûm beş bin guruş müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Muhtar Bey Efendi'ye bi'l-vekâle bey' ve temlîk ve teslîm eyledik de ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semen olan meblağ-ı merkûm beş bin guruş müşteri müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Muhtar Bey Efendi yedinden bi'l-vekâle tamâmen ahz ve kabz ve müvekkilim zevc-i mezbûr Selim Efendi'ye îsâl ve teslîm ederek der-sa'âdetde asker-i kassâm fazîletlü efendi ma'rifetiyle müteveffiye-i mezbûrenin defter kassâmına bi'l-idhâl sagîrât-ı mezbûrâtın hisse-i musîbeleri idâne ve irbâh olunmağın fimâ-ba'd menzil mahdûd mezkûrda müvekkilim zevc-i merkûm Selim Efendi'nin ve sagîrât mezbûrât Fatıma ve Ayşe ve Ganime'nin aslâ ve kat'â alâka ve medhalleri kalmayıp müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Muhtar Bey Efendi'nin mülk-i müşterâ ve hakkı sarf olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min şehri Ramazânü'l-Mübârek sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Ev satışı

Derûn-ı hüccet şer'îyyede tahdîd ve tevsîf olunan bir bâb mülk-ü menzil mâlik ve mutasarrıf olan yine derûn-ı hüccet şer'îyyede isimleri muharrer Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Muhtar Bey Efendi ibn-i Es-Seyyid Mehmed Arif Ağa meclis-i şer'î şerîf-i enverde zât-ı mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Mahbube bint-i Abdullah nâm hâtûn tarafında bey' âti'z-zikr tasdîk vekîl şer'îsini İsmail Ağa ibn-i Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âti'z-zikrin sudûruna deĝin şerâ-i silk-i mülk sahîhde münselik olup derûn-ı hüccet şer'îyyede tevsîf ve beyân olunan bir bâb mülk menzîlim bi-cümletihî mayeştemilehû ve yahvîhi tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şürût müsideden ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î müvekkile-i mezbûre Mahbube Hâtûn'a beş bin guruş bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr beş bin guruş müvekkile-i müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil mahdûd mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp müvekkile-i mezbûre Mahbube Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakkı sarf olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis ısr min Şa'bânü'l-Mua'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Misi karyesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Aliye bint-i El-Hâc Süleyman nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Halil bin Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Halil zevc-i dâhilim olup lakin beynimizde hüsn-ü mu'âşeretimiz olmamağla ben hal'a talibe ve müfârakata râğibe olduğum ecelden zevcim mezbûrun zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aliyye olan dört yüz guruş mehr-i müeccelim ve nakafa-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve müennet süknâm dahî

kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Halil ile muhâla‘a-i sahîha-i şer‘îyye ile hal‘ olduğumda ol dahî hal‘ mezkûru ba‘de‘l-kabûl hukûk-ı zevciyyete ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu târîh-i vesîkaya gelinceye değin beynimizde cereyân eden bi‘l-cümle hukûk-ı şer‘îyyeye müte‘allık âmme-i da‘vâdan zevcim mezbûr Halil’in zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer‘î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî kezalik benim zimmetimi ibrâ ve ıskât idüb tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

B2

Eşyalarını kayınvalidesine sattığı

Medîne-i Burusa hassa dâhlinde Molla Gürani mahallesi sükkânından Mehmed Nazif bin El-Hâc Mehmed Faik nâm kimesne meclis-i şer‘î şerîf-i enverde kâin vâlidesi zât-ı ta‘rîf-i şer‘î ile mu‘arrefe işbu bâ‘isü‘l-vesîka Ayşe bint-i Ahmed muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî‘z-zikr sudûruna değin yedimde mâlım olup gâib ani‘l-meclis mezbûr El-Hâc Mehmed Raif’in menzilinde mevcûde eşyâ-i memlûkemden bir aded sîm telli çevre be bir aded sîm telli uçkur ve bir aded sîm telli serpme ve bir aded (...) makara tarafından îcâb ve kabûl hâvî kâin vâlidem mezbûr Ayşe Hâtûn’a beş yüz guruş ivaz mukâbil hibe-i sahîh-i şer‘îyye ile hibe ve temlîk ve kabz ve tasallut eylediğim ol dahî ber-vech-i muharrer ethâb ve temellük ve tasallut ve kabûl ve ivaz olan meblağ-ı merkûm beş yüz guruş mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba‘d eşyâ-i muharrere-i mezkûrede benim aslâ ve kat‘â alâka ve medhalim kalmayıp Kayınvâlidem mezbûr Ayşe Hâtûn’un mâl-ı mev’hûbi ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedik de gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Fî‘l-yevmi’s-sâmin ve‘l-ısrîn min Şevvâlü‘l-Mükerrem sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B3

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Hacı Yakub mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Hatice bint-i Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Ahmed bin Halil nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Ahmed zevc-i dâhilim olup lakin beynimizde hüsn-i mu'âşeretimiz olmamağla ben hal'a talibe ve müfârakata râgıbe olduğum ecelden zevcim merkûmun zimmetinde mütekarrir ma'kûd-ı aliyye olan yedi yüz bir kuruş mehr-i müeccelem ve nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve meûnet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Ahmed ile muhâla'a-i sahîh-i şer'îyye ile hal' olduğumda ol dahî hal' mezkûru ba'de'l-kabûl ve hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu târîh-i vesîkaya gelinceye değin beynimizde cereyân eden bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan zevcim mezbûr Ahmed'in zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî kezalik benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Evlerini vakfettiği

Elhamdülillâhi el-vâkıfı alâ külli hâli'l-münezzeh ve'l-intikâl ve's-salâtü ve's-selâmu alâ Muhammed el-mevsûf bi-mekârimü'l-ahlâk muhâsenü'l-hisâl ve alâ-âlihî ve ashâbihi'l-âricîn ile'l-me'ârici'l-kemâl ammâ ba'd işbu vakfiyye sıhhatü'l-fehâvî ve vesîka-i şer'iyetü'l-metâvînin tahrîr ü inşâsına bâdî oldur ki mahrûse-i Burusa'da Kara Şeyh Mahallesi'nde sâkin Şerîfe Zeyneb bint-i İbrahim nâm hâtûn tarafından zikr-i âtî vakfiyye ikrâr ve rücû' ve istirdâda vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-mu'arrefetü'l-şer'îyye ârifân mahalle-i mezbûre sükkânından El-Hâc Süleyman Ağa ibn-i Mustafa ve El-Hâc Mehmed Nazmi Efendi ibn-i El-Hâc Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût vekâletine kelm-i şer'î lâhık olan Arabacı El-Hâc Salih Ağa ibn-i Mehmed Emin nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf şâmihü'l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü'l-evtâdda vakf-ı âtî'l-beyânda li-ecli't-tescîl ve't-temâm emrû'l-vakf ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn

olunmağla tevliyeti kabûl eden mahâlî-i mezbûre Câmî'-i şerîfî nukûd-ı mevkûfesinin mütevellîsi olan Mehmet İzzet Molla ibn-i Osman nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î edip mezbûre Şerife Zeynep Hâtûn zikr-i âtî vakfin sudûruna değîn silk-i mülk-ü sahîhinde münselik olan mahâlî-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Mekteb-i şerîf ve Şekerci Mustafa menzili ve tarîk-i hâssa ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir zîr-i zemîn ve bir kiler ve bir matbah ve bir seyirhâne ve üç hâbiye-i mâ'i-cârî

Sayfa 66

ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk menzil hasbitallahi müte'âl (...) fi külli'l-ahvâl vakf sahîh-i şer'î müebbed ve habs-ı sarîh mühled ile vakf ve habs edip şöyle şart ve ta'yîn eyledi ki hayâtta olduğumca menzil-i mezkûrda sâkin olub ba'de'l-vefât menzil mezkûr bâ-ma'rifet-i mütevellî icâreteyn misleteyn ile âhara icâr olunub icâre-i mu'acceden her ne hâsıl olur ise mahâlî-i mezbûre Câmî'-i şerîf nukûd-ı mevkûfesine fazla âlî vechi'l-celâl bâ-yed mütevellî rehn-i kavî ve kefil-i melî ve yahûd ikisinden biri ile senevî onu on bir buçuk hesâbı üzere istirbâh olunub senede hâsıl olan ribh menzil-i mezkûrun senede hâsıl olan icâre-i müeccele-i mezkûresi üzerine zamla bâ-ma'rifet-i mütevellî Câmî'-i şerîf mezkûrun ta'mîr ve termîmine ve şem'-asel ve revgan-ı zeytine ve mesârif sâiresine harc ve sarf oluna ve vakf-ı menzil-i mezkûr Câmî'-i şerîf mezkûrun nukûd-ı mevkûfesi mütevellîsi bulunan mütevellî ola ve mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile icrâ şerâit mezkûre müte'azzir olur ise vakf-ı sâlifü'l-beyân mutlaka fukarâ-i müslimîne şürût ola deyu menzil-i mezkûru mukaddimâ mütevellî-i mezbûr Mehmed İzzet Molla'ya teslîm ve ol dahî vakfiyet üzere tesellüm eyledi dedik de gıbbe't-tasdîki's-şer'î vekîl mezbûr El-Hâc Salih Ağa bi'l-vekâle vakf-ı mezbûrdan rucû' ve ibtâl hayra şürû' idüb evvelâ vakf-ı akâr muktedâ-i eimme-i kibâr olam İmâm-ı A'zam ve Hayyâm akdem Ebu Hanife Numan bin Sabit el-kûfî hazretlerinin mezheb hâtır ve re'y münîrlerinde sahîh-i lakîn gayr-ı lâzım ve vâkıf münâfi' vakfî nefsine şart etmekle şart mezkûre binâen vakfin adem-i cevâbına İmâm-ı sâlis Muhammed bin Hasan Eş-Şa'bânî hazretleri câzim olmağla binâen âlî zalik vakf mezbûrdan rucû' idüb zikr olunan menzil-i mezkûru kemâ fi'l-evvelâ müvekkilem mezbûre mülküne bi'l-vekâle istirdâd ederim dedik de mütevellî mezbûr cevâb bâ-sevâba âğâz idüb eğerce hâlâ bi'l-eda tefsîl ve beyân olunan mütevellî üzere lakîn ârif Samedânî Ebu Yusuf eş-şehr bi'l-imâmü's-sânî re'y hatırlarında vâkıf muharrer vakfiyet dimekle ve İmâm Muhammed bin Hasan Eş-şeybânî hazretleri katında teslîm

ile'l-mütevelli olmağla vakf mezbûr sahîh sıhhat lüzûm müstelzem olduğundan lüzûm olmağla rûv teslîmden imtinâ' idüb sıhhat ve lüzûm vakf hükm-i şer'îsi talebiyle vâkfe-i mezbûreye izâfetle vekîl mezbûr ile müterâfî'ân ve her biri fasl ve hasm tâlibân olduklarında hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba-lehü hüsn-ü meab efendi Hazretleri dahî bu bâbda te'mil lâyük ve tefekkür fâik ile temehhîd fevâid hayrı ola görmeğe tarafının kelâmına nazar ve muhtıl hayr olmakdan hazer edip âlimen bi'l-hilâf icârî beyne'l-eimmetü'l-eslâf ve mürâ'iyen bi-cemî'i mâ-lâbüd minhu fi'l-hükmi bi'l-evkâf alâ-kavli men-yerâhu mine'l-eimmeti'l-müctehidîn Rıdvânallahu te'âlî aleyhim ecma'în mahzar vekîl merkûmda vakf-ı mezkûrun ve şart ve kuyûdunun evvelâ sıhhatine ve sâniyen lüzûmuna hükm-ü sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î etmeğin min ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım ve habs-ı sarîh ve mütehattim olup nakz ve nakîzine mecâl ve mehâl ve ibtâli mümteni'u'l-ihtimâl oldu. Femen beddelehû ba'de mâ semi'ahû fe-innemâ ismühû alellezîne yübeddilûnehu innallâhe semî'un alîm" ve ecrü'l-vâkîfî ale'l-hayyî'l-cevâdî'l-kirâm cerâ zâlike.

Hurrira fi'lyevmi'l-hâdî ısr min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Hacı Yakub mahallesi sâkinelerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Hatice bint-i Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevç-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Ahmed bin Halil nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ahmed zevç-i dâhlîm olub (...) beynimizde hüsn-ü mu'âşeretimiz olmamağla ben hal'a talibe ve müfârakata râğibe olduğum ecelden zevcim merkûmun zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aliyye olan yedi yüz guruş mehr-i müeccelim ve nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine müennet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Ahmed ile muhâla'a-i sahîha-i şer'îyye ile hal'a olduğumda hal' mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu târîh-i vesîkaya gelinceye değin beynimizde cereyân eden bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmm-i da'vâdan zevcem mezbûr Ahmed'in zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde

olduğu kezalik benim zimmetim ibrâ ve ıskât idüb tarafında her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdiki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Ev ve arazi satışı

Mahrûse-i Burusa'da Sarı Abdullah mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden El-Hâc Ömer bin El-Hâc Halil'in verese-i mahzarasında olub mahâl-le-i mezbûrede vâki' zikr-i âtî bir bâb mülk-i menzilin bi-tarîki'l- (...) şer'î iki yüz seksen sekiz sehm i'tibârıyla kırk üç sehm şâyi'ana zevce-i metrûkesi Hatice bint-i Hasan ve yüz seksen iki sehm şâyi'ana sulbî oğlu El-Hâc Halil Ağa ve altmış üç sehmine sulbiye kızı Sıdika Hâtûn'dan her biri ırsen mâlik ve mutasarrıflar olub zevce-i mezbûre Hatice Hâtûn menzil-i âtî'z-zikrde olan ber-vech-i muharrer kır üç sehm hisse-i arsaya şâyi'asını ... oğlu ibn-i merkûm El-Hâc Halil Ağa'ya semen-i ma'lûm ve makbûz mukâbelesinde (...) bey' ve temlîk ve teslîm olmuş olduğu bi'l-ihbâr mütehakkık olmağla cem'an iki yüz yirmi beş sehm şâyi'a merkûm El-Hâc Halil Ağa (...) mâlik ve mutasarrıf iken bundan akdem vefât idüb verâset-i zevce-i metrûkesi Hasibe bint-i Es-Seyyid El-Hâc Mehmed ie sulbî kebîr evlâdı Es-Seyyid Mehmed Said Efendi ve Şerife Fatıma Hâtûn'a inhisârı tashîh-i meseleleri bi-tarîki'l (...) yedi yüz altmış sekiz sehmden i'tibâr olunub sihâm mezkûrdan yüz altmış sekiz sehmîni bint-i mezbûre Sıdika Hâtûn'a ve yetmiş beş sehmî zevce-i mezbûre Hasibe Hâtûn'a ve üç yüz elli sehmîni ibn-i mezbûr Es-Seyyid Mehmed Said Efendi'ye ve yüz yetmiş beş sehmîni bint-i mezbûre Şerife Fatıma Hâtûn'a isâbeti ba'de't-tahakkuku's-şer'î bint-i mezbûre Sıdika Hâtûn dahî müteveffiye olub verâsesi zevç-i metruk Osman Ağa İbn-i İbrahim ile vâlidesi merkûme Hatice ve sadr-ı sagîr evlâdı Mehmed ve Hatice'ye mahsara olmağla sagîrân mezbûrân Mehmed ve Hatice'nin babaları ve velîleri zevç-i merkûm Osman Ağa müteveffiye mezbûre Sıdika Hâtûn'un menzil-i (...) mâru'l-beyân yüz altmış sekiz sehm hisse-i arseye şâyi'asına vaz'u'l-yed olduğu bi'l-ihbâr mütahakkık olan zevce-i merkûme Habibe Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda husûmet vardı cevâba vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân kazâz El-Hâc Abdülkadir Ağa ibn-i El-Hâc Ahmed ve Hâfız Âlî Molla ibn-i merkûm El-Hâc Abdülkadir Ağa nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan hâlâ zevci (...) Âlî Ağa ibn-i El-Hâc Mustafa nâm kimesne

mahzarında mahâlî-i mezbûrede vâki` etrâf-ı erba`adan El-Hâc Mustafa Efendi ve (...) Hasan Ağa menzilleri ve El-Hâc Musa hadîkası ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd dört beyt ulvî ve iki sofa ve bir beyt süflî ve bir sofa ve bir (...) ve bir matbah ve bir ahûr ve bir firûn ve bir seyrhâne ve iki hâbiye mâi cârı ve bir mikdâr havluyu müştamil bir bâb mülk-i menzilde müteveffîye-i bint-i mezbûre Sıdika Hâtûn'un sihâm mezkûre mücebince yüz altmış sekiz siham hisse-i irsiyesi ile'l-vefât yedinde mülk ba'de vefâtihâ terekesinden mevrûs olmuşken müvekkile-i zevce-i mezbûre fuzûlî zabt ider deyu kefidini bi'l-verâse ve bi'l-velâye taleb ve da'vâya tasaddî etmekle vekîl mezbûr El-Hâc Âlî Ağa dahî bi'l-vekâle cevâbında müteveffîye-i bint-i mezbûre Sıdika Hâtûn hayâtında târîh-i vefâtdan altı sene mukaddem menzil-i mezkûrede olan sihâm mezkûre mücebince yüz altmış sekiz siham hisse-i irsiye-i şâyi'asını bin guruş semen-i makbûz mukâbelesinde müvekkilem zevcem mezbûre Habibe Hâtûn'a bi'l-îcâb ve'l-kabûl (...) bey' ve temlîk ve teslîm etmekle olduğu ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-kabûl bu vechle târîh-i mezkûr deyn ve mülk-i müşterâsı olamk üzere (...) Vaz'-ı yed ider deyu vekîl merkûm El-Hâc Âlî Ağa müdde'î-i mezbûr Osman Ağa'nın bi'l-verâse ve bi'l-vesâye inkârına mukârin bi'l-vekâle tasaddî eylediği def'ini mahrûse-i mezbûre sükkânından olub lede'l-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri ihbâr olunan merkûmân El-Hâc Abdülkadir Ağa ve Hâfız Es-Seyyid Âlî Molla şehâdetleriyle (...) ber-nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebince müdde'î-i mezbûr Osman Ağa'nın müteveffîye-i bint-i mezbûre Sıdika Hâtûn'un terekesinden olmak üzere bi'l-verâse ve bi'l-velâye hisse-i irsiye da'vâsıyla zevce-i müvekkile-i mezbûre Habibe Hâtûn'a bî-vech-i şer'î mu'ârazası ba'de'l-men' bint-i merkûme Şerife Fatma Hâtûn tarafından bey' âtî'z-zikr ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifetü'ş-şer'îyye ârifân mezbûrân El-Hâc Abdülkadir Ağa ve Hâfız Es-Seyyid Âlî Molla şehâdetleriyle sâbit olan karındaş ibn-i merkûm Es-Seyyid Mehmed Said Efendi meclis-i (...) işbu bâ'isü'l-vesîka zevce-i merkûme Habibe Hâtûn tarafından bey' âtî'z-zikr tasdîk ve kabûl kezalik vekîl olan hâlâ zevç-i merkûm El-Hâc Âlî Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem bint-i merkûm Şerife Fatıma Hâtûn menzil-i mahdûd mezkûrda olan sihâm mezkûre mücebince yüz yetmiş beş siham hisse-i irsiye-i şâyi'am tarafından îcâb ve kabûl hâvî şürût-ı müfsile ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt sahîh-i şer'î ile altı yüz guruş vâlidem müvekkile-i merkûme Habibe Hâtûn'a bi'l-verâse bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm altı yüz guruş vâlidem müvekkile-i merkûme Habibe Hâtûn yedinden bi'l-verâse tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil mahdûd mezkûrda

olan sihâm mezkûre mûcebince yüz yetmiş beş sehm hisse-i irsiye-i şâyi‘amda benim aslen ve kat‘an alâka ve müdahhilem kalmayıp yetmiş beş sehm irsen ve üç yüz kırk üç sehm mukaddem bu def‘a şerâ‘en cem‘an dört yüz on sekiz sehm şâyi‘a ve vâlidem müvekkile-i mezbûre Habibe Hâtûn’un mülk ve hakkı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrife olsun dedik de gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

B2

Arazi satışı

Derûn-ı hüccet şer‘ide tahdîd ve tevsîf olunan bir bâb mülk menzilin yedi yüz altmış sekiz sehm i‘tibârıyla dört yüz on sekiz sehmine irsen ve şerâ‘en mâlik ve mutasarrife olan yine derûn-ı hüccet mestûreti’l-ism Habibe bint-i El-Hâc Mehmed tarafından bey‘ âti’z-zikr ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi’l-ma‘rifeti’ş-şer‘î ârifân Molla Mehmed bin Osman ve Mustafa Molla ibn-i Ahmed nâm kimesnler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olan hâlâ zevci (...) El-Hâc Âlî Ağa ibn-i El-Hâc Mustafa nâm kimesne meclis-i şer‘î şerîf-i enverde menzil-i mezkûrun sihâm mezkûre mûcebince bâkî üç yüz elli sehm şâyi‘ana bâ-hüccet-i şer‘iyye irsen mâlik ve mutasarrif olan müvekkile-i mezbûrenin sadr-ı kebîr oğlu yine derûn-ı hüccet-i şer‘iyyede ismi muharrer işbu (...) Es-Seyyid Mehmed Said Efendi ibn-i El-Hâc Halil mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem zevcem mezbûre Habibe Hâtûn işbu hüccet-i şer‘iyye derûnunda tefsîl ve beyân olunan bir bâb mülk menzlinin yedi yüz altmış sekiz sehm i‘tibârıyla üç yüz elli sehmi oğlum merkûm Es-Seyyid Mehmed Said Efendi’nin irsen yedinde mülk olub ve bâkî dört yüz on sekiz sehm irsen ve şerâ‘en benim yedimde mülk ve hakkım olmağla ben mârrü’z-zikr dört yüz on sekiz sehm hisse-i şâyi‘amın üç yüz seksen dört sehmni yedimde ibkâ birle bâkî otuz dört sehm hisse-i şâyi‘am tarafından îcâb (...) şer‘î ile oğlum merkûm Es-Seyyid Mehmed Said Efendi’ye elli guruş bey‘ ve temlîk ve teslim eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer ba‘de’l-iştirâ ve’l-temellük ve’l-tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı merkûm elli guruşun mutâlibesine mûte‘allık âmme-i da‘vâdan oğlum merkûm Es-Seyyid Mehmed Said Efendi’nin zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimde olduğu ibrâ-i mezkûru kabûl etmeğın fîmâ-ba‘d menzil mezkûrda olan mârrü’z-zikr dört yüz on sekiz sehm hisse-i şâyi‘amın otuz dört sehm şâyi‘asında benim asen ve kat‘an alâka ve müdahhilem kalmayıp menzil-i mezkûrun sihâm mezkûre mûcebince üç yüz elli

sehm mukaddimâ irsen otuz dört sehmi bu def'a şerâ'en ki cem'an üç yüz seksen dört sehm şâyi'a oğlum merkûm Es-Seyyid Mehmed Said Efendi'nin mülk-ü mevrûs ve müşterâ ve hakkı sarf olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedi dedik de gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B3

Küçük kıza nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Molla Alaaddin mahallesinde sâkin işbu bâ'isü'l-vesîka Havva bint-i Mehmed nâm hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-mu'ârefeti'ş-şer'î ârifân Mustafa Kalfa ibn-i Ahmed ve İsmail bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan vâlidesi zât-ı şer'â mu'arrefe Zeynep bint-i İbrahim nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin zevci sâbık İbrahim bin Mehmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb dâmâdım merkûm İbrahim ile kızım müvekkilem mezbûrenin bundan akdem hâl-i zevciyyet beynlerinde kâim iken mezbûrun ferâşından (...) kızım müvekkilem mezbûreden mütevellid hâlâ (...) kızım müvekkilem mezbûrenin hacr ve terbiyesinde olan sulbiye kebîr kızı Saide'nin aslâ mâlı olmayub nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım (...) babası mezbûr üzerine min-kıbeli'ş-şer'î mikdâr kifâye meblağ karz ve takdîr olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedik de gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûbalehü ve hüsn-ü meâb efendi hazretleri dahî sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr İbrahim üzerine kadar ma'rûf ederek ihbâr olunan işbu târîh-i hüccetden şehir-i yirmi gurus karz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagîre-i mezbûre Saide'nin nafaka-i kisve bahâ ve sâir levâzım (...) harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâne ve vakt-ı zaferde babası mezbûr İbrahim üzerine rücû'a müvekkile-i mezbûre Hava Hâtûn'a izin verilmeğın mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 67

A1

Bahçe Satışı

Mahrûse-i Burusa'da Fazullah Paşa mahallesi sükkânından Mehmed Âlî bin Musa nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde kayınvâidesi zât-ı şer'â mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Atike bint-i Şerîf Mehmed nâm Hâtûn muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede kâin tarâf-ı erba'adan bir tarafı Mehmed Âlî ve Taban Hüseyin menzilleri ve bir tarafı (...) ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahmînen yarım dönüm mikdâr bir kıt'a mülk tût hadîkam bi-cümletihî mâ-yeştimlehû ve yahvîhi tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şürût müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mezbûr Atike Hâtûn yüz elli guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm yüz elli guruş müşteriye-i mezbûre tedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd hadîka-i mahdûde-i mezkûrede benim aslâ-i kat'a alâka ve medhalim kalmayıp mezbûr Atike Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sânî ısr min Şevvâlü'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Boşanma

Eyâlet-i Hüdavendigâr dâhilinde Karahisâr sâhib sancâğında vâki' Şeyhlu Kasabasında El-Hâc Sadık mahallesinde sâkine Emine bint-i Hasan nâm Hâtûn tarafından zıkr-i âtî hal' ve ibrâya vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân Karaca (...) sükkânından El-Hâc Mehmed bin Âlî ve medîne-i Karahisâr sâhib sükkânından Es-Seyyid Hafız İbrahim bin Süleyman nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan mârrü'z-zikr Şeyhlu kasabasına tâbi' Bulgurlar Karyesi sükkânından Es-Seyyid El-Hâc Ömer bin El-Hâc Mehmed Âlî nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin zevc-i muhâla'a İran devleti teb'asından vekîl Ahmed Ağa Baba hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm El-Hâc Abdullah müvekkile-i mezbûre Emine Hâtûn'un zevc-i dâhli olup lakin beynlerinde hüsn-ü mu'âşeret meyser olmamağla müvekkilem mezbûr hal'a tâlib ve müfârakata râğibe olmamağla müvekkilem

mezbûrenin zevc-i merkûm El-Hâc Abdullah zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aliyye olan yüz yirmi beş guruş mehr-i müeccel ve nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmesi üzerlerine ve müennet süknâsı dahî kendi üzerine olmak üzere (...) mezbûr Emine Hâtûn zevc-i mezbûr El-Hâc Abdullah ile bi'l-vekâle hal' eylediğimde ol dahî hal' mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete müte'allık âmme-i da'vâdan ben müvekkilim mezbûr Emine Hâtûn izâfetle merkûm El-Hâc Abdullah'ın zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî kezalik müvekkilem mezbûr Emine Hâtûn'un zimmetini ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer bi'l-vekâle ve bi'l-asâle ibrâsını kabûl eyledik dedik de gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min Şevvâlü'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Istabl Bayezid Paşa mahallesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Fatıma bint-i Ahmed nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Salih bin Halil nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Salih zevc-i dâhlîm olup lakin beynimizde hüsn-i mu'âşeret olmamağla ben hal'a tâlibe ve mufârrakata râgbe olduğum ecelden zevcim merkûmun zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aliyye olan beş yüz guruş mehr-i müeccelim ve nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve müennet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcim merkûm Salih ile muhâla'a-i sahîha-i şer'îyye ile hal' olduğumda olduğu hal' mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu târîh-i vesîkaya gelinceye değin beynimizde cereyân eden bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyye-i müte'allıka-i âmme-i da'vâdan zevcim merkûm Salih'in zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde olduğu kezalik benim zimmetimi ibrâ ve ıskât idü tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik dedik de gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ısr min Şevvâlü'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Elmalık mahallesin sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Fatıma bint-i El-Hâc Ahmed nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde kezalik zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesıka Hatice bint-i El-Hâc Halil nâm Hâtûn tarafından bey' âtî'z-zikri tasdık vekîl-i şer'isi li-ebeveyn karındaşı El-Hâc Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan tarafeyn Totozâde Âlî Molla ve tarafını tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir matbah ve bir ahûr ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzil-i bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfsire ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile müvekkile-i mezbûre Hatice Hâtûn dört bin guruş bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr dört bin guruş müşteriye-i müvekkile-i merkûme yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mezbûr Hatice Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min Şevvâlü'l-Mükerrem ve mi'eteyn ve elf.

B2

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Câmi'-i Kebîr Mahallesi mütemekkinlerinden Esterati veled-i Esmaki zımmî meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkirde işbu hâmilü's-sefer sulbî kebîr oğlu Simyon zımmî mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Kaşar kızı nasrâniye ve Simyon zımmî menzilleri ve ve cerâr-ı kal'a ve tarîk-i âmm ile

mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir kuşak ve bir müfâze ve bir mâ'i cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk menzilimin nısfı şâyi'asını yedimde ibkâ ve nısf-ı şâyi' (...) bi-cümlet't-tevvâbi' ve'l-levâhık (...) şer'î ile oğlum mersûm Simyon zimmîye iki bin beş yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm iki bin beş yüz guruş oğlum müşteri mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd mezkûr nısf-ı şâyi'anda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp oğlum mersûm Simyon zimmînin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B3

Borcuna karşılık vakıfta rehin olan evinin satılması

Mahrûse-i Burusa'da Namâzgâh Mahallesi sükkânından zât-ı şer'â mu'arrefe Şerife Aişe bint-i Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Ahmed bin Hüseyin ve Şerife Aişe bint-i Osman nâm zevcân mahzarlarında bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik mahâlle-i mezbûrda vâki' etrâf-ı erba'adan Hacı Hoca ve Molla Mehmed menzilleri ve tarîk-i hâssa ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sundurma ve bir beyt süflî ve bir sofa ve bir sâyelik ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil mahrûse-i mezbûrede Mes'ûd Mahramevi Mahallesi mahmâtine mevkûfe-i nukûddan zimmetimde üç yüz elli bir guruş mâl vakf deynim mukâbelesinde vakf-ı merkûm mütevellîsi işbu hâzır bi'l-meclis Halil Ağa yedinde bi-tarîki'l-istiğlâl rehn olan bir bâb mülk-ü menzilim mütevellî mezbûrun izniyle rehniyetden ba'de'l-fekk bi-cümleti mâ yeştimilehû ve yahvîhi tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şürût müfsideden ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile bin yüz guruşa zevcân mezbûrân Ahmed ve Şerife Aişe'ye ale'l-iştirâkü's-seviyy bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde onlar dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağı merkûm bin yüz guruşun üç yüz elli bir guruşunu ol mikdâr mâl-ı vakf deynimi ibkâ için cümlemiz bir meclisle hâzır iken müşteriyân zevcân mezbûrân Ahmed ve Şerife Aişe'den mütevellî merkûma havâle-i sahîha-i şer'îyye ile ba'de'l-havâle ve'l-kabûl meblağ-ı bâkî yedi yüz kırk dokuz guruş müşteriyân zevcân mezbûrân Ahmed ve Şerife Aişe yedlerinden tamâmen ve kâmilten ahz ve kabz eyledim

fimâ-ba'd menzil-i mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp zevcân mezbûrân Ahmed ve Şerife Aişe'nin ale'l-iştirâkû's-seviyy mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsunlar dedik de gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâdis ıŖ min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Ev satışı

Derûn-ı hüccet-i şer'îyyede tahdîd ve tavsîf olunan bir bâb mülk-ü menzilin nısf-ı şâyi'ana mâlik ve mutasarrıf olan derûn hüccet-i şer'îyyede mastûrû'l-ism Ahmed bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde hâlâ zevcesi ve menzil-i mezkûrun nısf-ı şâyi' âharı mâlike ve mutasarrıfesi kezalik derûn-ı hüccet-i şer'îyyede mezkûreti'l-ism zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-hâmisi Şerife Aişe bint-i Osman nâm hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhde münselik olup işbu hüccet şer'îyye derûnunda tahdîd ve tavsîf olunan bir bâb mülk-ü menzilde olan nısf-ı hisse-i şâyi'am bi-cümleti mâ yeştemilehû ve yahvîhi tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şürût müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile zevcem mezbûre Şerife Aişe Hâtûn'a iki yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm iki yüz elli guruş zevcem müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan nısf-ı hisse-i şâyi'amda aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mecmû' menzil-i mezkûr zevcem mezbûre Şerife Aişe Hâtûn'un mülk-ü müşteri ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-iŖrîn min Şevvâlû'l-Mükerrem sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 68

A2

Ev satışı

Medîne-i Burusa hasnı dâhilinde Şeyh Paşa mahallesi sükkânından Es-Seyyid Mehmed Bahri Bey ibn-i Mehmed Ağa meclis-i şer'î şerîf-i enverde kendi tarafından asîl ve zevcesi tarafından ve zevcesi ma'rifetü'z-zât Hatice Hanım ibne-t Abdülkerim Ağa tarafından bey'âtî'z-zikri tasdîk vekîli Ahmed Nuris bin Abdullah nâm kimesne mahzarından bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûrune deĝin silk-i mülk-ü sahîhimde müselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan dâhileye menzili ve taraf sülûsesi tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb mülk hâriciye menzilimin cânib-i (...) bir bâb (...) ve iki süflî oda ve yarım oluk mikdârı Şemşilik hadîkalı ikrâz ve alâmet fâsıla vaz'ıyla sa'de'l-mümtâz menzil-i müferrez mezkûru bi-cümleti mâ-yeştemilehü ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şürût müfsideden muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile zevcân merkûmân Ahmed Nuris ve Hatice Hanım bin beş yüz guruşa ale'l-iştirâkü's-seviyy bey' ve temlik ve teslim eylediğimde onlar dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş zevcân müşteriyân merkûmân yedlerinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil müferrez mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp zevcân merkûmân Ahmed Nuris ve Hatice Hanım'ın ale'l-iştirâkü's-seviyy mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarihleri olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfân olsunlar dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâmin min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Ölünce silmek şartıyla hissesinin 1/4 hakkını sattığı

Mahrûse-i Burusa'da Hacı Baba mahallesi mütemekkinlerinden şahs-ı tarfi-i şer'î ile mu'arrefe Marim bint-i Norsez nasrâniye tarafından zikr-i âtî taleb ve da'vâya vekîl-i müseccel şer'îsi sadr-ı kebîr oĝlu Karabet veled-i Ohannes zimmî meclis-i şer'î hâzır lâzımü't-tevkirde müvekkile-i mersûmenin gelini kezalik ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu hâmilü's-safer (...) bint-i Ağya nasrâniye muvâcehesinde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müvekkem anam mersûme Marim nasrâniye mahâlle-i mezbûrede kâin

lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk-ü menzilde olan dört sehm i'tibârıyla iki sehm hisse-i şâyi'asının bir sehmini yedinde ibkâ birle bâkî bir sehm hisse-i şâyi'asını işbu târîh-i rakîmeden bir buçuk sene mukaddem tarafından îcâb ve kabûle hâvî şürût müfsidem ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile gelini mersûme (...) nasrâniyeye bin guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin guruş bana edâ ve teslîm ve ben dahî yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim deyü huzûr-ı şer'îde ikrâr eyledik de mersûme (...) nasrâniye dahî müvekkilem mersûmeyi her bir kelimât-ı meşrûhasında ba'de't-tasdîk menzil-i mezkûrun dört sehm i'tibârıyla bir sehm hisse-i şâyi'ası mersûme (...) nasrâniyenin mülk-ü müşterâsı olmak üzere zabt ve tasarrufunu hâvî mersûme (...) nasrâniyeye kıbel-i şer'îden bir kıt'a hüccet-i şer'îye i'tâ olunmuş isede mersûme (...) nasrâniye müvekkilem anam mersûmeyi menzil-i mezkûrda iskân edip ölünce silmek şartıyla bey' edip lakin mersûme (...) Nasrâniye müvekkilem anam mesfûreyi beslemeyip menzil-i mezkûrden ihrâc etmiş olmağla mukaddemâ yanlarında olmak beslemek üzere va'ad ve şürût eylediğine binâen menzil-i mezkûrun reb'î hisse-i şâyi'asından kefid ve müvekkilem anam mersûme için bana teslîm mersûme Nasrâniyeye tenbiyye olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur deyü vekîl mersûm Karabet zımmînin müvekkilesi anası mersûme Marim Nasrâniyenin târîh-i mezkûrda huzûr-ı şer'îde menzil-i mezkûrun bir sehm hisse-i şâyi'ası şürût-ı müfsideden ârî binâen ve sahîhan mersûme (...) nasrâniyeye bin guruşa bey' ve kabz semen eyledim deyü ikrâr eylediğini ve mazmûn hüccet-i şer'îye (...) makarr ve mutasarrıf iken bi'l-vekâle tasaddî eylediği da'vâsı şâyân-ı iltifât olamayıp mersûme Nasrâniyeye suâl dahî tevce etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A4

Boşandığı eşinden küçük oğluna nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Hamza Bey mahallesi sâkinelerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Zeynep bint-i Mehmed Emin nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i sâbık Es-Seyyid Mehmed bin Mustafa nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip mezbûr Es-Seyyid Mehmed ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken mezbûrun farâşından hâsıl ve bundan mütevellid hâlâ bi-hakkı'l-hidâne hacr ve terbiyemde olan sadr-ı oğlum işbu hâzır bi'l-meclis Mustafa nâm sagîrin

aslâ mâlî olmayıp nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla oğlum sagîr mezbûrun nafaka ve kisve bahâsı için babası mezbûr üzerine min-kable's-şer'î (...) ma'rûf meblağ farz ve takdîr olunup istidâneye dahî bana izin verilmek bi'l-hidâne matlûbumdur dedik de gıbbe't-tasdîki's-şer'î hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba-leh hüsn-i me'âb Efendi hazretleri dahî sagîr mezbûrun nafaka ve kisve ve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine bi't-terâzî târîh-i kitâbdan şehriye on beş guruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagîr mezbûrun nafaka ve kisve ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-ı zaferde babası mezbûr üzerine rucû'a vâlidesi mezbûr Zeynep Hâtûn'a izin virmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ısr min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Çelebi Sultân Mehmed Hân mahallesi sâkinelerinden Hezime bint-i Süleyman nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî hal' ve ibrâya vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifetü's-şer'îyye ârifân olan Halil Efendi ibn-i El-Hâc Ahmed ve (...) Ömer Ağa ibn-i Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan vâlidesi ma'rifetü'z-zât Fatma bint-i Halil nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin zevc-i (...) asâkir (...) şâyân çavuşundan işbu bâ'isü'l-vesîka Süleyman Çavuş ibn-i El-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm Süleyman Çavuş müvekkilem kızım mezbûre Hezime Hâtûn'un zevc-i dâhili olup lakin beynlerinde hüsn-ü mu'âşeretleri olmamağla müvekkilem kızım mezbûre Hezime Hâtûn hal'a tâlibe ve müfarrekata râğibe olduğu ecelden zevc-i mezbûr Süleyman Çavuş zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aliyye olan altı yüz guruş mehr-i müeccel nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmesi üzerlerine olmak üzere zevc-i mezbûr Süleyman Çavuş ile muhâla'a-i sahîha-i şer'îyye ile bi'l-vekâle hul' eylediğimde mezbûr Süleyman Çavuş dahî hal' mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyet ve bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyye müte'allık âmme da'vâdan her birimiz asâle-i vekâle-i âharın zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz âharın ibrâsını yedinde muharrer kabûl eyledik deyu vekîl mezbûre Fatma Hâtûn'un bi'l-vekâle

sâdır olan takrîr-i meşrûhunu mezbûr Süleyman Çavuş vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk eylediği mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis ısr min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Boşanma isteğinin reddedilmesi

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Harmancık Kazâsına tâbi' Kıçmanlar Karyeli olup el-yevm mahrûse-i mezbûrede Reyhan Paşa Mahallesinde misâfireten sâkin zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Meryem bint-i Molla Hüseyin nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i sâbık bâ'isü'l-vesîka kazâ-i mezkûre tâbi' Ilıcak Karyeli Mustafa ibn-i Halil nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Mustafa dört yüz guruş mehr-i müeccel (...) cerîde-i şer'îden muharrer dört yüz elli guruş kıymetli mehr-i müeccel eşyâ-i tesmiyesiyle zevc-i dâhilem iken işbu târîh-i vesîkadan sekiz sene mukaddem beni bâyinen tatlîk edip mehr- mezkûrem ile eşyâ-i mu'accele-i mezkûrem merkûm Mustafa zimmetinde kalmağla talep ederim dedik de gıbbe's-suâl merkûm Mustafa cevâbında müdde-i mezbûre Meryem Hâtûn bundan akdem ancak üç yüz guruş mehr-i müeccel ve eşyâ-i mu'accele-i mezkûre ile zevce-i medhûlihâsı olduğunu ve târîh-i mezkûrede bâyinen tatlîkini ikrâr edip ancak müdde'î-i mezbûre ile beynimizde hüsn-ü mu'âşeret müyesser olmadığına binâen müdde'î-i mezbûre târîh-i mezkûrede hul'a tâlibe ve müfârakata râğibe olup zimmetimde mütekarir ve ma'kûd-ı aliyye olan üç yüz guruş mehr-i müeccel ve nafaka-i iddet münise ma'lûmesi ve eşyâ-i mu'accele-i mezkûresi üzerlerine ve müennet süknâsı dahî kendi üzerine olmak üzere ol târîhde kazâ-i mezkûre nâib bulunan Mehmed (...) Efendi hazretlerinden muhâla'a sahlâha-i şer'îyye ile benile ba'de'l-muhâla'a ve'l-kabûl hukûk-ı zevciyet ve bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan kabûle hâvî zimmetimi ibrâ ve iskât etmişdir deyü da'vâ ve def'a tasaddî ve def' mezkûrunu muvâcehesinde isbât esnâsında müdde'î-i mezbûr Meryem Hâtûn mezbûr Mustafa'dan tasaddî eylediği da'vâ-yı def'ini tamâma ikrâr etmeğe mücebince müdde'î-i mezbûre Meryem Hâtûn da'vâ-yı mezkûreleriyle mezbûr Mustafa'ya bi-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olduğu mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ısr min şehr-i Rebi'ü'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Arsa satışı

Mahrûse-i Burusa'da Köseler mahallesi sâkinlerinden Çakılcı halfesi Mehmed bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka etmekçi Âlî Ağa ibn-i Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin bâ-hüccet-i şer'îsine şerâen silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan kendi âhar-ı menzil ve Mehmed Ağa ve (...) Ahmed menzili ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb mülk-ü menzil-i arsamı bi-cümleti mâ yeştemilehu ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan timâr bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Âlî Ağa'ya dört yüz elli guruşa bey' temlik ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm dört yüz elli guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyedim fimâ-ba'de'l-arsa-i mahdûde mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve müdahhilem kalmayıp merkûm Âlî Ağa'nın mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 69

A1

Küçük, büyükbaş hayvanlarını ve eşyalarını oğluna hibe ettiği

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Ayazma Karyesi sükkânından El-Hâc Mehmed Murad bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka sulbî kebîr oğlu İbrahim tarafından hibe-i âtî'z-zikri tasdîka vekîl li-ebeveyn karındaşı Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip zikr-i âtî hibenin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup yedimde mevcûde hayvânat ve eşyâ-i memlûkemden dört re's sağmân

manda inek ma‘-malak ve altmış re's sağman ganem kuzu ve bir çift çâmûs öküz ve bir (...) sığır öküz ve üç re's kısrâk ve iki re's tay ve bir re's kara sığır inek ve on beş re's keçi ma‘ oğlak ve bir simlice tabanca ve bir aded kebîr kazgân ve bir sût tâbesi ve bir (...) sinisi ve bir sagîr tepsi ve bir kebîr bakraç ve bir tencere ma‘ kapak ve yedi sahan ve bir şorba tası ve iki lengir ve bir sâhan tâbesi ve oluk ta‘bîr olunur bir seyir hâne ve beş yorgan ve iki döşek ve beş beledî yasdık ve iki minder ve iki kilim ve iki arabamı oğlum müvekkil mezbûr İbrahim'e hibe-i sahîh-i şer'îyye ile hibe ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî bi'l-meclis hibede ethâb ve kabz ve kabûl eyledi fimâ-ba'd hayvanât ve eşyâ-i muharrere-i mezkûrede benim aslâ ve kat'a alâka ve müdahhilim kalmayıp oğlum müvekkil mezbûr İbrahim'in mülk-i mevhûbi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Alınan borcun ödenmemesi üzerine rehnin satılması

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' Tahtalı Karyesi sâkinlerinden Hasibe bint-i Veliddin nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsu ikrâra âharı tevkîl me'zûnen vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifetü's-şer'îyye ârifân olan Kavas Ahmed Ağa ibn-i Hasan ve Osman bin Ebubekir nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan sadr-ı kebîr oğlu Abdullah bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Etmekçi Âlî Ağa ibn-i Hasan nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem anam mezbûre Hasibe Hâtûn gâib ani'l-meclis Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Âlî Molla ibn-i Hasan cihet-i ma'lûmeden zimmetimde deynim olan bin beş yüz guruş gâib merkûm benden merkûm Âlî Ağa'ya bi'l-muvâcehe havâle edip ben merkûm Âlî Ağa'dan her birimiz havâle-i mezkûreyi kabûl eylediğimize binâen cihet-i havâleden merkûm Âlî Ağa'ya zimmetimde deynim olan meblağ-ı mezbûr bin beş yüz guruş mukâbelesinde mâlike ve mutasarrıfe olduğum Çelebi Sultân Mehmed Hân tâbe serâhû hazretleri evkâf şerîflerine mukâta'a-i kadîme-i ma'lûmelü karye-i mezbûre civârında yeşil toprağı. hudûd-ı dâhilinde (...) vâki' etrâf-ı erba'adan Ozan Ahmed oğlu Mustafa ve Abdülkadir oğlu Halil ve Baklacı oğulları ve Baskal oğlu Yorke bağları ve tarîk-i hâssa ile mahdûd tahmînen dört dönüm mikdârı kürüm mülk bir kıt'a bâğım merkûm Âlî Ağa'ya deyn-i mezkûrem mukâbele bi-tarîki'l-istiğlâl bey' ve teslîm olduğu

ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-tesellüm ve'l-kabûl mezbûr Âlî Ağa bâğ-ı mezkûru ba'de'l-kabuzu'l-mer'î işbu târîh-i kitâbdan altı ay tamâmına değin yüz elli guruş icâre ile bana icâr ve teslîm ve ben dahî ber-vech-i muharrer istîcâr ve tesellüm eyledim dedi dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î vekîl merkûm Abdullah yine meclis-i mezkûrda merkûm Âlî Ağa ahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mübî' mezkûr hakikatde rehn hükmünde olmağla ecel-i mezkûr hulûlünde meblağ-ı mezbûr merkûm Âlî Ağa'ya edâ olunmayıp fekk-i rehn muhken olmaz ise bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru semeni misliyle âhara bey'a ve semenini ahz ve kabz ve semeninden cihet-i havâleden ve bâğ mezkûr icâresinden cem'an müvekkilem mezbûr zimmetinde alacağım olan bin altı yüz elli guruş ba'de'l-istifâde ve'l-mahsûb fazla kalır ise müvekkilem mezbûreye teslîme ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine (...) vekîl mazmûn üzere azl (...) akd-ı rehn meşrût vekâlet devriye ile müvekkilem vâlidem mezbûre Hasibe Hâtûn tarafından âharı tevkîl me'zûn olmamla bi'l-vekâle mezbûr Âlî Ağa'ya vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikde merkûm Âlî Ağa dahî vekâlet mezkûreyi kabûl ve hizmât lâzîmesini kemâ-yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Reyhân Paşa mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-vesîka Salih Bey bin İsmail nâm kimesneden istihbâr şer'î sudûrundan sonra Urgancı Hâfiz Hasan Efendi ibn-i El-Hâc Yusuf ve Âlî bin Abdullah ve Abdülvahid ibn-i El-Hâc Mehmed ve Hâfiz İsmail Efendi ibn-i İbrahim nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'î hâzırûn olup eserü'l-istihbâr Merhûm Reyhan Paşa vakf-ı şerîf mütevellisi kâimmakâm Arab oğlu Abdülkadir bin Şeyh Hasan hâzır olduğu hâlde arsası vakf-ı şerîf mezkûre şehriye yirmi dört akçe mukâta'a-i kadîmelü mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan (...) İbrahim ve berber Osman ve (...) zevcesi menzilleri ve tarîk-i hâssa ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir şadırvan ve bir matbah ve bir mikdâr havlu ve tahmînen üç oluk mikdârı eşcârı mülk tût hadîkasını müştemil ebniyesi mülk bir bâb menzil işbu hâzır bi'l-meclis Molla Mustafa bin

Züfer bundan akdem (...) Osman Ağa zevcesi müteveffiye Fatıma bint-i Ömer nâm Hâtûn hâl-i hayâtında iki bin guruşa iştirâ ederek mâlik ve mutasarrıf iken hâzır merkûm Molla Mustafa'dan menzil-i mezkûru müstahber merkûm Salih Bey bin beş yüz guruşa iştirâ ederek yedinde mülk ve hakkı olup ve merkûm Salih bey menzil-i mezkûre şerâ'en yedinde mülkü olmak üzere hâlâ vaz'-ı yed eylediği bizim ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz ve lede'l-iktizâ şehâdet dahî ederiz deyü her biri âlî tarîki's-şehâde ihbâr etmeleriyle merkûm Salih Bey menzil-i mezkûre ber-vech-i muharrer şerâ'en mutasarrıf olduğunu müş'ar cânib-i evkâf hümâyûn temessük i'tâ olunmak üzere bir kıt'a hüccet-i şer'îyye talep etmekle menzil-i mahdûd-ı mezkûre merkûm Salih Bey ber-vech-i muharrer şerâ'en mâlik ve mutasarrıf olduğunu mübeyyin cânib evkaf-ı hümâyûn nizâm-ı vechle müstahber merkûm Salih Bey yedine bir kıt'a temessük i'tâ buyurulması iktizâ etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâdis min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Boşandığı eşinden küçük kızına nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Şeyh Şibli mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Emetallah bint-i El-Hâc Hasan nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevci (...) El-Hâc Yakub bin Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip mezbûr El-Hâc Yakub ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken mezbûrun ferâşından hâsıla ve benden mütevellid hâlâ bi-hakkı'l-hıdâne hacr ve terbiyemde olan işbu hâzire bi'l-meclis sulbîye sagîre kızı Veliye'nin aslâ mâlı olmamağla ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine min kıbeli's-şer'î mikdâr kifâye meblağ karz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedik de gıbbe't-tasdîki's-şer'î hâkim mevku' sadr-ı kitâb -tûbâ-leh ve hüsn-ü me'âb efendi hazretleri dahî sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr El-Hâc Yakub Efendi üzerine bi't-terâzî târîh-i kitâbdan şehriye yirmi beş gurus karz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-ı zaferde babası

mezbûr üzerine rucû‘a mezbûr Emetullah Hâtûn‘a izin verilmeğın mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

Fî‘l-yevmi‘s-sâmin ıŖr min Ŗehr-i Recebû‘l-Merceb sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B2

BoŖandığı eŖinden küçük kızına nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa‘da Baba Zakir mahallesi sâkinlerinden zât-ı Ŗer‘â mu‘arrefe bâ‘isü‘l-vesîka Tevfika Hânım ibnete‘l-merhûm Muhyiddin Efendi tarafından zıkr-i âtî husûsda vekîl-i müseccil Ŗer‘îsi Es-Seyyid Mehmed Salih Molla ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i Ŗer‘î Ŗerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin zevc-i sâbığı Es-Seyyid Mehmed Faki Efendi ibn-i Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi mahzarında bi‘l-vekâle takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani‘l-merâm edip müvekkilem mezbûre ile merkûm Es-Seyyid Mehmed Faki Efendi‘nin bundan akdem hâl-i zevciyet beynlerinde kâime iken mezbûrun ferâŖından hâsıla ve müvekkilem mezbûreden mütevellide olup hâlâ bi-hakkı‘l-hidâne müvekkilem mezbûrun hacr ve terbiyesinde olan sulbîye sagîre kızı Nazire‘nin aslâ mâlı olmamağla nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi içün babası mezbûr üzerine min-kıbeli‘Ŗ-Ŗer‘î mikdâr-ı kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak bi‘l-vekâle matlûbumdur dedik de gıbbe‘t-tasdîki‘Ŗ-Ŗer‘î hâkim mevku‘ sadr-ı kitâb tûbâ-leh hüsn-ü me‘âb Efendi Hazretleri dahî sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi içün babası mezbûr Es-Seyyid Mehmed Faki Efendi üzerine bi‘t-terâzî iŖbu târîh-i kitâbdan Ŗehr yirmi beŖ guruŖ farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagîre mezbûrenin nafaka kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarfa ve lede‘l-hâce istidâneye ve vakt-ı zaferde babası mezbûr Es-Seyyid Mehmed Faki Efendi üzerine rucû‘a vâlidesi müvekkile-i mezbûre Tevfika Hânım izin verilmeğın mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

Fî‘l-yevmi‘l-hâdî ıŖr min Ŗehr-i Recebû‘l-Merceb sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Hoca Çelebi Mahallesi mütemekkinlerinden olup bey' âti'z-zikr ikrâra kendi nıfsından aslen zevcesi şahs-ı şer'î mu'arrefe Balta oğlu Mizi Tekohim veled-i Bagos nasrâniye tarafından vekîl-i müseccil şer'îsi Talib Kızan oğlu Eci Bagos zimmî tarafından kezalik bey' âti'z-zikr tasdik vekîl sulbî kebîr oğlu İsfom zimmî muvâcehesinde bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âti'z-zikrin sudûruna değin müvekkilem zevcem mersûm ile ale'l-iştirâkû's-seviyy bâ-hüccet-i şer'îyye şerâ-i silk-i mülk sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâfı mersûm Abraham zimmî ile zevcesi Nashiton nasrâniye ve Tekfur ve Marat zimmîler menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd ma'lûmu'l-müştemilât bir bâb mülk-ü menzilin mersûm Abraham zimmî ve zevcesi Nashiton ve Tekfur zimmî menzilleri taraflarında kâin tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbi' seksen bir zirâ' beş parmak arsa üzerine mebnî iki beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süfli ve bir sofa derûnunda Mihrab Hâcî suyundan bir hâbiye-i mâ'i câr tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbi' otuz sekiz zirâ' on iki parmak havluyu ikrâz ve alâmet fâsıla vaz'ıyla ba'de'l-mümtâz müferrez menzil-i mezkûru tarafından îcâb ve kabûle hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile müvekkilâm mersûm Eci Abraham zimmîye bi'l-asâle ve bi'l-vekâle on bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde olduğu ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-teslîm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr on bin guruş müşteri müvekkil mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil mukarrer mahdûd mezkûr benim müvekkilem zevcem mersûm Tefohim nasrâniyenin aslâ ve kat'a alâka ve müdahhilemiz kalmayıp müvekkil mersûm Eci Abraham zimmînin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 70

A1

Borcuna karşılık ev ve arazisini rehin bıraktığı

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Harîr mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Ümmühân bint-i El-Hâc Halil nâm hâtûn tarafından zikr-i âti husûs-ı ikrâra âharı tevkîl me'zûnen vekîl müseccel şer'îsi kaynı Osman Ağa ibn-i El-Hâc Hüseyin meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin hâlâ zevci Ömer Ağa ibn-i El-Hâc Hüseyin hâzır

olduğu hâlde mahrûse-i mezbûre ihtisâbı rusûm uhde iltizâmında olup hâlâ asitâne-i aliyyede meclis-i vâlâ-i evrâka müdürü mu'âvini olan rütbe-i sâniye ashâbından bâ'is-i heze'l-kitâbü'l-müstetâb Azatlu Hüseyin Hasan Bey Efendi ibn-i Mehmed Said Ağa tarafından husûs-ı âtî'z-zikrde vekîl olduğu teb'adan Manastırlı Halil Ağa ibn-i İsmail ve Mehmed Ağa ibn-i Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan mühimme odası hulefâsından Es-Seyyid Mehmed Rıza Efendi ibn-i Abdülkadir Said mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edşp müvekkile-i mezbûre Ümmühân Hâtûn (...) hâzır merkûm Ömer Ağa'nın cihet-i deyn-i şer'îyyeden bâ-temessük mûmâ-ileyh Hüseyin Hasan Bey elli bin guruş ben tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl kefil ve zâmin olup meblağ-ı mezbûr bi-hükmi'l-kefâle mûmâ-ileyh Hüseyin Hasan Bey deynim olmağın hâlâ yedimde mülk ve hakkım olub mahrûse-i mezbûreye hemcivâr Mihalic Kazâsına tâbi' (...) karyesinde vâki' etrâf-ı erba'adan Çakır oğlu Tanaş ve Penayot zimmîler menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd hâriciye ve dâhiliyelü büyü-tü adîd ve müştemilât sâireyi hâvî bir bâb mülk çiftlik menzirim derûnunda mevcûde bâ-defter-i mağrudât âlât çift ve ma'lûm ecnas ve'l-aded hayvânât ile ittisâlinde kâin tahmînen üç dönüm mikdârı eşcâr-ı mülk bir kıt'a tût hadîkam ve yine karye-i mezbûre hudûd-ı dâhilinde Babas Yorki nâm mahallede vâki' etrâf-ı erba'adan Tanaş oğlu Tudor zimmî ve Asime nasrâniye bâğları ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen beş dönüm mikdârı bir kıt'a mülk bâğım cihet-i mezbûreden deynim olan elli bin guruşun otuz bin guruşu mukâbelesinde târîh-i vesîkadan altı mâh tamâmına değin müeccel olmak üzere müvekkil Mûmâ-ileyh Hüseyin Hasan Bey için vekîl mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Rıza Efendi'ye bey'-bi'l-vefâ tarîki üzere bey' ve teslîm ve çiftlik mezbûre (...) zabt ve zirâ'at olunur merhûm Amca Hüseyin Paşa vakf-ı şerîf arâzisinden bâ-temessük vakf-ı müşârun-ileyh tahte tasarrufumda olup karye-i mezbûre hudûd-ı dâhilinde kâin ma'lûmu'l-hudûd cem'an elli beş kıt'a tahmînen bin sekiz yüz beş kîl tahmîsten isti'âb eder tarlalarımı kezalik işbu târîh-i cihetten altı mâh tamâmına değin müeccel olmak üzere cihet-i mezbûreden müvekkil mûmâ-ileyh zimmetimde bâkî deynim olan yirmi bin guruş mukâbelesinde müvekkil mûmâ-ileyh için vekîl mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Rıza Efendi'ye bâ-re'y mütevellî vakf-ı müşârun-ileyh ferâğ bi'l-vefâ tarîk üzere ferâğ ve tefvîz eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer müvekkil mûmâ-ileyh için bi'l-vekâle iştirâ ve tesellüm ve teferruğ ve kabz ve kabûl eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki'l-mu'teber vekîl merkûm Osman Ağa meclis-i mezkûrda vekîl mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Rıza Efendi mahzarında yine mezbûr Ömer Ağa hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mübeyyi' ve mefrûğ mezkûrlar hakîkatde rehn hükmünde olmağla ecel-

i mezkûr hulûlünde meblağ-ı mezbûr müvekkil mûmâ-ileyh edâ olunmayıp fekk-i rehn muhken olmaz ise mârrü'z-zikr çiftlik menzili ve hadîka ve bâğ (...) mezkûr içinde mevcûd bâ-defter-i mağrudât âlât çift ve ma'lûmu'l-cenas ve'l-aded-i hayvânâtı semen misilleriyle âhara bey'a ve tarla mezkûrları dahî bâ-re'y mütevellî vakf müşârun-ileyh bedel misilleriyle âhara ferâğ ve kabz semen ve bedelleriyle ve semen ve bedellerinden cihet-i mezkûreden müvekkilen mûmâ-ileyhânın zimmetinde müvekkil mûmâ-ileyhe deyni olan mârrü'z-zikr elli bin guruş edâya ve fazla kalır ise müvekkilem mûmâ-ileyhâ Ümmühan Hâtûn'a def' ve teslime ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllisine kelimâ azletin (...) vekîl mazmûn üzere azl ve (...) akd-ı rehnde meşrût vekâlet-i devriye ile müvekkilem mûmâ-ileyhâ Ümmühan Hâtûn tarafından âharı tevekkîl mâ'i-hûn olmamla bi'l-vekâle mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Rıza Efendi'ye vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedik de mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Rıza Efendi dahî vekâlet mezkûreyi kabûl ve hizmât lâzimesini kema-yenbağî edâya ta'ahhüd ve ilzâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî gurre-i Cemâziye'l-Evvel sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Satılan arsalar üzerine anlaşma sağlanması

Mahrûse-i Burusa'da Çelebi Sultân Mehmed Hân mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe Emine binti'l-mütevveffî Ahmed bin Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede Hoca Mehmed Karamani mahallesi mütemekkinlerinden olup zikr-i âti bir kıt'a vakf tût hadîkasına vaz'-ı yedi mütehakkık olan işbu hâmilü's-safer Pazarcı Tulumcu oğlu Bedros veled-i Ohannes zimmî muvâcehesinde hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf Hümâyûn müdürü mevâli-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edib Efendi tarafından mürsel vekîl Mehmed Emin Bey hâzır olduğu hâlde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip nezâret-i evkâf hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan merhûme Saliha Hâtûn Vakf-ı şerîfi musakkafâtından mahrûse-i mezbûre zeylinde Etciler Boğazı nâm mahallede vâki' etrâfi Güde Oğlu Salih ve Kestelli Zeyneb Hâtûn hadîkaları (...) ve tarîk-i hâssa ile mahdûd senevî vakf-ı mezbûr yüz yirmi pâre icâre-i müeccele-i kadîmelü tahmînen üç dönüm mikdârı bir kıt'a vakf tût hadîkasına bâ-temessük müdür-i müvekkil

mûmâ-ileyh babam müteveffî merkûm Ahmed ile'l-vefât bi'l-icâreteyn mutasarrîf olup ba'de vefâta hadîka-i mezkûre benimle kız karındaşım Havva'ya ale'l-iştirâk âdiye-i ba'de'l-intikâl karındaşım mezbûr Havva dahî bundan akdem bilâ-veled müteveffîye olup hadîka-i mezkûrede olan nısf-ı hisse-i müntikalesi cânib-i vakf-ı şerîf-i mezkûre mahlûlen âid ve râci' olduktan sonra vâlidem işbu hâzire-i bi'l-meclis Habibe bint-i Ahmed nâm Hâtûn benim hâl-i saferimde ve hisse-i mansûbem olmağla bi'l-vekâle zimmetinde olan mâl-ı mevrûsumla nısf-ı hisse-i mahlûle-i mezkûreyi cânib-i evkâf hümâyûndan iki yüz otuz guruş bedel-i medfû' mukâbelesinde benim için bi'l-vesâye teferruğ ve tefevvüz edip ol vechle mecmû' hadîka-i mezkûreye ben müntegallen ve tefevvüzen bi'l-icâreteyn mutasarrîfe olmuşken mersûm Bedros zımmî mecmû' hadîka-i mezkûreyi fuzûlî zabt ve vaz'-ı yed etmeğe suâl olunup hadîka-i mezkûreden kefid ve bana teslim mersûm Bedros zımmîye tenbiyye olunmak matlûbumdur deyu ben bundan akdem mersûm Bedros zımmîden da'vâya tasaddî eylediğimde mersûm Bedros zımmî cevâbında hadîka-i mezkûreye hâlâ vaz'-ı yed ve zabt ve tasarrufunu ikrâr edip ancak hadîka-i mezkûreyi bundan akdem hayâtında bi'l-icâreteyn mutasarrîf olan babanın müteveffâ merkûm Ahmed vefâtıyla hadîka-i mezkûresinin kız karındaşının müteveffîye-i mezbûre Havva'ya âdiyen ba'de'l-intikâl karındaşım mezbûr Havva dahî bilâ-veled müteveffîye olup hadîka-i mezkûrede olan nısf hisse-i müntigallesesi (...) vakf mezkûre mahlûlen âid ve râci' olmağla nısf-ı hisse-i mahlûle-i mezkûreyi vâliden hâzire-i mezbûre Habibe Hâtûn cânib-i Evkâf Hümâyûn iki yüz otuz guruş bedel-i medfû' mukâbelesinde kendi nıfsı için teferruğ ve tefevvüz ve kabûl edip ol vechle hadîka-i mezkûreye seninle vâliden hâzire-i mezbûre Habibe Hâtûn ale'l-iştirâkû's-seviyy bi'l-icâreteyn mutasarrîfe olduktan sonra işbu târîh-i rakîmeden on dört mâh mukaddem sen hadîka-i mezkûrede olan nısf-ı hisse-i şâyi'anın yüz elli guruş bedel-i medfû'a ve makbûza mukâbelesinde bâ-re'y müdür-i müvekkil-i mûmâ-ileyh vâliden hâzire-i mezbûre Habibe Hâtûn'a ferâğ ve tefvîz ve olduğu ber-vech-i muharrer teferruğ ve tefevvüz ve kabûl birle mecmû' hadîka-i mezkûreye bi'l-icâreteyn ve bâ-izin müdür-i müvekkil efendi mûmâ-ileyh mutasarrîfe olduktan sonra vâliden hâzire-i mezbûre Habibe Hâtûn işbu târîh-i rakîmeden izin üç mâh mukaddem mecmû' hadîka-i mezkûreyi yedi yüz guruş bedel-i makbûza mukâbelesinde kezalik müdür-i müvekkil mûmâ-ileyh bana ferâğ ve tefvîz ve ben dahî ber-vech-i muharrer teferruğ ve tefevvüz ve kabûl etmemle hadîka-i mezkûre bi'l-icâreteyn (...) olmak üzere bi-hakkı hâlâ vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf ederim deyü mazmûn takrîr-i meşrûhuna mutâbık müdür-i müvekkil mûmâ-ileyhin hatemini hâvî bir kıt'a temessük ibrâ ile inkârıma mukârin benden da'vâ-yı

def'a tasaddî ve def'-i mezkûrunu muvâcehemde isbât ve beyân esnâsında beynimizde muslihîn tavassutuyla ben mârrü'z-zikr hadîka-i mahdûde-i mezkûrede müdde'âmdan mersûm Bedros zimmî ile bi't-terâzî yüz elli guruş bedel-i medfû' ve makhbûza sulh ettiğimde ol dahî sulh-ı mezkûru kabûl edip ben mârrü'z-zikr hadîka-i mezkûreye müte'allık da'vâdan mersûm Bedros zimmînin zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât ve ol dahî bedel-i sulh olmak üzere bana medfû' olan meblağ-ı merkûm yüz elli guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyu mukarrere-i mezbûre Emine Hâtûn'un sâdır olan takrîr-i meşrûhunu mersûm Bedros vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdik etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Boşandığı eşinden küçük oğluna nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Çelebi Sultan Mehmed Hân mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-vesîka Hezime bint-i Süleyman nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifetü's-şer'îyye ârifân Halil Efendi ibn-i El-Hâc Ahmed ve Ömer Ağa ibn-i Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan vâlidesi zât-ı şer'ân mu'arrefe Fatime bint-i Halil nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin zevc-i sâbık Süleyman Çavuş ibn-i El-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip damâdım merkûm Süleyman Çavuş ile kızım müvekkilem mezbûrenin bundan akdem hâlâ zevciyet-i beynlerinde kâime iken mezbûrun farâşından hâsıl ve kızım müvekkilem mezbûrdan mütevellid hâlâ bi-hakkı'l-hıdâne kızım müvekkilem mezbûrenin hacr ve terbiyesinde olan sulbî sagîr oğlu İsmail'in aslâ mâlı olmayıp nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine min kıbeli'l-şer'î mikdâr kifâye meblağ-ı farz ve takdîr olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î hâkim mevki' sadr-ı kitâb tûbâ-leh hüsn-i me'âb Efendi hazretleri dahî sagîr mezbûrun nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr Süleyman Çavuş üzerine karar masrûf idük ihbâr olunan işbu târîh-i hüccetten şehriye yirmi guruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagîr mezbûr İsmail'in nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarf ve

lede'l-hâce-i istidâneye ve vakt-ı zaferde babası mezbûr Süleyman Çavuş üzerine rucû'a müvekkile-i mezbûre Hezime Hâtûn'a izin verilmeğin mâ'vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Hayvanlarını ve eşyalarını oğluna hibe ettiği

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Ayazma Karyesi sükkânından El-Hâc Mehmed Murad bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka sulbî kebîr oğlu Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip zikr-i âtî hibenin derûnuna değin silk-i mülk-i sahîhimde münselik yedimde mevcûd eşyâ ve hayvânât memlûkemden dört re's manda inek ma' malak ve altmış re's sağmân ganem ma' kuzu ve bir çift Çamus öküz ve bir çift kara sığır öküz ve üç re's kısarak ve iki re's tay ve bir re's kara sığır inek ve on beş re's keçi ma' oğlak ve bir aded kebîr kazgan ve iki süt tâbesi ve bir (...) sinisi ve bir sagîr tepsi ve kebîr bakraç ve bir tencere ma' kapak ve yedi sahan ve bir çorba tası ve iki lengir ve bir (...) tâbe ve oluk ta'bîr olunur bir seyirhâne ve beş yorgan ve iki döşek ve beş beledî yasdık ve iki minder ve iki kilim ve bir simlice (...) ve iki arabam oğlum mezbûr Hasan'a hibe-i sahîha-i şer'îyye ile hibe ve temlik ve teslîm eylediğimde ol dahî meclis-i hibede ethâb ve kabûl eyledi fîmâ-ba'd hayvanât ve eşyâ-i muharrere-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp oğlum mezbûr Hasan'ın mülk-ü mevhûbu olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ısrîn min Şa'bânü'l-Mu'azzam sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 71

A1

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Bey Pazarı mahallesinde mukîm Hocagân dîvan-ı hümâyûndan fütüvvetli Halil Efendi ibn-i Mehmed Said Efendi meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed Azat Efendi ibn-i El-Hâc Ebubekir Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna deĝin bâ-hüccet-i şer'îyye şerâ-i silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûre mahallâtından Çardak mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'adan Berber Halil zevcesi Vaka Hanım ve Fitnat Kadın menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd tabaka-i aliyyede bir bâb oda ve sofa ve tabaka-i vustâda İki bâb oda ve bir sofa bir şerbet odası ve tabaka-i süflîde üç baba oda ve bir hâbiye-i mâ'i câr ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzili bi-cümleti mâ yeştemilehû ve yahvîhi tarafeynden şer'î ile mezbûr Mehmed Azat Efendi'ye on bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğim de ol dahî ber minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm on bin guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm Mehmed Azat Efendi'nin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Arazi satışı

Derûn-ı hüccet şer'ide tahdîd ve tavsîf olunan bir bâb ülk-ü menzile şerâen mâlik ve mutasarrıf olan derûn-ı hüccette mezkûru'l-ism Mehmed Azat Efendi ibn-i El-Hâc Ebubekir Efendi meclis-i şer'î şerîf-i enverde zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-hâmisi Fatma bint-i Salih nâm hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna deĝin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup işbu hüccet-i şer'îyye derûnunda mahdûd ve mevsûf olan bir bâb mülk-ü menzili bi-cümleti't-tevâbi' şer'î ile mezbûre Fatıma Hâtûn on iki bin beş yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğim de ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm on iki bin beş yüz guruşa müşteri mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp

mezbûre Fatma Hâtûn'un silk-i müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Boşandığı eşine olan borcunda anlaşma sağlanması

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Nalband Mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Hatice Hanım ibnet-i Abdullah meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed Azat Ağa ibn-i Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip zevc-i sâbıkım gâib ani'l-beled Kaşıkçızâde Es-Seyyid Mehmed Raif Efendi ibni'l-merhûm Mehmed Said Efendi ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken zevcem mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Raif Efendi beni bilâ nafaka-i tereke ile li-ecli'l-me'mûriye şâm-ı şerîf-i azîmetinde ben nafaka-i zarûriyem için yedim mevcûde eşyâlarımdan iki bin guruş kıymetli bir aded elmaslıca askı ve beş yüz guruş kıymetli bir aded altın sâ'at ve beş yüz guruş kıymetli nısf-ı tûb lâhûr şalımını rehin vaz' ve teslîm ederek âharûn bin iki yüz guruş istidâne birle nafakama ve umûr-ı lâzıme-i sâireme harc ve sarf eylediğimi ve meblağ-ı mezbûru edâ edemeyip zimmetimde deynim idüğünü zevcem mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Raif Efendi'ye bâ-mektûb ihbâr ve ifâde eylediğimde zevcem mûmâ-ileyh mezbûr Mehmed Azat Ağa'ya mâlından bin iki yüz guruş irsâl ve îsâl ve meblağ-ı mersüle-i mezkûre ile ve ben mezkûru bi'l-edâ eşyâ-i muharrere-i mezkûrelerimi rehniyetden fekk ve tahlis ve bana teslîm etmek üzere merkûm Mehmed Azat Ağa'ya bâ-tahrirât emr eylediğine binâen mezbûr Mehmed Azat Ağa mersüle-i mezkûre ile deynim olan meblağ-ı merkûm bin iki yüz guruş dâyinime ve edâ ve eşyâ-i muharrere-i mezkûrelerim hâlâ zimmetinde kalıp zevcem mûmâ-ileyh yine şâm-ı şerîfde olduğu hinde nafaka-i zarûriyem için ta'yîn ve tahsîs eylediği şehriye ikişer yüz guruş ol hinde şâm-ı şerîf defterdârı bulunan azimetlü Halit Bey Efendi'nin der-aliyyede kapucu kadârları Ömer Lütfî Ağa'dan mâh-ı bi-mâh te'diye olunmak üzere bana ba'de'l-havâle ve'l-kabûl şehriye iki şer yüz guruşdan on dokuz mâhda müctemi'a olan üç bin sekiz yüz guruş mezbûr Mehmed Azat Ağa mûmâ-ileyh Ömer Lütfî Ağa'dan emrimle ahz ve kabz ederek makbûzu olan meblağ-ı mezbûrun iki bin dört yüz guruşunu on iki mâhda müşâhideten bana edâ ve teslîm ve ben dahî yedinden ahz ve kabz edip bâkîsi olan bin dört yüz guruş mezbûr Mehmed Azat Ağa'nın yed ve zimmetinde kalıp ve eşyâ-i

memlûkemden olup sâkin olduğum menzirimde mevcûde üç bin iki yüz guruş kıymetli tahmînen sekiz yüz vakıyye yük memlû altı aded kebîr minderlerimi merkûm Mehmed Azat Ağa menzil-i mezkûrdan fuzûlî ahz ve kabz ederek hâlâ yed ve zimmetinde kalmağla meblağ-ı mezbûr bin dört yüz guruş ile mârrü'z-zikr eşyâ-i memlûkemden olup rehniyetden fekk ve tahlîs ile ahz ve kabz eylediği mârrü'z-zikr bir aded elmaslıca askı ve bir aded sâ'at ve nısf-ı tûb şalım ve minder mezkûrlarım mevcûd ise aynılarını ve müstehlek ise ba'de'l-sübût kıymetleri olan mârrü'z-zikr cem'an altı bin iki yüz guruş talep ederim deyü ben bundan akdem mezbûr Mehmed Azat Ağa'dan da'vâya tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında meblağ-ı mezbûr üç bin sekiz yüz guruş mûmâ-ileyh Ömer lütfî Ağa'dan emrimle ahz ve kabz ve mezkûr bir aded elmaslıca askı ve bir aded sâ'at ve nısf-ı tûb şalımını rehniyetden fekk ve tahlîs ile ahz ve kabz eylediğini ve minder mezkûrları menzil-i mezkûrdan ahz ve kabz eylediğini ikrâr edip lakin makbûzum olan meblağ-ı mezbûr üç bin sekiz yüz guruş on dokuz mâh zarfında müteşâhideten sana def' ve teslîm edip ve askı ve sâ'at ve şâl ve minder mezkûrları dahî emrimle âhara-bey' ve esmân hâsılını kezalik emrimle bâ-defter mağrudât duyûn-ı ma'lûmenin edâ ve teslîm etmiştim deyü inkârıma mukârin benden da'vâ-yı def'a tasaddî ve def'-i mezkûrunu muvâcehemde isbât ve beyân esnâsında bâ-tavassut muslihîn tasaddî eylediğim bir aded elmaslıca askı bir aded sâ'at ve nısf-ı tûb şâl ve altı aded minder müdde'âmdan bi't-terâzî meccânen fâriğ olup ve mâ'adâ bin dört yüz guruş da'vâmdan mezbûr Mehmed Azat Ağa ile ani-inkâr kat'â'n-nizâ' bi't-terâzî dört yüz guruş bedel-i medfû' ve makbûza ba'de'l-sulh ve'l-kabûl sâlifüz'z-zikr ziyâde müdde'âm olan bin guruşa ve askı ve sâ'at ve şâl ve minder mezkûrlar müte'allık âmme-i da'vâdan merkûm Mehmed Azat Ağa'nın zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ,le ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî bana medfû' olan bedel-i sulh-i mezkûr dört bin guruşun istirdâdına müte'allık da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip ve tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyü makarra mûmâ-ileyhâ Hatice Hanım'ın sâdır olan takrîrini merkûm Azat Ağa vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B1

Dükkan ve arazi satışı

Mahrûse-i Burusa'da Çelebi Sultan Mehmed Hân mahallesi sükkânından Abdullah bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde Hüdavendigâr Sancâğında vâki' Pazar Köyü kasabasında Rüstem mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Ayşe bint-i El-Hâc Mehmed tarafından vekîl-i müseccel şer'îsi hâlâ zevci Ahmed bin Âlî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkile-i mezbûre Ayşe Hâtûn'un babası merkûm El-Hâc Mehmed bin Âlî bundan akdem beni sülüs mâlına bâ-hüccet-i şer'îyye vasî nasb ve ta'yîn idüb ben dahî vesâyet mezkûreyi kabûl etmemle merkûm El-Hâc Mehmed bir hafta mürûrunda vefât etmeğe merkûm El-Hâc Mehmed vefâtından bir hafta mukaddem hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatinde kızı müvekkile-i mezbûre Ayşe Hâtûn mârrü'z-zikr Pazar Köyü kasabasında vâki' Rüstem mahallesinde kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât mâlik ve mutasarrıf olduğu bir bâb mülk-ü menzilin nısf-ı yedinde ibkâ ederek nısf-ı âharını ve yine mahâllei mezbûrede kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd bir bâb bir göz âsiyâbda olan üç sehm i'tibârıyla mâlik ve mutasarrıf olduğu iki sehm hissesini ve kasaba-i mezbûrede bedestân çarşısı dimekle arîf sofada vâki' kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tabaka-i aliyyede üç bâb oda ve sofa-i vüstâde altı kepenk dükkan ve tabaka-i vüstâde bir âhûr müştemil hâne ta'bîr olunur bir bâb mülk dükkânını ve yine kasaba-i mezbûrede Ulak deresi nâm mahallede kâin kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tamînen üç buçuk dönüm mikdârı kürüm mülk bir kıt'a bâğ ve yine kasaba-i mezbûre kurbünde (...) nâm mahallede vâki' kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tahmînen iki dönüm mikdârı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkasını bi-cümleti mâ teştemilehü ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î safka-i vâhide ile yirmi beş bin yedi yüz guraşa bey' ve temlik ve mahlinde kabz ve taslît edip ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tasallut ve kabûl etmiş ise de müteveffâ-i merkûm El-Hâc Mehmed bir hafta mürûrunda vefât etmeğe ben bey' mezkûr gayr-ı sahîh-i za'mıyla sülüs tereke-i müteveffâ-i merkûma vasî olduğum ecelden nısf-ı menzil-i âsiyâb ve bâğ ve hadâik mezkûrların sülüslerinden kefid ve bana teslîm müvekkile-i mezbûreye izâfetle zevci vekîl merkûmdan bundan akdem bi'l-vesâye da'vâya tasaddî etmişdim lakin benim ber-vech-i meşrûhu da'vâm mesmû'a olduğu bana tefhîm oldunduk da ben kani' ve mülzem olmamla da'vâ-yı mezkûremden bi't-terâzî meccânen ferâğ olup husûs-ı mezkûrelere müte'allık âmme-i da'vâdan müvekkile-i mezbûre Ayşe Hâtûn'un zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eyledik de vekîl mezbûr Ahmed dahî bi'l-vekâle ibrâ mezkûrumu kabûl eyledi dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Boşandığı eşinden küçük kızına ve küçük oğluna nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Keles nâhiyesine tâbi' Kavacık karyesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Emine bint-i Âli nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i sâbık Şerîf Mehmed bin Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip mezbûr Şerîf Mehmed ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken mezbûrun farâşından hâsılân ve benden mütevellidân hâlâ bi-hakkı'l-hıdâne hacr ve terbiyemde olan sulbiye sagîre kızı Zeliha ve sulbî kebîr oğlu Mehmed Ataulah nâm sagîrânın aslâ malları olmamağla nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyeleri için babaları mezbûr üzerine min kıbel-i şer'î mikdâr kifâye meblağ-ı farz ve takdîr olunmak matlûbundur dedik de gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba leh hüsn-i me'âb Efendi hazretleri dahî sagîrân mezbûrânın nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyeleri için otuzar guruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagîrân mezbûrân Zekiye ve Mehmed Ataulah nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyelerine harc ve sarf ve lede'l-hâce-i istidâneye cakt-ı zaferde babaları mezbûr Şerîf Mehmed üzerine rucû'a vâlidesi mezbûre Emine Hâtûn'a izin verilmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B3

Muhalea yoluyla boşanma

Mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Kızıaklı karyesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Zahide ibnet-i İsmail nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevce-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Ahmed bin Halil nâm kimesne mahzarında bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Ahmed zevc-i dâhilim olup lakin beynimizde hasn-ı yerinde zendigânî meyser olmamağla ben hal'a tâlibe ve müfârekat râğıbe olduğum ecelden zevcem merkûm zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aliyye olan elli guruş mehr-i müeccelim ve bedel-i hal'i olmak üzere kendi mâlımdan nakden yedine def' ve teslîm eylediğim yüz kırk guruş ve cihet-i karzdan zimmetinde alacak hakkım olan üç yüz guruş ile nafaka-i iddet

mu‘ayyene-i ma‘lûmem üzerlerine meûnet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcem merkûm Ahmed ile muhâla‘a sahiha-i şer‘îyye ile hal‘ olduğumda ol dahî meblağ-ı mezkûr kabûl edip hukûk-ı zevciyete matlûbum olan mârrü‘z-zikr üç yüz guruşa ve mâlımdan medfû‘um olan bedel-i hal‘ merkûm yüz kırk guruş müte‘allık da‘vâdan ben merkûm Ahmed’in zimmetini ibrâ-i âmm sahih-i şer‘î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî hukûk-ı zevciyete müte‘allık da‘vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik dedik de gibbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

B4

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa‘da Sarı Abdullah mahallesinde kâin Münzevî Abdullah Efendi zâviyesinde sâkin Ayşe bint-i Abdullah nâm Hâtûn tarafından bey‘-i âtî‘z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi‘l-ma‘rifeti‘ş-şer‘îyye ârifân Nalbur El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i El-Hâc Hasan ve Taşçı Âlî Molla ibn-i Halil am kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer‘î sâbit olan zâviye-i mezkûre imâm Hâfız Hasan Efendi ibn-i Hüseyin meclis-i şer‘î şerîf-i enverde işbu bâ‘isü‘l-vesîka Ayşe Sıdıka Hanım ibneti‘l-merhûm Hâfız Mehmed Sadık Efendi tarafından bey‘ âtî‘z-zikri tasdîk vekl-i müseccel hâlâ zevci Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Ahmed Efendi ibn-i Mehmed Said Efendi mahzarında bi‘l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre Ayşe Hâtûn akd-ı âtî‘z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahihimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede Arab Mehmed Mahallesinde vâki‘ etrâf-ı erba‘adan Ahmed (...) Efendi ve Kazâz El-Hâc İsmail Ağa ve Es-Seyyid Ahmed Efendi ve Zekiye Hâtûn menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir beyt ulvî ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir matbah ve bir hamam ve iki mâ‘i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzilimin nısfını bundan akdem âhara bey‘ ederek nısf-ı şâyi‘a âharını bi-cümleti‘t-tevvâbi‘ ve‘l-levâhık ve kâffeti‘l-menâfi‘ ve‘l-murâfık tarafından îcâb ve kabûle hâvî şürût-ı müfside ve muvâza‘adan ârî bey‘-i bâtt-ı sahih-i şer‘î ile ve‘l-teslîm ve‘l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkumm yüz elli guruş müşteriye-i mezbûre benden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba‘d menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat‘â alâka medhalim kalmayıp mezbûre Nefise Hâtûn’un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuştur

keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrife olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'r-râbi' ısr min Recebü'l-Merceb sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 72

A2

Hamam hissenin padişaha satılması

Hâlâ revfik (...) ma'delet peyrâ-yı Osmânî şehriyâr-ı sipihr-ıktidâr bülend i'tibâr bahtiyâr Hurşîd esâr-ı gerdûn vakâr-ı pâdişâh-ı seknedar hışm-ı gerdûn taht-ı şehinşâh himem-i ferîdûn baht-ı rûh bahşâ-yı kalb adl-ı vedâd berk-i ekkân harman cevri ve fesâd (...) mihrîbân-ı emn ve emân bâ'aş nizâm-kâr cihân vâris-i mülk Süleymânî hâmiyye-i nâmusu cihân-bânî sultân-ı a'zam-ı hâkân müfehham velî'l-na'am âlemü's-Sultân ibnü's-Sultân ibnü's-Sultân Abdülmecid Hân ibnü's-Sultânü'l-Gâzî Mahmud Hân ve ümmet ve devlet ve teselsület-i eyyâm sa'âdet hazretleri taraf-ı eşref-i âlîşân şevket-nişânlarından husus-ı âtî'l-beyânda vekîl-i şer'îleri olan kademe-i hümâyûn şâhâneleri Yüzbaşılardan Fütüvvetlü Mehmed Efendi ibn-i Selim Efendi mahrûse-i Şehinşâhîlerden dârü'l-hilâfetü'l-kadîmetü'l-Osmâniye bulunan mahrûse-i Bursa behişnişin esâde Paşa Kapusunda meclis-i umûmiyede mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü olup hasbe'l-me'mûriye zikr-i âtî vakfın idâre-i seniyye me'mûr olan mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Es-Seyyid El-Hâc Halil Edip Efendi hâzır olduğı hâlde akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i Ahmedî muhassıl dîn-i münîf Muhammedî Sallallahu Aleyhi ve Sellem âlîşâr-ı ahâde mahrûse-i mezbûrede Sultân Alaaddin Mahallesi sükkânından olup zikr-i âtî husûsda kendü tarafından asîl ve zevcesi Şerîfe Hasibe bint-i Mustafa nâm hâtûn tarafından vekîl olduğı zât-ı mezbûreyi bi'l-mu'arrefetü'ş-şer'îyye ârifân El-Hâc Şerîf Abdulah bin Abbas ve Kıymık Ahmed bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Halil bin İbrahim nâm kimesne bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip evkâf hümâyûn hazîne-i celîlesinden mazbût evkâfdan müşârun-ileyh Sultân Alaaddin evkâf şerîflerinden mahal-i müşârun-ileyhde kâin Sultân Alaaddin Hamâmı dimekle kemâl şöhretine mebnî tahdîd ve tavsîfden müstefnî şehriye müşârun-ileyh Sultân Alaaddin vakfına yüz yirmi akçe icâre-i mu'accelelü bir bâb (...) hamâm ve senevî yedi yüz yirmi akçe icâre-i müeccelelü evkâf

hümâyûna mülhak gedik mu'teberesi bâ-temessükât nâzır evkâf hümâyûn zevcem ve müvekkilem mezbûre ile ale'l-iştirâkû's-seviyy bi'l-icâreteyn tahte tasarrufumuzda ve hamâm mezkûre cârî mahrûse-i mezbûrede Bînârbâşı suyundan cereyân eden âb-ı lezîz dahî kanavât müsennâtına teb'iyetle dâhil havza-i tasarrufumuz olup ve âb-ı lezîz mezkûr kesîd olup hamâm mezkûrun idâresinden fazlası olmağla hamâm mezkûre külhânında kâin makseminden nısfıyyet üzere ikrâz ve nısfını hamâm mezkûremize ba'de'l-icrâ fazlası olup hamâm mezkûr câmekânında kâin hâbiyeye cereyân ederek hâbiye-i mezkûreden fazla olarak beyhûde cereyân ile telef olmakda olan ayâğını kanavât bastıyla külhân mezkûrda kâin maksem mezbûrdan ikrâz olunan âb-ı lezîz mezkûrun nısfı diğerine ilâve ile kanavât bastıyla mahrûse-i mezbûrede Cafer Hoca Mahallesi'nde kâin zât-ı hümâyûn şâhâne için inşâ olunmuş olan harîr fâбрика-i hümâyûnda icrâ etmek üzere bâ-re'y müdür mûmâ-ileyh bâttân ve sahîhan mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'ye dört bin iki yüz elli guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde vekîl mûmâ-ileyh dahî zât-ı hümâyûn şâhâne için bi'l-vekâle iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyleyip semeni olan meblağ-ı merkûm dört bin iki yüz elli guruş vekîl mûmâ-ileyh yedinden tamâmen ve kâmilen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd âb-ı lezîz mezkûrun hamâm mezkûr külhânında kâin maksemden ikrâz olunan nısfıyla âb-ı mezkûrun nısf-ı değeri olup hamâm mezkûre ve fazlası hâbiye-i mezkûreye ba'de'l-icrâ ayâğı olup beyhûde cereyân ile telef olmakda olan fazla-i âb-ı mezkûr kanavât müsennâtına teb'iyetle pâdişâh-ı gerdûn iktidâr efendimiz hazretlerinin mülk-ü müşterâları olup benim ve müvekkilem zevcem mezbûre Hasibe Hâtûn'un aslâ ve kat'â alâka ve medhâllerimiz kalmamıştır sa'âdetlü ikbâl ve şevket ve iclâl ile keyfe mâ yeşâ ve yehtâr tasarruf buyursunlar dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis min şehr-i Recebü'l-Merceb sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Hoca Mehmed Karamani mahallesi mütemekkinlerinden Nehor veled-i Sarrâf Karabet zımmî meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımu't-tevkîrde işbu hâmilü's-safer li ebeveyn karındaşı Ohannes veled-i Karabet zımmî muvâcehesinde bi-tev'îhi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup

mahâlî-i mezbûrede vâki‘ etrâf-ı erba‘adan Kabakçı oğlu Mateyos ve Sarrâf Karabet menzilleri ve Gökdere tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sundurma ve iki beyt süflî ve bir sofa ve iki müfâze ve bir seyir hâne ve bir mâ‘i câr ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzîlim bi-cümleti’t-tevvâbi‘ ve’l-levâhık ve kâffe-i’l-münâfi‘ ve’l-murâfik tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şürût-ı müfside ve muvâza‘adan ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile mersûm (...) zimmîye on beş bin guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğim de ol dahî bir minvâl muharrer ba‘de’l-iştirâ ve’l-temellük ve’l-teslîm ve’l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm on beş bin guruşun karındaşım müşteri mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba‘d menzîl-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat‘â alâka ve medhalim kalmayıp karındaşı mersûm Ohannes zimmînin silk-i müşteri ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Fî’l-yevmi’l-hâmis ısr min şehr-i Recebû’l-Merceb sene-i tis‘ ve sittîn v mi’eteyn ve elf.

B1

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa’da İshak Şah mahallesi mütemekkinlerinden Yaveri oğlu kızı İre Nehr bint-i Daksan nasrâniye tarafından bey‘ âtî’z-zikri ikrâra vekîl olduğu şahs-ı mersûmeyi beylûr Nisan veled-i Kifurak ve Candeli oğlu Eci Bagos veled-i Ohannes zimmîler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olan Papas oğlu Simyon veled Kirhor zimmî meclis-i şer‘î hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde işbu hâmilü’s-safer Kırmızı oğlu Bedros veled-i Ohannes zimmî muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mersûme İre Nehr nasrâniye akd-ı âtî’z-zikrin sudûruna değîn bâ-hüccet-i şer‘î şerâen silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûre mahallâtından Umur Bey mahallesinde kâin etrafı Püskülcü Ohannes ve Çilingir oğlu Ertin zimmîler ve Oskohi nasrâniye menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sundurma ve bir beyt süflî ve bir zîr-i zemîn ve bir matbah ve bir seyirhâne ve bir firûn ve bir mâ‘i cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzîlim bi-cümleti’t-tevvâbi‘ ve’l-levâhık şer‘î ile mersûm Kırmızı oğlu Bedros zimmîye on bin guruş bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğim de ol dahî ber-vech-i muharrer ba‘de’l-iştirâ ve’l-temellük ve’l-tesellüm ve’l-kabûl semeni olan meblağ-ı

merkûm on bin guruş müşteri mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mersûm Kırmızı oğlu Bedros zimmînin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarraf olsun dedi dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Boşandığı eşinde kalan eşyaların borçları üzerine anlaşma sağlandığı

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsı nâhiyesine tâbi' Akçalar Karyesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Zekiye bint-i İsmail nâm hâtûn meclis-i şer'-î şerîf-i enverde zevc-i sâbık işbu bâ'isü'l-vesîka Mustafa bin İbrahim nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm Mustafa zevc-i dâhilim iken işbu târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem beni bâyinlen tatlık etmeğe zimmetinde mutekarrir ve ma'kûd-ı aliyye olan dört yüz guruş mehr-i müeccelim ile mu'accel eşyâlarımdan mecmû' iki bin sekiz yüz doksan guruş kıymetli üç adet döşek ve üç adet yorgan ve sekiz adet beledî yasdık ve iki adet baş yastığı ve iki adet kilim ve bir adet yemek sinisi ve dört adet sahan ve bir adet tencere ve iki adet sandık ve yirmi adet gömlek ve dört adet yemeni ve bir adet telli anteri ve bir adet kumaş anteri ve bir adet telli şalvar ve bir adet (...) ve bir adet altın kuşak ve bir çift küpe ve beş adet peşgir ve üç adet çârşeb ve üç adet çora ve bir adet elmas gerdanlık ve yedi adet yağlık ve dört adet minder ve dört adet mak'ad ve bir adet leğen ma' ibrik ve bir adet şam'dân ve bir adet (...) ve bir adet telli hırka ve bir adet ortûm' yaşmâk ve bir adet çuka ferâce ve bir çift mest ma' papuç ve iki adet yüzlük altınlarım zimmetinde kalmağla eşyâ-i muharrere-i mezkûre mevcûd ise aynıları ve müstehlek ise ba'de's-sübût cem'an kıymetleri olan mârrü'z-zikr iki bin sekiz yüz doksan guruş mezbûr Mustafa'dan suâl olunup bana aliverilmek murâdımdır deyü ben bundan akdem da'vâya tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında târîh-i mezkûrda ol mikdâr guruşun mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i medhûlihâsı olduğu ve târîh-i mezkûrda bâyinlen tatlığını ikrâr edip ancak beynimizde hasn-ı zendegânî meyser olmadığına mebnî hal'a tâlibe ve müfârekatına râğibe oldun sonra binâen mehr-i müeccel mezkûrenin ve nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmenin ve mehr-i mu'accelenin olan eşyâ-i muharrere-i mezkûre altın mezkûrlar üzerlerine ve müennet süknânın dahî kendi üzerine olmak üzere benimle

muhâla‘a-i sahiha-i şer‘îyye ile hal‘ olduğunda ben dahî hal‘-i mezkûru ba‘de‘l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve beynimizde cereyân eden bi‘l-cümle hukûk-ı şer‘îyyeye müte‘allık âmme-i da‘vâdan benim zimmetimi kabûlü hâvî ibrâ ve ıskât etmiştin deyu benden inkârıma mukârin da‘vâ-yı def‘a tasaddî ve def‘-i mezkûrunu muvâcehemde isbât ve beyân esnâsında ben bâ-tavassut muslihîn mârrü‘z-zikr dört yüz guruş mehr-i müeccel ve eşyâ-i muharrere-i mezkûre ve altın merkûme müdde‘âmdan mezbûr Mustafa ile bi‘t-terâzî bin iki yüz guruş bedel-i medfû‘ ve makbûza ba‘de‘l-musâllahata ve‘l-kabûl bi‘l-cümle da‘vâ-yı mezkûrelerime ve hukûk-ı sâire-i şer‘îyyeye müte‘allık âmme-i da‘vâdan ben mezbûr Mustafa’nın zimmetini ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî bana medfû‘ olan bedel-i sulh merkûm bin iki yüz guruşun istirdâdına müte‘allık âmme-i da‘vâdan benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip ve tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik deyu makarra-i mezbûre Zekiye Hâtûn’un sâdır olan takrîrini mezbûr Mustafa vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk etmeğın mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

Fî‘l-yevmi’s-sâmin ve‘l-ısrîn min Cemâziye‘l-Ahir sene-i tis‘ ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

B3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa’da Namazgah Mahallesi mütemekkinlerinden Bandırmalı Avanes veled-i Horat zımmî meclis-i şer‘î hatîr-ı lâzımü‘t-tevkîrde İstanbullu Arkil (...) işbu hâmilü’s-safer Karabet veled-i Avanes zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî‘z-zikrin sudûruna değın silk-i mülk-i sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki‘ etrafi erba‘adan Çancı oğlu Hacı Karabet ve Atalı oğlu Hacı Avanes ve (...) menzilleri ve millet(?) hastahânesi ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve üç beyt süflî ve bir sofa ve bir matbah ve bir zir-zemîn ve bir hâbiye-i ma‘‘i cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzil-i bi-cümleti‘t-tevvâbi‘ ve‘l-levâhık ve kâffeti‘l-münâfi‘ ve‘l-murâfik tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside muvâza‘adan ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile mersûm Karabet zımmîye yirmi bin guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba‘de‘l-iştirâ ve‘l-temellük ve‘l-tesellüm ve‘l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm yirmi bin guruş müşteri mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba‘d menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat‘â alâka ve

medhalim kalmayıp mersûm Karabet'in mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâmis ısr min şehr-i Recebü'l-Merceb sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 73

A1

Hisselerin taksim edilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Karaağaç Mahallesi mütemekkinlerinden Orman oğlu kızı Marim (...) Feril nasrâniye tarafından zikr-i âtî husûsda (...) şahs-ı mersûmeyi (...) Serkoz veled-i Andon ve Bagoz veled-i Ratos zimmîler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan (...) Andon veled-i Serkoz zimmî meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde müvekkile-i mersûmenin li-ebeveyn er karındaşı Orman oğlu Şerin zimmî muvâcehesinde müvekkile-i mersûme ile mesfûr Şerin zimmî (...) li-ebeveyn kız karındaşı Anna nasrâniye hâzire olduğu hâlde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip (...) Vâki' etrâf-ı erba'adan Camcı Ertin ve (...) Oğlu Kifurak zimmîler menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki (...)ve bir sundurma ve bir müfâze ve bir mâ'i cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil kâbil kısmet olmayan bir bâb mülk-ü sagîr menzlin dört sehm i'tibârıyla bir sehm müvekkilem zevcem mersûmenin ve bir sehm hâzire-i mersûme Anna nasrâniyenin ve bâkîsi iki sehm mersûme Şerin zimmînin (...) yedlerinde mülkü olup mersûm Şerin zimmî müvekkilem zevcem mersûme ve hâzire-i mesfûrenin izni olmaksızın sekiz seneden berü menzil-i mezkûrda müstegallen mütemekkin olduğu ecelden müvekkilem zevcem mersûme ve hâzire-i mesfûre dahî ol mikdâr sene mütemekkineler olmak benim bi'l-vekâle ve hâzire-i mesfûrenin bi'l-asâle murâdımız olmağla suâl olunup kıbel-i şer'îden tenbiye olunmak benimle hâzire-i mezbûreden her birimizin bi'l-asâle ve bi'l-vekâle matlûbumuzdur dedikde gibbe's-suâl mersûm Şerin zimmî cevâbında menzil-i mezkûr kendisiyle kız karındaşları müvekkile-i mersûme ve hâzire-i mesfûrenin ber-vech-i muharrer iştirâ (...) yedlerinde mülkleri ettiğini ve kendinin sekiz seneden berü menzil-i mezkûrda müstegallen mütemekkin olduğunu ikrâr edip ancak menzil-i mezkûrun kâbil kısmet olmadığını inkâr etmeğe bi't-taleb kıbel-i şer'îden mürsel emnâ ve halîfe-i mi'mâr hâssa El-Hâc Hâfız Seyid

Ali Ağa bi-garaz-ı erbâb-ı vukûf mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf menzil-i mezkûrun kâbil kısmet olmadığını huzûr-ı şer'a ihbâr etmeleriyle mukavvele mehâyât ba'de'l-husûmete olup tasarruf sâbık tahte hesâbda dâhile olmadığından mâ'adâ (...) husûsu dahî re'y (...) olmağla hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba leh hüsn-i me'âb Efendi hazretleri evlâ müdde'îyye-i müvekkile-i mersûme Marim nasrâniye işbu târîh-i rakîmeden (...) değın mütemekkin olup ba'dihâ hâzire-i mersûme Anna nasrâniye kezâlik bir sene mütemekkiye olup ve ba'de (...) mersûm Şerin zımmî iki sene sâkin olmak üzere mühliyat etmeğın mâvak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Bedreddin mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Şerife Zeynep bint-i Abdullah nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde kezalik zâtları ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka sadriye kebîre kızı Ayşe bint-i El-Hâc Hüseyin ve diğır sadriye kızı müteveffîye Habibe bint-i El-Hâc Hüseyin'in sadriye kebîre kızı Habibe bint-i İsmail nâm hâtûnlar taraflarından bey' âtî'z-zikri tasdîka vekîlleri mezbûre Habibe Hâtûn'un hâlâ zevci Yusuf bin Hasan nâm kimesne mahzarında bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değın silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâfı Semerci El-Hâc Abdülkerim ve Dallak El-Hâc İsmail ve veliyye-i sâni El-Hâc Ahmed Ağa menzilleri ve Gökdere nehri ve tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sofa ve üç beyt süflî ve bir sofa ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havlu ve tahmînen bir buçuk dönüm mikdârı tût hadîkasını müştemil bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile kızım ve güzîdem müvekkiltân mezbûrtân Ayşe ve Habibe Hâtûnlara ale'l-iştirâki's-seviyy iki bin guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde onlar dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-teslîm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm iki bin guruş kızım ve güzîdem müvekkiltân mezbûrtân yedlerinden tamâmen ahz ve kabz ve umûruma sarfla istihlâk eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve

medhalim kalmayıp kızım ve güzîdem müvekkiltân ve mezbûrtân ale'l-iştirâki's-seviyy mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfları olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrifeler olsunlar dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâdî min şehr-i Recebû'l-Ferd sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Tarlasını takâs etmesine rağmen kullanmaya devam etmesi

Medîne-i Burusa hasnı dâhilinde Kavaklı mahallesinde mukîm müderrisîn kirâmdan Cizyedar zâde mekremetlü Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi ibni'l-merhûm Mehmed Rakım Efendi meclis-i şer'î şerîf-i enverde medîne-i mezbûrede Hoca Tayyip mahallesinde mütemekkin Maryonika bint-i Evakim nasrâniye tarafından zikr-i âtî ikrâr-ı tasdik vekîl olduğu şahs-ı mersûmeyi beylûr Ahmed Bedreddin Efendi ibn-i Şeyh Âlî Efendi ve El-Hâc Âlî Ağa ibn-i İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan zevci (...) Antonaki veled-i Muşikil muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip evkâf hümâyûn hazîne-i celîlesinden mazbût merhûm cennet mekân sultân Hüdavendigâr Gâzî tâb serâhu evkâf şerîfleri kurrâsından medîne-i mezbûre Kazâsına tâbi' Soğanlı karyesi hudûd-ı dâhilinde ata tarla dimekle ârif etrâf-ı erba'ası Çanaklı tarla ile mahdûd tahmînen elli beş kîl tahm isti'âb eder bir kıt'a ve yine çanaklı tarla dimekle ârif etrâfı Kuru Nilüfer ve Panayır karyesi hadîkaları ve mezkûr ata tarla ve Panayır ve Yenice Karyeli tarîkleri ile mahdûd tahmînen üç yüz yetmiş kîl tahm isti'âb eder bir kıt'a tarlanın cem'an iki kıt'a beraberine muttasıl dört yüz yirmi beş kîl tahm isti'âb eder tarlalar müntegallen tahte tasarufta olmağla ben tarla-yı mezkûrları bundan akdem gâib ani'l-meclis Bezâz Cercer Menas veled-i Evakim zımmîye bâ-tahvîl cihet-i ma'lûmeden zimmetimde deynim olan on dokuz bin dokuz yüz guruş her ne vakit edâ eder isem yine bana ferâğ olmak şartıyla beynimizde mukâvele eyledik ve yine mezkûremin on bin guruşuna mahsûben tarla-yı mezkûrelerimi bâ-re'y evkâf müşârun-ileyh gâib mersûm Menas zımmîye ferâğ ve tefvîz edip ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de't-tefevvüz ve'l-kabûl tarla-yı mezkûrelerimi on dokuz bin dokuz yüz guruş bedel makbûz mukâbelesinde kezalik gâib ani'l-meclis Sarrâf Serkoz veled-i Baron zımmîye kezalik bâ-re'y müdür evkâf fuzûlî ferâğ ve tefvîz edip sarrâf gâib mersûm dahî ber-vech-i muharrer ba'de't-tefevvüz ve'l-kabûl tarla-yı mezkûrelerimi yirmi üç bin

guruş bedel-i mukâbil müvekkile-i mersûme Maryonika nasrâniyeye kezalik bâ-re'y müdür-i evkâf müşârun-ileyh fuzûlî ferâğ ve tefvîz edip müvekkile-i mersûme dahî ber-vech-i muharrer ba'de't-tefevvüz ve'l-kabûl tarla-yı mezkûrelerimi fuzûlî zabt ve tasarruf eylediğine mebnî ben işbu sâl hâl mâh saferi'l-hayrının sekizinci günü medîne-i mezbûrede Paşa Kapusunda meclise mahsûs odada ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'ide müvekkile-i mersûme Maryonika nasrâniyenin tarafından vekîl-i müsbet şer'isi El-Hâc Âlî bin İbrahimden zimmetim olan meblağ-ı mezbûr on dokuz bin dokuz yüz guruş dâyinim gâib mersûme ben te'diye ve teslîm etmek üzere tarla-yı mezkûrlarımdan bâ-re'y müdür-i vakf müşârun-ileyh kefid ve bana teslîm müvekkilesi mersûmeye izâfetle mezbûr El-Hâc Âlî'ye tenbiyye olunmak murâdımdır deyü eylediğim şart kasıdla ferâğ müdde'âm vekîl merkûm El-Hâc Âlî'nin muvâcehesinde (...) ba'de'l-isbât ve'l-hâkim mücebiyle deynim olan meblağ-ı mezbûr on dokuz bin dokuz yüz guruş gâib mersûm Menas zimmiye ben ba'de'l-edâ müvekkile-i mersûme Maryonika nasrâniye tarla-yı mezkûrlardan kefid ve bana teslîm etmek üzere müvekkile-i mersûmeye izâfetle vekîl mezbûr El-Hâc Âlî'ye tenbiyye olunup ve ber-vech-i muharrer hük ve tenbiyye olunduğunu hâvî kibel-i şer'iden yedimde bir kıt'a i'lâm-i şer'î i'tâ olunmuşdu ancak deynim olan meblağ-ı merkûm on dokuz bin dokuz yüz guruş gâib mersûm Menas zimmiye edâya adem-i iktidarına binâen müvekkile-i mersûmenin tarla-yı mezkûrları bedeli olmak üzere gâib sarrâf mersûme def ve teslîm olunup ve ol dahî ba'de'l-ahz ve'l-kabz mersûm Menas zimmiye kezalik tarla-yı mezkûreler bedeli olmak üzere def ve teslîm ve ol dahî ahz ve kabz ve mârrü'z-zikr zimmetimde alacağım olan ol mikdâr guruşa takâs ve mahsûb eylediği meblağ-ı mezbûr on dokuz bin dokuz yüz guruşun (...) bin yüz guruş dahî müvekkile-i mersûme mâlından vekîl mersûm Antonaki bana def ve teslîm ve ben dahî yedinden ba'de'l-ahz ve'l-kabz mezkûrları yirmi üç bin guruş bedel-i makbûza tekrâr müvekkile-i mersûmeye ferâğ mu'teber kıt'a ile bâ-re'y müdür vakf müşârun-ileyh ferâğ ve tefvîz ettik de ol dahî ber-vech-i muharrer teferruğ ve kabûl edip cânib-i vakf-ı müşârun-ileyhden kat'iyen tahte tasarrufunda olmak üzere müvekkile-i mersûme Maryonika nasrâniyeye yine temessük i'tâ olunmağla fimâ-ba'd ferâğ mezkûrumun fesâd ve adem-i sıhhatine ve bedellerinin adem-i istîfâsına müte'allık âmme-i da'vâdan müvekkile-i mersûmenin kabulünü hâvî zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eyledim deyü makar mûmâ-ileyh Es-Seyyid Ahmed Faik Efendi'nin sâdır olan kelimât-ı meşrûhasını vekîl mersûm Antonaki vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdik etmeğin tarla-yı mezkûrlar müvekkile-i mersûmenin kat'iyen

(...) ve tahte tasarrufunda olduğunu müş'ar etmeğe hâvî işbu vesîka-i enika bi't-taleb ketb ve tahrîr ve müvekkile-i mersûme yedine vâki' ve i'tâ olundu.

B2

Bahçe Satışı

Mahrûse-i Burusa'da Bayezid Paşa mahallesi sâkinlerinden zikr-i âtî şer'â mu'arrefe Selime bint-i Halil nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka İbrahim bin Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna deĝin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede Selimzâde mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'adan El-Hâc Hasan ve Memiş ve Arabacı kızı ve tarîk-i hâssa ile mahdûd tahmînen üç oluk mikdârı bir kıt'a mülk tût hadîkamı bi-cümleti mâ yeştemilehü ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile merkûm İbrahim'e üç yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm üç yüz guruş müşteri mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd hadîka-i mahdûde-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm İbrahim'in mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'r-râbi' ısr min şehri Recebü'l-Merceb sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Bahçe Satışı

Mahrûse-i Burusa'da Bayezid Paşa mahallesi sükkânından Osman bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka İbrahim bin Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna deĝin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede Selimzâde mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'adan Nefise Hâtûn ve Memiş menzilleri ve bir tarafı müşteri mezbûr

İbrahim hadîkası ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen üç oluk mikdârı bir kıt'a mülk tût hadîkam bi-cümleti mâ yeştemilehü ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mezbûr İbrahim'e dört yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-teslîm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr dört yüz guruş müşteri mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd hadîka-i mahdûde-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mezbûr İbrahim'in mülk müşterâ ve hakk-ı sarf-ı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B4

Ev satışı

Mahrûse-i Bursa'da Bayezid Paşa mahallesi sükkânından Osman bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde zât-ı şer'â mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Nefise bint-i Ebubekir nâm hâtûn muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değîn silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede Selimzâde mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'adan İbrahim Ağa hadîkası ve Mehmed Vani ve ümmühân hâtûn menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir beyt ulvî ve bir sofa ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzilimi bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfî' ve'l-murâfık tarafından îcâb ve kabulü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bay'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mezbûre Nefise Hâtûn'a yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük

Sayfa 74

A1

Bahçe Satışı

Mahrûse-i Bursa'da Câmi'-i Kebîr mahallesi mütemekkinlerinden şahs-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Mağdelini bint-i Kiryako nasrâniye meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde

Hüdavendigâr sancâğında vâki‘ Kirmasti kasabasında Şeyh Müfti mahallesi sükkânından işbu bâ‘isü’l-vesîka Fazlullah bin Molla Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî’z-zikrin sudûruna değîn bâ-hüccet-i şer‘îyye şerâ’en silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mârrü’z-zikr Kirmasti Kazâsına tâbi‘ Ezaveli kâin etrâfi Hakkı Paşa hadîkasıyla Tarakçı oğlu Karabet ve Abraham zımmîler hadîkaları ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen üç dönüm mikdârı bir kıt‘a mülk tût hadîkam bi-cümleti mâ-yeştemilehû ve yahvîhi tarafeynden îcâb şer‘î ile merkûm Fazlullah bin dokuz yüz guruş bey‘ ve temlik ve mahlinde kabza taslît eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba‘de’l-iştirâ ve’l-temellük ve’l-tasallut ve’l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin dokuz yüz guruş (...) merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba’d hadîka-i mahdûde-i mezkûrede benim aslâ alâka ve mehalim kalmayıp merkûm Fazlullah mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarf-ı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

A2

Ev ve bahçe satışı

Husûs-ı âtî’l-beyânın mahlinde istimâ‘ ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer‘î enverde me’zûnen irsâl olunan kitâb-ı bâbdan Es-Seyyid Mehmed Fakih Efendi ibn-i Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi mahrûse-i Burusa’da Çelebi Sultân Mehmed Hân mahallesinde kâin bedestân delâlî El-Hâc Mehmed Emin Molla’nın menziline varıp zeyl-i vesîkada muharrerü’l-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer‘î âlî ettikde fi’l-asl Pazar Köyü kasabasında Rüstem mahallesi sükkânından olup el-yevm menzil-i mezkûrda bi’l-misâfire sâkin El-Hâc Mehmed bin Âlî nâm kimesne meclis-i ma’kûd-ı mezkûrda sâlifü’l-beyân Çelebi Sultân Mehmed Hân mahallesi sâkinelerinden ma‘rifetü’z-zât işbu bâ‘isü’l-vesîka Fatma bint-i Ahmed nâm hâtûn mahzarında bi-tev‘ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî’z-zikrin sudûruna değîn silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup kasaba mezkûrda Rüstem mahallesinde vâki‘ etrâf-ı erba‘adan bir tarafı çiftlik El-Hâc Âlî menzili ve tarafı sülüsesi tarîk-i âmm ile mahdûd dört beyt ulvî ve iki sofa ve bir müfâze ve bir kiler ve bir matbah ve bir samanlık ve bir ahûr ve bir firûn ve iki hâbiye-i mâ’i cârî ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk menzilin nısfı benim nısf-ı âharı kızım işbu hâzire bi’l-meclis Ayşe Hâtûn’un ben mâlik olduğum nısf-ı hissem 2500 guruş ve yine kasaba-i

mezkûre civârında Değirman yolu mahallede vâki' etrâf-ı erba'adan El-Hâc Ömer oğlu ve çoban Âlî tarlaları ve tarîk-iâmm ile mahdûd tahmînen bir buçuk dönüm mikdârı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkam 1000 guruşuna cem'an üç bin beş yüz guruşa menzil-i mezkûrun nısf-ı hisse-i şâyi'asını ve hadîka-i mezkûreyi tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî şürût-ı müfsideden ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ve safka-i vâhîde ile mezbûre Fatma Hâtûn'a bey' ve temlik ve mahlinde kabza taslît eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tasallût ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mecmû' merkûm üç bin beş yüz guruş müşteriye-ii mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz ve umurumu sarfla istihlâk eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrun nısf-ı hisse-i şâyi'asında ve hadîka-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mezbûre Fatma Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrife olsun dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâlî kâtib merkûm mahlinde ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'î kadîme gelip âlî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Terekesinin nasıl harcanacağına vasi ta'yîn ettiği

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde istimâ' ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverde me'zûnen irsâl olunan kitâb-ı bâbdan Es-Seyyid Mehmed Fakih Efendi ibn-i Hâfiz Mehmed Emin Efendi Efendi mahrûse-i Bursa'da Çelebi Sultân Mehmed Hân Mahallesinde kâin bedestân delâlî El-Hâc Mehmed Emin Molla'nın menziline varıp zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettikde fi'l-asl Pazar Köyü kasabasında Rüstem mahallesi ahâlîsinden olup el-yevm menzil-i mezkûrda bi'l-misâfire sâkin El-Hâc Mehmed bin Âlî nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda mahrûse-i mezbûrede İncirlice mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-vesîka Abdullah bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip bu abd-i za'îf müzenneb nahîf vefât eylediğimde cem'â terekemin sülüsü ikrâz ve kabz olunup sülüs mezkûrdan beş yüz guruş râ'ib müslimîn ve tûr-i muvahhidin üzere techîz ve tekfîn ve sâir mesârif defnime harc ve sarf oluna ve sülüs mezkûrdan üç yüz guruş sarf ile münâsib ve muhtâc mahallede müceddeden kaldırım vaz' ve inşâ oluna ve sülüs mezkûrun fazlasını mezbûr Abdullah kendi umûruna sarfla istihlâk eyleye deyü ve heyet ve vesâye-i

merkûmem tenfize mezbûr Abdullah vasî muhtâr nasb ve ta'yîn eyledim dedik de ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet merkûmeyi kabûl ve hizmât lâzîmesini kemâ yenbağî İnkâmete ta'ahhüd ve iltizâm eylediği dediğini kâtib merkûm mahlinde ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'a gelip âlî vukû'a inhâ ve tefehhîm etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi't-tâsi' min Cemâziye'l-Ahire sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Ev, dükkan, bağ, ve bahçe satışı

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde istimâ' ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverden me'zûnen İrsâl olunan kitâb bâbında Es-Seyyid Mehmed Fakih Efendi ibn-i Es-Seyyid Hâfız Mehmed Emin Efendi mahrûse-i Burusa'da Çelebi Sultân Mehmed Hân mahallesinde kâin Bedestân Delâlî El-Hâc Mehmed Emin Molla'nın menziline varıp zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettikde fî'l-asl Pazar Köyü kasabasında Rüstem Mahallesi sükkânından olub el-yevm menzil-i mezkûrda bi'l-misâfire sâkin El-Hâc Mehmed bin Âlî nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda sulbiye kebîre kızı zât-ı şer'â mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Ayşe Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mârrü'z-zikr Rüstem mahallesinde kâin etrâf-ı erba'adan bir tarafı Çakalın El-Hâc Âlî menzili ve taraf sülüsü tarîk-i âmm ile mahdûd dört beyt ulvî ve iki sofa ve bir müfâze ve bir kiler ve bir matbah ve bir samanhan ve bir ahûr ve bir firûn (...) hâbiye-i mâ'i cârı ve bir mikdâr havluyu müşt Emil yedimde mülk hakkım olan bir bâb mülk-ü menzilimin nısf-ı şâyi'anı yedimde ibkâ birle nısf-ı şâyi'âharını iki bin beş yüz guruşa (...) vâki' tarâf-ı erba'adan El-Hâc Ömer oğlu Mehmed ve El-Hâc Salih tarlaları ve değirman bendî ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir göz bir (...) mülk (...) olan üç sehm i'tibârıyla iki sehm hisse-i şâyi'am yedi bin beş yüz guruşa ve ben kasaba-i mezkûrda bedestân çarşısı dimekle arîf sevkte vâki' etrâf-ı erba'adan Mustafa Bey (...) oğlu Mehmed Ağa dükkânları ve tarîk-i âmm ile mahdûd tabaka-i aliyyede üç bâb oda ve tabaka-i vustâda altı kepenk dükkân ve tabaka-i süflâda bir ahûru müşt Emil hân ta'bîr olunur bir bâb mülk dükkânımı kezalik yedi bin beş yüz guruşa ve yine hisse-i mezkûre kurbünde Ulak deresi nâm mahallede vâki' etrâf-ı erba'adan dere-i mezkûre ve

Kadayıfçı oğlu El-Hâc Mehmed (...) bağları ve tarîk-i hâssa ile mahdûd tahmînen üç buçuk dönüm mikdârı kürüm mülk bir kıt'a bağım beş bin guruşa ve yine kasaba-i mezkûre kurbünde Kemersırtı nâm mahallede vâki` etrâf-ı erba'adan testereci İbrahim hadîkası ve buz hâli tarla ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen iki dönüm mikdâr-ı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkam bin iki yüz guruşa ve yine kasaba-i mezkûrede (...) nâm mahallede vâki` etrâf-ı erba'adan bir tarafı Şerbetçi İbrahim menzili ve taraf-ı sülüsü tarîk-i âmm ile mahdûd ve tahmînen bir dönüm mikdârı kezâlik eşcârı (...) şâyi'asıyla dükkânlarımı bi-cümleti mâ yeştemilehu ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ve safka-i vâhîde ile kızım mezbûre Ayşe Hâtûn'a bey' ve temlik ve mahlinde taslît eyledğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-ıştirâ ve'l-temellük ve'l-tasallut ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mecmû' merkûm yirmi beş bin yedi yüz guruş kızım müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz ve umûruma sarfla istihlâk eyledim fima ba'de menzil-i mezkûrda nisf-ı hisse-i şâyi'anı asiyâb mezkûrda olan mârrü'z-zikr iki sehm hisse-i şâyi'amda ve bâğ ve hadîka mezkûrlarda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp kızım mezbûre Ayşe Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î vâki` hâl kâtib merkûm mahlinde ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'î kadîme gelip âlî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Ev ve bahçe satışı

Mahrûse-i Burusa'da Hacılar mahallesi sâkinlerinden Arla hanım ibnet-i El-Hâc Ebubekir Ağa tarafından bey' âtî'z-zikri ikrâra vekîl olduğu Mustafa Efendi ibn-i Mehmed ve Hâfız Mehmed Efendi ibn-i El-Hâc Fazıl nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü şer'î lâhık olan Fesci El-Hâc Mehmed Said Âlî ibn-i Ahmed Ağa meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-kitâbü'l-müstetâb reisi'l-müderresîn kirâm ve me'zûn bi'l-iftâ mekremetlü Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Rafîk Efendi ibni'l-merhûm İsmail Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değın silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olub mahâlle-i mezbûrede vâki` etrâf-ı erba'adan mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Rafîk Efendi ve Münire Hanım ve Hacı Hüsniye Hanım

ve kömürcü oğlu Mehmed Raşid zevcesi ve Tahire Hâtûn ve Abdüssamed Efendi zevcesi hanım ve Hasan Bey ve Attâr Ahmed Molla menzillleri ve tarîk-i hâssa ile mahdûd vir matbah ve bir beyt ulvî ve bir zir-zemin ve iki hâbiye-i mâ'i cârı ve tahmînen iki buçuk dönüm mikdâr-ı hadîkayı müştemil bir bâb mutasarrıf mülk-ü menzilimi cemî' enkâz mevcûdesiyle bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık şer'î ile mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Rafik Efendi'ye altı bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm altı bin guruş müşteri mûmâ-ileyh yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd muhterik menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile hadîka-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayub mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Rafik Efendi'nin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Hamza Bey mahallesi sükkânından Âlî bin İbrahim ve zât-ı şer'â mu'arrefe Hasibe bint-i Mehmed nâm zevcân meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isül-vesîka El-Hâc İsmail bin Süleyman nâm kimesne mahzarında bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değın şerâ'en ale'l-iştirâkü's-seviyy silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan merkûm El-Hâc İsmail ve Safer oğlu Mehmed Emin Ağa menzilleri ve rençber Hüseyin hadîkası ve tarîk-i hâssa ile mahdûd bir beyt ulvî ve bir sofa ve bir beyt süflî ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzil-i ve hudûd-ı mezkûr dâhilinde kâin yarım dönüm mikdârı mülk tût hadîkam bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile merkûm El-Hâc İsmail'e bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm El-Hâc İsmail'in mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B4

Ev satışı

Mahrûse-i Bursa'da Eşrefiler mahallesi mütemekkinlerinden şahs-ı şer'â mu'arrefe Peraponi binti Karabet nasrâniye meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde li-ebeveyn karındaşı işbu hâmilü'safer Bezâz Seroya zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin şer'â-i şer'î ile silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan tarafeyni Kifurak zımmî menzil ve hadîkası ve mukâbir müslimîn ve tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sofa ve bir müfâze ve bir matbah ve bir ahûr ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu ve tahmînen bir buçuk dönüm miktârı tût hadîkasını müştemil bir bâb mülk-ü menzilin nısf-ı şâyi'anı yedimde ibkâ edip ancak nısf-ı şâyi' âharı bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile karındaşım mersûm Seroya zımmîye üç bin yedi yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve teslim eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm üç bn yedi yüz elli guruş karındaşım müşteri mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrun nısf-ı şâyi'anda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp karındaşım mersûm Seroya zımmînin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 76

A1

Amcasının küçük kıza nafaka vermesi

Mahrûse-i Bursa'da Şehreküstü mahallesi sakinelerinden zât-ı şer'â mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Alime bint-i Âlî nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde Hasan bin Mehmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip merkûm Hasan'ın li-ebeveyn sâbık ve dâmâdım gâib ani'l-beled Ahmed ile sadriye kızım işbu hâzire-i bi'l-meclis Zeliha bint-i Âlî'nin bundan akdem hâl-i zevciyet beynlerinde kâim iken damadım gâib merkûmun karındaşından hâsıl ve kızım hâzire-i mezbûreden mütevellide Sıdika nâm

sagire kızım hâzire-i mezbûrenin bi-hakkı'l-hıdâne hacr ve terbiyesinde iken kızım hâzire-i mezbûre nefsinin sagire-i mezbûreye ecnebiye tezvîc etmekle hakkı hazâne kendüden sâkıt ve bana râci' olup sagire-i mezbûre el-yevm benim hacr ve terbiyemde olup aslâ mâlı olmayıp nafaka ve kisveye muhtâc olmağla sagire-i mezbûrenin babası mezbûr Ahmed târîh-i vesîkadan bir sene mukaddem sagire-i mezbûreyi bi'l-infaka terk ve diyâr âhara azletiyile el-hâletü hâzihi vürûd etmeyip gâib ve mefkûd olup ism-i mâl ıtlâk olunur nesnesi olmayıp ve zimem-i nâsda alacağı dahî olmamağla sagire-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için ammisi merkûm Hasan üzerine min kibelî's-şer'î mikdâr kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbundur dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba leh hüsn-i me'âb Efendi hazretleri dahî sagire-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için ammisi merkûm üzerine bi't-terâzî kadr ma'rûf idük ihbâr olunan işbu târîh-i kitâbdan şehriye on beş guruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagire-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâneye vakt-ı zaferde ammisi merkûm Hasan üzerine rücû'a mezbûre Alime Hâtûn'a izin verilmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Ev ve bağ satışı

Fi'l-asl medîne-i Tokatlı olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Veled-i Kurt mahallesinde mütemekkin şahs-ı zeyl-i rakîmede muharrer zımmîler ta'rîfleri ile mu'arrefe Marferiya bint-i Menok nasrâniye meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde işbu hâmilü's-safer Tokatlı Bakırcı oğlu Bakırcı Yevân veled-i Yakob zımmî tarafından zikr-i âtî bir kıt'a ebniye ve kürüm mülk bâğı şerâye vekîl-i şer'îsi ve Hancı Ağya veled-i Serkoz zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değın ersen ve şerâ'en silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup medîne-i mezbûre civârında Mustafa Bey çiftliğinde mâl kapısı dimekle ma'rûf nâm mahallede vâki` etrâf-ı erba'adan Sager oğlu Avanes ve Agliyân oğlu Bagoz ve Çetin oğlu Avanes zımmîler bağları ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir ahûr ve bir mâ'i-cârı ve bir havuzu müştemil iki dönüm mikdârı ebniye ve kürüm mülk bir kıt'a bağım bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile müvekkil mersûm için vekîl mersûm Ağya zımmîye sekiz bin yüz guruşa bey' ve

temlik ve mahlinde kabza taslit eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer bi'l-vekâle ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tasallut ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm sekiz bin yüz guruş müşteri müvekkil mersûm mâlından ve vekil mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd bâğ mahdûd mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhâlim kalmayıp müşteri müvekkil mersûm Yevân zımmînin mülk-ü müşteri ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Doğan Bey mahallesi sükkânından Mehmed Nuri bin Zeynelabidin nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Semerci El-Hâc Âlî bin Himmet nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olub mahrûse-i mezbûrede Azab Bey mahallesinde vâki' etrâf-ı Candan Âlî ve Eydin oğlu Mehmed Emin ve Kayyim oğlu İbrahim menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir beyt süflî ve bir sofa ve bir ahûr ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb menzirim bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile merkûm El-Hâc Âlî'ya sekiz yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm sekiz yüz guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm El-Hâc Âlî'nin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î merkûm El-Hâc Âlî meclis-i şer'î şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb (...) şerâ'en şer'î ile mâlik ve mutasarrıf olduğum menzil-i mahdûd-ı mezkûrda sulbî sagîr evlâdım Mehmed ve Zeyneb'e ale'l-iştirâkü's-seviyy hibe-i sahîha-i şer'î ile hibe ve temlik ve yine bi'l-velâye ethâb ve kabûl eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda aslâ ve kat'a alâka ve medhalim kalmayıp evladım sagîrân merkûmân Mehmed ve Zeyneb'in ale'l-iştirâkü's-seviyy mülk ve mevhûbları olmuşdur dedik de mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Evini satmak üzere oğlunu vekîl ta'yîn etmesi

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde istimâ' ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverde me'zûnen irsâl olunan kitâb bâbında Es-Seyyid Osman Efendi mahrûse-i Burusa'da Hoca Alizade mahallesinde fazîletlü Abdülkadir Efendi Hazretlerinin konağına varıp zeyl-i vesıkada muharrer müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettikde fi'l-asl Cezâyirli olub el-yevm konak mezkûrda mukîm ma'rifetü'z-zât Nefsime Hanım ibneti'l-merhûm Hasan paşa meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip ben işbu târîh-i vesıkadan altı sene mukaddem mâlike ve mutasarrıfe olduğum İskenderiye'de İncir Burnu civârında Hattâb zâviyesi mahallinde kâin etrâf-ı erba'ası tarîk-i âmm ile mahdûd büyüt-ı adîdeli müştemil hâriciye ve dâhiliyelü bir bâb mülk konağım mahlinde semen-i misliyle âhara bey'a ve semenini bana irsâl ve îsâle hâlâ mârrü'z-zikr İskenderiye ahâlîsinden Kıbrıslı El-Hâc İbrahim Efendi'ye tarafımdan kabûlüne mevkûfe vekîl nasb ve ta'yîn eylediğimde ol dahî vekâlet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl konak mezkûrumu âhara yetmiş beş bin guruşa bey ve temlik ve teslîm ve semen-i meblağ-ı mezbûr yetmiş beş bin guruşu tamâmen ahz ve kabz ederek makbuzunu bana irsâl eylediğinden ben yine işbu târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem merkûm El-Hâc İbrahim Efendi'den semen-i meblağ-ı mezbûru mahlinde taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâle hâlâ der aliyyede bâb-ı aliyyede tercüme odası hulefâsından sadr-ı kebîr oğlum Ahmed Medih Bey Efendi'yi tarafımdan vekîl nasb ve ta'yîn edip ol dahî vekâlet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl merkûm El-Hâc İbrahim Efendi'den semen-i meblağ-ı mezbûru mahlinde taleb ve da'vâ eylediğinde merkûm İbrahim Efendi ikrâr edip lakin def'ate edâya iktidârım yoktur deyü dîvân-ı bahriyede olan beş yüz guruş ma'âşından iki yüz elli guruşunu beher mâh mahlinde ahz etmek üzere merkûm İbrahim Efendi oğlum mûmâ-ileyh emr ve tevekkîl edip ol dahî kabûl etmiş ise de el-hâletü hâzihi meblağ-ı merkûmdan bir akçe irsâl etmemeğe ben oğlum mûmâ-ileyhi vekâlet mezkûreden azl etmemle meblağ-ı merkûm yetmiş beş bin guruş mahlinde taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve lede'l-hâce sulh ve ibrâya ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine hâlâ mârrü'z-zikr İskenderiye'de sâkin mu'teberân tüccârândan Es-Seyyid bin Aşur nâm kimesneyi kabulüne mevkûfe tarafımdan vekîl nasb ve ta'yîn eyledim deyü takrîrine kâtib mûmâ-ileyh mahlinde ketb ve tahrîr ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'î kadîme gelip âlî vukû'a inhâ takrîr eylediği mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Kocasının öldüğüne şahitlik etmeleri

Mahrûse-i Burusa'da Şerafeddin Paşa mahallesinde sâkine ve zât-ı şer'â mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Emine bint-i Hasan nâm Hâtûn istihbâr-ı şer'î sudûrundan sonra li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırân olan mahrûse-i mezbûrede Alaca Mescid mahallesi sükkânından Es-Seyyid Abdullah bin Ahmed ve Hacı Yunus mahallesi sükkânından Mehmed Tahir bin Ahmed nâm kimesnelerden eserü'l-istihbâr işbu müstahbere-i mezbûrenin zevci El-Hâc Mustafa bin Hüseyin nâm kimesne geçen iki yüz altmış sekiz senesi Recebü'l-Şerîfinin yirmi beşinci günü der aliyyede kâdı hânında kahvecilik ile sâkin iken ecel-i mev'ûd ile vefât edip mezbûr Hüseyin asl-ı (...) hâzırân olub bu vechle merkûm El-Hâc Mustafa'nın târîh-i mezkûre vefât ettiği ma'lûmumuz biz bu husûsda bu vech üzere şahidleriz ve lede'l-iktizâ şehâdet dahî ederiz deyu her bir âlî tarîkü's-şehâde ihbâr etmeleriyle hıfzan li'l-makâl işbu vesîka-ı enika ketb ve imlâ ve müstahbere-i mezbûre Emine Hâtûn yedine def' ve i'tâ olundu.

B3

Arazi sınırı anlaşmazlığı

Mahrûse-i Burusa'da İshak Şah mahallesi sükkânından olub kendi nefsinden asıl ve zevcesi Şerife bint-i El-Hâc Mustafa nâm hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'î ile ârifâ El-Hâc Şerîf Mustafa Ağa ibn-i Mustafa ve Hâfız İbrahim Efendi ibn-i Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü lâhık olan hâlâ zevci Çakıcı ve İmâm Ahmed Ağa ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede Umur Bey mahallesi mütemekkinlerinden şahs-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu hâmilü'r-rakîm Esame bint-i Avanes nasrâniye tarafından zikr-i âtî husûsda tasdik vekîl-i şer'îsi Mehâr oğlu Abraham veled-i Refâyil zimmî muvâcehesinde bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merhûm Dede Efendi vakf-ı şerîfi musakkafâtından olup zevcem müvekkilem mezbûre Şerife Emine Hâtûn ile ale'l-iştirâkü's-seviyy bi'l-icâreteyn tahte tasarrufunda

olan mahâlî-i mezbûrede kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb vakf-
ı menzilinî mülhakâtından olup müvekkilem zevcem mezbûre ile kezalik ale'l-iştirâkü's-
seviyy bi'l-icâreteyn tahte tasarrufunda olan tahmînen iki dönüm mikdârı bir kıt'a tût
hadîkamız ittisâlinde kâin müvekkilem mersûme Esame nasrâniye mutasarrıf olduğu bir
kıt'a tût hadîkasına bundan akdem müceddeden binâ ve inşâ eylediği menzilin fevkânî ve
tahtânisinde vâki' dört bâb odaları pencerelerinde müvekkilem zevcem mezbûre ile
müştereken bi'l-icâreteyn mutasarrıf olduğumuz menzil-i mezkûrumuzun makarr nisvân
olan mahallerine nezâret-i peydâr olup ve yine müvekkilem zevcem mezbûre ile kezalik
müştereken bi'l-icâreteyn mutasarrıf olduğumuz hadîkai mezkûremize icrâ ederek ol
vechle hadîka-i eşcârına zararını olmağla pencere mezkûrlarının nezâreti ve hâlâ mezkûresi
ayağının icrâsıyla vâki' olunan (...) men'-i def'ini ben bundan akdem müvekkilem Mose
Esomenasrâniyeden bi'l-asâle ve bi'l-vekâle da'vâ-yı (...) iken beynimize muslihin tavassut
edip müvekkile-i mersûmenin pencere-i mezkûrelerinin bizim menzil-i mezkûrumuza
makarr nisvân vâki' olan nezâretini ben kendi mâlımdan ve müvekkilem zevcem mezbûre
mâlından sarfla havâle inşâsıyla kat' etmek müvekkile-i mersûmenin hâlâ mezkûresi
ayağının hadîka-i mezkûremize icrâsıyla muhâna'at etmemek üzere müvekkile-i mersûme
Esame nasrâniye mâlından bana ve müvekkilem zevcem mezbûreye bin yüz guruş def' ve
teslîm ve umurumuza sarfla istihlâk dahî emr etmekle ben dahî yedinden bi'l-asâle ve bi'l-
vekâle ahz ve kabz ve müvekkilem zevcem mezbûre ile beynimizde iktisâm ve umûrumuza
sarfla istihlâk etmemizle fimâ-ba'd benim ve müvekkilem zevcem mezbûreden her
birimizin husûs-ı mezkûrlara râ'i müvekkile-i mersûme Esama nasrâniyeden aslâ da'vâ ve
nizâ'ımız bu kadar deyü makarr asîl ve vekîl merkûm Ahmed Ağa'nın sâdır olan bi-cümle
takrîrini vekîl mersûm Abraham zımmî bi'l-vekâle tasdîk etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb
olundu

Fî'l-yevmi's-sâlis min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Kirişçi Kızı Mahallesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Ayşe bint-i
Salih nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed

bin El-Hâc Ömer nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Mehmed zevc-i dâhilim olup lakin beynimizde hasn-ı mu‘âşeretimiz olmamağla ben hal‘a tâlibe ve müfârekata râgibe olduğum ecelden zevcim mezbûrun zimmetinde mütekarriri ve ma‘kûd-ı aliyye olan yüz elli guruş mehr-i müeccelim ve nafaka-i iddet mu‘ayyne-i ma‘lûmem üzerine ve meûnet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcem mezbûr Mehmed ile muhâla‘a-i sahiha-i şer‘iyye ile hal‘ olduğumda ol dahî hal‘ mezkûru ba‘de‘l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu târîh-i vesîkaya gelinceye değin beynimizde cereyân eden bi‘l-cümle hukûk-ı şer‘iyyeye müte‘allık âmme-i da‘vâdan mezbûr Mehmed’in zimmetini ibrâ-i âmm sahih-i şer‘î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî kezalik benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsı kabûl eyledik dedik de gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'S-sânî min Şehr-i Recebü'l-Merceb sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 77

A2

Tarla paylaşımına vekîl ta'yîn ettiği

Fi'l-asl Kayseriye Kazâsına tâbi' Efkere Karyesi mütemekkinlerinden olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Veled-i Harac mahallesinde mütemekkin Sıvacı Menas Kasber veledân Haçador zımmîler meclis-i şer‘î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde li-ebeveyn karındaşları işbu hâmilü's-safer Parseh zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip karye-i mezbûre kurbünde (...) nâm mahallede kâin etrâf-ı erba'adan El-Hâc Ahmed Ağa tarlası ile Agob ve Kaposez oğlu Karabet zımmîler tarlaları ve tarîk-i âmm ile mahdûd Yoncalık dimekle arîf tahmînen bir buçuk dönüm mikdârı tarla bundan akdem hâlik olan babamız Haçador zımmînin ile'l-helâk tahte tasarrufunda olup ba‘de‘l-hâlik bizimle karındaşımız mersûm Parseh zımmîye hasbe'l-kânûn selâse intikâl etmekle biz tarla-yı mezkûrda olan bir sülüsden iki sülüs hisse muntegalemiz kendi bir sülüs hisse-i muntegalesiyle ma‘ân mahlinde bâ-re'y sâhib-i arzâ bedel misliyle âhara ferâğ ve tefvîz ve bedelinden iki sülüs hissemizi ahz ve kabz ve bize irsâl ve îsâle ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun gelsine karındaşımız mersûm Persah zımmîye vekâlet âmme-i mutlaka ile

tarafımızdan vekîl ve nâib nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde mersûm Persah zimmî dahî vekâlet mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve ilzâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Kapıbaşı mahallesinde vâki' zikr-i âtî bir bâb mülk-ü menzilimin mükremî dört sehm i'tibârıyla on altı sehm şâyi'ana irsen ve şerâen mutasarrıf olan Dimitri veled-i Manol zimmî meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde menzil-i âtî'z-zikrin sihâm mezkûre mûcebince iki sehm şâyi'ana bi'l-arşü'l-şer'î mâlik ve mutasarrıf olan Dimitri zimmînin sulbî kebîr oğlu Alekov bâkî altı sehm şâyi'ana şerâen bâ-hüccet-i şer'îyye mâlik ve mutasarrıf olan Zanaş veled-i Epostol zimmîler hâzırân oldukları hâlde bi-tev'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan kendi âhar menzilin ve Eci Nikola ve Kürekçi Tanaş ve Tahtacı Papas oğlu Yenako ve Yapıcı Elyasa zimmîler ve (...) Kastanti ve Resem ve Elenica nasrâniye menzilleri ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd ve tabaka-i aliyyede iki beyt oda ve bir kiler ve bir sofa ve üç beyt süflî ve bir sofa ve tahtaları iki bâb müfâze ve bir matbah ve bir sayelik ve bir ahûr ve bir firûn ve üç hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu ve iki zukâk kapusını müstemil bir bâb mülk menzilin cânib kablîsinde mesfûrûn Eci Nikola ve Kürekçi Tanaş ve Yapıcı Ansitaş zimmîler menzilleri taraflarından tabaka-i aliyyede bir bâb oda ve tabaka-i vüstâde bir bâb kiler ve üç beyt süflî ve bir sofa ve tahtaları iki bâb müfâze ve bir matbah ve iki hâbiye-i mâ'i-cârı ve zukâk kapusu tarafında bi-hesâb-ı terbi' elli iki zirâ' ve ebniye-i mezkûre zahrında kezalik bi-hesâb-ı terbi' elli zirâ' havlu mahlîni müşterekleri hâzırân mersûmân Alekov ve Tanaş zimmîler bi't-terâzî ifrâz ve alâmet hâsıl vaz'ıyla ba'de'l-muhtâz mecmû' menzil-i mezkûrda olan mârrü'z-zikr on altı sehm hisse-i şâyi'amın on sehmine mukâbil olmak üzere ta'yîn ve tahsîs ve bana teslîm etmeleriyle ben dahî ber-vech-i muharrer kabûl etmemle menzili mezkûru bâkî mahalleri on dört sehm i'tibârıyla altı sehmi benim ve iki sehmi oğlum hâzır mersûm Alekov zimmînin ve altı sehmi kezalik hâzır mersûm Tanaş zimmînin hâlâ yedlerinde mülk ve (...) tasarrufumuzdadır deyü makar mersûm Dimitri zimmînin bi'l-cümle takrîr-i meşrûhunu dahî hâzırân mersûmân Alekov ve Tanaş zimmîlerden her biri ba'de't-tasdîki'ş-şer'î mersûm Dimitri zimmî yine meclis-i şer'î

hatîrda işbu hâmilü's-safer Kumaşçı Penayot veled-i Enderya zimmî muvâcehesinde ben menzil-i mezkûrdan bi'l-ikrâz mârrü'z-zikr on sehm hisse-i şâyi'ama ta'yîn ve tahsîs müstegallen yedimde mülk ve hakkım olan mahli muferrer mezkûru bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile mersûm Penayot zimmîye on beş bin guruş bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm on beş bin guruş müşteri mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı müferrez mezkûrda benim ve hâzırân mersûmânın aslâ ve kat'â alâka ve medhallerimiz kalmayıp mersûm Penayot zimmînin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B1

Boşandığı eşinden küçük erkek ve kız çocuklarına nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Murad Sâni mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Fatma bint-i İbrahim nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i sâbık Âlî bin Ahmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip mezbûr Âlî ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâim iken mezbûrun farâşından hâsılân ve benden mütevellidân hâlâ bi-hakkı'l-hidâne hacr ve terbiyemde olan sulbî sagîr oğlu Ahmed ve sagîre kızı Nazife'nin aslâ mâlları olmamağla nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine meni'l-kıbeli'l-şer'î mikdâr kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba-leh hüsn-i me'âb efendi hazretleri dahî sagîrân mezbûrânın nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine bi't-terâzî işbu târih-i kitâbdan kadr-ı ma'rûf idük ihbâr olunan şehriye beherine on beş guruşdan otuz guruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîrân mezbûrânın nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyelerine harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-ı zaferde babaları mezbûr üzerine rucû' vâlideleri ve hâzneleri mezbûre Fatma Hâtûn'a izin verilmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Ev satışı

Oldur ki

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Saray mahallesi mütemekkinlerinden zikr-i âtî hâzırûn mülk-ü menzilin nısf-ı hisse-i şâyi'asına bâ-hüccet-i şer'îyye mâlik ve mutasarrıfe olan Eleniko bint-i Dimitri nasrâniye tarafından bey' âtî'z-zikr ikrâra vekîl olduğu şahs-ı mersûmeyi beylûr Yuvankobas veled-i Haralam ve Giysici oğlu Eci Agob veled-i Ohannes zimmîler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm şer'î lâhık olan hâlâ zevci Berre Tomas veled-i Yortam meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde menzil-i mezkûru nısf-ı şâyi' âharına kezalik bâ-hüccet-i şer'îyye şerâen mâlike ve mutasarrıfe olan müvekkile-i mesfûre Eleniko nasrâniyenin kız karındaşı Desbina nasrâniyenin hâlâ zevci işbu hâmilî'l-rakîm Duhâncı Epostol veled-i Yorki zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mersûme akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olub mahâlle-i mezbûrede kâin etrâf-ı erba'adan tarafeyni Hristo Dolaki zimmî menzilleri ve bir tarafı Tarso zimmî menzili ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd dört beyt ulvî ve bir sundurma ve bir zîr-i zemîn ve bir matbah ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzilde olan nısf-ı hisse-i şâyi'am bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfik tarafından îcâb ve kabulü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mersûm Duhâncı Epostol zimmîye altı bin dokuz yüz yetmiş beş guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm altı bin dokuz yüz yetmiş beş guruş müşteri mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan nısf-ı hisse-i şâyi'amda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mersûm Duhâncı Epostol zimmînin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'r-râbi' ısr min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Ev satışı

Mahrûse-i Bursa'da Mes'ûd Mahramevi mahallesi mütemekkinlerinden şahs-ı şer'â mu'arrefe Yarhaton bint-i Sekyas nâm nasrâniye meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde sadriye kebîr kızı hâlîke Marim nasrâniyenin sulbî sagîr oğlu Menas veled-i Karabet li-ecli'l-musallih kıbel-i şer'iden vasî nasb ve ta'yîn olunan işbu hâmilü's-safer Dikici Karabet veled-i Seroya zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna deĝin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlî-i mezbûrede kâin etrâf-ı erba'adan Bedros ve Karabet ve Kirhor zımmîler menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir beyt ulvî ve bir zîr-i zemîn ve bir beyt süflî ve bir mikdâr havluyu müştemil kâbil-i kısmet olmayan bir bâb mülk menzilin dört sehm i'tibârıyla bir sehmini yedimde ibkâ ve bâkî üç sehm hisse-i şâyi'asını bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile torunum sagîr mersûm Menas için vasî mersûm Karabet zımmîye eş yüz guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde ol dahî sagîr mersûm için bi'l-vesâye ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm beş yüz guruş torunum sagîr mersûm mâlından ve vasî mersûm yedinden tamâmen ve kâmilen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrun sihâm mezkûre mücebince üç sehm hisse-i şâyi'anda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp torunum mersûm Menas'ın mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur Dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B4

Ev satışı

Mahrûse-i Bursa'da Hoca Mehmed Karamani mahallesinde mütemekkin Agob veled-i Ertin zımmî meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde li-ebeveyn karındaşı Simon zımmî tarafından bey' âtî'z-zikri ikrâra vekîl olduğu Dergâh-ı âlî kapıcı başlarından fazîletlü Mehmed Tahir Ağa ibn-i Ahmed Efendi ve Mehmed bin İbiş şehâdetleriye ber-nehc-i şer'î sâbit olan Eyasi veled-i Emreze zımmî hâzır olduğu hâlde işbu bâ'isü'l-kitâb Dergâh-ı Âlî kapıcı başlarından ref'atlü Mehmed Bey Efendi ibni'l-merhûm El-Hâc Âlî Paşa tarafından ber-vech-i âtî tasdîka vekîl haberiye tüccârından Mustafa Ağa ibn-i Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahâlî-i mezbûrede vâki' erba'adan (...) oğlu Agob ve Kifurak ve Bedros zımmîler menzilleri ve tarîk-i hâssa ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir sofa ve iki müfâze ve bir matbah ve bir tahte's-semâi ve iki mâ'-i cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzilin altmış dört sehm i'tibârıyla

on dörder sehmden yirmi sekiz sehm benimle karındaşım müvekkil mesfûr Simon zımmînin arsen yedimizde mülk ve hakkımız olmağla ben ve karındaşım müvekkil mesfûrdan her birimiz menzil-i mezkûrda olan mârrü'z-zikr yirmi sekiz sehm hisse-i şâyi'amızı bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile müvekkil mûmâ-ileyh Mehmed Bey Efendi'ye on bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimizde onlar dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm on bin guruş müşteri merkûm mûmâ-ileyh yedinden tamâmen ahz ve kabz ve ber-vech-i (...) eyledik fima ba'd menzil-i mezkûrda olan sâlifüz'z-zikr yirmi sekiz sehm hisse-i şâyi'amızda benim ve karındaşım müvekkil mersûm Simon zımmîden her birimizin aslâ ve kat'â alâka ve medhalimiz kalmayıp müvekkil mûmâ-ileyh Mehmed Bey Efendinin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsunlar deyu mersûm Agob zımmînin sâdır olan takrîrini vekîl hâzır mersûm Emireze zımmî ile vekîl merkûm Mustafa Ağa'dan her biri gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 78

A1

Ev ve bahçe satışı

Mahrûse-i Burusa'da Meydancık mahallesinde sâkin ve zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Fatma bint-i Âlî nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde sadr-ı kebîr oğlu Mustafa bin Hasan nâm kimesne hâzır olduğu hâlde takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûre mahallâtından Veled-i Harat mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'adan bir kıt'a Etmekçi oğlu Haçador zımmî menzili ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd bir bey ulvî ve bir firûn ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştetil bir bâb mülk menzil ile zeyl-i ittisâlinde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tahmînen beş oluk mikdârı bir kıt'a mülk tût hadikasını on altı sehm i'tibârıyla dokuz sehm benim arşın ve şerâen (...) mülk ve hakkım olup ve bâkî yedi sehm dahî oğlum hâzır mezbûrun kezalik arşın yedinde mülk ve hakkı olup ancak menzil-i mezkûr re'âyâ münâzili meyânında olub İslâm sükkânında salih olduğundan biz derûnunda iskân edemeyip şerâye dahî islâmdan tâlib zuhûr etmemekle gün begün

müşerref harâb ve mâil-turâb olup el-yevm ebniyesi beton beton mütehhidem olarak derûnunda iskân ve adîmü'l-mekân ve re'âyâya bey'imizde mahâlle-i mezbûrenin ehl-i islâm (...) olmayıp ber-vechle muzarret peydâ olmayacağı dergâr olmağla takririm zabt ve hakikat hâl bi-garaz Müslimînden istihbâr ve tahkik olunub re'âyâya bey'imize ruhsat verilmek oğlum hâzır mezbûr ile ma'ân murâdımdır dedikde hakikat hâl mezbûre Fatma Hâtûn'un takrîr-i meşrûhu üzere olduğu kibel-i şer'iden keşfine me'mûr kâtib Abdülkadir Efendi'nin mahlinde lede'l-keşf ve'l-mu'âyene ma'ân meb'ûs emnâ ve şer'ile bi'l-ittifâk huzûr-ı şer'â gelip ve menzil-i mezkûr-ı mezbûrânın re'âyâya bey'lerinden mahâlle-i mezbûre ehl-i İslâmına ber-vechle muzarret olmayıp ve mahâlle-i mezbûre mescidine dahî ba'de olduğundan taklîl cemâ'atine dahî bâdî olmayacağına mahâlle-i mezbûre ahâlîlerinden isimleri zeyl-i rakîmede muharrer bî-garaz Müslimîn ile ma'ân inhâ ve ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık olduktan sonra mezbûre Fatma Hâtûn ve oğlu mezbûr Mustafa'dan her biri yine meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu hâmilü's-safer Karabet veled-i Agya zımmî muvâcehesinde menzil ve hadîka-i mezkûrelere bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile mersûm Karabet zımmîye dört bin beş yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm dört bin beş yüz guruş müşteri mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz ve bi-kadri'l-husûs beynimizde iktisâm eyledik fimâ-ba'd menzil ve hadîka-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mersûm Karabet zımmînin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfî olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Ev satışı

Derûn-ı hüccet şer'îyyede tahdîd ve tavsîf olunan bir bâb mülk-ü menzile ırsen mâlik ve mutasarrıf olan derûn-ı hüccetde mastûru'l-esâmî Mehmed Said Molla ibn-i Ömer nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde zâtları ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-hâmisi Hatice bint-i Ahmed ve hâletesi Hanife bint-i Âlî nâm hâtûnlar taraflarından bey' âtî'z-zikri tasdîka vekilleri mezbûre Hatice hâtûnun hâlâ zevci Es-Seyyid Mehmed Bey ibn-i Es-Seyyid Süleyman Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin arşın silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olub işbu hüccet-i şer'îyye

derûnunda tahdîd ve tevsîf olunan bir bâb mülk-ü menzilibi-cümleti şer'î ile müvekkiltân mezbûrtân Hatice ve Hanife Hâtûnlara ale'l-iştirâkû's-seviyy beş bin guruş bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde onlar dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm beş bin guruş müşteritân mezbûrtân yedlerinden tamâmen ve kâmilen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp müvekkiltân mezbûrtân Hatice ve Hanife hâtûnların ale'l-iştirâkû's-seviyy mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfları olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrifeler olsunlar dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Evi haksız yere kullandığı

Mahrûse-i Burusa'da Kara Şeyh mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed Said Molla ibn-i Ömer nâm kimesneden istihbâr şer'î sadrından sonra hâlâ mahrûse-i mezbûrede Şeyh Paşa Mahallesi sükkânından Âlî Bey ibn-i Mustafa Ağa ve Veled-i Nalband mahallesi sükkânından Hasan Ağa ibn-i Yusuf nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istihbâr sâlifü'l-beyân Kara Şeyh mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'adan Acem Mehmed Ağa ve Necmeddin Molla ve Hacer Es-Seyyid Hâtûn menzilleri ve tarîk-i hâssa ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir beyt süflî ve bir sofa ve bir matbah ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştamil bir bâb mülk-ü menzil işbu müstahber merkûm Mehmed Said Molla'nın ırsen ve müntegallen yedinde mülk ve hakkı olup ve ol vechle menzil mezkûre hâlâ vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf eylediği bizim ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyu her biri âlî tarîkû'ş-şehâde ihbâr etmeleriyle hıfzan-li'l-makâl İşbu vesîka-i enika ketb ve imlâ ve müstahber merkûm Mehmed Said Molla yedine def' ve i'tâ olundu.

A4

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Baba Zakir mahallesi sâkinlerinden Hacı Şerife Ayşe Sıdika Hanım ibnete'l-merhûm El-Hâc Ahmed Hasib Efendi tarafından bey' âti'z-zikri ikrâra vekil olduğu zât-ı mûmâ-ileyhâyı bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân Mehmed Abid Efendi ibn-i Mehmed Raşid Molla ve Es-Seyyid Mehmed Nazif Molla ibni'l-merhûm Şerîf Hâfiz Mehmed Tahir Efendi şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan müvekkil mûmâ-ileyhânın sadr-ı kebîr oğlu Es-Seyyid Mehmed Halit Efendi ibn-i Es-Seyyid Mehmed Raşid Efendi meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mûmâ-ileyhânın hâlâ zevc-i bâ'is heze'l-kitâbü'l-müsnetâb müderrisîn kirâmdan Mehmed Raşid Efendi ibni'l-merhûm Şerîf Ahmed Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem vâlidem mûmâ-ileyhâ Hacı Şerife Sıdika Ayşe Hanım akd-ı âti'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı benim menzirim ve tarafeyni müşteri mûmâ-ileyh Mehmed Raşid Efendi'nin dâhiliye menzili ile havlusu ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd tabaka-i aliyyede üç bâb oda ve bir sundurma ve bir kuşak ve tabaka-i vüstâda iki bâb oda ve bir sofa ve bir helâ ve tahtanisinden ve bir ahûr ve bir samanlık ve bir helâ ve bir hâbiye-i mâ'i-cârî ve bir mikdâr havluyu müştemil hâriciye ta'bîr olunur bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü havî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile zevcem mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Raşid Efendi'ye iki bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm iki bin guruş zevcem müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp zevcem mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Raşid Efendi'nin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu

Fî'l-yevmi'l-hâmis min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Ev ve bin kuruşu vakfettiği

Hezârân hezâr hamd ve senâ ol vâkıf-ı zamâyir ve kâşif-i hakâyik ve dekâyik ulûm-ı âlim bâlâ hazretlerine ref' olunur ki Bostân Sarây cihânda insâfî râyha-i riyâhîn hayât ile kûyâ

ve andelîb sâfi şükr-ü ni‘met firâvânî ile nağme-i serâ eyledi ve cevâhir ve salavât ve zevâhir-i tahiyyât ol (...) gülizâr envâr nisâr-ı risâlet ve sünbül bostân aden adnânî mehâl mu‘tedil terkîb gülizârını Hâşim ya‘nî Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem hazretlerine ihdâ olunur ki ümmetini şâri‘ Meyvedâr hayrâta hidâyet ve meclis-i bâğ-ı cenâna da‘vet eyledi binâ-i zelik bu kitâb müşkîn nisâbın tahrîrine bâ‘is ve bâdî ve bu anberin nikâbın imlâ ve tastirine âdî oldur ki mahrûse-i Burusa’da İshak Şah Mahallesi’nde tarîkat-ı aliyye-i halvetiye-i şa‘bâniye zâviyesi posta nişini reşâdetlü Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Şevki Efendi ibni’l-merhûm Osman Efendi meclis-i şer‘î şerîf-i nebevîde zikr-i âtî vakfa li-ecli’l-tescîl ve’l-tamâm emrû’l-vakf ve’l-tekmîl mütevellî nasb ve ta‘yîn olmağla tevliyeti kabûl eden kuzâtdan Es-Seyyid Abdülakdir Necati Efendi ibni El-Hâc Süleyman Efendi mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer‘î ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î idüb zikr-i âtî vakfın sudûruna değîn silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olub mahâlî-i mezbûrede zâviye-i mezkûre ittisâlinde etrâf-ı erba‘adan bir tarafı Ahmed Bey ve bir tarafı Hızır Ağa menzilleri ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir kiler ve bir matbah ve üç mâ‘i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzîlim ve etyab mâlımdan ifrâz ve kemâl imtiyâz ile muhattâz eylediğim bin guruş hasbetallahü’l-müste‘âl (...) fi’l-küllî’l-havâle vakf-ı sahîh-i şer‘î müebbet ve habs ve sarîh-i mer‘î (...) ile vakf ve habs idüb şöyle şart ve ta‘yîn eyledim ki zikr olunan menzil-i zâviye-i mezkûreye (...) hayât olduğunca evlâd-ı ıyâlim ile sâkin olub ve ba‘de’l-vefât zâviye-i mezkûreye mütevellî bulunanlar sâkin ola ve meblağ-ı merkûm bin guruş âlî (...) mütevellî rehn kavî ve kefil-i melî ve yahûd ikisinden biri ile ziyâde ve noksân olmayıp onu onbir buçuk hesâbı ile istirbâh olunub senevî hâsıl olan yüz elli guruş ribh bâ-yed mütevellî zâviye-i mezkûrenin ta‘âmiye ve mühimmâtına harc ve sarf oluna ve mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a‘vâm ile icrâ şerâiyit mezkûre müte‘azzire olur ise vakf sâlifü’l-beyân mutlaka fukarâ-i müslimîne sarf oluna deyu ta‘yîn ve tahsîs-i şürût ve kuyûd birle hatm-ikelâm (...) merâm eyledikten sonra zikr olunan menzil ve nukûd mezkûreleri (...) mütevellî mezbûre teslim eylediğimde ol dahî sâir mütevelliyân evkâf-ı kebîr tasarruf eyledi dedikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer‘î emr ve vakf tamâm hâl teslim encâm bulunmuş iken vâkıf mûmâ-ileyh (...) ni‘me-i aliyye sihhat ve hakîkatdan cânib-i hilâf sülûk ile vakf-ı mezbûrdan rücû‘ ve mütevellî mezbûre ile husûmet ve tezâ‘a şürû‘ edip evvelâ vakf-ı nukûd (...) teferruğ olan şürût ve kuyûd inde’l-eimmetü’l-selâsetü’l-tehâyir aleyhim rahmetü’l-mülkü’l-kadîr sahîh olmayıp ve sâniyen vakf-ı akâr mefhar eimme-i kibâr imâm-ı A‘zam ve hemâm-ı akdem sirâcü’l-millet ve’d-dîn istâdü’l-eimmetü’l-müctehidîn Ebû

Hanife Numân ibn-i Sâbit el-Kûfî hazretlerinin mezheb hatîr ve re'y-i münîrlinde sahîh lakin hayr lâzım ve vâkıf menâfî' vakfî nefsine şart etmekle şart mezkûre binâen vakfin adem-i cevâzına imâm-ı sâlis Muhammed bin Hasan Eş-Şeybânî hazretleri lâzım olduğuna binâen âlî zelik vakf mezbûrdan rücû' edip zikri mürûr eden menzil ve nukûd merkûmeyi kemâ fi'l-evvel mülkûme istirdâd ederim dedik de mütevellî sühân-sâz cevâb-ı bâ-savâba îkâz edip eğerce hâlâ bâlâde tefsîl ve beyân ve şerh ve ayân olunan minvâl üzeredir lakin İmâm Züfer aleyhi Rahmetü'l-melikü'l-ekberden İmâm Muhammet bin Abdullah el-Ensârî aleyhi rahmeti'l-mübârî rivâyeti üzere nukûd ve ona müteferri' olan şürût ve kuyûd-ı sahîh olup ve ârif samadânî Ebû Yusuf eş-şehîr bi'l-imâmü's-sânî re'y-i hatîrlarında vâkıfın mecrû ve vakfiyet kavliyle vakf-ı sahîh ve lâzım ve sıhhat-i lüzûm müstelzim olduğundan mâ'adâ vâkıf menâfî' vakf-ı nefsine şürût etmek dahî câiz oldu deyü rûv-ı teslîmden imtinâ ile hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba lehû hüsn-ü meâb efendi hazretlerinde müterâfî'ân ve her biri mübtegâsınca fasl ve hasme tâlibân olduklarında hâkim mûmâ-ileyh en'amallâhu ni'amehû aleyh Hazretleri dahî tarafeynin ol sene nazar ve muhtıl hayr olmakdan hazer edip âlimen bi'l-hilâfû'l-cârî mine'l-eimmeti'l-islâf vakf mezkûrun sıhhati ve lüzûmuna hükm-ü sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î etmeğin min ba'd vakf mezbûr sahîh ve lâzım oldu femen beddelehû ba'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'llezîne yübeddilühê innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-kerîm, cerâ zâlik.

Hurrira fi'l-yevmi'l-hâmis ısr min şehr-i Rebi'u'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Bin kuruluşunu vakfettiği

Hamd-i mevfûr ve şükr-i nâ-mahsûr ol vâkıf umûr-ı cumhûr tenezzüh ani'l-acz ve'l-kusûr hazretlerinin dergâh-ı akdes ve bârkâh-ı mukaddeslerine mu'în ve maksûrdur ki arsa-i kâinât-ı ânın vakf âmî ve kâffe-i mahlûkât vazîfe-i hûrâfân ve en'âmıdır ve ukûd dürûd-ı amîmü'l-vürûd ol sâhib-i makâm-ı mahmûd ve misbâh-ı bezmgâh-ı vücûd miftâh-ı hazâin sehâ ve cûd-ı habîb hazâ-i rasûl-ü kibriyâ Muhammed Mustafa Ahmed muhtebî -aleyhi efdalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyât- hazretlerinin riyâz-ı meşâhid-i aliyyelerine irsâl ve hadaik-i merâkîd-ı celiyyeleri (...) olsun ki nizâm-ı benî adem onların şer'î'atı ile sâbit ve

eimmedir ve da‘vâ-yı ashâb ve evlâd ve ahhâbları üzerlerine ola ki her biri tarîk-i hakka hâvî ve sübül-ü tevfiika mündîlerdir Rıdvânallahu te‘âla aleyhim ecma‘în emmâ ba‘de işbu vakfiyye-i celilü’ş-şân cerîde-i bedî‘u’l-ünvânın tahrîr ve inşâsına bâ‘is ve bâdî ve tastîr ve imlâsına sebep oldur ki mahrûse-i Burusa‘da Hacılar Mahallesi‘nde sâkin iken bundan akdem müteveffiye olan Hâce Zeyneb Hânım ibnet-i Abdullah mu‘takası Hâce Mahbube Kadın ibnet-i Abdullah nâm (...) bâ-hüccet-i şer‘îyye sülûs vesâyâmı mu‘ayyene ve gayr-ı mu‘ayyenesini tenfîze vasiyy-i muhtâraları olduğu mahzar hısm-ı câhidede lede‘l-şer‘î‘l-enver zâhir ve mukarrer olan Hâce Şerîfe Ümmü Gülsüm Hânım ibnetü‘l-merhûm Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi tarafından zikr-i âtî vakfı ikrâr ve rücû‘ ve istirdâda vekîl-i müseccel şer‘îsi sadr-ı kebîr oğulları müderrisîn kirâmdan Es-Seyyid İbrahim Ethem Tevfîk Efendi ibn-i Es-Seyyid El-Hâc Hasan Rafet Efendi meclis-i şer‘-î şerîf şâmihü‘l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihü‘l-evtâdda vakf-ı âtî beyânda mahrûse-i mezbûrede İshak Şah Mahallesi‘nde vâki‘ tarîkat-ı aliyye-i halvetiye-i şa‘bâniye zâviyesinde ma‘î‘t-tevliye posta-nişîn fazîletlü Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Şevki Efendi ibni‘l-merhûm Osman Efendi mahzarında bi‘l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer‘î ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î edip müteveffiye-i mezbûreler hâl-i hayâtlarında sülûs mâllarından vesâyâ-yı mu‘ayyenesini ba‘de‘l-tenfiz sülûs mezkûrdan fazla kalır ise fazla-i mezkûrenin benim bi‘l-vesâyâ re‘yimle vücûh-ı berre ve hayra sarf etmek üzere müvekkilem vâlidem hânım mûmâ-ileyhâyı vasiyy-i muhtâre nasb ve ta‘yîn (...) fevt olmalarıyla müvekkilem mûmâ-ileyha ber-vech-i muharrer sülûs mezkûrları kabzı ve vesâyâ-yı mu‘ayyenelerini ba‘de‘l-tenfiz sülûs mezkûrdan yedinde bin guruş fazla zuhûr ve fazla-i mezkûrenin ber-vech-i muharrer re‘y ve ma‘rifetiyle vücûh-ı berre ve hayra sarf olunması lâzım gelip ve meblağ-ı mezkûru zikr-i âtî vakf tescîl meşrûh ve kibel-i şer‘îden dahî me‘zûn olmağla ol vechle fazla-i meblağ-ı mezkûr bin bin guruş zâviye-i mezkûreye vakf ve habs edip şöyle şart eyledi ki meblağ-ı mezbûr bin guruş âlî vech-e‘l-helâl bâbda mütevellî rehn-i kavî ve kefil-i melî ve yâhûd ikisinden biri ile senevî ziyâde ve noksân olmayıp onu on bir buçuk hesabı üzere istirbâh olup senede hâsıl olan yüz elli guruşu ribhden elli guruş şeker ve şerbet ve mesârif sâiresine sarf olup zâviye-i mezkûrede risâle-i mevlüdü‘n-nebî aleyhi‘s-selâm karâit oluna ve beher yevmi‘l-hamîsi ba‘de‘l-asr zâviye-i mezkûrede bir Yasin-i şerîf ve üç İhlâs ve bir Fâtiha-i şerîf karâit olup hâsıl olan sevâbı evvelâ Hazret-i Fahr-i Kâinât aleyhi‘s-selâm ervâh-ı tayyibeleri (...) müteveffiye-i mezbûrelerin ve müteveffiye-i mezbûre Hâce Zeyneb Hânımın zevci merhûm Bedestânî El-Hâc Mustafa Efendi ruhlarına ihdâ kalına kâri‘în ribh mezkûrdan senede otuz guruş verile ve ribh mezkûrun bâkîsi

zâviye-i mezkûre kanâdiline revgan ve mesârif sâiresine harc ve sarf oluna ve nukûd-ı mevkûfe-i mezkûreye mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Şevki Efendi hayâtda oldukça mütevellî ola ba'de'l-vefât zâviye-i mezkûrede her kim mütevellî bulunur ise ol kimesne mütevellî ola ve mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile icrâ-i şerâit mezkûre muktedir olur ise ribh mezkûr mutlaka fukarâ-i Müslimîne sarf oluna deyü meblağ-ı merkûm bin guruş fâriğan ani'ş-şevâgil mütevellî mûmâ-ileyh yedine teslîm ol dahî vakfiyet üzere kabz ve tesellüm eyledi dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î emr-ü vakf temâm ve hâl-i teslîm encâm bulmuşken vekîl mûmâ-ileyh vakf ve nukûda zammında olan kuyûda ba'de adem-i lüzûma teşebbüs edip ve mütevellî şeyh mûmâ-ileyh dahî sıhhat ve lüzûma zâhib olan eimme-i dîn kavilleri üzere mukâbele birle hükm taleb edecek fî zemen-i tâbînü'l-ulemâ-i'l-azâm cârî vech-i muhtâr üzere hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba-lehû hüsn-ü meâb Efendi hazretleri huzûrlarında murâfa'a ettikleri hâkim mûmâ-ileyh - esbağallâhu ni'mehu aliyye hazretleri dahî âlimen bi'l-hilâfü'l-cârî beyne'l-eimmetü'l-eşrâf vakf-ı mezbûrun evvelâ sıhhat ve sâniyen lüzûmuna hükm kazâ-i mer'î etmekle vakf mezbûr sahîh ve lâzım olup min ba'd nakz ve ibtâlî mümteni'u'l-ihimâl oldu. Femen beddelehû ba'de mâ semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'llezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-kerîm, cerâ zâlik.

Ve Hurrira fî'l-yevmi'l-hâmis min Saferü'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 79

A2

Ev ve arazisini vakfettiği

El-hamdü lillâhi'l-vâkıfî alâ-küllî hâli'l-münezzeh ani't-tagayyür ve'l-intikâl ve's-salâtü ve's-selâmü alâ-Muhammedini'l-mevsûf bi-mekârimi'l-ahlâk ve mehâsini'l-hisâl ve alâ-âlihî ve ashâbihi'l-âricîn ile'l me'ârici'l-kemâl ammâ ba'd, işbu vakfiye-i sahîhatü'l-fehâvî ve vesîka-i şer'iyetü'l-metâvînin tahrîr ü inşâ ve tasfîr ü imlâsına bâ'is ve bâdî oldur ki mahrûse-i Burusa'da Pazar Esb Mahallesi'nde sâkine ve zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Hanife bint-i Mahmud nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zikr-i âtî vakfiyye li ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği mahrûse-i mezbûrede Ahmed Dâî Mahallesi mescid-i şerîfi mühimmâtına mevkûfe nukûdun mütevellîsi Veliddin bin Ahmed

mahzarında ikrâr-ı sahih-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î edip sâlifü'z-zikr Pazar Esb Mahallesi'nde vâki' şerâen yedimde mülk ve hakkım olan etrâf-ı erba'adan Kıptî Murtaza ve Kıptî Yezrâ ve Kıptî elekçi Safer tarlaları ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir beyt süflî ve bir sofa ve iki ahûr ve iki hâbiye-i mâ'i cârî ve bir mikdâr havluyu müstemil bir bâb mülk menzirim ile mahrûse-i mezbûre fenâsında (...) Türbesi kurbünde kezalik şerâen yedimde mülk ve hakkım olan etrâf-ı erba'adan Kara İmâm oğlu Mehmed ve Rençber Ohannes zımmî hadîkaları ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd senede Merhûm Sultan Orhan Gâzî vakf-ı şerîfine akçe mukâta'a-i kadîmesi olan tahmînen beş oluk mikdârı arzı vakf üzerinde (...) ma'lûmu'l-aded tut eşcârlarımı ve eşcâr-ı müsemmere-i sâirelerimi vakf-ı sahîh-i şer'î müebbed ve habs-ı sarîh-i mer'î mühled ile vakf ve habs edip şöyle şart eyledim zikr olunan menzil ve eşcâr mezkûrlar icâreteyn misleteyn ile ba'de'l-edâ ve her ne bâkî kalır ise nukûd-ı mevkûfe-i mezkûreye femle âlî vechi'l-helâl onu on bir buçuk hesâbı üzere istirbâh ve istiğlâl olunarak senede hâsıl olan ribh ile bâbda mütevellî pirinç ve yağ iştirâsıyla bilâr tabh her guruş iştirâsıyla hâzır olan cema'ât-ı müslimîn it'âm olunduktan sonra sâlifü'z-zikr Ahmed Dâ'î Mahallesi mescid-i şerîfinde Risâle-i mevlidi'n-nebî aliyye'l-islâm karâit olunup ve ribh mezkûrdan fazla kalır ise beher sene şehr-i Ramazân (...) nişânda helvâ iştirâ olunup Câmî'-i Şerîf mezkûrda hâzır olan cema'ât-i Müslimîne âkil ettirilerek her cema'ât-i Müslimîn teberru'ân birer Fâtihâ-i Şerîf karâit edip ve karâit-i risâle-i mevlidi'n-nebî aleyhi's-selâmdan fâtihâ-i şerîfelerden hâsıl olan sevâbı evvelâ hazret-i fahr-i kâinât aliyye ekmelü't-tahiyât efendimiz hazretlerinin ervâh-ı tayyibelerine ve'l-ashâb-ı kirâm hazarât-ı ervâh-ı şerîfelerine ihdâ olunup ve ben hayâtda oldukça hayr ve âmm yâd kalınıp ba'de'l-vefât benim rûhum ve'l-büneyyem rûhları müte'allikâtım ervahları yâd ve tezkâr kalına vakf-ı mezkûruma mescid-i şerîf mezkûrun nukûd-ı mevkûfesi mütevellîleri bulunanlar mütevellî ola ve mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile icrâ-i şerâit mezkûre muktedir olur ise ribh mezkûr mutlaka fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü menzil ve eşcâr-ı mezkûreleri mukaddemâ mütevellî-i mezbûr Veliddin'e teslim ol dahî vakfiyyet üzere tesellüm etti dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâkîfe-i mezbûre vakf-ı mezbûrdan rücû' ibtâli hayra-i şürû' edip evvelâ vakf-ı akâr mefhar eimme-i kibâr olan imâm-ı a'zâm ve hümâm-ı efhâm Ebu Hanife Numân ibn-i Sâbitü'l-Kûfi hazretlerinin mezheb-i hatîr re'y-i münîrlerinde sahîh lakin gayr-ı lâzım ve sâniyen bir cihete vakf-ı arzın üzerinde mefrûsu olan mülk eşhârın dahî cihet-i uhrâya vakfiyyeti ba'zî eimme-i kirâm katında sahîh olmamakla binâen âlî zâlike zikrleri mürûr eden menzil ve eşcâr mezkûrları ke'l-evvel mülkûme istirdâd ederimm dedikde mütevellî-i

mezbûr dahî mütesaddî cevâd olup hâl bâlâde tefsîl ve beyân ve şerh ve ayân olunan minvâl üzere verilmeksiz tahrîr ma'ânî İmâm Yusuf şehr bi'l-imâmü's-sânî re'y hatîrlarında vâkıf mecrû vakfiyet kolayla vakf-ı sahîh ve lâzım ve sıhhat ve lüzûm müstelzim olup ve İmâmü's-sâlis Muhammed bin Hasanü'ş-Şeybânî re'y münîrlinde teslîm ile'l-mütevellî ve zıkr te'bîd ile vakfa lüzûm âriz olmağla rûv-ı teslîmden imtinâ' ederim deyü hâkim mevkû' sadr-ı kitâb tûba-lehû hüsn-ü me'âb efendi hazretleri huzûrunda vâkıfe-i mezbûre ile müterâfi'ân ve her biri mübteğâsınca fasl ve hasma tâlibân olduklarında hâkim mûmâ-ileyh dahî bu bâbda te'cil lâyıık ve tefekkür fâik dedikde temehhîd kavâ'id hayr-ı evveli ve teşyîd mebânî-i vakfî aharı görmekle tarafeynin kelâmına nazar ve mubtil hayr olmaktan hazer edip âlî re'y min yerâhu beyne'l-eimmeti'l-müctehidîn vakf-ı mezbûrun evvelâ sıhhatine ve sâniyen lüzûmuna vâkıfe-i mezbûre mahzarında hükm-ü sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î etmeğın vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım ve habs-ı sarîh mütehattım olup min ba'd nakz ve tahvîl mehâl ve tebdîl ve ta'tîl adîmü'l-ihimâl oldu Femen beddelehu ba'de mâ-semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'llezîne yübeddilûnehu innallâhe semî'un alîm" ve ecrü'l-vâkıfî ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm cerâ zâlik.

Ve Hurrira fi'l-yevmi's-sâbi' min Cemâziye'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Yeni Bezâz mahallesi sükkânından El-Hâc Nimetullah Efendi ibn-i El-Hâc (...) nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Esirci El-Hâc Mehmed ibn-i El-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değın silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâl-le-i mezbûrede vâki` etrâf-ı erba'adan (...) Mustafa ve Na'lenci El-Hâc Osman ve (...) Mustafa menzilleri ve tarîk-i hâssa ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sundurma ve üç beyt süflî ve bir sofa ve bir matbah ve bir kiler ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştamil bir bâb mülk-ü menzilimi bi-cümleti't-tevvâbi' bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile merkûm El-Hâc Mehmed'e dört bin beş yüz guraşa bey' ve temlîk ve teslîm eyledimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabuş semeni olan meblağ-ı

merkûm dört bin beş yüz guruş müşteri merkûm yedinden tamamen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp müşteri merkûm El-Hâc Mehmed'in mülk müşterâ ve hakk-ı sarfi olsun keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu

B2

Dükkanı haksız yere kullandığı

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Nalband mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-vesîka Kaşıkçızâde Es-Seyyid Mehmed Tevfik Efendi ibni'l-müteveffî Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi ibn-i El-Hâc Mustafa Ağa'dan istihbâr-ı şer'î sudûrundan sonra hâlâ mahrûse-i mezbûrede kâin kasr-ı hümâyûn bekçisi El-Hâc Âlî Ağa ibn-i İbrahim ve Derviş Şemseddin Molla ibn-i El-Hâc Mustafa Efendi nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırân olup eseri'l-istihbâr mahrûse-i mezbûrede Câmi'-i-Kebîr civârında Tomruk Önü sevkinde vâki' etrâf-ı erba'adan Şekerci Âlî Molla ve Berber El-Hâc İbrahim Ağa dükkânları ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fi'l-asl şadırvanlı bir bâb Kahvehâne olup el-yevm bir bâb mülk Kebapçı dükkân yüz yirmi sehm i'tibârıyla kırk sehm müstahber mezbûr Es-Seyyid Mehmed Tevfik Efendi'nin babası müteveffâ-i merkûm Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi'nin ile'l-vefât yedinde mülkü ve ba'de vefâta terekesinde zevce-i metrûkesi gaibe ani'l-meclis Emine Hanım ibnet-i Yusuf ile müstahber mezbûr Es-Seyyid Mehmed Tevfik Efendi'ye bi'l-ırsü's-şer'î isâbet etmekle dükkân mezkûrun sihâm mezkûre mücebince mârrü'z-zikr kırk sehm hisse-i şâyi'asının ve beş sehm zevce-i gaibe-i mezbûre Emine Hanım'ın ve bâkî otuz beş sehm şâyi'a müstahber merkûm Es-Seyyid Mehmed Tevfik Efendi'nin hâlâ bi'l-ırsü's-şer'î yedlerinde mülk ve hakları ve tahte tasarruflarında olduğu bizim ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri âlî tarîkü's-şehâde etmeleriyle hıfzan li'l-makâl işbu vesîka-i enika ketb ve imlâ ve müstahber mezbûr Es-Seyyid Mehmed Tevfik Efendi yedine def' ve i'tâ olundu.

B3

Dükkanı haksız yere kullandığı

Mahrûse-i Burusa'da Hacılar mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-vesîka Kaşıkçı Zâde İsmail Ağa ibn-i Abdullah Bey'den istihbâr-ı şer'î sudûrundan sonra hâlâ mahrûse-i mezbûrede kâin kasr-ı hümâyûn bekçisi El-Hâc Âlî Ağa ibn-i İbrahim ve Derviş Şemseddin Molla ibn-i El-Hâc Mustafa Efendi nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-istihbâr mahrûse-i mezbûrede Câmî'-i kebîr civârında Tomruk önü sevkinde vâki` etrâf-ı erba'adan Şekerci Âlî Molla ve Berber El-Hâc İbrahim Ağa dükkânları ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fi'l-asl şadırvanlı bir bâb kahvehane olup el-yevm bir bâb mülk kebabçı dükkânının yüz yirmi sehm i'tibârıyla kırk beş sehm işbu müstahber merkûm İsmail ağa'nın arşın yedinde mülk ve hakkı olup ve hâlâ dükkân mezkûrun sihâm mezkûreden mârrü'z-zikr kırk beş sehmine vaz'-ı yed ve zabt ve tasarruf eylediği bizim ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her biri âlî tarîkü'ş-şehâde ihbâr etmeleriyle hıfzan-li'l-makâl işbu vesîka-i enika ketb ve imlâ ve müstahber merkûm İsmail Ağa yedine def' ve i'tâ olundu.

B4

Dükkan satışı

Derûn-ı hüccet şer'îyyede tahdîd ve tavsîf olunan bir bâb mülk Kebabçı dükkânının yüz yirmi sehm i'tibârıyla kırk beş sehmine arşın mâlik ve mutasarrıf olan derûn-ı hüccette mastûru'l-ism İsmail Ağa ibn-i Abdi Bey meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-hâmisi Kebabçı Hüseyin bin Halil nâm kimesne mahzarında ikrâr- tâm ve takrîr-i kelâm idüb akd-ı âti'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup işbu hüccet-i şer'îyye derûnunda tahdîd ve tavsîf olunan el-yevm bir bâb kebabçı dükkânında olan yüz yirmi sehm i'tibârıyla kırk beş sehm hisse-i şâyi'am bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile merkûm Hasan'a altı yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm altı yüz gurus müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd dükkân-ı mezkûrda olan sihâm mezkûre mücebince sâlifü'z-zikr kırk beş sehm hisse-i şâyi'amda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp müşteri merkûm Hasan'ın mülk-ü müşteri ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B5

Boşanma

Mahrûse-i Burusa hâricinde Çekirge Mahallesiinde sâkine ve zât-ı şer'â mu'arrefe Aka Sıdika bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Es-Seyyid Hüseyin bin Es-Seyyid İsmail nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm Es-Seyyid Hüseyin zevc-i dâhilim olup lakin beynimizde hasn-ı zendeğânî meyser olmamağla ben hal'a tâlibe ve mufârekata râğibe olduğum ecelden zevcem merkûm Es-Seyyid Hüseyin'in zimmetinde mukarrer ma'kûd-ı aliyye olan üç yüz guruş mehr-i müeccelim ve mecmû' sekiz yüz guruş kıymetli bir beledî döşek ve bir yorgan ve bir baş yasdığı ve bir kilim ve dört beledî yasdık ve bir yük memlû minder ve bir yemeni mak'ad ve bir kumaş entari ve bir basma entari ve bir kumaş şalvar ve bir basma şalvar ve bir lebâde ve bir şal ferâce ve bir sandık ve bir kapaklı tencere ve bir yemek sinisi ve iki kapaklı sahan ve bir su tası ve iki lengir mehr-i mu'accele ve nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve meûnet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcem merkûm Es-Seyyid Hüseyin ile muhâla'a-i sahîha-i şer'îyye ile hal' olduğumda ol dahî hul' mezkûru kabûl edip hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu târîh-i kitaba gelinceye değin beynimizde cârî olan bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâ ve mutâlebât ve kâffe-i îmân ve muhâsamâtdan ben mezbûr Es-Seyyid Hüseyin'in zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî kezalik benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâdî min Cemâziye'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 80

A1

Ev satışı

Mahrûse-i Bursa'da Kayhan mahallesinde sâkin zât-ı şer'â mu'arrefe Mediha bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'î-şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Es-Seyyid İbrahim bin Halil ve ma'rifeti'z-zât Habibe bint-i İbrahim nâm zevcân mahzarlarında bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede Kız Yakub mahallesinden vâki' etrâf-ı erba'adan Deveci Veliddin sârbân başı Hasan Ağa menzilleri ve simitçi dükkânı ve tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sofa ve bir sağır sandık odası ve bir sofa ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile zevcân mezbûrân Es-Seyyid İbrahim ve Habibe Hâtûn'a sekiz yüz guruşa ale'l-iştirâkü's-seviyy bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde onlar dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm sekiz yüz guruş müşteriyân mezbûrân merkûmân yedlerinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûmân Es-Seyyid İbrahim ve Habibe Hâtûn'un ale'l-iştirâkü's-seviyy mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfân olsunlar Dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Eşya satışı

Mahrûse-i Bursa'da Orhangazi mahallesi sâkinelerinden Deliha bint-i El-Hâc Mehmed Efendi tarafından hibe ve bey' âtî'z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifetü'ş-şer'î ârifân Şerîf Ahmed bin El-Hâc Mehmed ve (...) Halil Ağa ibn-i Mehmed Emin nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan sahâf El-Hâc Abdullah Molla ibn-i El-Hâc Âlî nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin babası işbu bâ'isü'l-vesîka mûmâ-ileyh El-Hâc Hâfız Mahmud Efendi ibn-i El-Hâc Mehmed Emin Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre Deliha Hâtûn akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin yedimde mevcûde eşyâ-i memlûkemden on aded sîm zarf ve bir aded sîm kahve kutusu ve bir aded sîm hamam tası ve bir çift sîmli na'lîn ve iki aded filâbdanlı boğça ve bir aded sîmli tarak ve bir aded sîmli uçkur değneği ve bir aded filâbdanlı arâkyâ seccâdemi babam mûmâ-ileyh El-Hâc Hâfız Mahmud Efendi'ye hibe-i sahîha ile hibe ve temlik ve teslîm idüb ol dahî

ber-vech-i muharrer ba'de'l-ethâb ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl ve yine yedimde mevcûde eşyâ-i memlûkemden üç aded yük memlû minder ve on aded ebâtî yasdık ve üç çuka mak'ad ve iki basma yasdık ve üç şilte ve bir orta keçesi ve iki köşe yasdığı ve iki şilte ve üç basma yüz şiltesi ve iki beledî döşek ve bir şilte ve iki baş yasdığı ve dört yorgan ve altı anteri ve dört şalvar ve iki uzun nâfe kürek Ve bir kasa nâfe kürek ve bir zekerî lâhûr şâl ve altı gömlek ve bir (...) ferâce ve iki sandık ve bir elmas kol yüzük ve bir münkal ve bir münkal tahtası ve bir ayna ve dört şam'dân ve iki mum makarası ve bir tabla ve bir iskamble ve on fincân ve sekiz kapaklı bardak ve bir hoşâb kâsesi ve on bağâ kaşık ve bir sofrâ ve bir sofrâ peşgeri ve on havlu ve on çora ve on iki uçkur ve on makara ve dört pencere perdesi ve beş duhân tablası ve beş tabak ve üç kapaklı tencere ve beş kapaklı sahan ve beş lengir ve bir kazgân ve bir yemek sinisi ve bir kenârlı tepsi ve bir şorba tası ve bir yağ tabem tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î vehafka-i vâhide ile babam mûmâ-ileyh El-Hâc hâfız Mahmud Efendi'ye iki bin sekiz yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin sekiz yüz guruş babam müşteri mûmâ-ileyh yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd bi'l-cümle eşyâ-i muharrere-i mezkûrelerde benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp babam mûmâ-ileyh El-Hâc Hâfız Mahmud Efendi'nin mâl-ı mevhub ve mülk-ü müşterâsı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedi dedikte gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâdî min Cemâziye'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Kurtbasan suyunun Emir Sultan'a getirilmesi

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf istimâ' ve ketb ve tahrîr için bi'l-iltimâs savb-ı şer'î enverde me'zûnen irsâl olunan vakâyi' kâtibimiz müderrisîn kirâmdan mekremetlü Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Reşad Efendi ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'î ve su yolcu Mustafa bin Mehmed ile mahrûse-i Burusa'da Hazret-i Emir kudsi serahû'l-hatîr Mahallesi fevkinde (...) bekçiliğinde Âlî dede bâğma köşkünde sagîr havza üzerine varıp zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-ı meclis-i şer'î

âlî ettik de arsasında merhûm İshak Paşa vakf-ı şerîfine mukâta'a-i kadîme-i ma'lûmeli lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd mârrü'z-zikr Âlî Dede Bâğma dimekle arîf eşcâr ve kürümü mülk bağ ile mahlût bir kıt'a tût hadîkasına bâ-temessük mütevellî mâlik ve mutasarrıf olan kayyum Es-Seyyid El-Hâc Osman Molla ibn-i El-Hâc Âlî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Terzi Mehmed Ağa ibn-i Süleyman nâm kimesne hâzır olduğu hâlde müşârun-ileyh Hazret-i Emir kudî serahû'l-hatîr dergâh-ı şerîfesinin nısf-ı hassa meşihatına ve vakfın kezalik nısf-ı hassa tevliyetine bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân mutasarrıf olan Es-Seyyid El-Hâc Eş-Şeyh Mehmed Emin Efendi ibni'l-merhûm Eş-Şeyh El-Hâc Ahmed Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip dergâh-ı şerîfe mezkûrun vakf-ı şerîfi müstegalâtından mahalle-i mezbûre fevkinde Kızıl Bayır kurbünde kâin bir kıt'a vakf tût hadîkasının derûnunda kâin Kurtbasan bînârı suyu cereyân eden havuzdan mâ-i lezîz mezkûrun ayâğı mine'l-kadîm işbu hâzırân bi'l-meclis Akdereli Koca İsmail bin Halil ve Müezzîn Halil bin Mehmed ve sâir ma'lûmu'l-esâmî kûsân bağ ve hadîkaları meyânında olan harkdan cârî olarak benim bâ-temessük mütevellî mâlik ve mutasarrıf olduğum mârrü'z-zikr Âlî Dede bağı dimekle arîf sagîr havuza cereyân ederek ben mâ'i mezkûrun havuz mezkûremden fazlasıyla bağ mezkûrumu saky ve ol vechle mâ'i mezkûrdan intifâ' edegelim ve hâzır merkûm Terzi Mehmed Ağa'nın bi'l-icâreteyn mutasarrıf olduğu merhûm Şeyh Selami Zâviyesi vakf-ı şerîfi müstegalâtından mahall-i mezkûrun kurbünde kâin kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd tahmînen üç dönüm mikdârı bağ ile mahlûta bir kıt'a vakf tût hadîkasının üst tarafı kenarından neb' ile hadîka-i mezkûresinde olan hâbiyesine cereyân ederek mâ'-i lezîz mezkûrun hâbiye-i mezkûreden fazlası sandıklara cereyân ile beyhûde telef ve zâyi' olagelim ve Oduncu Mustafa ve Selime Hâtûn bâğlarıyla Çakıcı mütevellî Dervîş İbrahim veresi ve kezalik işbu hâzır bi'l-meclis El-Hâc Mehmed Said Efendi bâğları beyinlerinde olan harkdan cereyân eden diğerk mâ-i lezîz dahî bir kimesnenin yedinde mülk ve ta'ahhüd tasarrufunda olan bâğ ve hadîka mahsûs olmayarak beyhûde cereyân ile telef ve zâyi' olmakda olup ve mârrü'z-zikr Hazret-i Emîr Dergâh-ı Şerîfde dahî mâ-i lezîzin killeti olup sâkinân olan fukarâ ve dervîşânın mâ-i lezîze ihtiyaçları dergâr olmağla mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Emin Efendi Kurtbasan havuzuna cârî mâ-i lezîzin ayağını kemâ fî'l-sâbık cârî olduğu harkdan kendi mâlından tahte'l-arz kanavât bastıyla ahz ve zeylinde kâin hâzır merkûm Terzi Mehmed Ağa'nın hadîkasında kâin hâbiyeye icrâ ve hâbiye-i mezkûreye cereyân eden diğerk mâ-i lezîz mezkûre mansıb ederek merkûm El-Hâc Mehmed Said Efendi'nin bâğı ve setinden bi'r-rızâ kezalik tahte'l-arzı kanavât bastıyla icrâ ve sâlifü'z-zikr Oduncu Mustafa ve Selime

Hâtûn ve müteveffî Dervîş İbrahim veresesi ve hâzır mezbûr El-Hâc Mehmed Said Efendi bâğları beynderinde olan harkdan cereyân eden diğerk mâ-i lezize bi'l-ilâve mezbûr Çakıcı müteveffî Dervîş İbrahim vereselerini arzân birle bâğ mezkûrları derûnundan kezalik kanavât bastıyla Fıstıklı tarîk câddesinde mezbûr Çakıcı Dervîş İbrahim veresesi bâğı kenârına müceddeden inşâ eylediğı hâbiyeye ve ondan tarîk caddeden ve Süleyman Dâyı zevcesi Hatice bint-i Âlî nâm hâtûn ile Kabasakal oğlu İbrahim bin Mustafa ve Es-Seyyid Ömer oğlu Şerîf Mehmed bin Mustafa ve Kûfenci Hüseyin bin Ahmed nâm kimesneler kezalik ihbâr ederek bâğları derûnunda tahte'l-arzı kanavât bastıyla mezbûr Kûfenci Hüseyin bâğı kenârında tarîk-i âmm üzerinde kezalik müceddeden inşâ eylediğı hâbiyeye ve ondan Hançeriye Medresesi pîşegâhında kezalik müceddeden inşâ eylediğı hâbiyeye ve ondan tarîk-i âmmdan ve Göçük nâm mahallede kâin Kalaycı Mehmed bin İsmail kezalik arzân ederek hadîkası derûnunda ve tarîk-i caddeden kezalik tahte'l-arzı kanavât bastıyla Dergâh-ı Şerîf-i mezkûrun dâhiliyesinde kâin hâbiyeye musluk ile icrâ ve zuhrunda hâriciyesinde kâin hâbiyeye açıktan icrâ ve ondan Dergâh-ı Şerîf-i mezkûrun şâdirvânına icrâ ve şâdirvan mezkûrdan mâ-i lezîz mezkûrun humsunu ikrâz ve zâviye-i mezkûre helâlarına ba'de'l-icrâ bâkîsini müşârun-ileyh Hazret-i Emîr Câmî'-i Şerîfi havlusunda inşâ olunan hâbiyeye ve ondan müşârun-ileyh türbe-i şerîfleri kurbünde kâin medrese-i celîle pîşegâhında mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Emin Efendi'nin pederi merhûm Eş-şeyh El-Hâc Ahmed Efendi'nin kabri şerîfleri ittisâlinde kezalik müceddeden inşâ eylediğı hâbiyeye icrâ ve ondan mahall-i müşârun-ileyhde kâin benim menzilimde olan hâbiyeye icrâ ve hâbiye-i mezkûreden fazlasını mâ-i lezîz mezkûrun mecrâsı ta'mirâtına vakf olmak üzere mu'accele i'tâsıyla tâlebi zuhûrunda mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Emin Efendi tefvîz etmek üzere mâ-i lezîz mezkûre mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Emin Efendi tâlib ve râğb olup ve benimle hâzır merkûm Terzi Mehmed Ağa'dan her birimiz dahî şeyh mûmâ-ileyhin âb-ı mezkûrları bervech-i muharrer kendi mâlından kanavât bastıyla ahz ve icrâsına râğıblar olarak ve mâ-i lezîz mezkûrlardan hak (...) meccânen ferâğ ve kefid edip ve hâzırân mezbûrân Müezzîn Halil ve El-Hâc Mehmed Said Efendi'den her birinin dahî bâğ mezkûrları kenârında kâin harkdan cereyân edip mâ-i lezîz mezkûrlara ilâve olunan mâ-i lezize müte'allika mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-şeyh El-Hâc Mehmed Emin Efendi'den aslâ da'vâ nizâ'ları yoktur deyü merkûm Es-Seyyid El-Hâc Osman Molla'nın takrîr-i meşrûhlarını mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Emin Efendi ve hâzır merkûm Terzi Mehmed Ağa ile diğerk hâzırân merkûmândan her biri vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk edip ve mûmâ-

ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Emin Efendi'nin mâ-i lezîz mezkûrları ber-vech-i muharrer birbirlerine mansıb ederek icrâsında bir kimesneye muzarret peydâ olmayıp nâssa menâfi'-î müceb olacağını cerîde-i şer'îde muharrerü'l-esâmî bî-garaz Müslimîn ihbâr ettiklerini Mevlânâ mûmâ-ileyh mahlinde ketb ve tahrir ve ma'ân meb'ûs emnâ-i şer'île meclis-i şer'-î kadîme gelip âlî vukû'a inhâ ve takrîr etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min Zilka'de'l-Şerîfe sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Çiftlik, menzil ve odayı oğullarına hibe ettiği

Tahakkuk-ı öZR-i şer'îyye husus-ı âtî'l-beyânın mahlinde istimâ' ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverden me'zûnen irsâl olunan bâb-ı kal'a bâşı kâtibi Eşrâf kuzât-ı kirâmdan mevdetlü Es-Seyyid Âlî Rıfat Efendi mahrûse-i Burusa'da Karaağaç Mahallesi'nde vâki' Papas oğlu Eci Agob veled-i Seropa zımmînin mütemekkin olduğu menzile varıp isimleri zeyl-i rakîmede muharrer müslimîn huzûrlarında akd-ı meclis-i şer'-î âlî ettikte mersûm Papas oğlu Eci Agob zımmî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda işbu hâmilu's-safer sulbî kebîr oğulları Eci Seropa ve Estepan ve Serkoz ve Samadan ve Agasi Karabet zımmîler muvâvehelerinde bi-tev'îha ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edip ben işbu târîh-i rakîmeden on dört mâh yirmi bir gün mukaddem ya'nî geçen altmış sekiz senesi mâh-ı Muharremü'l-Harâmı guresi günü yedimde mevcûde mâlım olan altmış bin guruşun otuz bin guruşunu sulbîye kızım gaibe-i ani'l-meclis Şerben oğlu zevcesi Aknasya Nasrâniyyeye hîbe-i sahîha-i şer'î hibe ve tarafeynden kabzına vekîl karındaşı sulbî kebîr oğlu işbu hâzir bi'l-meclis mersûm Estepân zımmîye teslim eylediğimde ol dahî meblağ-ı mezbûru bi'l-vekâle ittihâb ve kabzı ve kabûl edip ve bâkî otuz bin guruşunu dahî diğER sulbîye kebîre kızım kezalik gâibet ani'l meclis Eci Tefohi Nasrâniyyeye kezalik hibe ve tarafından kabza vekîl karındaşı diğER oğlum mersûm Eci Serkoz zımmîye teslim eylediğimde ol dahî kezalik bi'l-vekâle ittihâb ve kabzı ve kabûl edip el-hâletü hâzihi meblağ-ı mezbûr otuz bin guruşu oğlum mersûm Estepan zımmînin karındaşı kızım gaibe-i mersûme Aknasya Nasrâniyyeye te'diye etmek üzere bi'l-vekâle emâneten yed ve zimmetinde olup meblağ-ı merkûm otuz bin guruşu dahî diğER oğlum mesfûr Eci Serkoz zımmîniin karındaşı kızım gaibe-i

mersûme Eci Tefohi Nasrâniyeye te'diye etmek üzere kezalik bi'l-vekâle emâneten yedinde ve zimmetinde olup mârrü'z-zikr oğullarım mersûmûn Eci Seropa ve Estepan ve Serkoz zimmîlerin yedlerinde ve tahte tasarruflarında olup el-yevm benim mütemekkin olduğum menzil-i mezkûrda üzerimde lâbisi olduğum köhne kiyâsımdan gayrı ism-i mâl itlâk olunur nesnem olmayıp menzil-i mezkûrda ve oğullarım mesfûrûn Eci Seropa ve Estepan ve Serkoz ve Agas ve Karabet zimmîlerin bi'l-iştirâk yedlerinde tahte tasarruflarında olan mahrûse-i mezbûrede kalıncık sevkinde bir bâb müfâzeli odalarında mahrûse-i mezbûre kazâsında Eticiler nâm mahallede vâki` kezalik bi'l-iştirâk yedlerinde ve tahte tasarruflarında olan bir bâb çiftliklerinde kat'â alâkam olmayıp derûnlarında dahî dahî benim nesnem olmayıp benim nâssda dahî alacak hakkım olmamağla menzil ve oda ve çiftlik mezkûrlar derûnlarında mevcûde olan bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve hayvân hubûbât oğullarım mesfûrûn Eci Seropa ve Estepan ve Serkoz ve Samadan ve Agas Karabet zimmîlerindir benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim yoktur dedikde oğulları mesfûrûn Eci Seropa ve Esteban ve Serkoz ve Samadan ve Agas Karabet zimmîlerden her biri dahî babaları makarr mersûm Eci Agop zimmînin her biri kelimât-ı meşrûhasını tasdîk edip mersûm Estepan zimmî kız karındaşı mesfûre Aknasya Nasrâniyenin ber-vech-i muharrer mâl-ı mevhûbu olan meblağ-ı merkûm otuz bin guruşu el-yevm bi'l-vekâle emâneten yed ve zimmetinde mevcûde olduğunu Eci Serkoz zimmî dahî karındaşı mesfûre

Sayfa 81

A1

Küçük kıza nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Molla Fenari mahallesi sükkânından zât-ı şer'â mu'arrefe Meryem bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Sabire Hânım ibnet-i İbrahim Efendi tarafından icâr âtî'z-zikri tasdîke vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân Mehmed bin İbrahim ve Âlî bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Mehmed bin Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip işbu sadriye kızım Zeynep bint-i Ahmed nâm sagîrenin bizden gayr-ı velisi ve münfik şer'îsi olamayıp ve ben dahî muhtâc olarak infâk ve iksâya iktidârım olmamağla kızım sagîre-i mezbûreyi aded-i şuhûr beyân olunmaksızın işbu târîh-

i vesîkadan beher mâh yirmi beş kuruş ücret kavliyle müvekkile-i mezbûre Sabire Hânım bi'l-velâye îcâr ve teslim eylediğimde vekîl mezbûr Mehmed dahî müvekkilesi mezbûreye (...) bi'l-vekâle isticâr ve tesellüm eyledikten sonra ben beher mâh kavî olunan ücret-i mezkûrenin yirmi guruşunu sagîre-i mezbûre Zeynep'in nafaka ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarf bâkî beş guruşunu dahî yedinden ibkâya müvekkile-i mezbûre Sabire Hanım izâfetle vekîl mezbûr Mehmed'e bi'l-velâye emr ve tevekkîl idüb ol dahî bir minvâl muharrer bi'l-vekâle ta'ahhüd eyledik dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis min Cemâziye'l-evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Eşya satışı

Medîne-i Burusa hasnı dâhilinde Manastır Mahallesi sâkinelerinden Huriye bint-i Mehmed Said Ağa nâm hâtûn tarafından hibe ve bey' âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân El-Hâc Mehmed Efendi ibn-i İbrahim ve Ahmed Nalif Ağa ibn-i Salih nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan Mehmed Tahir ibn-i El-Hâc Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin vâlidesi ma'rifetü'z-zât işbu bâ'isü'l-vesîka Sare bint-i El-Hâc Abdullah nâm Hâtûn tarafından hibe ve bey' âti'z-zikri tasdîke vekîl sadr-ı kebîr oğlu Ahmed Bey ibni'l-mezbûr Mehmed Said Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre Huriye Hâtûn akd-ı âti'z-zikrin sudûruna değin yedimde mevcûde eşyâ-i memlûkemden on aded sîm (...) ve bir aded sîm kahve kutusu ve bir aded sîm hamam tası ve bir çift sîmli na'leyn ve iki aded kılâbdanlı boğça ve iki kılâbdanlı havlu ve sekiz kılâbdanlı makarama ve dört kılâbdanlı uçkur ve iki kılâbdanlı çoram vâlidem müvekkile-i mezbûre Sare Hâtûn'a hibe-i sahîha ile hibe ve temlîk ve teslim edip ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-ethâb ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl ve yine yedimde mevcûde eşyâ-i memlûkemden on iki dizi incü ve on iki aded kadife yasdık ve üç aded yük memlû minder ve üç aded minder şiltesi ve üç çuka mak'ad ve iki beledî döşek ve iki yorgan ve iki baş yasdığı ve bir orta keçesi ve iki kapaklı tencere ve iki kapaklı sahan ve bir nühâs mangal ve üç lengir ve bir kapaklı şorba tası ve bir leğen mâ'i-ibrik ve bir katâif sinisi ve

bir yemek sinisi ve bir ayna ve iki sandık ve def'a bir beledî döşek ve iki yorgan ve iki baş yasdığı ve iki yüz şiltesi ve iki erkân şiltesi ve dört kebîr şam'dân ve iki sagîr şam'dân ve dah'a on kapaklı sahan ve bir kapaklı kuzu tenceresi ve dah'a iki kapaklı tencere ve bir yemek sinisi ve bir şorba tası ve bir (...) tencere ve bir bakraç ve bir yağ tâbesi ve iki pirinç leğen mâ'i-ibrik ve bir hoşâb kasesi ve on kapaklı bardak ve bir tepsi ve on (...) kaşık ve on fincan ve yedi boy küreği ve üç şulâki entâri ve iki cânfî anteri ve dört cânfî şalvar ve dört şulâki hırka ve iki şulâki ferâce ve bir çarşâb ve bir top pembe (...) bizim tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile ve safka-i vâhîde ile vâlidem müvekkilem mezbûre Sare Hâtûn iki bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin guruş vâlidem müvekkile-i müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd bi'l-cümle eşyâ-i muharrere-i mezkûrelerde benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp vâlidem müvekkilem mezbûre Sare Hâtûn'un mâl-ı mezhûb ve mülk-ü müşterâsı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu

Fî'l-yevmi'r-râbi' min Cemâziye'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Hayreddin Paşa mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Hediye bint-i Abdullah nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Abbas bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Abbas zevc-i dâhilem olub lakin beynimizde hüsn-ü mu'âşeretimiz olmamağla ben hul'a tâlibe ve mufârakata râğibe olduğum ecelden zevcim mezbûrun zimmetinde mutekarrer ve ma'kûd-ı aleyh olan dört yüz elli guruş mehr-i müeccelem ve nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve meûnet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcem mezbûr Abbas ile muhâla'a-i sahîha-i şer'îyye ile hul' olduğumda ol dahî hul' mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu târih-i vesîkaya gelinceye değin beynimizde cereyân eden bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan zevcem mezbûr Abbas'ın zimmetini ibrâ-i âmm sahîh-i şer'î

ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî kezalik benim zimmetimi ibrâ ve ıskât idüb tarafından her birimiz âharım ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Küçük kıza nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Elvan Bey mahallesi sâkinelerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Fatma bint-i Nasuh nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i sâbık Mehmed Hurşid bin Abdullah nâm kimesne mahzarından takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip merkûm Mehmed Hurşid ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken mezbûrun farâşından hâsıl ve benden mütevellid hâlâ bi-hakkı'l-hudâne hâlâ hacr ve terbiyemde olan sulbiye sagîre kızı işbu hâzire bi'l-meclis Hatice'nin aslâ mâlı olmamağla nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine min kibel-i şer'î mikdâr kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedik de gibbe't-tasdîki's-şer'î hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba lehû ve hüsnü-meâb efendi hazretleri dahî sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr Mehmed Hurşid Efendi üzerine kızı masrûf idük ihbâr olunan işbu târih-i kitâbdan şehriye yirmi guruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagîre-i mezbûre Hatice'nin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarf ve le'l-hâce istidâneye ve vakt-ı zaferde babası mezbûr Mehmed Hurşid üzerine rucû'a vâlidesi mezbûre Fatma Hâtûn'a izin verilmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B3

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Alaca Mescid mahallesi sükkânlarından zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Emine bint-i Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Zabıta Ahmed bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Ahmed zevc-i dâhlîm olub lakin beynimizde hüsn-ü mu'âşeretimiz meysir olmamağla ben hul'a tâlibe ve mufârakata râğibe olduğum ecelden

zevcim mezbûrun zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aliyye olan altmış guruş mehr-i müeccelim ve nafaka-i iddet mu'ayyne-i ma'lûmem üzerlerine ve meûnet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcem mezbûr Ahmed ile muhâla'a-i sahiha-i şer'î ile hul' olduğumda ol dahî hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu târîh-i vesîkaya gelinceye değin beynimizde cereyân eden bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyeye müte'allık âmme-i da'vâdan zevcem mezbûr Ahmed'in zimmetini ibrâ-i âmm sahih-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eyledğimde ol dahî kezalik benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B4

Oda satışına vekîl ta'yîn ettiği

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Kazâz mahallesi mütemekkinlerinden şahısları ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Katerina ve Endica bint-i (...) nasrâniyeler meclis-i şer'î hafîr-ı lâzımü't-tevkîrde kız karındaşları kezalik şahs-ı şer'â mu'arrefe Ezmerağda nasrâniye hâzır olduğu hâlde her bir takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip Hüdavendigâr esbak cennet mekân sultân Mustafa Hân aleyhi'l-rahmet ve'l-gufrân hazretlerinin asitâne-i aliyyede Laleli Çeşme kurbünde kâin binâ ve ihyâ gerdeleri olan Câmî-i Şerîf ve i'mâret-i âmire ve Üsküdar ve mahâlle-i sâirede vâki' hayrât celîleleri evkâf şerîfleri musakkafâtından olup asitâne-i aliyyede Velid Hân Çarşusunda kürekçiler hânı kurbünde vâki' hân-ı cedîd-i kebîrin oda katında lonca odası tahtında sakalar çeşmesi tarafında vâki' şehriye vakf-ı müşârun-ileyh dört buçuk guruş icârelü on dokuzuncu bir bâb oda gediğinin dört sehm i'tibârıyla üç sehm bizim bâ-temessük mütevellî ale'l-iştirâkû's-seviyy tahte tasarrufumuzda olup ve bâkî bir sehm dahî kız karındaşımız hâzîre-i mersûme Ezmerağda nasrâniyenin kezalik bâ-temessük mütevellî tahte tasarrufunda olmağla bizimle kız karındaşımız hâzîre-i mersûme dahî her birimiz gedik mezkûru mahlinde bedel-i misilli ve bâ-re'y mütevellî vakf âhara ferâğ ve bedeli ahz ve kabz ve bize irsâl ve îsâle ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine fi'l-asl Burusalı olup el-yevm asitâne-i aliyyede mârrû'z-zikr Velid Hân'ında ticâretle mütemekkin berâtlü Avrupa tüccârından Eftem veled-i Kıryako Bezirgânı kabûlüne mevkûfe tarafımızdan vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledik deyü mersûmtân Katerina ve Endica nasrâniyelerin sâdır olan takrîrleri kız

karındaşları hâzîre-i mersûme Ezmerağda nasrâniye vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk etmeğın mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Sayfa 82

A1

Küçük erkek çocuğa nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa’ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi‘ Misi Karyesi sükkânından zât-ı ta‘rîf-i şer‘î ile mu‘arrefe işbu bâ‘isü'l-vesîka Hediye bint-i Receb nâm Hâtûn meclis-i şer‘î şerîf-i enverde zevc-i sâbık Mustafa ibn-i İsmail nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani‘l-merâm edip mezbûr Mustafa ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken mezbûrun farâşından hâsıl ve benden mütevellid hâlâ bi-hakkı‘l-hıdâne hacr ve terbiyemde olan sulbî sagîr oğlu Abdullah’ın aslâ mâlı olmamağla nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine min-kıbel-i şer‘î mikdâr kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbundur dedikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer‘î hâkim mevku‘ sadr-ı kitâb tûba lehû ve hüsn-ü meâb efendi hazretleri dahî sagîr mezbûrun nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine bi’t-terâzî târîh-i kitâbdan kadr-ı ma‘rûf idüki ihbâr olunan şehriye yirmi guruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagîr mezbûrun nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarf ve lede‘l-hâce istidâneye ve vakt-ı zaferde babası mezbûr üzerine rucû‘a vâlidesi ve hâdnesi mezbûre Hediye Hâtûn’a izin virmeğın mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

A2

Nakit para ve eşyaları hibe ettiği

Mahrûse-i Burusa’da Veled-i Harîr mahallesinde sâkin ve zâtı Urgancı El-Hâc Hüseyin bin El-Hâc Mehmed ve Halil bin El-Hâc Salih nâm kimesneler ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Fatma bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer‘î şerîf-i enverde sadriye kerîmesi müteveffîye Hatice Hâtûn’un sadr-ı kebîr oğlu işbu bâ‘isü'l-vesîka Salih bin Halil nâm kimesne mahzarında mezbûr Fatma Hâtûn’unun li-ebeveyn karındaşı müteveffî Fesci Âlî Molla’nın

zevce-i metrûkesi Hasibe bint-i Ahmed nâm Hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda tasdîke vekîl li-ümmi karındaşı Es-Seyyid Âlî Ağa ibn-i Mustafa hazır oldukları hâlde bi-tev'î'l-sâf ikrâr ve i'tirâf edip zikr-i âtî hibenin sudûruna değin silk-i mülkümde münselik olup müvekkile-i mezbûre Hasibe Hâtûn zimmetinde bi'l-emâne mevcûde olan üç bin yüz elli buçuk guruş nakdimle mecmû' iki bin yüz yirmi beş guruş kıymetli bir cild Mushaf-ı şerîf ve yedi buçuk miskâl incü ve dört aded beledî köhne yasdık ve üç baş yasdığı ve üç yorgan ve yük memlû altı minder ve üç kilim ve bir sâ'at ve bir mangal ve bir kazgan ve bir sini ve bir leğen mâ'i-ibrik ve bir tencere ve dört sahan ve bir lengir ve iki sahan kapağı ve bir şorba tası ma' kapak ve sagîr ve kebîr iki bakraç ve iki tâbe ve bir güğüm müvekkile-i mezbûre Hasibe Hâtûn yedinden tamâmen ahz ve kabz ve torunum mezbûr Salih'e hibe-i sahîha-i şer'îyye ile hibe temlik ve teslîm eylediğimde ol dahî meclis-i hibede ethâb ve kabz ve kabûl eyledi fimâ-ba'd nakd ve incü ve eşyâ-i muharrere-i mezkûrelerde benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp torunum mezbûr Salih'in mülk-ü mevhûbi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde z-mezbûr Salih ve vekîl merkûmdan her biri gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Selimzâde Mahallesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Fatma bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde Kürd Kara Mehmed ibn-i Süleyman nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin bâ-hüccet-i şer'îyye şerâ'en silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Tüfenkçi Emin ve Memiş ve Ümmühan hâtûn menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir beyt ulvî ve bir sofa ve bir ahur ve bir berr-i mâ'i ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile mezbûr Kara Mehmed beş yüz elli guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm beş yüz elli guruş müşteri mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzilir-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm Kara Mehmed'in mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î merkûm Kara Mehmed meclis-i şer'î şerîf-i enverde

işbu bâ'isü'l-vesîka Osman bin İbrahim nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip (...) şer'î ile mâlik ve mutasarrıf olduğum menzil-i mahdûd-ı mezkûru kezalik bi-cümleti mâ-yeştemilehû ve yahvîhi tarafeynden şer'î ile merkûm Osman beş yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm beş yüz elli guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim dahî aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm Osman'ın mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A4

Arazi satışına şahit oldukları

Mahrûse-i Burusa'da Hacı Yakub mahallesinde sâkin zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Rukiye bint-i Hüseyin nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde kezalik zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Sıdika bint-i Mehmed nâm hâtûn mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip sâlifüz'z-zikr Hacı Yakub Mahallesinde kâin hâlâ yedimde mülk ve hakkım olan mülk-ü menzirim muttasıl ve molla hakkı olup tarafeyni benim zikr olunan menzirim ve bir tarafı müezzîn süknâsı arsası ve bir tarafı tarîk-i hâssa ile mahdûd bir bâb mülk-ü menzili bundan akdem mâlikesi olan Esmâ bint-i Halil nâm hâtûn mezbûr Sıdika Hâtûn'a bin yüz yetmiş guruşa bey'-i kat'î ile bey' ve teslîm ve kabz semen eylediği mesmû'um olduğu anda bilâ-te'hîr taleb-i şif'a ve muvâsebe ile işhâd etmişdim hâlâ mezbûre Sıdika Hâtûn'a suâl olunup bâyi'a-i mezbûreye medfû' olan semen-i mezbûr bin yüz yetmiş guruş benden ahz ve menzil-i mezkûru bana teslîme tenbiye olunmak murâdımdır dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Sıdika Hâtûn cevâbında fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûrenin mülk menziline muttasıl ve mülâhık olan meznîl-i mahdûd-ı mezkûru bâyi'a-i mezbûre Esmâ Hâtûn'dan bin yüz yetmiş guruş semen-i medfû'a istirdâd kabzını ikrâr lakin müdde'î-i mezbûrenin ber-vech-i muharrer mübeyyin taleb-i şif'a ve muvâsebe ile istihâb eylediğini inkâr edecek müdde'î-i mezbûreden ber-vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyne taleb olundukda udûl-ı ihrâr ricâl-i müslimînden ve mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Debbağ Es-Seyyid Mehmed Emin Ağa ibn-i Âlî ve Bağcıvan Mustafa Ağa ibn-i Halil nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'â hâzırân olup istişehâde

olunduklarında fi'l-hakīka müdde'î-i mezbûre Rukiye Hâtûn kendi menziline muttasıl ve mülâhık olan menzil-i mahdûd-ı mezkûru mâlikesi Esmâ Hâtûn işbu Sıdıka Hâtûn'a bin yüz yetmiş guruşa bey'-i kat'î ile bey' ve kabz semen eylediğini istimâ' eylediği anda bilâ te'hîr taleb-i şif'a ve muvâsebe ile bizi istişehâde etmişdi biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahî ederiz deyü her bir edâ-i şehâdet-i şer'îyye ettikde gıbbe't-ta'dîl ve'l-tezkiye şehâdetleri makbûle olunmak mücebiyle gıbbe't-tahlîfi'ş-şer'î ba'de'l-hükm ve't-tenbiye mâ hüve'l-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B1

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Selçuk Hâtûn mahallesinde vâki' zikr-i âtî bir bâb mülk-ü menzilde ale'l-iştirâkû's-seviyy mâlik ve mutasarrıfân olan Fesci oğlu Mehmed Ağa ibn-i El-Hâc Salih ve Hatice bint-i El-Hâc Âlî nâm zevcândan mezbûr Mehmed Ağa bundan akdem vefât edip verâset-i zevce-i metrûkesi mezbûre Hatice Hâtûn ile li-ebi karındaşı Mehmed Murad'a mutahassıra ve sahîh-i mes'eleleri bi-tarîkû'l-basta sekiz sehmden i'tibâr olunup sihâm mezkûrdan beş sehm zevce-i mezbûre Hatice Hâtûn'a ve üç sehm ahî mezbûr Mehmed Murad'a isâbeti ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î zevce-i mezbûre Hatice Hâtûn tarafından bey' âtî'z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân işçi Ahmed Molla ibn-i Mehmed ve El-Hâc Ahmed ve de ibn-i Âlî nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan li-ebeveyn karındaşı El-Hâc Osman Ağa ibn-i Âlî nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-vesîka ahî merkûm Mehmed Murad mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem zevce-i mezbûre Hatice Hâtûn mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan (...) Molla ve Yorgancı Salih Molla ve Duhâncı Hasan Ağa menzilleri ve İmâm meşrûtası menzili ve tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sundurma ve dört beyt süflî ve bir sofa ve bir zîr-i zemîn ve bir matbah ve bir sâyelik ve bir firûn ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir zukāk kapusu üzerinde diğere sâyelik ve bir mikdâr havluyu müştemil dâhiliye ta'bîr olunur bir bâb mülk-ü menzilin nısf-ı şâyi'a benim yedimde mülküm ve nısf-ı şâyi' âharı mûrisimiz zevcem müteveffâ-i mezbûr Mehmed Ağa'nın ile'l-vefât yedinde mülk ve ba'de vefâta terekesinden her birimiz mevrûs olmağın ben dahî mecmû' menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan bir sahîh-i mezkûr beş sehm hisse-i şâyi'am tarafından îcâb ve kabulü havî şürût şer'î

ile mezbûr Mehmed Murad'a beş bin guruşa bi'l-asâle ve bi'l-verâse bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm beş bin guruş ahi merkûm Mehmed Murad yedinden bi'l-asâle ve bi'l-verâse tamâmen ve kâmilten ahz ve kabz eyledi fimâ-ba'd mecmû' menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan bir rashîh-i mezkûr beş sehm hisse-i şâyi' amda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp üç sehm ırsen ve beş sehm şerâen mecmû' menzil-i hudûd-ı mezkûrda ahi merkûm Mehmed Murad'ın mülk ve hakk-ı sarfi oluşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedi dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis ısr min şehr-i Rebi'ü'l-Evvel sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Ev satışı

Derûn-ı hüccet-i şer'îyyede tahdîd ve tavsîf olunan bir bâb mülk-ü menzile mâlik ve mutasarrıf olan derûn-ı hüccet-i şer'îyyede mastûru'l-esâmi Mehmed Murad bin El-Hâc Salih nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde hâlâ zevcesi zât-ı şer'â mu'arrefe işbu bâ'isü'l-hâmisi Rahime bint-i İsmail nâm hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değın silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup işbu hüccet-i şer'îyye derûnunda tahdîd ve tavsîf olunan bir bâb mülk-ü menzilem bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile zevcem mezbûre Rahime Hâtûn'a iki bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm iki bin guruş zevcem müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp zevcem mezbûre Rahime Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Hacı İskender mahallesi sükkânından Kayseriyeli El-Hâc Mehmed Emin Ağa ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Timûrcu Hasan Ağa ibn-i Abdullah nâm kimesne mahzarında bi-tev'î ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede Sağrici Sungur mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'adan (...) İbrahim Ağa menzili ve taraf-ı sülûsesi tarîk-i âmm ile ve hâssa ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sundurma ve bir beyt süflî ve bir ahûr bir matbah ve bir mâ'i-cârı ve bir havluyu müştemil bâ-hüccet-i şer'îyye şerâen mutasarrıf olduğum bir bâb mülk-ü menzil-i bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile merkûm Hasan Ağa'ya dört bin guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî bir minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm dört bin guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm Hasan Ağa'nın mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis min Cemâziye'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B4

Küçük oğluna nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Şehreküstü mahallesi sâkinelerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Hanife bint-i El-Hâc Halil nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i sâbık Mehmed Tahir bin Mehmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip mezbûr Mehmed Tahir ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken mezbûrun farâşından hâsıl benden mütevellid hâlâ bi-hakkı'l-hidâne hacr ve terbiyemde olan sulbî sagîr oğlu Âlî Rıza'nın aslâ mâlı olmamağla nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine min-kıbel-i şer'î mikdâr kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î hâkim mevku' sadr-ı

kitâb tûba lehû hüsn-ü meâb efendi Hazretleri dahî sagîr mezbûrun nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine bi't-terâzî işbu târîh-i kitâbdan farz ve ma'rûf idü ki ihbâr olunan şehriye yirmi guruş farz ve takdir buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîr mezbûrun nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-ı zaferde babası mezbûr üzerine rucû'a vâlidesi mezbûre Hanife Hâtûn'a izin virmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min şehri-i Rebi'ü'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 84

A1

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Kavaklı Mahallesi sâkinlerinden ve zât-ı şer'â mu'arrefe Şerife Habibe bint-i Es-Seyyid El-Hâc Süleyman Efendi tarafından zikr-i âtî hul' ve ibrâya vekîl olduğu Attâr Mısri Mehmed Ağa ibn-i Ahmed ve El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i Salih nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü şer'î lâhık olan babası mezbûr El-Hâc Süleyman Efendi ibn-i El-Hâc Âlî nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin zevci muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesika Es-Seyyid Ahmed Efendi ibn-i Mehmed Emin nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem kızım mezbûre Hayriye Hâtûn'un merkûm Es-Seyyid Ahmed Efendi zevci-i dâhili olup lakin beynlerinde hüsn-ü mu'âşeretleri olmamağla kızım müvekkilem mezbûre hul'a tâlibe ve mufâratına râğibe olduğu ecelden zevci mûmâ-ileyh Ahmed Efendi'nin zimmetinde mutekarrer ve ma'kûd-ı aliyye olan bin guruş mehr-i müecceli ve nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmesi ve meûnet süknâsı dahî kendi üzerine ve mûmâ-ileyh Es-Seyyid Ahmed Efendi'nin farâşından hâsıla kızım ve müvekkilem mezbûreden mütevellid hâlâ babası mezbûr Es-Seyyid Ahmed Efendi'nin hacr ve terbiyesinde olan Şerife Fevziye Hatice nâm sagîreyi diğeri kızım müvekkilem mezbûre bi-hakkı'l-hidâne mutâlebe ve ahz eder ise dokuz yaşını tekmîl edinceye değin kızım müvekkilem mezbûre Hayriye Hâtûn kendi mâlından infâk ve iksâ etmek üzere zevci-i mezbûrem Es-Seyyid Ahmed Efendi ile bi'l-vekâle muhâla'a-i sahîha-i şer'îyye ile hul' eylediğimde ol dahî hul' mezkûru ber-vech-i muharrer ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve

ibtidâ-i zevciyetimizde işbu târîh-i vesîkaya gelince beynlerinde cereyân eden bi'l-cümle ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı şitâye ve hukûk-ı sâire-i şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan her birimiz âharın ibrâsını ber minvâl muharrer kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Ev ve bahçe satışı

Mahrûse-i Burusa'da Elmalık Mahallesi ahâlîsinden Ahmed Muhtar ve Mehmed Âlî ibn-i El-Hâc Ahmed nâm karındaşlar ile mezbûr Mehmed Âlî'nin vâlidesi zât-ı tarif-i şer'î ile mu'arrefe Ayşe bint-i İbrahim nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde kendi nıfısından asîl ve zevcesi Akile bint-i Mehmed nâm Hâtûn tarafından bey' âtî'z-zikri tasdîke vekîl olan işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed bin İbrahim nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin bâ-hüccet-i şer'îyye silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı Hakkaf El-Hâc Mehmed Molla ve semerci Abdullah menzilleri ve tarafeyn-i tarîk-i âmm ile mahdûd hâriciyesinde iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir ahûr ve bir fırûn ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu ve dâhiliyesinde dört beyt ulvî ve bir sofa ve bir beyt süflî ve bir sofa ve bir hamam ve bir matbah ve bir zîr-i zemîn ve bir kiler ve iki hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil hâriciye ve dâhiliyelü bir bâb mülk-ü menzilimiz ile hudûd-ı mezkûre dâhilinde menzil-i mezkûre ittisâlinde kâin bir mikdâr hadîkanın mülk-ü mahlini bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile üç sehm i'tibârıyla iki sehmini mezbûr Mehmed'e üç bin altıyüz altmış altı guruşa yirmi altı pâreye bey' ve temlîk ve teslîm ve bâkî bir sehmini müvekkilesi zevcesi mezbûre Akile Hâtûn'a bin sekiz yüz otuz üç guruş on pareye kezalik bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde onlar dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl cem'an semeni olan beş bin beş yüz guruş müşteriyân zevcân mezbûrân yedlerinden tamâmen ahz ve kabz bi-kadri'l-hısasî'l-ma'lûm beynimizde iktisâm eyledik fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr ve hadîka-i mezkûrenin mülk-ü mahlinde bizim aslâ ve kat'â alâka ve medhalimiz kalmayıp zevcân mezbûrân ve Mehmed ve zevcesi Akile Hâtûn'un ber-vech-i

muharrer mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfân olsunlar dediklerinde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Küçük kıza nafaka verilmesi

Derûn-ı hüccet-i şer'ide mastûru'l-ism olup zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe olan Hatice bint-i Hüseyin nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde kezâlik işbu hüccet-i şer'îyye derûnunda ism-i muharrer zevc-i sâbık El-Hâc İbrahim bin Âlî nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip hâlâ bi-hakkı'l-hıdâne hacr ve terbiyemde olan kezalik hüccet-i şer'îyye derûnunda ism-i muharrer sulbiye kızım işbu hâzîre-i bi'l-meclis Emine nâm sagîrenin nafaka ve kisve bahâsı için babası mezbûr El-Hâc İbrahim üzerine mukaddemâ farz ve takdîr olunan beher mâh yirmi beş guruş nafaka ve kisve bahâsına kifâyet etmeyip ve mezbûr El-Hâc İbrahim'in kudreti olmağla şehriye on beş guruş zam ve takdîr olunmak matlûbumdur dedik de gibbe't-tasdîki'ş-şer'î hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba lehû ve hüsn-ü meâb efendi hazretleri dahî mukaddemâ farz ve takdîr olunan yirmi beş guruş üzerine bi't-terâzî işbu târîh-i hâmişden şehriye on beş guruş farz ve takdîr etmekle cem'an işbu târîh-i hâmişden şehriye kırkar guruş olmağın meblağ-ı mecmû' mefrûz mezkûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-ı zafer babası mezbûr El-Hâc İbrahim üzerine rucû'a vâlidesi mezbûre Hatice Hâtûn'a izin vermeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Rebi'u'l-Ahir sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A4

Küçük kıza nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa hasnı dâhilinde Filboz mahallesi sâkinlerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Hatice bint-i Hüseyin nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i sâbık El-Hâc İbrahim bin Âlî nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve

ta'bir-i ani'l-merâm edip mezbûr El-Hâc İbrahim ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken merkûmun farâşından hâsıla ve benden mütevellid hâlâ bi-hakkı'l-hidâne hacr ve terbiyemde olan sulbiye sagîre kızı işbu hâzire bi'l-meclis Emine'nin aslâ mâl-ı olmamağla nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr üzerine min-kıbel-i şer'î mikdâr kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î hâkim mevku'ı sadr-ı kitâb tûba lehû ve hüsn-ü meâb efendi hazretleri dahî sagîre-i mezkûrenin nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım zarûriyesi için babası mezbûr El-Hâc İbrahim üzerine bi't-terâzî kadr-ı ma'rûf idü ki ihbâr olunan târîh-i kitâbdan beher mâh yirmi beş guruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz mezkûru sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve vakt-ı zaferde babası mezbûr El-Hâc İbrahim üzerine rucû'a vâlidesi ve hâdanesi mezbûre Hatice Hâtûn'a izin vermeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B1

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da İbrahim Paşa mahallesi sâkinelerinden olup zikr-i âtî bir bâb mülk-ü menzilin üç sehm i'tibârıyla bir sehmine ırsen mâlike ve mutasarrıfe olan zât-ı şer'â mu'arrefe Şerife Hediye bint-i El-Hâc İbrahim nâm bîkr-i bâliğa tarafından bey' âtî'z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân El-Hâc İsmail Ağa ibn-i Âlî ve Ahmed bin Eyüb nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü şer'î lâhık olan El-Hâc Salih Ağa ibn-i Abdülfettah nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde zikr-i câ'î menzil-i mezkûrun bâkî iki sehmine kezalik ırsen mâlik ve mutasarrıf olan müvekkile-i mezbûrenin li-ümme karındaşı işbu bâ'isü'l-vesika Es-Seyyid Mehmed Atif Ağa ibn-i El-Hâc Ahmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre Şerife Hediye mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan tarafeyni Mehmed Abid Efendi'nin hâriciye ve dâhiliye menzilleri ve Zaptiye Mustafa menzili ve tarîk-i hâssa ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sofa ve bir hamam odası ve bir kiler ve bir matbah ve bir fırûn ve bir ahûr ve bir sâyelik ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müstemil bir bâb mülk-ü menzilin üç sehm i'tibârıyla bir sehmi bi'l-ırsü's-şer'î silk-i mülk-ü sahihimde münselik olmağla ben menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan bir sehm hisse-i mezkûrem bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-

menâfi‘ ve’l-murâfik tarafeynden îcâb ve kabulü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza‘adan ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile menzil-i mezkûrun bâkî iki sehmine kezalik bi’l-ırsü’ş- şer‘î mâlik ve mutasarrıf olan karındaşım Es-Seyyid Mehmed Atıf Ağa’ya iki bin guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber minvâl muharrerbade’l-iştirâ ve’l-temellük ve’l-tesellüm ve’l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin guruşun bin guruşunu karındaşım müşteri merkûm yedinden ahz ve kabz bâkî bin guruşunu dahî işbu târîh-i vesîkadan yüz seksen bir gün tamâmında bana edâ etmek üzere karındaşım mezbûru te’cîl eylediğimde ol dahî ecel-i mezkûru kabûl edip fimâ-ba’d menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan mârrü’z-zikr üç sehmden bir sehm hisse-i arsamda benim aslâ ve kat‘â alâka ve medhalim kalmayıp mecmû‘ menzil-i mezkûr karındaşım merkûm Es-Seyyid Mehmed Atıf Ağa’nın mülk-ü mevrûs ve müşterâsı ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Fî’l-yevmi’s-sâbi‘ min şehri Rebi‘u’l-Evvel sene-i tis‘ ve sittîn ve mi’eteyn ve elf.

B2

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa’da Meydancık Mahallesi sükkânından Abdülkadir bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer‘î şerîf-i enverdde işbu bâ’isü’l-vesîka Osman ibn-i Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî’z-zikrin sudûruna değin bâ-hüccet-i şer‘iyye şerâ’i silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olub mahâlle-i mezbûrede vâki‘ etrâf-ı erba‘adan Derviş Mehmed ve Ahmed ve Ali menzilleri ve tarîk-i hâssa ile mahdûd bir beyt süflî ve bir sofa ve bir mâ’i-cârı ve bir mikdâr havluyu müstemil bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti’t-tevvâbi‘ şer‘î ile mezbûr Osman’a altı yüz elli guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber minvâl muharrer ba‘de’l-iştirâ ve’l-temellük ve’l-tesellüm ve’l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr altı yüz elli guruş müşteri mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba’d menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat‘â alâka ve medhalim kalmayıp mezbûr Osman’ın mülk-ü müşterâ ve hakkı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Fî’l-yevmi’t-tâsi‘ ısr min Rebi‘u’l-Ahir sene-i tis‘ ve sittîn ve mi’eteyn ve elf.

B3

Bağ ve tarla satışından olan borcun ödenmesi

Mahrûse-i Burusa'da Abdal Mehmed Mahallesi sükkânından Trabzonlu Abdurrahman bin Âlî nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede tanbureciler hânında sâkin işbu bâ'isü'l-vesîka Trabzonlu Mehmed Şakir bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip ben işbu târîh-i vesîkadan beş sene mukaddem mârrü'z-zikr Trabzon Sancağına vâki' Rize Kazâsına tâbi' Çaldız Karyesinden vâki' ırsen malik ve mutasarrıf olduğum lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk-ü menzil ile ittisâlinde kâin kezalik lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-dönüm bir kıt'a mülk bağ ve bir kıt'a mülk tarlam huzûr-ı şer'ide merkûm Mehmed Şakir'e üç bin guruşa bey' ve temlik ve mahlinde kabza teslît edip ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-tasallut ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm üç bin guruşun ancak bin guruşunu merkûm Mehmed Şakir bana edâ ve teslîm ve ben dahî yedinden ahz ve kabz etmemle sahhü'l-bâkî iki bin guruş Merkûm Mehmed Şakir zimmetinde hâlâ alacak hakkım olmağla taleb ederim deyü da'vâya tasaddî eylediğimde ol dahî cevâbında menzil ve bağ ve tarla mezkûr esmânından zimmetinde üç bin guruş bana deyni olduğunu bi-tamâma ikrâr edip lakin târîh-i mezkûreden üç mâh mürûrunda zimmetimde deynim olan meblağ-ı mezbûru sana tamâmen edâ ve teslîm etmişdim deyü benden inkârıma mukârin da'vâ-yı def'a tasaddî ve def'-i mezkûrunu muvâcehemde isbât ve beyân esnâsında ben bi't-terâzî da'vâ-yı mezkûremden meccânen ferâğ olarak müdde'âm olan sâlifüz'z-zikr iki bin guruşa müte'allık âmme-i da'vâdan ben merkûm Mehmed Şakir'in zimmetini ibrâ ve ıskât edip ol dahî ibrâ-i mezkûrumu kabûl eyledi deyü makarr merkûm Abdurrahman'ın sâdır olan takrîr-i meşrûhunu mezbûr Mehmed Şakir vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 85

A1

Alacağına vekîl ta'yîn etmesi

Mahrûse-i Burusa'da Koca Naib mahallesi sükkânından olup bundan akdem medîne-i Üsküdar'a tâbi' Paşa Karyesi civârında tarîk-i âmmda katilen vefât eden Emir oğlu Veliddin bin Halil bin Mehmed'in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Necibe bint-i Mehmed ile sulbî kebîr oğlu Âlî ve sulbiye kebîre kızı Fatma'ya inhisârı ba'de't-tahakkuku's-şer'î zâtları ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe zevce-i mezbûre Necibe ve bint-i mezbûre Fatma Hâtûnlar ve ibn-i merkûm Âlî'den her biri meclis-i şer'î şerîf-i enverde müteveffâ-i merkûmun li-ebeveyn karındaşı işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mûrisimiz müteveffâ-i merkûm Veliddin'in kâtîli bulunan kimesneden mahlinde mûceb-i şer'isini talep ve da'vâya ve mezbûrun müteveffâ olduğu umûrun küllîsine taraflarından merkûm Mehmed vekâlet âmme-i müte'allık ile vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledik dedikde merkûm Mehmed dahî vekâlet mezkûreyi kabûl ve hizmât lâzîmesini kemâ-yenbağî edâya ta'ahhüd ve ilzâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Ziraat mektebinden alacağına vekîl ta'yîn etmesi

Mahrûse-i Galata'ya muzâfe Tophane'de Kapu İçi Mahallesi mütemekkinlerinden olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da İshak Paşa mahallesinde mütemekkin İstimâracı oğlu Kifurak veled-i Matil zımmî meclis-i şer'î hatîr-ı lâzîmu't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip ben bundan akdem cânib-i mîrîden şehriye ikişer bin guruş ma'âşa ta'yîn ve tahsîsle der-aliyyede kâin mekteb-i zirâ'atda mevcûde şakirdâne müddet-i ma'lûme ilm-i zirâ'at ta'lîm edip müstehak olduğum ücret-i mismârı ma'lûmem olan mebâliğ mezkûreden ikişer mâhiye i'tâsına irâde-i seniyye-i mülûkâne müte'allık ve şerîf-i sünûh buyurulduğu tarafıma ihbâr olunmağla bir mantûk-ı irâde-i seniyye iki mâhiye cem'an dört bin guruş ma'âşı mezkûrun i'tâ ve teslîmine me'mûr kimesneden talep ve ahz ve kabz ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine hâlâ der-aliyyede (...) müstahdem li-ebeveyn karındaşım Parten zımmîye kabûlüne mevkûfe tarafımdan vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikde vâki' hâl bi'l-ibkâ ketb ve imlâ olundu.

A3

Ev satışı

Mahrûse-i Bursa'da Veled-i Harîr mahallesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Rukiye bint-i El-Hâc Âlî nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde sadriye kebîre kızları işbu bâ'isü'l-vesîka Sıdika Resime ve Ayşe Nikbe bint-i Ahmed nâm hâtûnlar taraflarından bey'âtî'z-zikri tasdîke vekîlleri Es-Seyyid Mehmed Tahir Efendi ibn-i Hasan Ağa mahzarında bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değîn nısf-ı hisse-i şâyi'ası bâ-hüccet-i şer'îyye şerâ'i silk-i mülkümde münselik olub nısf şâyi'âhara kızlarım müvekkiltân mezbûrtân Sıdika Resime ve Ayşe Nikbe hâtûnların şerâ'i bâ-hüccet-i şer'îyye ale'l-iştirâkü's-seviyy yedlerinde mülk ve hakları olan mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Fesci El-Hâc Hâfız Mehmed Molla ve El-Hâc Mehmed Tahir Efendi ve Mehcibin Hâtûn menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir beyt süflî ve bir sofa ve bir matbah ve bir ahûr ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzilde olan nısf-ı hisse-i şâyi'a-yı mezkûrem bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile kızlarım müvekkiltân mezbûrtân Sıdika Resime ve Ayşe Nikbe hâtûnlar ale'l-iştirâkü's-seviyy bin guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde onlar dahî ber minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin guruş kızlarım müvekkiltân mezbûrtân yedlerinden tamâmen ahz ve kabz ve umûruma sarfla istihlâk fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan nısf-ı hisse-i şâyi'amda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp kızlarım müvekkiltân mezbûrtân Sıdika Resime ve Ayşe Nikbe hâtûnların ale'l-iştirâkü's-seviyy mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrîfe olsunlar dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A4

Boşanma

Mahrûse-i Bursa'da İbni'l-Bezâz Mahallesi sâkinelerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Ayşe bint-i Mehmed nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Kürd Abdullah bin Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm Abdullah zevc-i dâhilim olup lakin beynimizde hüsn-ü mu'âşeretimiz olmamağla ben hul'a tâlibe ve mufârakata râğibe olduğum ecelden zevcem mezbûru zimmetinde mütekarrer ve ma'kûd -ı aliyye olan üç yüz elli guruş mehr-i müecceleim ve nafaka-i iddet mu'ayyne-i

ma'lûmem üzerlerine ve me'ûnet süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcem merkûm Abdullah ile muhâla'a-i sahiha-i şer'îyye ile hul' olduğumda ol dahî hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyet ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu târîh-i vesîkaya gelinceye değin beynimizde cereyân eden bi'l-cümle hukûk-ı şer'îyyeye müte'allık âmm-i da'vâdan zevcem mezbûr Abdullah'ın zimmetini ibrâ-i âmm sahih-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahî kezalik benim zimmetimi ibrâ ve ıskât edip tarafından her birimiz âharın ber-vech-i muharrer ibrâsını kabûl eyledik dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehr-i Rebi'u'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Kız Yakub mahallesinde sâkin ve zât-ı şer'â mu'arrefe Ayşe bint-i Mustafa nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde kezalik zâtları şer'â mu'arrefe Nesibe Ve Emine bint-i Abdüssamet nâm karındaşlar mahzarlarında bi-tev'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahihimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan tarafını mukâbir müslimîn ve tarafını tarîk-i âmm ile mahdûd bir beyt ulvî ve bir sofa ve bir beyt süflî ve bir sofa ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştamil bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti bey'-i bâtt-ı sahih-i şer'î ile mezbûrtân Zeyneb ve Emine hâtûnlara ale'l-iştirâkû's-seviyy beş yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde onlar dahî ber minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm beş yüz guruş müşteriyân mezbûrtân yedlerinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mezbûrtân Zeyneb ve Emine nâm hâtûnların ale'l-iştirâkû's-seviyy mülk-ü müşteri ve hakk-ı sarfı olmuştur dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mezbûrtân Zeyneb ve Emine hâtûnlardan her biri yine meclis-i şer'îde işbu bâ'isü'l-vesîka Es-Seyyid Mehmed Said bin Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip infâ-i şerâ'i şer'î ile ale'l-iştirâkû's-seviyy mâlike ve mutasarrîfe olduğumuz menzil-i mahdûd-ı mezkûru bi-cümlet-i mâ-yeştimilehû ve yahvîhi

tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfsideden ârî bâtten ve sahîhân merkûm Es-Seyyid Mehmed Said keزالik beş yüz guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimizde ol dahî ber-vech-i muharrer ba‘de’l-iştirâ ve’l-temellük ve’l-tesellüm ve’l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm beş yüz guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz ve ber-vech-i muharrer münâza‘a beynimizde iktisâm eyledik fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-ı mezkûrda bizim dahî aslâ ve kat‘â alâka ve medhalimiz kalmayıp merkûm Es-Seyyid Mehmed Said’in mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dediklerinde gibbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Fî’l-yevmi’s-sâlis min şehr-i Rebi‘u’l-Ahir sene-i tis‘ ve sittîn ve mi’eteyn ve elf.

B2

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa’da Bilecik Mahallesi mütemekkinlerinden Papas oğlu Tudor ve Agapi zımmî meclis-i şer‘î hatîr-ı lâzımü’t-tevkîrde işbu hâmilü’s-safer Dikici Kastanti veled-i Hristo Doli zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî’z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede Kayabaşı Mahallesinde vâki‘ etrâf-ı erba‘adan (...) ve bakkâl Filbo zımmîler menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve iki sofa ve bir matbah ve bir ahûr ve bir kiler ve bir seyirhâne ve bir mâ’i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk menzil-i bi-cümleti’t-tevvâbi‘ şer‘î ile mersûm Kastanti zımmîye yedi bin yedi yüz elli guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimizde ol dahî ber-vech-i muharrer ba‘de’l-iştirâ ve’l-temellük ve’l-tesellüm ve’l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm yedi bin yedi yüz elli guruş müşteri mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat‘â alâka m-ve medhalim kalmayıp mersûm kastanti zımmînin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

B3

Küçük kıza nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Atranos Kazâsına tâbi' Danacılar Karyesi sükkânından Kavcı oğlu Mehmed Emin bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf Kara Şeyh mahallesinde sâkin işbu bâ'isü'l-vesîka Zeliha Hanım ibnet-i El-Hâc Osman Ağa tarafından îcâr âtî'z-zikri tasdîke vekîl olduğu zât-ı mûmâ-ileyhâyı bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân olan Süleyman Ağa ibn-i Mehmed ve İbrahim Ethem Ağa ibn-i Mehmed Arif nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan sadr-ı kebîr oğlu Mehmed Aşir Efendi ibn-i Abdülkadir Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip işbu sulbiye kızım Fatma nâm sagîreyi infâk ve iksâyâ iktidârım olmayıp muhtâc olmamla kızım sagîre-i mezbûreyi aded-i şehûr beyân olmaksızın işbu târîh-i kitâbdan beher mâh yirmi guruş ücret kavliyle müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Zeliha Hanım'a bi'l-velâye îcâr ve teslîm eylediğimden sonra vekîl mûmâ-ileyh Mehmed Aşir Efendi dahî müvekkilesi vâlidesi mûmâ-ileyhâya izâfetle bi'l-vekâle isticâr ve tesellüm eyledikten sonra ben beher mâh kavlı olunan ücret mezkûrenin on beş guruşunu sagîre-i mezbûre Fatma'nın nafaka ve kisve ve sâir levâzım zarûriyesine harc ve sarf ve bâkî beş guruşunu dahî yedinden ibkâyâ müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Zeliha Hanım'a izâfetle vekîl mûmâ-ileyh Mehmed Aşir Efendi'ye bi'l-velâye emr ve tevkîl idüb ol dahî ber minvâl muharrer bi'l-vekâle ta'ahhüd eyledi dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B4

Boşanma

Mahrûse-i Burusa'da Ayhan Paşa mahallesi sâkinlerinden Resime bint-i Derviş Mehmed nâm hâtûn tarafından zikr-i âtî hul' ve ibrâya vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân olan Hâfız Hasan Efendi ibn-i El-Hâc Yusuf ve Mustafa bin Ömer nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan İbrahim bin Halil nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde müvekkile-i mezbûrenin babası mezbûr Derviş Mehmed bin Mehmed Said nâm kimesne hâzır olduğu hâlde zevc-i muhâla'a işbu bâ'isü'l-vesîka Muhyiddin bin Mehmed Kemaleddin nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Muhyiddin müvekkilem mezbûrenin zevci dâhili olup lakin beynlerinde hüsn-ü mu'âşeretleri olmamağla müvekkilem mezbûre Resime Hâtûn hul'a tâlibe ve mufârakata râgibe olduğu ecelden zevc-i mezbûr Muhyiddin zimmetinde

mütekarrer ve ma'kûd-ı aliyye olan beş yüz elli guruş mehr-i müecceli ve nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmesi üzerlerine meûnet süknâsı dahî kendi üzerine olmak üzere zevc-i mezbûr Muhyiddin dahî hul' mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyet ve bi'l-cümle hukûk-ı sâire-i şer'îyyeye müte'allık âmme-i da'vâdan her birimiz asâleten ve vekâleten âharın zimmetini ibrâ ve ıskât ve yine her birimiz âharın ibrâsını ber minvâl muharrer kabûl edip ve müvekkilem mezbûrenin babası hâzır merkûm Derviş Mehmed dahî cihet-i ma'lûmeden sâbık ve imâd-ı merkûm Muhyiddin zimmetinde mahkûmiye olan beş yüz guruş alacağından meccânen ferâğ olarak meblağ-ı merkûm beş yüz guruş müte'allık da'vâdan mezbûr Muhyiddin'in kabûlünü hâvî zimmetini ibrâ ve ıskât eyledi deyü vekîl mezbûr İbrahim'in bi'l-vekâle sâdır olan takrîrini mezbûr Muhyiddin ve hâzır mezbûr Derviş Mehmed'den her biri vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk etmeleriyle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 86

A1

4 dükkan inşasına izin verildiği

Husus-ı âtî'l-beyânın mahlinde mu'âyene ve keşf ve ketb ve tahrîr için savb-ı şer'î enverde bi'l-iltimâs me'zûnen irsâl olunan kitâb bâbında Es-Seyyid Osman Efendi mi'mâr-ı hâssa kâimmakâm hulefâsından Es-Seyyid El-Hâc Hâfız Âlî Molla ile mahrûse-i Burusa'da Veled-i Kurt mahallesi mütemekkinlerinden Sâ'atçi Emirza veled-i Aleksan zımmînin mahâlle-i mezbûrede Irgandı cisri civârında vâki' mâlik ve mutasarrıf olduğu arsası merhum Âlî Paşa ibn-i Hayreddin Paşa vakf-ı şerîfine senevî altmış akçe mukâta'a-i kadîme-i ma'lûmelü etrâf-ı erba'adan bir tarafı cistr mezkûr ittisâlinde değirmân tarîki ve bir tarafı Terzi Serkoz zımmî hadîkası ve zahrı mesfûr Emirza zımmî değirmânı ve önü tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen iki dönüm mikdârı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkası üzerine varıp hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Halil Edib Efendi tarafından mürsel vekîli El-Hâc Mehmed Said Efendi ibn-i El-Hâc Mehmed ve vakf-ı mezkûrun mütevellisi tarafından mürsel vekîl El-Hâc Mustafa Ağa ibn-i Mehmed'den her biri hâzırân oldukları hâlde akd-ı meclis-i şer'î âlî ettikte mersûm Emirza zımmî meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip

hadîka-i mezkûrenin senevî altmış akçe mukâta‘a-i kadîmesi üzerine on dokuz buçuk guruş zamlı senede cem‘an yirmi guruş vakf-ı mezkûre mukâta‘a i‘tâ etmek üzere hadîka-i mezkûrenin tarîk-i âmm ve cîsr mezkûr ittisâlinde değirmân tarîki taraflarından tûlen ve arzân bi-hesâb-ı terbî‘ iki yüz on iki zirâ‘ mahline kendi nıfısım içün mülküm olmak üzere bir biri ittisâlinde binâ ve inşâ edeceğim taht-ı müfâze bir bâb duhâncı dükkânı ile tahtaları ahûr üç bâb kahvehâne ve berber ve bazârcı dükkânlarından vakf-ı mezkûre ve cîrânına aslâ muzarret peydâ olmayıp (...) menfa‘ati müceb olacağından mahal-i mezkûr mu‘âyene ve keşf ve husus-ı mezkûr erbâb-ı vukûfdan istintâk olunub ber-vech-i muharrer dükkâneyn mezkûreyni binâ ve inşâma cânib-i şer‘îden bana izin verilmek matlûbumdur dedikde mahal-i mezkûreler lede‘l-mu‘âyene ve‘l-keşf mersûm Emirza zımmînin hadîka-i mezkûresine ber-vech-i muharrer dört bâb dükkânın binâ ve inşâsına taraf-ı vakf-ı mezkûre ve cîrânına aslâ muzarret olmayıp (...)münâfi‘a derkâr idi ki zeyl-i rakîmede muharrerü‘l-esâmî bi-garaz Müslimînden ba‘de‘l-istihbâr mürsilân hâzırân merkûmân El-Hâc Mehmed Said Efendi ve El-Hâc Mustafa Ağa‘dan her biri mersûm Emirza zımmînin hadîka-i mezkûresine (...) ber minvâl-i muharrer dört bâb dükkânın binâ ve inşâsına bi‘l-vekâle izin verdiklerini mevlânâ mûmâ-ileyh mahlinde ketb ve tahrîr ve ma‘ân meb‘ûs emnâ-i şer‘île meclis-i şer‘î kadîme gelip âlî vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğin mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

Fî‘l-yevmi‘l-hâmis ve‘l-ısrîn min Zilhicceti‘l-Şerîf sene-i semân ve sittîn ve mi‘eteyn ve elf.

A2

Borcun ödenmesi

Mahrûse-i Galata‘ya muzâfe kasaba-i Beşiktaş‘ta Yeni Mahallede mütemekkin Anastasya Nasrâniye tarafından yedinde olan vekâlet-i hücceti mantûkınca vekâlet iddi‘â eden mahrûse-i Burusa‘da Bilecik mahallesi mütemekkinlerinden işbu hâmilü‘r-rakîm (...) Eci Zespo veled-i Yani zımmî meclis-i şer‘î hatîr-ı lâzımü‘t-tevkîrde mahrûse-i mezbûre ahâlîsinden El-Hâc Hamza bin Abdullah nâm kimesne mahzarında bi‘l-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mersûme Anastasya Nasrâniyenin merkûm El-Hâc Hamza zimmetinde cihet-i deyn-i şer‘îden on beş guruş alacak hakkım olmağla

meblağ-ı mezbûru merkûm El-Hâc Hamza'dan mahallinde taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve makbûzunu ban irsâl ve îsâle ve Vezîr-i A'zâm esbâk pîr Mehmed Bey vakfî musakkafâtından bi'l-icâreteyn ve bâ-temessük müdür evkâf mutasarrîf olduğu mahrûse-i mezbûrede Balık Pazarı mahallesinde kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb vakf menziline bedel-i misilli ve bâ-re'y müdür evkâf âhara ferâğ ve tefevvüz ve bedelini ahz ve kabz ve makbûzunu kendüye irsâl ve îsâl ve husus-ı mezkûrun mütevakkîf olduğu umûrun küllisine tarafından beni işbu yedimde olan bir kıt'a hüccet-i şer'îyye mücebince vekîl ve nâib menâb ve ta'yîn eyledikte ben dahî vekâlet mezkûreyi kabûl ve merâsimini mahallinde edâya ta'ahhüd etmemle binâ-i aliyye-i meblağ-ı mezbûr on beş guruş mezbûr El-Hâc Hamza'dan suâl olunup aliverilmek bi'l-vekâle murâdımdır dedikte gıbbe's-suâl merkûm El-Hâc Hamza'dan cevâbında müvekkile-i mezbûre cihet-i deyn-i şer'îden zimmetinde on beş guruş deyni olduğunu ikrâr lakin müdde'î-i mersûmun ber-vech-i muharrer vekâlet müdde'âsını inkâr etmekle müdde'î-i mersûm Zespo zimmî mütesaddî olduğu vekâlet-i müdde'âsını mahrûse-i mezbûre sükkânından ve zeyl-i hüccet vekâletde isimleri muharrer olup lede'l-tezkiye adâletleri zâhir olan emânetçi Mustafa ibn-i Mehmed ve emânetçi Ahmed bin Âlî nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber müceb-i şer'î isbât etmeğin mücebince mersûm Zespo zimmînin ber-vech-i muharrer vekâletine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezbûr on guruş vekîl mezbûr Zespo zimmîye edâya merkûm El-Hâc Hamza'ya tenbiyye olunmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Sattığı evi haksız yere kullandığı

Mahrûse-i Burusa'da Şeyh Şibli Mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-vesîka Beledîci Mustafa bin Mehmed nâm kimesneden istihbâr-ı şer'î sudûrundan sonra mahâlle-i mezbûre İmamı El-Hâc Ahmed Efendi ibn-i Hasan ve ahâlîsinden Nizâm Hasan bin Âlî nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırân olup eseri'l-istihbâr mahâlle-i mezbûrede kâin etrâf-ı erba'adan Oduncu Mustafa ve Dolapçı Mehmed Âlî menzilleri ve mukâbir müslimîn ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir ahûr ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzil işbu müstahber mezbûr Beledîci Mustafa'nın târîh-i vesîkadan on üç sene mukaddem İnegöl Burusa Kazâsına tâbi' Yeni karyeli Yetîm oğlu Hasan'dan iki bin guruş semen-i medfû' ve

makbûza iştirâ ile yedinde mülk ve hakkı olup ancak menzil-i mezkûr ber-vech-i muharrer şerâen mâlik olduğunu nâlık müstahber mezbûr yedinde olan hüccet-i şer'îyye bir takrîb-i zâyî' olmağla menzil-i mezkûr müstahber merkûmun ber-vech-i muharrer târîh-i mezkûreden berü şerâen yedinde mülk olup ve hâlâ vaz'u'l-yed olduğu bizim ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz ve lede'l-hâce şehâdet dahî ederiz deyü her bir âlî tarîkü's-şehâde ihbâr etmeleriyle hıfzan-li'l-makâl işbu vesîka-i enika ketb ve imlâ ve müstahber mezbûr Beledîci Mustafa yedine def' ve i'tâ olundu.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min şehr-i Rebi'u'l-Evvel sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B1

Gedik ve dükkan vakfettiği

Ser-levha-i makâl-i ferhunde-fâl ve dibâce-i emr-i zî-bâl-i huçeste-meâl nakş-ı nigâr-ı hamd ve hamid-i Hudâ-yı müte'âl ve senâ-yı cemîl-i Rabbi'r-Rahîmi zi'l-cûd ve'l-efdal ile tezyîn ve tevşîh olunur ki, kâffe-i kâinâtı nizâm-ı bedî' üzere ibdâ' ve âmme-i masnû'âtı üslûb-ı menî' üzere ihtirâ' edip husûsâ nev'-i insanı ser-efrâz ve lekad kerremnâ tâcı ile mümtâz eyledi. İllet-i âlâda ve izzet-i esmâda ve aleyhi salât ve selâm ol fâtiha-i sûre-i nübüvvet ve hâtîme-i risâle-i risâlet imâm-ı safvet-i enbiyâ ve muktedâ-yı sunûf-i asfiyâ Muhammed Mustafa aleyhi mine's-salavât mâ-hüve erkîhâ hazretlerinin ravza-i riyâz-ı cennet olan meşhed-i mutahharalarına îsâr ile tenvîr ve terşîh olunur ki vücûd-ı pür-cûdı bâ'is-i îcâd-ı dîn-i âdem ve sebep-i tekvîn-i levh ve kalemdir ve tarzıye-i tekrîm fırka-i ashâb-ı kirâm-ı vâcibetü'l-ihtirâm hazerâtının merâkîd-ı aliyyelerine nisâr olunur ki, her biri sipîhr-i hidâyetde necm-i tâbdâr ve felek-i sa'âdetde bedr-i âlî-tebârdır –rıdvânüllâhi te'âlâ aleyhim ecma'în– ammâ ba'd işbu vakfiyye sıhhatü'l-fehâvî ve vesîka-i şer'î'atü'l-mutâvînin tahrîr ve inşâ ve tastîr ve imlâsına bâdî oldur ki mahrûse-i Burusa'da İshak Şah Mahallesi'nde vâki' Şa'bâniyye Zâviyesi posta-nişîni Reşâdetlü Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Şevki Efendi ibni'l-merhûm Osman Efendi meclis-i şer'î şerîf-i nebevîde zikr-i âtî vakfa li-eclî't-tescîl ve'l-etmâm emrû'l-vakf ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn olunmağla tevliyeti kabûl eden kuzâtdan Es-Seyyid Abdülkadir Necati Efendi ibni'l-Hâc Süleyman Efendi mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î edip zikr-i âtî

vakfın sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûreye hemcivâr medîne-i Mudanya kasabasında sevkde kâin etrafı vakf-ı yâğhâne ve Karpuz Zâde Kahvehânesi ve leb-i deryâ ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb mülk etmekçi dükkânı ile yedimde mülk ve hakkım olup dükkân mezkûre derûnunda mevcûde beyne'l-esnâf gedik ta'bîr olunur bâ-defter-i mağrudât eşyâ ve ma'lûmeme Hasiballahu'l-hamd vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-ı sarf-ı mühled ile vakf ve habs edip şöyle şart ta'yîn eyledim ki dükkân ve gedik mezkûrlar icâre-i mu'accele ve müeccele-i mislîse ile ahara îcâr olunarak hâsıl olan icâreteyni mârrü'z-zikr mahalle-i mezbûrede kâin Post-Nişîn ve mütevellîsi olduğum tarîkat-ı aliyye-i halvetiyeden Şa'bâniye Zâviyesi mühimmâtına harc ve sarf oluna ve dükkân ve gedik mezkûrların tevliyyete ben hayâtda olduğumca mutasarrıf olup irtihâl Dâr-ü bekâ eylediğimden sonra zâviye-i mezkûre mütevellîleri bulunanlar mütevellî ola ve mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile icrâ-yı şerâit müte'azzir olur ise galle-i vakf-ı mezkûre mutalaka fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü dükkân ve gedik mezkûru fâriğan ani's-şevâgil mütevellî-i merkûma teslim ol dahî sâire-i mütevelliyân evkâf gibi tasarruf eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-şeyh El-Hâc Hâfiz Mehmed Şevki Efendi kelâmını himmet-i ahâra sarf edip vakf-ı akâr İmâm Azam ve hemâm-ı efham Ebû Hanife El-Kûfi Hazretleri katında âriyet menzilesinde olduğundan rücû' meşrûh olmağla vakf-ı mezkûrdan rücû' ve dükkân ve gedik mezkûrları kel-evvel mülke istirdâd ederim dedikde mütevellî mûmâ-ileyh Es-Seyyid cevâba tasaddî edip eğerce hâl-i best olunan minvâl üzere olduğu câ-yî eşkâl değildir lakin ârif Samedânî Ebû Yusuf Eş-Şehîr bi'l-imâmü's-sânî hazretleri katında vâkıf mecrû vakfet demekle ve İmâm Muhammed bin Hasan Eş-Şeybânî hazretleri katında teslim ile'l-mütevellî olmağla vakf mezbûr sahîh ve lâzım oldu deyü rûv-ı teslimden imtinâ' ile hâkim mevku' sadr-ı kitâb tûba-lehû ve hüsn-ü meâb efendi hazretleri huzûrunda mütreâfi'ân ve her biri mübteğāsınca fasl ve hasme tâlibân olduklarında hâkim mûmâ-ileyh esbegallâhu ni'mehû aliyye hazretleri dahî tarafeynin (...) nazar ve muhtıl hayr olmakdan hazer edip âlimen bi'l-hilâfî'l-cârî beyne'l-eimmetü'l-islâf vakf-ı mezkûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm etmeğin min ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım oldu.Femen beddelehû ba'de mâ semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'llezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alim ve ecrû'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-kerîm, cerâ zâlik.

Fî'l-yevmi's-sâbi' ısr min Muharremü'l-Harâm sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Kocasının Mekke'de vefat ettiği haberinin verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da İbrahim Paşa mahallesinde sâkin ve zât-ı ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Habibe bint-i Ahmed nâm Hâtûndan istihbâr-ı şer'î sudûrundan sonra mahrûse-i mezbûrede İncirlice mahallesi sükkânından El-Hâc İbrahim Ethem ibn-i Mustafa ve El-Hâc Mustafa bin Âlî nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırân olup eseri'l-istihbâr işbu müstahbere-i mezbûre Habibe Hâtûn'un zevci Hüsâm bin Derviş Salih nâm kimesne bundan akdem Mekke-i Mükerrema -şerrefehüma'llâhü te'âlâ-ili yevmi'l-kıyâmede zabtiye nefrâtından olup geçen iki yüz altmış beş senesi mâh-ı şa'bân-ı şerîfi hilâlinde me'mûretiyle Asr nâm mahallede sâkin iken ecel-i mev'ûduyla vefât edip bizleri hîn gasl ve salâtına ve definine hâzırân erkâmızla Mezbûr Hüsâm'ın ber-vech-i muharrer târîh-i mezkûrede vefât eylediği ma'lûmumuzdur bu husûsa bu vech üzere şahidleriz Ve lede'l-hâce şehâdet dahî ederiz deyu her biri istişâhâde ihbâr etmeleriye hıfzan li'l-makâl işbu vesîka Enîka ketb ve imlâ müstahbere-i mezbûre Habibe Hâtûn yedinde def' ve i'tâ olundu.

B3

Ev satışı

Maruse-i Burusa'da Selçuk Hâtûn Mahallesi mütemekkinlerinden Karabet veled-i Serkoz zımmî meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde bey' âtî'z-zikri tasdîka kendi tarafından asîl ve zevcesi Şahs-ı şer'â mu'arrefe Sare bint-i Zervan Nasrâniye tarafından vekîl olan işbu hâmilü's-safer işbu Yanika oğlu Bedros veled-i Agob zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip Akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede vâki' etrâfı Köse oğlu Mustafa ve Zeyneb Hâtûn ile Çakıcı Kirhor zımmî Ve Fındık oğlu Dersem menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd tabaka-i aliyyede iki bâb oda ve bir sundurma ve tabaka-i vüstâde iki bâb oda ve bir sofa ve süflâde bir bâb câmekân Oda ve bir zîr-i zemîn ve bir ahûr ve bir kiler ve bir matbah ve bir firûn ve iki mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzirim mâ-yeştimilehû ve yahvîhi tarafeynden îcâb şer'î ile zevcân mersûmân Bedros ve Sare nasrâniyeye ale'l-

iştirâkü's-seviyy dokuz bin guruşa bey' ve temlik ve teslim ve sudûr-ı dâhiline garb tarafında vâki' merkûm Eşrefzâde zâviyesi vakfından bi'l-icâreteyn ve bâ-temessük mütevellî mutasarrıf olduğum bir beyt ulvî ve bir sofa ve bir beyt süflî ve bir zîr-i zemîn ve bir mikdâr havluyu müştemil tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbi' yüz elli zirâ' mahali dahî ferâğ mu'teber kıt'a ile üç bin guruş bedel-i mukâbelesinde bâ-re'y mütevellî-i vakf zevcân mersûmân Bedros ve Sare nasrâniye kezâlik ale'l-iştirâkü's-seviyy ferâğ ve tefvîz eylediğimde onlar dahî ber minvâl muharre ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabz ve'l-kabûl semen ve bedeli olan cem'an on iki bin guruş müşteriyân zevcân mersûmân yedlerinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mezkûrda ve vakf-ı mahall-i merkumda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp zevcân mersûmân Bedros ve Sâre nasrâniyenin ale'l-iştirâkü's-seviyy mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtârân mutasarrıfân olsunlar dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 87

A1

Ekmekçi dükkanını bir senedir kendileri kullandıkları

Mahrûse-i Burusa'da Daye Hâtûn Mahallesi sükkânından Etmekçi Âlî Molla ibn-i İsmail nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Etmekçi Halil nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mahrûse-i mezbûrede Kayhanzâde sevkinde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd El-Hâc Âlî dükkânı dimekle ma'rûf kâbil-i kısmet olmayan bir bâb etmekçi dükkânı ve gedik mu'teberesi benimle mezbûr Mehmed'in bâ-temessük müdür-i evkâf bi'l-icâreteyn ale'l-iştirâkü's-seviyy tahte tasarrufumuzda olup ancak dükkân mezkûru bi'l-iştirâk isti'mâl ve zabt ve tasarrufda sa'ûbet olmağla dükkân mezkûru işbu târîh-i vesîkadan bir sene tamâmına değin dükkân mezkûru ben müstegallen zabt ve tasarruf edip ve ba'de mezbûr Mehmed dahî kezalik bir sene müstegallen zabt ve tasarruf edip her birimiz ber minvâl muharrer (...) mutassarrıf olmak üzere beynimizde uhde ve misâk kavî ve ittifâk eyledik deyü makar mezbûr Âlî'nin takrîr-i meşrûhunu merkûm Mehmed tasdik etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Sağrııcı Sungur mahallesi sükkânından olup bey' âti'z-zikri ikrâra kendi nisfindan asıl ve li-ebeveyn er karındaşı Vado tarafından vekîl olduğu Yakub bin Hasan ve Hasan bin Fazullah nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan Abdülfettâh bin Feyzullah nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Çoban oğlu Ahmed bin Abdullah tarafından tasdîka vekîl münâdî El-Hâc Hasan bin El-Hâc Muhiddin mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âti'z-zikrin sudûruna deĝin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Abdülkerim menzili ve taraf-ı sülûsesi tarîk-i âmm ile mahdûd dört beyt ulvî ve bir sundurma ve bir matbah ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil ile'l-iştirâk mutasarrıf olduğu bir bâb mülk-ü menzili bi-cümleti şer'î ile müvekkil merkûm Çoban oğlu Ahmed iki bin guruşa bey' ve temlîk ve teslim eylediĝimde ol dahî ber-vech-i muharre ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblaĝ-ı merkûm iki bin guruş merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz ve beynimizde münâza'a iktisâm eyledik fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim ve müvekkilim karındaşım merkûm Vado'nun aslâ ve kat'â alâka ve medhalimiz kalmayıp müvekkil merkûm Çoban Oğlu Ahmed'in mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde ĝibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Ev satışı ve hibe

Derûn-ı hüccet-i şer'îyyede tahdîd ve tavsîf olunan bir bâb mülk-ü menzile mâlik ve mutasarrıf olan derûn-ı hüccet-i şer'îyyede mastûru'l-ism Halil Efendi ibn-i Şeyh Hasan Efendi meclis-i şer'î şerîf-i enverde zât-ı şer'â mu'arrefe Ayşe Sıdika bint-i İbiş nâm Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âti'z-zikrin sudûruna deĝin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup işbu hüccet-i şer'îyye derûnunda tahdîd ve tavsîf olunan bir bâb mülk-ü menzil-i bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile mezbûre Ayşe Sıdika Hâtûn'a yedi yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslim eylediĝimde ol dahî ber minvâl muharrer ba'de'l-iştirâ

ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm yedi yüz guruş müşteri mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim mezbûre Ayşe Sıdika Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î işbu bâisü'l-hâmiş İbrahim bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip infâ-i şerâ-i şer'î ile mâlike ve mutasarrife olduğum menzil-i mahdûd-ı mezkûru bi-cümleti mâ-yeştımilehû ve yehvîhi oğlum mezbûr İbrahim'e hibe-i sahiha-i şer'î ile hibe ve temlik ve ba'de'l-tahliyeti'ş-şer'îyye teslim eylediğimde ol dahî meclis-i hibede ethâb ve tesellüm ve kabûl fîmâ menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp oğlum merkûm İbrahim'in mülk-ü mevhubu olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A4

Borca karşılık rehin olan evin satılması

Mahrûse-i Burusa'da Bazar Milh Mahallesi sükkânından Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Halil Efendi ibn-i Şeyh Hasan Efendi nâm kimesne mahzarında bi-tev'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahihimde münselik olub mahâlle-i mezbûrede vâki'etrâf-ı erba'adan Hacı Salih Ağa zevcesi tarafeyni Sârığı güzel kerîmesi menzilleri ve tarîk-i hâssa ile mahdûd bir beyt suflî ve bir matbah ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil mahâlle-i mezbûre mahmâtına mevkûfe nukûddan zimmetimde üç yüz on yedi buçuk guruş mâl-ı vakf deynim mukâbelesinde vakf-ı merkûm mütevellîsi işbu hâzır bi'l-meclis Hacı Halil Efendi yedinde bi-tarîki'l-istiğlâl rehn olan bir bâb mülk-ü menzirim mütevellî hâzır mezbûrun izniyle rehniyetten ba'de'l-fekk bi-cümleti mâ-yeştımilehû ve yahvîhi tarafından şer'î ile beş yüz guruş mezbûr Halil Efendi'ye bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî ber minvâl-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm beş yüz guruşun üç yüz on yedi buçuk guruşunu ol mikdâr mâl-ı vakf merkûm ibkâ için cümlemiz bu meclisde hâzır iken müşteri mezbûrdan mütevellî-i merkûma havâle-i sahiha-i şer'îyye ile ba'de'l-havâle ve'l-kabûl meblağ-ı bâkî yüz seksen iki buçuk guruş müşteri mezbûr Halil Efendi yedinden

tamâmen ve kâmilen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ va kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mezbûr Halil Efendi'nin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B1

Vakıftan aldığı gelire oğlunu ta'yîn ettiği

Mahrûse-i Burusa'da Süzenkefen mahallesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Habibe bint-i Mehmed Said nâm Hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde sadr-ı kebîr oğlu işbu bâ'isü'l-vesîka Es-Seyyid Mehmed Said bin El-Hâc Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip nezâret-i evkâf hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan mahrûse-i mezbûre (...) vâki' evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere bâ-berât-ı şerîf-i âlîşân mütevellîsi olduğu merhûme Elaldı Hatice Hâtûn vakf-ı şerîfi mahlûlât-ı mu'accelâtından bâ-senede Evkâf hümâyûn dört bin yedi yüz guruş mu'accelâtı hazîne-i evkâf hümâyûn ahz ve kabz ve bana teslîme ve bunlar mütevakıf olduğu umûrun küllîsine oğlum merkûm Es-Seyyid Mehmed Said tarafımdan bi't-tevliye vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eylediğimde ol dahî vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hıdemât-ı lâzîmesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve ilzâm eyledi.

B2

Vakfa ait değirmenin başka vakfa kiralanması

Nezâret-i evkâf hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan mahrûse-i Burusa'ya hemcivâr Gemlik Kazâsına tâbi' Umur Bey Karyesinde vâki' merhûm kâdı Kâsım Efendi vakfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellîsi olan Şerife Zeyide bint-i Abdi nâm hâtûn tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân mahrûse-i mezbûrede Yiğit Köhne mahallesinde sâkin Simavlı Kahveci Âlî bin Ahmed ve mezbûre Şerife Zeyide Hâtûn'un sadr-ı kebîr oğlu Hüseyin bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhidede ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü şer'î lâhık olan karye-i mezbûre sükkânından İsmail Ağa ibn-i Âlî mahrûse-i Burusa'da

Paşa kapusunda meclise mahsûs odada hâlâ mahrûse-i mezbûrede evkâf hümâyûn müdürü mevâlî-i kirâmdan fazîletlü El-Hâc Edip Efendi hâzır olduğu hâlde ma'kûd-ı meclis-i umûmiyede akd olunan meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede medfûn merhûm Bedreddin Pars Bey vakf-ı şerîfinin bi'l-meşrût bâbında şerîf-i âlîşân-ı mütevellîsi mahrûse-i mezbûrede kâin Ahmed Baba zâviyesi Posta Nişini Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Mehmed Said Efendi ibn-i'l-merhûm Eş-Şeyh El-Hâc Ahmed Baba Efendi tarafından zikr-i âtî husûsda vekâlet-i âmme-i mutlaka ile vekîl-i müseccel şer'îsi Es-Seyyid Mehmed Galib Ağa ibn-i El-Hâc Şerîf İbrahim Ağa mahzarında vekîl mezbûr İsmail Ağa'nın vâlidisi ma'rifetü'z-zât Şerife Zeynep bint-i İsmail nâm hâtûn hâzire olduğu hâlde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip arsa-yı kadîm mârrü'z-zikr Bedreddin Pars Bey vakf-ı şerîfine senede mukâta'a-i kadîme-i ma'lûmelü mârrü'z-zikr Umur Bey karyesi hudûd-ı dâhilinde Gemlik Ovası nâm mahallede derede kâin ebniyesi sâlifü'l-beyân merhum Kâdı Kâsım Efendi vakfından olan bir bâb vakf-ı degirmân meni'l-kadîm mârrü'z-zikr Kâsım Efendi vakfı mütevellileri tarafından icâre-i vâhide ile taraf-ı vakfdan âhara icâr ve istiğlâl oluna gelmekle müvekkilem mezbûre ile vâlidem hâzire-i mezbûre Şerife Zeynep Hâtûn ve müvekkile-i mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Said Efendi'nin ammetesi müteveffîye Şerife Ahsen bint-i Ahmed nâm Hâtûn sâlifüz'z-zikr merhûm kâdı Kâsım Efendi'nin batında müsâvî evlâd-ı evlâd-ı evlâdından olup ve müteveffîye mezbûre Şerife Ahsen Hâtûn sağlığında müvekkilem mezbûre Şerife Zeyide ve vâlidisi hâzire-i mezbûre Şerife Zeynep Hâtûnlardan sene-i ekber ettiğinden ber müceb-i şart vâkıf ve amel-i kadîm vakf-ı mezkûre bi'l-meşrût mütevellî olarak degirmân mezkûr ile sâir akârât vakf-ı mezkûru bi't-tevliye zabt ve idâre mesârifâtını rû'yetle fazla-i vakf-ı mezkûr ber müceb-i şart vâkıf ve amel-i kadîm müvekkilem mezbûre Şerife Zeyide ve vâlidisi hâzire-i mezbûre Şerife Zeynep Hâtûnlar ile ma'ân beynlerinde ale'l-seviyye taksîm ve ahz ve kabz idegelür iken müteveffîye-i mütevellî-i mezbûre Şerife Ahsen Hâtûn müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Said Efendi'nin ammetesi olduğuna mebnî bin iki yüz altmış yedi senesi Zilhicce'l-şerîfesinin üçüncü Günü tarafından mansûb vekîl Derviş Hâfız Mehmed Efendi ibn-i Abdullah huzûr-ı şer'a irsâl ve vekîl merkûm Derviş Hâfız Mehmed Efendi dahî degirmân mezkûrun ebniyesinde aslâ eseri kalmayarak arsa-i sarfa kalıp ol vechle degirmân mezkûrun arsası mârrü'z-zikr Bedreddin Pars Bey vakf-ı şerîfine âiddir deyü müvekkilesi müteveffîye-i mezbûreye izâfetle degirmân mezkûr (...) iken kâziben bi'l-vekâle ikrâr edip ve müvekkil şeyh mûmâ-ileyhin tarafından mürsel vekîl Es-Seyyid Mehmed Hafid Efendi ibn-i Şerîf Mehmed

Münib dahî vekîl mezbûru ba'de't-tasdîk vekîl mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehmed Hafid Efendi Hafid mütevellî-i müteveffiyeye senevî icâre-i ma'lûme ile bi'l-vekâle icâr ve ol dahî isticâr edip ve'l-hâletü hâzihi deġirmân mezkûru müvekkil şeyh mûmâ-ileyh mârrü'z-zikr Bedreddin Pars Bey vakf-ı şerîfî için bi't-tevliye hilâf vâki' fuzûlî vakfî olduğunu ve el-yevm müvekkil mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh El-Hâc Hâfız Mehmed Said Efendi'nin bi't-tevliye vaz'-ı yedini ikrâr ancak ber-vech-i müdde'â mârrü'z-zikr Kâdı Kâsım Efendi vakfindan eserine mevcûd olduğunu bi'l-vekâle ikrâr etmekle husûs-ı mezkûr mahlinde lede'l-mu'âyene ve'l-keşf terâfu' ve fasl ve hasm ve ru'yete taraf (...) me'zûnen bâ buyuruldu hâlâ Gemlik nâibi mevdetlü Mehmed Zuhûr Efendi ta'yîn ve irsâl olundukda Efendi mûmâ-ileyh mahlinde ba'de'l-keşf ve'l-mu'âyene akd eylediġi meclis-i şer'îde müdde'î-i vekîl merkûm İsmail Aġa ber-vech-i muharrer da'vâ-yı mezkûresini (...) kâdı Kâsım Efendi vakfının ebniyesi mevcûd olduğunu vekîl mûmâ ileyh Es-Seyyid Mehmed Galip Aġa muvâcehesinde lede'l-tezkiye adâletleri zâhir olan mârrü'z-zikr Umur Bey karyesi sükkânından Mehmed bin Memiş ve El-Hâc Ahmed bin Hüseyin ve Mustafa bin Eyüp ve El-Hâc Osman Aġa ibn-i Mehmed ve Mustafa bin İbrahim ve Osman bin Mehmed ve El-Hâc Süleyman bin Habib ve Osman bin Mehmed Âlî ve İbrahim bin Halil ve Âlî bin Zeynelabidin nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât eylediġini nâib mûmâ-ileyh mührüyle memhûr bir kıt'a mazbata ile inhâ ve i'lâm etmekle tarafeyn meclis-i kebîr eyâletde ma'kûd-ı meclis-i şer'a gelip kasaba-i minvâl meşrûh üzere olduğunu ve mazmûn mazbata-i mezkûreyi bi-tamâma müvekkil şeyh mûmâ-ileyh izâfetle bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf etmekle mücebince deġirmân mezkûrdan kefid ve mezkûr kâdı Kâsım Efendi vakfı için mütevellîsi müvekkil mezbûre Şerife Zeyide Hâtûn'a teslîme müvekkil şeyh mûmâ-ileyh izâfetle vekîl merkûm Es-Seyyid Mehmed Galib Aġa'ya ba'de't-tenbiye'l-şer'î vekîl mezbûr İsmail Aġa yine meclis-i şer'î enverde vekîl merkûm Es-Seyyid Mehmed Galib Aġa mahzarında deġirmân mezkûrun arsası için mârrü'z-zikr Bedreddin Pars Bey vakfına senede verile gelen üç yüz altmış pâre mukâta'a fî zâmninen kalîl olup ve mezkûr Kâdı Kâsım Efendi vakfının galesi mütehemmil olamġla ben bi'l-vekâle deġirmân-ı mezkûrun mukâta'a-i kadîme-i seneviyesi olan üç yüz altmış pâre üzerine yüz doksan bir guruş dahî zamlâ iki yüz guruş iblâġ ve sene başına mârrü'z-zikr Bedreddin Pars Bey vakfı için mütevellîsi müvekkil Şeyh mûmâ-ileyh edâ ve teslîm müvekkilem mütevellî-i mezbûre Şerife Zeyide Hâtûn'a izâfetle bi'l-vekâle müte'ahhid olub ve vekîl merkûm Es-Seyyid Mehmed Galib Aġa Dahî bi'l-vekâle kabûl eyledi deyu

vekîl mezbûr İsmail Ağa'nın bi'l-vekâle sâdır olan kelimât-ı meşrûhasını vekîl merkûm Es-Seyyid Mehmed Galib Ağa bi'l-vekâle tasdîk etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 88

A2

Eşya satışı

Mahrûse-i Burusa'da Namazgah Mahallesi mütemekkinlerinden Ütücü Sahak veled-i Avartersi zımmî meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde sulbî kebîr oğulları işbu hâmilü's-safer Eci Agob ve Dartesi zımmîler muvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değîn silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede vâki' etrâfı Vaskalos ve Avanes ve Abraham zımmîler menzilleri ve Mehmed Dâî hadîkası ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir süflî ve bir müfâze ve bir kiler ve bir matbah ve bir seyirhâne ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir ber'i-mâ'i ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzîlim ile yedimde mevcûde eşyâ-i memlûkemden bir adad kazgân ve bir tencere ve bir su bakracı ve on sahan ve bir sini ve bir mangal ve bir güğüm ve bir balık tâbesi ve iki kebîr kub ve beş mîşe focisi ve iki çamaşuy teknesi ve iki zahîre enbârım tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ve safka-i vâhide ile oğullarım mersûmân Eci Agob ve Vertersi zımmîler ale'l-iştirâkü's-seviyy dört bin guruşa bey ve temlîk ve teslîm eylediğimde onlar dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm dört bin guruş oğullarım müşteriyân mersûmân yedlerinden tamâmen ahz ve kazb ve umûruma sarfla istihlâk eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile eşyâ-i muharrere-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp oğullarım mersûmân Eci Agob ve Dartesi zımmîlerin ale'l-iştirâkü's-seviyy mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfları olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrif olsunlar dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Saferi'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A3

Borca karşılık rehin olan kahvehanenin satılması

Mahrûse-i Burusa'da Hoca Mehmed Karamani mahallesi mütemekkinlerinden Ağâmcân oğlu Magroviç veled-i Maynel zimmî meclis-i şer'î hâtırda zikr-i âtî husûsâtda kendi tarafından asîl olup ve zevcesinin oğlunda İcâdiye mahallesinde mütemekkinine Murâbiye kızı Marim bint-i Bedros nasrâniye tarafından zikr-i âtî tasdîka vekîl olduğu şahs-ı mersûmeyi bîlûr kuyumcu Kula oğlu Avanes veled-i Enaben ve Karahan oğlu Karabet veled-i Bagos zimmîler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î müsebbit vekîl olan Kelm veled-i Serdiye zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip Merhûm Koca Mehmed Çelebi Vakfı müsakkafâtından Gemlik Kasabasında kâin lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd senevî sekiz guruş icâre-i mu'accelelü büyü-tü adîdeli müştemil bi'l-icâreteyn ve bâ-temessük mütevellî tahte tasarrufumda olan bir bâb vakf-ı kahvehânem müvekkile-i mersûme Marim nasrâniye mâlından zevci mersûm Kelm zimmî yedinden istidâne ve ahz ve kabz eylediğim on dört bin guruş mukâbelesinde bâ-re'y müdür-i evkâf işbu târîh-i vesîkadan bir gün mukaddem müvekkile-i mersûme için zevc-i mesfûr Kelm zimmîye vefâen ferâğ ve tefvîz edip vekîl mersûm dahî müvekkilesi mersûme için ber-vech-i muharrer ba'de'l-tefevüz ve'l-kabûl vekîl mersûm Kelm zimmî kahvehâne-i mezkûreyi mahlinde ba'de't-tahliyyeti's-şer'îyye ve'l-tekâbuzi'l-mer'î beher sene tamâmında tecdîd akd-ı icâre olmak üzere işbu târîh-i rakîmeden üç sene tamâmına değin senede bin üç yüz otuz üç guruş on üç pâre bir akçeden cem'an dört bin guruş bana îcâr ve teslîm edip ben dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-isticâr ve'l-kabûl ciheteyn-i mezkûreteynden müvekkile-i mersûmeye zimmetimde cem'an deynim olan on sekiz bin guruşun işbu târîh-i rakîmeden beher sene altışar bin guruş verip üç sene tamâmına değin müvekkile-i mersûmeye te'diye ve teslîm ben müte'ahhid olup ve ber-vech-i muharrer vefâ-i ferağîma mebnî kahvehane-i mezkûre hakîkatde rehn hükmünde olmağla ecel-i mezkûr hulûlünde meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr on sekiz bin guruş müvekkile-i mersûmeye ber-vech-i muharrer edâ ve teslîm edemeyip kahvehane-i mezkûreyi rehniyetten fekk benim için müheyyir olmaz ise kahvehane-i mezkûreyi bedel-i misilliyle bâ-re'y müdür-i evkâf âhara ferâğ ve tefvîze ve bedelini ahz ve kabz ve makbûzundan (...) deyni olan on sekiz bin guruş dâniyem zevcesi ve müvekkilesi mersûme Marim nasrâniye ba'de'l-edâ fazla kalır ise bana irsâl ve îsâle ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine küllemâ azletmek fânet vekîl mazmûn üzere azl ve (...) sulb-ı akd-ı rehnde meşrût vekâlet-i devriye ile vekîl mersûm Kelm zimmîye tarafımdan vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eylediğimde vekîl mersûm Kelm zimmî

dahî vekâlet mezkûreyi kabûl ve hizmât lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta‘ahhüd ve ilzâm eyledi dedikde gibbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

B2

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa’da Baba Zakir Mahallesi sükkânından Hammal İbrahim bin Abdullah nâm kimesne tarafından bey‘ âti’z-zikri ikrâra vekîl olduğu Es-Seyyid Nazif Molla ibn-i Es-Seyyid Hafız Mehmed Tahir Efendi ve Mahzar El-Hâc Eyüp bin İsmail nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î saâbit olan Fotacı İbrahim Ağa ibn-i Mustafa nâm kimesne meclis-i şer‘î şerîf-i enverde müvekkil merkûmun hâlâ zevcesi işbu bâ‘isü'l-vesîka Fatma bint-i İbrahim nâm hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilim merkûm İbrahim akd-ı âti’z-zikrin sudûruna değın silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki‘ etrâfi Raşid Efendi ve İbrahim menzilleri ve tarafeyn-i tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir kiler ve bir hâbiye-i cârîyi müştetil bir bâb mülk-ü menzilim bi-cümleti şer‘î ile zevcem mezbûre Fatma Hâtûn’a bin beş yüz guruşa bey‘ ve temlik ve teslîm eylediğimde ol dahî ba‘de’l-iştirâ ve’l-temellük ve’l-tesellüm ve’l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş zevcem müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba’d menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat‘â alâka ve medhalim kalmayıp zevcem mezbûre Fatma Hâtûn’un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrîfe oldsun dedi dedikde gibbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

B3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa’da Baba Zakir Mahallesi sükkânından Hammal İbrahim bin Abdullah nâm kimesne tarafından bey‘ âti’z-zikri ikrâra vekîl olduğu Es-Seyyid Ahmed Nazif Molla ibn-i Es-Seyyid Hâfız Mehmed Tahir Efendi ve El-Hâc Eyüp bin İsmail nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olan Fotacı İbrahim Ağa ibn-i Mustafa nâm kimesne meclis-i şer‘î şerîf-i enverde işbu bâ‘isü'l-vesîka İbrahim bin Ebubekir nâm kimesne

mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilim merkûm İbrahim akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâl-le-i mezbûrede vâki' etrâfı Raşid Efendi ve Zaptiye Said ve Fatma Hâtûn menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir beyt ulvî ve bir sofa ve bir ahûr ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müstemil bir bâb mülk-ü menzilimi bi-cümleti şer'î ile mezbûr İbrahim bin guruşa bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahî ber minvâl-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm İbrahim'in mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedi dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B4

Ev satışı

Hamîd sancâğında vâki' Yalvâç Kazâsına tâbi' Örkenez Karyeli olup el-yevm Bursa'da zaptiye neferâtından Mehmed Bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından işbu bâ'isü'l-vesîka Mustafa bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup karye-i mezbûrede kâin etrâf-ı erba'adan Devrevî oğlu Hasan ve Süleyman Oğlu İbrahim ve Battâl oğlu İbrahim menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve iki sofa ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir mikdâr havluyu müstemil bir bâb mülk-ü menzilim bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile merkûm Mustafa'ya yüz altmış guruşa bey' ve temlik ve mahlinde kabz ve taslît eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharre ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tasallut ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm yüz altmış guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim ba'de menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm Mustafa'nın mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedi dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 90

A1

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Ahmed Dâ'î Mahallesi mütemekkinlerinden Karabet veled-i Kasber zımmî meclis-i şer'î hatîr-ı lâzımü't-tevkîrde şahs-ı şer'â mu'arrefe işbu hâmilü'r-rakîme Marim bint-i Ertin nasrâniye mevâcehesinde bi-tev'a ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Kirhor zımmî ve Marim nasrâniye menzilleri ve Kazakçı Tagohir nasrâniye hadîkası ve tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sundurma ve bir zîr-i zemîn ve bir matbah ve bir ahûr ve bir seyirhâne ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müstemil bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile mersûme Marim nasrâniyeye dört bin iki yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm dört bin iki yüz elli guruş müşteriye-i mersûme yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mersûme Marim nasrâniyenin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrîfe olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Alaaddin Mahallesi sükkânından Timûrcu Mehmed bin El-Hâc Âlî nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Kômürcü Âlî bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Kasab Hâfiz İsmail ve Kundakçı Naim menzilleri ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir ahûr ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müstemil bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile merkûm Âlî'ye bin beş yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin beş

yüz gurus müşteri merküm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merküm Ali'nin mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedi dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Rize'deki arazisinin satışına vekil ta'yîn ettiği

Fi'l-asl Trabzon sancâğında vâki' Rize Kazâsına tâbi' Mavrant Karyesi ahâlîsinden olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Tanbureciler hânında sâkin bağcivan Kara Kazlı oğlu Mikdâv bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından Pentî oğlu Mustafa bin Osman nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip kazâ-i mezkûre tâbi' Zâvendek Karyesi toprağında Kutu İçi nâm mahallede vâki' bâ-temessük sâhib-i arz tahte tasarrufumda olan etrâfi Karakazlı oğlu Yusuf ve Karakazlı oğlu Mustafa ve Karakazlı oğlu Hamza ve Molla Hüseyin oğlu Âlî nâm kimesneler tarlaları ve tarîk-i hâssa ile mahdûd taminen on dört kıl tahm isti'âb eder bir kıt'a tarlamı merküm Mustafa'ya bin kırk gurus bedel-i medfû' ve makbûz mukâbil ferâğ ve tefvîz edip ol dahî ber-vech-i muharrer teferruğ ve kabûl etmekle tarla-i mezkûru mezbûr Mustafa'ya ber-vech-i muharrer ferâğ ve tefvîz eylediği mahlinde huzûr-ı sâhib-i arzında ikrâra mârrü'z-zikr Mavrant karyesi sükkânından (...) Bey oğlu İsmail bin Mustafa nâm kimesneyi kabûlüne mevkûfe taraftan vekil nasb ve ta'yîn eyledim dedikde mezbûr Mustafa dahî merküm Mikdâvın takrîr-i meşrûhunu gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A4

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Murad Sâni Mahallesi mülhakâtından Sinan Paşa Mahallesi sükkânından El-Hâc Salih bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka kendi nıfısından asîl ve vâlidesi Şerife Zeynep bint-i Süleyman ve zevcesi Emetallah Bint-i İdris nâm hâtûnlar taraflarından bey'-i âtî'z-zikri tasdîka vekil olan Es-

Seyyid Mustafa bin Halil nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlî-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan bir tarafı Süleyman ve bir tarafı Timûrcu Mehmed menzilleri ve El-Hâc Hasan hadîkası ve tarîk-i âmm ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sofa ve bir matbah ve bir kiler ve bir ahûr ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzilimin nıfsını bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile mezbûr Mustafa'ya İki bin seksen guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ve bir reb'ini kezalik bi-cümleti mâ-yeştimilehû ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût ve muvâza'adan ârî bâttan ve sahîhan mezbûre Şerife Zeynep Hâtûn'a bin dört yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ve bâkî bir reb'ini dahî kezalik bi-cümleti mâ-yeştimilehû ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bâttan ve sahîhan mezbûre Emetullah Hâtûn'a bin dört yüz guruşa bey' ve teslîm eylediğimde onlar dahî ber-vech-i muharre ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semenleri olan cem'an beş bin altı yüz guruş müşteriyûn mezbûrûn yedlerinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mezbûr Es-Seyyid Mustafa ve Şerife Zeynep ve Emetullah Hâtûnların ber-vech-i muharrer mülk-ü müşterâ ve hakkı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrife olsunlar dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B1

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Yeni Pazar Mahallesi sâkinlerinden Şerife Rukiye Hanım ibnet-i Es-Seyyid Beşe Mehmed tarafından bey' âtî'z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mûmâ-ileyhâyı bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îyye ârifân olan Fesci El-Hâc Mehmed Behi Bey ibn-i El-Hâc Ahmed Ağa ve Fesci El-Hâc Hâfız Mehmed Efendi ibn-i Âlî şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan hâlâ zevci El-Hâc Abdüllatif Bey ibn-i Ahmed Bey meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Fesci Ahmed Nazif Molla ibn-i El-Hâc Âlî Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip zevcem müvekkilem mûmâ-ileyha Şerife Rukiye Hanım akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin bâ-hüccet-i şer'îyye şerâen silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlî-i mezbûrede vâki' etrâfı kendi âhar menzirim ve Tevtizâde El-Hâc Mehmed Ağa menzili arsası ve Arap Âlî Molla ve berber El-Hâc İbrahim ethem ve Kiremitçi Hüseyin menzilleri ve imâm vakfindan odaları ve

tarîk-i âmm ile mahdûd dâhiliyesinde kâin tabaka-i aliyyede iki bâb oda ve bir sofa ve tabaka-i vüstâde iki bâb oda ve bir sofa ve tahtı kiler ve bir hamam odası ve bir hamam ve bir matbah ve bir şadırvan ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu ittisâlinde dîvâr ile müferrez derûnunda bir hâbiye-i mâ'icârîyi hâvî tahmînen üç oluk mikdâr tût hadîkası ve hâriciyesinde vâki` iki beyt süflî ve bir sofa ve bir ahûr ve şadırvan ve bir hâbiye-i mâ'icârı ve bir mikdâr havluyu müştemil hâriciye ve dâhiliyelü bir bâb mülk-ü menzîlim bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve'l-kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve mu'vâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Ahmed Nazif Molla'y on bir bin beş yüz guruşa bey' ve temlik ve teslîm ve mahâlî-i mezbûre Câmi'-i Şerîfi imâmlarına meşruta vakfından hudûd-ı mezkûr dâhilinde hâriciye-i mezkûre derûnunda vâki` iki beyt süflî ve sofa sofa ve bir ahûr muhtevi bi-hesâb-ı terbî' yüz zirâ' vakf mahlini ferâğ mu'teber kat'î ile bin guruş bedel-i mukâbilesine bâ-re'y mütevellî vakf-ı mezkûr merkûm Ahmed Nazif Molla'ya ferâğ ve tefvîz eylediğimde ol dahî ber minvâl-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-tefevvüz ve'l-kabûl semeni ve bedeli olan cem'an on iki bin beş yüz guruş müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzîl-i mahdûd-ı mezkûrun gerek mülk ve gerek vakf mahlinde benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp merkûm Ahmed Nazif Molla'nın mülk-ü müşterâ ve dâhil-i havza-i tasarrufu olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedi dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâmis ısr min Saferi'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

B2

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Yeni Pazar Mahallesi sükkânından Fesci El-Hâc Ahmed Nazif Molla ibn-i El-Hâc Âlî Ağa meclis-i şer'î şerîf-i enverde bâ'isü'l-vesîka Şerife Rukiye Hanım ibnet-i Es-Seyyid Beşe Mehmed tarafından bey' âtî'z-zikri tasdîka vekîl hâlâ zevci El-Hâc Abdüllatif Bey ibn-i Ahmed Bey mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin bâ-hüccet-i şer'îyye şerâen silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede vâki' etrâfi kendi âharı menzîlim ve pazarcı Es-Seyyid Hüseyin

Molla ve boyacı El-Hâc Ahmed Ağa menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd tabaka-i aliyyede iki bâb oda ve bir sofa ve tabaka-i vüstâde iki bâb oda ve bir sofa ve tahtaları kiler ve bir matbah ve bir sâyelik ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştamil bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve'l-kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık tarafından îcâb ve kabûlü hâvî ve şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile müvekkile-i mûmâ-ileyhâ Şerife Rukiye Hanıma dokuz bin guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz bin guruş müşteriye-i mûmâ-ileyhâ yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp müvekkile-i mûmâ-ileyha Şerife Rukiye Hânım'ın mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrife olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B3

Borç verdiği paranın borçludan alınmasına vekîl ta'yîn ettiği

Fi'l-asl Trabzon sancâğında vâki' Sürmene Kazâsına tâbi' Mâhno Karyesi sükkânından olup el-yevm mahrûse-i Burusa Kazâsına tâbi' Kestel karyesinde sâkin İmâm Salih Efendi ibn-i Âlî nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde livâ-i mezkûrda vâki' Of Kazâsına tâbi' (...)Karyesi sükkânından işbu bâ'isü'l-vesîka Güleş oğlu Mehmed bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mârrü'z-zikr Mâhno Karyesi sükkânından Abdullah oğlu Molla Ahmed bin Cevahir nâm kimesne zimmetinde cihet-i karz-ı şer'îden bâ-temessük alacak hakkım olan bin sekiz yüz kırk guruş mahlinde mezbûr Molla Ahmed'den taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine merkûm Güleş oğlu Mehmed tarafından vekîl nasb ve ta'yîn eyledim dedikde mezbûr Güleş oğlu Mehmed dahî vekâlet mezbûremi kabûl ve hizmât lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve ilzâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B4

Ev, tarla ve hayvanların hibe edilmesi

Mahrûse-i Burusa'ya muzâfe Kite Kazâsına tâbi' merhûm sultân Alaaddin evkâf şerîfesinden Fotra Karyesi sükkânından Çavuşzâde Bekî Bey ibn-i El-Hâc Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde müderrisîn kirâmdan işbu bâ'isü'l-vesîka Es-Seyyid El-Hâc Ahmed Reşad Efendi ibni'l-merhûm Es-Seyyid Mehmed Said Efendi mahzarında bi-tev'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âti'z-zikrin sudûruna deĝin yedimde mâlim ve mülküm olup karye-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan bi tarafı uzun Hasan menzili ve tarafeyni kendi âhar hadîkam ve tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd dâhiliyesinde beş beyt ulvî ve bir sofa ve üç beyt süflî ve iki müfâze ve bir kiler ve bir matbah ve bir sâyelik ve bir fırûn ve bir berr-i mâ'i ve bir mikdâr havluyu hâriciyesine iki beyt ulvî ve bir Sofa ve bir ahûr ve bir müfâze ve bir kebîr samanlık ve bir çift ahûru ve bir sâyelik ve diĝer bir samanlık ve diĝer bir ahûr Tokad Mandırası ve bir berr-i mâ'i ve bir mikdâr havluyu müştemil çiftlik ta'bîr olunur hâriciye ve dâhiliyelü bir bâb mülk-ü menzlim ile ittisâlinde kâin etrâfi Ahmed'in ve Ağdacı oĝlu hadîkası ve tarlaları ve etrâfi tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen altı buçuk dönüm mikdârı eşcârı mülk bir kıt'a tût hadîkam tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bi-tarîki'l-istiĝlâli'l-âdi mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Said Efendi mahzûm sagîr Es-Seyyid Mehmed Sabit Molla için (...) ve babası mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Reşad Efendi'ye üç bin guruşa bey' ve teslîm ol dahî ber-vech-i muharrer mahzûm sagîr mezbûr için bi'l-velâye ba'de'l-iştirâ ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblaĝ-ı mezbûr üç bin guruş mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Reşad Efendi mâlından mahzûmî sagîr mezbûr (...) hibe ve bi'l-velâye ethâb ve kabûl birle bi'l-velâye mahzûm sagîr mezbûre zımmetinde deyni olan üç bin guruş ile bana edâ ve teslîm ben dahî sagîr mezbûrun mâl-ı mevhubundan babası ve velisi yedinden tamâmen ahz ve kabz eylediĝimden sonra mûmâ-ileyh Es-Seyyid El-Hâc Mehmed Reşad Efendi bi'l-velâye mezkûr çiftlik menzilini ba'de't-tahliyyeti's-şer'îyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î ve hadîka-i mezkûreyi dahî ba'de't-tekâbuzi'l-mer'î işbu târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına deĝin dörtyüz elli guruş ücret ile bi'l-velâye bana îcâr ve teslîm ve ben dahî ber-vech-i muharrer isticâr ve tesellüm eyledim dedikde ĝibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'l-hâdî ısr min Saferi'l-Hayr sene-i tis' ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Sayfa 91

A1

Küçük kıza nafaka verilmesi

Mahrûse-i Burusa'da Maksem Mahallesi sükkânından Mevrevî İbrahim Ağa menzilinde misâfiretle sâkin zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Hatice bint-i Süleyman nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahrûse-i mezbûrede Başçı İbrahim Mahallesi sâkinlerinden kezalik zât-ı şer'â mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka diğer Hatice bint-i Abdülkadir nâm hâtûn tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka ve kabûle vekîl-i şer'îsi hâlâ zevci Kazâz El-Hâc İbrahim Ağa ibn-i Hasan nâm kimesne mahzarında bi-tev'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip merkûm El-Hâc İbrahim Ağa'nın sulbî kebîr oğlu sâbık dâmâdım gâib ani'l-meclis El-Hâc Halil nâm kimesnenin zevc-i mutlakası olan kızım kezalik gâibet-i ani'l-meclis Ümmügülsüm nâm hâtûn ile bundan akdem hâl-i zevciyet beynlerinde kâime iken gâib mezbûr El-Hâc Halil'in ferâşından hâsıla ve kızım gâib-i mezbûre Ümmü Gülsüm hâtûndan mütevellid tahmînen altı yaşında hâzire-i bi'l-meclis Fethiye nâm sagîre bi-hakkı'l-hıdâne hacr ve terbiyesinde iken kızım gaibe-i mezbûre nıfsını sagîre-i mezbûreye ecnebiye tezvîc eyledikde hakk-ı hıdâne kendüden sâkıt olmağla ben min-kıbeli'l-ümîi ceddesi bulunup hakk-ı hıdâne bana râci' olmağnan sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahâve sâire için babası gâib-i mezbûr üzerine talebimle bâ-hüccet-i şer'îyye beher mâh kırkar guruş farz ve takdîr olunarak sagîre-i mezbûre hâlâ bi-hakkı'l-hıdâne hacr ve terbiyemde ise ben bu esnâda asitâne-i aliyyede kızım mezbûre tarafından azîmet edecek olmağla sagîre-i mezbûre Fethiye'yi min-kıbeli'l-ebi ceddesi müvekkile-i mezbûre diğer Hatice hâtûna rızâmla teslîm yedimde olan bir kıt'a nafaka hücceti terk edip cedde-i müvekkile-i mezbûre diğer Hatice Hâtûn'a dahî sagîre-i mezbûreyi kabûl ve bi'l-hıdâne terbiye ve infâk ve iksâyâ müte'ahhid ola deyü makarra-i mezbûre Hatice Hâtûn'un sâdır olan bi-cümle kelimât-ı meşrûhasını min-kıbeli'l-ebi cedde-i müvekkile-i mezbûre diğer Hatice Hâtûn'un zevci ve sagîre-i mezbûrenin ceddî vekîl merkûm El-Hâc İbrahim Ağa bi'l-vekâle vicâhen ve şifâhen tahkîk ve tasdîk etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A2

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Maksem Mahallesi sâkinelerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Anime bint-i Mustafa nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde lâb kız karındaşı kezalik zât-

1 şer'â mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Rukiye Hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna deĝin bâ-hüccet-i şer'îyye arsen silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâl-le-i mezbûrede vâki' etrâfı Yorgancı Ahmed Bey ve Kazâz El-Hâc İbrahim ve El-Hâc Mehmed menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir matbah ve bir kiler ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzilimin nısf-ı şâyi'ni yedimde ibkâ ve şâyi' âharını bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile kız karındaşım mezbûre Rukiye Hâtûn'a bin guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin guruş kız karındaşım müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda ancak nısf-ı şâyi' âharında benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp kız karındaşım mezbûre Rukiye Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Maksem mahallesi sâkinelerinden zât-ı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Zeynep bint-i Salih nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde sadriye kebîre kızı kezalik zât-ı şer'â mu'arrefe işbu bâ'isü'l-vesîka Hediye bint-i Mehmed nâm hâtûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna deĝin bâ-hüccet-i şer'îyye şerâ'en silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâl-le-i mezbûrede vâki' etrâfı Saadeddin menzili ve Debbâğ Âlî hadîkası ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir matbah ve bir ahûr ve bir hâbiye-i mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzilimin nısf-ı şâyi'ni ben bundan akdem nısf-ı şâyi' âharını bi-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhik şer'î ile kızım mezbûre Hediye Hâtûna yüz beş guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-teslîm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm yüz beş guruş kızım müşteriye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan nısf-ı hisse-i şâyi'amda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp kızım mezbûre Hediye

Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B1

Arsa satışı

Mahrûse-i Burusa'da Yiğit Cedîd mahallesi sâkinlerinden zât-ı şer'â mu'arrefe Havva bint-i Osman nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-vesîka Sipâhi Abdülhamid bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âti'z-zikrin sudûrunadeğin silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahrûse-i mezbûrede İmâret-i İsa Bey mahallesinde vâki' etrâf-ı erba'adan Duhâncı Mehmed Ağa ve Dikici Süleyman menzilleri ve tarafeyni tarîk-i âmm ve hâssa mahdûd cevânib-i erba'ası taş duvarlı bir bâb mülk-ü menzil arsamı bi-cümleti mâ-yeştimilehû ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Abdülhamid'e iki yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semensh olan meblağ-ı mezbûr iki yüz guruş müşteri mezbûr yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd arsa-i mahdûde-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mezbûr Abdülhamid'in mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfı olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B2

Ev ve arazisinin satışına vekîl ta'yîn ettiği

Medîne-i Kütahya'da Burakçılar Mahallesi sükkânından olup el-yevm mahrûse-i Burusa'da Mahallesinde sâkin Es-Seyyid İbrahim Ethem Efendi ibn-i Mehmed Efendi meclis-i şer'î şerîf-i enverde medîne-i mezbûre sükkânından işbu bâ'isü'l-vesîka El-Hâc Hasan Ağa ibn-i Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip medîne-i mezbûrede mahâlle-i mezbûrede kâin etrâf-ı erba'adan bir tarafı Mellâk oğlu Ebubekir ve Ahmed Çavuş menzilleri ve Arif Efendi hadîkası ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir ahûr ve bir saman hâne ve bir mikdâr havluyu müştemil

irsen ve şerâen mutasarrıf olduğum bir bâb mülk-ü menzirim derûnunda mevcûd eşyâ-i ma`lûmelerim mahlinde bi'l-müzâyede semeni misliyle âhara bey' ve semenlerini ahz ve kabz ve bana irsâl ve îsâle ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekîl ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledikde merkûm El-Hâc Hasan Ağa dahî vekâlet mezkûreyi kabûl ve hizmet lâzımesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve ilzâm eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B3

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Maksem Mahallesi sükkânından Avan oğlu Ahmed Ağa ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde sulbî kebîr oğlu işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed Arif nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âtî'z-zikrin sudûruna değin irsen ve şerâen bâ-hüccet-i şer'îyye silk-i mülk-ü sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Kayapalı İbrahim menzili ve Şeyh Abdülğani Efendi kahvehânesi ve kendi âharı menzirim ve tarîk ile mahdûd iki beyt ulvî ve bir sofa ve bir beyt süflî ve bir mâ'i-cârî ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk-ü menzilimin nıfs-ı şâyi'ni yedimde ibkâ ve nıfs-ı şâyi' âharını bi'-cümleti't-tevvâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfik tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile oğlum merkûm Arif'e üç yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahî ber minvâl-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm üç yüz guruş oğlum müşteri merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrun nıfs-ı şâyi'nde benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp oğlum merkûm Mehmed Arif'in mülk-ü müştêrâ ve hakk-ı sarfı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

B4

Ev satışı

Mahrûse-i Bursa'da Bazar-ı Milh Mahallesi sükkânından Uncu Âlî bin İsmail nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde kendi nıfsından asîl ve zevcesi Kamile bint-i İsmail nâm hâtûn tarafından bey' âti'z-zikri tasdîka vekîl olan İbrahim bin Âlî nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-ı âti'z-zikrin sudûruna deĝin silk-i mülk-ü sahihimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erba'adan Boyacı Raşid menzili ve İmâm süknâsı vakf menzili ve tarfeyni tarîk-i âmm ve hâssa ile mahdûd üç beyt ulvî ve bir sundurma ve iki beyt süflî ve bir sofa ve bir matbah ve bir ahûr ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştamil bir bâb mülk-ü menzirim bi-cümleti't-tevvâbi' şer'î ile zevcân merkûmân İbrahim ve Kamile Hâtûn'a ale'l-iştirâkû's-seviyy yedi bin guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde onlar dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm yedi bin guruş müştariyân mezbûrân yedlerinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp zevcân merkûmân İbrahim ve Kamile Hâtûn'un ale'l-iştirâkû's-seviyy mülk-ü müştêrâ ve hakk-ı sarfları olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsunlar dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Sayfa 92

A1

Vakıftan alacağı paraya vekîl ta'yîn ettiği

Mahrûse-i Bursa'da Hazret-i Emir Kuddusi'l-Hatîr Mahallesi sâkinelerinden ma'rifeti'z-zât Emine bint-i Fethullah nâm hâtûn meclis-i şer'î şerîf-i enverde Es-Seyyid Eş-Şeyh Hâfız Ahmed Efendi ibn-i Mehmed Said Efendi mahzarında takrîr-i kelâm edip Hameyn-i Muhteremeyn'e tâbi' evkâfdan İstanbul ve Silivri'de vâki' Sadrazam esbak merhûm Piri Mehmed Paşa Evkâfı'ndan olmak üzere galle-i vakfdan şehriyye yirmi iki buçuk guruşa evlâd-ı vazîfesine bâ-berât-ı âlî mutasarrıfe olmamla işbu târîh-i vesîkaya gelinceye deĝin sinîn-i ma'lûmede müctemi'a olan ma'lûmu'l-mikdâr-ı mebâliğ te'diyeye me'mûrdan talep ve ahz ve kabz ve bana irsâl ve îsâle ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine mûmâ-ileyh Es-Seyyid Eş-Şeyh Ahmed Efendi'yi tarafımdan vekîl ve nâib-i menâb nasb

ve ta'yîn eyledim dedikde ol dahî vekâlet mezkûreyi kabûl ve hizmât-ı lâzimesini edâya ta'ahhüd olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi'S-sâbi' min Zilhicce'ti'l-Şerîf sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A2

Eşya satışı

Mahrûse-i Burusa'da Hacı Yakub Mahallesi sâkinelerinden Hatice bint-i Mustafa nâm hâtûn tarafından bey' âtî'z-zikri ikrâra vekîl olduğı zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye ârifân Mehmed Raşid Molla ibn-i İbrahim ve Mehmed bin El-Hâc İsmail nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olan karındaşı İbrahim bin Mahmud nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde vâlideleri ma'rifetü'z-zât işbu bâ'isü'l-vesîka Fatıma bint-i Ahmed nâm hâtûn mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem (...) mezbûre Hatice Hâtûn akd-i âtî'z-zikrin sudûruna değın zevcem gâib ani'l-meclis Ahmed'in yedinde mevcûde eşyâ-i memlûkemden sekiz aded kadife yasdık ve dört minder ve üç çuka mak'ad ve bir orta keçesi ve iki sandık ve iki yorgan ve bir döşek ve bir döşek şiltesi ve iki baş yasdığı ve üç yüz yasdığı ve bir leğın ma'a ibrik ve bir mangal ve beş kapaklı sahan ve beş lengir ve üç kapaklı tencere ve bir kadâif tepsisi ve bir sini ve dört köşe yasdığı ve bir iskemle ve üç kebîr ve sagîr şam'dânı tarafeynden îcâb ve kabûle hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ve safka-i vâhide ile vâlidem mezbûre Fatıma Hâtûn'a bin beş yüz guruşa bey' ve temlîk ve zevcem gâib-i mezbûrdan kabza tasallut eylediğimde ol dahî ber-minvâl-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tasallut ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm bin beş yüz guruş vâlidem müşteriyye-i mezbûre yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd eşyâ-i muharrere-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp vâlidem mezbûre Fatıma Hâtûn'un mülk-ü müşterâ ve hakk-ı sarfi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrife olsun dedi dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

A3

Bahçe Satışı

Mahrûse-i Burusa'da Kayabaşı Mahallesi'nde mütemekkin Terzi Yamandi veled-i Penayot zımmî meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde işbu hâmilü's-safer Eci Aleksan veled-i Petro zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-i âtî'z-zikrin sudûruna deġin silk-i mülk-i sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâki' etrâfı Arpacıoġlu Filbo ve Vasil zımmîler hadîkaları ve mersûm Eci Aleksan zımmînin menzil-i arsası ile mahdûd tahmînen bir buçuk dönüm bir kıt'a mülk tût hadîkasının mersûm Eci Aleksan zımmî menzil-i arsası tarafından yarım dönüm mahlîni ikrâz ve alâmet-i hâsıla ve hafîyle ba'de'l-ımtiyâz bi-cümleti mâ-yeştımilehû ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mersûm Eci Aleksan zımmîye beş yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediġimde ol dahî ber-vech-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblaġ-ı merkûm beş yüz guruş müştêrî mersûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd hadîka-i mahdûde-i mezkûremden müferrez yarım dönüm hadîka-i mezkûrede benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp mersûm Eci Aleksan zımmînin mülk-i müştêrâ ve hakk-ı sarfî olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde ġıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min Zilhiceti'l-Şerîf sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

A4

Ev satışı

Mahrûse-i Burusa'da Veled-i Harat Mahallesi mütemekkinlerinden şahs-ı şer'â mu'arrefe Popul bint-i Tekfur nasrâniyye meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkîrde hâlâ gedikesi işbu hâmilü's-sifr Kirhor veled-i Menok zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip akd-i âtî'z-zikrin sudûruna deġin şer'ân bâ-hüccet-i şer'îyye silk-i mülk- sahîhimde münselik olup mahâlle-i mezbûrede vâkî etrâf-ı erba'adan bir tarafı Terzi Ertin menzili ve taraf-ı sülûsesi tarîk-i âmm ve hâssa ile mahdûd bir beyt ulvî ve bir sofa ve bir yaz ocaġı ve bir mâ'i-cârı ve bir mikdâr havluyu müştêmil bir bâb mülk-i menzîlimde olan nıfs-ı hisse-i şâyi'amın nısfını yedinde ibkâ idüb ancak nısf-ı şâyi' ahârını bî-cümleti't-tevvâbi' ve'l-

levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-murâfık tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şürût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer' ile gediğim mersûm Kirhor zımmîye sekiz yüz guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde ol dahî ber minvâl-i muharrer ba'de'l-iştirâ ve'l-temellük ve'l-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı merkûm sekiz yüz guruş gediğim müşterî merkûm yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda olan nısf-ı hisse-i şâyi'amın nısf-ı şâyi'inde benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayıp gediğim mersûm Kirhor zımmînin mülk-i müşterâ ve hakkı sarfi olmuştur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî'l-yevmi't-tâsi' ısr min Zilhiceti'l-Şerîf sene-i semân ve sittîn ve mi'eteyn ve elf.

Özgeçmiş

